

ପଞ୍ଚମବେଳିଶ୍ୱର

លេខា៖

ବିଶ୍ୱାସିତଳ କିଂବା ପରତଳାତମାନାତମାଜାବିକ୍ଷା

ଶ୍ରୀମଦ୍ଭଗବତ

ព្រៀបព្រៀង និងសម្រួលដោយ ឧចាសក ហាយ ចំណើន និង ឧចាសក អូម នូយា ថ្ងៃ ១៨ កើត ខែ កញ្ញា ឆ.ស ២៥៤៨

ଶିଳ୍ପିତତ୍ତ୍ଵ:

ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

សូមសាងដឹងទាំងឡាយ តាំងបិត្តសិក្សានឹមសារវេនព្រះវិសុទ្ធមត្តនោះ ឯងរបស់ខ្ញុម្មាស់ ដែលបានចាយព្រះសម្បូលតាំងនៅអស់កាលយេរ ដោយប្រការ ដើម្បី ។

រវាងចន្ទី

ខ្លួនព្រះករុណាណាច្ញាប់ សូមនិមិត្តន៍ ចំពោះព្រះរាជនគ្រៀប ដែលជារាជនេះ
ដ៏ខ្ពស់ខ្ពត្តមានិសលោក ដោយអរយេរៈដ៏ខ្ពត្តមួយ តើ ត្បឹង អស់កាលជានិច្ចទេទៀ..។

ការរៀបរៀងឡើងទូទៅ កម្មិរិសុទ្ធិមត្ត ដែលពន្យល់ដោយបរមភ្នែមពួសា-
មហាផីកា ខ្លួនបានបកច្របដោយល្អ មកជាតិ ខេមរភាសា និង រៀបរៀងទេទៀ
តាមលំដាប់នៃមាតិការិមួយ ។ យ៉ាងដូចជាដីដំបូក មិនខ្សោយឱ្យយ្មានពិច្ឆាប់ដើម
ដើម្បីជាប្រយោជន៍ដល់កូលបុត្តិអ្នកដៃថ្ងៃក្នុងព្រះរាជនគ្រៀប និង ជាតិសេសដើម្បី
ជាប្រយោជន៍ដល់ការសិក្សាផងខ្លួន ។

សូមសាមុជនទាំងឡាយ ដែលមានចិត្តភ្លើ ចំពោះព្រះរាជនគ្រៀប
អនុមេទនាទូទៅបុណ្យរបស់ខ្លួន ដែលសម្រេចហើយ ដោយប្រការយ៉ាងនេះ ។

ខ្លួនសូមខ្លួនកុសលជ្ជៈន មាតាបិតាដារព្រះអរហន្តបច្ចុប្បន្ន ព្រមទាំង
អតិតកាលជន ឬកញ្ញាតិក្នុងសង្ការរអ្នកជន និង សញ្ញសញ្ញក្នុងវគ្គលោកជន
លោកគ្រួបណិតទាំងពីរ តើ :

លោកគ្រួបណិតជម្ងាត់ ឪ សារឯក ជន

លោកគ្រួបណិតជម្ងាត់ រស់ សុជាត ជន

ដែលលោកទាំងពីរជាអាជាព្យារបស់ខ្លួន ជាអ្នកមានសិល មានចិរយាបិសុទ្ធ ។

ខ្លួនអារស្រែយលោកទាំងពីរហើយ ឡើបបានសិក្សាទូវព្រះដែល របស់ព្រះ
សម្ងាត់មួន ក្នុងបដិច្ចាជាត់ត្រង់តែមួយគត់ តើ សកិល្យដ្ឋាន ៩ ប្រព្រឹត្តទេដើម្បី
ិសុទ្ធ តើ ព្រះនិញ្ញាន ។

បាក់ដំបង , ថ្ងៃ ១៨ កើត ខែ កញ្ញា ឆ.ស ២៥៨៨

ខ្លួនព្រះករុណាណាច្ញាប់ ខ្លួន ហាយ ចំពើន . អូម នៃយ៉ា

**នគរាល់ទិន្នន័យ ហាល ធម៌នាគត្តុណ៍
ក្នុងការប្រពេលប្រជុំ គម្ពីរិសុខិមត្ត នេះ**

- ភីអូអត្ថិថ្នា	ទូវ ឃុក	ឧបត្ថម្ភកំពុងទំនួរ	។
- ភីអូសាសនបាយេ	អុណា ធម៌នាកចំ	ជូយពិនិត្យអភូវវិវិឌ្ឍ	។
- ភីអូសិលចារេរោះ	ឲ្យញូ ធម៌	ជូយពិនិត្យអភូវវិវិឌ្ឍ	។
- ឧបាសក	សន ម៉ាវី	ជូយពិនិត្យអភូវវិវិឌ្ឍ	។
- ឧបាសក	ឡាន សុខម	ជូយបកដ្ឋែប្រ	។
- ឧបាសក	វិម សាមេក	ជូយពិនិត្យអភូវវិវិឌ្ឍ	។
- ឧបាសក	ឲ្យាត ហិន	ប្រធានក្រុមប្រអង្គកចោ។	

ដោយសេចក្តីព្យាយាមក្នុងកិច្ចការធ្វើទាននេះ ខ្ញុំពានសូមមានបញ្ហា
ដំនោះស្រាយក្នុងផែនរបស់ព្រះសម្បាលមួន រួចផុកចាកទុកទាំងរូប ពានសល់ទូវ
ព្រះនិញ្ញាន កំប្រែទៅជាប្រការដោទីក្រឹម ។

សូមសាច់ជន ! ដែលមានចិត្តវិកាយ នៅក្នុងព្រះធម្មវិនិយោ របស់
ព្រះសម្បាលមួនជាម្មាស់ ពានទូវ ិគិ បាមោដ្ឋ សុខកំប្រឈរក្រោត ក្រោងទៅ.... ។

មាតិកា

មាតិកា	លេខទំព័រ
៩. អត្ថនៃបញ្ជាផ្លាករណី	៩
១០. សិលនិទ្ទេស.....	៥៥
សំវារ ៥	៥០
លក្ខណាទិចកុក់របស់សិល.....	៥១
១១. អាណិសជូរបស់សិល	៥២
១២. ប្រភេទរបស់សិល	៥៣
១៣. ធមិមោក្យសំវារសិល	៩០៦
អាចារ . អនាចារ	៩៩៧
គោចរ ៣.....	៩២១
១៤. ត្រួយសំវារសិល	៩៣២
១៥. អាធិវាទិសុទ្ទិសិល	៩៥៩
១៦. បច្ចុប្បន្និសិល	៩៧៧
១៧. ហេតុវិសិលសម្រេចដល់ត្រម	២០៥
១៨. សិលពួក ៥ ទី ១	២៤៣
១៩. សិលពួក ៥ ទី ២	២៥៥
២០. ភាពសោហ្មង ទិន្នន័យនៃសិល	២៧៤
២១. មេចុះសំយោត ៧.....	២៧៥
២២. ទោសនៃសិលវិបត្តិ.....	២៧៦

ធម្មតាធិទ្ទេស

មាតិកា	លេខំព័រ
១៥. ធម្មតាធិទ្ទេស	២៤៧
លក្ខណាជិចកុកែរបស់ធម្មតាធិទ្ទេស	៣០២
អំពីការសមាងនៃធម្មតាធិទ្ទេស	៣០៣
១៦. បង្កួរលិកដូរ	៣១២
១៧. តេចិវិកដូរ	៣២៣
១៨. បិណ្ឌុចិតិកដូរ	៣២៤
១៩. សហទានចារិកដូរ	៣៣១
២០. ឯកាសនិកដូរ	៣៤១
២១. បត្របិណ្ឌិកដូរ	៣៤៨
២២. ខលុបច្ចាកត្តិកដូរ	៣៥០
២៣. អារញ្ញិកដូរ	៣៥៤
២៤. រួមមួលិកដូរ	៣៥២
២៥. អយ្សាតាសិកដូរ	៣៥៧
២៦. សោសោនិកដូរ	៣៥៣
២៧. យថាសន្លិកដូរ	៣៥០
២៨. នេសជិកដូរ	៣៥៤
២៩. បកិណ្ឌកកចាទាកំទងធម្មតាធិទ្ទេស	៣៥៥

.....

គិលីជិច្ចិថត

និង

បរមតិចព្យាវាទម្រាប់នា

នេះ កស្ស កគរកោ អរហកោ សម្ងាលមួនស្ស

.....

ពលិត ធម្មតិចព្យាវាព្យាបន់លេខ២

“ កិត្យូដែលជាមួកកញ្ញាត មានសេចក្តីណ្ឌាយាម មានបញ្ញាផ្លាថារគ្រឹងរក្សាមួន
កាំងនៅក្នុងសិលហើយ អប់រំចិត្ត និង បញ្ញា គិច្ចារទូរគ្រឹងចាកកីស្រែនេះ
នៅ ” ពាក្យនេះប្រាណបានប្រាណច្បាស់ត្រាស់ទុក ។

ហេតុធមី ធិប្រែងត្រាស់ពាក្យនេះទុក ?

បានរួច ទៅបុត្តិមួយអន្តៃបានចូលគាល់ប្រាណបានប្រាណច្បាស់ត្រាស់ទុកនៅ
ក្រុងសារតិច ក្នុងមជ្ឈិមយាម ទូលសូវទូរបញ្ញានេះ ដើម្បីដោះទូរការសង្ឃ័យរបស់
ខ្លួនថា ” ធម្មជាតិម្ការឯកដែលជារគ្រឹងចាកកីស្រែនេះ ទាំងខាងក្បែង ទាំងខាងក្រោម^១
ប្រជាប្រើគ្រឹងចាកកីស្រែនេះនោះរូបឱ្យកើតហើយ បពិតប្រាណគោតម ប្រាណៗហេតុនោះ
ខ្លួនម្នាស់ស្សមទូលសូវប្រាណដូចនេះ នរណាការចញ្ចារទូរគ្រឹងចាកកីស្រែនេះបាន ” ។

ការអភិប្បាយនៃបញ្ញានោះមានផ្នែកនេះ :

ពាក្យថា គ្រឹងចាកកីស្រែនេះ នេះ ជាលោយ្យារបស់តណ្ហា ដែលជាមួកកញ្ញាតិច
អន្តោះ ពិតហើយ តណ្ហានោះលោយ្យាតា គ្រឹងចាកកីស្រែនេះ ប្រាណៗដូចជាដែលក្រាស់
គោលគិត គ្រឹងទាក់របស់ដើមឈើ (ដែលមានថែកស្រួចជាសំណាត់) ទាំងឡាយ
មានបុស្សិជាជើម ដោយអភិប្បាយ រូបឱ្យកើតឡើងរឿងរឿង ក្នុងអារម្មណ៍

ទាំងឡាយ មានរូបជាអើម ប្រព្រឹត្តទេទាំងក្នុងអារម្មណ៍ច្បាក់ទាប ទាំងក្នុង
អារម្មណ៍ច្បាក់ខ្លល់ ។

ឥណ្ឌាគោះ ទេវបុគ្គលោចា “ ត្រីនឹងចាក់ផ្សេងៗទាំងខាងក្រុង ត្រីនឹងចាក់
ផ្សេងៗទាំងខាងក្រោម ” ព្រោះវាកើតឡើងទាំងបរិភ្ញាររបស់ខ្លួន និង បរិភ្ញាររបស់
អ្នកដែល ទាំងអត្ថភាពរបស់ខ្លួន ទាំងអត្ថភាពរបស់អ្នកដែល ទាំងក្នុងអាយុតនេះ
ខាងក្រុង ទាំងក្នុងអាយុតនេះខ្លាងក្រោម ប្រជាដែលត្រីនឹងចាក់ផ្សេងៗ (គឺ ឥណ្ឌា)
កើតឡើងហើយ រំមង្គុបីត មាននំយចា ប្រជាតិ ពោលគឺ ពួកសញ្ញាទាំងអស់
ដែលត្រីនឹងចាក់ផ្សេងៗ គឺ ឥណ្ឌាគោះរូបីត គឺ ចងឺវិកទុក ឬចងឺជាអើមលើដែល
ស្ថិកទាំងឡាយ មានដើមបុសិរិយាជើម , ត្រីនឹងចាក់ផ្សេងៗ មានថ្វីបុសិរិយាជើម
រូបីត យ៉ាងនេះ ព្រោះថា ពួកសញ្ញាជែលត្រីនឹងចាក់ផ្សេងៗ គឺ ឥណ្ឌាកូបីតហើយ
យ៉ាងនេះ ហិតិត្រព្រះគោរម ព្រោះហេតុនោះ ខ្ញុំម្ចាស់សូមទូលសូរព្រះអង្គ ក្នុង
នំយចា កំ កំ គោរម បុញ្ញាម មាននំយចា ព្រោះហេតុនោះ ខ្ញុំម្ចាស់សូមទូល
សូរព្រះអង្គ ។ ទេវបុគ្គលូលចេញព្រះនាមរបស់ព្រះមានព្រះភាគ ដោយព្រះគោត្ត
គោរម ក្នុងនំយចា នរណាការចញ្ចារត្រីនឹងចាក់ផ្សេងៗនេះបាន គឺ ទេវបុគ្គលូលសូរ
ចា ” នរណា នឹងគុប្បិញ្ញា គឺ នរណាការចិនចញ្ចារនូវត្រីនឹងចាក់ផ្សេងៗនេះ ដែល
រូបីតវិត្ស (លោក) ធាតុ ឱ្យតាំងទៅយ៉ាងនេះបាន ” ។

ចំណែកឯងព្រះមានព្រះភាគ ព្រោមដោយព្រះញ្ហាណមិនមានគីទិសទាក់ក្នុង
ធម៌ទាំងក្នុង ជានេះទៀនេះ ជានេះទៀក្រលែងជានេះទៀ ជាសក្តែត្រូវបែងជាង
សក្តែ: ជាព្រោហ្មត្រូវបែងជាងព្រោហ្ម ជាអ្នកមោះអុតដោយរៀនជាប្រាប់ ៤ ជាអ្នកដែលត្រូវបែងជាងព្រោហ្ម ទេសពលញ្ហាណ ត្រូវបែងជាងព្រោហ្ម រកត្រីនឹងទិសទាក់
មិនមាន ត្រូវបែងជាង សមត្ថចក្ខុ កាលបរិច្ឆេទទេវបុគ្គលូលសូរយ៉ាងនេះហើយ កាលនឹង
វិសជ្ជមានសេចក្តីនោះ ដល់ទេវបុគ្គលោចា ទិបត្រាស់ព្រះគោចានេះចា ” កិច្ចិដែល
ជាអ្នកច្បាក់ មានសេចក្តីព្យាយាម មានបញ្ហាដាតាត្រីនឹងរក្សាមួន កាំងនោះក្នុង

សិលហើយ អប់ ចិត្ត និង បញ្ហានោះ គួរឱ្យដាក់ស្រែ ក្រឹងចាក់ស្រែ នេះពាន់ ”
ជូច្ចេះ ។

ឥឡូវនេះខ្ញុំម្នាស់ កាលនឹងពណ៌នាអីមសារដែលប្រកបដោយគុណាជីវិ៍ មាន
សិលជាមានដើមនៃព្រះភាពា ដែលត្រួតដាក់ម្នាក់ស្ថិស្ថរកន្លែងគុណាជីវិ៍ ព្រាស់ហើយ
ដោយប្រចាំពេល ទីបាលទួរិសុទ្ធិមត្ត ដែលអារ៉ាស្រែយ៉ែនទេសនាបស់ព្រះមេរោះ
នៅឯធមហាវិហារ ដែលមានការរិន្តិថ្មីយ៉ាងហ្មត់ចត់លូ ជាក្រឹងបង្កើតឡើង
នូវបាតមេដ្ឋាន ដល់ព្រះយោគីទាំងឡាយកន្លែងព្រះសាសនានោះ ដែលបានបញ្ជាក្នុង
សាសនាដែលព្រះជិនស្រីជាម្នាស់ដោយកម្រោ ហើយបើមិនបានដើរឯិតិវិសុទ្ធិមត្ត ដែល
ត្រួត ដែលកេរម ប្រមូលមកន្លែងគុណា មានសិលជាដើម ឱ្យបានត្រឹមព្រោះ សូមី
ប្រធានានូវសេចក្តីបរិសុទ្ធិ សូមីព្យាយាម កំមិនសម្រេចនូវិសុទ្ធិនោះពាន់ឡើយ ។

“ ហេ ! សាចុជនទាំងឡាយ ពេលខ្ញុំម្នាស់បាលទួរិសុទ្ធិមត្ត ដោយគោរព
សូម្នាក់ទាំងឡាយ ដែលប្រធានានូវិសុទ្ធិ ចូរកាំងបិត្តស្ថាប់នូវិសុទ្ធិមត្តនោះ ដោយ
គោរពជូច្ចេះ ។

បន្ទាត់ វិសុទ្ធិ កុងពាក្យចា ខ្ញុំម្នាស់នឹងបាលទួរិសុទ្ធិមត្តនោះ គួរឱ្យបាបចា
សំដោយកព្រះនិញ្ញានៃដែលប្រាសចាកមន្ទិលទាំងពួន ដែលបិរិសុទ្ធិពិត ជូរឯនីសេចក្តី
បរិសុទ្ធិនោះនឹង ឈ្មោះថា វិសុទ្ធិមត្ត ឧបាយជាក្រឹងសម្រេច លោកហោចា ជូរ
ខ្ញុំម្នាស់នឹងសំម្បូនជូរឯនីសុទ្ធិនោះ ។

កូងព្រះបាលិកនៅនេះ ត្រួតសំម្បូនទាក់ទងដោយធម៌ត្រឹមវិបស្បែនកែម្មរោង
ជូច្ចេះដែលប្រាស់ថា “ កាលបុណ្ណលបិយបញ្ហាបញ្ហា ថា សង្គរទាំងពួនមិនឡើង
ពេលនោះ គឺរៀនឡើយណាយកន្លែងទុក នេះជាចូរឯនីសេចក្តីបរិសុទ្ធិ ” ។ កនៅនេះ
នឹងត្រួតសំម្បូនទាក់ទងដែលយាន និង បញ្ហា ដូចជាភ្លេងក្រាស់ថា “ យានរៀន
មិនមានដល់អ្នកដែលមិនមានបញ្ហា , បញ្ហា រៀនដែលមិនមានដល់អ្នកដែលមិនមាន
យាន , យាន និង បញ្ហា រៀនដែលនោះកន្លែងបុណ្ណលណា បុណ្ណលនោះជាអ្នកនៅជិត

ព្រះនិញ្ញាន ” ។

កំពើនឹងខ្លះទ្រង់សម្រេចនាក់ទីដោយជម្លឺ មានកម្មជាថីម ផ្ទុចទ្រង់ប្រាស់ថា “ មច្ចោះ ទាំងឡាយរំលែងបរិសុទ្ទដោយជម្លឺ ៥ ប្រការ គឺ កម្ម វិធ្នា ធម្ម សិល និង ជិវិកដៃខ័ត្តម មិនមែនដោយគោត្ត បុ ដោយត្រួរឡើយ ” ។

កំពើនឹងខ្លះទ្រង់សម្រេចនាក់ទីដោយជម្លឺ មានសិលជាថីម ផ្ទុចដែលប្រាស់ទុក ថា “ ភិកុធបិបុរដោយសិល មានចិត្តតាំងមំណូហើយ មានបញ្ហា មានសេចក្តី ព្យាយាមប្រាយបញ្ហានៅក្នុងទីតាំង រំលែកបញ្ហានៅក្នុងទីតាំង រំលែកបញ្ហានៅក្នុងទីតាំង ដែលចូលរួមបានដោយក្រោម ” ។

កំពើនឹងខ្លះទ្រង់សម្រេចនាក់ទីដោយពាណិជ្ជកម្មជម្លឺ មានសតិប្បញ្ញត្រជាថីម ផ្ទុចបានប្រាស់ថា “ ម្នាលភិកុធដំឡើងឡាយ នេះជាផ្លូវកំណើនមួយ តែងប្រព្រឹត្តទៅប្រព័ន្ធម ដើម្បីសេចក្តីបរិសុទ្ទនៃសក្ខាដំឡើងឡាយ ។ល។ ដើម្បីធ្វើឱ្យជាក់ច្បាស់នូវប្រព័ន្ធដើម្បី គឺ សតិប្បញ្ញត្រ ៤ ” សូមឱ្យកុធដំឡើងឡាយជម្លឺជម្លោះ មានសម្រួលដោយជាថីម កំមាននំយផ្ទុចគ្នា តែកុធដំឡើងបញ្ហាព្យាករណីនេះ ផ្លូវនៃវិសុទ្ទនៅេះ ទ្រង់សម្រេចនាក់ទីនឹងត្រួរសិក្សាមានសិលជាថីម នេះជាសេចក្តីពណ៌នៅក្នុងគោយសង្ឃឹម កុធដំឡើងគ្នា នេះ ។

ពាក្យថា សិល បទិដ្ឋាយ ក្រោចា តាំងនៅក្នុងសិល ភិកុធដាមូកធ្វើសិលឱ្យបរិបុណ្ណោះ ហេតាដាមូកតាំងនៅក្នុងសិលក្នុងនឹងនេះ ប្រព័ន្ធដូចខ្លះ ឱិមសារក្នុងសិល បទិដ្ឋាយ គឺមាននំយថា តាំងនៅក្នុងសិល ដោយធ្វើសិលឱ្យបរិបុណ្ណោះ ។

បទថា នៅ ពានដល់ ស្ត្រ ។

បទថា សម្រោះ មាននំយថា មានបញ្ហា ជាបញ្ហាមានប្រាមជាមួយបជិសនិ ត្រួតពិនិត្យកិច្ចការ ។ ពាក្យថា ចិត្តំ បញ្ហាត្រូវ ការយំ មាននំយថា “ ញូវាសមាជិន វិបស្សុទ្ទាជីថម្រឿន ” ពិតាបើយ ក្នុងពាក្យនេះ សមាជិទ្រង់សម្រេចនាក់ទីដោយ

មាតិកា តិ ចិត្ត ចំណោកវិបស្សនា ទ្រង់សម្បងដោយមាតិកា តិ ហញ្ញា ដូចខែ៖ ១

បន្ទាន់ អាតាបី ត្រូវបានការព្យាយាម ការព្យាយាមលោកហេវទា អាតាប
ព្រមទាំង អភិវឌ្ឍន៍ ដែលសម្រាប់ប្រើប្រាស់ សេចក្តីព្យាយាមជាបញ្ហាអុកកម្មឡើងវ
កិច្ចសរបស់កិច្ច នោះមានហើយ ហេតុនោះ កិច្ច នោះទិន្នន័យៗថា អាតាបី
(អ្នកមានសេចក្តីព្យាយាមជាប្រចាំឆ្នាំ និងអុកកម្មឡើងវកិច្ច) ។

៩. សជាតិប្បញ្ញា (បញ្ជាមានពីកំណើត) ។

២. វិបស្ថុនាបញ្ជាក់ ១

៣. ធានាបានិយប្បញ្ញត្តា (បណ្តាបរិបារ) ដែលជាអ្នកទាំងគ្មានកិច្ចគ្រប់យ៉ាង ។

បចចា កិត្តុ មានវិគ្រោះថា “ អ្នកណាបារមេងយើងកំយក្សុងសង្ការ ហេតុនៅ
អ្នកនោះ ទីបណ្តុះថា កិត្តុ ” ។ បចចុងក្រោយថា លោ នំ និងរោ ដែល
មាននំយថា “ កិត្តុនោះ គឺ កិត្តុដែលប្រកបដោយធី នៃ ប្រការ មានដោយសិល
ដោយសមាជិ ដែលសម្រេចចូលជាមាតិកា គឺ ចិត្ត ដោយបញ្ហា ព ប្រការនេះ
និង ដោយសេចក្តីព្យាយាម អុកកិលស ឈរនៅលើផែនដី គឺ សិល ហើយលើក
ស្រោះ គឺ វិបស្ថានបញ្ហា ដែលសំលៀកលូហើយដោយសិល គឺ សមាជិ ដោយដែ
គឺ ពាណិជ្ជកម្ម ដោយកម្មាំងគឺ វិយេ:មាំងហើយ គប្ប័ន្ធរ គឺ គប្ប័ន្ធកាត់
នម្មាយទូទៅគ្រឿងថាកំស្រែ៖ គឺ តណ្ហា ដែលមានហើយនៅក្នុងសន្ទានរបស់ខ្លួន
នោះទាំងអស់បាន ប្រើបង្កើចជាបុរសដែលឈរនៅលើផែនដី លើកស្រោះដែល
សំលៀកលូហើយ ឆ្លាន៉ូរគុម្ភបុស្សិធិង្វោះ ” ក្នុងខណៈដែលមតិ កិត្តុនោះ ណូនាំ
ថា កំពុងឆ្នារទូទៅគ្រឿងថាកំស្រែ៖នោះនេះ ក្នុងខណៈដែល ណូនាំថា ឆ្លាន៉ូរគ្រឿង

ចាក់ផ្តើមនឹងជាអគ្គិភីណ៍ ឬលើរបស់មនុស្សលោក ព្រមទាំងទេរលោក ព្រោះដោយខ្លួន ឯធម៌ត្រូវបានបញ្ជាក់ថា :

“ កិច្ចដែលជាមួកឆ្លាត មានសេចក្តីព្យាយាម មានបញ្ហារក្រឡូន ពាំងទៀត គឺសិលហើយអប់រំចិត្ត និងបញ្ហា នោះគឺជាអនុវត្តន៍គ្រឿងចាក់ផ្តៃ៖នាន ” ។

ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ទុកក្បួន ព្រះតាថោនោះថា ជាម្នកឆ្លាតដោយបញ្ហាណាកិច្ចនោះដែលគឺជីក្បួនបញ្ហានោះក៏ទេ ព្រះបញ្ហានោះ សម្រេចដល់គេដោយអានុភាពនៃបរិកម្មហើយតែម្រាង តែម្នកនោះ គឺជាម្នកជើងជាប់ត្រូវ ដោយអំណាចទៅវិរិយៈ ជាម្នកជើងដោយអំណាចនៃការដឹងដ៏ប្រព័ន្ធ ដោយអំណាចនៃបញ្ហា ឡើងត្រាស់ទុកក្បួន ២បន្ទថា អតាបី និបកោ នោះតាំងនៅក្បួនសិលហើយអប់រំសមច និង វិបស្សរា ឡើងត្រាស់ដោយអំណាចចិត្ត និង បញ្ហានោះ ព្រះមានព្រះភាគជាម្នាស់ សម្រេចនូវដួរវិសុទ្ធនេះ ដោយចំពោះ គី សិល សមាជិ និងបញ្ហា ក្បួនព្រះតាថោនោះ ដូចខ្លះនឹង ។

ឯកសារនេះបានរចនាបានដូចត្រួតពិនិត្យនូវការងាររបស់ខ្លួន។

๙. สิ้นปี ๓ ๔

៤. សាសនាំមានលំអ ៣ យ៉ាង ។

៣. ឧបនិស្សីយនុគ្រប់រិសស មានភាពជាអ្នកចាននូវជីថាគាល់ ៣ ដាឡីម ។

៤. ការផ្តល់ចោរនូវទីបំផុត ២ យ៉ាង និងការសេពន្យរមជ្ជមានដឹបទា ។

៥. ឧបាយជាគ្រឹះកន្លែងចាកតិ មានអបាយជាអើម ។

៤. ការលេបដៃនីមួយៗរវាងអ្នកសង្គម

ព័. ធម្មជាបដិចក្ខុងលំទោសមាន វិភីភ្លែម ជារឿង ។

៤. ការធ្វើដំណឹងលេស ៣ ។

៥. ហេតុផ្លូវភាពជាង្ហៃអរិយបុគ្គល មានង្ហៃសោភាបន្ទជាថីម ។

សូរចោា ត្រីន់ប្រកាសដូចមេច ?

ធ្វើយចា ក្នុងបញ្ហាកម្មនេះ អធិសិលសិក្សា ទ្រង់ប្រកាសដោយសិល , អធិចិត្តសិក្សា ទ្រង់ប្រកាសដោយសមាគិ , អធិយោប្បាយសិក្សា ទ្រង់ប្រកាសដោយបញ្ហា ។

ម្វោងឡើត លម្អិតដើមនៃព្រះសាសនា ទ្រង់ប្រកាសដោយសិល ពិតហើយសិល ឈ្មោះថា ខាងដើមនៃព្រះសាសនា ព្រះព្រះពាណិជ្ជា “ អីឈ្មោះថាទាំងដើមនៃកុសលទាំងឡាយ ” ធ្វើយចា “ សិលដែលបរិសុទ្ធលួយហើយ ឈ្មោះថា ខាងដើមនៃកុសលទម៉ោងឡាយ ” និង ព្រះព្រះពាណិ (ឱវាទពាណិមេក្នុងសេចក្តីខាងដើម) សម្រួលចា “ ការមិនធ្វើពាណិទាំងឡូង ” ផ្លូវចេះជាដើម , ឯសិលនេះ ឈ្មោះថា ស្ថាត ព្រះជាបោកកុទនំមកនូវគុណ មានការមិនត្រូវក្រោយជាដើម ។

លម្អិតកណ្តាល ទ្រង់ប្រកាសដោយសមាគិ ពិតហើយ សមាធិ ឈ្មោះថា ជាកុណក្នុងលម្អិតកណ្តាលនៃព្រះសាសនា ព្រះព្រះពាណិ (ឱវាទពាណិមេក្នុងសេចក្តីកណ្តាល) ពោលចា “ ការឡើងកុសលទម៉ីឱ្យដល់ព្រម ” ផ្លូវចេះជាដើម, សមាធិនេះ ឈ្មោះថា ស្ថាត ព្រះជាបោកកុទនំមកនូវគុណ មានកត្តិវិធិជាដើម ភាពស្ថាតក្នុងលម្អិតចុង ដែលទ្រង់ប្រកាសដោយបញ្ហា គឺ បញ្ហា ឈ្មោះថា ជាទិប័ជ្តិកនៃសាសនា ព្រះព្រះពាណិ (ឱវាទពាណិមេក្នុងសេចក្តីខាងចុង) ពោលទុកចា “ ការធ្វើិត្តរបស់ខ្លួនឱ្យធ្វើដែល នេះជាការក្រោមប្រជុំប្រជែង នៃព្រះពុទ្ធទាំងឡាយ ” ផ្លូវចេះ និង ព្រះព្រះសាសនាមានបញ្ហាបោកកុណាយោងត្រូវកែលង , បញ្ហានោះ ឈ្មោះថា ស្ថាតលួយ ព្រះជាបោកកុទនំមកនូវភាពជាអ្នកម៉ាទាំងក្នុងតំបន់រម្បូណ៍ និង អនិផ្តារម្បូណ៍ សមដូចព្រះពុទ្ធឌីការត្រាសំទុកចា :

“ ក្នុងការអំរែមនិមិត្តរបីក ព្រះខ្សោយប៉ាងណាត បណ្តិតទាំងឡាយ រំមនិមិត្តរបីកព្រះ និមួយ និង សរសើរ កំស្មោះដែរ ” ម្វោងឡើត ឧបនិស្ស័យនៃអ្នកបាននូវវិជ្ជា ៣ កំទ្រង់ប្រកាសដោយសិល ព្រះបុត្រិបាលស្រែយនូវសិលសម្រួល ទិន្នន័យចេន្ទិនូវវិជ្ជា ៣ ពាន មិនមែនអាស្រែយនូវបោកដឹងទៅនោះទេ , ឧបនិស្ស័យនៃភាពជាអ្នកបានអភិបញ្ញា ៦ ទ្រង់ប្រកាសដោយសមាគិ ព្រះបុត្រិបាលស្រែយនូវ

សមាជិសម្បត្តិ ទីបសម្រេចអភិញ្ញា ន ពាន នឹងជានអាស្រែយហេតុដែលក្រោពី
សមាជិទេះកែទេ ឧបនិស្ស័យនៃការបែកច្បាយក្នុងបជិសម្បិទា ន្ទៃប្រកាសដោយ
បញ្ចាំ ព្រោះបុគ្គលអាស្រែយនូវបញ្ហាសម្បត្តិ ទីបសម្រេចនូវបជិសម្បិទា ន ពាន
មិនមែនដោយហេតុដែលទេ ។

ម្បានឡើត ការរៀបចាកនូវទីបំផុត គឺ កាមសុខលិកាណយោត ន្ទៃប្រកាស
ដោយសិល ការរៀបចាកនូវទីបំផុត គឺ អភិបាលមចានយោត ន្ទៃប្រកាសដោយ
សមាជិ ការសេវនូវមជ្ឈិមាបជិបទា ន្ទៃប្រកាសដោយបញ្ចាំ ។

ធួចឆ្នាំដែរ ឧបាយជារគ្រឹងឈានកន្លែងអបាយ ន្ទៃប្រកាសដោយ សិល
ឧបាយជារគ្រឹងឈានកន្លែងកាមជាតុ ន្ទៃប្រកាសដោយសមាជិ ឧបាយជារគ្រឹង
ឈានកន្លែងកព ន្ទៃប្រកាសដោយបញ្ចាំ ។ ការលែបង់កិលេសដោយអំណាច
តន្លឹមបុរាណ ន្ទៃប្រកាសដោយ សិល ការលែបង់កិលេសដោយអំណាច
វិក្សមនុបុរាណ ន្ទៃប្រកាសដោយ សមាជិ ការលែបង់កិលេសដោយអំណាច
សម្បថ្មនបុរាណ ន្ទៃប្រកាសដោយ បញ្ចាំ ។

ម្បានឡើត ធម៌ដែលជាបជិបក្សដល់ វិគិត្យម (ការកន្លែងលើសតាម កាយវាទា)
នៃកិលេស ន្ទៃប្រកាសដោយសិល ធម៌ដែលជាបជិបក្សដល់បិយុដ្ឋាន (ការរួចព័ទ
ិក្ស) នៃកិលេស ន្ទៃប្រកាសដោយសមាជិ ធម៌ដែលជាបជិបក្សដល់អនុសំយ
(រគ្រឹងដែកគ្រាំនៅក្នុងធម៌) នៃកិលេស ន្ទៃប្រកាសដោយបញ្ចាំ ។ ការជមោះ
សង្ឃឹមៗ គឺ ទួចរិត ន្ទៃប្រកាសដោយសិល ការជមោះសង្ឃឹមៗ គឺ តណ្ហា ន្ទៃ
ប្រកាសដោយសមាជិ ការជមោះសង្ឃឹមៗ គឺ ទិន្ន្រ័យ ន្ទៃប្រកាសដោយបញ្ចាំ ។

តាមទំយនោះ ហេតុនៃភាពជាព្រះសោតាបន្ទិនីព្រះសកម្មភាមិបុគ្គល ន្ទៃ
ប្រកាសដោយសិល , ភាពជាព្រះអនាកាមិ ន្ទៃប្រកាសដោយសមាជិ , ភាពនៃ
ព្រះអរហត្ថ ន្ទៃប្រកាសដោយបញ្ចាំ ព្រោះថា ព្រះសោតាបន្ទិនីព្រះមានព្រះភាគ
ន្ទៃប្រាស់ថា “ ជាមួកធ្វើឱ្យបិបុណ្ណោះក្នុងសិលទាំងឡាយ ” ព្រះសកម្មភាមិ កំរូច

ត្រា ចំណែកប្រាជៈអនាគាមីទ្រង់ត្រាស់ថា “ ជាអ្នកធ្វើឱ្យបរិប្បលីក្នុងសមាជិ ” ប្រាជៈ
អរហត្ថល ទ្រង់ត្រាស់ថា “ ជាអ្នកធ្វើឱ្យបរិប្បលីក្នុងបញ្ហា ” ។

ដោយជម្លើនិភ័យប្រកាសទូរគុណ ៤ យ៉ាងគី៖

១. សិក្សា ៣ ។

២. សាសនាមានលម្អ ៣ យ៉ាង ។

៣. ឧបនិស្ស័យនៃគុណវិសេស មានភាពជាអ្នកបាននូវឱ្យជាត ៣ ជាដើម ។

៤. ការរៀបចំនូវការខ្លួនខ្លួន ២ យ៉ាង និងការសេវាទូរមជ្ឈិមាបងិទ្ធតា ។

៥. ឧបាយជាគ្រឹះកន្លែងផ្តុកពិតិត្ត មានអបាយជាដើម ។

៦. ការលេចបង់កិលេស មានដោយរាការ ៣ ។

៧. ធម៌ដែលជាបងិបក្សដល់ទោស មានវិគិក្សមេ៖ ជាដើម ។

៨. ការជម្រះសង្ឃិលេស ៣ ។

៩. ហេតុនៃភាពជាប្រាជៈអវិយបុគ្គល មានប្រាជៈសោភាបន្ទ ជាដើម ។

ម៉ោងទៅតុក គុណពួក ៣ ដែល ទៅតុកមាន (កាយវិរេកដោយសិល ចិត្តវិរេក
ដោយសមាជិ ឧបជិវិរេកដោយបញ្ហា) ក៏ទ្រង់ប្រកាសដឹងដែរ ដោយប្រការ
ផ្តើម្រោះ ។

(ចប់ ពាក្យនិទាន)

មន្ត្រីសាធារណៈ ពាក្យទិនាល

ពលិតផលថាមរយៈប្រព័ន្ធទាក្យលិខាល

ព្រះវិសុទ្ធមត្តនេះ លោកអាចាយការប្រែយបទព្រះសុក្រ បានធ្វើមកាំងទុក
ហើយ ដើម្បីនឹងលើកព្រះសុគ្រនោះតាំងឡើងទុកជាមុន ហើយណាក់នាសេចក្តី
ដោយប្រការធ្វើ ។ ដោយមាតិភាគី ការអធិប្បាយនូវពាក្យទិនាលជាតាមដែលដើ
ព្រះវិសុទ្ធមត្តនោះ ក៏ធ្វើមពាក្យមានជាអាជីថា “ សិល បតិដ្ឋាយ ” ដូច្នេះ ។

ពីកហើយ លោកអាចាយកាលនឹងណាក្រោះដែល គួរពាណាពុទ្ធដោយដែលជាតាមទិនាលនៃព្រះផែនេះនោះជាតាមដែលដើម បន្ទាប់ពីនោះគួរពាណាពុទ្ធដែលប្រយោជន៍ ការរួបរួមសេចក្តីនៃបទ សេចក្តីសម្រេច គោលបំណង ពាក្យសូរ ពាក្យឡើយ ព្រមទាំង
លោកអាចាយក៏ពានបង្កើតហើយ យើងនោះនឹង ។

ក្នុងអធិភារនេះ ពាក្យថា កគរតំ កិរ ជាជើម ជាតាក្យអធិប្បាយនូវពាក្យ
ទិនាល និង ជាប្រយោជន៍នៃទេសទា ។

ពាក្យថា វិសុទ្ធមត្ត ភាសិស្សំ ជាជើម ជាតាក្យអធិប្បាយសេចក្តីរួម ។

ពាក្យថា សិល បត្តា ជាជើម ជាតាក្យអធិប្បាយសេចក្តីចំពោះបទនៃសេចក្តី
សម្រេច និង គោលបំណង ។

ពាក្យថា កី សិល ជាជើម ជាតាក្យសូរ , បន្ទាប់ពីនោះជាតាក្យឡើយ សូមី
ក្នុងសមាជិកថា និងបញ្ហាកថា ក៏មាននំយដ្ឋុចត្រា ។

មានពាក្យសូរមកថា ហេតុមី ក្នុងព្រះវិសុទ្ធមត្តនេះ លោកអាចាយលើកព្រះ
គាត់ វិសដ្ឋនា ឡើងទុកជាតាមដែល មិនលើកព្រះគាត់ បុច្ញា ទុកជាតាមដែល
ព្រះពាក្យវិសដ្ឋនាមានពាក្យបុច្ញាដាតាមដែល .... ។

រឿងនេះសូមឡើយដ្ឋុចចេះ គួរព្រាបថា ព្រោះសេចក្តីនៃព្រះគាត់វិសដ្ឋនា
នោះជាមួល ១ , ព្រោះសំមួលសេចក្តីនៃព្រះសាសនាមានលម្អិតដែលជាជើម

៩ . ព្រោះកម្មាត់ទូវអនុវត្តដោយការហាយទូវខ្លួន មានកំណើដាច់ដី និង ព្រោះរូបរួមចំដោលគឺពាណិជ្ជកម្ម ១ ។

ក្នុងអធិការនេះ អាជារ្យមួកសុវត្ថាលថា ព្រោះហេតុអី ការពាលវិសុទ្ធិមត្ត នេះ បានជាលោកអាជារ្យ ត្រូវបានដោលការប្រើប្រាស់ មិនបានត្រូវបានដោលការប្រើប្រាស់សរសើរព្រះសាស្ត្រមុន ? សេចក្តីនេះសូមបន្ថីយថា ព្រោះព្រះវិសុទ្ធិមត្តនេះ មិនមែនជាការពាណិជ្ជកម្មទេ ព្រះគឺនៅទីការយកចំណាំងឡាយ មានទិន្នន័យជាច់ដី និង ដូចជាអង្គភាពចាប់ផ្តើមឡាយ មានសុមផ្តលវិលាសិនិជ្ជកម្ម ។

ម្វោងឡើត មិនមែនជាបករណ៍ដែល ដូចជាកម្ពុជាអាគាសម្រាវតាន និង សុមតារតានជាច់ដី ។ បុន្ថែមជាការពាណិជ្ជកម្មបានអធិប្រាយពិសេសរបស់អង្គភាពចាប់ផ្តើមឡាយ មានសុមផ្តលវិលាសិនិជ្ជកម្ម ។ ព្រោះហេតុនេះនេះ លោកអាជារ្យកំពាលពាក្យជាច់ដី “ វិសុទ្ធិមត្តជាផ្លូវកណ្តាល ” ដូច្នេះ ។

ម្វោងឡើត គឺមិនបានប្រើប្រាស់ព្រោះវិសុទ្ធិមត្តនេះ ជាការដែលត្រូវបានដោយការបើកសរសើរកំពាល មិនមែនត្រូវបានដោយការបើកឡើងវារីរីម្វោងឡើតនេះទេ ។

ពិតាបើយ ការសំឡុងឡើងវារីក្នុងព្រះសាសនាដារីឡើងសុទ្ធភាព ១ ដូចជាផ្លូវកណ្តាលកំពាល ១ ការប្រកាសព្រះគុណរបស់ព្រះសាស្ត្រ តែងតែសំឡុងចេញទៅដោយការសំឡុងចំពោះព្រះសាស្ត្រ ដែលមានការសំឡុងទូវព្រះនឹងមិនវិបត្តិ គឺជាការសំឡុងទូវសម្រាតិរបស់ព្រះសាសនា ។ លោកអាជារ្យនឹងពាលតាមចំណាំងនៃពាក្យត្រីមបុណ្ណោះនេះ ដែលលោកប្រកាសទូវសិក្សា ៣ ” ដូច្នេះជាច់ដី ។

ដោយ អាជិ សំពុំ ក្នុង២បន្ទាត់ សោតាបន្ទាទិភារស្សី ៣ ករណា នេះជាការប្រកាសហេតុនៅការជាប្រះអិយបុគ្គលមានព្រះសោតាបន្ទាទិជ្ជកម្ម លោកអាជារ្យរំមែងស្រោះព្រះអរហន្តទាំងអស់ដូចនឹងព្រះសកម្មភាគី និង ព្រះអនាគាថិត្របំពុក ព្រោះមិនបានបើកវិភាគទុក ។

ដោយហេតុនោះនឹង ទីបរើយិញ្ញថា ធម៌ទាំងឡាយមានសិលជាតិដើម្បី ដែលប្រព្រឹត្តក្នុងចំណោកនៃការឡាយកិលសរបស់ព្រះពោធិ៍ស្ថា នៅ ៣ ជួយក នៅក ក៏សង្ហោះចូលដោយពាក្យថា “ សិល បតិដ្ឋាយ ” ជាតិដើម ក្នុងនីមួយៗ ។

ពិតបើយ ការយិញ្ញភ័យក្នុងសង្ការ ជាពិសេសក្នុងភពចុងក្រាយរបស់ព្រះពោធិ៍ស្ថា និង ការបងិប្តិដោយការតាំងនៅក្នុងសិលតាមសមគូរចំពោះខ្លួន ឱ្យសមចៃ និង វិបស្សោនា ឈានមុខ កម្មាធ័ណ្ឌរគ្រឿងថាកំស្រែ៖ គឺ តណ្ហាត នន ជារើងអូច្ចាតា ។

ម្បាងឡើត ដោយពាក្យជាទូទៅថា “ សោ តម វិធីដោយ ជំ ” នៅកសំដោយការពើឱ្យដាច់សូន្យទូរគ្រឿងថាកំស្រែ៖ គឺ តណ្ហាត ដែលជាការផ្តែមប្រសិរី ត្រូវបាន និង ដែលប្រសិរីបំផុតជាងី ។ ក្នុងការកម្មាធ័ណ្ឌរគ្រឿង ថាកំស្រែ៖ ទាំង ២ យ៉ាងនោះ ដោយការពើឱ្យដាច់សូន្យទូរគ្រឿងថាកំស្រែ៖ គឺ តណ្ហាត ដោយអស់ដើង ព្រោះភារ់គឺ ការលេសកិលស និង រសទា ក៏ជាការសម្រួលដល់បហានសម្រារបស់ព្រះសាស្ត្រ និង ញ្ញាណសម្រាន ដែលមានបហានសម្រានជាមេរិត ។ ដោយការកម្មាធ័ណ្ឌរគ្រឿងថាកំស្រែ៖ គឺ តណ្ហាត ទាំង ២ ប្រភាគនោះ ទ្រង់ ក៏សម្រួលទូរសម្រានទាំងឡាយ មានភាពុភារសម្រានជាតិដើម ព្រោះជាសម្រានដែលមិនមានអ្និបិទចាំនំ អូច្ចេះ ។

ម្បាងឡើត បណ្តិតគូរិយ៍ជាបចា ព្រះវិសុទ្ធិមត្តនោះ ជាការពោលដែលធ្វើម ដោយការលើកសរសើរដោយប្រការអូច្ចេះ ។ ម្បាងឡើតគូរិយ៍យិញ្ញថា ព្រះវិសុទ្ធិមត្តនោះជាការពោលដែលធ្វើមដោយការលើកសរសើរតែម្បាង ព្រោះនៅកមាចាយដើមអធិប្បាយបំណងចំពោះមុខ គឺ ការលើកសរសើរព្រះសាស្ត្រ ដោយពាក្យជាតិមេចា “ សង្គមមេសុ អយ្យិហកញ្ញាណចាប់ ” ព្រះមានព្រះភាគមានការត្រាប់ទៅនៅព្រះញ្ញាណមិនមានអ្និទិន៍ទៅក្នុងនៅម៉ែនទាំងពីរ ។

ម្បាងឡើត ព្រោះការពោលនូវិសុទ្ធិមត្តនោះនោះ នៅកមាចាយពាក្យពេលវេចបំ

ហើយ ដោយទាក់ទងជាមួយនឹងការសម្រួលរបស់ព្រះសាស្ត្រ ដែលត្រូវដោឡូង
អាចក្នុងការព្យាករណ៍តាមសមត្ថរូបនៃអធ្វាស្រែយរបស់ខេវបុគ្គលិក ដែលជាមួកទូល
សូរ និង ជាការសរសើរយ៉ាងត្រូវលិច ចំពោះព្រះសាស្ត្រ ក្នុងវារៈចាប់ផ្តើម
អធិប្បាយតាមសមត្ថរីនិមិត្តដែលអធិប្បាយ នេះជាមួយទីផ្សេងៗដែលលាងការងារ
បានប្រព្រឹត្តហើយ ព្រះហេតុនោះ ក្នុងការពោលទូវព្រះវិសុទ្ធិមត្តនោះ លាងក
ការងារ បានធ្វើការលើកសរសើរយ៉ាងនេះ ដោយហេតុនោះនឹង លាងកការងារ
កាលនឹងលើកទូវហេតុនៃអាការលើកសរសើរ ដែលកំណុងពោល ទីបតំងព្រះ
គាត់វិសជ្ជ័នមួន ហើយសម្រួលគាត់ដែលជាបុញ្ញាដោយសរុប និង ដោយអត្ថិ
ដោយមានមាតិភាគី ការសូរដើម្បីហេតុនៃគាត់ដែលបុញ្ញានោះ មានបំណងថ្វាយ
ទូវការលើកសរសើរព្រះមានព្រះភាគ ឆ្នុះបញ្ចាំងទូវការដែលត្រូវដោឡូងការ
ព្យាករណ៍មិនវិបត្ត ចំពោះការបុញ្ញានោះ ហើយបានធ្វើការអធិប្បាយទូវព្រះជំ
តាមបំណង ។ ដោយហេតុនោះ ទីបានការងារបានពាក្យទា “ សិល
បតិដ្ឋាយ ” ជាអើម ។

ខ្លួនបានរៀបចំការងារជាមុន ដើម្បីស្វែងរកការងារដែលត្រូវបានដោះស្រាយ

និងមានវិធីចំណែករបស់ខ្លួយ មានពាក្យថា តើកី ជាដើមដូចតទៅ :

និយាយចំពោះពាក្យ តិក មុន , តិក សំណូនេះមានអត្ថប្រើបន្ថែម ជាដើម
អត្ថគិត ហេតុ (ថ្មប្រចា រ្យបានហេតុនោះ) , មានអត្ថគិត បរិសមាបន (ថ្មប្រចា
ផ្លូវដែន) , មានអត្ថគិត អាចិ (ថ្មប្រចា ជាដើម) , មានអត្ថគិត បទត្តិវិបរិយាយ
(ថ្មប្រចា ជាបាក្យថ្មប្រីមសារចំពោះបទ) , មានអត្ថគិត បការ (ថ្មប្រចា ដោយ
ប្រការផ្លូវដែន) , មានអត្ថគិត អវធានេ (មានខ្លឹមសារផ្សេង) , មានអត្ថគិត
និទ្ទេស្ថិត (ផ្លូវជាតិ) ។

ពិតបើយ តិច សំណួនេះ មានក្នុងអតុ គឺ ហេតុ ដូចមានក្នុងពាក្យជាផើមទៅ “ រួចតិតិ ខោ ភិក្សវេ តស្តា (រួចន) គឺ រួចចិតិ ” ម្នាលកិត្យទាំងឡាយ ព្រោះការ ថែកឆ្លាយទៅទីបេហែថា រួច ។ មានក្នុងអតុគឺ បរិសមាបន ដូចមានក្នុងពាក្យ ជាផើមទៅ “ តស្តាតិហ មេ ភិក្សវេ ធម្មទាយទា ភវច មា អាមិសទាយទា អតុ មេ ក្នុងសុ អនុកម្យកិត្តិ មេ សារកា ធម្មទាយទា ភវយ៉ែ នៅ អាមិសទាយទា ធម្មទាយទរបស់កចាតកចុះ កំជាអាមិសទាយទរបស់កចាតកតតិឡើយ ។ កចាតក មានការគិតគូរចំពោះអ្នកទាំងឡាយជាធិចូច ធ្វើយ៉ាងណាយហូ សារកទាំងឡាយ របស់កចាតកតិនឹងកបីជាទម្មទាយទ មិនជាអាមិសទាយទ ។

មានក្នុងអតុ គឺ អាទ ដូចក្នុងពាក្យជាផើមទោ ។ តិច វា តិច ឯវ្យចានចួគិតវាទិតវិសុកទស្សនា បដិវិកោះ ” ភិក្សវៀរចាកការវំនួក ការប្រគល់ត្រី និង ការមិល ការលើងសម្រួលដាសត្រូវដល់កុសលិច យ៉ាងនេះជាផើម ។

មានក្នុងអតុគឺ បទក្សវិបិរិយាយ (ពាក្យប្រខីមសារចំពោះបន) ដូចមានក្នុង ពាក្យជាផើមទោ ។ “ មាតណិយោគិតិ តស្ស ព្រាយូណាស្ស សង្គ សមញ្ញ បញ្ញាតិ រោហាង នាម នាមកម្លៃ នាមដេយ៉ែ និរុត្តិ ព្យញ្ញាំ អភិតាពោ ” ពាក្យថា មាតណិយ ជាគ្រឹះកំណត់ ជាទិសម្ងាត់ខ្សែដី ជាបញ្ញាតិ ជារោហាង ជាលេយ្យាន ការតាំងលេយ្យាន ជានាមដេយ៉ែ ជាធិរុត្តិ ជាប្យញ្ញនេះ ជាទាក្យហោ របស់ ព្រាយូណាំនោះ ។

មានក្នុងអតុ គឺ បការ ដូចក្នុងពាក្យជាផើមទោ ។ តិច ខោ ភិក្សវេ សម្បជិកយោ ពាលោ អប្បជិកយោ បណ្តិតោ សខបន្ទោ ពាលោ អនុបន្ទោ បណ្តិតោ សខបសគ្គោ ពាលោ អនុបសគ្គោ បណ្តិតោ ” ប្រចា ម្នាល ភិត្តទាំងឡាយ ដោយប្រការដូចខ្លះនេះ បុគ្គលពាលមានកំយ៉ចំពោះមុខ បណ្តិតមិន

មានកំយចំពោះមុខ បុគ្គលពាលមានអន្តរាយ បណ្តិតមិនមានអន្តរាយ បុគ្គលពាលមានឧបសត្វ បណ្តិតមិនមានឧបសត្វ ។

មានក្នុងអត្ថតិ អវធារណ អធិប្បាយថា ក្នុងការព្រមព្រៀងនៃចិត្ត ផូចក្នុងពាក្យជាដើមថា “ អតិ តនុប្បញ្ញយា ជកមរណត្តិ តិតិ បុដ្ឋន សតា អាននូអតិតិស្ស វចនិយំ កី បច្ចុយា ជកមរណត្តិ តិតិ ចេ វទេយ្យ ជាតិប្បញ្ញយា ជកមរណត្តិ តិច្ចុស្ស វចនិយំ ” ម្នាលមាននូ បើគេសុរថា ជក និង មរណ៖មានវគ្គជាបច្ចុំយុ ? អ្នកគុប្បិធើយថា មាន , បើគេសុរថា ជក និង មរណ៖មានវគ្គជាបច្ចុំយុ ? អ្នកគុប្បិធើយថា ជកនិងមរណ៖មាន ព្រោះមានជាតិជាបច្ចុំយុ ។

មានក្នុង អតិ តិ និទស្សន ផូចក្នុងពាក្យជាដើមថា “ អតិតិ ខេ កច្ចាន អយមេកោ អន្តោ នតិតិ ខេ កច្ចាន អយំ នតិយោ អន្តោ ” ព្រោះម្នាលកច្ចាន៖ ចំណោកទិបំជុកទិ ១ នេះមានហើយ ចំណោកទិបំជុកទិ ២ នេះមិនមាន ។

សូមឱ្យក្នុងទិនេះ តិតិ សំពួល កប្បិយល់ថា ប្រើក្នុងអត្ថតិ និទស្សន នឹងពាលថា ប្រើក្នុងអត្ថតិ ហការ កំគូរផុចក្នុា ។ ចំណោក តិតិ សំពួលដើមដំបូងកប្បិយល់ថា ប្រើក្នុងអត្ថតិ បរិសមាបន ។

សំពួលថា ហិ ប្រើក្នុងអត្ថតិ អវធារណ ។ បន្ទថា តិទំ ជាតាក្យទិយាយចំពោះវគ្គដែលប្រចក្យក្នុងទិនិតិ ព្រោះធើបនព្រោះសូក្រតាមដែលបានប្រសព្តហើយ ទុកចំពោះមុខ ។ នឹងអធិប្បាយបន្ទថា វិត្តំ តនេ វិត្តំ សំពួលនេះ មានឧបសត្វ និងមិនមានឧបសត្វ យើងប្រើក្នុងអត្ថទាំងឡាយជាដើមថា អតិតិ វប្បន ការសាបព្រោះអតិតិ រាបសមិករណ ធើិទិសណាបខ្សោយប , អតិតិ កេសោហារណ ការដាក់ចុះទូរកេសា, អតិ តិ ជិវិតិវិត្តិ ការចិត្តិមជិវិត, អតិ តិ បមុត្តភារ ការរួចជុក , អតិ តិ ចារចនបរវត្តិត ឱ្យប្រព្រឹត្តទៅក្នុងភាពជាតារចនេះ , អតិ តិ អធ្វុសន ការគោរព

អារ៉ែងប្រើបាយក្នុងការពាល់ ។ ពិតហើយ វីត្ស សំណូនេះ មានក្នុងអត្ថ វប្បន្ន ការសាប្តាប្រាង ដូចមានក្នុងពាក្យជាដើមទា បុគ្គលិកាមិនប្រឡាសកាយមិត្ត គោរបស់អ្នកនៅរំមែងកើតមក ក្នុងផែលសាប្តាប្រាងក្នុងក្រសួងរំមែងលួកលាស់ណូ អ្នកនៅរំមែងបិរិយាណុវត្តផែលនៃពីរដែលបានសាប្តាប្រាងហើយនៅ ។ មានក្នុងអត្ថគិត រាបសមិករណា ធ្វើឱ្យសាប្តាប្រាងខ្សោយរវាទុទាំងឡាយ មាននាស់ផែលមានឡើង ៨ ជាដើម ដូចក្នុងប្រយោតាដើមទា នៅ ៣ ខែ ហិរិវិត្ស កែមិនទាន់បានត្រឡប់ ។ មានក្នុងអត្ថគិត កែសាធារណ ការដាក់ចុះនូវកេសាត្រ ដូចក្នុងប្រយោតាដើមទា កាបទិកកោ មាណាពោ ទហោរ វិត្សសិកោ កាបទិកមាណាពោនៅក្នុងដាក់ចុះនូវកេសាទើយ ។ មានក្នុងអត្ថគិត ជិត្តិភិត្ស ការិព្យិមជិវិក ដូចក្នុងប្រយោតាដើមទា បន្ទាល់មោ បរទុរៀត្តា មិត្តភូតេន ចេតសា វិហារគិត កិត្តិផែលមានរោមឆ្លាក់ចុះ ចិត្តិមជិវិកដោយបច្ចុះយ៉ាង អ្នកដឹងថាយ៉ាង មានចិត្តផែលម៉ាច ។

មានក្នុង អត្ថ គិ “ ពន្លេនគោ បម្ចាស្ទភារ ” ការដ្ឋុះជុកចាកពិច្ឆ័ែង ដូចក្នុង
ប្រយោតជាផើមទា “ សេយ្យថាមិ នាម បណ្តុំបណ្តាលោសោ ពន្លោន បរុំត្រូវ
អភិវឌ្ឍ ហរិកតាម ” សីកលើពណ៌លើផាច់ចេញពិច្ឆ័ែង សូម្បីយ៉ាងណាតា
កំមិនអាច ជាបស់ខ្សែរឡើង ។ មានក្នុង អត្ថ គិ “ បារចនភារនេះ បរិភិត ”
ឱ្យប្រព្រឹត្តទៅ ដោយភាពជាបារចនេះ ។ ដូចក្នុងប្រយោតជាផើមទា “ យេសិទា
នករហិ ពោរណា មន្ទបទ គិតំ បរិភិត សមិទិត ” ក្នុងបច្ចុប្បន្ននេះ
បទមន្ទជាបារបស់ចាស់ ដែលបុរកប្រាបូណ៌ទាំងឡាយណាតា ចង្វោនរក្សាទុក ឱ្យ
ប្រព្រឹតទៅជាបារចនេះ ។

សូម្យីក្នុងលោករោហារ វិត្ត សំពុំ មានក្នុងអតិថិជន អធិសន គោរពអភិវឌ្ឍ
ដួចក្នុងពាក្យម៉ា “ វត្ថេ គុណា ” អ្នកផែលទេទ្រដៃខ្លួនគុណ គោគារពអភិវឌ្ឍ

ហើយ “ វិត្តា ពាយឃោះ ” អ្នកដែលដល់ទូរគ្រឿយ គេគោរពអពិប្បរិយ ដូចជាដាច់ខ្លួន និង អតុ គឺ កម្រិត ពេលដឹងពាក្យថា “ វិត្តា ខ្លួន បន្ទំ ភកគ្រុណា ធម្មទាយាទា មេ កិត្តិវេ កវិច មា អាមិសទាយាទា ” ព្រះមានព្រះភាគត្រាសំពាក្យនេះទូកថា ម្នាល់កិត្តិទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយចូរជាម្មទាយាទ របស់តីតកក កំជាអាមិសទាយាទទីផ្សារ ដូចជាដាច់ខ្លួន និង សូមីត្តិនិង វិត្តិ សំពុំ គិត្តិ ប្រើត្តិនិងអតុគឺ កម្រិត (ពេល) នោះ ឯង ។ ព្រះហេតុនោះ លោកអាចចាយទីបស់ម្មង់ទន្លេតាត់ដែលលើកឡើងដោយសេចក្តីជាតាត់ដែល ព្រះមានព្រះភាគត្រានៃសំម្មង់ថា “ ព្រះសូត្រនេះ ព្រះមានព្រះភាគត្រានៃសំម្មង់ទូកហើយដូចជាដី យ៉ាងនេះបុរាណណារោះ ” ។ បុរាណដែលបាយអាការដែលព្រះមានព្រះភាគត្រានៃសំម្មង់ហើយនៅតាត់ដោយ ។

បន្ទោះ កស្សា ជាបញ្ហាឌីវិកតិ ចុះក្នុងអតុ គឺ ហេតុ ។ សំពុំថា បន ត្រីមតែជារចនាលង្ហារ ។ ដោយបនទាំងពីរ លោកអាចចាយរួមងសូរទូរគេតុ ។ បនថា ឯក លោកអាចចាយរីលីកបនព្រះសូត្រ តាមដែលពាល់ពេលបានហើយ ។

បនថា វិត្តិ ជាឌីមិត្តនៃពាក្យសូរ ។ លោកអាចចាយអាស្រែយសេចក្តីនៃ ខ្លួន ដែលជាលើសបុរាណទៅក្នុងការយល់របស់ខ្លួន កំពោលថា “ តែង ” ដូចម្ខោះ ហើយ កំពោលឡើងថា “ ឯក ” សំដោយការការដែលព្រះមានព្រះភាគត្រាសំម្មង់ ។ ដោយពាក្យទាំងអស់នេះ លោកអាចចាយសូរដល់ហេតុនៃទេសទា ព្រះពោលពាក្យថា “ ភកវត្ថុ កិរ ” ជាដីមទូក ដើមីនិងឡាំងអ្នកសំម្មង់ ស្ថានិភាគ អ្នកទទួលទេសទានោះខ្សោច្បាស់លាស់ ។

ក្នុងបណ្តាតាក្យទាំងនោះ សំពុំថា កិរ ជាឌីពាណិតិចុះក្នុងអតុគឺ អនុស្សវន (បានរួច ពាល់ស្ថាប់មក) ។ ដោយសំពុំថា កិរ នោះ លោកអាចចាយសំម្មង់ទូរសេចក្តីដែល កំពុងពោលដល់ខ្លួន ជាឌីមសារដែលពាល់ស្ថាប់តាម ៩ ត្វាមក ។

បន្ទាត់ រត្តិភាគចេក មាននំយថា ក្នុងចំណោកមួយនៃរាជ្យទី , អធិប្បាយថា ក្នុង មជ្ឈូនិមួយាម ។ ទៅវា នោះឯងឯងឈ្មោះថា ទៅវបុត្រ ឈ្មោះថា បុគ្គលិណាមួយ ព្រោះមិនមានឈ្មោះប្រាកដ ដូចជាស្អួចនៃស្បែរណាដោដៅ ។ ពាក្យថា ដើម្បីដឹក ទូរការសង្ឃ័យ មានពាក្យប្រកបថា ពានទូលស្សារដើម្បីដឹកទូរក្នុងសរ គឺ វិចិកធម្មា ។

ម្វោងឡើត ដោយពាក្យថា “ ដើម្បីដឹកទូរសេចក្តីសង្ឃ័យ ” នេះ លោក អាណាព្យសម្រួលថា បណ្តាបាក្យបុញ្ញា ៥ យ៉ាង ពាក្យទូលស្សារនេះជា វិមកិច្ចនៅ-បុញ្ញា (គឺជាបាក្យស្សារកាត់សេចក្តីសង្ឃ័យ) ។

តណ្ហា ព្រះមានព្រោះភាគច្រាសថា “ ក្រើងថាកំស្រែ៖ ” ដោយអត្ថិជ្ជាតា ដើម្បី និងសម្រួលដឹកទូរអត្ថិជ្ជាតា៖ ១ ឯង ទីបណ្តាបាកាណាព្យពោលពាក្យថា “ ជាលិនិយា ” មានសំណាកញ្ចាំជាមីនិយ ។ ពិតាបើយ តណ្ហា នោះប្រាស់ហោរ័ថា “ ជាលិនិយ ” ព្រោះអត្ថិជ្ជាតា មានសំណាកញ្ចាំដែលជាអរយវរបស់ខ្លួននោះឯង មានប្រកែងជាគណ្តារិចិត្ត ៩០៤ ។

តម្លៃវេះ ដើម្បីនិងសម្រួលភាគច្រប្រព្រឹត្តិថែរដោយអាការជាក្រើងថាកំស្រែ៖ នៃតណ្ហាដោយ ទីបណ្តាបាកាណាព្យពោលថា “ ពិតាបើយ តណ្ហាដោយ ” ដូចម្ខោះ ជាមីនិយ ។

ក្នុងបណ្តាបាក្យទាំងនៅរបស់ខ្លួន នោះ លោកអាណាព្យ ពោលអល់ស្ថានិប្រព្រឹត្តិថែ នៃតណ្ហាដោយ ក្នុងអារម្មណ៍ទាំងនៅរបស់ខ្លួន មានព្រោះតណ្ហាបាក្យ និង មានរូបជាមីនិយ ៩០៥ ។

ពាក្យថា ដោយអំណាចការប្រព្រឹត្តិថែក្នុងចំណោកខាងក្រោម និង ខាង លើ មាននំយថា ដោយអំណាចការប្រព្រឹត្តិថែក្នុងចំណោកខាងក្រោម និងខាង លើយ៉ាងឯះ គឺ ពេលខែៗប្រព្រឹត្តិថែក្នុងរដ្ឋបារម្មណ៍ ពេលខែៗប្រព្រឹត្តិថែរហូតដល់ នម្មារម្មណ៍ ពេលខែៗប្រព្រឹត្តិថែក្នុងនម្មារម្មណ៍ ពេលខែៗប្រព្រឹត្តិថែរហូតដល់ក្នុង

၁၂၅

ក្នុងនីមួយៗ គឺបើរិយាល័យនូវសការបសតណ្ហា ដែលប្រព្រឹត្តិភាពទៅក្នុងចំណោកខាងក្រោម និង ខាងលើកាមលំដាប់ទេសទា ។ គឺជាបានប្រព្រឹត្តិភាពទៅដោយ អំណាច់នៃការប្រព្រឹត្តិភាពទៅក្នុងចំណោកខាងក្រោម និង ខាងលើ ។ ក្នុងពាក្យរេ សូមីថា ត្រាគុខេប្រព្រឹត្តិភាពទៅក្នុងកាមភព ត្រាគុខេប្រព្រឹត្តិភាពទៅក្នុងអរូបភព ត្រាគុខេប្រព្រឹត្តិភាពទៅក្នុងអរូបភព ឬ ត្រាគុខេប្រព្រឹត្តិភាពទៅក្នុងកាមភព ។

ការកើតឡើងរឿយ ១ ឈ្មោះថា ជាការជាប់ក្នុងភពនេះ ព្រះថា សង្កាត់ទាំងពីឯង មានការបែកច្សាយទៅជាសការ៖គ្រប់ ១ ឧណ៍ ហេតុនោះ ទីបលាក ភាពាណូពេលថា “ ព្រះកើតឡើងរឿយ ១ ” ។

ពាក្យចា “ ដោយអតុចា រួបីក ” នេះជាតាក្យសម្រួលសេចក្តីសម្អោះដែលជាបេទកុងគ្រឹងចំណែកកំសែស់ និង តណ្ហាតាតាក្យខ្លួន និង ឧបមេយ្យចា តណ្ហាតេយ្យាន់ចា ជាក្រឹងចំណែកកំសែស់ ព្រាត់អតុចា ឬចជាក្រឹងចំណែកកំសែស់ ។

ក្នុងពាក្យនេះ មានខ្លឹមសារផ្តុំច្រេះ :

ថែរកនឹងការប្រើប្រាស់សម្រាប់ដែលមានគ្រឿងទាំង និង សំបុកដីឡាងជាផើម តែងចាំខ្លួនទុកដោយខ្លួនឯង តិ រូបីតិទុកដោយអរយវេខ្លួនឯង ទីបញ្ហាជា គ្រឿងទាំង និងការប្រើប្រាស់យ៉ាងណា , សូមីតិណ្ឌាក់ទ្រង់ត្រាស់បញ្ហាជា គ្រឿងទាំង និងការប្រើប្រាស់ដោយសភាព តិ ការចងទុកយ៉ាងដូចចោះឯង ។ ម៉ោងឡើត ពាប់ថា សំសិតិកដៃន មាននំយចាំ ដោយភារ់ដែលខ្លួនត្រូវចងទុកដោយខ្លួនឯង ។ ពិតហើយ តិណ្ឌានេះប្រើបង្គចាំ ជាគង្វើរទាន រំលែកប្រព័ន្ធដែលដើម្បីចងខ្លួនឯង ។ ដោយបញ្ហានេះ ទីបញ្ហាជា គ្រឿងការប្រើប្រាស់ថា “ រូបតិណ្ឌាដាចិស្សរាយៗ ជាទិពេញចិត្តក្នុងលោក តិណ្ឌានេះ ពេលហើយកើតឡើងរំលែកហើយកើតឡើងក្នុងទិនេះ ពេលកាំងនៅ រំលែកកាំងនៅក្នុងទិនេះ ” អ្នចេះជាផើម ។

សក្ខទាំងនេះ កាលសម្ងាត់នូវវត្ថុខ្លួនដែលបញ្ចប់ពេងចា “ នេះរបស់យើង ” មិនគឺជារបស់ពេងក្រោតិខ្លួន វា មែនធ្វើឱ្យនៅខាងក្រោង ។

ក៍ អន្តោះ សំណើ មានអត្ថម៉ា ខាងក្រោង ព្រោះហេតុនោះ តណ្ហាគោលកើតឡើង ក្នុងបរិភាគរបស់ខ្លួន លោកហោតា “ គ្រឿងចាកកំស្រែខាងក្រោង ” , បរិភាគរបស់ខ្លួន សម្រាប់បញ្ជីកមានចាត្រជាតិដោដើម សម្រាប់គ្រប់ស្ថិតិ មានដីជាដើម ។

ឈ្មោះចា អត្ថភាព ព្រោះមានការសម្ងាត់ចា ជាទិមាននៅវេលីឈ្មោះចា អត្ថា បានដល់ ឧបាទានក្នុង ៥ ។ អាចរាយក្តួនខ្លះបានចា បានដល់ សិរីវេះ ។

គីវិជ្ជាប អាការកើតឡើងនៃតណ្ហាក្នុងអត្ថភាពរបស់ខ្លួនជាដើមចា ដោយ នំយមានជាអាសីចា អត្ថភាពរបស់យើងគីវិជ្ជាបត្រូវបានដែលល្អ បុចា អត្ថភាព របស់យើង គីវិជ្ជធមិនរបស់បុគ្គលិនិរណៈ ។ អាយកនៃទាំងឡាយ មានចក្ខុជាដើមរបស់ខ្លួនឈ្មោះចា “ អាយកនៃខាងក្រោង ” ។ អាយកនៃទាំងឡាយ មានរូបជាដើមរបស់ខ្លួន និង រសល់បុគ្គលិនិរណៈឈ្មោះចា “ អាយកនៃខាងក្រោម ” ។

ម្បាងឡើក អាយកនៃទាំងឡាយ មានចក្ខុជាដើម របស់បុគ្គលិនិរណៈឈ្មោយ ដទៃ បុដែលជាប៉ាក់ទៅដោយសន្តិវិបស់ខ្លួននិងបុគ្គលិនិរណៈឈ្មោះចា “ អាយកនៃខាងក្រោង ” ។ អាយកនៃទាំងឡាយ មានរូបជាដើមមួយផ្ទះ ឈ្មោះចា “ អាយកនៃខាងក្រោម ” ។ គីវិជ្ជាបសេចក្តីដែលតណ្ហាដាតាគ្រឿងចាកកំស្រែខាងក្រោង និង គ្រឿងចាកកំស្រែខាងក្រោមក្រោម សូមីប្រព្រឹត្តទៅក្នុងកាមារចរកត និង មហត្តិកត ។

ពិតបើយ កាមកត ទោះយ៉ាងណាក់មិនបានឡើយ ព្រោះមិនបានគ្របសដូច កិល់ស សូមីមី ។ ក៍ជាបច្ចុះយពិស់នៃការប្រការខាងក្រោងដោរ ហេតុនោះ ទីប លោកហោតា “ អណ្ឌត្តំ និង អន្តោះ ” ប្រចា ខាងក្រោង ។ រូបកត និង អរូបកត លោកហោតា “ ពហិទ្ធា និង ពហិ ” ប្រចា ខាងក្រោម ដោយបរិយាយក្រោតិ កាមកតនោះ ។ ដោយហេតុនោះ ព្រោះមានព្រោះភាគ ទីបត្រូនៃត្រាស់ចា “ បុគ្គលិនិរណៈឈ្មោះឈ្មោះឈ្មោះឈ្មោះ ” ។

មានសំយោជន៍ខាងក្រោម ៩ បុគ្គលមានសំយោជន៍ខាងក្រោម ៩ ” ដូចខាងក្រោម ១

លោកអាចាយការិយកតណ្ហានេះដោយប្រភេទធ្វើ ។ មិនមែនគឺច ដោយ
ភាពធ្វើ ។ នៅវិស់យ និង ដោយភាពធ្វើនៃអាការប្រព័ន្ធដោថា តែម្ញាង
ដោយសេចក្តីថា ជាគ្រឹងចាក់ស្រែ៖ស្រីត្រា ទីបានលចា “ គ្រឹងចាក់ស្រែ៖
កើតឡើងយ៉ាងនេះ ” ផ្លចេះ ។

ពណ្ឌានោះជាមួយជាតិជាប់ដំបាកការពាយសង្គមចិត្តរបស់សត្វ ដែលទ្រង់ត្រាស់ខ្ពស់ “ បជ្ជា ” នោះឯង , វិញ្ញុ គឺ ចងកសត្វនោះទុកខ្សែប្រព័ន្ធដោរីយ៍ ។
ហេតុនោះ ទីបន្ទាន់ត្រាស់ថា “ ប្រជាប្រជាក្រុងពណ្ឌាណាយបឹតទុក ” អូច្ចេះ ។

ពិតហើយ ពោលដោយបរមណ្ឌ សេចក្តីរម វែមដឹងមិនមានដោយការរៀបចាក
សេចក្តីលម្អិត សូម្បីពិតយ៉ាងនៅ៖ ចំណោកសេចក្តីលម្អិតមួយ កំមិនលេញៗថា
ជាសេចក្តីរម ព្រោះហេតុនៅ៖ ទីបណ្តាកអាមាចាយកាលសម្រេចបាក្សុខបមា និង
ឧបមេយ្យ បានធ្វើសេចក្តីរមឱ្យបេកចេញពីសេចក្តីលម្អិត ទីបណ្តាបចា “ រួចជាតិ
ទាំងន្យាយមានដើមបុសីជាដើម ត្រូវវិញបុសីជាដើមទាំងទុកយ៉ាងណាតា ប្រជាតិ
ពោលគឺ ឬកសត្វទាំងអស់នេះក៏ត្រូវគ្រៀបចេញចាក់ផ្សេះ ពោលគឺ ពណ្ឌា វិញទៀត ឬបីក ,
អធិបុរាយចា ប្រមូលទុក ” ដូច្នោះដោរ ។

សម្បន្តសេចក្តីថា តីម៉ែនដី មានទំយថា ត្រីងថាកំព្រះដែលទាក់ពួកសញ្ញា
ទុកទេវក្នុងធាតុទាំង ៣ តាំងនៅដោយការប្រមូលទុកមិនឱ្យសល់ ស្មើត្រូវជាពាណ
មួយក្នុងបណ្តាគាត់ទាំង ៣ ហេតុនោះ ទីបានការចាយរោគថា តណ្ហានោះជាតី
ដីមានភិមានវិស័យដែលសាន់ឡើងទូរក្រឹងដែលធ្វើធម៌ដោយសេនលំបាក ។

ເຜົຍເສັດຖະກິດ “ ນຽດາເກີ້ນກາງເຕືອນ ” ເລັກມາຕາງປະເທດໃຫຍ່
ຕໍ່າ ບະຈຳ ວິຊັ້ນເພື່ອ ຜ້າບຮ່າມເລືອດຖື (ສະຄູນກາດ) ຜ້າອັດ ທີ່ມີເພື່ອມາຮັດວຽດ
(ກາຣເຕືອນ) ຜ້າເພີ່ມ ຜ້າອັດເທື ।

សេចក្តីថា ព្រះមានព្រះភាគដែលទៅបុគ្គលិកសូរដោយពាក្យថា អន្តោជជាប្រើជាក់បែវេសាទានីកុងផ្លូវជាដារីម ហើយទីប្រជុំត្រាស់ព្រះគាត់ទៅនេះដែលទៅបុគ្គនោះ ។

លោកអាថាយពាណិជ្ជកម្មបានដំឡើងចុះថាប្រះសាស្ត្រដោយគុណភាព ផ្លូវជាដារីម ទីបិសជួនបាបញ្ញានោះបាន ” ទីបាលពាក្យថា ” មានការប្រព័ន្ធឌែលព្រះបាយណា មិនមានអីទីសទាក់ក្នុងផែនទំនួរ ផ្លូវជាដារីម ។

បណ្តាតាការទាំងនេះ ពាក្យថា ក្នុងផែនទំនួរ គឺ ក្នុងព្រៃយុជិទំនួរ ទាំងក្នុងដែលធ្វើដោយប្រកែទ មានអតិភារីម ។

ពាក្យថា មានការប្រព័ន្ធឌែលព្រះបាយណាមិនមានអីទីសទាក់ មាននំយថា មានការប្រព័ន្ធឌែលព្រះបាយណាមិនមានព្រៃដែន ព្រះមានការប្រព័ន្ធ ទៅមិនទីសទាក់ក្នុងការបើកទូរព្រៃយុជិទំនួរ មិនមានចំណែកសល់ ។

ដោយពាក្យនេះ គឺជាបាទ់ លោកអាថាយការការិយកដីពិសេសដែលទៅសល់របស់ព្រះមានព្រះភាគទុក ដោយមានលក្ខណៈពេម្យាន ផ្លូវជាតាមូយបាយណា នោះ ដោយការការការការិយកទូរដីពិសេស ៣ ខាងជើម ក្នុងការសំឡុងសេចក្តីដែលព្រះមានព្រះភាគមានព្រះបាយណា មិនមានអី ទីសទាក់ក្នុងកាលទាំង៣ និង ព្រះមិនត្រាសចាកបាយណាមិនទីសទាក់នោះ ធម្មរិសេសទីបាលពាណិជ្ជកម្មបាន ។

ឈ្មោះថា ទៅព្រះមានការសម្ងាត់ថា លេង គឺ សប្បាយវិករាយដោយកាមគុណជាដារីម ឬ ទៅក្នុងកាមគុណជាដារីមទាំងឡាយនោះ , ព្រះមានការសម្ងាត់ថា ប្រចាំថ្ងៃដើម្បីឈ្មោះសត្វរទាំងឡាយ ដោយការជាអូកមាចក្នុងការសម្ងាត់ថា ពោលដល់ការធ្វើការទូលទានពីរនេះ គឺ សក្តារៈ មានតស្សិរិយៈ និងត្រួរជាដារីម ព្រមទាំងអំណែាយដល់នោះ ។ ព្រះមានការសម្ងាត់ថា វិនិយោះដោយការការិយកបានដែលទៅបានការប្រកបដោយបុណ្យរិសេស និង មានការសម្ងាត់ថា ទៅការនិស់យកាមសេចក្តីប្រចាំថ្ងៃបាន មិនទីសទាក់ ព្រមទាំងភាគ

ក្នុងការព្យាព័ន្ធដីសំយកាមបំណងខ្សែសម្រេចបាន ។

នៃយុម្ភានេះតើ ឈ្មោះថា ទៅ ព្រះមានការសម្ងាត់ថា ដែលបុគ្គលមាន
សេចក្តីប្រចាំថ្ងៃ ហើយចេញចាកពីសេចក្តីវិនាសនោះ ។ គឺមួយឯណ៍
ជាសរណ៍: គឺជាទិន្នន័យអាយុវត្ថុ ឬ ព្រះមានការសម្ងាត់ថា គូរសរសើរយ៉ាង
ត្រកប់បង ឬ ព្រះមានការសម្ងាត់ថា គូរស្រឡាញ់ដោយការប្រកបទូរភាពស្ថាត
វិសេស ។

នេរការណ៍នាំនូវការប្រព័ន្ធឌីជីថល

៩. សម្រាកិឡេតា

២. ឧប្បត្តិទេស

๓. វិស្វកិទេណ

ព្រះមានព្រះភាគច្រង់ជាទេរដ្ឋប្រជុំតិច គឺ ខ្ពស់លើសទេទាំងន្យាយ
នៅ៖ ព្រះព្រះអង្គគ្របសអ្នកតែទេទាំងន្យាយនៅ៖ ដោយព្រះគុណទាំងន្យាយ
នៅ៖ ដោយការសម្រួលអភិប្បញ្ញាផ្លូវប្រជុំនៃក្រោលដែលដោយការនៅ គឺ ទិញវិហារ
ព្រះប្រជុំ និង អិរិយវិហារ ដែលខ្ពស់ដោយការពោលយ៉ាងវិសេស ពោលគឺ
ការទទួលទុរទានជាសក្តារ៖ ដោយសេចក្តីផ្តើម មិនបានបញ្ជីតិច សម្រាប់ក្នុង សម្រាប់ក្នុង
មានតស្សនីយ៖ នៃព្រះទំយិនត្រពូល ពេលការជាមីម ព្រះការសម្រេចនៃសេចក្តី
ព្រះប្រជុំក្នុងការឈុំជាអាចទុរទាន ឬ ព្រះការ ដែលនៅក្នុងសន្នានរបស់ព្រះអង្គ
និង អ្នកដែល ពោលគឺ អនុសាសនិដែលសមគ្គរដល់សក្តារ៖ នៃដែល និង អធ្វាប់យ៉ា
នៃបុគ្គលដោយការបំភិទ គឺ ស្ថិតិព្រះបាយណា និង ស្ថិតិព្រះសិរី៖ ប្រជុំដែល
លោក ព្រមទាំងនៅរលោកគួរដល់ជា “ សរណ៍ ” គួរសរសើរយ៉ាងក្រោលដែន និង
គួរព្រះប្រជុំដោយភាគជាក្តី ព្រះថា ព្រះអង្គត្រង់ប្រកបដោយការនៅនៃព្រះ
បាយណា និង ព្រះសិរី៖ ដែលមិនទូទៅដល់អ្នកដែល និងដោយអំណាចមិនទិន្នន័យ
ក្នុងការឈុំមាន គុណនៃព្រះសញ្ញាបំនុំនឹងបានឱ្យប្រយោជន៍ដែលខ្ពស់

សម្រេច ព្រោះហេតុនោះ ទីប្រជុំព្រះនាមថា ទេរវេរោ ប្រចា ទេប្រសិរិ ជាងទេ ។ ម្បាងឡើត ត្រង់ជាទេដែលទេទាំងនូនគិបិបុជាដៃក្រែលដី ហេតុនោះ ទីប្រជុំព្រះនាមថា ទេរវេរោ ប្រចា ជាទេដែលទេបុជា ។

ម្បាងឡើត ត្រង់ជាទេដីប្រសិរិរបស់មនុស្សទេទាំងឡាយដី ព្រោះត្រង់ បានសម្រេចទួរភាពជានិស្សិទេ និង អលអុរ គឺ គុណវិនព្រះសញ្ញា ហេតុនោះ ទីប្រជុំលើយោះថា ទេរវេរោ ប្រចា ត្រង់ជាទេដែលប្រសិរិជានិស្សិទេ ។

ព្រះមានព្រះភាគទីជាសក្តី: និងត្រង់ជាប្រពុជីវិក្រែលដី គឺ ប្រសិរិវិក្រែលដី ព្រោះត្រង់គ្របសង្គភ័យគុណវិនសក្តី:ទាំងឡាយ និង ចំពោះមហាប្រពុជី ទាំងឡាយដែលមិនមានប្រមាណក្នុងលោកធាតុ ដែលរកប្រមាណមិនបាន ហេតុនោះ ទីប្រជុំព្រះនាមថា សក្តានំ អតិសញ្ញា ត្រង់ជាសក្តីវិក្រែលដីសក្តី: ទាំងឡាយ . ប្រពុជានំ អតិប្រពុជា ត្រង់ជាប្រពុជិរជាងប្រពុជីទាំងឡាយ ។ ត្រង់ភ្លាតានៅរដ្ឋប្រពុជាទាំង ៤ ព្រះមិនមានការកំយុទ្ធផិតិណាត ។ ព្រោះហេតុដែល ត្រង់តាំងនៅក្នុងប្រពុជានេះដែលនរណា ។ ក្នុងលោក ព្រមទាំង ទេរលោកមិនអាចធ្វើឱ្យប្រពុជាបាន ក្នុងភាពដូចគ្នានៅរាយហាន និង នេសនា ហេតុនោះទីប្រជុំព្រះនាមថា ចតុរៈសារដ្ឋិសារនៅ ត្រង់ភ្លាតានៅ ដោយរៈសារដ្ឋិសារណ៍ ៤ ។

ព្រះអង្គបានត្រាស់ទុកថា “សមណប្រាបុណ្យ” ទេរតា មាន ប្រពុជី នរណា ។ ក្នុងលោកដែលនឹងជំទាស់ជាមួយគោរពគាត់គាត់ដោយសហធី ក្នុងសេចក្តីថា ជាមួក ឬផ្លូវាច្នៃទៅ ជាប្រះសម្ងាត់មួនទៀត ឬមិនទាន់បានត្រាស់ដីនូវចេច្ចោះ . ម្នាលសវិបុត្រ កាលមិនយើងហេតុនោះ តចាគកកំសល់នូវការរួចរាល់ ដែលនូវការមិនមានកំយ ដែលនូវការរួចរាល់ជាមួកភ្លាតានៅ ” ផ្លូវចេច្ចោះ ។

ត្រង់ព្រះនាមថា ទសពលដោ ត្រង់បិបុរាណដោយកម្មាំង ៩០ ព្រោះត្រង់មាន

កម្មាំង តិ ព្រះរាជាណ ៩០ ប្រការ មានចាន់ចាន់ព្យាកណជាមី ។

ឡ្ងាច់ត្រាសំទុកចា “ ព្រះព័ជាតករមេដីដែលបាន:ក្នុងលោកនេះ ដោយភាពជាបាន: និង ឡ្ងាច់ដីនៃហេតុមិនមែនបាន:កាមសេចក្តីពិត ” អូច្ចេះ ជាដីម ។

ឡ្ងាច់ព្រះនាមថា អនានៃរណញ្ញាណោ មានព្រះញ្ញាណមិនមានអីទិន្នន័យកំព្យារៈឡ្ងាច់មានញ្ញាណមិនមានអីជាប្រើប្រាស់ក្នុងចំណេះដាក់មួយ លើវាទៅ គូរទាំងអស់តែម្រៀង ។

ព្រៃង ព្រះនាមថា សមនុចក្ខុ មានព្រះចក្ខុល្អ ព្រោះព្រៃងប្រកបដោយចក្ខុ គឺ
ព្រះព្រាណណដែលអាចយើងឲ្យជំទាំងពួនីនៅទៅ ជាក់ច្បាស់ ដោយប្រព័ន្ធដោយអាការ
ទាំងពួនី ដូចយើងឲ្យអិលអំពេកដាក់លើចាត់ដោ អិល្អាយថា ជាប្រះសញ្ញា ។

២បនទនេះ លោកអាណាព្យាការំយកអសាសារណត្តាបានទាំងពីរជាតុងចំង់ ។

ឡ្វេងត្រូវនាមចា ភកគា ដោយហេតុទាំងឡាយដែលឡ្វេងមានភាគី ជាដើម
ពាក្យណាបែលក្នុងរឿងនេះ ពាក្យនោះនឹងមានមកដោយពិស្តារក្នុងកុទ្ទទានុស្សពិ
ទិទ្ធសាងមខ ។

ក្នុងអធិការនេះ ពេលលោកអាចចាយបានសម្រួលដំឡើងអំពីព្រះមានព្រះភាគ ត្រូវដោយជាមួយការព្យាករបាតក្បួនបុញ្ញាផែលលើកឡើងការទំនាក់ទំនង ៣ ដោយបាតក្បួន “ មានការប្រព្រឹត្តិទេនដែលព្រះបានឈានមិនមានអ្និទិសទាក់ក្នុងធម៌ទាំងពីរ ” នេះ សម្រាប់សេចក្តីសង្ឃឹម ថាគីឡើងព្រះមានព្រះភាគ ត្រូវដោយជាមួយការព្យាករបាតក្បួនបុញ្ញាបាន បុទ្ធដែលហាមទូរសេចក្តីសង្ឃឹមឡើងនេះ ទីបានលោកអាចចាយពេលថា “ ទេវទេវ ” ។

សក្ខមហាកដ ជាទេពប្រសើរជាងទេពទាំងឡាយតែងនិស្សុទានូវបញ្ហាបស់ទេរភាពទាំងឡាយ។ កាលបីបុគ្គលទាំងឡាយគិតថា “ ព្រះមានព្រះភាគមានឪប្រសើរជាងសក់ខៅ់ ” ដើម្បីបាយនូវការគិតទេរ ទីបណ្តាកភាពចាប្តាល់ថា

“ ត្រូវដាសក្តែ:ប្រសើរជាងសក្តែ:ទាំងឡាយ ” ។

ព្រៃលុយទាំងឡាយមានសន្និកុមារព្រៃលុយជាផីម តែងវិសដ្ឋនាទីមសារ ដែល
សក្ខមហាការជួលស្ស ពេលបុគ្គលទាំងឡាយគិតថា “ ព្រះមានព្រះភាគមានអើ
ប្រសើរ ជាងព្រៃលុយនៅ ” ដើម្បីហាមភារគិតនៅ ទីបណ្តុកភាពាយពោលថា
“ ខ្លឹងជាប្រៃលុយប្រសើរជាងប្រៃលុយទាំងឡាយ ” ដើម្បីនឹងសម្រួលភាពពិសេសរបស់
ព្រះមានព្រះភាគនៅ ដែលប្រាកដហើយដោយ រៀសារធ្វើព្យាបាល ៤ និង
ទសពលព្យាបាល ទីបណ្តុកភាពាយពោលថា ខ្លឹងក្រោហនេដាយរៀសារព្យាបាល
៤ ខ្លឹងកម្មលូទ្ទិវ ទសពលព្យាបាល ឬដូចណ៍ ។ ដើម្បីនឹងសម្រួលថា ឯព្យាបាល
ទាំងឡាយនេះ ដល់ប្រមុជាដោយការសម្រេចទូរព្យាបាលទាំងពីរនេះ ទីបណ្តុក
ភាពាយពោលថា “ ខ្លឹងជាប្រះអនានុវត្តព្យាបាល (មានព្រះព្យាបាលមិនមានអើ
ទីសទាក់) ខ្លឹង គឺ ជាប្រះ សម្រួលចក្ខុ (មានចក្ខុដីរិញ្ញ) ” ។

លោកអាចឃ្លាសម្រួលថា ព្យាបាយទាំង ២ នៅ៖ សម្រេចហើយ ព្រះព្រះមាន
ព្រះភាគត ទ្រង់ជាមួកមានទោសបានទម្លាយហើយ ដែលសម្រេចដោយការសង្គម
បុញ្ញសម្បារ និង ព្យាបាយសម្បារ ទីបានគោលថា “ព្រះមានព្រះភាគត” ។ បណ្តុះ
គិតិថ្នាក់ជាបន្ទូរប្រយោជន៍ និង លំដាប់ក្នុងការការការងកបទទាំងឡាយដោយប្រការ
ធម្មេះធម៌ ។

មានការរារាំងក្នុងសញ្ញាតព្យាបាលនៅ៖ ។ ពាក្យណាដែលគូរពាល ពាក្យនោះ ខ្ញុំម្នាស់នឹងពោលទុកដុំនូវក្រិន្ទិទ្ធេសមានមួយ ។

ព្រះមានព្រះភាគអង្គណាត់ស្ថិសកម្មវគ្គុណីជំនួយ ពាណិជ្ជ ជាផើម ហេតុនោះ ធិបព្រះមានព្រះភាគនោះ ព្រះនាមថា មហេសី (អ្នកស្ថិសកម្មុណីជំនួយ) ។ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ស្ថិសកម្មវគ្គុណីជំនួយនេះ ។

ពាក្យថា ពេលនឹងពណិខោ គឺ ពេលនឹងបើកបង្ហាញ ពាណិជ្ជ ពិន្ទារ ។ ពាក្យថា តាមសេចក្តីពិត គឺ មិនវិបិត ។ ពាក្យថា ដែលធ្វើដោយគូណាមានសិលជាផើម គឺ ដែលថែកដោយគូណាមាន សិល សមាជិ បញ្ហាដើម្បី ។ ពាក្យថា ដែលពានសេនលំពាក គឺ ពានដោយលំពាកយោងវិក្ស ព្រះគូណាមានសិលជាផើម គឺ សវ្រោះដោយខ្លួន ៣ មានសិលក្នុងជាផើម ។

ពិតបើយ អិយមត្តុសវ្រោះដោយខ្លួន ៣ ព្រះជានមិមានចំណោកទិនាង ពាន ដូចជានគរសវ្រោះដោយភាពជាព្រះរាជ ។ ខ្លួន ៣ មិនសវ្រោះចូលក្នុងអិយមត្តុ ព្រះមិនមានចំណោកដែលអាងពាន ។

សេចក្តីនេះ សម្បួចពាក្យព្រះនានីជម្លូទ្ធភីពោលទុកថា “ ម្នាលអារុសោវិសាខេខ្លួន ៣ ព្រះមានព្រះភាគមិនមានសវ្រោះដោយអិយមត្តុមានអង្គ ៥ ១៩, ម្នាលអារុសោវិសាខេខ្លួន ឯអិយមត្តុ អង្គ ៥ ទ្រង់សវ្រោះដោយខ្លួន ៣ ដូចខ្លះនេះ ។ ”

ឈ្មោះថា ដែលក្រែម ព្រះជានមិដែលចោរគឺ គិលសទាំងឡាយមិនភាព ធ្វើឱ្យអនុរាយពាន ។

ឈ្មោះថា ត្រង់ ព្រះព្រៀរចាកទិបំផុត ២ យោង និង ព្រះលេបដែនទូរមាយជាផើម ព្រមទាំងភាពកោងតាមផ្លូវការយជាផើម ។

ឈ្មោះថា មត្តុ ព្រះនោះ គឺ ប្រព្រឹត្តទេដោយការសម្រាប់សង្ឃិលសជី

ទាំងពីឯង ព្រោះស្មោះរកទិញទាំង ព្រោះបុគ្គលដែលត្រូវការព្រោះទិញទាំងឡាយ គិតិថ្លែងរក ។

ពាក្យចា ដើម្បីរិសុទ្ធិ គឺ ដើម្បីទិញទាំង ឬ ដើម្បីការ៖ គឺ សេចក្តីបរិសុទ្ធិ ។ អធិប្រាយចា ដើម្បីអរហត្ថ ។

ពាក្យចា កាលមិនដឹងកាមសេចក្តីពិត មាននៅយ៉ាង កាលមិនបានដឹងកាម សេចក្តីពិតចា វិសុទ្ធិមត្តដែលយោគី គិតិសម្រេចបាន ដោយសេចក្តីជាប់ត្រានៃ វិសុទ្ធិ មានសិលវិសុទ្ធិជាដើម យ៉ាងនេះ សភាពបែបនេះ មានកិច្ចយ៉ាងនេះ មាន អត្ថយ៉ាងនេះ ដូចខ្លះ ។

យោគីទាំងឡាយណារំមងត្រឡប់ គឺ រំមងត្រឡប់សេចក្តីបរិសុទ្ធិ គឺ ការធុត ចាកពិស្សិលសទាំងអស់ និង ផ្តល់ចាកសង្ការ ហេតុនោះ យោគីទាំងឡាយនោះ លេយ្យាម៉ា សុទ្ធិកាមា អ្នកត្រឡប់សេចក្តីបរិសុទ្ធិ ។ អបិ សំពួល ឬ ក្នុង សម្ងាត់ ។ ដោយ អបិ សំពួល នៅលេយ្យាកមាចាយ កំសរើមឯងចា មិនមែនវិករាយដោយត្រឹម សិលតែម្កោង កាមពិកជាអ្នកត្រឡប់សេចក្តីបរិសុទ្ធិ ។

បន្ទា តិដ មានសេចក្តីសិលិត្តិនឹង តមសិរី យោគ សាសនេ ក្រែចា ក្នុងព្រះ សាសនានេះ ។

ពាក្យប្រកបសេចក្តីចា លេយ្យាម៉ា យោគី ព្រោះភាពជាអ្នកប្រកបបេរិយ ខ្លាយ ខ្លួនបេរិយក្នុងការនោះ សូម្បីព្យាយាមជាផិច្ច គឺ សូម្បីធិនសម្រេចនូវសេចក្តីបរិសុទ្ធិ ព្រោះមិនបាន សម្រេចនូវខែយ ។ បន្ទា តិសំ យោគ យោគីទាំង ក្រែចា ដល់យោគីទាំងនោះ ។

វិសុទ្ធិមត្តនោះ ធ្វើភាពជាតាមៗដូច ដល់បុគ្គលទាំងពីឯងដែលខ្លួនខ្លាយក្នុងការ ស្វាប់ ការត្រួចត្រូវ និង ការសន្យជាដើម ព្រោះមានភាពស្មាតដោយជូនិរញ្ញវត្ថុ ។

សូម្បីយ៉ាងនោះ កំជាតាមៗដូចយ៉ាងពិសេស ត្រូវបានដល់ ដល់យោគីទាំងឡាយ ព្រោះហេតុនោះ ទីបលោកអាចាយការពាល់ចា “ ធ្វើសេចក្តីវិករាយដល់យោគី

ទាំងឡាយនេះ ” ។ លោយ៖ថា មានវិធីចូលបញ្ចប់ចត់លូ ព្រោះមានវិធីចូលបញ្ចប់ចត់ដោយលូ ដោយសេចក្តីថា មិនបាយចូលជាមួយនឹកាយខាងក្រោម និងលទ្ធផន្លែ ទៅ ពាក្យថា របស់ព្រះចេរះនៅឯមហាវិហារ លោកអាចចាយ សម្បូននូវ និកាយដែលជាជីវាងអាស្រែយបស់ខ្លួន ។ ពាក្យថា អាស្រែយន័ំយ៉ាន់នៅនៅ កី អាស្រែយន័ំយ៉ាន់សំណើនូនាចម្លៃ ។

ក្នុងអធិការនេះ ដោយពាក្យថា “ ធើសេចក្តីរករាយ ដល់យោតិទាំងឡាយ នេះ ” ជាដើម លោកអាចចាយ ក៏សម្បូនថា កច្ចាមត្តរបស់ព្រះចេរះ នៅឯមហាវិហារទាំងឡាយ លោយ៖ថា មានវិធីចូលបញ្ចប់ចត់លូ ដោយជីវិញ ព្រោះព្រះ ចេរះទាំងឡាយជាមួកមានបញ្ហាដែល ជាមួកបងិបត្តិលូ បានសម្រេចហើយ ធើ សេចក្តីរករាយ ព្រោះទាំងក្នុងសេចក្តីបរិសុទ្ធិនេះ ដោយចំណោកតែម្មាន ដល់ យោតិទាំងឡាយដែលប្រចាំនាទីសេចក្តីបរិសុទ្ធិ គឺ និញ្ញាន ព្រោះជាចម្លើជាជីបរិសុទ្ធិ ចាកម្វិល គឺ សង្កើលេសទាំងរួច ។ តប្បីប្រកបនូវសេចក្តីថា ពេលខ្ញុំមានសំណង់ ដោយសេចក្តីគោរព សូមអ្នកទាំងឡាយចូលរាធម៌ចិត្តស្ថាប់ដោយសេចក្តីគោរពចុះ ។

ក្នុងអធិការនេះ ពាក្យថា នៃព្រះគាត់នេះ លោកអាចចាយ សម្បូននិភាស្រែយ នៃការពោលវិសុទ្ធិមត្ត ដោយពាក្យថា “ ព្រោះមានព្រោះភាគ ក្នុងរកនូវគុណភ័ត៌ បានត្រាស់ហើយ ” នេះសម្បូនអំពីការពោលនូវវិសុទ្ធិមត្តនេះជាសំខាន់ ដោយ ពាក្យថា ខ្លួនសារដែលប្រកបដោយគុណភ័ត៌ មានសិលជាដើម តាមសេចក្តី ពិត នេះសម្បូនដល់សេចក្តីម មិនវិបរិត ដោយពាក្យថា “ យោតិ ទាំងឡាយ ណាក្នុងសាសនានេះ បានប្រចាំនាទីក្នុងព្រោះសាសនាបស់ព្រោះជិនស្រី បានដែលក្រោម កាលមិនដឹងតាមសេចក្តីពិត នៃវិសុទ្ធិមត្ត ដែលសង្ឃ្រាងដោយគុណ មានសិល ជាដើម ដែលក្រោម ដែលក្រោម សូម្បីប្រចាំនាទីសេចក្តីបរិសុទ្ធិ សូម្បីព្យាយាម ជាជីច្បួន ក៏មិនសម្រេចនូវសេចក្តីបរិសុទ្ធិបាន ” នេះសម្បូនដល់និមិត្ត ដោយពាក្យ ថា “ ធើសេចក្តីរករាយដល់យោតិទាំងឡាយនេះ ” ជាការសម្បូនដល់ប្រយោជន៍ ។

ដោយពាក្យចា កាលពីនេខ្លឹមសារដែលមានវិធីចូលរួម អាស្រែយនឹងទីនេះទៅ
របស់ព្រះមេដៃដែលនៅឯធម្មាត់មហាវិហារនោះ និង ដោយពាក្យចា “ ដោយ
សេចក្តីពេរព ” ជាការសម្រួលដល់វិធីការកូបតែង ហើយបូលសាធារណៈទាំង
ឡាយ ក្នុងការស្ថាប់ដោយគោរពក្នុងវិសុទ្ធមត្តនោះ ដោយពាក្យចា “ ឥឡូវ
សាធារណៈទាំងឡាយ សូមអ្នកទាំងឡាយដែលបានចូលរួមសេចក្តីបរិសុទ្ធដូរតាំងចិត្ត
ស្ថាប់ចុះ ” ពិតហើយ សម្រាប់ព្រះសាសនាទាក់ទងដោយការស្ថាប់ប៉ាងល្អ ។

ការពាលអំពីរិសុទ្ធិមត្ត ចំពោះខីមសារសាមញ្ញ គឺ ផ្លូវនៃសេចក្តីបរិសុទ្ធិដែល
ព្រះមានព្រះភាគត្រេងប្រកាសហើយ ពាលដល់ហើយ រំមេងញាំងការពេញចិត្ត
យ៉ាងក្រោលនឹងខ្សែកើតឡើងបាន ដោយការអធិប្បាយខីមសារនៃពាក្យ ព្រះហេតុ
នៅ៖ ដើម្បីនឹងអធិប្បាយនូវរិសុទ្ធិមត្តនៅ៖ ដោយខីមសារចំពោះបន ឱិចលោក
អាចប្រជុំមពាក្យថា “ ឥត វិសុទ្ធិ ” ដូច្នេះជាផើម ។

ក្នុងបណ្តាញភាគរំនៅយោបាយនេះ មនចា តិត្ស មាននំយចា ក្នុងមនចា វិស្សុទិមត្ត ដែលលោកអាចរៀបចំក្នុងពាក្យចា “វិស្សុទិមត្ត ភាសិស្ស” នេះ ។

ពាក្យចា រឿងចាកមន្ទិលទាំងពួង មាននៅយោចា រឿង គិត្រាសចាកមន្ទិល នាម
ដល់ កិលេស មានភាគ៖ជាដើមទាំងពួង និង ត្រាសចាកមន្ទិល គឺ ស្ថិតិលេសទាំង
ពួង ។ ត្រាជាបេតុទោះ ទីបិយ្យាជា វិសុទ្ធិមត្តូយ៉ាងពិត អធិប្រាយចា
បិសុទ្ធិត្រប់ពេល និងត្រប់ប្រការ ។ បុគ្គលរមេនឹងស្រីរក គឺ រវរកដើម្បីសម្រេច
ទូរសេចក្តីបិសុទ្ធិ តាមដែលពោលហើយដោយជីនេះ បេតុទោះ ទីបិយ្យាជីនេះ
ិយ្យាជា វិសុទ្ធិមត្តូ ក្បួបចា ដីជាបេតុស្រីនកសេចក្តីបិសុទ្ធិ ។

ដោយហេតុនោះ ទីបលាកអាថាយពោលថា “ ឧបាយជាបេតុខ្សែសម្រេច
លោកហេវថា មតិ ” ។

ក្នុងលោកក្នុរធេះ គម្រោងបាន និស្សិមត្តដោយត្រង់ ចំណោកជូនដែលជា

បុរាណ និងពាក្យប្រព័ន្ធ (ដែលតែងឡើង) ជានិភាស្វ័យនៃផ្លូវដែលជាបុរាណទេះ ក៏ហែងចារិសុទ្ធិមត្តធម្មច្ញាប្រាជ ព្រះជាមាចយនៃពេញក្រុមត្រួតពេញទេៗ ។

លោកអាជារ្យបំណងនឹងសម្បូនថា វិសុទ្ធិមត្តធម្មទេះ ព្រះសាស្ត្រជីសម្បូន ដោយទំយោង ១ ដោយវិលាសភាពនៃទេសទា និង ដោយអង្ការស្វ័យនៃ វេលយែរសត្វ ក្នុងបណ្តាញយោទាំងអស់ទេះ នំយនេះក៏ជានីយមួយដែលព្រះសាស្ត្រ ជីសម្បូនការិយក ទីឬដើមពាក្យថា “ វិសុទ្ធិមត្តធម្មទេះ ” ផ្លូវបានដើម ។

ក្នុងបណ្តាញពាក្យទាំងទេះ ពាក្យថា ក្នុងទីកន្លែងខ្លះ ធនធានលំ ក្នុងព្រះសុគ្រែ ខ្លះ ។ ដោយអវរារណៈថា វិបស្សោនាមត្តវរសេនវេ (ទាក់ទងដោយជីត្រីមក់ វិបស្សោនាបុំណោះ) លោកហាម សមច ។ ព្រះថា សមច ទេះមានការប្រកបដូយជាមួយនឹងវិបស្សោនាបេះទេ ។ ដោយ មត្ត សត្វ ដែលមានការហាមសេចត្តិផ្សេង ១ លោកអាជារ្យ ហាមទូសមាតិដែលមានសេចត្តិផ្សេងក្នុងមានប្រភេទជាមួយ សមាជិ និងអង្គភាសមាជិ , មិនមែនហាមគ្រប់សមាជិ ដោយគ្រាន់តែ ព្រះធើរ ពាក្យអធិប្បាយថា ជានេសទាសម្រាប់យោគារិចរ ដែលជានិបស្សោនាយានិក ទេៗ ទេ ។ ពិត៌មូលិយ ព្រះខណុនិកសមាជិថែង វិបស្សោនា រំមងមិនសម្រេច ។

ពាក្យថា វិបស្សោនា គប្បីជាបអនុបស្សោនាទាំង ៣ យ៉ាងដី មិនមែនមានការ យើងត្រីមក់ការមិនឡើងក៏ទេ តែក្នុងព្រះគាត់ សេចត្តិដែលព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ធើការការិយកអនិច្ចុលក្តុណៈតែម្មាន ក៏ដោយអំណាចនៃព្រះយោគិ មាន អនិច្ចុលក្តុណៈទេៗបុំណោះ ព្រាកដច្បាស់យ៉ាងណូ ។

យោគិទេះក៏បានធើលក្តុណៈ ២ ដែលឡើក ឱ្យជាកំច្បាស់ ពិចារណាបើយ សម្រេចកុណាវិសេស , មិនមែនចំពោះតែអនិច្ចុលក្តុណៈតែម្មានទេៗ ។

ពាក្យថា សង្ការទាំងក្នុងមិនឡើង មានីយថា សង្ការទាំងក្នុង គិតប្រព្រឹត្តិថេះ

ក្នុងក្នុម ៣ ព្រោះសង្ឃារទាំងឡាយនៅ គួរដល់ការពិចារណា ។

ពាក្យថា មិនទៀង គឺ មិនមែនជាបស់ទៀង មិនយើនយុរ ពិចក្នុង មាន
សេចក្តីផ្តល់ខ្លួនមេត្រប៉ុណ្ណោះ ។

ពាក្យថា ដោយបញ្ហា ពានដល់ ដោយវិបស្ថោមបញ្ហា ។ ពាក្យថា រំមង
យើង ពានដល់ រំមងពិចារណា ។ ពាក្យថា ពេលនៅ ពានដល់ ខាងក្រោមគី
ក្នុងកាលបន្ទាប់ពីញាបាយទាំងឡាយ មានឧទយ្យូយញ្ញាបាយដោដើម កើតឡើង
ហើយ ។

ពាក្យថា រំមងនៅឯណាយក្នុងទុក គីរំមងនៅឯណាយ ពានដល់ រំមង
ពាននិពិជាម្មាបាយក្នុងទុក ពោលគី ខ្ល ៥ ដែលប្រព្រឹត្តមេត្រក្នុង ក្នុម ៣ ដែលត្រូវ
ត្រាស់ថា “ សង្ឃារទាំងពីរ ” ពានយើងដោយអាការមិនទៀងនៅ ។ ឯង ។

ពាក្យថា នេះជាផ្លូវនៃសេចក្តីបរិសុទ្ធ មាននំយថា នេះគី ធម៌ ពោលគី
និពិជាពុលស្ថ្ងោនជាបោកុនិតម៉ោងទាំងឡាយ មានវិភាគជាដើម ជាភាយខ្សោយប្រចា
ទូរត្រប៉ុណ្ណោះ ។ ពាក្យថា ដោយអំណាចយាន និង បញ្ហា មាននំយថា ដោយ
អំណាចសម័ំ និងវិបស្ថោន ។ ពាក្យថា ឈាន នេះខ្លួនបំណងយកណានដែល
ជាទានវិបស្ថោន ។

បន្ទថា យម្ចិ មាននំយស្សី យស្សី យោគ បុគ្គលេ ប្រថា ក្នុងបុគ្គលណា ។

ក្នុងពាក្យថា ឈាន និង បញ្ហា មានខ្លឹមសាររដ្ឋចេះ បុគ្គលណាដើរីយានខ្សោ
ជាទាន ធ្វើមកាំងវិបស្ថោន ហើយឡើវិបស្ថោននៅ ខ្សោយានមេមុខ ។ ពាក្យថា
បុគ្គលនៅ នេះជាផិតត្រប៉ុណ្ណោះ មាននំយថា បុគ្គលនៅ នេះជាផិតត្រប៉ុណ្ណោះ
ជាប្រាកដ គី រំមងសប្រចាំត្រប៉ុណ្ណោះតែម្រោង ។

ពាក្យថា កម្ប ពានដល់ មគ្គចេតនា ។ ព្រោះថា មគ្គចេតនានៅ រំមងនាំ
មកនូវសេចក្តីបរិសុទ្ធិដល់សត្វទាំងឡាយ ព្រោះជាទបច្ចុយគាមិធម៌ (ធម៌ជាបោកុ

ឱ្យដល់ព្រះនិញ្ញាន) ។

ពាក្យថា វិធ្មាត បានដល់ សម្ងាតិត្ធិ ។

ពាក្យថា សិល បានដល់ សម្ងាត់រោច និង សម្ងាកម្បន់ ។

ពាក្យថា ជិវិកដៃខ្លួម បានដល់ សម្ងាតិវិរេស ។

ពាក្យថា ធម្ម បានដល់ ធម៌ គិត អវិយមត្ត ៥ ។

នំយម្ភាងឡើក ពាក្យថា កម្ម លោកការំយក សម្ងាកម្បន់ ។ ព្រះ ពាណិជ្ជា

“ម្នាលអារុសោរិសាខេះ សម្ងាតិត្ធិណា និង សម្ងាសង្គប្បេះណា ធម៌ទាំងឡាយនេះ សង្ឃ្រោះចូលក្នុងបញ្ហាទន្ទ ” ផ្លូវចូះ ។

ពាក្យថា វិធ្មាត លោកសំដៅយក សម្ងាតិត្ធិ និង សម្ងាសង្គប្បេះ ។ ពាក្យថា ធម្ម បានដល់ សមាជិ ផ្ទុចជាក្នុងពាក្យថា “ នីវ ធម្មា តេ កតវត្វា អហេសំ ” ព្រះមានព្រះភាគទាំងឡាយនេះព្រះមានធម៌ (សមាជិ) យ៉ាងនេះ មានហើយ ផ្លូវចូះជាផើម ។ ដោយសំណុចា សមាជិ នោះនឹង តប្បីការំយកទូរសម្ងាត់រោច សម្ងាត់រោច និង សម្ងាសកិចិន ព្រះមានព្រះពាណិជ្ជា “ ម្នាលអារុសោរិសាខេះ សម្ងាត់រោច សម្ងាសកិ និង សម្ងាសមាជិ ធម៌ទាំងឡាយនេះសង្ឃ្រោះចូលក្នុងសមាជិខន្ទ ” ។

ពាក្យថា សិល បានដល់ សម្ងាត់រោច និង សម្ងាតិវិរេស ។

ពាក្យថា ជិវិកដៃខ្លួម អធិប្បាយថា អវិយមត្តមានអន្ត ៥ តប្បីព្រោបថា លោកពោលទុកក្នុងពាក្យថា ជិវិកដៃខ្លួមនេះ យ៉ាងនេះថា ជិវិករបស់ព្រះអវិយ បុគ្គលបែបនេះជាចិវិកដៃខ្លួម ។ ពាក្យថា ទាក់ទងជាមួយធម៌មានសិលជាផើម គិតទាក់ទងជាមួយ សិល សមាជិ បញ្ហា និង វិរិយៈ ។ ពាក្យថា គ្រប់ពេល គិត អស់ការបទាំងពួន ចាប់តាំងពីពាន់សមាជាន ។ ពាក្យថា ដល់ព្រោមដោយសិល គិត ដល់ព្រោម បានដល់ ប្រកបដោយចុប្បរិសុទ្ធិសិលសម្បទា ។ ពាក្យថា មានបញ្ហា គិត ប្រកបដោយបញ្ហាដែលជាលោកិយ និង លោកត្តូវ ។ ពាក្យថា មានចិត្តតាំង

ម៉ាល្យហើយ គឺ មានចិត្តតាំងម៉ាហើយដោយល្អ ដោយសមាជិជែលសម្រួលតាមឱ្យនឹងបញ្ហានោះ។ ពាក្យថា មានសេចក្តីព្យាយាមផែលប្រារព្យហើយ គឺ មានសេចក្តីព្យាយាមផ្តុងខ្សែងខ្សែងហើយ ដើម្បីលុបបង្កើនអកុសលិចម៉ែ ដើម្បីព្យាយាមផ្តុងកុសលិចម៉ែខ្សែងខ្សែង ។

ពាក្យថា មានខ្ពស់បញ្ហានោះហើយ គឺ មានចិត្តមិនសម្រួលការ និង ជីវិត ព្យាជាកាតជាមួកមានខ្ពស់បញ្ហានោះការណ៍ព្យាន ។

ពាក្យថា ឯធយ ពានដល់ ឯធយ:ទាំង ៤ យ៉ាង មានការមោរជាដើម បុណ្យដល់ ឯធយ:ជំ គឺ សង្ការនោះនេង ។

បន្ទថា ឯកាយនោះ ប្រចាំថ្ងៃ ធ្វើវិកម្មយ៉ា ពិតហើយ អយន សំណូក្តុង ទីនោះជាបរិយាយរបស់ មត្ត ផែលប្រចាំថ្ងៃ ធ្វើវិ ព្យាជាបេក្ខនោះ ទីបមានសេចក្តីថា ម្នាលកិត្តទាំងឡាយ ធ្វើនោះជាច្បាស់និងមិនមែនជាច្បាស់វិបកជាតិវ ។ នំយម្ភាងនៅឯធផ មានអត្ថវិភាគៗថា ឈ្មោះថា ឯកាយន ព្យាជាមត្តថា ដល់ គឺ នោះការណ៍មិចឯក ពានដល់ ព្យាន ។

នំយម្ភាងនៅឯធផ ឈ្មោះថា ឯកាយន ព្យាជាមត្តថា ផែលបុគ្គលម្នាក់ គឺ ជាមួកលុបបង្កការស្ថិតិស្ថាលដោយពួកគណៈហើយ ជាមួកស្ថិតិ គិត្យិសល់ គឺ គិត្យិបន្ទិតិ ។ នំយម្ភាងនៅឯធផ ឯមិធមោះថា អយន ព្យាជាមត្តថា ជាគ្រឹះសល់, ឯមិជាគ្រឹះសល់តែមួយព្យាជាមត្តនេង គឺជាមួកប្រសិរបំជុក ពានដល់ ព្យាជាមាន ព្យាជាកាត ព្យាជាដាចមិផែលប្រារព្យខ្សែងខ្សែងហើយ បេក្ខនោះ ទីបឈ្មោះថា ឯកាយន ។

នំយម្ភាងនៅឯធផ ឯមិជាគ្រឹះសល់ក្នុងឯមិជានុក គឺ ក្នុងព្យាជាមម្និនីយនេះ បុណ្យណាង បេក្ខនោះ ទីបឈ្មោះថា ឯកាយន ។

ពាក្យថា ដើម្បីសេចក្តីបរិសុទ្ធនៃសត្វទាំងឡាយ គឺ ដើម្បីប្រយោជន់ដល់

សេចក្តីបរិសុទ្ធិ ពានដល់ ដើម្បីប្រយោជន់ដល់ភាពបរិសុទ្ធិនៃសត្វទាំងឡាយ មាតា
មន្ទិលគិកធម៌បែប មានភាគៗជាជើម និងចាកចេបក្នុងបែប មានអភិជ្ញាវិសមណោក៖
ជាជើម ។ បទថា យទិន្ន័ំ ជានិតាត មាននំយេ ស្សីត្បានីង យេ តិមេ ។ ព្រះមាន
ព្រះភាគត្រាស់ថា “ ចត្តារេ សពិប្បរដ្ឋារា ” ផ្លូវចុះ ព្រះព្រះនឹងដែលត្រាស់
ដល់មត្តុដោយលក្ខណៈ ព្រមទាំងកិច្ចក្នុងពេលមុន និង ដោយអត្ថថា ជាដួរនោះ
ឯង ឬជាចម្លៃមាន ៤ យ៉ាង ដោយភាពធ្វើនៅក្រោមឱ្យ មានការយើង ជាជើម ។
ដោយ ភាគិ សំណុក្តុងបទថា សម្បប្បរដ្ឋារីសុ ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ មាន
សម្បប្បរដ្ឋារីជាជើម ។ គូវិជ្ជាបការស្រោះធម៌ទាំងឡាយ មានសេចក្តីរិករាយ
ត្រូវបែងក្នុងសេចក្តីមិនប្រមាណជាជើម ។ ពិតបេិយ ក្នុងធម៌នៅខ្លះ ព្រះមាន
ព្រះភាគកំព្រោងដែលដំឡើងឲសុទ្ធិមត្តុទាក់ទងជាមួយធម៌ មានការរិករាយក្នុងសេចក្តីមិន
ប្រមាណជាជើម ។

ផ្ទុចដែលត្រាស់ថា “ កិត្យិរិករាយក្នុងសេចក្តីមិនប្រមាណ ឬ យើងរំយក្នុង
សេចក្តីប្រមាណ ។ មិនមានសេចក្តីវិនាស រំមែងនៅដិតព្រះនិញ្ញានតែម៉ោង ” ផ្លូវចុះ ។
បទថា តត្រ មាននំយេស្សីនីង តស្សំ យោគ គាត់យ៉ា ព្រះថា ក្នុងព្រះគាត់
នោះ ការសំរណ្តូនាកោយពិស្តារនៃព្រះគាត់ដែលនឹងពោលខាងមុខ ត្រូវនៅក្នុង
បាន៖ជានិទ្ទេស (ការអធិប្បាយសេចក្តី) និង បងិទិទ្ទេស (ការសុបសេចក្តី)
ការពណ៌នាសេចក្តីដែលសង្ឃឹមជាបាននោះ តាំងនៅក្នុងបាន៖ជាទទ្ទេស (លើក
ឡើងសម្រេច) ព្រះហេតុនោះ ទីបណ្តាករាជាយពោលថា “ តទៅនេះជាការ
ពណ៌នាកោយសង្ឃឹម ” ព្រះការនិទ្ទេស និង បងិទិទ្ទេសនូវខិះមសារតាមដែល
បានខទ្ទេសបេិយ រំមែងធ្វើពានងាយ និង ធ្វើឱ្យយល់បានងាយជនដែរ ។

វិនិច្ឆ័យក្នុងពាក្យថា តាំងនៅក្នុងសិលពទេ ពាក្យថា ក្នុងសិល ពានដល់
ក្នុងសិលដែលជាកុសល ។ សូមើអកុសលទាំងឡាយ កំណើយបាន សិល ផ្លូវក្នុង

ពាក្យថា “ ម្នាលចបតិ អកុសលសិលដូចមេច ? ” ដូច្បែះយ៉ាងពិត ។ ដូច្បែះសូមឱ្យកិរិយាលើល កំមិនគូរដើម្បីជាតិការណ៍នៃការចេច្ចិនិត្ត និង បញ្ហា នឹងពោលវិធីដល់អកុសលសិល ព្រោះហេតុនោះ ក្នុងនីរោះ ទីបាយកពោលសំដែរយកកុសលសិល តែម្វៀង ។

វិនិច្ឆ័យក្នុងពាក្យថា ពើសិលខ្សែបរិសុទ្ធដានើមកនៅ ពាក្យថា ពើខ្សែបរិសុទ្ធតាមដល់ រាជីដោយជូនិញ្ញ ឬ ពើខ្សែបច្ចុនដោយជូនិញ្ញ អធិប្បាយថា សង្កែមជានិច្ច និង មិនលើសដោយចំណោកទាំងពួន បុគ្គលមានសភាពខេបនោះ មិនលប់ទូរសិលនោះ លេញៗថា ជាមួកតាំងនៅក្នុងសិលនោះ ។

បន្ទថា សិល ជាសត្ថិរិភាពិ ឬ ក្នុង អាជារៈ ។ ពាក្យថា តាំងនៅ មាននំយថា ទីតាំងអារ៉ស្របមាន ២ យ៉ាង ដោយចេកចេញជានិស្សយប្បច្ច័យ និង ឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។ ក្នុងពីរយ៉ាងនោះ ទីតាំងអារ៉ស្របដែលជាមួកមិនខេបក្នុងការការងារកំណត់ដែលបែកក្នុង ទីតាំងអារ៉ស្របដែលជានិស្សយប្បច្ច័យ និង ឧបនិស្សយប្បច្ច័យ រំនៅមានក្នុងចិត្តប្បារិនដែលជាមួកមិនកំណត់ដែលបែកក្នុង ធម៌ដែលកំណត់មួយ និងធម៌ដែលកំណត់ក្រោយ យ៉ាងណាតា , សូមឱ្យទីតាំងអារ៉ស្របជាមួកមិនខេបក្នុងលោកក្នុងនំន្នាយដោយ អំណាចសិលក្នុងមត្ត និង ដលខាងក្រោម យ៉ាងនោះ ។

គូវិជ្ជាបស់ក្នុងនៃបន្ទថា បតិដ្ឋាយ ជាបុរាណកាលកិរិយា ដូចជាក្នុងពាក្យថា សឡំ ឧបនិស្សយ អារ៉ស្របសទ្ងាតាដើម ក្នុងពេលប្រាទ្វាទីតាំងអារ៉ស្របដែលជាមួកមិនខេបក្នុងប្បច្ច័យ ។ ដោយហេតុនោះ ព្រោះមានព្រោះភាគត្រាស់ថា “ ក្នុងកាលមុន ការយកមួយ គិតមួយ អានីវេរបស់ពួកគេជារបស់បរិសុទ្ធនា ” ។

តែពេលបំណងយកទីអារ៉ស្រប និងដែលជានិស្សយប្បច្ច័យ គូវិជ្ជាបស់ក្នុង

ទាក់ទងជាសមានភាលកិរិយា ដូចជាតាក្យចា ចក្ខុណ៍ បដិច្ច អាស្រែយចក្ខុដូចខ្លះ
ជាផើម ។ ពិតបើយ ធំទាំងឡាយមាន សម្ងាត់រាជា ជាផើម រំលែកជាទិស្ស
និស្សយុវច្ប័យ ព្រោះជាជម្រើដែលកើតឡើមជាមួយនឹងធំទាំងឡាយ មានសម្ងាត់ផ្លូវ
ជាផើម ដែលសម្ងាយឲ្យក្នុងជាមួយខ្លួន ។

សត្វណាកំពង់ទាំងមួន គឺបងិត្តិជាតុយ៉ាង ហេតុនោះ សត្វនោះ ឈ្មោះថា នវ
បានដល់ ឬរស ។ ឬចយ៉ាងថា សត្វដែលជាជម្រើប្រព្រឹត្តិមុនគេ ប្រព្រឹត្តិនោះជាតា
ប្រក្រតិ គឺប្រព្រឹត្តិនោះយ៉ាងប្រសើរ គីក្នុងបាន៖ដីក្រោលបង ដោយអត្ថថា ប្រសើរជាង
ការប្រព្រឹត្តិតាមធម្មតា ហេតុនោះ សត្វនោះ ទិន្នន័យបោះឆ្នោត ឬរិស អ្នកដែលប្រសើរ
យ៉ាងណា ឬរស ហោថា នវ កំដោយការសម្ងាត់ថា នាំមួន ដូចខ្លះនេះ ។ ពិត
បើយ បុគ្គលសុម្រឿជាបុគ្គ បងប្រុស ឬនប្រុស កំរំលែកកាំងនោះក្នុងបាន៖ជាបិតា
របស់មាតា និងជាបងស្រីពាន ចាំពាត់ពោលចិត្តដល់ឬរសប្រការពីនេះដែលកាំងនោះ
ក្នុងបាន៖ជាបិតារបស់ស្រីប្រការពីនេះ ។

ស្រីដែលឈ្មោះថា នវី ព្រោះប្រកបដោយ នវ ឬ ព្រោះសេចក្តីថា ស្រីនេះ
ជារបស់ នវ ។ ក្នុងទីនេះ ស្រីនោះ កំភាគចិត្តឱ្យវិនាសខ្លាក់ខ្លាយទូរគ្រឹងចាក់
វូស៊ែ គឺ កណ្តាលនៃដោយពិត សូម្រឿយ៉ាងនោះ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់សំឡែង
ចាំពោះសត្វដែលជាប្រជាន់បុំណោះ ទិន្នន័យបាន៖ នវ ដូចតាក្យថា សត្វា ទៅវ
មនុស្សទាំង ជាសាស្ត្រនៃមនុស្ស និង ទេរភាពាំងឡាយ ។ តែក្នុងអង្គកថា ឈាក
ពោលថា នវ បានដល់ សត្វ ដូចខ្លះ ។ ភាលិនីសំឡែងថា នវ នេះជាបិរិយាយនៃ
បុគ្គល ព្រោះមិនទាន់បានថែកថោរទេ ។ តាក្យថា មានបញ្ហា មាននំយថា សត្វ
ណាប្រព្រឹត្តិនោះមានបញ្ហាដារិបាក ហេតុនោះ សត្វនោះ ឈ្មោះថា មានបញ្ហា ។
ពិតបើយ សត្វនោះរំលែកក្នុងដល់នូវភារៈដែលនឹងគិតបីពោលថា មានបញ្ហា ព្រម
ទាំងគុណវិសសដោយបញ្ហាដែល ទិន្នន័យបញ្ហាដែលការប្រព្រឹត្តិនោះក្នុងចាំណោកជាថ្មីនៃដែលទាក់-

នងជាមួយសន្តានតាំងតែបីដើម ។ បញ្ហាដារិចាករមេនជាទុបនិស្ស័យដល់ការកើតឡើងនៃការទាបញ្ហា ដោយការធ្វើឱ្យសន្តានខ្សោយផ្តើមត្រា ព្រាជអហៅកុកស្វែ និងទុហេតុកស្វែ មិនមានបញ្ហាដារិចាកនោះទេ ។

ម្យានវិញ្ញូឡើត គុរីធយាយធម៌ថា មានបញ្ហាដោយអំណាចនៃបញ្ហាដើរីកិច្ច នោះ ១ ដែលហេតិថា សម្បជញ្ញា៖ ១ តែក្នុងអង្គភាពលោកការំយកបញ្ហាដែលប្រព្រឹត្តទៅក្នុងការរក្សាដោយ និបក សំពុំ ព្រាជអហេតុនោះ ទីបលោកអាចាយពោលទូរអក្ស ទុកក្នុងនីនេះ ទាក់ទងជាមួយនឹងបញ្ហាដែលជារិចាកតែម្យាន ។

បន្ទោ កម្មដ្ឋាតិហេតុកបដិសទិបញ្ហាយ គួរីភ្លាប់ តិហេតុក សំពុំ ចូលឆ្នាំ បដិសទិ សំពុំ មិនមែនចូលជាមួយ បញ្ហា សំពុំ យ៉ាងនេះថា កម្មដ្ឋាយតិហេតុក បដិសទិយំ បញ្ហាយ ប្រចាំ ដោយបញ្ហាក្នុងបដិសទិ ដែលជាតិហេតុក:កើតអំពិកម្ម ។ ព្រាជមិនមានបញ្ហាដែលជាតិហេតុក: ។ បញ្ហាដែលប្រព្រឹត្តទៅកាំងពីបដិសទិ លោកហេតិថា “ បញ្ហាក្នុងបដិសទិ ” ព្រាជមានបដិសទិនោះជាមួល មិនមែនប្រព្រឹត្តទៅតែក្នុងខណ្ឌ:បដិសទិបុំណោះទេ ។

ធម្មជាតិឈ្មោះថា ចិត្ត ព្រាជអន្តុថា គិត គិ សម្រិនអារម្មណ៍ បានដល់សមាជិ ។

គិតហើយ សមាជិនោះ មានការចូលទៅសម្រិនយ៉ាងជិតជាកិច្ច ។ ព្រាជធ័រចាំងឆ្លាយ មានវិគ្គោះជាជើម ព្រះចាកសមាជិនោះហើយ រំមែងញ្ញាំងប្រយោជន៍ ឱ្យសម្រេចក់ទេ ចំណែកសមាជិ សូមីព្រះចាកដីមានវិគ្គោះជាជើមនោះ កំណាមញ្ញាំងប្រយោជន៍ឱ្យសម្រេចបានដូចមេន ។ ធម្មជាតិឈ្មោះថា ចិត្ត ដោយអន្តុថា ដែលបច្ចុប្បន្នចាំងឆ្លាយសក្ស័យ ឱ្យដល់ភាពជាធិម្មជាតិរហ័សរហ្មន និង មានកម្មាំង ។ ឈ្មោះថា ចិត្ត ដោយអន្តុថា សង្ឃសន្តានយ៉ាងនោះកំមាន បានដល់សមាជិ ។ សមាជិ ឈ្មោះថា ចិត្ត ព្រាជជាធិម្មជាតិវិច្ឆិតាដោយចិត្ត ដោយ

អំណាចិន មានបច្ចុប្បន្នរាជជាតីម និងព្រះពើឱ្យវិចិត្រ មានការសំឡែងប្រទិនជាតីដើម ព្រះពេទក្រោះ ទោះរូបចាកការអាងខ.ដទៃ សមាជិកទោះ កំមានបរិយាយថាដា ចិត្ត ដែរ ។ តែក្នុងអង្គភាព លោកពោលថា “ សមាជិកនៃសំឡែងអធិប្បាយក្នុងទីនេះដោយលើកចិត្តជាសំខាន់ ” ព្រះពើអធិប្បាយថាទិត្ត សំឡួល ប្រើសំដែលនៅក្នុងវិញ្ញាណ ។

ធម្មជាតិឈ្មោះថា បញ្ហា ព្រះអគ្គថា ដីនសភារះតាមសេចក្តីពិត ដោយប្រការទាំងពីរ ។ បញ្ហានោះមានចេច្ចិនយ៉ាងដោយសេចក្តីផ្លូវក្នុងបញ្ហាដែលជាកុសលជាតីដោយពិត , សូមើយ៉ាងនោះ បញ្ហាដែលតួចចិត្តចេច្ចិន ត្រូវសំដោយក្នុងទីនេះ ព្រះព្រះបាលីថា “ ភារយំ ” (ចម្រិនហើយ) ហេតុនោះ ទិបលោកអាចារ៉ាប់ពោលថា “ វិបស្សោនា ” ដើម្បីនឹងសំឡែងទូរបញ្ហាដែលតួចចិត្តចេច្ចិន ។

បន្ទថា ភារយំ តួចចិត្តចេច្ចិនបន្ទមួយថា “ ចិត្តណូ ភារយំ បញ្ហានូ ភារយំ ” ប្រចាំថា ចម្រិនចិត្ត និង ចម្រិនបញ្ហាផួមួល៖ ។ សូរថា ចិត្តនិងបញ្ហាទាំង ២ នេះជាលោកកិយ ឬជាលោកក្តីរ ? នើយថា តួចចិត្តថា ជាលោកក្តីរ ព្រះសំឡែងកំណត់យ៉ាងខ្ពស់ ។

ពិតហើយ កិត្តិកាលថម្រិនចិត្តនិងបញ្ហានោះ លោកហោថាទាកំពុងឆ្នារដោយអំណាចនៃការការកាត់ជាសមុទ្រទូរគ្រឹងថាកំស្រែ៖ តី តណ្ហា ក្នុងខណៈដែនអវិយ-មត្ត ទិបមិនមែនជាលោកកិយ ។ តែក្នុងទីនេះការំយកចិត្ត និង បញ្ហា ដែលជាលោកកិយតែម្រោង ដោយការំមិនមែនជាមនុរិយកធំ (ធម៌ដែលមិនមានវិយាយរវាងពាន) ព្រះពើរចាកសមចេះ និង វិបស្សោនាដែលជាលោកកិយ , សមចេះ និង វិបស្សោនាដែលជាលោកក្តីរ ក៏កើតឡើងមិនពាន ។ ព្រះថា សម្រាប់យោតារចរដែលជាសមចយានិក ព្រះសមាជិ មានឧបចារៈនិងអប្បនា, សម្រាប់យោតារចរដែលជារិបស្សោនាយានិក ព្រះសមាជិក ព្រះសមាជិក សម្រាប់ទាំង ២ ពួក

រៀបចំការងារក្នុងកាល ៣ ចេញហើយ នឹងមានការសម្រេចនូវលោកកុត្តរដម្ចោក និងកាលណា ១ ក៍ មិនពាន ។

ហេតុនោះ ទីបាលការងារក្នុងកាលណា “ ចម្រិនសមច័ះ និង វិបស្បែនា ក្នុង ពិរប្រការនោះ លោកសំដៅយកសមច័ះ និង វិបស្បែនាដែលជាលោកិយ ។ បន្ទាការយ៉ា នេះ ពាលសល់ កិរិយា គឺ ការចម្រិនជាមេត្ត អធិប្បាយថា ព្រោះហេតុ នៃការចម្រិន ។ ព្រោះថា កិរិយា គឺការផ្តល់មានការចម្រិនសមច័ះ និង វិបស្បែនា នោះជាមេត្ត ។ តែពេលសំដៅយកដែលជាលោកកុត្តរ ក៏សម្រេចការដែលជាបុរាណក តែម្មាស ព្រោះថា ជាការផ្តល់នូវគ្រឿងចាក់ស្រែ៖ គឺ តណ្ហាត មាន ព្រមជាមួយនឹងការចម្រិន ចិត្ត និង បញ្ហាទាំង ២ នោះនេះ ។

២បទទា “ អាតាបី (មានសេចក្តីព្យាយាម) និងកោរ (មានបញ្ហារក្សាមុន) ” នេះជាតាក្យកំណត់ផែនជាជាបការដែលជាតាក្យកំណត់ផែនជាជាបការ ព្រោះថា នេះគឺ ៣ប្រភាក់ នេះគឺ វិរិយៈ សតិ សម្បជញ្ញេះ ជាចំណួនខាងខ្លួន ប្រើប្រាស់ដែលជាបុរាណក ក្នុងប្រកបកម្មផ្ទាល់ ។ ពិតាលើយ កម្មផ្ទាល់ដែលមាន វិរិយៈខបត្តមួល មានសតិ និង សម្បជញ្ញេះបញ្ចូនរក្សា រំលែកមិនច្បាក់ចុះ និង រំលែកនាំមកនូវគុណវិសេសជាន់ខ្ពស់ ឡើង ។

ក្នុងបណ្តាឃំនៅល្អាយនេះ ការសម្រេចនៃសម្ងាត់ រំលែកមានបានដោយការ សម្រេចនៃទីតាំងអាស្រែយនឹងដោយការសម្រេចនៃផែនជាមេត្ត វិរិយៈ ជាផើម ព្រោះសិលមានសម្ងាត់ជាជាបនិស្សយប្បញ្ញែយ ។

ពិតាលើយ ពេលបុគ្គលិនធីរៀនក្នុងដែលគូររៀន ផែនទាំងល្អាយមាន វិរិយៈជាផើម តាមដែលពាលសហបើយ មិនអាចនឹងមានបាននោះទេ សូមឱ្យទាំងសមាជិក ផ្លូវបានដែរ ផ្លូវជាការសម្រេចនៃសម្ងាត់ បានដោយផែនជាមេត្ត មានវិរិយៈជាផើម ព្រោះការពារិយាយ ឬការសម្រេចនៃមាន ក៏បានដោយផែនជាមេត្ត មានវិរិយៈជាផើមដែរ ព្រោះជាដែលផ្លូវបាន ។

ព្រោះថា ពេលធំទាំងឡាយមានវិរិយៈជាដោដើមដល់ព្រមហើយ សមាជិកជាតិដែលប្រម ព្រោះបុគ្គលិនមានសមាជិក កំណើនមានវិរិយៈ ។

តូងសេចក្តីនេះ ការសម្រេចនៃសតិមានផ្លូចខ្មែច ? ផ្លូយថា មានព្រោះសំណួន និបក ក្រែបចា អ្នកមានបញ្ហារក្សាមុខ ។

ពិតហើយ សតិដល់ទូរការវិវេងបុងរហ័សរហូន លោកហោថា នេបកំ ផ្លូចដែលត្រួងត្រាសំថាប់ចាប់ចុះថា បរមេន សតិនេបកៅន សមន្ទាតកោ ប្រកបដោយបញ្ហារក្សាមុខ គឺ បរិុបារដាយសកិ ផ្លូចខ្មែច ។ តែក្នុងអ្នកចាប់លោក សម្រេចនឹមសារទុកផ្លូចខ្មែច នេបកំ បានដល់ បញ្ហា សូមីសតិកំសំដោយក នេបកំ សំណួននោះដោរ ។ ព្រោះ បញ្ហារឿរចាកសតិហើយ កំមានមិនបាន ។

តែអាជារ្យក្នុងទំនាក់ទំនាក់ នេបកំ បានដល់ សតិកោ បានដល់ សតិកោ ក្រែបចា មានសតិ ព្រោះសូមីធានាធិហារិយបញ្ហា គឺបញ្ហាដែលប្រកបក្នុងការរក្សា លោកការដោយកដោយបន្ទាន់ សហបញ្ហា (មានបញ្ហា) នោះនេះ ។

ការលេសទាំងឡាយ ជាការវិធីកិលេសខ្សោះត្រូវ ការលេសនោះមានដោយធំទាំងឡាយមានសម្ងាត់ជាដោដើម យ៉ាងពិត ។

សូមីយ៉ាងនោះ អាតប សំណួន កំប្រើជាប់មាតក្នុងវិរិយៈតែម៉ោង ផ្លូចជាអាតប សំណួន ។ ព្រោះហេតុនោះ ទីបលោកអាជារ្យតោបានថា អាតាបី ក្រែបចា មានសេចក្តីព្យាយាម ។

ម៉ោងឡើត ការរញ្ជាំងកិលេសនោះខ្សោះឡើងវិសេសត្រូវបានដល់ បានដល់ វិរិយៈដែលប្រព្រឹត្តទៅ ដោយអំណាចការវិធីសម្បយុត្តិធំទាំងឡាយ ខ្សោះស្រាប់ត្រូវបានដល់ ក្នុងការលេសបង់ធំដែលជាបងិបត្រូវ ផ្លូចខ្មែច ទីបលោកហោថាថោះវិរិយៈ តែម៉ោងបុណ្ណាត់ មិនហោថាថោះដែលធំទៅនោះទេ ។

វិវិត អក្សរចា អាតាបី សម្រេចដល់ការសរសើរ ឬ នំយថា វិសេសត្រូវបានដល់ ។

សូមី វា សំណើ ក្នុងពាក្យទា វិរិយវា កែតបី ឃើញទា មានការសម្ងាត់ដូចខេះ
ដូចគ្នា ។ ដោយបទទា វិរិយវា នៅ៖ លោកអាណាយពោលដោយភាពជាអ្នកមាន
ការព្រមទ្រូវដោយសម្បប្បរដាន ។

ហេតុនោះ ទិបលោកអាណាយពោលទា ឡូវាំងកិលសីវិគ្មោះទៅ និង ឱ្យ
គ្មានដោយជូនិញ ។

ក្នុងពាក្យនោះ ដោយសំណើទា អាតាបន លោកអាណាយពោលដល់អារម្មណាតុ
(ការប្រារព្យ) ព្រោះធើអធិប្បាយទា បានដល់ ការផ្តើមទូរសេចក្តីព្យាយាមតាំងនឹង
ដើម , ដោយសំណើ បរិតាបន លោកពោលដល់ និក្នមជាតុ និង បរក្នមជាតុ
ព្រោះអាស្រែយភាពជាអ្នកចេញចាកដមិថែលជាបងិបក្នុងដោយប្រការទាំងពីនឹង និង
ការដល់ទូរគុណវិសេសខ្លស់ឡើង ។ កិត្តិយោះថា និបកោ ព្រោះអត្ថទា ឡូវាំង
ដមិថែលជាបងិបក្នុងឱ្យស្អួល តី ឱ្យហូកអស់ ឬ ព្រោះអត្ថទា រក្សា តី យុំគ្រែនខ្លួនពី
ដមិថែលជាបងិបក្នុងនោះ បានដល់ អ្នកមានសម្បជញ្ញាំ ។

បញ្ញា ឈ្មោះទា ពិរិហារិកា ព្រោះអត្ថទា ប្រកបក្នុងការរក្សាកម្មផ្ទាន់ ។

បញ្ញា ឈ្មោះទា សញ្ញកិច្ចបរិណាយិកា ព្រោះអត្ថទា កំណត់នាំទោន្ទីរកិច្ច
គ្រប់យ៉ាង មានការណាយនៅខាងមុខជាដើមី ដោយអំណាច់សម្បជញ្ញាំ មាន
សាន្តកសម្បជញ្ញាំជាដើមី ។

ម៉ោងទៀត បញ្ញាកំណត់នាំទោន្ទីរកិច្ចទាំងពីនឹង មានជាអាធិយ៉ាងនេះតី ការ
ស្រើស្រាវកម្មផ្ទាន់ ការផ្តើមភារនា វិធីមនសិកា និងភាពជាអ្នកធើដោយ
គោរពក្នុងកម្មផ្ទាន់នោះ ភាពជាអ្នកធើជាប់គ្នា ភាពជាអ្នកធើដោយសហរយ ជាអ្នករួមក្នុងនិមិត្ត ជាអ្នកមានខ្លួនបញ្ញុនៅខាងក្រោម ជាអ្នកមិនសុំពិត្តក្នុងចនោះ ។
ការឡូវាំងភាពសិត្តានៅតែត្រីមិនមែនមេដែរ ការប្រកបសេចក្តីព្យាយាមឱ្យសិត្តា
ឈ្មោះទា សញ្ញកិច្ចបរិណាយិកា បែចទា កំណត់នាំទោន្ទីរកិច្ចទាំងពីនឹង ។

ដោយការពាលលក្ខណៈវិភាគកិត្តិជាទូទៅថា ឈ្មោះថា កិត្តិ ព្រះអតុថា ឱីញកំយ ឬចុះលោកអាចារាយសម្រួលថា ភាពជាកិត្តិ មានដោយការបិបតិ មិនមែន មានដោយការសំ និង ភាពជាអ្នកប្រើជ្រាប់សំណែកដាចជានឹមកំទេ ។ ឬចុះ កំសប្បោះបុគ្គលទាំងឡាយនៅ៖ មានសាមណេរជាដើម ជាអ្នកមានកិច្ច ធម៌នធ្វើឱីយ និង អ្នកបិបតិទាំងឡាយសូមឱីមិនចានបូស ។ ក្នុងនីនេះ គឺបី ជ្រាប សេចក្តីទាក់ទងជាមួយអ្នកបិបតិ ។

នៅម្ខាងទីក ឈ្មោះថា កិត្តិ ព្រះអតុថា ទម្ងាយអកុសលិចម៉ែនលាយក ទាំងឡាយ។ ពាក្យថា គឺជ្រាបទូទៅគ្រឿងថាកំសេះ មាននៅយថា កិត្តិណាបាននេះ ដែលមានបញ្ហាតាំងនៅក្នុងសិល មានការព្យាយាម មានបញ្ហារក្សាទុន , ដែល ត្រូវបានបញ្ហាតាំងនៅក្នុងសិល មានការព្យាយាម មានបំណងនឹងសម្រួលទូទៅការជ្រាប គ្រឿងថាកំសេះនេះ លោកអាចារាយ មានបំណងនឹងសម្រួលទូទៅការជ្រាប គ្រឿងថាកំសេះនេះនៅ៖ ប្រើបង្រីបជាមួយនឹងការជ្រាបគុម្ភបុសូមិ ទីបញ្ហាកំទូទៅ និង មានសិលជាដើម តាមដែលត្រូវបានបញ្ហាតាំងនៅក្នុងគាត់ដោយពាក្យថា ” ដោយ សិលនេះ ” ឬចុះជាដើម ។

ក្នុងបណ្តាតាបាក្យទាំងឡាយនៅ៖ កាលលោកអាចារាយកាន់យកជម៉ែ មានសិល ជាដើមនៅរួមគ្នា កំពាលថា ” អ្នកប្រកបដោយជម៉ែ នៅ ប្រការ ” ឬចុះ ព្រះអតុ មានសិលជាដើម ដែលនៅក្នុងសន្នានរបស់យោគារចរ កើតក្នុងខណៈដែរឃ្លា , ព្រះមានព្រះភាពកំណត់យកក្នុងព្រះភាពថានេះដោយការបញ្ចូលគ្នា ។ ព្រះអតុ នៅ ប្រការ នោះនឹងចានក្នុងខណៈដែរឃ្លា ក្នុងសន្នានតែមួយ កំទេ ។

ម្ខាងទីក ព្រះមានព្រះភាពត្រូវបានបិតព្រះភាពថាដោយបុគ្គលាចិផ្ទាន ឬចុះ ពេលលោកអាចារាយសម្រួលខ្លួនបានដែលជាបុគ្គលាចិផ្ទាននេះនឹង ទីបាលពាក្យថា ” ប្រើបង្រីបជាបុរស ” ឬចុះ ។

ក្នុងបណ្តាបាករដ្ឋាភិបាល និងស្ថាបន្ទាមពី នាក់ខ្សែក
យោងល្អ អធិប្បាយចា មុតយោងវិគ្រប់ដឹងអាចនឹងប្រើបាន ។ លោកអាចបាយ
ពេលឧបមានធ្វើនាទិនាំ ២ ប្រការនេះ គឺ ការសំលៀងស្មោះខ្សែករបស់មុត
ខ្លាំងលើចូលម្រាប់សំលៀង ៩ ការលើកស្មោះនោយកម្មាន់ដៃ ៩ ដូចខ្លះ
ពេលសម្រេចនាទិនាំ ២ នោះ ទុកក្នុងពាក្យឧបមាន ទីបញ្ហាល់ “ លើកស្មោះ
គឺ វិបស្សោនា ដែលសំលៀងល្អបេិយលើសិលាតិ សមាជិ ដោយដែក ពានិ
វិយប្បញ្ញា ដែលកម្មាន់គឺ វិយ៖ផ្តួនបេិយ ” ដូចខ្លះ ។

ពិតបេិយ បញ្ញាដាចម្បជាតិមុតក៍ដោយគុណ គឺ សមាជិ ។ ដោយហេតុនោះ
ទីបញ្ហាមានប្រព័ន្ធការត្រាស់ចា ៖ “ អ្នកមានចិត្តការមំនួយដឹងច្បាស់តាមសេចក្តី
ពិត ” ។ ម្ប៉ានីឡើត វិយ៖ ក៏ជាអ្នកឧបត្ថម្ពបញ្ញានោះ ប្រព័ន្ធរដ្ឋធនក ។
ពាក្យចា គប្បីឆ្លាយ គឺ អាចដើម្បីនឹងឆ្លាយ ។ ពេលរដ្ឋាមានកាមិនវិបស្សោនប្រព័ន្ធដែល
បេិយ ទីបញ្ហាការចែរជាអ្នក ឈ្មោះចា អាចឆ្លាយឡើងប្រើប្រាស់ចាក់ត្រូវ៖ គឺ កណ្តាតា ។
ឯការឆ្លាយក្នុងនីនះ បានដល់ ការលែបង់ដោយអំណាចសមុទ្រទួរបាន ដូចខ្លះ
ទីបញ្ហាការតាមពេលចា គប្បីកាត់ គប្បីម្មាយ ” បុគ្គលិកអ្នករដល់ទូរ
ទិន្នន័យ ហេតុនោះបុគ្គលិក ឈ្មោះចា ទិន្នន័យបេិយ ប្រចា អ្នកក្នុរដល់
ទិន្នន័យ ។ បុគ្គលិករដល់ទិន្នន័យនោះដី ជាអ្នកដែលបានបេិសដី ហេតុនោះទីបេ
ឈ្មោះចា អ្នកទិន្នន័យបេិយ ប្រចា អ្នកដែលក្នុរដល់ទិន្នន័យដែលបេិស ។

ម្ប៉ានីឡើត ទិន្នន័យដែលបេិស ឈ្មោះចា អ្នកទិន្នន័យ ប្រចា ទិន្នន័យដែលបេិស
បុគ្គលិក រំនៀងក្នុរដល់ទូរទិន្នន័យដែលបេិសនោះ ហេតុនោះបុគ្គលិក ឈ្មោះចា
អ្នកទិន្នន័យបេិយ ប្រចា អ្នកក្នុរដល់ទិន្នន័យដែលបេិស ។

បន្ទា តត្រ មាននំយស្ថិនី តសុំ យោគ គាត់យំ ប្រចា ក្នុងប្រព័ន្ធកាត់
នោះ ។ បន្ទា អយំ យោគ “ នភោ កិត្ត ” គឺ ច រូត្រា យោគរចរោ ប្រចា

យោគវច្ឆរដែលត្រាស់ថា នេះ និងថា ភីកុំ ។ បន្ទោះ តត្រ តទៅ មាននំយស្សីនឹង តស្សំ យោគ បញ្ហាយំ ប្រចា ក្នុងបញ្ហាលោះ ។ បន្ទោះ អស្សី យោគ ភីកុំនោ ប្រចា ភីកុំនោះ ។ បន្ទោះ អស្សី នេះជាមួកឱ្យកតិចុះក្នុង កតិ មាននំយស្សីត្រានឹង អនេន ប្រចា ភីកុំនោះ ។ កិច្ចដែលកីកុំនោះនឹងកូរធ្វើមិនមាន ព្រាជាបញ្ហាក្នុង កិហេតុកបដិសទិ ត្រានការកំណត់សេចក្តីផ្តើមនៅ ព្រាជាបេតុនោះ ទីបណ្តាក អាចាយពាល់ថា “ ព្រាជាបញ្ហាលោះសម្រចហើយ ដោយអានុភាពនៃកម្ម ក្នុង កាលមុននោះនឹង ” ។ បន្ទោះ តែន យោគ យោគិនា ប្រចា ដែលយោគីនោះ ។ ឈ្មោះថា ជាអ្នកធ្វើជាប់ពគ្គា ព្រាជាកាតជាអ្នកមានព្យាយាមប្រព្រឹត្តិថ្នោះជាប់ត គ្គាក្នុងភារនា ។ ពាក្យថា ដោយអំណាចនៃបញ្ហា គឺ ដោយអំណាចនៃបញ្ហា ពាល់គឺ បញ្ហារក្សាមុខនាមដែលបានពាល់ហើយ ។ កិច្ចយ៉ាងណាមួយដែលកូរ ធ្វើ ។ ភីកុំធ្វើឡើងវិញកិច្ចនោះទាំងអស់ជាប្រក្រកី ដោយអំណាចការដើងដែលបាន ហេតុ នោះភីកុំនោះ ឈ្មោះថា សម្បជានកវិ អ្នកមានការប្រព្រឹត្តិជាប្រក្រកី ដោយ អំណាចការដើងត្រូវ ។ ម្យានឈ្មោះថា ការធ្វើការយល់ត្រូវក្នុងកិច្ចនោះ មានដល់ភីកុំ នោះ ហេតុនោះ ភីកុំនោះឈ្មោះថា សម្បជានកវិ អ្នកមានការប្រព្រឹត្តិត្រូវណ្ឌ ។ នំយម្យានឈ្មោះថា ភីកុំជានកវិ ដោម្បីការដើងខ្លួន គឺ ការមិនរៀង បានដល់ ឱ្យកើតឡើង ហេតុនោះ ភីកុំនោះ ឈ្មោះថា សម្បជានកវិ ជាអ្នកធ្វើសេចក្តីដើងខ្លួន ។ ភីកុំជាអ្នកធ្វើការដើងដែលបាន ។ បន្ទោះ អត្រ មាននំយស្សី អស្សំ យោគ គាត់យំ ប្រចា ក្នុងគាត់នោះ ។ ព្រាជាការព្យាយាមជាមួរបស់ធម៌ទាំងឡាយនោះ ក្នុង ការព្យាពាដុកុណ មានសិលជាថីម ឱ្យដល់ព្រម ទីបណ្តាកអាចាយមិនកាន់យកការ ព្យាយាមនោះជាដោកមួយ ពាល់ថា “ ដោយមុខ គឺ សិល សមាជិ និង បញ្ហា ” ។

លោកអាចាយ កាលពាល់សេចក្តីមនៃនេសនា ដោយមិនចេកថា “ ព្រះ មានព្រាជាកាតសម្បូនីត្រូវនៃសេចក្តីបិសុទិ ” ដូច្នះហើយបំណងនឹងសម្បូនីសេចក្តី

រួមទៅ៖ ដោយការចេកទៀត ទីបាត់លាភពាក្យថា “ ដោយលំដាប់នៃពាក្យមាន ប្រមាណបុំណែន ” គឺ ដោយទេសទារត្រីមបុំណែន ធ្វើដោយជាមីនិម ។

គួងបណ្តាបាក្យទាំងឡាយទោះ ពាក្យថា ដោយលំដាប់នៃពាក្យត្រីមបុំណែន គឺ ដោយទេសទារត្រីមបុំណែន ។ ពាក្យថា សិក្សា មាននំយថា ឈ្មោះថា សិក្សា ព្រោះអត្ថថា គូរសិក្សា ។ គូរសិក្សា ការសិក្សាក្នុងនីមី៖ ពានដល់ ការសេវាប្រព័ន្ធដាម្បាប់ ។

ពិតបើយ បុគ្គលិតលេសពារហ្មតដល់ឆ្លាប់ក្នុងធម៌ មានសិលជាមីនិម ដោយ អំណាចការសង្ឃ្រែមជាមីនិម ហេតុថា សិក្សាធម្លែងមានសិលជាមីនិមទាំងឡាយទោះ ។

ពាក្យថា សាសនា ពានដល់ បងិបត្តិសាសនា ។ ឧបនិស្ស័យ ពានដល់ ហេតុដែលមានកម្លាំង ។ ការរៀបចំ ពានដល់ ការមិនចូលទៅដឹក ។ ការសេវា ពានដល់ ការចម្រិន ។ ពាក្យថា បងិបត្តិ ពានដល់ បងិបត្តិដែលជាតូលេបង់ ។

គួងប្រោះគាត់ ប្រោះមានប្រោះភាគត្រាស់ទុកជាសាមញ្ញថា “ ក្នុងសិល ” ត្រាស់ថា “ ក្នុងអធិសិល ” កំទេ ។ សូមឱយ៉ាងទោះ កំឡើងត្រាស់បំណុលយកសិល ទោះ ដែលជាទិកាំងនៃការឆ្លាប់រវាងតាក់ស្រែ៖ គឺ តណ្ហា ព្រោះហេតុទោះ ទីបាត់លាភពាក្យថា ” អធិសិលសិក្សានេះ ត្រូវប្រកាសហើយដោយសិល ” ។

ពិតបើយ សិលដែលជាបេតុបញ្ចាំងសង្គមខ្សោយទៅការអភិវឌ្ឍន៍ គឺជាមីនិម (ធម្មតា) ទោះនេះ សិលដែលបញ្ចាំងសង្គមខ្សោយពានដល់ប្រោះនិញ្ញាន គឺជាអធិសិលសិក្សា ។

កំពាក្យត្រីនាំលើកដោយសាមញ្ញ រំមែងកាំងចុះក្នុងសេចក្តីពិសេសពាន ក្នុងសិក្សាដែលសេស កំមាននំយដូចត្រូវ ។

ពាក្យថា ដោយសិល គឺ ដោយសិលដែលជាអធិសិលសិក្សា ។

ពិតបើយ សិលទោះរំមែងប្រកាសអំពីសាសនាដែលមានលម្អិត ដើម្បី ព្រោះ ជាទាក្យត្រីប្រជុំប្រដោដែលមិនទូទៅដែលសាសនាដែន , សិល ត្រីមតែថា សិល

មានយមសិល និង និយមសិល ជាដើម កំប្រកាសមិនចាន ។ ហេតុនោះ ធីប្រព័ន្ធបានប្រព័ន្ធការគ្រប់ថា សិលដែលបិសុទ្ធលូហិយ ១ និង ការមិនធ្វើបាបទាំងពីរ ដូចខាងក្រោម ។

ຕາງໆទີ່ໄດ້ກົດລັບຜົນທຶນໃຫຍ່ ຕາມຜົນ ໄດ້ມັກຕູກົດລັບທຶນໃຫຍ່ ພ.

မျှော်စွဲရှိခဲ့က တာကျိုး၊ အောင်လမ်းစံနှောယ် တန်ဆလဲ အောင်မြို့
စံနှောယ်ဖော်မီးမားစွဲရေး၊ တာမှုတာကျိုး၊ အောင်လမ်းစံနှောယ်အေး ကို
ပါးကားပြည့်စုံကြရှုပူဇ္ဈမြို့ ဒီ အောင်မြို့စံနှောယ်ဖြူလမ်းဖော်ဖော် ၁

ពាក្យចា មិនធ្វើបាបទាំងពួន បានដល់ ការមិនធ្វើ ការមិនគ្រែកម្ម មាន
ទោសទាំងពួន ។ ដោយពាក្យចា រីមនេធ្វើការការអំយកសិលទាំងពួនដែលធ្វើ
ដោយ ចារិកសិលទិនវិរិតសិល ។ ពិតហើយ ការមិនធ្វើកម្មទាំងពួនក៏មានទោស
ផ្ទុចគ្នា ផ្ទុចខេះងង ។ បទចា អាចិវចនតោ មានអំយចា ព្រោះទ្រង់ត្រាស់ទុកជាតិ
ខាងដើមនៃសមាជិ និងបញ្ញាដែលត្រាស់ទុកក្នុងគាត់ ។ សិលទោនេះងងជាភាសា
ដើម ព្រោះឧត្តមិនុស្សធ័រទាំងឡាយមានសិលទោនេះជាមួល ។ នៅមួយរាជក្រឹត់
ការត្រាស់ទូរធ័រធ័រដែលជាភាពខាងដើមទាំងឡាយ លើឡាយ៖ អាចិវចនំ ត្រូវបាន ការ
ត្រាស់ទូរធ័រធ័រដែលជាភាពខាងដើម ។ ដោយ អាចិ សំណុ ភួនិទេះ តុបីជ្រាបទូរការ
ស្រោះធ័រទាំងឡាយជាអាជីយៗនេះគឺ “ សិល សមាជិ បញ្ញា និន វិមុត្តិ
ដែលជាកំពួល ” ។ ព្រោះសិលជាកុណជាតិបិសុទ្ធ ទីបសិលទាំងកន្លែរគុណ មាន
ការមិនមានវិប្បុដិសារិជាតិ ព្រោះធ្វើហេតុនៅវិប្បុដិសារិជាតិដើមខ្សោយ ។

បណ្តិតគូយ៉ាយល់ដោយពាក្យចា “ ព្រះនាំមកនូវគុណ មានការមិនមាន
វិប្បសិសារីជាមើល ” នេះ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់សម្រួលនូវសិលរដោយគុណ មាន
ភាពស្អាតតែម្មាននៅក្នុងពាក្យចា តាមពិត ទ្រង់សម្រួលនូវភាពជាទាន់ដើម្បីដឹងដែរ ។
ពិតហើយ ព្រះមានព្រះភាគត្រាសំឡូវសិលនៅជាបច្ចុប្បន្ន ៩ នៃដីទាំងឡាយ

មានការមិនមានវិប្បជិសារជាដើម មានវិមុត្តិភ្លាណជាទីចំណុកទុកដឹងព្រះស្សូត្រ ។

ពាក្យថា ដោយសមាជិ គឺ ដោយសមាជិដែលជាមិចិត្តសិក្សា ។

ក្នុងព្រះតាថា ដែលរបួនព្រះសាសនាចាប់អស់ ដោយហេតុ ព្រះសិលគបី បងិបត្តិជាជាន់ដើម ទីបលោកការំយកដោយបទដើម ព្រះបញ្ហាគិប្បីបងិបត្តិ ក្នុងទីចំណុក ទីបលោកការំយកដោយបទទី ៣ លោកអាចបាយការំយកសមាជិដែល គិប្បីបងិបត្តិក្នុងបទកណ្តាលដោយបទទី ២ ដោយបានឯកសារ ។ ទីបលោក ភាពបាយពោលទុកដា “ ពិតហើយ សមាជិជាបទកណ្តាលនៃព្រះសាសនា ព្រះ ព្រះពាណិជ្ជា កុសលស្ស ឧបសម្រេច ” ការពុំងកុសលធំខ្សែលព្រម ផ្លូវបែងជាដើម មិនមែនពោលព្រះកុសលសំឡូ ជាបរិយាយរបស់សមាជិនេះទេ ។ ព្រះយោគិដែលមានឧបនិស្សយក្នុងកាលមុន ជាអ្នកគ្នរដល់អភិវឌ្ឍន៍ហារដែលប្រកប ដោយអ្នក ៤ មានភាពជាអ្នកមានចិត្តការំងារម៉ាដើម ជាការនាំមកទូរគុណ មាន តម្លៃវិធី ការសម្រេចប្រឹប្រាណជាដើមនៃសមាជិ ។ កាលបន្ធាល់មិនបានប្រើប្រាស់បញ្ហាក្នុង អវិយមត្តហើយ កុលបុត្ររំមេងបុសដើម្បីប្រយោជន៍ណាតា ប្រយោជន៍នោះសម្រេច ហើយ ព្រះហេតុនោះ ទីបញ្ហាដាទីចំណុកនៃព្រះសាសនា ។

ហេតុនោះ ទីប្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា “ ម្នាល់កិត្តិចាប់អ្នយ អ្នកនោះ ឬបំព្រឹចិរិយនោះហើយ មានសិក្សាដាមានិស្ស មានសម្ងាតាដាកំ មានបញ្ហាដាកំ ក្នុល មានវិមុត្តិជាទីម ” ផ្លូវបែងខ្លួន លេយ្យាទា សិត្តិចំ ប្រចា ចិត្ត របស់ខ្លួន ។ ការធ្វើចិត្តរបស់ខ្លួនខ្សែបិសុទ្ធដោយការលេសនាមុជ្រួន ដោយប្រការចាប់អ្នក លេយ្យាទា ការធ្វើចិត្តរបស់ខ្លួនខ្សែបិសុទ្ធដោយការលេសនាមុជ្រួន ។ គិប្បីជាប សេចក្តីដែលព្រះសាសនាមានបញ្ហាដាកំ ព្រះពេលកិច្ចុនៃបញ្ហាដែលទីចំណុក យ៉ាងនេះ កំមិនមានកិច្ចុដែលគិប្បីធ្វើខ្សែបិសុទ្ធដោយកិច្ចុនៃបញ្ហាដែលទីចំណុក ។

ពាក្យថា ព្រះភាពជាអ្នកនាំមកទូរភាពម៉ាទាំ សេចក្តីថា ជាបុត្តិលិម្បតា

ក្នុងតំបន់សាស្ត្រពិភាក្សាយកិច្ចក្បាន់លោកដីមី មានលក្ខណៈដើម្បី ព្រះមិនមានការវិភាគយក កំសុចគ្នាក្នុងអនិត្តរមូលធម៌ទាំងឡាយ និង ក្នុងសេចក្តីវិនាសលក្ខណៈដើម្បី ព្រះមិនមានការទាស់ចិត្ត ។ នៃយោងនៅក្នុង ព្រះហេតុនោះនេះ បុគ្គលិជ្ជការក្នុងតំបន់សាស្ត្រពិភាក្សាយកិច្ចក្បាន់ និង អនិត្តរមូលធម៌ ដែលមិនទាន់មកការទៅគ្នាន់ កំសុចគ្នាក្នុងតំបន់សាស្ត្រពិភាក្សាយកិច្ចក្បាន់ដែលមកការទៅគ្នាន់ហើយ ព្រះហេតុនោះ បុគ្គលិនោះ ទីបណ្តោះថា តានិ (ប្រុបថា បុគ្គលិដូច្នោះ សំដែរដល់អកមាំខាំ) ។

ភារ់នៃបុគ្គលដែលជា តាមី នៅ៖ ឈ្មោះថា តាមិការ (ប្រចា ភាពជាមួក ឬខ្មោះ គឺ ភាពជាមួកមាំទាំ) ព្រមទាំងមកនូវភាពជាមួកវិនិម័យនៅ ។ ពាក្យចោរ ដោយខ្សោល គឺ ព្រមទាំងជាបេញ ។ បទថា ន សមិរគឺ ប្រចា រមែនមិន ញ្ញាប់ញ្ញេះ ។ បទថា ន សមិញ្ញានិតិ ប្រចា មិនកម្រិះក អធិប្បាយថា ភាពញ្ញាប់ញ្ញេះ និងមានមកពិទិណា ។

បន្ទាត់ ពិចា មាននំយថា ពិចា សំណូ មានអត្ថថា រូបូរិវិធីប្រកាសដម្លះ
ទាំងឡាយ នៅថា ធម៌ទាំងឡាយមានសិលជាដោដើម ប្រកាសធម៌ទាំងឡាយមាន
អធិសិលសិក្សាដោដើម យ៉ាងណា , កំប្រកាសឧបនិស្សីយ៉ែភាពជាអ្នកទន្លិជ្រាតា ព
ជាដោដើមផ្លូវបេះ ។ ព្រោះសិល កាលបីបរិសុទ្ធ រំមែងបរិសុទ្ធដោយកម្បាំងនៃ
សកិសម្បជញ្ញា: និង រំមែងព្រោសចាកទួវមេនិល គឺ សង្គមិលស ហើយដល់ទួវភាព
បរិបុរណ៍ដោយកម្បាំង គឺ កម្បសុវត្ថភាព្យាល់ . ដូច្នោះសិលសម្បទាត់លសម្រចំ
រំមែងញ្ចាំងកម្បាំង គឺ សកិ និង កម្បាំង គឺ ញ្ចាល់ខ្សែចូលទៅកាំងទុកដោយភាពជា
ឧបនិស្សីយ៉ែវិជ្រាតា ព្រោះញ្ចាំងហេតុដែលជាសភាគត្តាឌ្មីសម្រចំ ។

ពិតេហូរ វិជ្ជា គឺ បុរីនិកសញ្ញាណសម្រេចបានកំដោយសកិរក្សាមួន . វិជ្ជា
ទី ២ ដែលទាក់ទងដោយចុកចាយបាត់បាត់ការណ៍ សម្រេចបានដោយសម្រេចបាន

ភាពឆ្លាថ់ ឬ ភាពជាអ្នកមានប្រក្រតិដើរពីរាជក្រឹងកិច្ចទាំងពួន , វិធី និង សម្រេចបានក៏ដោយភាពហិរញ្ញវត្ថុនៃអគ្គារស្រែយ ដោយអំណាច់នៃឧបនិស្ស័យ នៃ វិវឌ្ឍ៖ ព្រោះវារៈ គឺ ការលែសដឹងឈាមដោយមិនមានការកន្លែងលើស ។ ការដែល សិលជាទិន្នន័យនៃអាសវត្ថុយព្យាណាព ដោយវិរាងភាពហិរញ្ញវត្ថុនៃសមាជិ និង បញ្ជាផែលសម្រេចមកពីពេលមុន បណ្តិតតម្លៃប្រចាំថ្ងៃខ្លះដែលការស្រួលដែល ជាសុខវិបស្បុរៈ ។

លោកអាចាយពោលថា “ មិនមែនអាស្រែយហេតុដែលក្រោមឯកសារនោះ ” ព្រោះថ្វីអធិប្បាយថា សិលមិនមែនជាបេតុដែលជាសកាត់គ្នាដែលអភិប្បោរ និង បងិសម្បិទា ផ្តូចជាសមាជិ និង បញ្ជានោះទេ ។ សមាជិសម្បទានាទិន្នន័យនៃ ការបានអភិប្បោរ និង ព្រោះព្រះពាណិជ្ជា “ អ្នកដែលមានចិត្តតាំងមាំ រំែងដីនៅក្នុង តាមសេចក្តីពិត ” ។ សមាជិមិនមែនជាបេតុ ជាសកាត់គ្នាដែលបងិសម្បិទា ទាំងឡាយផ្តូចជាបញ្ជានេះ ព្រោះហេតុនោះ ទីបលោកអាចាយពោលថា “ មិន មែនអាស្រែយហេតុដែលក្រោមឯកសារនោះ ” ។ បញ្ជាសម្បត្តិ ដែលបានអប់រំ មកហើយដោយការប្រកបមកក្នុងអភិតដោយព្រះពាណិជ្ជា “ បញ្ជាជីនកៅតព្រោះ ការប្រកប ” និងដោយការនោះជាមួយគ្នា ភាពជាអ្នកឆ្លាតក្នុងភាសាតាមតំបន់ និង ព្រៃនពិនិត្យតាមជាផើម ជាទិន្នន័យនៃការបែកឆ្លាយដោយបងិសម្បិទា សូមឱ្យ បច្ចេកបានជាបញ្ជាណាព និង សម្ងាត់ម៉ោងក្នុងភាសាតាមតំបន់ ព្រោះហេតុនោះ ទីបលោកអាចាយពោលថា “ មិនក្រោះលីជានេះ ” ជាតាង ព្រោះបានបែកឆ្លាយពោលថា “ មិនមែនដោយហេតុដែល ” ព្រោះគុណវិសេសដែលមិនសម្រេច ដោយបញ្ជាមិនមាន ព្រោះបញ្ជានោះឯង គឺ ជាបេតុតែម្រោងក្នុងការបែកឆ្លាយ នៃបងិសម្បិទា ។

ក្នុងអធិការនេះលោកអាចាយពោលថា “ ព្រោះបុគ្គលអាស្រែយសិលសម្បត្តិ ” ផ្តូច អភិប្បោរ និង និង ដែលជាការបស់សមាជិ មិនទាន់បានសម្រេច

ដល់ព្រះអរិយបុត្តិលណា សមាជិសម្បទាដែលកំណត់យោងខ្លួនខ្លួន ឈ្មោះថា មិន
ទាន់មានដល់ព្រះអរិយបុត្តិលនោះដែរ ។

សូមឱ្យមានវិធ្មានចាំងឡាយ ជាចំណោកមួយរបស់អភិព្យា កំលោកការំយកវិធ្មា
៣ ដែលកើតឡើងព្រះសិលសម្បត្តិបុំណោះ ។

ផុមជាតិ បងិសម្បិទា ៤ ដែលកើតឡើងដោយបញ្ហាសម្បត្តិ រំមេងសម្រេចដោយ
មន្ត្របុំណោះ ចំពោះបុត្តិលដែលដល់ព្រមដោយខិស្សយោង ព្រះសិលសម្បិទា
បុំណោះ ដែលគូវិធានចាំងពារីនឹងខណៈដែលមន្ត្រនោះនឹង យោងណា វិធ្មា ៣ ដែល
កើតឡើងដោយសិលសម្បត្តិ និង អភិព្យា ៦ ដែលកើតឡើងដោយសមាជិសម្បត្តិ
កំរំមេងបានសម្រេចដោយមន្ត្រនោះនឹង ដល់បុត្តិលដែលជាអ្នកដល់ព្រមដោយ
ខិស្សយោង ព្រះហេតុនោះ គូវិជ្ជាបន្ទូរការសម្រេច វិធ្មា និង បងិសម្បិទា
ចាំងឡាយនោះដោយការសម្រេចមន្ត្រនោះ ។ ការសម្រេចគុណវិសេសទាំងឡាយ
នេះរបស់ព្រះអរិយៈទាំងឡាយនេះ ផុមត្តិនឹងការសម្រេច បច្ចេកពោធិ៍ព្យាណណ
របស់ព្រះបច្ចេកកុទ្ទ និង ការសម្រេចសម្ងាត់ម្នាចិត្តាណារបស់ព្រះសម្ងាត់ម្នាចិត្ត
ជាម្នាត់ ។ សូមឱ្យសិលដែលជាខិស្សយោងដល់ការជាអ្នកបានវិធ្មា ៣ ជាផើម
ដោយការបងិបត្តិលួកឯង ព្រះវិនិយោគ ព្រះសូត្រ និង ព្រះអភិធម្ម បណ្តិតគូវិជ្ជាប
តាមវិធីផុមដែលបានបែងចុះ ។

ការរៀរ ទិបំផុក ឧបំបុង លោកអាពាយពោលដោយសិល ព្រះបុត្តិលដែល
មានសិលដល់ព្រមហើយ មិនមានការសេពកាម ។ ពិតហើយ ស្ថ្ទិទាំងឡាយ
ដែលមានប្រយោតមិនបរិសុទ្ធ សូមឱ្យទាក់ទងជាមួយបានកាតិតាកជាផើម កំព្រះ
កាមជាបេតុដោយប្រើប្រាស់ ។ អ្នកដែលមានប្រក្រើតបានសេចក្តីសុខក្នុងឈាន កំ
រំមេងមិនមានការកើតឡើងការលំពាកកាយផុមត្តិ ព្រះហេតុនោះ ទិបំលោក
អាពាយពោលទូរការរៀរ ទិបំផុក ឧទិ ២ ដោយសមាជិ ព្រះជាអ្នកមានរួបកាយ
ប្រណិតដែលមានឈានជាសម្បត្តិនានាបានលំព្រះហើយ ។ ពាក្យថា ដោយបញ្ហា ពាន់

ដល់ ដោយមត្តុប្បញ្ញា ។ ពិតហើយ ដោយការកំណត់យោងខ្លួនអវិយមត្តុប្បញ្ញា៖ ឈ្មោះថា មជ្ជីមាបដិចចាគម្យាន ។ សូមីយោងនេះ ក៏គួរឱ្យអធិប្បាយទូរការរៀបចំបំផុតទាំង ២ សូមីដោយអំណាចលាកិយប្បញ្ញា ។ សិល ជាបេក្ខនៃការរួចធុកពីអាទាយទាំង ៤ ព្រោះព្រឹងបុគ្គលដែលមានការព្រមព្រៀងដោយសិលនោះ ឱ្យកើតកូនកាមសុគិចប្បញ្ញា៖ ព្រោះបេក្ខនោះ ទីបណ្តាកអាថាយពោលថា “ រំមែងប្រកាសឧបាយជាគ្រឹះឈានកន្លែងអាទាយដោយសិល ” ដូច្នេះ ។

ពិតហើយ ការរៀបចំបកម្ម មានបានភាពតាតកជាដី រំមែងមិនទាំងកូនរាជសេវាប្បុនកូនទុក្ខិត ។

សមាជិ រំមែងព្រឹងបុគ្គលឱ្យរួចធុកចាកកាមកណទាំងអស់ ដោយការព្រឹងបុគ្គលដែលមានការព្រមព្រៀងដោយសមាជិនោះ ឱ្យកើតកូនមហត្តកូមិនោះនឹងបេក្ខនោះ ទីបណ្តាកអាថាយពោលថា “ រំមែងជាការប្រកាសឧបាយជាគ្រឹះឈានកន្លែងកាមជាកូនដោយសមាជិ ” ដូច្នេះ ។ ពិតហើយ ឈានដែលត្រួតបសង្គត់ទិវរណ៍មានកាមច្បាស់ជាដី ដែលចាំបីមកម្មាំងឱ្យដែលការមេរកម្ម មិនមែនជាចម្លើជាកិដែលទាំងច្បាស់សេវាប្បុនកូនកាមជាកូនមកឱ្យទេ ។ កូនសេចក្តីនេះមិនគិតិសម្រួលដោយខែចារសមាជិ ព្រោះលាកសំដោយកាមប្បញ្ញាសមាជិ ។ ទាំងមិនមែនជាជិកាសកូនការពោលថា “ អាទាយកន ឈានកន្លែងបានដោយសិលកៅប្បញ្ញា៖ ” (ដោយពិត) ឈានកន្លែងបានដោយសមាជិដោយ ដូច្នេះ ។ អ្នកដែលឈានកន្លែងសុគិចភាពទៅហើយ ចាំបាច់ពោលថ្មី ដល់ការឈានកន្លែងទុក្ខិត ។

ពាក្យថា “ ឧបាយជាគ្រឹះឈានកន្លែងកណទាំងពួន ” បានដល់ ឧបាយជាគ្រឹះឈានកន្លែងកណទាំង ៤ មានកាមកណជាដី ។ កណទាំងទ្រាយ សូមីឈានកន្លែងហើយដោយសិល និង សមាជិ ក៏មិនទាន់ឈានកន្លែង ព្រោះលេខបេក្ខមិនទាន់បាន

តែកពន្លំង្មោយនោះឈានកន្លែងបាន ព្រោះលេខដ៏ហេតុនោះបានយ៉ាងល្អដោយ
ចញ្ញា ។

ពាក្យចា “ ដោយអំណាចគន្លឹមប្បហាន ” មាននំយចា ដោយអំណាចលេខ
អង្គនៃអកុសលនោះ ។ ដោយអង្គនៃអកុសលនោះ ។ ក្នុងបុញ្ញកិរិយាថ្មី ផ្ទុចជាលេខ
បង្ការពន្លឹកបានដោយពន្លឹកនៃប្រទិបត្តិចេះ ។

ពាក្យចា “ ការលេខសដោយអំណាចវិភាគមួនប្បហានដែលត្រូវបានដោលប្រកាស
ដោយសមាជិក ” មាននំយចា ការលេខសដោយអំណាចការលេខនឹងរាល់ចិត្ត
ជាផើមនោះ ។ ដោយការហាមការប្រព្រឹត្តិភីទៅ ផ្ទុចជាការការពារលើថ្មីកដោយ
ការប្រើឆ្លាំងបណ្តុតទៅ ត្រូវបានដោយសមាជិកដែលធ្វើដោយ ឧបចារ និង
អប្បនា ។ ពាក្យចា “ ដោយបញ្ញា ” បានដល់ ដោយអរិយមត្តបញ្ញា ។ ពាក្យចា
“ ដោយអំណាចសម្រេចប្បហាន ” មាននំយចា ដោយអំណាចការលេខបាន
យ៉ាងដាច់ខាត ពោលគឺ ប្រព្រឹត្តិទេមិនបានយ៉ាងដាច់ខាតរបស់ពួកគឺលេសដែល
បាត់ជាសមុទ្រយ៉ែ ផ្ទុចត្រូវបានដោយនំយចា “ ពេលលេខិត្តិ ” ជាផើមក្នុង
សន្ទានរបស់ខ្លួន របស់អ្នកដែលមានមត្តិនោះ ព្រោះបានញុំងអរិយមត្ត ៤ ខ្សែកិត្ត
ឡើងហើយ ។ ពាក្យចា ធមីដែលជាបង្កើតក្នុងលើវិគិតិកម្មនៃកិលេស មាននំយចា
ធមីដែលជាបង្កើតក្នុងលើវិគិតិកម្ម: គឺ ការប្រព្រឹត្តិកន្លែងផ្ទុរកាយទ្វារ និង វិច្ឆារនៃ
សង្គមលេសធមី បុគម្ពុកិលេសទាំង្មោយ លោកប្រកាសហើយដោយសិល ព្រោះ
សិលមានភារៈមិនឈានកន្លែង ។ កិលេសដែលតាំងឡើងត្របសង្គត់ការប្រព្រឹត្តិ
ទេនៃអកុសលក្នុងចិត្តដោយអំណាចការមិនខ្សែខិកាស ឈ្មោះចា បរិយុដ្ឋាន ។
សមាជិករំមុងគ្របសង្គត់បរិយុដ្ឋាននោះផ្ទុចចេះ ឡើងលោកពោលចា “ ធមីដែលជាបង្កើត
ក្នុងលើបរិយុដ្ឋាន ត្រូវបានដោយសមាជិក ” ។ ព្រោះសមាជិជាចម្លែល៖
បរិយុដ្ឋាន ។ កិលេសដែលដោកត្រាំរៀយ ។ ក្នុងសន្ទាន ព្រោះមិនទាន់លេខបង្គ

ធន កាលមានហេតុសល់ត្រមហ៊ុយ ក៏កើតឡើង ឈ្មោះថា អនុសំយ ទាំងឡាយនៅ៖ មានហេតុសមគ្គរហ៊ុយ ក៏កើតឡើង គ្មូច្បាបថា ធនដល់កិលស ពី មានកាមភក់ជាដើមដែលខ្សោំនក្តា ។ កិលសទាំងឡាយនៅខែឯកសារ ធនដោយប្រការទាំងពួន ក៏ដោយអវិយមគ្គុប្បញ្ញា ផ្លូវបានដឹងថា “ ធនដែលជាបដិបក្សដល់អនុសំយ ត្រូវប្រកាសហ៊ុយដោយបញ្ញា ” ។

ធម្មជាតិឈ្មោះថា ទុក្ខិត ព្រោះអតុថា ការប្រព្រឹត្តិភាគក្រក់ មានការយទុក្ខិត ជាដើម ឬ ការប្រព្រឹត្តិដែលត្រូវកិលសប្រទួសវាយហ៊ុយ ទុក្ខិតនៅ៖ ឯង កើតឡើងក្នុងសន្ទាន់ណាក់ធ្វើសន្ទាន់នៅខ្លួនគ្នា ឬក្នុងគ្រប់គ្រង និងចូលទៅផ្តុក កម្រិត ផ្លូវបានដឹងថា សង្ឃឹមសំណើ ការជម្រះសង្ឃឹមសំណើ គឺ ការលេខបង់ដោយអំណាចទៅបញ្ជូនបានដោយសិល ព្រោះសិលជាបដិបក្សទូរសេចក្តីប្រើប្រាស់ ការជម្រះសង្ឃឹមសំណើ គឺ តណ្ហាតិ ការជម្រះសង្ឃឹមសំណើ គឺ តណ្ហាតិ តិចិត់ លេខបង់ដោយអំណាចទៅបញ្ជូនបាន ព្រោះសមាជិជាបដិបក្សដល់បរិយុដ្ឋាន ហ៊ុយសមាជិនៅ ជាបដិបក្សដោយត្រូវបំពេះតណ្ហាតិ ។ ការជម្រះសង្ឃឹមសំណើ គឺ ទិន្នន័យ លេខបង់ដោយអំណាចសមុទ្រទៅបញ្ជូនបាន ព្រោះបញ្ញាបានដិបក្សដល់អនុសំយ និង ព្រោះបញ្ញាមានប្រក្រតិកានំយកតាមសេចក្តីពិត់ដែលជាបដិបក្សដោយត្រូវបំពេះទៅខិត្ត ដែលមានប្រក្រតិកានំយកការមិនពិត់ ។

ពាក្យថា ហេតុ គឺ ឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។ ពាក្យថា ជាអ្នកធ្វើឱ្យបរិបុណ្ណោះក្នុងសិលទាំងឡាយ មានទំយថា ព្រោះលោកមិនបានប្រើបានសិក្សាបន្ទានំឡាយដែលជាមហាសិល ពោលគឺ ពាកជិកនិងសង្គភាពិស់នៅក្នុងសិក្សាបន្ទានំឡាយដែលជាអារិន្តព្រោះជាតាងដើមបស់មគ្គព្រោះបាន ពេលលោកត្រូវអាបត្តិក្នុង កិច្ចណាដែលកិច្ចនិងសិលទាំងឡាយដោយការចេញចាកអាបត្តិក្នុង ព្រោះជាតាងដើមបស់មគ្គព្រោះបាន ពេលលោកត្រូវអាបត្តិក្នុង កិច្ចនិងសិលទាំងឡាយការចេញចាកអាបត្តិក្នុង ទាំងឡាយនៅខ្លាយ លោកតែងធ្វើកិច្ចនៅខ្លួនគ្នា ឬបរិបុណ្ណោះ គឺ ឱ្យចេញលេញ ព្រោះហេតុនៅ ទៅខ្លួនគ្នា ជាអ្នកធ្វើឱ្យបរិបុណ្ណោះក្នុងសិលទាំងឡាយ ។ ដោយ ពថា សំណើ ក្នុងពាក្យថា

କତ୍ତା ସକଳାକାମି ରେଖଣଟାଙ୍ଗିକଟାକୁ ଯେବେ ଏହା କିମ୍ବା କିମ୍ବା କିମ୍ବା

សម្បច្ចារេប្រាជក្រាសទុកចា “ ម្មាលកិត្យទាំងឡាយ កិត្យកិត្យ ធម្មវិនិយោះជាអ្នកធ្វើសិលខ្សែបិបុណ្ណ៍ , ជាអ្នកធ្វើខ្សែលួមប្រមាណក្នុងសមាជិ ជាអ្នកធ្វើខ្សែលួមប្រមាណក្នុងបញ្ញា ។ ជាអ្នកកន្លែងសិក្សាបទក្នុច ១ ខ្លះ រំមនេចច្បាក់អាបត្តិខ្លះ សេចក្តីនេះប្រាជៈហេតុឱ្យ ? ម្មាលកិត្យទាំងឡាយ ប្រាជៈមិនមាននរណាពោលទូរការពជាបុគ្គលអភ៌ ប្រាជៈកន្លែងសិក្សាបទនេះ ។ តែចា សិក្សាបទទាំងឡាយនោះ ជាទានេដើម្បីប្រាយិចិយៈ សមគ្គរដល់ប្រាយិចិយៈ លោកជាអ្នកមានសិលជានិច្ច និង ជាអ្នកមានសិលការមំនៅក្នុងសិក្សាបទទាំងឡាយនោះ សមាជានសិក្សាក្នុងសិក្សាបទទាំងឡាយ ។ លោកជា ប្រាជៈសោរាបទ ប្រាជៈលោប់បង់សំយោជន់ ៣ អស់ទេ ជាអ្នកដែលមានការមិនឆ្លាក់ចុះជាមួក ជាអ្នកទ្រូវឃើញតិន្នន័យតាមការសំណង់ទៅក្នុងសិក្សាបទទាំងឡាយ ។

កន្លែងអាបត្តិក្នុចទាំង២៖ រំលែងជាមួកចេញចាកអាបត្តិខោះ សេចក្តីទៅវប្បធម៌ ? ព្រោះមិនមាននរណាថាលទូរភាពជាបុគ្គលិកអំពី ព្រោះកន្លែងសិក្សាបទនេះ តែចាត់សិក្សាបទទាំងឡាយណាដែលជាជាន់ដើម្បី និង មានសិលកាតាំងមាំទេ។ ក្នុងសិក្សាបទទាំងឡាយ នៅៗ សមាជានសិក្សាក្នុងសិក្សាបទទាំងឡាយ លោកជាប្រពេសកនាគាមី ព្រោះ សំយោជន់ ៣ អស់បេិយ និងព្រោះ ភត់ ទោស់ មោហ់ ស្រាលស្ទើនឹង នឹងមក កាត់លោកនេះ អូនីឡើតបុំណែនាំ បេិយក៏ធ្វើឱ្យបំផុតនៃទុក្ខាណាន ។ ម្នាលកិត្ត ទាំងឡាយ កិត្តក្នុងធម្មវិនិយោះ ជាមួកធ្វើឱ្យបិវិបុណ្ឌក្នុងសិល ជាមួកធ្វើឱ្យបិវិបុណ្ឌក្នុងសមាជិ ជាមួកធ្វើឱ្យលួមប្រមាណក្នុងបញ្ញា រំលែងជាមួកកន្លែងសិក្សាបទក្នុច ។ ខ្លះ រំលែងចេញចាកអាបត្តិខោះ សេចក្តីទៅវប្បធម៌ ? ព្រោះ មិនមាននរណាថាលចា ជាបុគ្គលិកអំពីក្នុងការកន្លែងសិក្សាបទនេះ តែសិក្សាបទ ទាំងឡាយណាដាជាន់ដើម្បី សមគ្គរដល់ចេញចាក ជាមួកមានសិល ជានិច្ឆ័យ មានសិលកាតាំងមាំក្នុងសិក្សាបទទាំងឡាយនោះ សមាជានសិក្សាក្នុងសិក្សាបទទាំងឡាយ ជាមួកទៅការអំខាងលើ នឹងបរិនិញ្ញានក្នុងភពនោះ មិនត្រូវប៉ុចកកពនោះជាមួក ព្រោះខិរម្មាគិយសំយោជន់ ៥ អស់ទៅ។ ល ។ សមាជានសិក្សាក្នុងសិក្សាបទទាំងឡាយ ។ កិត្តនោះ ព្រោះអស់ទោនកាសវេរោះទាំងឡាយ ។ ល ។ ចូលដល់បេិយអូឡូ ។

លោកអាថារី ដើម្បីនឹងសូរចា “ យ៉ាងណា ” ទីបែកសិក្សាដាចេិម សរុប សេចក្តីដែលពាល់បេិយនោះឯង ទីបោលចា “ ឯវិ ” អូឡូ៖ជាខីម ។ ក្នុងបទទាំងឡាយនោះ ពាក្យចា “ ម៉ោងឡើត ” គុណដែលជាពុក ៣ ដែល ៣ គុណដែលជាពុក ៣ ជាខីមយ៉ាងនេះគឺ វិវេក ៣ កុសលមូល ៣ វិមោក ៣ តិត្រីយ៉ែ ៣ និងគុណដែលជាពុក ៣ ដែលឡើត នាមជាកុណកុក ៣ នៃសិក្សាបទដើម។

ពាក្យចា “សភាពបែបនេះ” បានដល់ ផ្ទុចត្បាចីងសិក្សាបន្ទាត ជាដើម ដែល
ត្រូវដោយសិលជាថីមក្នុងអធិការនេះ ។

ត្រូវឱ្យនេះ ត្រូវដោយសិលជាថីមក្នុងអធិការនេះ លោកសំដោ
យកសិលដែលអារស្រែយិរដ្ឋ៖ ប្រកាសចិត្តិវិកេដោយសមាជិ ប្រកាសឧបធិ
វិកេដោយបញ្ញា ។ ម្បាងវិញ្ញុឡើត អនោស៖ ដែលជាកុសលម្អូលត្រូវប្រកាស
ដោយសិល ត្រូវសិលមានសេចក្តីអត់ធន់ជាប្រធាន និង មានសការ៖មិនបៀត
បៀនអ្នកដែល ។ អណ្តាក់ ដែលជាកុសលម្អូល ត្រូវប្រកាសដោយសមាជិ ត្រូវ
សមាជិជាបង្កើដល់ លោក៖ និង ត្រូវមានអណ្តាក់ជាប្រធាន ។ តែ អមោប់
តែម្បាងត្រូវប្រកាសដោយបញ្ញា ។ ម្បាងវិញ្ញុឡើត ត្រូវប្រកាសអនិមិត្តិវិមាត្រ-
មុខដោយ សិល ។ ពិតបើយ អ្នកដែលអារស្រែយិសម្បត្តិ មានអនោស៖ជាប្រ
ធាន មានប្រក្រពិយធម៌ទេសក្នុងទោស៖ អនិត្តាពុបស្សនា រំមែងសម្រេច
បានដោយងាយភិត ។ បើយអនិត្តាពុបស្សនា លើម៉ោះថា អនិមិត្តិវិមាត្រមួយ ។
ត្រូវប្រកាសអប្បេដិបិតិវិមាត្រមួយដោយសមាជិ ត្រូវប្រកាសសុព្ភតិវិមាត្រមួយ
ដោយបញ្ញា ។ អ្នកដែលអារស្រែយិសម្បត្តិ ជារោគ្រោងចេញចាកកាមដែលមាន
អណ្តាក់ជាប្រធាន មានប្រក្រពិយធម៌ទេសក្នុងកាមទាំងឡាយ ។ ទុក្តាពុបស្សនា
រំមែងសម្រេចបានយ៉ាងងាយ ។ ទុក្តាពុបស្សនាដា អប្បេដិបិតិវិមាត្រ ។

អនិត្តាពុបស្សនា អារស្រែយិបញ្ញាសម្បត្តិ រំមែងសម្រេចបានដោយងាយភិត ។
បើយអនិត្តាពុបស្សនា កំជា សុព្ភតិវិមាត្រមួយ ។

ម្បាងឡើត ត្រូវតែងប្រកាស អនិត្តាពុបស្សនាថ្មី ដោយសិល ត្រូវ
អនិត្តាពុបស្សនាថ្មី នៅជាតិត្រីឃើញ របស់ព្រះអរិយបុត្រិតិ ៥ ដែលធ្វើឱ្យ
បរិបុណ្ណោះក្នុងសិលទាំងឡាយ ។ ត្រូវប្រកាសអព្យិត្រីឃើញដោយ សមាជិ ត្រូវ
អព្យិត្រីឃើញនៅជាតិត្រីឃើញ របស់ព្រះអនាគាថិ ជាអ្នកធ្វើឱ្យបរិបុណ្ណោះក្នុងសមាជិយ៉ាង
ឧក្រិដ និង ជាតិត្រីឃើញរបស់អ្នកដែលកាំងឡើក្នុងមតិដើរ ។ ត្រូវប្រកាស

អញ្ចាសាតវិត្ថិយ៍ ដោយបញ្ញា ព្រោះព្រះអរហត្ថទាំងឡាយនឹងធ្វើឱ្យបរិច្ឆេទកុង
បញ្ហាទាន ដោយសារតែអញ្ចាសាតវិត្ថិយ៍នោះកៅតឡើង ។

ម្រោងឡើត គប្បីប្រកាសគុណផែលជាតុក ៣ (តុក ៣ នៃគុណ) ថ្មបន់
យ៉ាងដែល ដោយសិលជាអិម ដោយនំយន់នឹង ។

(មហាផីកា ពាក្យនិទាន ចប់)

.....

សិលនិទ្ទេស

វិសុទ្ទិមត្តិនេះ ត្រង់សម្រេចដោយមុខ គឺ សិល សមាជិ និង បញ្ញា ដែល
ប្រមូលទុកទុកធម្មានអនុការយោងនេះហើយ ក៏ទេវាបាប់ចា ត្រង់សម្រេចដោយ
សង្ឃឹមបងដែល ព្រោះអ្នកចាំបាច់មេច ? ទីបច្ចនលូមនឹងជួយដល់ជនគ្រប់ជំរុកបាន ហេតុ
នោះ ដើម្បីនឹងសម្រេចភាពពិស្ងារវិសុទ្ទិមត្តិនោះ ទីបមានបញ្ញាកម្ម (ការតាំង
បញ្ញា) នេះ ត្រារព្យសិលជាមុន គឺ :

- អ្នកជាសិល ?
- ដែលហេតុចា សិល ព្រោះអ្នកចាំបាច់មេច ?
- អ្នកជាលក្ខណៈ កិច្ច បច្ចុប្បន្ននៃ បទអ្នក របស់សិលនោះ ?
- សិលមានអានិសិរិយាយ៉ាងណា ?
- សិលនោះមានប័ណ្ណានយ៉ាង ?
- អ្នកជាសេចក្តីសោរបុណ្យរបស់សិល និងជាសេចក្តីផ្តើរដង់របស់សិល
នោះ ? (តម្រូវ) នេះជាតាក្យរឿយក្នុងបញ្ញាកម្មនោះ ....។

ធម្មានសិល

បញ្ញាចា “ អ្នកជាសិល ” រឿយចា “ ធម្មានសិល ” ដើម្បីនឹងឡាយណាមានចែកនាមានដើម្បី
របស់បុគ្គលដែលរឿរចាកទោស មានពាណាកិតាតជាដារដើម្បី របស់បុគ្គលដែល
បំពេញវគ្គបងិបត្តិកិ ជាសិល ” សេចក្តីនេះ សម្បុចពាក្យដែលព្រះនមូសទាហប៍
ពោលទុកក្នុងបងិសម្បិទាចា “ សូវចា អ្នកជាសិល រឿយចា ចែកនាមានសិល
ចែកសិកក់ជាសិល សំរាប់ក់ជាសិល ការមិនលាយកន្លែងក់ជាសិល ” ដូច្នេះ ក្នុង
សិលទាំងឡាយនោះ ចែកនាមានរបស់បុគ្គលដែលរឿរចាកទោស មានពាណាកិតាត

ជាដើមត្តូរបស់បុគ្គលម្នកចាំពេលរដ្ឋបដិបត្តិត្តិ ឈ្មោះថា ចេតនាសិល , ការរៀរាបស់បុគ្គលដែលរៀរាបទៅការទោស មានបាណាកិច្ចជាថីម ឈ្មោះថា ចេត . សិកសិល និងយករាជក្រឹត ចេតនាក្នុងកម្មបទ ពី របស់បុគ្គលដែលលោប់បង់ទោស មានបាណាកិច្ចជាថីម ឈ្មោះថា ចេតនាសិល , ដើម្បី គឺ អនុវត្តន៍ អណ្ឌាទាន និង សម្ងាត់ ដែលប្រចាំឆ្នាំទុកដោយនីយថា “ កិត្យុលេខកិត្យុ មានចិត្តប្រាសចាកអភិវឌ្ឍន៍ ហើយ ” ដូច្នេះជាដើម ឈ្មោះថា ចេតសិកសិល ។

សំខែ៖ ៥

ក្នុងសេចក្តីថា “ សំវរៈក៏ជាសិល ” គឺប្រាប់បាន សំវរៈដោយអាការ និង ពាណិជ្ជកម្មសំវរៈ សតិសំវរៈ ញ្ញាណាសំវរៈ ខត្តិសំវរៈ វិរិយសំវរៈ ។

ក្នុងសំវរៈ នៅ៖ សំវរៈដែលប្រចាំឆ្នាំទុកថា “ កិត្យុជាម្នកចូលដល់ហើយ ជាម្នកប្រកបព្រមហើយដោយពាណិជ្ជកម្មសំវរៈ ” នេះឈ្មោះថា ពាណិជ្ជកម្មសំវរៈ ។ សំវរៈដែលប្រចាំឆ្នាំទុកថា “ កិត្យុវិមានរក្សាសត្វិយ៍ គឺ ចក្ខុ រំមេងដល់ទូរការសង្ឃឹម ក្នុងសត្វិយ៍ គឺ ចក្ខុ (ជាដើម) នេះឈ្មោះថា សតិសំវរៈ ។ សំវរៈដែលពាល់ទុកថា “ ព្រះមានព្រះភាគជាម្នាស់ប្រចាំកបថា ម្នាល់អធិក៖ ក្រស់ (នៃតណ្ហា) ទាំងឡាយណាមាននៅក្នុងលោក សតិជាប្រើប្រើការកំងក្រែសៃន្តតណ្ហាទាំងឡាយ នៅ៖ ពួមតាតពាល់ថា សតិជាប្រើប្រើការកំងក្រែសៃន្តតណ្ហាទាំងឡាយ តែក្រែសៃន្តតណ្ហាទាំងឡាយនៅ៖ ម្នកបដិបត្តិលេខបញ្ជាផោយបញ្ហា ” នេះឈ្មោះថា ញ្ញាណាសំវរៈ ។

សូមឱ្យការសេចក្តីបច្ចូល កុំរួមចុំក្នុងញ្ញាណាសំវរៈនេះជាដើមរដ្ឋចក្ខុ ។ ចំណោកសំវរៈដែលមានមកដោយនីយថា “ កិត្យុជាម្នកអភិវឌ្ឍន៍ចំពោះរងា ចំពោះភ្លើ ” ដូច្នេះជាដើម នេះឈ្មោះថា ខត្តិសំវរៈ ។ សំវរៈដែលមានមកដោយនីយថា កិត្យុ

រំមែងមិនរក្សាទុកទូរការមិត្តភកដែលកើតឡើងហើយ ” ដូច្នោះជាដើម នេះល្អាចា វិរិយសាំរាយ សូមឱ្យអាណិវាទិសិល កើមចុះក្នុងវិរិយសាំរារនេះដ៏រ ។

សំរាងទាំង ៥ ប្រភាក នេះដែលពារមកដូច្នោះក្នុង ការរៀបចាបករដ្ឋូនដែលជួយប្រជែងទៅក្នុងទាំងឡាយដែលជាអ្នកខ្លាចបាបក្នុង ទាំងអស់នេះ គឺបីជ្រាបថា ល្អាចា សំរារសិល ។

សេចក្តីថា ការមិនឈានកន្លែងសិលនោះ បានដល់ ការមិនកន្លែងសិលនោះ បានដល់ ការមិនកន្លែងល្អូសដូច្នោះការយិនិយោគ និង រាជាថែអ្នកសមាជានសិលហើយ ។ នេះជាពាក្យធ្វើឃើញបញ្ហាក្នុងសេចក្តីថា អ្នកជាសិលជាបើកដំបូងសិន ។

អត្ថប័ណ្ណសិល

នឹងធ្វើឃើញក្នុងបញ្ហាដែលសល់ (តម្រូវ) បញ្ហាតា “ ដែលហេតាសិល ព្រោះអត្ថធម្មច ? ” ធ្វើឃើញថា “ ដែលហេតាសិល ព្រោះអត្ថថា សិលន (គិតជាបុសគល់) ” ល្អាចា សិលន នេះ តើឲ្យចម្លោះ ? ល្អាចា សិលន នេះគឺ កិរិយា ដែលសង្ឃឹមយ៉ាងល្អ សំដែរដល់កម្មក្នុងទូរ មានការយកម្មជាដើមមិនរាតាំរាតាំយោងការមានរបៀបល្អ ១ គឺ ការចូលទៅទទួលទុក សំដែរដល់ការដែលត្រូវដែលដោយការជាតិតាំងនៃកុសលប់មិនទាំងឡាយ ១ អាចរាយដែលដើរលក្ខណៈនៃសំណុះសារ ទាំងឡាយយល់ត្រូវដោយអត្ថ ២ យ៉ាងបុំណោះក្នុង សិល សំណុះនេះ អាចរាយដោយទៅ ពណ៌នាអត្ថក្នុង សិល សំណុះនេះ ទុកដោយទំយ (ផ្សេងៗ) ថា សិល សំណុះនេះ មានអត្ថ ថា សិរ មានអត្ថថា សិស មានអត្ថថា សិតុល (ត្រជាក់) មានអត្ថថា សិរ (កេរីម) ដូច្នោះជាដើម ។

លក្ខណៈជិចត្តុកៈប័ណ្ណសិល

“ លក្ខណៈ រស បច្ចុប្បន្នរាន បទផ្ទាន របស់សិល ”

ពិតហើយ ការជារដ្ឋមានវិស័យផែលគូរឃឹងឈ្មោះថា
ជាលក្ខណៈរបស់រាយក្រឹង (សូមីមានប្រភេទ) ដោយប្រចិនប្រការនៃពណ៌ខ្លួន
មានពណ៌ខ្លួនដែលបានប្រើប្រាស់ដើម្បីរាយក្រឹងជាអ្នកប្រើប្រាស់ប្រព័ន្ធដូចជា
មានពណ៌ខ្លួនដែលបានប្រើប្រាស់ដើម្បីរាយក្រឹងជាអ្នកប្រើប្រាស់ប្រព័ន្ធដូចជា
(ដោយចុច្ច) នៅពេល យ៉ាងណា សិលន ផែលពោលទុកដាក់ នៅពេលបានប្រើប្រាស់ប្រព័ន្ធ
លូនូវការយកមួយជាអ្នកប្រើប្រាស់ដើម្បី និង ជាទិកដំឡើងទិន្នន័យនៃក្នុងសាលាផ្លូវការ ឬជាប្រព័ន្ធដូចជា
លក្ខណៈនៃសិល សូមី (មានប្រភេទ) ដោយប្រចិន ផែលប្រើប្រាស់ដោយជំនាញមាន
ចែកនៅជាអ្នកប្រើប្រាស់ប្រព័ន្ធ សូមី (មានប្រភេទ) ដើម្បីរាយក្រឹងប្រចិន ដោយ
ការដោយជាអ្នកប្រើប្រាស់ប្រព័ន្ធ ក្នុងពីការផែលសង្គមយ៉ាងល្អ និង ជាទិក
ដំឡើងទិន្នន័យនៃក្នុងសាលាផ្លូវការ ដូចខាងក្រោម៖

ଶବ୍ଦ (କିପ୍ରି)

កិរិយាដែលកម្លាំងភាពទ្រួស្តីសិល នំយោរ៉ាងឡៀត គុណ ឬ ការមិនមាន
ខោស លោកពោលថា ស ព្រះអត្ថថាជា កិច្ច និង ជាសម្បត្តិរបស់សិលនោះ
ដែលមានលក្ខណៈដូចពោលមកនេះជាទុក ។

ព្រោះដូច្នោះ ឈ្មោះថា សិលនេះ គឺជាបច្ចាត់ មានការក្លាក់ទូរការប្រើស្ថិតិលើជាកិច្ច ។ ដោយ សិល មានកិច្ចជាអត្ថ (ម្ប៉ាង) មានការមិនមានឡាស ដោយសិល ដែលមានសម្រួលជាអត្ថ (ម្ប៉ាង) សេចក្តីពី កិច្ច នោះឯង បុ (មិន

ផ្លូវចេះ) សម្រាប់លោកហោចា រស * ភូងបន (បញ្ជាចាំង ៤) មានលក្ខណៈជាថីម ។

បច្ចុប្បន្នជាន់ និង បទជាន់

សិល នេះ អ្នកប្រធ័ណីនាមុកចា មានភាពស្អាតជាបច្ចុប្បន្ន ហើរ និង
ទិញប្រឈម: នោះនឹងជាបទផ្សាយនៃសិលនោះ ។

ពិតហើយ សិលមានភាពស្អាតដែលប្រាស់ទុកចា “ (ភាពស្អាត ៣ យោងគី)
ភាពស្អាតធ្លូវកាយ ភាពស្អាតធ្លូវរវាជា ភាពស្អាតធ្លូវចិត្ត ” ផ្ទចេះ ជាបច្ចុប្បន្ននៃ
សិលនោះតែងប្រាកដ គឺ ដល់ទូរគុណដែលគួរការឱយកដោយភាពជាមួយជាតិស្អាត
ចំណែកហើយ និង ខិត្តប្បែ: អ្នកប្រាប្រឈរទាំងឡាយពណ៌នាទា ជាបទធផ្លាង អធិប្បាយថា
ជាអាសន្នហេតុ (ហេតុជិត) នៃសិលនោះ ប្រាជៈពេលហើយ និង ខិត្តប្បែ:មានហើយ
សិលទីបកើតឡើង និងកាំងនៅបាន កាលហើយ និងខិត្តប្បែ:មិនមាន សិលក៏កែក
មិនបាន កាំងនៅមិនបាន ។

លក្ខណៈ រស បច្ចុប្បន្ន និងបទផ្តាននៃសិល សាធុជនគូប្រើប្រាប់ដោយ
ប្រកាសចុចណីនាមកដ្ឋែចេះចេះ ។

ପ୍ରକାଶିତ

ଜାତୀୟ ଜ୍ଞାନ୍ୟାତ୍ମକ ପରିଷଦ

បន្ទាន់ ឯវា ក្រុម ដោយប្រការរដ្ឋចោលហើយ ។ តាក្យចា ដែលរបស់
គុណជាមនេកទុក មាននំយចា រូបីមគុណជាប្រើប្រាស់នៅអធិសិលសិក្សាដាផីម និង
ម៉ែនទាំងឡាយដែល ។ តាក្យចា ដោយមុខ គឺ សិល សមាជិ បញ្ហា សេចក្តីថា
សូម្យីឆ្លងសម្រេចដោយមុខ គឺ សិល សមាជិ និង បញ្ហា ជាប្រធាន មិនសម្រេច
ដោយសង្ឃឹម ដោយមុខមានត្រីមិបស្ថ្មតាដាផីម ដូចក្នុងតាក្យជាតិមចា
“សព្វ សង្ឃារ អនិច្ចា ” សង្ឃារទាំងពួនមិនឡើង សូម្យីឆ្លងសម្រេចដោយមុខ គឺ
សិល សមាជិ និង បញ្ហា ឱ្យជាប្រធានក្នុងបណ្តាណោជិបក្តិយដែលទាំងឡាយនៅ
កំព្យារៈពោជិបក្តិយម៉ែន ពេល ប្រជុំចេះក្នុងវិស្សិទ្ធមតិនេះដែរ ។

ເຜົາຍຕາກູງເຮັດ: ຕົບປີ່ງຕາບຕາ ໂຮງໝໍສ້າງຮູ້ວເຕາະໃຫຍ້ພື້ນປະຊຸມ
ເຜົາຍຜ່າສກາຣ: ອິຟ ຜ້າຊະບຄາຣ:ກູ້ສົລະ ສມາຜິ ບຕູາ ၅

អស្សែ យោគ វិសុទ្ធមត្តស្សែ នៅវិសុទ្ធមត្តនោះ ។ ឈ្មោះថា បញ្ហា ព្រះអតថា ស្រី , កិរិយា គឺ ការធ្វើ ឈ្មោះថា កម្ម , កម្ម គឺ បញ្ហា ឈ្មោះថា បញ្ហា

កម្ពុជាថាមដល់ ប្រយោតតែការសូរ ។

ពាក្យចា អ្នដាសិល ជាតាក្យសូរដោយឈ្មោះថា សិល ព្រោះអត្ថថាជួចមេច មាននំយថា លោកពោលថា សិលព្រោះអត្ថថាជួចមេច , អធិប្បាយថា បទថា សិល អាស្រែយការកាំងឈ្មោះយ៉ាងណានៅទៅ , ដើម្បីនឹងផ្តល់សការ ពាក្យសូរថា សិលនេះនោះ គឺជាបាបនាយ៉ាងណា ដោយសភានៃ ដោយកិច្ច ដោយអាការ ត្រាកដ និង ដោយហេតុដិត ទីបលោកអាចចាយពោលថា “ អ្នដា លក្ខណ៍ រស បច្ចុប្បន្ន និងបទផ្លានរបស់សិល ” ។ ធម្មតាការបដិបត្តិ រំមេងមានក្នុងពេល មានភាគិសង្គមបានយើងទើយនោះនេះ ផ្លូវចុះទីបលោកពោលថា មានភាគិសង្គ យ៉ាងណា ។ ពាក្យចា សិលនោះមានបុន្ណានយ៉ាង ជាតាក្យសូរចំពោះប្រកែខេ ។

ពិតិបើយ ការនាំដីដែលមានវិភាគឱ្យជាកំច្រាស់ដោយសភានៃ រំមេងមាន បានដោយមុខ គឺ ការសម្រេចនឹងវិភាគនោះនេះ ។ សេចក្តីផ្តើរដោង គឺ សេចក្តីបរិសុទ្ធិ , សេចក្តីបរិសុទ្ធិនោះ គឺ ជាការរួមឱ្យបាកមទិន្នន័យ គឺ សង្គិលេស ។ អ្នកដែលត្រូវការ ឱ្យកិច្ចបាកមទិន្នន័យ គឺ សង្គិលេសនោះកំត្នោរនឹងត្រូវដើរដើរដើរ ដើរដើរ ការការព្យាកត្តិនឹងឧបាយ ត្រូវដើរដើរដើរជាអ្នកការព្យាកត្តិនឹងរត្តិមិនមែនជាមួយផ្លូវចុះ ទីបលោកពោលថា “ សេចក្តីសេវាប្រឈរបស់សិលនោះ យ៉ាងណា ” ។ បទថា គត្រ មាននំយស៊ីត្តានឹង តស្សី យោត បញ្ហាកម្ម ប្រចាំថា ក្នុងបញ្ហាកម្មនោះ , ឬ មាននំយស៊ីនឹង តស្សី យោត បញ្ហាកម្មស្សី ប្រចាំថា ទូរបញ្ហាកម្មនោះ ។

ពាក្យចា វិសដ្ឋិន ប្រចាំថា ពាក្យអធិប្បាយ ។ កំខិះមសារដែលគេសូរបើយនោះ កំពាំងផ្លូចត្តាប់ទុកក្នុងដែង ព្រោះមិនទាន់ត្រាកដច្រាស់ ។

ពាក្យខែសេចក្តីដែលសូរនោះ ឈ្មោះថា ជាតាក្យវិសដ្ឋិន ព្រោះនឹងធ្វើឱ្យ ជាកំច្រាស់ឡើង ។

ក្នុងពាក្យចា ចាកចាយណាកិច្ចជាដើម នេះ , សត្វ ឈ្មោះថា បណ្តុ ដោយ

បញ្ជាក្តិ . ដោយបរមត្ថ ពានដល់ ជិវិកធឌ្លើយ៍ ។ ការញូវាចិវិកធឌ្លើយ៍នៅ៖ ដែលមានសភារៈខ្សោចកំចុះទៅ ដោយសភាបខ្សោចកំចុះភ្លាមក្នុងរវាង ឈ្មោះថា អតិថាត (ការញូវាចិវិកធឌ្លើយ៍ខ្សោចកំចុះ) , មាននៅឯថា ខ្សោចកំទៅភ្លាម មិនខ្សោស់នៅពានយោរ , នៅយោងឡើត ការណាយកក្នុង គឺ ប្រើស្រាវជ្រាវដើមប្រហារខ្សោចកំចុះ កំណើន ឈ្មោះថា អតិថាត គឺ ការសម្រាប់សត្វ ។

ដោយ អាណិ ស៊ុខ លោកអាណាព្យាយុមដល់ទាំងអទិន្ទាទានដងដែរ ។

ព្រៃរចាកកម្មគឺ ការប្រើស្រាវជ្រាវដើមប្រហារខ្សោចកំចុះ ។

ពាក្យថា របស់បុគ្គលូកព្រៃរ ពានដល់ របស់បុគ្គលូដលព្រៃរ ពានដល់ របស់បុគ្គលូដលព្រៃរដោយអំណាចសមាទានវិវិត និង សម្រួលវិវិត ។

ពាក្យថា វត្ថុបដិបត្តិ គឺ ការធ្វើវត្ថុ មានឧបជ្លាយវត្ថុជាជីវ ។

លោកអាណាព្យាយពាលពាក្យថា សេចក្តីនេះ “ សម្បួចព្រះជម្លេសនាបតីសារិបុគ្គលោលទុក ” ផ្លូវបានដោយសម្បួចព្រះជម្លេសនាបតីសារិបុគ្គលោលទុក ដូចជាដីដែលបានបង្កើតឡើង ដើម្បីនឹងសម្បួចព្រះជម្លេសនាបតីសារិបុគ្គលោលទុក ។ ដូចជាដីដែលបានបង្កើតឡើង ដើម្បីនឹងសម្បួចព្រះជម្លេសនាបតីសារិបុគ្គលោលទុក ។

ក្នុងបទទាំងឡាយនៅ៖ ឈ្មោះថា ចេកនា ព្រោះអភិវឌ្ឍថា ការឱ្យចិត្ត អធិប្បាយថា ការឱ្យចិត្តចំពោះក្នុងអារម្មណីរួមទិន្នន័យដល់សម្បួចជាមួយខ្លួន ។

ពិតបើយ ជម្រើដលសម្បួចជាមួយចេកនានេះ រួមងប្រព្រឹត្តទៅក្នុងអារម្មណីពាន កំដោយអំណាចអនុក្តុលរបស់ចេកនានេះនេង ។ ចេកនា ជាសាធារណៈដល់ជម្រើដលសម្បួចជាមួយចេកនានេះ ក្នុងទីនេះគឺជ្រាបថា “ ជាកុសល ” ព្រោះធ្វើពាក្យអធិប្បាយថា លោកបំណងយកសិល-ចេកនា ។

ជម្លេសនាបតីដលប្រកបក្នុងចិត្ត អធិប្បាយថា ជម្លេសនាបតីដលប្រកបជាមួយចិត្ត

ឈ្មោះថា ចេតសិក ។ សូមឱ្យក្នុងពេលចេតនាដាបេតសិកដី ក៏គឺបុរឃើយិញ្ញថា
ចេតសិកសិល បានដល់វិរកិ និង អនកិជ្ជារាជីម ដែលពីចេតនាថោះនឹង ទាំង
នេះគឺជា គោរពិទ្ធផ័យ* ព្រោះចេតនា នោះលាកការំយកក្នុងផ្ទៃកម្មយចា
“ចេតនាដាសិល ” ។ តាមរាជា ឈ្មោះថា សំវរោះ បានដល់ ការបិទមិនខ្សោ
អកសលកៅកទ្រីនឹងបាន ។

ចិត្ត និង ចែកសិក ប្រព្រឹត្តទោាដោយអំណាចការមិនឈានកន្លែង ជាបដិបក្ស សល់ការឈានកន្លែង ឈ្មោះថា អវិត្តុមេ (ការមិនឈានកន្លែងលើស) ។ ក្នុង ពាក្យទាំងឡាយនោះ ពាក្យថា ឈ្មោះថាសីល ជាដីម ជាពាក្យខេបនៃព្រះ សូគ្រតាមដែលនាំមកហើយ ។ លោកពាលសល់ចែកនាំដែលជាប្រធានសម្បូរធម្ម ដោយ វិវិត ដោយពាក្យថា ចែកនារបស់បុគ្គលដែលរៀរ ។ ដោយពាក្យថា ចែកនារបស់បុគ្គលអ្នកបំពេញ តី ការប្រមូលវត្ថុបដិបត្តិមក ។ ពាក្យថា ការ រៀរចាករបស់ បុគ្គលអ្នករៀរ លោកពាលសំដោយកដោយវិរកជាប្រធាន ។

ក្នុងអធិការនេះ លោកពោលចំពោះចែតនាសីល ក្នុងទំយនេះថា ពេលណាបចែតនាឯើសសជាងការរៀបចាកបានភាគិតាតជាដើមនៅ ដែលជាបងិបញ្ជីផលបានភាគិតាតជាដើម ដោយត្រេងបានឱ្យចាប់ពី “ ម្នាលកិក្នុទាំងឡាយ កាយសពេញភន្តាពយ័ន្ធកាយកម្មផ្ទៀកក្នុសល ” ដូចខ្លះជាដើម ដែលប្រព្រឹត្តទៅបើយដូចខ្លះ រំលែក

* គោលិកទ្វេំយេ សំដោអល់ គោស៊ត្បូ និង ពលិកទ្វេំស៊ត្បូ មកជាមួយគោស៊ត្បូរីមិន
សំដោអល់គោដីឡើង ជីវិត គោចាស់ , ទម្រូ គោបីកា, វិច្ឆិក គុណគោ, ឪពូ ពលិកទ្វេំ គោ
ទាក់ទងដោយកម្មាំង គឺ គោកំលោះចេញ ឬចិត្ត ខែក្រៅ ន សក្តាត គុណច្រោ មកជាមួយគ្នា
ខែក្រៅ បានអល់ ខែតាមដី ឪពូសក្តុខែរក្ស និង គុណទ្វេំ ដែលជាផាណិជ្ជការ ជាលេចច្ចូល ឪពូ
ធ្វើបច្ចេកទេស៊ត្បូ ជាមួយនឹង ចេកសិកស៊ត្បូ . ចេកសិក រីមិនសំដោអល់ ចេកសិកធម្មោ ក្រោហិ
ចេកទោនទោនមានវិវិតចេកសិកនិងអនុកិត្យាបច្ចេកសិកជាថីម យ៉ានីនេះហេតា នា គោលិកទ្វេំយេ ។

ខ្សែសម្រេចជាការរៀបចំពោះបាណតិចតាតជាអីមដោយភាពជាប្រធាន , ពេលនៅទៅ វិវិត និង អនកិត្យជាអីម ដែលសម្រួលដោយចេកទាន់ទៅ ចាកចូលខាងផ្លូវកែតនា ឬ ជាមុនការិក។

ព័ទ្រីនេះ ពេលនឹងសម្បូងចំក ចែកនាសិល និង ចែកសិកសិលដោយទាំង
ទាំងជាមួយក្នុងសាលកម្ពុជ ៩០ តាមនំយដែលមានមកក្នុងព្រះសូត្រ ទីបាត់
ពាក្យមានជាអាជីថា “អបិច” (នំយម្យាងឡើត) តទៅ ។ ពាក្យថា របស់បុគ្គល
អ្នកលេះ មាននំយថា របស់បុគ្គលអ្នកលេះ ដោយមិនប្រព្រឹត្តកន្លែង សូម្បីរក្សុដែល
ពានផ្ទូប ដោយតាំងចិត្តថា “ចាប់តាំងពីពេលនេះទៅយើងនឹងមិនធ្វើ” ដូច្នេះ
ដោយអំណាចការសមាជាន ។ ពាក្យថា ចែកនាក្នុងកម្ពុជ ពី ពានដល់ ចែកនា
ក្នុងក្នុងសាលកម្ពុជ ពី តាមលំដាប់ ឱ្យសម្រេចការលេះពាណាក់ពាណិជ្ជការដើម្បី សង្ឃ
ធ្វើកម្មណា មានការសារហាយសុខជាមួយកវិយារបស់អ្នកដែឡើង ដោយ
អំណាចអភិជ្ជការដើម្បី , អនកភិជ្ជការដើម្បី ដែលជាក្នុលេះកម្ពុជនោះ ឈ្មោះថា សិល
ដូច្នេះទីបាត់ថា “ធមិ គិ អនកភិជ្ជការ អព្យាពាន ។៦៧ និង សម្ងាតិជ្ជ
ឈ្មោះថា ចែកសិកសិល ”ដូច្នេះ ។ ដូចជាបុគ្គលធ្វើឱ្យិច្បាចារ និង ពាណាក់ពាណិជ្ជ
ជាជើមដោយអំណាចអភិជ្ជការ និង ព្យាពាន យ៉ាងណា , ិច្បាចារ និង ព្យាពាន
ជាជើមទាំងទាំងរបស់ព្យាពាន គេធ្វើការដើម្បីប្រយោជន៍ មានការយើងពានរមខប្រការជាជើម

ເຜົາຍໍດັກາຕ ກາຣຍລ່ຊຸສຂະ ຜູ້ເຊື້ອນຈົບ ອົງກວາມຄິດຫຼັກຜົນເສີມ ດ້ວຍກົດໆ
ບໍ່ໃຫ້ຮັບຜົນຈົບ ມາຮັກຫຼັກຜົນເສີມທຳນົກຍເຮົາ:ຜູ້ເຊື້ອນຈົບ

ដែលឈ្មោះថា បាតិមោក្នសំវរសិល គឺ សិក្សាបទដែលទាក់ទងនឹងព្រះវិវេជ្ជយ
ថែកចេញជាចារិកសិល និង វារិកសិល ។ សតិសំវរ៖ ពានដល់ ការរក្សាទីត្រួយៗ
ទាំងឡាយមានចិត្តជាទី ៦ គឺ សតិដែលប្រព្រឹត្តទេរូបាយនោះឯង កំការរក្សានោះ
គឺ សតិដែលប្រព្រឹត្តទេរូបីយដោយប្រការនោះ ១ ឯង ។ ញ្ញាណាសំវរ៖ ពាន
ដល់ បញ្ញា ។ ខ្លួនសំវរ៖ ពានដល់ សេចក្តីអត់ធំ ។ ការអត់ធំ គឺ ចំពោះខ្លួន
ទាំងឡាយដែលមានទោស់ជាប្រធាន ដែលប្រព្រឹត្តទេរូបាយប្រការនោះ ១ ឬ
អនោស់ នោះឯង ។ ដែលឈ្មោះថា វិរិយសំវរ៖ ពានដល់ ការរក្សាយមានដែល
ទាក់ទងដល់ការបញ្ហាបង់កាមវិក្ស់ជាដើម ។ ពាក្យដែលក្នុងពាលិនីងពាលក្នុង
បាតិមោក្នសំវរ៖ និង សតិសំវរ៖ជាដើមនោះ និងមានអធិបាយខាងមុខ ។

ពាក្យចា ក្រសែទាំងឡាយ ពនដល់ ក្រសែនៃកិលេសដ៏សែស ហូរចាកកណ្តា ទិន្ន្រ័ត្តិក និង អូច្ចូវិក ទាំងឡាយ ។ ដោយការត្រាស់ចា “ ភចោគតពពោលទូរការយាំងក្រសែទាំងឡាយ ” ហើយត្រាស់ចា “ ក្រសែទាំងឡាយ នេះ រំមេងបិទបានដោយបញ្ញា ” ឯុទ្ធនេរំមេងដឹងបានថា ការយាំង ការបិទ ការកាត់បាន ជាសមបច្ចេនវិក្រសែទាំងឡាយ ចាត់ ព្យាល់ ។

លោកធ្វើទូកកុងចិត្ត ចំពោះអាការដូចដែលបានពេលមកនេះខ្សោយប្រយោជន៍
ហើយពីចារណាដោយត្រូវទំនងដោយញ្ញាណណាតា ទីបស់បច្ចូលទាំង
ឡាយ ។ សូមឱ្យការពិចារណាសេរចំពោះបច្ចូល គឺ ញ្ញាណនោះរំម៉ងប្រជុំចុំ គឺ
ស្រោះចូលកុងញ្ញាណសំរាប់នេះតែម្មាន ព្រាជជាសភារៈនៃញ្ញាណ ។ ឈ្មោះថា
អ្នកអត់ធំ ព្រាជអតុថា អត់ធំ គឺ សង្គត់ទុក ។ ពាក្យថា ដែលកើតឡើង គឺ
ដែលកើតហើយ គឺកើតឡើងកុងអារម្មណ៍នោះទាំង ពាក្យថា កាមវិតកុង គឺ សេចក្តី

ត្រីវេសលម្បូលទៅប្រកបដោយភាម ។ ពាក្យចា មិនទូលទុក តី មិនលើក
ចិត្តឡើងខ្សោយទៅក្នុងខាងក្នុង ។

ពាក្យចា សូម្បីអាជីវបានសុខិត មាននំយចា សូម្បីអាជីវបានសុខិតសិលដែល
លេខមិត្តាជីពដែលព្រះពុទ្ធដាម្បាសសង្គមីកីដែរូល ហើយសម្រេច(ចិត្តូមជិវិក)ដោយ
ការស្រួលរកបច្ចុះយិនមានទោស ក្បែមចុះក្នុងវិរិយសំរុះនេះឯង ព្រាតមានវិរិយ៖
ខ្លួនខ្លួន ។

ក្នុងអធិការនេះ គឺបីជាបច្ចា ញ្ញាណណ លោយាចា សំវា៖ ដោយអត្ថចា បិទនក
ព្រោះហាមការប្រព្រឹត្តិទេនក្រែស គឺ ពណ្ឌា ជាដើម , លោយាចា សិល ព្រោះ
អត្ថចា សង្ឃមរាំង ព្រោះភារៈជាទិន្នន័យជាដើម នូវគុណដែលទិន្នន័យប្រព្រឹត្តិ
ទេខាងមុខយោងណា , ខ្លួន កំដួលបាន , លោយាចា សំវា៖ ព្រោះយាំងទុកដោយ
ការគ្របសង្គត់ទូរកិលសដែលកើតឡើង ព្រោះមិនទូលយក , លោយាចា សិល
ព្រោះអត្ថចា សង្ឃម ដោយភារៈជាទិន្នន័យជាដើម នូវគុណដែលកើតឡើង
ព្រោះ លេចត្តិអត់នៅជាបេក្ខ ។ វិវិយ លោយាចា សំវា៖ ព្រោះយាំងទុកដោយ
ការបណ្តុះបណ្តាលមិនឡាយ ដែលគីបុន្ទាប់ , លោយាចា សិល ដោយ
អត្ថចា សង្ឃមជាប្រក្រីត ដោយភារៈជាទិន្នន័យជាដើម នូវគុណដែលកើត ឡើង
ចំពោះបេក្ខនៃការបន្ទាប់ ។

តែងតាំងកិម្មាត្សសំវិលជាថីម ជាអគ្គិស្សយាំង ជាអគ្គិស្សបិទមិនខ្សោច
កម្លេខោះ ១ កើតឡើង . លោយាចា សំវិរៈ ព្រោះអាស្រែយការយាំង ការបិទនោះ
យ៉ាងណាតា សូមឱ្យការរៀបចាករត្រូដែលធ្វើបានសមាជិកសិលក់ដូចខ្លោះ
ហេតុនោះ ទីបណ្តាកពោលចា “ ការរៀបចាករត្រូដែលធ្វើបានកុលបុត្តិទាំង .
ឆ្លាយអ្នកខ្លាចបាត្តិ ទាំងអស់នេះ គប្បែជ្រាបចា លោយាចា សំវិល ” ,
លោយាចា ការមិនឈានកន្លែង ព្រោះអត្ថិតា ជាហេតុមិនឈានកន្លែង គឺ ឯកត្រូប្រាជ

ជាកុសលដែលកើតឡើងដោយប្រការនោះ ។

អវសេសសុ យោត ហព្វាសុ ថ្មីចា ក្នុងបញ្ហាដ៏សេសទាំងឡាយ ។ សមាជាទាំង ថ្មីចា ការតាំងទុកដោយល្អ ។ ពិតហើយ កាយកម្មជាផើម ដែលប្រព្រឹត្តហើយដោយអំណាច់នៃភាពជាអ្នកទ្រួសូសិល មានការទាំមកនូវវគ្គិមិនជាប្រយោជន៍ និង សេចក្តីទុកមកឱ្យទាំងក្នុងបច្ចុប្បន្ន និង អនាគត ។ ឈ្មោះចា មិនអ្នល់ទុកដោយល្អ ព្រោះមិនតាំងទុកហើយដោយប្រព័ន្ធរួចរាល់ ឈ្មោះចា រៀប្រាប់ដែក រៀងអ្នកដែល ឈ្មោះចា ហ្មរទេហើយ ។ ចំណែកកាយកម្មជាផើម ដែលប្រព្រឹត្តទេហើយដោយការមានសិលល្អ ឈ្មោះចា អ្នល់ទុកដោយល្អហើយ មិនរៀប្រាប់រៀងអ្នកដែល ។ ដោយបិរាយខុសពីភាពដែលជាអ្នកមានសិលល្អ និង មិនហ្មរទេហើយ ដូចភាពជាអ្នកដែលមានក្នុកសម្រួលចុះហើយ មានការមិនគ្រឿងដែលជាផើមដូចខ្លោះ ព្រោះដូចខ្លោះ ទីបណ្តាកពោលចា “ អធិប្រាយចា ជាអ្នកមានកាយកម្មជាផើម មិនរៀប្រាប់រៀងអ្នកដែល ដោយអំណាច់ភាពជាអ្នកមានសិល ” ។ ដោយពាក្យនេះ ទីបណ្តាកធ្វើសេចក្តីឱ្យជាច់ចេញ ផ្សេងពីសមាជិ ។

ការតាំងមាំនៃសមាជិនោះ បានដល់ ជាបេក្ខនៃការមិនកាយមាយរបស់សម្បូរដូចមិនតាំងឡាយ ។ ២.នេះជាសេចក្តីតាំងមាំ គឺ ការសង្ឃឹមកាយកម្មជាផើម ការតាំងមាំ គឺ ជាមូលហេកុ ឈ្មោះចា ការចូលទេវត្រួចត្រូវដែក ។

ពិតហើយ សិលនោះ ពេកពោលចា ជាការប្រព្រឹត្តិវិទ្យាជាងដើម ។ ព្រោះហេកុនោះ ការត្រួចត្រូវនោះ ពេកធ្វើឱ្យផ្សេងពិកិច្ចុនៃបច្ចុប្បន្ន ។ ពិតហើយបច្ចុប្បន្ននោះ តែងជាជិត្រួចត្រូវរួមបង្រិយាយ ។ ចំណែកការត្រួចត្រូវនេះ រំមងប្រព្រឹត្តទេដោយការជាមូល និង ជាជិត្រូវនៃជម្រិនមានឡាស ។ ព្រោះដូចខ្លោះ ទីបណ្តាកពោលចា “ នៃកុសលដែលមិនតាំងឡាយ ” ជាផើម ។

ក្នុងពាក្យថា នៅក្នុងបច្ចេកទេសមិនត្រូវរាយជាដោយខ្លួនទេ ដែលឈ្មោះថា ក្នុងបច្ចេកទេស មហាផីកា និង លោកអគ្គនាយក ត្រូវទាំងពីរដែលជាបុរាណភាគ ។ អញ្ញ បន យោទ អាចវិរាយ ប្រើថា អាចរាយទាំងឡាយពួកអាមេរិក ។ បនថា សិរដ្ឋា អធិប្បាយថា ពេលក្បាលត្រូវភាគត្រូវបើយ អភិវឌ្ឍន៍ភាគទាំងពីរ រំលែកវិនាសទៅ យ៉ាង ល្អា , សិលក់អ្នប៉ោះ ពេលបែកផ្លាយបើយ វិនាសបើយ រាងភាយ តី គុណទាំង ពីរក្នុងវិនាសទៅ ។ ព្រោះអ្នប៉ោះ សិលទេស ទីបមានអត្ថថា អរយវេសបែកបំផុត ឈ្មោះថា សិសដ្ឋា ឬ ពេលនឹងគូរពោលថា “ សិរ សិល ” លោកពោលថា “ សិល ” ដោយនិរតិត្តិន៍យា អត្ថថា សូប់សេចក្តីត្រូវក្របាយឈ្មោះថា សិតលដ្ឋា ។ ដោយពាក្យទេស លោកសម្រេងថា លុប តិ អក្សរ បើយពោលថា “ សិល ” ដោយនិរតិត្តិន៍យដ្ឋាន ។

ពិតបើយ សិលទេស ដែលឱ្យសម្រេចបើយដោយសេចក្តីត្រូវយាម ក៏នឹងធ្វើ ឱ្យរាយប់សេចក្តីត្រូវក្របាយ តី កិលសទាំងពីរ ។ ដោយ អាជិ សំពួលថា ឯវមាធិនា គិតិយោប័ណ្ឌថា លោកសម្រេងពាក្យ មានជាអាជិយ៉ាងទេសថា ពេល សិលទេស មានទេស ក្នុងបច្ចេកទេស ក៏ប្រជុំចុំ តិ មិនទៅត្រាស ដ្ឋាន ទីប ឈ្មោះថា សិល . ឬ ឈ្មោះថា សិល ព្រោះទុច្ចិកទាំងមួលត្រូវក្នុងបច្ចេកទេស មានខស្សាប់កម្ពាត់បើយ ចិនបើយ , ឬ ឈ្មោះថា សិល ព្រោះអត្ថថា ជាសាលា (ទីសម្រាក) ដែលក្នុងបច្ចេកទេស ក្នុងបច្ចេកទេស ។

អត្ថ តិ ការ៖ ទេស ឯង លោកប្រកាសទុកដាក់ដោយលើកអត្ថនៃសំពួល ឡើងក្នុង ពេលដើមថា ឈ្មោះថា “ សិលដោយអត្ថថា ស ង្រែ ម ” ព្រោះអ្នប៉ោះ ទីបលោក ពោលថា “ ការសង្រែមរវាំងជាលក្ខណៈរបស់សិល ” ដ្ឋាន ។ លោកអាចរួម ធ្វើទុក្ខុងចិត្តទូរការរួមចិត្តរបស់ណានៅថា ព្រោះសិលដែលធ្វើដោយប្រកេខមាន ចេតនាសិលជាដោយខ្លួន និង មានការសម្រាប់ដែលគិតិយោប័ណ្ឌពោលថា លក្ខណៈ

ដីឡក្រពិការសម្ងាត់ថា ការសង្ឃឹមរាំនៅខេត្ត ដែលរួបូមបានមិនមានសល់
ខេត្តក៏ទេ។ លក្ខណៈដែលរួបូមជីមានប្រើប្រាស់ដែលឈ្មោះថា ជាលក្ខណៈ
ផ្ទុចគ្នា មិនមែនជាលក្ខណៈដៀរដូចគ្នាដែនឡើយ? ទីបាយកកពោលថា “ការ
ជាមួយជាតិដែលចក្ខុវិញ្ញាបតកបីយើដើរបាន ជាលក្ខណៈរបស់រាយកនៃដែលមាន
ប្រើប្រាស់ដៀរដូចគ្នា” ផ្ទុចខ្លះ។

ក៏សភារះដែលធ្វើសេចក្តីផ្សោនក្នុងយ៉ាងណាតា ក្នុងធីទាំងឡាយដែលដូចត្រូវរាយការពេលដូចត្រូវនឹងសភារះនៅជម្លើម និងសភារះនៅក្នុងពាណិជ្ជកម្ម ។ ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជាបានបង្កើតឡើងដោយសារតម្លៃទីតាំង និងសារតម្លៃទីតាំង ។

នំយោងឡើត សហ ស៊ូ ក្នុងពាក្យចា “ សហ និទស្សន៍ ” នេះ មាន
គ្មាន់ ជាអត្ថ ផ្ទុចជាតាក្យចា និត្តិភកសហគត្តា ប្រចា សេចក្តីរករាយ និង
សេចក្តីសេឡាយំ ផ្ទើច្បែះ ។ ពាក្យចា មានការកម្មាធំភាពជាអ្នកត្រួស្សសិលជា

រស មាននំយចា មាននាគិកម្នាត់ភាពត្រួសុសិលផ្សោនី ១ មានភារមិនសង្ឃឹមដូរ
ភាយជាដើម។ ពាក្យចា មានគុណ គីការមិនមានទោសជានរស មាននំយចា
មានគុណដែលទរណា ២ តីវិសេលមិនបានជាសម្បត្តិ គឺ ដល់ព្រមដោយភាពជា
អ្នកដែលអ្នកណា ៣ មិនតីវិសេល, ឬ ដល់ព្រមដោយចំណោកមិនមានទោស ។
ពាក្យចា ក្នុងបណ្តាលក្នុណ៍ជាដើម មាននំយចា ក្នុងបណ្តាលក្នុណ៍ និង រស
ជាដើម ដែលកំពុងពោលមកនេះ កិច្ចទោះងី ឬ សម្បត្តិ លោកហោចា រស
អធិប្បាយចា មិនមែនអាយកនេះ មានរសាយកនេះជាដើមលើមីថា រស នោះទេ។
ចំណោកអាចារ្យតុកខ្លះពោលចា អវធារណ ក្នុងពាក្យចា “ កិច្ចមេរ ” ដើម្បី
សម្បងចា រស នោះមានកម្មាធងជាន រស ក្រកពិនេះ, ពាក្យនោះ ត្រីមតែជាមតិ
របស់អាចារ្យតុកនោះ ព្រោះលោកសំដែរយក សេចក្តីនោះចា ជាកិច្ចនោះងី ឬ
សម្បត្តិ លើមីថា រស ។ ពាក្យចា មានភាពស្ថាកជាបច្ចុប្បន្ន មាននំយចា
សិល រីមិន្ធប្រាកដដោយភាពជាមួជាតិស្ថាកជាមកាយទ្វារជាដើម ។ បទចា
គហណភារំ ត្រូវចា ភាពជាកុណដែលគិតិភាពភាពយកដោយពាក្យនោះ លោក
ពោលនូវបច្ចុប្បន្ន ដោយអត្ថចា អាការដែលប្រាកដ តែដោយអត្ថចា ដល់
លោកចា បច្ចុប្បន្ន មានភារមិនត្រូវក្រហាយជាហានក្រោយជាដើម ឬ
បច្ចុប្បន្ន គឺ សមាជិប្រាកដ ។ ពិត៌មីយ សិលញ្ញាំងការមិនត្រូវក្រហាយខ្សែ
ប្រាកដក្នុងបច្ចុប្បន្ន, ញ្ញាំងសមាជិខ្សែប្រាកដភាមលំដាប់ ។ ចំណោក ដល់
គានិសង្សោនោះ លោកអាចារ្យនឹងពោលដូចនេះ ក្នុងកចាំសម្បងដោយអានិសង្សោ
នូចចេះគិតិភាពចា លោកមិនបានការំយកក្នុងនីមិនេះ ។ តែអាចារ្យតុកខ្លះពោល
ចា លោកមិនការំយកក្នុងនីមិនេះ ព្រោះលោកមិនត្រូវការដល់, សេចក្តីនោះមិន
ត្រូវ ព្រោះដល់មានប្រើប្រាស់ សូម្បីសិលមានលោកិយសិលជាដើម លោកមិន
ទាន់បែងចែក ។ ពិតិយានោះមីយ លោកអាចារ្យនឹងពោលនេះចា “ ដោយ

អំណាចទេនិស្សិតសិល អនិស្សិតសិល ” ផ្លចេះជាដើម ។

លោកអាថាយកាលនឹងសម្បងថា បច្ចុប្បន្ន មានកម្មជាដើម ជាបេក្ខុច្ញាយ មានភូក្តុប ៣ ដែលសល់ជាបេក្ខុជិត យ៉ាងណា, ម្យាងឡើក សំណត់ មានជាង តម្រូវ ត្រល់ក្រាយ ធ្វើឡើយ និង ចរម្បូកធ្វើឡើយជាដើម ជាបេក្ខុច្ញាយ មានសរីសអំពេជាបេក្ខុជិត យ៉ាងណា . សិល មានការស្វាប់ផ្លូវជាដើមជាបេក្ខុច្ញាយ សិលនោះមានហិរិ និង ឱត្តូប្បែ: ជាបេក្ខុជិត ផ្លចេះ ទីបលោក ពោលថា “ ឯ ហិរិ ឱត្តូប្បែ: ” ផ្លចេះជាដើម ។ ពាក្យថា ” ពិតបេរិយ ពេលហិរិ ឱត្តូប្បែ: ” ផ្លចេះជាដើម ជាតាក្យញ្ញាំងភាពជាបេក្ខុជិតរបស់សិលនោះខ្សោយចេច ក្នុងពាក្យនោះ គឺជាប្រាបថា សិល កើតឡើងដោយអំណាចការសមាងាន តាំងនៅ ដោយការមិនឈានកន្លែង ។

(ចប់មហាផីកា)

.....

គោលិសចូរយល់សិល

សេចក្តីថា សិលមានអាជីសង្ស័យណាបាន ? ធ្វើយថា មានការបានទទួល
គុណជាមនុស្ស មានការមិនភ្លាហ្វាយជាដើម ជាអាជីសង្ស័យ សម្បុចជាតាក្ស
របស់ព្រះមានព្រះភាគត្រាសំទុកថា “ ម្នាល់មាននូវ សិលជាកុសលមានការមិន
ភ្លាហ្វាយចិត្តជាចែល មានការមិនភ្លាហ្វាយចិត្តជាអាជីសង្ស័យ ” ដូច្នេះ ,
ត្រាសំទុកដើរដឹងឡើតកំមាន “ ម្នាល់គប់គឺ ទាំងឡាយ អាជីសង្ស័យសិលសម្បត្តិ
របស់អ្នកមានសិលមាន ៥ ប្រការ , ៥ ប្រការនេះ ដូចមេចខេះ ? ម្នាល់គប់គឺ
ទាំងឡាយ បុគ្គលិកក្នុងលោកនេះជាអ្នកមានសិល ដល់ព្រមដោយសិល រំះនឹង
បាននូវការតាំងចិត្ត មានសេចក្តីមិនប្រមានជាធេកកុ នេះជាអាជីសង្ស័យទី ១ នៃ
សិលសម្បត្តិរបស់អ្នកមានសិល , ម្នាល់គប់គឺទាំងឡាយ សេចក្តីដែលនៅមាន
ឡើត កិត្តិសំណូនីលូរបស់អ្នកមានសិល អ្នកដល់ព្រមដោយសិល រំះនឹងផ្សាយឡេ
នេះជាអាជីសង្ស័យ ២ នៃសិលសម្បត្តិរបស់អ្នកមានសិល , ម្នាល់គប់គឺ
ទាំងឡាយ សេចក្តីដែលនៅមានឡើត អ្នកមានសិល ដល់ព្រមដោយសិល និងចូល
ឡេការទំបន់បរិសំណុំណាបា ៣ ជាភ្លើយបរិសំណុំដោយ ត្រាប្រុណបរិសំណុំដោយ
គប់គឺបរិសំណុំដោយ សមណាបរិសំណុំដោយ រំះជាអ្នកភ្លាហាន ចូលឡេការមិន
ឡើតឡើង នេះជាអាជីសង្ស័យទី ៤ នៃសិលសម្បត្តិរបស់អ្នកមានសិល , ម្នាល់
គប់គឺសេចក្តីដែលនៅមានឡើត អ្នកមានសិល ដល់ព្រមដោយសិល ជាអ្នកមិន
រំះនឹងនៅពេលជិតស្សាប់ នេះជាអាជីសង្ស័យទី ៥ នៃសិលសម្បត្តិរបស់អ្នកមានសិល
, ម្នាល់គប់គឺទាំងឡាយ សេចក្តីដែលនៅមានឡើត អ្នកមានសិល ដល់ព្រម
ដោយសិល បន្ទាប់ពីស្សាប់ឡេការប្រាជែងបែកឆ្លាយ តែងចូលឡេការសុគតិ នេះ
ជាអាជីសង្ស័យ ៥ នៃសិលសម្បត្តិរបស់អ្នកដែលមានសិល ^(៩) ។

^៩ ទីយិតិកាយ មហាការរត្ស

អាជិសង្គរបស់សិលជាមនេរកដទៃទៀត មានភាពជាទីស្រឡាយ ជាទីពេញ
ចិត្ត ជាជាងដើម មានការអស់ភាសវេជាទីចិត្ត ព្រះមានព្រះភាពជាម្នាស់ប្រាស់
ទុកចា "ម្នាលកិត្តុទាំងឡាយ បើកិត្តុសង្គមចា យើងគួរឱ្យជាទីស្រឡាយ ជាទីពេញ
ចិត្ត ជាទីគោរព ជាទីលើកសរសើរបស់មិត្តសព្វហូចិនាំងឡាយ កិត្តុនៅ៖
គួរឱ្យជាម្នកធ្វើឱ្យបិទុបុណ្ណិតុងសិលទាំងឡាយចុះ^(២) ផ្លូវជាជើម ។

សិលមានគុណជាមនេរ មានការមិនគ្រោះក្រហាយចិត្តជាជើម ជាអាជិសង្គ
មានប្រការដូចដែលបានពាលមកដូចខ្លះ ។

នៅម៉ោងទៀត រឿរសិលណាបេញបើយ ដែលនឹងពី (វត្ថុដទៃ) របស់
កុលបុត្តិកុងសាសនាមិនមាន នរណា នឹងគួរឱ្យបាលកំណត់ទូររាជិសង្គរបស់
សិលនៅ៖បាន ទីក គិត សិល រំមងជ្រោះមនុលរបស់ស្ត្រមានជិតនៅ៖បាន សូមី
ទីកដោំនៅឡាយគិត ទន្លេគិត យមុនាកិតិ សរភុកិតិ សរសវគិតិ សូមីទន្លេអិរវគិតិ
មហិតិ មិនអាចជ្រោះមនុលនោះបានទៀត សិលដែលបុត្តិលរករាលូបើយ ជាអរិយសិល
មានភាពត្រួតជាក់វិកាបនិ រំមងរម្ងាប់ទូរសេចក្តីគ្រោះក្រហាយរបស់
ស្ត្រទាំងឡាយកុងណាកេរែនៅ៖បាន ខ្សែបាយក្រុងកំមិនអាចរម្ងាប់លេចក្តីគ្រោះ
ក្រហាយនៅ៖បាន និង សូមីចំនួនក្រហមក់រម្ងាប់មិនបាន ខ្សែកម្មត្រូវកំមិនបាន
កែវមណិកមិនបាន រសិទ្ធភាពក់នៅព្រះចំនួនកំមិនបាន គិតនៃលស្សីដោយក្នុងសិល
ដែលជ្រាយទៅបានទាំងតាមបណ្តាយខ្សែ និង ទាំងបញ្ហាស់ខ្សែ និងមានមក
ពិណាត វត្ថុដទៃដែលជាដែលិរឡើងទៅការនៃស្ថានសូតិតិ និង ជាទ្រារដែលបញ្ចាំងស្ត្រ
ទាំងឡាយខ្សែបានទៅការនៃគ្រប់ព្រះនិញ្ញាន និងស្សីដោយសិល មានមកពិណាត
ព្រះរាជាណាចំប្រជាប់ដោយមុន្តា និង មណិក កំមិនស្ថាតអូចម្នកមានសិល ដែល
ប្រជាប់ដោយគ្រឿងប្រជាប់ គិត សិល ទីបញ្ហាត សិល រំមងកម្ងាប់ទូរវក់យ មាន

អភ្នាំរាជកំយដារដើមបាន ដោយប្រការទាំងពីឃ សិល រ៉ែងញ្ចាំងឈុំលោយ៖ ពេទ សំឡេង និង លេចក្បាសការធម្មជាមួយ នៅក្នុងមានសិលគ្រប់ពេលវេលា កចាមុខសំឡេង ពីអាជីសង្គរបស់សិលដែលជាមួលនៅគុណទាំងឡាយមានប្រក្រតិនម្នាយកម្លាំងនៃ ទោសទាំងពីឃ សាចុជន គម្រោងជាប្រការផ្ទេចខ្លះចុះ។

.....

មន្ត្រីសាធារណ៍និងវិប័ណ្ឌនៃទេរស័ព្ទ

ក្នុងពាក្យទា មានការមិនត្រូវក្រហាយជាដោដើម នេះមានសេចក្តី អធិប្បាយ ផ្លូវ ចិត្តប្បាច់ដែលជាកុសល ជាបងិបក្សុដល់សេចក្តីត្រូវក្រហាយ លេខាន់ទា ការ មិនត្រូវក្រហាយ ។ ការមិនត្រូវក្រហាយនោះ ពិសេសគឺជាបាបថា ប្រព្រឹត្តទេរ ដោយអំណាចការពិចារណាចំពោះសិលរបស់ខ្ពស់ទា ជាលាករបស់យើងហួល់ ! យើងបានសិលហើយហួល់ ! សិលរបស់យើងបិសុទ្ធលូ ” ផ្លូវ ជាមួយ !

ដោយ អាគិ សំពុំ លោកអាចារ្យសំដោយការម៉ោង កោតសម្រាតិ និង ការ មានលេខាន់ពោះសំឡោងលូជាដោដើម ។

បន្ទា មានការមិនត្រូវក្រហាយចិត្តជាដល គឺ មានការមិនត្រូវត្រូវត្រូវ ក្រហាយចិត្តជាប្រយោជន៍ ។ ពាក្យទា ជាកុសល គឺ រកទោសមិនបាន ។ ពាក្យ ទា មានការមិនត្រូវក្រហាយចិត្តជាអាគិសង្ស័យ គឺ មានការមិនត្រូវក្រហាយចិត្ត ជាកែវ្យ ។ ពាក្យនេះ លោកសម្រួលិកថា ត្រឹមតែសិលហើយឡើងលេខាន់ទា មិនត្រូវ ក្រហាយ ប្រើបង្គចជាចំពោះ និងផ្ទាល់យើងដែលវិកជំហើយ ។ ចំណែកគុណជាដោដើម ទា សមាជិជំលើខ្សែប្រមូលបានដោយសិលនេះ នោះម្យានដែនទេរ ។

ពាក្យទា នៅសិលសម្រាតិរបស់អ្នកមានសិល មាននំយទា នៅសិលសម្រាតិ នោះ ។ ឯង នៅអ្នកដែលលេខាន់ទា មានសិល ព្រោះឡាតាំងសិលខ្សែដល់ព្រមដោយ ការធ្វើខ្សែបិសុទ្ធនិងខ្សែបិបុរ ។

បន្ទា អប្បមានជាតិករណា ត្រូវបានសេចក្តីមិនប្រមានជាបោហកុ ។ បន្ទា កោតក្តុទំនួរបាន គឺនៅក្រោម ពាក្យទា កិត្តិសំពុលូ រីមងជ្រាយទេរ មាននំយទា ការប្រកាសទូវការបើកសរសើរដីលូ រីមងតាំងឡើង គឺ ជូរយទេរ

ទូទាំងលោកថា “ អ្នកនេះមានសិលសួមឱ្យ ព្រោះហេតុនេះ អ្នកនេះមានជម្លើសួមឱ្យព្រោះហេតុនេះ ” ផ្ទចេះ ។

ពាក្យថា ជាអ្នកភ្នាហាន មាននំយថា កាលបឹមិនយើងខ្លះ.ដែលគឺតិះដៅលយ៉ាងណាតា ក្នុងខ្លួន ធិះប្រពៃន្ធសាកការរួចរាល់ មិនមានការកំយខ្លាច ។ បទថា អមអូរូត្រា ប្រចា មិនអ្វីនប្រើប្រាស់ ពាក្យថា ជាអ្នកមិនរៀបចំ មាននំយថា មិនជាអ្នករៀបចំ គឺ មានចិត្តផ្ទាល់ដៃដំបី កំម្មោង ធិះកាលកិរិយា ព្រោះមិនមានការក្រោកក្រហាយចិត្ត ដោយនំយជាអាជិថា ” ឧ ! យើងមិនបានធ្វើសេចក្តីលួចក ” និងព្រោះកុសលកម្ពុជាដើរីមកប្រាកដក្នុងខណ្ឌទៅនោះ ។

ពាក្យថា ព្រោះកាយបេក្ខ្សាយ មាននំយថា ព្រោះលេខាថីនូវក្នុង គឺ ព្រោះជាប់ដីវិត្តិត្រួយៗ ។ ពាក្យថា បន្ទាប់ពីស្មាប់ មាននំយថា បន្ទាប់ពីចុកិ ។ ពាក្យថា សុគិតិ ប្រចា គឺដែលលួ ។ សូមឱមនុស្សគឺ កំរបច្បលក្នុងបទថាសុគិតិនោះ ដែរ។ ពាក្យថា សុគិតិ បានដល់ ឡវគិតិ ។ ឡវគិតិនោះ លោកហោថា សុគិតិ ព្រោះអតុថា ប្រសិរយ៉ាងវ្រោះលីន ដោយអារម្មណ៍ទាំងឡាយ មានរូបជាដីម , និងហោថា លោក ព្រោះ អតុថា ជាកន្លែងយើងខ្លួនរៀលបុណ្យដែរឯង ។

បទថា អាកដ្ឋូយ ចេ ប្រចា បិតិបីព្រោច្ចា ។ ពាក្យថា យើងគឺជាទិន្នន័យ មាននំយថា ដែលគេគឺប្រព្រឹត្តក្រសួងព្រោច្ចាកំទាក់ គឺ គឺមិនដោយចក្ខុដែលជាទិន្នន័យ គឺ គឺជាអ្នកគុរស្រស់ព្រោច្ចា ។

ពាក្យថា ជាទិន្នន័យចិត្ត មាននំយថា ជាក្រឹងចម្រិត្តរបស់មិត្តសព្វបុច្ចាវាំងឡាយ , ឬ មាននំយថា ដែលចិត្តរបស់សព្វបុច្ចាវាំងឡាយនោះគឺដល់ អធិប្បាយថា ដែលចិត្តប្រកបដោយមេត្តា គឺជាប្បាយឡេ ។

ពាក្យថា ជាទិគោរព មាននំយថា ជាអ្នកនេះក្នុងបាន:ដែលវិនិយិក ផ្ទចា ម៉ោត្តិ ។ ពាក្យថា ជាទិលើកសរសើរ មាននំយថា គឺជាទិលើកសរសើរថា

“ អ្នកនេះដឹងរក្សាទីន យើងរក្សាដែលគ្នរយើងពិតប្រាកដ ” ។ ពាក្យចា កប្រើជាអ្នកធ្វើឱ្យបិបុរក្តុងសិលទាំងឡាយចុះ មាននំយចា ជាអ្នកធ្វើឱ្យបិបុរក្តុងចក្ខុប្បវិសិទ្ធិសិលតែម្មាន តី មិនធ្វើពីចក្ខុច កប្រើជាអ្នកប្រកបហេិយដោយ ភាគារដែលបិបុណ្ឌ ។

ពាក្យចា ដោយនំយជាអើមចា នេះ លោករួបរួមយកអាណិសន្យសិល ១ពេ ប្រការដែលមានមកក្នុងសូត្រដែលលើកសរសើរសិល មានពាក្យជាអើមយ៉ាងនេះ ចា ។ “ តែងប្រកបទូវការសូប់រម្ងាប់ចិត្តខាងក្រុង មិនធ្វើយានឱ្យការើនិក ប្រកប ដោយវិបស្ថោន ហើយមធ្លើនូវសុញ្ញាតារ ” ។

តុល្យរោនេះលោកអាចាយធ្វើមពាក្យជាអើមចា “ នំយម្មានទៀត ” ឬថ្មេះ កែវិនិងសម្រេចនូវអាណិសន្យសិលទាំងឡាយនោះចា មិនមែនចា មានអាណិសន្យ តី សេចក្តីមិនត្រូវក្រហាយចិត្តជាអើមនេះ ម្មានបុំណោះទេ សេចក្តីពិត នៅមាន អាណិសន្យសិលដែលទៀតជារើនិក ។

ក្នុងបណ្តាបាក្យទាំងឡាយនោះ ពាក្យចា “ ក្នុងព្រះសាសនា ” មាននំយចា ក្នុងពាក្យប្រើនប្រាប់សំប្តិជាសាស្ត្រ តី ព្រះពុទ្ធសាសនា ដែលនឹងនំមកនូវ គុណជាលោកិយ និង លោកកុត្តា ។

អធិប្បាយសេចក្តីចា ទិពិន តី ទិាការស្រែបសកុលបុត្តិដែលមានអាចារ ទាំងឡាយ ក្រែសិលចេញហើយ រំលែកមិនមាន , នរណាកិនិកប្រើពោល តី នរណាកាមទិន្នន័យបំផុតការកំណត់ តី បរិមាណនៃអាណិសន្យរបស់សិលនោះដែល មានអាពុកាតប្រើនយ៉ាងនេះបាន ។

ដោយពាក្យនេះ លោកអាចាយសម្រេចចា សិលបុំណោះជាប្រសគល់ទៀតគុណ ទាំងឡាយដែលជាលោកិយ និង លោកកុត្តា ទាំងអស់តែម្មាន ឬថ្មេះបន្ទាប់ពីនោះ កាលនឹងសម្រេចចា មិនមានគុណយ៉ាងដែល ដែលនឹងនំប្រយោជន៍សុខមកឱ្យស្ថិ

ទាំងឡាយស្មើដោយសិលក្នុងការជប្រែះមន្ទិលដោយរម្តាប់ការត្រួវក្រពាយ ដោយការខ្ចោយទេនឹងក្រុមហ៊ត្ថាស . ដោយការដាក់ជាភាណធម្មជល់ស្ថិតិ និងនិញ្ញាន , ក្នុងការខ្សោយប្រចាំថ្ងៃដោយគ្រឿងប្រជាប់អលង្វារ ដែលល្អឥតខ្ចោះ ពេសកម្មាត់ទូរកំយ និងខ្សោយកើតសេចក្តីផ្តើមរឿងព្រមទាំងបាយជាឌុំចុំ៖ ទីបានភាសិតកាត់ទាំងឡាយមានជាអាតិថា “ ន គ្មាន ” ឬចុំចុំ៖ ប្រសេចក្តីថា សូមិចនេះគ្មាន ក្នុងកំមិនភាពជប្រែះមន្ទិលរបស់ស្ថិតិដោកនេះបាន ។

ក្នុងបណ្តាលាក្សារទាំងឡាយទេនេះ បាក្សារ “ សរវរ ” តិ ខ្សោយកម្មយ ដែលភាពរាយទាំងឡាយទាំងគ្មានហេតុក្នុងលោកថា “ សរវរ ” ។

បាក្សារ និន្ទុតា វា ចិរតិ តិ នទេដែលមានលោយោះយ៉ាងនេះថា “ អចិរតិ ” សំណុ ថា វា មាននំយថា វា សំណុ គ្រប់កន្លែងមានខីមសារជាអនិយម (មិនពិតប្រាកដ) ។ វា សំណុ នេះ លោករួមទាំងនេះគោរពី និង នទេចំនួកភាគជាដើម ដែលមិនទាន់បានពេលទុកក្រុក គឺយើរក ន អក្សរ ក្នុងកាត់ជាដើមមកភ្លាប់គ្មានឬចុំចុំ៖ បានដែលដូចជាប្រាកដ ។ ន សក្តុណាតិ គ្មានយោ នទិយោ ទិក តិ សិល រំនឹងជប្រែះមន្ទិលណារបស់ស្ថិ លោយោះថា មានបាន ព្រោះអត្ថថា នៅដែលដើរីមនៅត្រួវយ សូមិចនេះគ្មានជាដើម កំមិនភាពជប្រែះមន្ទិលនេះបាន ។

បន្ទថា ហាហារ ពានដល់ កែវមុភ្លាបារ ។ បន្ទថា មណាយោ ពានដល់ កែវមណិ មានកែវពិទ្ធូរជាដើម ។ បាក្សារ អវិយ មាននំយថា បរិសុទ្ធ ។ ក្នុងពិភពិតិសំណុដែលមានសិលជាសមុន្តាន លោកហេតិថា សិលគ្រោ (ក្នុងសិល) ព្រោះការដែលធ្វើមិត្ត និង ផ្សាយទេក្នុងនិសទាំងពួនបាន កំក្នុងសិលនេះ រំនឹងផ្សាយទេបញ្ចាស់ខ្សោះ ។ ព្រោះឬចុំចុំ៖ ព្រោះមានព្រោះភាគ ទីបានសេចក្តីថា ក្នុងរបស់សហ្មរស រំនឹងផ្សាយទេបញ្ចាស់ខ្សោះបាន ។ គឺជាប្រាកដថា ការលើសវត្ថុ លោយោះថា កម្មាំងនៅទោស , សិល កាលបិមិនខ្សោយឱ្យបានលើសវត្ថុនេះ នៅទោស

ទាំងន្យាយនៅ៖ លោម្យានៅ មានប្រក្រឹតកម្មាត់កម្មាំងរបស់ទោសទាំងន្យាយ ។

(ចប់ មហាផីកា)

ប្រពេជនរបស់សិល

បទ្ទាប់ពីនេះជាតាក្សវិសដ្ឋទាក្តុងបញ្ហាដែលខ្លួនមានពេលទុកចា សិលនោះ មានប័ណ្ណនៃប្រភេទ ?

សិលទាំងអស់ ដោយលក្ខណៈជាបុសគល់របស់ខ្លួន ត្រើមតែម្រោងប៉ុណ្ណោះ , ជា ២ យ៉ាង គឺជាទារិកសិល និង វិរិកសិល , ម្រោងវិញ្ញុឡើក ជាអភិសមាទារិកសិល និង អាចិត្របុរិយកសិល , ជាពិរិកសិល និងអវិរិកសិល , ជាទិស្សិតសិល និងអធិស្សិតសិល , ជាកាលប្រុឃិយន្តសិល និង អាពាណកោដិកសិល , ជាសបិយន្តសិល និង អបិយន្តសិល , ជាលោកិយសិល និង លោកត្តរសិល ។

ជា ៣ យ៉ាង ដោយ ហើនសិល មជ្ឈិមសិល បណ្តិតសិល និងជា ៣ យ៉ាង ឡើតដោយ អភាពិបតេយ្យសិល លោកាជិបតេយ្យសិល និងជម្ងាជិបតេយ្យសិល , ជាបរាយម្បសិល អបរាយម្បសិល និងបជិបស្បិទ្ធិសិល , ជារិសុទ្ធសិល អវិសុទ្ធសិល និងវេមពិកសិល និងជា សេក្តុសិល និង នេរសេក្តានាសេក្តុសិល ។

ជា ៤ យ៉ាង គឺ ហានការិយសិល បិតិការិយសិល វិសេសការិយសិល និង ជាទិញ្ចការិយសិល , ជា ៥ យ៉ាងឡើតគឺ កិក្តុសិល កិក្តុនិសិល អនុបសម្បន្តសិល និង គហម្បសិល , ជាបកតិសិល អាទារសិល ធម្មតាសិល និង បុញ្ញហេក្តុកសិល និងជា តាតិមេក្តុសំរសិល ត្រួយសំរសិល អាជិវាទារិសុទ្ធសិល និង បច្ចូយសន្ទិស្សិតសិល ។

ជា ៥ យ៉ាង គឺ ធរិសុទ្ធសិល មាន បរិយន្តហ្មរិសុទ្ធសិលជាដើម ឯសេចក្តី

នេះ ព្រះសារូបុគ្គលកំបានពាលទុកក្នុងគម្ពីរបដិសម្បិទមាមត្បូចា ” សិល និង ប្រការ គឺ បរិយន្តប្បារិសុខិតិសិល អបរិយន្តប្បារិសុខិតិសិល បរិបណ្តុប្បារិសុខិតិសិល អបកម្មផ្លូវប្បារិសុខិតិសិល បដិបស្ថិតិប្បារិសុខិតិសិល ” ដូច្នោះ , ម្បានឡើតជា និង យ៉ាងឡើត គឺ បហានសិល វេរមណិតិសិល ចេកទនាសិល សំវរសិល និង អវិតិក្តុមសិល ។

បណ្តាសិលទាំងឡាយនោះ ក្នុងចំណោកសិលតែម្បាន តប្បីជ្រាបខីមសារតាម នៃយុទ្ធផែលបានពាលបៀយនោះចុះ ... ។

ទូទៅទី ១ (សិលឈ្មោះ ២)

វិនិច្ឆ័យក្នុងចំណោកសិល ២ យ៉ាង អូចតទៅនោះ :

ការបំពេញសិក្សាបទដែលព្រះមានព្រះភាគត្រឡប់បញ្ហាត្រូវការ នេះគួរពីយ៉ាង ណាតា ការបំពេញនោះល្អាតៗ ចារិកសិល ការមិនធ្វើខ.ដែលត្រឡប់បាយទុកចា នេះមិនគួរពីយ៉ាងណាតា ការមិនធ្វើនោះល្អាតៗ វារិកសិល (តទៅ) នេះជាតា ការអធិប្បាយពាក្យក្នុងបទទាំងពីរនោះ បុគ្គលទាំងឡាយ រំលែកប្រព្រឹត្តក្នុងសិល នោះគឺ ដំណើរ (កាយវាទា) ទៅដោយភាពជាអ្នកធ្វើឱ្យបរិបុរិក្នុងសិលទាំងឡាយ ព្រះហេតុនោះ សិលនោះ ទីបល្អាតៗ ចារិក (ជាការប្រព្រឹត្តិ) , បុគ្គល ទាំងឡាយរំលែកការពារ គឺ រំលែករក្សាខ.ដែលត្រឡប់បាយ ដោយសិលនោះ ព្រះ ហេតុនោះ សិលនោះទីបល្អាតៗ វារិក (ជាគ្រឹះរក្សាខ.ដែលត្រឡប់បាយ) ក្នុងពីរយ៉ាងនោះ ចារិកសិលសម្រចដោយសទ្ងា និង វិរិយេះ , វារិកសិល សម្រច ដោយសទ្ងា (តែម្បាន) ដូច្នោះ , សិល ២ ប្រកែទ គឺ ចារិកសិល និង វារិកសិល ដូច្នោះនេះ ។

ទូទៅទី ២

វិនិច្ឆ័យក្នុងទុក:ទិ ២ មារយាយទូព្រៃលែង ឈ្មោះថា អភិសមាចារ អភិសមាចារនោះឯង ហេថា អភិសមាចារិក , នំយម្បាងឡើត សិក្សាបទដែលប្រជែង បញ្ជាផ្ទាល្យចំពោះអភិសមាចារនោះ ឈ្មោះថា អភិសមាចារិក , ពាក្យថា អភិសមាចារិក នោះឯងជាតាតាក្យមេហ៊ចំពោះ សិល ក្រាតិអាណិវិធីមកសិល ។

សិល ឈ្មោះថា អាជិព្យបុរិយក ព្រោះជាការ៖ខាងដើមនៃមតិព្យបុរិយក ពាក្យថា អាជិព្យបុរិយក នោះជាឈ្មោះនៃអាណិវិធីមកសិល កំអាណិវិធីមកសិលនោះ ឈ្មោះថា ជាការ៖ខាងដើមនៃមតិព្យបុរិយក ព្រោះជាតុលាកែវដែលបុគ្គលក្នុងផ្ទិតឱ្យហូត់ចក្ខុងចំណោកខាងដើមនៃមតិព្យបុរិយក នោះហេតុនោះ ព្រោះមានព្រោះភាគទីប្រតាស់ថា “ កំងកាយកម្ម វិធម៌ អាណិវិធីរបស់ភិក្សុ នោះ រំមងហូត់ចក្ខុងលួយហើយ ក្នុងចំណោកខាងដើម ” ដូច្នេះ , នំយម្បាងឡើត សិក្សាបទទាំងឡាយណាតែដែលប្រជែងក្រាស់ថា ជាសិក្សាបទក្នុង នោះកំជាអភិសមាចារិកសិល ដីសែសកំជាអាជិព្យបុរិយកសិល , នំយម្បាងឡើត សិលដែលទាក់ទងក្នុងខ្លួនរក្សា ជាអភិសមាចារិកសិល អាជិព្យបុរិយកសិលដែររំមងដល់ព្រម ព្រោះការដល់ព្រមនៃអភិសមាចារិកសិលនោះ ព្រោះហេតុនោះទីប្រពោះមានព្រោះភាគប្រតាស់ថា “ ម្នាលភិក្សុទាំងឡាយ សេចក្តីដែលភិក្សុ នោះឯងមិនធ្វើឱ្យដែលជាអភិសមាចារិក:ឱ្យបិរិយុណីមុន ហើយនឹងញូវាំងធម៌ ដែលជាអាជិព្យបុរិយក:ឱ្យបិរិយុណីដូច្នេះ នោះមិនមែនជាបាន:ដែលនឹងភាពកើតបាន ” សិល ២ យ៉ាង ដោយជាអភិសមាចារិកសិល និង អាជិព្យបុរិយកសិលដូច្នេះ ។

ទី៣ ទី៤

វិនិច្ឆ័យក្នុងទុកែទី ៣ គុណ គឺ ការរៀបចាកទោស មានពាណាពាកតាបានដើម
យ៉ាងណាមួយ ជាអវិតិសិល គុណដើម្បីសេសមានចេកទនជាជើម ជាអវិតិសិល គឺ
ជ្រាបនូវសិលជាលើ ២ យ៉ាង គឺជាវិវិតិសិល និង អវិតិសិល ដោយប្រការអ្នបេះ ។

ទី៥ ទី៦

វិនិច្ឆ័យក្នុងទុកែទី ៤ , ពាក្យថា និស្សយ ពានផល និស្សយ ២ យ៉ាង គឺ
ពណ្ឌាទិស្សយ ៩ ទិន្ននិស្សយ ៩ ក្នុងពីរយ៉ាងទោះ សិលណាដែលបុគ្គលប្រចាំថ្ងៃ
ការសម្រេចថា “ យើងនឹងពានជាស្រួចទេវតា បុ ទេវពានមួយដោយសិលទេះ ”
អ្នបេះ ប្រព្រឹត្តទៅ សិលទេះជាកណ្ឌាទិស្សិតិសិល សិលណាដែលបុគ្គលប្រព្រឹត្ត
ទេវដោយសុទ្ធទិន្ននិ សេចក្តីបរិសុទ្ធនឹងមានពាន) ដោយសិលទេះ ” អ្នបេះ
សិលទេះជាវិនិច្ឆ័យសិល ចំណោកសិលណាដែលជាលោកក្នុរក្នុ ជាលោកកិយហេត
ជាគ្រឹងទុកបម្រុងលោកក្នុរសិលទោះ ទេះជាអនិស្សិតិសិល អ្នបេះនេះ ទេះគឺ
សិល ២ យ៉ាង ដែលជានិស្សិតិសិល និង អនិស្សិតិសិល អ្នបេះនេះ ។

ទី៧ ទី៨

ក្នុងទុកែទី ៥ គឺជ្រាបនូវវិនិច្ឆ័យអ្នបេះ សិលដែលបុគ្គលធ្វើការកំណត់កាល
សមាងាន ឈ្មោះថា កាលប្បូរិយន្តសិល សិលដែលបុគ្គល សមាងានអស់មួយជិវិក
ហើយប្រព្រឹត្តទៅអស់មួយជិវិកអ្នបេះ ឈ្មោះថា ភាពណាកោដិកសិល គឺជ្រាប
សិលជាលើ ២ យ៉ាង គឺជាកាលប្បូរិយន្តសិល និង ភាពណាកោដិកសិល ដោយ
ប្រការអ្នបេះ ។

ទូទៅទី ៦

គូវិជ្ជាបន្ទិចចិត្តយក្សងទុក:ទិ ៦ ពន្លេ :

សិលដែលមានការរើបចាយអំណាច លាក យស ញ្ញាតិ អរយវេ: និង ជិវិកជាជិបំផុក ឈ្មោះថា សប្តាហិរញ្ញន៍សិល ដែលធ្វើយក្សាបន្ទិច អបិយន្តសិល ពិតហើយ សូម្បីព្រះធំបាបតិសារបុត្រ កំពោលបាក្សវេនេះ ក្នុងកម្ពិរបជិសម្បិទាមត្ថទុកថា “ សូរថា សិលមានជិបំផុកនៅខ្លួចមេច ? ធ្វើយថា សិលមានលាកជាជិបំផុកកំមាន សិលមានយសជាជិបំផុកកំមាន សិលមានញ្ញាតិជាជិបំផុកកំមាន សិលមានអរយវេ:ជាជិបំផុកកំមាន សិលមានជិវិកជាជិបំផុកកំមាន (សូរថា) សិលមានលាកជាជិបំផុកនៅខ្លួចមេច ? (ធ្វើយថា) បុគ្គលុកខ្លះ ក្នុងលាកនេះ រំមែងកន្លងសិក្សាបទដែលខ្ពសមានការហើយ ត្រាង់លាកជាបោហេតុ ត្រាង់លាកជាបច្ចូល ត្រាង់លាកជាបោហេតុ សិលនោះ ឈ្មោះថា មានលាកជាជិបំផុក ” សិលត្រាង់តើនេះគូវិជ្ជាបន្ទិចស្ថារដោយឧបាយនៅឯណី សូម្បីការរិសជ្រនាអបិយន្តសិល លាកកំពោលទុកថា “ (សូរថា) សិលមិនមែនមានលាកជាជិបំផុកមេច ? (ធ្វើយថា) បុគ្គលុកខ្លះ ក្នុងលាកនេះ មិនធ្វើសូម្បីតែការគិតតាមឱ្យសិក្សាបទតាមដែលសមានការហើយ ត្រាង់លាកជាបោហេតុ ត្រាង់លាកជាបច្ចូល ត្រាង់លាកជាប្រធានឱ្យកើតឡើង ធ្វើមេចគេនឹងលើស(ដោយកាយវាទា) នៅ នេះ សិលនោះ ឈ្មោះថា មិនមែនមានលាកជាជិបំផុក ” សូម្បីសិលត្រាង់តើនេះ កំពូវិជ្ជាបន្ទិច ពិស្តារដោយឧបាយនៅមួចគ្នា គូវិជ្ជាបន្ទិចជា ២ យ៉ាង គិជាសប្តាហិរញ្ញន៍សិល និង អបិយន្តសិល ដោយប្រការរដ្ឋច្នៃៗឯង ។

ទូទៅទី ៧

ក្នុងទុក:ទិ ៧ គូវិជ្ជាបន្ទិចចិត្តយថា សិលមានអាសវេ:ទាំងអស់ជាលោកិយសិល ដែលមិនមានអាសវេ:ជាលោកក្នុងសិល ក្នុងសិល ២ យ៉ាង នោះ លោកិយ

សិល រំដែងជាកុណនាំកពពិស់សមកម្ម និង ជាអគ្គិសនីទំនួរបច្ចុងការចេញចាក ការដែងដែរ ផ្ទចប្រោះមានប្រោះការត្រាស់ទុកចា ” វិត្យ (រំដែងមាន) ដើម្បី ប្រយោជន៍ដល់សំរែ: សំរែ: ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់អវិប្បះដីសារ: អវិប្បះដីសារ: ដើម្បី ប្រយោជន៍ដល់បាយដ្ឋាន បាយដ្ឋានដើម្បីប្រយោជន៍ដល់បីតិ ឬតិដើម្បីប្រយោជន៍ ដល់បស្ថិតិ បស្ថិតិដើម្បីប្រយោជន៍ដល់សុខ សុខដើម្បីប្រយោជន៍ដល់សមាជិ សមាជិដើម្បីប្រយោជន៍ដល់យថាក្នុកព្យាណាគនស្រែ: យថាក្នុកព្យាណាគនស្រែ: ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់និត្យិទា និត្យិទាបើម្បីប្រយោជន៍ដល់វិភាគ: វិភាគ: ដើម្បី ប្រយោជន៍ដល់វិមុត្តិ វិមុត្តិដើម្បីប្រយោជន៍ដល់វិមុត្តិព្យាណាគនស្រែ: វិមុត្តិព្យាណាគនស្រែ: ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់អនុបាទាបិនិយាង , កចា(ការនិយាយត្រា) ការប្រើក្រា ត្រា ការចូលអង្គូយដិតត្រា ការធ្វើឱ្យសោក: (បង្កើនស្តាប់) គ្រប់យ៉ាងនោះជាប្រយោជន៍ នោះគឺដឹង នោះគឺការរួចធុកនៃចិត្ត ព្រោះមិនប្រកាមៗមៗ ” ផ្ទចេះ ចំណែកលោកក្នុងសិល រំដែងជាកុណនាំមកនូវការរលាស់ចេញចាកកព និងជាក្នុមិនបច្ចុប់ក្នុងព្យាណាគន បណ្តិតតុលាប្រជាធិបតេយ្យ ២ យ៉ាង គឺ លោកិយសិល និង លោកក្នុរសិល ដោយប្រការផ្ទចេះ ។

តិច: ១ (សិលពុទ្ធព ៣)

ក្នុងគិក:ទាំងឡាយ គប្បីជ្រាបវិនិច្ឆ័យក្នុងគិក:ទិ ១ ផ្ទចេះ សិលដែលបុគ្គល ប្រព្រឹត្តដោយ ចន្ទ: ចិត្ត វិរិយ: វិម៉ាសា យ៉ាងទាប ឈ្មោះថា ហិនសិល ដែលប្រព្រឹត្តដោយចន្ទ:ជាដើម្បីប្រលកិត ឈ្មោះថា បណ្តិតសិល ។

នំយម្ប៉ាងទេរៀក សិលដែលសមាទានដើម្បីត្រាច្នាយស ឈ្មោះថា ហិនសិល ដែលសមាទានដោយត្រូវការដល់បុណ្យ ឈ្មោះថា មជ្ជិមសិល ដែលសមាទាន

ដើម្បីអរិយភាព៖ ដោយគិតថា វត្ថុនេះគូរធ្វើពិត ឈ្មោះថា បណ្តិតសិល ។ ម្យាង វិញ្ញារ៉ែត សិលដែលសែវយុងដោយទោស មានការលើកកម្មធម្មុន បង្កាប់អ្នក ដែឡាយ៉ាងនេះថា “ យើងជាអ្នកដល់ព្រមដោយសិល ចំណោកកិត្យដែឡាយក ត្រួសិល មានធម្លៃលាមក ” ផ្ទើច្បែះជាអើម ជាបើនសិល លោកកិយសិលដែលមិន សែវយុងយ៉ាងនេះ ជាមជ្រឿមសិល លោកកុត្តរសិល ជាបណ្តិតសិល ។

នៅម្យាងនេះ សិលដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីត្រូវការកាត និង កោត់ដោយ អំណាចទណ្ឌា ជាបើនសិល សិលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីត្រូវការ ការរួមជួយចំពោះខ្លួន ឯង ជាមជ្រឿមសិល សិលបានមិប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីត្រូវការសេចក្តីរួមជួយនៃស្សែង ជាបណ្តិតសិល បណ្តិតកម្មិតប្រាបន្ទរសិល ៣ យ៉ាង គីជាត ហិនសិល មជ្រឿមសិល និង បណ្តិតសិល ដោយប្រការផ្ទើច្បែះ ។

តិន: ៤

គម្រើបវិនិច្ឆ័យក្នុងកិក: ២ កនោះ :

សិលដែលបុគ្គលអ្នកម្មិតក្នុងខ្លួន ប្រចាំថ្ងៃនឹងលោកម្នាក់ដែលមិនគូរដល់ខ្លួន ប្រព្រឹត្ត ដោយសេចក្តីគោរពក្នុងខ្លួន ឈ្មោះថា អត្ថាជិបតេយ្យសិល (សិលមានខ្លួនជាចំ) ។ សិលដែលបុគ្គលម្មិតក្នុងខ្លួនលោក ប្រចាំថ្ងៃនឹងគេចពិតាក្យតិ៍ដោលរបស់លោក ប្រព្រឹត្ត ដោយសេចក្តីគោរពក្នុងខ្លួនលោក ឈ្មោះថា លោកាជិបតេយ្យសិល (សិលមាន លោកជាចំ) ។ សិលដែលបុគ្គលម្មិតក្នុងខ្លួនមែន ប្រចាំថ្ងៃនឹងបុជាកាតជាចំចំពោះមែន ប្រព្រឹត្តដោយសេចក្តីគោរពក្នុងខ្លួនមែន ឈ្មោះថា ធម្មាជិបតេយ្យសិល (សិលមានធម្លៃ ជាចំ) គម្រើបសិល ៣យ៉ាង ដែលមានអត្ថាជិបតេយ្យសិលជាអើម ផ្ទើច្បែះឯង ។

តិន: ៥

គម្រើបវិនិច្ឆ័យក្នុងកិក: ៣ កនោះ :

សីលណាដែលហោចា និស្សិតសីលក្នុងសីលពួក ២ សីលនោះឈ្មោះ ថា
បរាយផ្លូវសីល ប្រាជៈត្រូវ តណ្ហាន និង ទិន្នន័យ ចាប់យក , សីលជាសម្ងារៈនៃមត្តរបស់
កណ្ឌាណាបុចុផ្លូវ និង ដែលសម្រួលដោយមត្តរបស់ព្រះសេក្តា ទាំងឡាយ ឈ្មោះ
ថា អបកាយផ្លូវសីល (សីលដែលមិនត្រូវ តណ្ហាននិងទិន្នន័យ ចាប់យក) ចំណោកសីល
ដែលសម្រួលដោយផលទាំងឡាយរបស់ព្រះសេក្តា និង របស់ព្រះអរហត្ថ ឈ្មោះ
ថា បងិបស្សិតសីល (សីលដែលស្អប់រមាតិបេរិយ) គូប្រជាបសីល ៣ យ៉ាង
ដែលជាបកាយផ្លូវសីលជាជើមផ្លូវចេះ ។

តិច:ទី ៤

គូប្រជាបវិនិច្ឆ័យក្នុងកិក:ទី ៤ តទៅ :

សីលដែលកិត្តិមួកមិនត្រូវអាបត្រិ ធ្វើឱ្យបិបុរកិ ដែលត្រូវបេរិយ សម្រេចបញ្ជី
តិក ឈ្មោះថា វិសុទ្ធសីល សីលដែលកិត្តិត្រូវអាបត្រិបេរិយមិនសម្រេច ឈ្មោះថា
អវិសុទ្ធសីល សីលរបស់កិត្តិមួកសង្ឃឹមយក្នុងវត្ថុតិក ក្នុងអាបត្រិតិក ក្នុងអង្គភាពារតិ
ឈ្មោះថា មែនកិកសីល, ក្នុងសីលទាំងឡាយនោះ អវិសុទ្ធសីល ព្រះយោគារ៉ាបរគ្រូ
ធ្វើឱ្យបិបិស្សិត . ក្នុងរៀមកិកសីលក្នុងវត្ថុ គូប្រទេនាបង់សេចក្តី
សង្ឃឹមបញ្ជី ក្នុងរៀមកិកសីលក្នុងវត្ថុ គូប្រទេនាបង់សេចក្តី សង្ឃឹមបញ្ជី
យ៉ាងនេះ សេចក្តីសុខនិងមានអល់ម្នក គូប្រជាបសីល ៣
យ៉ាង ដែលជាថាពិសុទ្ធសីលជាជើម ដោយប្រការផ្លូវចេះឯង ។

តិច:ទី ៥

គូប្រជាបវិនិច្ឆ័យក្នុងកិក:ទី ៥ ផ្សុចតទៅ :

សីលដែលសម្រួលដោយអិយមត្ត ៤ និង សាមញ្ញដល ៣ ជាសេក្តាសីល
ដែលសម្រួលដោយអរហត្ថដល ជាអសេក្តាសីល ដែលជានៅសេក្តានាំសេក្តា-
សីល គូប្រជាបសីល ៣ យ៉ាង ដែលជាសេក្តាសីល ជាជើម ដោយប្រការផ្លូវចេះ

ពេក្តុងគម្ពីរបដិសម្បិទាមត្ថ ព្រះធម្យសេវាបតីសារូបុគ្គលោលទុកចា “ ព្រះហេតុ ថា សូមើប្រក្រពីរបស់សក្តីនៅ ៩ ក្នុងលោកកំហែថា សិល ដែលគេទាំង្វាល់ ថា អយំ សុខសិលោ បុគ្គលនេះមានប្រក្រពីជាសុខ អយំ ទុក្ខសិលោ បុគ្គល នេះមានប្រក្រពីជាទុក្ខ ។ អយំ កលហសិលោ បុគ្គលនេះមានប្រក្រពីឈ្មោះ ប្រកែក ។ អយំ មណ្ឌនសិលោ បុគ្គលនេះមានប្រក្រពីកែងខ្លួនផ្ទេច្បែះ ។ ដោយ បរិយាយនេះ ទីបសិលមាន ៣ យ៉ាង គឺ កុសលសិល អកុសលសិល អរ្រកត សិល សិល ៣ យ៉ាង ដែលជាកុសលសិលជាដើម្បីផ្ទេច្បែះឯង ក្នុងសិល ៣ យ៉ាង នៅ អកុសលសិល រំមែងមិនសមជាមួយអាការសូម្បីតែ ១ នៅក្នុងអាការទាំង ពុង មានលក្ខណៈជាដើម្បី នៃសិលដែលសំដែរក្នុងអតុនេះ ព្រះហេតុនេះ ទីបមិនរាប់ចូលក្នុងសិលទិន្នន័យ ព្រះអ្នក្រោះ គឺប្រើប្រាប់សេចក្តីដែលសិល នេះមាន ៣ យ៉ាង ក្នុងទំយងូចដែលបានពោលពេក្តុងអតុនេះ ។

ବ୍ୟାକ୍:ନୀ ୧ (ଶ୍ରୀରାମ ୫)

ក្នុងចំណួនទាំងឡាយ តម្លៃជាបរិភេទយក្នុងចំណួនទាំងទី ១ ដូចតទៅ :

កិច្ចុណាក្នុងសាសនានេះ សេពកប៉ែតបុគ្គលទ្រស្ថាសិល មិនសេពកប៉ែបុគ្គលមានសិល ជាបុគ្គលល្អដៃ មិនយើងទោសក្នុងការលើសវត្ថុ ជាអ្នកប្រើប្រាស់ទៅធ្វើដោយការគិតខ្ពស មិនរក្សាតត្រីយ៉ាទាំងន្យាយ សិលរបស់កិច្ចុរបនោះនឹងចាត់ជាទាន់ ភាគីយសិល (សិលតាំងនៅក្នុងចំណោកនៃសេចក្តីវនាស) ចំណោកកិច្ចុណា ក្នុងព្រះសាសនានេះ ជាអ្នកមានចិត្តវិរករាយតែក្នុងសិលសម្រាតិ មិនញូវឱ្យនូវសេចក្តីពេញចិត្តក្នុងការប្រកបកម្មផ្ទាល់ពីរបាយ ។ ឱ្យកើតឡើង សិលនោះរបស់កិច្ចុ ដែលពេញចិត្តនៅធ្វើដោយគុណត្រីមសិល មិនព្យាយាមជាប់ត្នាជួរក្រោលនៅឡើងទេ នោះជា បិតិភាគីយសិល (សិលតាំងនៅក្នុងចំណោកទ្រទ្រដឹងខ្ពស) នឹងកិច្ចុណាដា

អ្នកមានសិលដល់ព្រមទីយ ព្យាយាមជាប់កត្តាជួញបានសមាជិ សិលរបស់កិត្តិ
នោះជា វិសេសភាគីយសិល (សិលដែលតាំងនៅក្នុងចំណោកវិសេសឡើង)
កិត្តិណាមិនលូមចិត្តដោយគុណត្រឹមសិលប្រកបដោយនិពិទាមឱ្យ ។ ជាគិច្ច សិល
របស់កិត្តិនោះជា និពេធភាគីយសិល (សិលតាំងនៅក្នុងចំណោកទម្លាយកិលស)
ដូច្នេះនឹង គូវិជ្ជាបសិល ៤ យ៉ាង ដែលជា ហានភាគីយសិល ជាដើម ដោយ
ប្រការរដ្ឋច្បែះ ។

ចត្តន៍: ជី ៤

គូវិជ្ជាបវិនិច្ឆ័យក្នុងចត្តក៍ទី ២ នៅទៅ :

សិក្សាបទដែលត្រួងបញ្ហាព្យារព្យចំពោះកិត្តិទាំងឡាយ និងសិក្សាបទទាំងឡាយ
ដែលកិត្តិទាំងឡាយនោះចាំបាច់ត្រូវរក្សា ព្រោះជាពុទ្ធមួលត្រូវបារំភិបាល នៅ
ឈ្មោះថា កិត្តិសិល , សិក្សាបទដែលត្រួងបញ្ហាព្យារព្យកិត្តិនិងឡាយ និង
សិក្សាបទដែលកិត្តិនិងឡាយនោះចាំបាច់ត្រូវរក្សា ព្រោះជាពុទ្ធមួលត្រូវបារំ
ភិបាល នៅឈ្មោះថា កិត្តិនិសិល , សិល ៩០ របស់សាមណែរ និង សាមណែរ
ទាំងឡាយ ឈ្មោះថា អនុបសម្បញ្ញសិល សិក្សាបទ ៥ របស់ឧបាសកឧបាសិកា ជាកិច្ច
សិល ៥ ពេលមានខស្សាត់ សិក្សាបទ ៩០ (៥) សិក្សាបទ ៥ ដែលជាអង់
ឧបាសចំ នៅឈ្មោះថា គហដ្ឋសិល , គូវិជ្ជាបសិល ៤ យ៉ាង ដែលជាកិត្តិ
សិលជាដើម ដោយប្រការរដ្ឋច្បែះ ។

ចត្តន៍: ជី ៣

គូវិជ្ជាបវិនិច្ឆ័យក្នុងចត្តក៍ទី ៣ ដូចតុលេខា :

ការមិនបើឱសសិល ៥ របស់មនុស្សខ្លួនរក្សាទីប ឈ្មោះថា បកតិសិល ,

មារយាន និង ចិវិតរបស់ខ្លួន ១ ចំពោះត្រកូលនៃទេស៖ និង នៃចាសណ្តែៗ (លក្ខិ) ឈ្មោះថា អាចារសិល , សិលរបស់ព្រះមាតានៃព្រះបរមពោធិសត្វដែលមាន ព្រះពុទ្ធផ្សាយក្រាមសំខុស់ទុកយ៉ាងនេះថា “ ម្នាលអានន្ទ សេចក្តីនេះជាមួកតា ក្នុងកាល ព្រះពោធិសត្វចុះការដែ្មីរបស់ ព្រះមាតាបើយ ការពេញចិត្តទាក់ទងដោយកាម ក្នុងបុរសទាំងឡាយ រមេងមិនកើតឡើងចំពោះព្រះមាតាបស់ព្រះបរមពោធិសត្វ ” ផ្លូវបានបង្ហាញឡើង នេះឈ្មោះថា ធម្មតាសិល ចំណែកក្នុងជាតិនេះ ១ របស់សត្វដែលមាន សន្ទានបរិសុទ្ធដាំងឡាយ មានព្រះមហាកសុប្បែជាគាត់ និង របស់ព្រះពោធិសត្វ ឈ្មោះថា បុរិបោកតុសិល (សិលមានហេតុដែលសម្រេចមកតាំងពីក្នុងជាតិមុនា) ។ គឺជាប្រាបសិល ៤ យ៉ាង គីជា បកតិសិល ជាដើមដោយប្រការផ្លូវបាន ។

មហាផិត្តា

ទទេពាណាព័ត៌មិត្ត ប្រឡាចទេបស់សីល

វិធ សំណុ ក្នុងបន្ទថា កតិវិធ នេះជាបរិយាយនៃកោដ្ឋាស (ចំណែក) ផ្លូវជាក្នុងពាក្យជាដើមថា ឯកវិធីនេះ រួមសង្ឃឹមហេ (រួមសង្ឃឹមដោយចំណែកមួយ) ឬ មានអភិវឌ្ឍថា ប្រការ មាននំយថា មានបុន្ទានប្រការ អធិប្រាយថា ប្រភេទនៃ សិលមានបុន្ទានប្រការ ? ។ បន្ទថា សិលនិលក្នុណែន មាននំយថា ដោយ សការ៖ ពោលគី ការសង្ឃឹម ។

សិល ឈ្មោះថា ចិវិត ព្រោះអភិវឌ្ឍថា ជាបោកតុប្រព្រឹត្ត គី ចូលដល់ភាពជាក្នុកពើឱ្យបរិប្បុរក្នុងសិលទាំងឡាយ , ចិវិតនោះនឹងជា ចិវិតសិល ។

ឈ្មោះថា វិវិត ព្រោះអភិវឌ្ឍថា ជាបោកតុនុកបុន្ទាន គី រក្សាទុនុកពីខែដែលប្រើបាន , សមាជារដីក្រល់លង ឈ្មោះថា អភិសមាជារ , សិល ប្រកបហើយក្នុង

អភិសមាចារនោះ ឬ អភិសមាចារនោះ ជាប្រយោជន៍ដែលសិលនេះ ហេតុនោះ សិលនេះ ធើឯណែនាំថា អភិសមាចារិក ថ្មីថា ប្រកបក្នុងអភិសមាចារ ឬ មាន អភិសមាចារជាប្រយោជន៍ ។

សិល ណែនាំ អាជិព្វប្លុចិយ ព្រោះអត្ថថា ជាជាន់ដើមនៃព្រាយប្លាយ ។
អាជិព្វប្លុចិយ នោះឯណែនាំ អាជិព្វប្លុចិយកំ ។

សិល ណែនាំ វិរកិ ព្រោះអត្ថថា ជាគ្រឹះរៀរ , ម្បាងវិញ្ញុឡើត ណែនាំ វិរកិ ព្រោះអត្ថថា រៀរផ្ទាល់ ។

នៅម្បាងឡើត ការរៀរ ណែនាំ វិរកិ , ណែនាំ អវិរកិ ព្រោះអត្ថថា មិនរៀរ ។

ណែនាំ ទិស្សិកសិល ព្រោះអត្ថថា អាស្រែយហើយ , ណែនាំ អនិស្សិក .
សិល ព្រោះអត្ថថា មិនអាស្រែយហើយ ។

សិល ណែនាំ បរិយន្ត ព្រោះអត្ថថា មានទិបំជុក , សិលមានទិបំជុក
ដោយកាល ណែនាំ កាលប្បូរិយន្ត , ម្បាងឡើត សិល ណែនាំ កាល-
ប្បូរិយន្ត ព្រោះអត្ថថា សិលនោះមានកាលតាមដែលកំណត់ទុកក្នុងទិបំជុក ។
ណែនាំ អាពាណកោដិកំ ព្រោះអត្ថថា មានអភិស្សិនខ្សោយដែន្លឹម គឺ ការ
រស់នៅជាទិបំជុកជាកំណត់ ។

សិល ណែនាំ លោកិយ ព្រោះអត្ថថា ប្រកបហើយក្នុងលោកដោយ
បច្ចុប្បន្ននូវរបស់ខ្ពស់ ឬ ប្រកបហើយក្នុងលោកនោះ ។

សិល ណែនាំ លោកុត្តារ ព្រោះអត្ថថា ឆ្លងចាកលោក ។

ណែនាំ ហិន (ថោក) ព្រោះអត្ថថា ថោកជាងមជ្ឈិមសិល និង បណ្តិត
សិល ដោយបច្ចុប្បន្ន និង ដោយផល ឬ ប្រាសចាកកុណានុវាយដែលសិលទាំង
នោះ ។

ឈ្មោះថា បណ្តិត ព្រោះអត្ថថា នាំទៅការអភិវឌ្ឍន៍ ដោយបច្ចុះយក ទាំងឡាយរបស់ខ្លួន ។ សិលតាំងនៅជាកណ្តាលនៃសិលទាំងពីរនេះនេះ ឈ្មោះថា មជ្ជិម ។

ការមានខ្ពស់ជាចំពោះក្រោលនេះ ឈ្មោះថា អត្ថាគិបតេយ្យ ។ សូមឱ្យក្នុងពួក ២ នៃ បទដែល កំមាននៅឯម្មេចត្រា ។

សិល ឈ្មោះថា បរាណធ្វើ ព្រោះអត្ថថា ដែលតណ្ហាបុ ឬ ទិន្នន័យ ស្ថាបអង្គូល ហើយ កម្លាក់ហើយ ។ ដោយនៅឯម្មេចត្រាដាមួយបរាណធ្វើសិលនោះ សិល ឈ្មោះថា អបរាណធ្វើសិល ។

សិល មានកិលសស្ថប់ហើយ ឈ្មោះថា បដិបស្សីទី ។ សិល ឈ្មោះថា សេក្តិ ព្រោះអត្ថថា កើតក្នុងសិត្រា ឬជាសិលរបស់ព្រោះសេក្តិ ។ ដែលទាក់ទង ក្នុងអសេក្តិធ័រ ព្រោះមានកិច្ចនៃសិត្រាចប់ហើយ ឈ្មោះថា អសេក្តិ ។ ឈ្មោះថា នៅរៀសក្តានាសេក្តិ ។ ផ្ទួយត្រាតីសិលទាំងពីរនោះ ។

សិល ឈ្មោះថា ហានភាគិយ ព្រោះអត្ថថា សេចក្តីរិនាស ឬ មាន ចំណែកនៃសេចក្តីរិនាស ។ សូមឱ្យក្នុងបទដែល កំមាននៅឯម្មេចត្រា ។

សិល មានទិបំជុក ព្រោះមិនមានប្រមាណ និង មានសេចក្តីបរិសុទ្ធិ ឈ្មោះថា បរិយន្តប្បារិសុទ្ធិសិល ។

សិល មិនមានទិបំជុក ព្រោះមិនមានប្រមាណ និង មានសេចក្តីបរិសុទ្ធិ ឈ្មោះថា អបរិយន្តប្បារិសុទ្ធិសិល ។

សិល ដែលបរិបុណ្ឌីដោយប្រការទាំងពួក និង មានសេចក្តីបរិសុទ្ធិ ឈ្មោះថា បរិបុណ្ឌប្បារិសុទ្ធិសិល ។

តាក្យថា តាមនៅឯម្មេចដែលពាន់ពាល់ហើយ មាននៅឯម្មេច តាមនៅឯម្មេច

ធនធានបាលហើយខាងដើមថា សិលនដ្ឋី សិល ឈាយអត្ថថា
សង្ឃឹមរាំងទុក ផ្ទួច្ចះជាបើម ។ ពាក្យថា ការបំពេញសិក្សាបទដែលប្រចាំ
បញ្ហាតុកទុកថា វត្ថុនេះគូរធ្វើ មាននំយថា ការបំពេញសិល គឺ សិក្សាបទដែលប្រចាំ
បញ្ហាតុកយ៉ាងនេះថា អភិសមាចារិកសិលនេះ គូរធ្វើ គូរបងិបត្តិ ផ្ទួច្ចះ ។ អ្នក
បំពេញសិល គឺ សិក្សាបទ ឈ្មោះថា បំពេញ គឺ រក្សាទូសិក្សាបទ ។ ម្នាក់វិញឡើត
សិក្សានោះនេះ ឈ្មោះថា សិក្សាបទ ព្រះត្រូវសិក្សា និង ត្រូវបងិបត្តិ ។

គីមីប្រកបពាក្យថា តស្ស បុរាណា (បំពេញសិក្សាបទនោះ) ចូលជាដែរ ។

ពាក្យថា ការមិនធ្វើខ.ដែលប្រចាំនំបាយថា វត្ថុនេះមិនគូរធ្វើ មាននំយថា
ការមិនធ្វើ គឺ ការរៀវខ.ដែលព្រះមានព្រះភាពប្រចាំនំបាយទុកថា នេះជាទុកធនិត
មិនគូរធ្វើផ្ទួច្ចះ ។

ឈាយបទថា ចរណី តស្ស លោកអាចបាយពាល និង អធិប្រាយ សេចក្តីដែល
សិលជាអធិករណ៍ថា បុគ្គលដែលមានសេចក្តីព្រមប្រព័ន្ធដោយសិលទាំងឡាយ
នោះ រៀមងប្រព្រឹត្តនៅក្នុងសិលនោះ ទីបសថ្មងការពន្លឹមសិលជាបានដែល
ប្រព្រឹត្តនៅរបស់បុគ្គលអ្នកមានការព្រមប្រព័ន្ធដោយសិលនោះ ឈាយបទថា
រៀមងប្រព្រឹត្តនៅក្នុងសិលនោះ ។ ព្រះហេតុនោះ ទីបណ្តាកពាលថា រៀមង
ប្រព្រឹត្តនៅឈាយការពន្លឹមជាអ្នកធ្វើឱ្យបិបុរក្បុងសិលទាំងឡាយ ។

ពាក្យថា ២.ដែលប្រចាំនំបាយ មាននំយថា បាយទុកថា នេះមិនគូរធ្វើ ជាបិយៗ ។
ពាក្យថា រៀមងការពារ មាននំយថា រៀមងការពារទុកឈាយការ
មិនធ្វើនោះនេះ ។ ពាក្យថា ឈាយសិលនោះ លោកអាចបាយពាលថា វារិតសិល ។

ឈ្មោះថា វារិតសិល ព្រះអត្ថថា ជាធិបាយ ឬ ជាប្រើប្រាស់បាយរបស់ព្រះ
សាស្ត្រ ធនធានដល់ សិក្សាបទ ។

ឈ្មោះថា វារិតសិល ព្រះអត្ថថា ជាបេតុការពារទុករបស់អ្នកមិនបាន

សិក្សាបទខ្សែកត្រឹក ។

ពាក្យថា សម្រេចដោយសធ្ងា និង វិរិយ៖ មាននំយថា គប្បិនុសមេច
ដោយសធ្ងា និង ដោយវិរិយ៖ គឺ សេចក្តីខស្សាត់ព្យាយាម ។

បុគ្គលមិនមានសធ្ងា និង បុគ្គលខ្លួលប្រអូសនឹងធ្វើរក្សបដិបត្តិខ្សែកត្រឹកបិបុរាណិនាន
ឡើយ . អ្នកមានសធ្ងាបុំណែនាំ មានប្រក្រពីយើងកំយក្សុងខោស សូមីមាន
ប្រមាណកាតិចតូចដែលប្រព័ន្ធសាស្ត្រជំហាមទុក រំមនុសមាននានសិក្សានូវសិក្សាបទ
ទាំងឡាយ ផ្លូវប្រឈម ទីបណ្តាកពោលថា វារិកសិល សម្រេចដោយសធ្ងាផ្លូវប្រឈម ។

ការប្រព្រឹត្តិដោយសេចក្តីកោតក្រោង ដីវិសេសក្រោលន ត្រាជាកំទងក្សុង
អធិសិលសិក្សា ឈ្មោះថា អភិសមាចារ ផ្លូវប្រឈម ទីបណ្តាកពោលថា ឧត្តម-
សមាចារ ប្រឈម ការប្រព្រឹត្តិកោតក្រោងដោយលូ យ៉ាងខ្ពស់ខ្ពស់ អធិប្រយោជា
អភិសមាចារ នោះឯងជា អភិសមាចារវិកំ ផ្ទុចជា នៃយិកោ (ដើមជាប
នៃយ អ្នករៀន ត្រាជីវិំយជា នៃយិកោ) ។

អភិសមាចារ ដោយនិទ្ទេសយ៉ាងខ្លួនក្នុងបានដល់ សិលក្សុងមត្ត និងក្សុងដល់ ,
សិលដែលប្រព័ន្ធបញ្ជាផ្លាម្ភារព្យីចំពោះអភិសមាចារនោះ មានអភិសមាចារនោះជា
ដល់ មានអភិសមាចារនោះជាប្រយោជំនួយ ឈ្មោះថា អភិសមាចារវិកសិល ។
សិលនេះ គឺ កាយកម្ម ៣ ដែលបានប្រើបាន រិគកម្ម ៤ ដែលបានប្រើបាន អាណិវេស់
បរិសុទ្ធលូ ឈ្មោះថា អាណិវេស់មកសិល (សិលមានអាណិវេស់ជាគម្រប់ ៤) ។
ក្សុងអាណិវេស់មកសិលនោះ ការរៀបចាកទុច្ចិត ន ប្រការ ដែលមានអាណិវេស់ជាបេតុ
ឈ្មោះថា សម្ងាត់អាណិវេស់ ត្រាជាផ្លូវប្រឈម សូមីសម្ងាត់អាណិវេស់នោះកំមាន ន ដោយពិត ,
សូមីយ៉ាងនោះ ត្រាជាប្រព័ន្ធការរៀបចាកទុច្ចិត កំត្រាស់ធ្វើអាណិវេស់នោះខ្សែកត្រឹក ដោយកាត
ជាសម្ងាត់អាណិវេស់ផ្ទុចក្សា ។

ម្យានវិញ្ញុនៅ ត្រង់ត្រាសំរួមការរៀបចាកមិន្ទាតិត ដែលមិនមានអាណិវេស់កុហន់:

វគ្គ ៣ ប្រការ ដាចិអាស្រែយជាមួយគ្នាថា “អាជីវិបរិសុខនូវ” ដូច្បែះ ។ មតិនោះ និងឈ្មោះថា ព្រព្វចាយ ព្រោះជាការប្រព្រឹត្តិផ្លូវសេវា ដូច្បែះទីបណ្តុះបណ្តាល មតិព្រម្ពិយ៍: នៃមតិព្រម្ពិយ៍នៅ ។

បន្ទាន់ អាជិភារវិក្សកំ មាននំយថា ដល់ហើយ គឺ សរម្បចហើយនូវភាពជាបងិទ្ទិរប្រជើន គឺ តុលិខិសម្រចក្បងខាងដើម ឈ្មោះថា អាជិភារវិក្សកំ ។ សូមឱសម្ងាតិដី កំដាមខាងដើម តាមលំដាប់នៃនេសទាក់ពិត សូមឱយ៉ាងនោះ អាជីវដូចមកសិល កំដាមខាងដើមតាមលំដាប់នៃការ បងិបត្តិ ដូច្បែះនេះ ។

បន្ទាន់ តស្ស សម្បត្តិយា មាននំយថា អាជិព្រម្ពិយកសិល និង ដល់ព្រម្ពិយ៍ អភិសមាចវិកសិលដល់ព្រម្ពិយ៍ គឺ បរិបុណ្ឌី ។

អ្នកណាបារៀសិក្សាបន្ទ ដែលស្រាលមានទោសកិច្ចុចបាន អ្នកនោះនឹងបៀវ សិក្សាបន្ទដែលមានទោសចូលមានទោសប្រើប្រាស់ មានកំហុសប្រើប្រាស់ ព្រោះដូច្បែះ ទីបិទមេមានតាក្យដែលត្រូវនិយាយតែម្មានដូច្បែះ ។

ព្រោះសូត្ររំមេងធ្វើសេចក្តីនេះខ្សោដាក់ច្បាស់ដោយនំយត្តុយគ្នា ។ ក្នុងបណ្តាល តាក្យទាំងឡាយនោះ តាក្យថា ធមិះ បានដល់ សិល ។

សិល នោះលោកហេថា ធមិះ ព្រោះអត្ថថា ត្រូវដោនុកទូទៅកុណារិសេសត្រូវ នៅនៃខ្សោដែលនេះ ។

ដើម្បីនិនសម្រេងថា វិវតិសិលមិនលាយគ្នាដាមួយនឹងសិលក្រោពីនេះ ទាំង ពេលមានការសម្បរយោតាតជាបើម (សម្បរយោតាត គឺ ការប្រកបរូមគ្នា) ទីបេ លោកពោលថា “ គុណត្រីមតែការបៀវ ” ដូច្បែះ ។

ក្នុងតាក្យថា “ ដោយអំណាចទិសិលិតសិល ” និង អនិស្សិតសិល ” នេះ លោកអាចចាយបំណងនឹងសម្រេង និសយ (ិភាស្តី) ជាមុន ទីបេពោលតាក្យ ថា និសយ ជាបើម ។ ក្នុងតាក្យនេះ តណ្ហាតែម្មាន ឈ្មោះថា តណ្ហានិស្សយ

ព្រះបុត្រលដែលមានកណ្តាលចិត្ត គូរីអាស្រែយ ។ ទិន្នន័យស្វ័យក់ដួចត្រូវ ។ ពីពេល
ហើយ បុត្រលដែលមានទិន្នន័យ សូមឱ្យពេលទិន្នន័យមាន ព្រះព្រៀរចាកកណ្តាល កែ
ជាមួកអាស្រែយទិន្នន័យ តែម្យាង កើតខាងក្បែង ។

លោកអាជ្ញារពាលសល់ទេរតាផែលប្រកដ មានមហាការជទាំង ៤ មានសក្តី
មហាការជ និង សុយាម ជាថីម ថា ទេរតាព

ពោលដល់ទេរតាមិនប្រាកដថា ទេរតាមីណាមួយ ។ សិល អាស្រែយកណ្តាត់
ម្បៃនៅ ហេតុនោះឈ្មោះថា កណ្តាតិស្សិតសិល ។

អាចចាយពុកខែៗពេលថា សិលដែលតណ្ហាអាស្សែយហើយដឹងទេ ។

ពាក្យរបស់អាចារម្មណុកខ្លះនោះរម្យងខ្ពស ដោយពាក្យថា “ និសយ (និភាស្តយ) មាន ២ យ៉ាង ” ដូច្នេះជាដើម ។ ពាក្យថា ដោយសុទ្ធធិធីជូន មាននំយថា ដោយទិន្នន័យលប្បត្រិត្តទៅហើយយ៉ាងនេះថា “ បរិសុទ្ធទាកសង្ការ នឹងមាន ដោយប្រការដូច្នេះ ” អធិបញ្ញាយថា លោកក្នុរសិល ។

បន្ទាន់ តិស្សវេរ មាននឹមួយចា សិលជាម្យ គឺ ជាបោកតុនៃលោកកុត្តរនោះនឹង
សំដែនីមួយចា ជាភិបាលិស្សូយនឹងវិរីអូ: ។

ពាក្យចា ធ្វើការកំណត់កាល មាននៅមីនា ធ្វើការកំណត់ដោយអំណាចកាល ផ្សេចពាក្យចា “អស់ ១ យប់ និង ១ ថ្ងៃ” ជាដើម ។ ដើម្បីសំឡែងចា សិលផែលបុគ្គល សូម្បីមិនធ្វើការកំណត់កាលសមានោះ ហើយដាច់ក្នុងរវាង សូម្បីសិលផែលបុគ្គលប្រព្រឹត្តហើយអស់មួយដីវិក ដោយអំណាចសម្រាប់ក្រុងវិវាទ មិនមែនជាសិលមាន អាជាណកោដិកសិល (អស់មួយដីវិក) ផ្សេចខ្លះ ទីបានៗចា “សិលផែលបុគ្គលសមានោះហើយអស់មួយដីវិក ហើយប្រព្រឹត្តទៅអស់មួយដីវិក ផ្សេចគ្នា ” ។

ຕາກຕ່າ ເຜົ້າຍໍ່ດູາຕະ ລາກ ຍສ ຫ້າກີ ມອງຍົ: ອິນ ປຶວິກ ພາ

នៅឯថា ដោយអំណាចពើលាក និង យសដែលមិនទាន់កើតឡើង ឱ្យកើតឡើង
ដោយអំណាចការរក្សា និងដោយអំណាចការពើខ្សែប្រើប្រាស់រាងក និងយសដែល
កើតឡើងហើយ ដោយអំណាចការពី ញាតិ អវយវេ: និងជិវិតមិនឱ្យវិនាសទៅ ។
បានក្នុងក្រុងក្រុងបានផ្ទុចមេច មានចំយថា ២.ដែលចាប្ត់អ្នកណាមិនពើ
សូម្បីចិត្តឱ្យកើតឡើងដើម្បីសេចក្តីលើស ។ អ្នកនោះនឹងលើសតាមផ្លូវការយវាទា
នេះ និងមានបានផ្ទុចមេច ។ អធិប្បាយថា ២.នេះមិនមាន ។ ឬ កី សំពុំ នេះចុះ
ក្នុងអគ្គុបដិសធ ។

សិល ណាបង្ហរអាសវេះ មានកាមាសវេះជាដីម ចេញមក ដោយភាពជាអារម្មណ៍អូចដំឡើបង្ហរខ្លួន ចេញមកអូចឡាតាំង ហេតុនោះ សិលនោះ ឈ្មោះថា សាសវេះ ព្រោះអត្ថថា ប្រព្រឹត្តទេជាមួយអាសវេះទាំងឡាយ សូមឱ្យពេលមាន និង មិនមានការប្រកបឡាតាំងដោយ ។ លោកអាចចាយរបាយថា “ សិលមានអាសវេះ ឈ្មោះថា លោកិយសិល ” អូចឡាតាំង ព្រោះជាមួយជាតិប្រព្រឹត្តទេវិកុងកុមិ ៣ ហេតុនោះ ទិន្នន័យនោះទាក់ទងកុងកុមិ ៣ នោះ ។ ភាគវិសេសទាំងឡាយ នាន ដល់ សម្រេចកិត្ត ។

ពាក្យម៉ា វិនយ ពានដល់ វិនយបរិយត្តិ ឬ សិក្សាបទដែលមានក្នុងវិនយបរិយត្តិនេះ ។ សេចក្តីពាមេដ្ឋាន ពានដល់ ឬគិតបន្ទិចបន្ទុច ។ យថាក្នុកព្យាងណ ទស្សន ពានដល់ ការរើរឹងមាយរប ត្រមទាំងបច្ចុះយ, ឬវិសស្សនានេះខ្សោយដែលមានការរើរឹងមាយរបត្រមទាំងបច្ចុះយនោះជាឌីតាំង ។

បន្ទាន់ និពិន្ទា បានដល់ និពិន្ទាច្បាប់ ។ ដោយតាក្យរោះ លោកអាចចូលរួមជាមុនក្នុងការបង្ហាញបញ្ជីសម្រាប់ប្រព័ន្ធដែលមានកម្លាំង ។

ពាក្យថា ការប្រើក្រា នានដល់ ការពិចារណាប្រព័ន្ធដឹងយោង ។ ពាក្យថា ការអាស្រែយ ត្វាយ៉ាងនៃក្រោលនៅ (ការចូលទៅអង្គុយជិត) នានដល់ ឧបនិស្សយុទ្ធម៌ ពោលគិត ការកត្តានៃហេតុតាមដែលពោលមក ។ លោកកុត្តរសិល នានដល់ សិលដែលមានអាជីវិះជាទី ៥ ដែលប្រកបដោយមតិតិត្ត និង ធម៌ និង កុងលោកកុត្តរសិល នៅ៖ សិលកុងមតិជាប្រើប្រាស់នៅចំពោះការកត្តានៃបច្ចុប្បន្ន និង ជាក្នុមិរបស់បច្ចុប្បន្ន ដែលបានកុងដែលជាក្នុមិរបស់បច្ចុប្បន្ន ដែលបានកុងដែលជាម៉ារ៉ា ។

ឥឡូវឱយូថា ការដែលអធិបតីមាននឹងជាផីម ជាចម្លៀថាកទាប ក៏ដោយ អំណាចអធិមុត្តិថាកទាប ។ ជាចម្លៀប្រណិតក៏ដោយអំណាចអធិមុត្តិប្រណិត ។ ជាចម្លៀកណ្តាល ១ ក៏ដោយអំណាចនៃកណ្តាលដែលជាចម្លៀ ថាកទាប និង ធម៌ប្រណិតទាំង២ នៅ៖ ។ ដូចជា កម្ម លោកបែងចែកដោយប្រកែទ មានកម្មថាកទាបជាផីម ដោយអំណាចការប្រមូលមកយ៉ាងណា ។ សូមីអធិបតីមាននឹងជាផីម ក៏ដូចចោះ លោកបែងចែកតាមអំណាចការប្រព្រឹត្តិ និង អាការដែលកើតឡើងរបស់អធិបតី មាននឹងជាផីមនៅ៖ ក៏មានដោយប្រកែទនៃអធិមុត្តិ ។

ពាក្យថា ដោយសេចក្តីប្រចាំថ្ងៃយស មាននំយថា ដោយការិករយយ៉ាងនៃក្រោលនៃកុងកិត្តិយស និងការសរសើរ បុ ដោយការប្រចាំថ្ងៃបិរាណ ។

ឈ្មោះថា អាស្រែយអរិយៈ ព្រោះស្អាប់ខ្លឹមអំពើការក្រក់ដោយគិតថា “ មនុស្ស ផ្ទុចយើង ឥឡូវឱពីកម្មផ្ទុចចោះបានយ៉ាងណា ” ។

ពាក្យថា ដែលមិនសោរបុ ដោយការលើកតម្លើងខ្លួនបង្ហាញតែ និង ដែលមិនសោរបុ ដោយឧប្បន្នលេសទាំងឡាយដែល ។

ពាក្យថា ដើម្បីត្រូវការកត និង កោត់ មាននំយថា ដើម្បីត្រូវការសម្បត្តិ កុងកត និង ដើម្បីត្រូវការសម្បត្តិ គឺ កោត់ ។

ពាក្យថា សិលដែលប្រព្រឹត្តិនៅដើម្បីត្រូវការការរួចធុកចំពោះខ្លួន លោក

ពោលដល់ សិលរបស់ព្រះសារ៉ែកពោធិសត្វ និង ព្រះបច្ចេកពោធិសត្វ ។ ពាក្យថា ដើម្បីត្រូវការការរួចធុកចំពោះសញ្ញសត្វ មាននំយចា ដើម្បីរដោសញ្ញសត្វ ទាំងឡាយពីគ្រឿងចង តី សង្ការរដ្ឋ ។ សិលដែលជាថ្មាក់បារមិ បានដល់ សិល របស់ព្រះមហាផោធិសត្វ ។ សភាពជាសិលបារមិ មានការកំណត់ដោយសេចក្តី ក្រុណា និង ឧបាយគោសល្បច្ចាស្ទមហាផោធិញ្ញាណប្រព្រឹត្តទៅមានភាពស្អាត និងអុសខាត់រហូតដល់ថ្មាក់ខ្លួនយ៉ាងវ្រោះលើ ព្រះរាជការកំណត់ នេះ៖ កាល និង សត្វជាដើម ។

បន្ទោ អនុធបំ ប្រចា មិនសមគ្គរ ។ មនុស្សនោះនឹងជាទីគោរព និង ជាមិបពីរបស់ខ្លួននោះ ហេតុនោះ បុគ្គលនោះ ឈ្មោះថា អត្ថគ្គរ ប្រចា មានខ្លួន ជាទីគោរព តី អ្នកដែលវ្រោះលើដោយការខ្ងាស សិលរបស់បុគ្គលនោះ អ្នកមាន ខ្លួនជាមិបពី ឈ្មោះថា អត្ថធិបតេយ្យសិល , លោកជាមិបពី តី ជាទីគោរព របស់បុគ្គលនោះ ហេតុនោះ បុគ្គលនោះ ឈ្មោះថា លោកជាមិបពី ប្រចា មាន លោកជាមិបពី តី អ្នកដែលវ្រោះលើដោយខិត្តឃ្សេះ ។ ធម្មតាថា ធម៌នោះមាន អានុភាពថ្មីន ជានិយ្យានិកធិកៗ និង ធម៌នោះបុគ្គលគិតឃ្សីបុជាដោដោយការ បងិបត្តិនោះនឹង ។ ព្រោះហេតុនោះ បុគ្គលដែលប្រាថ្មាប់ជាការជាប់ចំពោះធម៌ កំដែរការគិតយ៉ាងនោះថា “ យើងនឹងបុជាជិះនោះដោយការដល់ត្រមនេសិល ” ។

បន្ទោ បរាយដ្ឋាន មាននំយចា ដែលកណ្តាននិងទិន្នន័យ ស្ថាបអង្គលហើយ ដោយ ការធ្វើឱ្យរិនាស ។ ពិកហើយ កណ្តាននិងទិន្នន័យ ទាំងឡាយស្ថាបអង្គលទូរសិលរបស់ បុគ្គលដែលប្រព្រឹត្តទៅហើយដោយគិតថា “ ដោយសិលនោះយើងនឹងជាទេ បុជា ទេវគាម្នាលាមួយ , លេចក្តីបិសុទ្ធាកសង្គរ និងមានដោយសិលរបស់យើង នោះ ” ធ្វើបុគ្គលនោះឱ្យដល់ទូរភាពអន់ចយ ព្រោះការធ្វើឱ្យមិនឱ្យជាខនិស្សយ- ឃ្សីចំយដល់មត្ត ។

ពាក្យថា របស់កណ្ឌាបាលបុច្ចុន្តែន មាននំយថា នៃបុគ្គលដែលជាបុគ្គលណូ ក្នុងបុច្ចុន្តែនទាំងឡាយ ។ បុគ្គលដែលជាបុគ្គលណូនេះ សូមឱ្យជាបុច្ចុន្តែនក៏ប្រកប ដោយសិលជាដោដើមដែលមានសេចក្តីល្អ ។ ឈ្មោះថា អបវាមផ្តសិល ព្រោះអត្ថថា ដែលកិលេសជាប្រើបង្ហាញអង្គូលទាំងឡាយនេះ មិនស្ថាបអង្គូល ព្រោះត្រូវ សង្គត់ និង ព្រោះកាត់ផ្ទាប់ទូរកិលេសជាប្រើបង្ហាញទាំងឡាយនេះ ។

ឈ្មោះថា បងិបសុវត្ថិសិល ព្រោះរម្តាប់ តី សូបការរសាប់រសល់ តី កិលេស នេះ ។

ពាក្យថា ដែលសម្រេចចេញ មាននំយថា សម្រេចវគ្គដែលធ្វើហើយ តាមដម្លៃ ដោយរដ្ឋាភិបាល និង ទេសនារិបិ ។

ដោយអាការរដ្ឋចានពាលមកនេះ សិលនោះ ទីបតាំងនៅរដ្ឋចប្រកតិវិញ ។ ព្រោះដូច្នោះ ទីបណ្តាកពាលថា “សិលនោះឈ្មោះថា វិសុទ្ធិសិល” ។

ម្បានវិញ្ញុទៅ ដោយពាក្យថា “ ដែលសម្រេចហើយ ” នេះគឺយើដូចណា លោករួមសូមឱ្យការតាំងចិត្តថា “ ន បុនវេ កវិស្សំ ” យើងនឹងមិនធ្វើយ៉ាង នេះទៀតដូច្នោះជនដែរ ។ អ្នកមានសេចក្តីសង្ឃ័យ តី សេចក្តីសង្ឃ័យក្នុងវគ្គ ក្នុង នំយជាដោដើមថា “សាថ់ខាយុំ ឬ សាថ់ត្រៀក” ដូច្នោះតី ។ ក្នុងអាបត្តិ ដោយនំយ ជាដោដើមថា “ជាតិចិត្តិយ ឬ ឬ ឬ ! , ជាទុកដុ ឬ ឬ ! ” ដូច្នោះតី ឬ ក្នុង អជ្ជាពារ ដោយនំយជាដោដើមថា “យើងប្រព្រឹត្តកន្លងវគ្គនោះបួនឱ្យ ! ” ដូច្នោះតី ក៏គឺជាប្រែបចេញដោយការសម្រេចតាមដម្លៃ ។

វិមកិ (សេចក្តីសង្ឃ័យ) នោះឯងជា វេមកិក ពេលសេចក្តីសង្ឃ័យនោះ មានហើយ មាននំយថា ពេលកិកសេចក្តីសង្ឃ័យទៀនាំ ។

ពាក្យថា គឺបន្ទាបដែលសេចក្តីសង្ឃ័យ មាននំយថា គូរពិចារណាហរវគ្គនោះ ឯង ឬ សូរត្រោះវិនយនរ ហើយបន្ទាបដែលសេចក្តីសង្ឃ័យចេញ កិត្តិដែលមិនមាន

សេចក្តីសង្ឃឹម ប្រសិនបើជាកហ្វិយ: កំគប្បិតដើម្បី, បើជាអកប្បិយ: កំគប្បិតព្រមទាំង

ពាក្យមានជាអាជីថា “ ដោយអរិយមត្ត ៤ ” លោកពោលនូវសិលផែលទាំងអ្នកដឹងចុះដើម្បីបានបាន សម្រួលដោយមត្តជូន ។ កៅហារផែលប្រព្រឹត្តទៅក្នុងសេចក្តីរមទាំងឡាយ ក៏ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចំណោកផ្សេងៗផងដែរ ។

ពាក្យចា សិលដែល បានដល់ លោកីយសិលទាំងអស់ ។

ពាក្យចា សូម្បីប្រក្រតិ ពានដល់ សូម្បីសភារៈ ។ មានប្រក្រតិជាសុខ មានការនៅវីមានសុខ ។ ពាក្យចា ដោយបរិយាយនោះ គឺ ដោយអត្ថបែលប្រាប់ដល់សេចក្តីថា ប្រក្រតិ ។ អរ្យាកតសិលប្រកេទខេះ នៅវីមានមួយភ្នាក់នៃសិលដែលបំណងយកក្នុងទីនេះពាន ដូចខ្លះដើម្បីសង្គមឯងចា អកុសលសិលបុរីណ្ឌាត់ លោកមិនប្រកបទុក ក៏ពោលពាក្យមានជាអាម៉ែតា “ ក្នុងសិល ៣ យ៉ាងនោះ អកុសលសិល ” អធិប្បាយចា ពិតយ៉ាងនោះ សេភ្នែតិក លោកការំយកក្នុងទីនេះ ។ តែក្នុងទីនេះមិនទាំយកកុសលភ្និក៖ចូលទុកទេ ។ ពាក្យចា “ ក្នុងទំយ៉ុចដែលពានពោលទុកហើយនោះ ” មានទំយចា ក្នុងទំយ៉ុចដែលពានពោលទុកហើយនោះ និង គូវីជ្រាបចា សិលនោះមាន ៣ ប្រកេទ ដោយអំណាចពិក៖ ៥ មានហើនពិក៖ជាដើម មិនមែនយកកុសលភ្និក៖ទេ ។

ពាក្យចា យោធ កាត់បទជា យោ + ពី ។ ពាក្យចា ក្នុងការលើស វិត្តុ មាននំយចា ក្នុងការលើស តិ ប្រព្រឹត្តកន្លែងវិត្តុនៃអាហត្ត ។ មហាវិត្តក្បែះ ៩ មាន កាយសង្គមិត្តក្បែះ ជាអើម លើយោះចា មិថ្ញាសង្គមិត្ត ។

ពាក្យចា បែបនេះ ដោយចាប់ អ្នកដូចខ្លះ ។ ពេលភីក្នុងនេះមិនចូលទៅវាកំភីក្នុងអ្នក

មានសីល សេពគប់តែកិត្យុទ្រួសីល បន្ទាប់ពីនោះនឹង ក៏នឹងមិនយើងឡាសែន
ការបេច្ចីសបញ្ជាតិ ព្រោះការឈកគម្រោចសំភិត្តុដែលបន្ទូសីលទាំងឡាយនោះ មិន
រក្សាតត្រួយៗដែលមានចិត្តជាទី នៅ ព្រោះប្រើបាននៅរដ្ឋមន្ត្រី ។ សីលនឹង
ជាបានភាគិយសីល តែម្មាឃបុណ្ណារោង មិនជាបិតិភាគិយសីល ។ មានភាពជារិសសភាគិយសីលជាដើម មកពីខិលាបាន ។

បន្ទាប់ ដោយសីលសម្រេច ពានអល់ ដោយការបរិប្បរណ៍នៃសីល គឺ ដោយ
ចក្ខុវិសបុទ្ទិសីល ។ ពាក្យចា មិនព្យាយាមជាប់កត្តា ឱ្យក្រោប់ដោយឡើងទៅ
មាននំយចា មិនព្យាយាមដើម្បីសម្រេចកុណវិសស ឱ្យក្រោប់ដោយឡើងទៅ ។
សីលនោះចាត់ជាបិតិភាគិយសីល ព្រោះមិនប្រព្រឹត្តទៅព្រមដើម្បីសមាជិ ដែល
នឹងសម្រេចពានចា សីលប្រព្រឹត្តទៅព្រមដើម្បីសមាជិ គឺ ក្នុងពេលសមាជិ
សម្រេចបាន ។

ពាក្យចា ដើម្បីប្រយោជន៍អល់សមាជិ មាននំយចា ដើម្បីជាប្រយោជន៍អល់
ការកាំងចិត្តទាំងដោយអំណាចសមច័្ ។ ពាក្យចា ចំពោះ និរឿនិ គឺ ចំពោះ
វិបស្យនា ។ សំណុចា និរឿនិ ក៏ដើម្បីសម្រេចដល់វិបស្យនាមានកម្លាំង ព្រោះសីល
នឹងសម្រេចភាពជានិព្រោះភាគិយសីលបាន សូម្យីដោយហេតុត្រឹមតែបុណ្ណារោង ។

ភ្នាប់សេចត្តិចា យានិ ច សិក្សាបទាទិ នេសំ រក្តិតព្យានិ (សិក្សាបទ
ទាំងឡាយណាត់ដែលកិត្តុទាំងឡាយនោះគឺបុរក្សា) សិក្សាបទទាំងឡាយនោះ ពាន
អល់ សិក្សាបទខ.ដែលខ្លះក្រោពិអសាដារណាលួយបុញ្ញត្តិ ។

ពាក្យចា នេសំ គឺ កិត្តុទាំងឡាយនោះជាយិវិកត្តិ ឬ:ក្នុង កត្តុ ព្រោះសំដោ
ដល់បន្ទាប់ “ រក្តិតព្យានិ ” (ត្រូវរក្សា) ប្រចាំថ្ងៃ ដែលកិត្តុទាំងឡាយនោះគឺបុរ
ក្សា ។

ពាក្យចា បុណ្ណោះត្រូវបានខ្លួន គឺ ពេលមានខស្សាប់ដើម្បីខ្លួនខ្លាយរក្សា

សិលទាំងឡាយ ។ ពាក្យចា ៩០ លោកពោលដល់សិល ដែលសាមណោរទាំងឡាយ គួរក្បាយ ដូចសិលរបស់យិកាប្រាបុណ្ណ័ជាអើម ។ ពាក្យចា ៥ តីសិល ៥ ខ.ដែលព្រៀរចាកខ.ខាងក្រោមរបស់សិលទាំងអស់ ដោយរួមខ.ព្រៀរចាកការវំរោកជាអើម ជាមួយនឹងខ.ព្រៀរចាកការស្រួលផ្តល់ឈើជាអើម ចូលភ្នែងសេចក្តីផ្តើមយួរច្បាស់ ។

ពាក្យចា ការមិនលើស តី ការមិនលើសសិលទាំង៥ ។ ពាក្យចា ហកពិសិល គឺ សិលតាមសភារៈ ។ ពួកជនអ្នកឧត្តមរក្សទីប្រឈមានសិលដែលកំណត់ដោយការរើករាយនឹងទោះ ។ ពាក្យចា ចិត្តដែលជាមារយោទ មាននៅយុថា ចិត្តដែលបុញ្ញបុរសភ្នែងត្រកូលជាអើមទោះទាំងទុក , ដែលជាព្រំដែនខាងក្នុង មិនធ្វើវិវត្ថុដែលមានទោសទោះ ។ ។

កំណើមីប្រចាំត្រកូល ឬ ធមីប្រចាំតំបន់ និង លទ្ធផាសណ្ឌ៖ លោកសំដោយកាំ អាជារសិល ក្នុងខ.ទោះ ការដែលពួកប្រាបុណ្ណ័ជាអើម មិនដឹកទិកស្រីដែលជាអើម ឈ្មោះថា ធមីប្រចាំត្រកូល ការដែលអ្នកជនបទកន្លែងខ្លះ មិនបៀវតបៀនភ្នោជាអើម ឈ្មោះថា ធមីប្រចាំតំបន់ , ធមី តី លទ្ធផាសណ្ឌ៖ បានដល់ ២.បងិបត្តិមានយម និង និយម ជាអើមរបស់ពួកគិយ ។ ពិតហើយ លទ្ធផាស់ពួកគិយរំមែងទេ តី ប្រព្រឹត្តទៅដោយអន្តាក់ តី ិន្ទិ និង អន្តាក់ តី តណ្ហា ហេតុទោះទិន្នន័យ “ បានសណ្ឌ៖ ” ប្រចាំថា ទៅដោយអន្តាក់ , ម៉ោងវិញ្ញុទៀត លោកពោលថា “ បានសណ្ឌ ” ព្រោះអន្តុថា ពោះទៅទូទៅអន្តាក់ តី ការបៀវតបៀនវិនិយរបស់ព្រះអរិយៈ ។

សិល តី សិភ្នាបទ ៥ របស់ព្រះមាត្រាប្រៃះបរមពោធិសត្វ ចាត់ជាសិលដែលបរិបុណ្ណ័ំ ព្រោះព្រះបានឱ្យថា “ តាមប្រព្រឹត្តិព្រះមាត្រាបស់ព្រះពោធិសត្វ ជាអ្នកមានសិល ” សិលរបស់ព្រះមាត្រានៅព្រះពោធិសត្វទោះ ជាលំដាប់ខ្ពស់ខ្ពស់មិន

សែវយុង សូមីត្រីមកំណើកការគិតឡើងចំពោះព្រះមិត្តភាពបស់ព្រះពោធិ៍ស្សែន ទីបណ្តាកពោលថា “ ធម្មតាសិល ” ។

ពាក្យថា ទាក់ទងដោយកាមគុណ មាននំយថា ចូលទៅប្រកបព្រមហើយ នូវសេចក្តីរករាយ គឺ ព្រាត្រូវហើយដោយសេចក្តីរករាយក្នុងកាម និង ក្នុងចំណែក នៃកាមទាំងឡាយ ។ ពាក្យថា ធម្មតាសិល គឺ សិលដែលមានហើយកាមធម្មតា គឺ តាមទិន្នន័យនៃហេតុ ។ ពិតហើយ សិលនៃមាត្រាបស់ព្រះពោធិ៍ស្សែនជាទម្លៃតិ ដល់នូវការអូសខាត់យ៉ាងប្រសើរតាមសភានៃពេម្ភារ៉ា ដោយពេជ់នៃសិល ដោយ អាចឱ្យភាពនៃគុណរបស់ព្រះមហាថ្រាវពិស្សុ ដែលបំពេញសិលបានមិន ឱ្យដល់ចូលកំ ឱ្យដល់បំផុតនៅក្នុងព្រះគេ ។ ដោយ អាជិ សំពួច មហាកសុវត្ថិនំ លោក អាជារ្យរំម៉ង្សែប្បុមយកបុគ្គលទាំងឡាយមាននៅ ក្នុង ជាដើមទុកដឹងដែរ ។

បានរួចថា នាងទាំងឡាយនោះ នឹងជាអ្នកមានសិលបរិសុទ្ធលូតែម្ភារ៉ា អស់ កាលយុរិយកហើយ ព្រះអ្នម្រោះ ទីបណ្តាកពោលថា “ របស់ស្សែនដែលបរិសុទ្ធដែល ទាំងឡាយ ” ។

ពាក្យថា ក្នុងជាតិនោះ ១ មាននំយថា ក្នុងជាតិ មានជាតិដែលជាប្រះសិល រកជាន់ និង មហិរុយរាជជាតិដើម ។ ឈ្មោះថា បុរីហេតុកសិល ព្រះអន្ត់ថា មាន ហេតុខ្សែសម្រចមកពីមុន គឺ ក្នុងជាតិមុន ។

កំសិលមានបកពិសិលជាដើមទេ៖ ព្រៀរចាកការសមាជាន កំមានលក្ខណៈ មិនលើស គូរិយិយ៉ែង លោកសព្វោះចូលក្នុងសម្បត្តិវិរឿនិ ។

សម្បត្តិសេចក្តីថា យំ កតរតា ឯវា រីត្ត សិលំ (សិលណាបានដែលព្រះមានព្រះភាគ ត្រាស់ទុកយ៉ាងនេះ) ។ បន្ទះ តិច ជាបាក្យសម្រេចដល់សាសនាដែលជានិ អាស្រែយរបស់បុគ្គលអ្នកបំពេញសិលដែលកំពុងពោលដល់ និងបងិសជនូវសេចក្តី ជាយ៉ាងនោះនៃសាសនាដែល ។

សម្បូចដែលត្រួរពាក្យសំខុកថា តើដោរ ភិភុទ សមណោ ។បេ។ សុព្ភារ
បរិយវារា សមណោហិ អរព្យាបិ ។ ម្នាលភិភុទចាំនៃឡាយសមណោ:ទី ១ មាន
តែភិភុទព្រះសាសនានេះប៉ុណ្ណារៈ សមណោ:ទី ២ និងសមណោ:ទី ៣ សមណោ:ទី ៤
មានតែភិភុទព្រះសាសនានេះប៉ុណ្ណារៈ លទ្ធផីសាសនាម៉ែន សូឡូនីមចាកសមណោ:
អ្នកដឹងទៅ ។

(ចប់មហាសិកា)

.....

ចត្តិតែ និ ៤

គូរីជ្រាបវិនិច្ឆ័យក្នុងចតុក៖ទី ៤ ដូចតទៅ :

ឧតិមេក្នុងវរសីល

សីលណាដែលប្រាជាមានប្រព័ភាពត្រាស់ទុកចា កិត្យក្នុងសាសនានេះ ជាមួកសង្ឃឹមដោយពាណិមេក្នុងវរជានិច្ច ដល់ប្រព័មដោយអាចារៈនិងគោចរ មានប្រក្រើតឱ្យឯកសារក្នុងទោសសូម្យិបន្ទិចបញ្ញុច សមានោះ សិក្សានៅក្នុងសិក្សាបទទាំងឡាយដូច្នេះសីលនោះ ឈ្មោះថា ពាណិមេក្នុងវរសីល ។

ចបារវិធានា

ឧតិមេក្នុងវរសីល

ពាក្យចា កិត្យ ជាតាក្យសម្រួលដល់បុគ្គលូអូកបំពេញសីលនោះ ។

ពាក្យចា អូកសង្ឃឹមដោយពាណិមេក្នុងវរ នេះជាតាក្យសម្រួលថា កិត្យនោះតាំងនៅក្នុងពាណិមេក្នុងវរសីល ។ ពាក្យចា ជានិច្ច នេះ ជាតាក្យសម្រួលថា កិត្យនោះមានការប្រព័មព្រៀងដោយការនៅសមត្ថរដល់សីលនោះ ។ បទចា ដល់ប្រព័មដោយអាចារ និង គោចរ នេះជាតាក្យ សម្រួលដល់ដីដែលជាទុប្រាការចំពោះពាណិមេក្នុងវរសីល និង គុណដែលគូរីសប្រចឡលសំឡើងនៅ ។ ពាក្យចា មានប្រក្រើតឱ្យឯកសារក្នុងទោសសូម្យិបន្ទិចបញ្ញុច នេះជាតាក្យសម្រួលថា មិនយ្មានចាកពាណិមេក្នុងវរសីល ។ ពាក្យចា សមានោះ ជាតាក្យសម្រួលដល់ការកាន់យកសិក្សាបទទាំងឡាយដោយមិនមានចំណោកសល់ ។ ពាក្យចា សិក្សា ជាតាក្យសម្រួលដល់ភាគជាមួកមានការប្រព័មព្រៀងក្នុងសិក្សាបទ ។

ពាក្យចា ក្នុងសិក្សាបទទាំងឡាយ ជាតាក្យសម្រួលដែលគូសិក្សា ។
ពាក្យណាដែលគូរពាលក្នុងអធិការនេះ ពាក្យនោះនឹងមានច្បាស់ខាងមុខ ។

(ចប់មហាផីកា)

អធិបញ្ញាយនគ្គលើបន្ទាន់ ៦

(ពទេ ១) នេះជាតាក្យវិនិច្ឆ័យដោយពណ៌ខាល់សេចក្តី នៃបទភាមលំដាប់ ចាប់ពី
ខាងដើមនៃសិលទាំងឡាយនោះ :

បន្ទានា តិច គី ក្នុងសាសនានោះ ។

បន្ទានា កិក្តុ បានដល់ កូលបុត្តិដែលបួសដោយសទ្វា, ដែលបានរោហារ (ពាក្យ
ហោា) យ៉ាងនោះ ព្រោះការ: គិការយើងឱ្យកំយក្នុងសង្ការ ឬ នៅយម្ពោះនៅតែ
ព្រោះជាអ្នកប្រើសំណើដែលហេកដាច់ហើយ ជាបន្ទះជាបើម ។

ក្នុងបន្ទា សង្ឃឹមដោយបាតិមេខ្លួនសំវារេះ មានសេចក្តីថា ពាក្យចា
ពាណិមេខ្លួន សំដោយកសិលដែលជាសិក្សាបទ ព្រោះថា អ្នកណាចាំរាំងមើល គិត
រក្សាសិលនោះ សិលនោះ រំលែងឡើងបុត្តិលនោះខូចខូច គី ឱ្យផុកចាកទុក
ទាំងឡាយ មានទុកក្នុងអចាយជាបើម ព្រោះហេតុនោះ សិលនោះទីបណ្តាក
ហោចា ពាណិមេខ្លួន ។

ការបិទចាំង ឈ្មោះថា សំវា , ពាក្យចា សំវា នេះជាភេញនៅក្នុងការមិនលើស
ផ្លូវការ និង ផ្លូវរាងចា , សំវា គី ពាណិមេខ្លួន ឈ្មោះថា ពាណិមេខ្លួនសំវា កិក្តុ
សង្ឃឹមហើយ គី ចូលដល់ ប្រកបព្រមហើយដោយសំវា គី ពាណិមេខ្លួន នោះ
ឈ្មោះថា អ្នកសង្ឃឹមដោយ ពាណិមេខ្លួនសំវា ។

បន្ទា វិហារតិ គិ ផ្លាស់ប្បូរសវិយាបថជានិច្ច ។

មហាសិកា

ពណ៌តាម្វាគិមេងទួសំវរសីល

បន្ទា ភ្លោ មាននំយសិនិង តេសុ យោត ពាណិមេក្តុសវរសីល ព្រះបាយ ក្នុងបណ្តាញពាណិមេក្តុសវរសីលទាំងឡាយនៅ៖ ។ ពាក្យចា អាទិតោ បង្ហាយ មាននំយចា ចាប់តាំងពីដើមនៃទេសទាអេលមកហើយ ដោយពាក្យចា “ ឥន ភិកុ ” ដូច្នេះ ។ បន្ទា វិនិច្ឆ័យកចា មាននំយចា កចាេដេលនាំមកទូរការវិនិច្ឆ័យដើមី កម្មាត់ទូរសេចក្តីសង្ឃឹមឲ្យក្នុងសិលទាំងឡាយនៅ៖ ។ លោកអាចារ កាលនឹងសម្រួលបរិយាយដេលជាដ្ឋីកម្មាយរបស់បញ្ជីត ដេលមិនទូទៅ ព្រះសេចក្តីខាងដើមទូទៅចំពោះបុគ្គលគ្រប់ដីក ទីបានលចា “ ភិនិបង្ហាញិតាយ រ ” ឬនំយម្រោងទីត ព្រះជាអ្នកប្រើសំណែកដេលហេកដាច់ហើយជាដើមដូច្នេះ ។ និងដោយប្រការដូច្នេះ រំមងសម្រួលចា ភិកុនោះ ជាអ្នកគូរដល់ពាណិមេក្តុសវរដេលបរិបុណ្ណោះហើយ ។ ធម្មតាការ៖នៃអ្នកទ្រនិសំណែកដេលហេកដាច់ហើយជាដើមរំមងមានចំពោះមនុស្សអគ្គាក់នៅ៖ ដើម្បីនឹងដោយសង្គា ដូច្នេះហើយ ទីបានលចា “ កុលបុគ្គ ” ដើម្បីសម្រួលការ៖នៃកាតជាអ្នកប្រកបការបងិបត្តិ ។ ពិតហើយ កុលបុគ្គដេលមានអាចារ ឬ កុលបុគ្គពិកំណើក កំអាចបងិបត្តិបាន ។ ពាក្យចា សិល គិ សិក្សាបទ បានដល់ សិលដេលទ្រង់បញ្ជាក្នុកដោយអំណាចសិក្សាបទ ដេលធ្វើនឹងដោយចារិកសិល និង រានិសិល ។ បន្ទា យោ ជាតាក្យសម្រួលមិន ឡាស់លាស់ គិ បុគ្គលណាមួយ ។ បន្ទា ទំ យោត វិនិយបរិយាបន្ទុំ សិល

ប្រចាំ មានអល់ សិលដែលទាក់ទងក្នុងវិនិយោគោះ ។

បន្ទចា កំ យោត បុគ្គលំ ប្រចាំ បុគ្គលេនោះ ។ រំលែងធ្វើបុគ្គលេនោះខ្សែចុង ពុក ព្រោះភាពជាមេរិតនៃការឱ្យបរូមត្រា ។ ភពទាំងឡាយក្នុងអតាយ មេរិតនោះ ឈ្មោះ ថា អចាយិកានិ (ភពក្នុងអតាយ) ។

ដោយ អាជិ ស្តី លោករូមទាំងទុក្ខក្នុងសង្ការទាំងអស់ ក្រោពិភពក្នុង អតាយនោះ ។ ការបិទកាយទូរទឹកនិងវិទ្យារ ឈ្មោះថា ការសង្ឃម ។ ទូរទាំងឡាយ នោះរំលែងយាំងហើយ បិទហើយដោយការបិទណាការបិទនោះឈ្មោះថា សំវរ។

ព្រោះសំវរនោះ គឺ ការមិនឈានកន្លែងអាបត្តិទាំង ពី កន្លែង ព្រោះធ្វើអធិប្បាយ ថា ជាបងិបក្សដល់ការឈានកន្លែង ឬចេះទិន្នន័យពាល់ថា “ ពាក្យចា សំវរ នេះជាទុក្ខនៃការមិនឈានកន្លែង (អាបត្តិ) ដែលកើតតាមច្បោរកាយ និង រាជ ” ។

ពាក្យចា សង្ឃមហើយដោយសំវរ គឺ ពាណិមេខ្លួសំរសិល ម៉ានីម៉ែចា ម៉ានកាយ ទូរ និង វិទ្យារបិទហើយដោយពាណិមេខ្លួសំរសិល ។ ព្រោះបុគ្គលិកឈ្មោះនោះ រំលែងឈ្មោះថា ចូលអល់ហើយទូរពាណិមេខ្លួសំរសិលនោះ និងឈ្មោះថា ម៉ាន ការប្រមិជ្ជាឌី ដោយពាណិមេខ្លួសំរសិលនោះ មេរិតនោះ ទិន្នន័យពាល់ថា អធិប្បាយ ថា “ ចូលអល់ហើយ ប្រកបហើយ ” ឬចេះ ។

នំយោងឡើត បុចុផ្ទុនឈ្មោះថា ពាណិ (អ្នកម៉ានការឆ្លាក់ទៅជាប្រក្រពី) ព្រោះអត្ថចា ម៉ានប្រក្រពីឆ្លាក់ទៅក្នុងអតាយទាំងឡាយប្រើប្រាស់ ព្រោះកិលស ទាំងឡាយម៉ានកម្មាំង ៩ , ព្រោះការធ្វើពាបពានដោយ ៩ , ព្រោះការធ្វើបុណ្យ ធ្វើពាបដោយកម្រោះទៅប្រក្រពី ៩ ។ បុ ឈ្មោះថា ពាណិ (អ្នកម៉ានការឆ្លាក់ចុះទៅជាប្រក្រពី) ព្រោះអត្ថចា ជាអ្នកដែលកម្មាំងនៃកម្មបន្ទាត់ទៅហើយក្នុងភពជាមិះ ព្រោះការ មិនឡើង ម៉ានប្រក្រពីទេ ព្រោះវិលទេវិជ្ជិ មិនតាំងមាំ ឬចោរប្រើប្រាស់

សម្រាប់សូន្យច្បាប់នា , នំយោងឡើត សន្លាននៃសត្វ ឬ ចិត្តនោះនេះ ឈ្មោះថា បាតិ (អ្នកធ្វើឱ្យឆ្លាក់ចុះទៅជាប្រក្រាធិ) ព្រោះអត្ថថា មានប្រក្រាធិញ្ញាំងអត្ថភាពខ្សែឆ្លាក់ទៅក្នុងសក្ខិកាយនោះ ៩ តាមអំណាចនៃការស្វាប់ ។ ឈ្មោះថា បាតិមេក្តុ ព្រោះអត្ថថា ញូវាំងបាតិនោះឱ្យធួរចាកពីសង្ការទុក ។ សត្វ លោកហោថា “វិមុត្តា” (អ្នករួចធុក) ព្រោះអត្ថថា ឲ្យចួកនៃចិត្ត ។ សមពិកអូច្រោដៃត្រាស់ទុក ថា “ ចិត្តរោទានា វិសុំផ្សែនិ ” (សត្វទាំងឡាយរំលែកបិសុទ្ធប្រាស់ការធ្វើរដៃនៃចិត្ត) និងថា “ អនុបាទាយ អាសរៀបិ ចិត្ត វិមុត្ត ” ចិត្តរួចធុកចាកអាសវាំ ទាំងឡាយ ព្រោះមិនប្រកាន់មានចុះទៅ ។ ម៉ោងឡើត ឈ្មោះថា បាតិ (អ្នកឆ្លាក់ទៅ) ព្រោះអត្ថថា ឆ្លាក់ទៅ គឺប្រព្រឹត្តទៅក្នុងសង្ការ ព្រោះហេតុ មានអវិជ្ជាដាច់ដី សមូដ្ឋច្រោដៃត្រាស់ទុកថា “ សត្វមានគ្រឿងរាំង គឺ អវិជ្ជា មានសំយោជន៍ គឺ តណ្ហា សុខ៊ែនានិច្ច វិលរល់ជានិច្ច ” ឯុទ្ធម៌ ។

សិល ឈ្មោះថា បាតិមេក្តុ ព្រោះអត្ថថា ជាបេក្ខុឱ្យសត្វឈ្មោះថា បាតិ នោះជួកចាកសង្កិលេសទាំង ៣ មាន តណ្ហាដាច់ដី ។

គីវិជ្ជាបច្ចា បាក្សោចា បាតិមេក្តុ នោះ សម្រេចដោយការសមាស ឯុទ្ធស៊ុទ្ធទាំងឡាយ មានស៊ុទ្ធបាំង កណ្តាកាមេរា ” ជាចំណួន ។

ម៉ោងឡើត ចិត្ត ឈ្មោះថា បាតិ ព្រោះអត្ថថា ធ្វើឱ្យឆ្លាក់ទៅ គឺ ឱ្យឆ្លាក់វិនាសទៅក្នុងទុក ។ សមពិកអូច្រោដៃត្រាស់ទុកថា “ ចិត្តន និយភិ លោក ចិត្តន បរិភិស្សិតិ ” លោក ដែលចិត្តរំលែកនៅទៅ ចិត្តរំលែកច្រាន ទៅ ។ សិល ឈ្មោះថា បាតិមេក្តុ ព្រោះអត្ថថា ជាបេក្ខុឱ្យ ចិត្ត ឈ្មោះថា បាតិ នោះជួកទៅ ។

ម៉ោងឡើត សង្កិលេស មានតណ្ហាដាច់ដី ឈ្មោះថា បាតិ ព្រោះអត្ថថា ជា

ហេតុខ្សែកំឡើងអាមេរិក និង សង្ការទុក ។ សម្បូចដែលប្រជែងត្រា
“តណ្ហានិនេតិ បុរីសំ” (តណ្ហានិមេងញុំនឹងបុរសវិញកើត) និងថា តណ្ហានិតិយោ
បុរីសោ (បុរសមានតណ្ហាដាមិត្តគម្រប់ៗ) ដូច្នេះជាថីម ។ ឈ្មោះថា ពាណិមេក្នុង
ព្រោះអនុញ្ញិត ឬតុចាកពិពាណិនៅ ។ ម៉ោងទីតួក ភាយកនេះខាងក្រុង នៃ និង ខាង
ក្រោម ឈ្មោះថា ពាណិមេក្នុង ឬតុចាកពិពាណិនៅ ។ សម្បូចដែលប្រជែងត្រា
ខុកថា “ នសុ លោកេ សមុប្បញ្ញា នសុ កុព្វិតិ សន្និ ” លោកកើតឡើង
ក្រោម ព្រោះភាយកនេះ នៃមេដើរចិត្តក្នុងភាយកនេះ ។

សិល ឈ្មោះថា ពាណិមេាត្រ ព្រោះអត្ថថាតុតចាកពី ពាណិ ពោលគឺ អាយកនៃ ខាងក្រុង នៅ នឹង អាយកនៃខាងក្រោម នៅ នៅ ។ ម្បានឡើត សង្ករ ឈ្មោះថា ពាណិ ព្រោះអត្ថថា អូកដែលមានការធ្វាក់នៅ គឺ ធ្វាក់វិនាសនៅ ។ សិល ឈ្មោះថា ពាណិមេាត្រ ព្រោះអត្ថថា តុតចាកសង្ករនៅ ។ ម្បានឡើត ព្រះមានព្រះភាគជាដំបូងនៅ ដែលសញ្ញលោក ហោចា “ បតិ ” ព្រោះភាគជាជិបតិនៃលោក ទាំងពួន ។

ឈ្មោះថា មោក្តូ ព្រោះអត្ថថា ជាបេហក្សុចធុត , សិល ឈ្មោះថា បាតិមោក្តូ ព្រោះអត្ថថា ជាគ្រឹងឯចធុត , ចំពោះព្រះមានព្រះភាគ ឈ្មោះថា ហតិ ព្រោះបាតិ នៅ៖ ព្រះមានព្រះភាគឡើងបញ្ជាផ្ទុកពីយើ , បាតិមោក្តូ នៅ៖ ឯងជាបាតិមោក្តូ ។ ម្វោងទៀត សិល ជា ហតិ ព្រោះអត្ថថា ខ្ញុំខ្លួនដោយភាគជាបុសគុណប៉ុំសម្រួលុយទាំងទ្រាយនៅ៖ ជា មោក្តូ ព្រោះអត្ថតាមផែលពោលហើយជាបាតិមោក្តូ ។ ទីបឈ្មោះថា ហតិមោក្តូ , ហតិមោក្តូ នៅ៖ ឯងជាបាតិមោក្តូ ។ ពិតិផ្ទុចផែលលោកពោលទុកថា “ បាតិមោក្តូនឹង មុខមេក់ បមុខមេក់ ” មាននំយថា បាតិមោក្តូនេះ សេចក្តីថា សិលជាមុខ សិលនេះជា

ប្រមុខ ដូច្នោះគឺអធិប្បាយភាពទៅ... ។

ម្យាងឡើត សំណុចា ឬ ជានិបាតប្រើបង្គុងអភិវឌ្ឍន៍ ឬការ , សំណុចា អភិ ជានិបាតបង្គុងអភិវឌ្ឍន៍ អច្ចន្ល់ (ភាពលើស) ព្រោះដូច្នោះ សិលណា ឈ្មោះថា ពាណិមេក្តុ ញូវឃសត្វឱ្យចុះអំពីភាពលើស ហេតុនោះ សិលនោះ ឈ្មោះថា ពាណិមេក្តុ ។

សិលនោះ ឧនីង់ រំមងញូវឃសត្វឱ្យចុះអំពី គឺ ធ្វើឱ្យស្រាលស្ថិន ដោយ អំណាចទទួលឱ្យហានិន , ដែលប្រកបដោយសមាជិ និង ប្រកបដោយបញ្ញា រំមងញូវឃសត្វឱ្យចុះអំពី គឺ ធ្វើឱ្យស្រាលស្ថិនដោយអំណាចវិភាគធមនុស្ស ហានិន និង ដោយសមុទ្រិនុស្ស ហានិន ព្រោះហេតុនោះ ទីបសិលនោះ ឈ្មោះថា ពាណិមេក្តុ , ម្យាងឡើត សិល ឈ្មោះថា បតិមេក្តុ ព្រោះអភិវឌ្ឍន៍ ជាការរួចរាល់ដំពោះ ឬ អធិប្បាយថា ជាការរួចរាល់ដោយចំពោះថាគារទោស គឺ សេចក្តីលើសនោះ ឬ , បតិមេក្តុ នោះ ឯងជា ពាណិមេក្តុ ។ ម្យាងឡើត ពាក្យថា មោក្តុ បានដល់ និញ្ញាន , សិល ឈ្មោះថា បតិមេក្តុ ព្រោះអភិវឌ្ឍន៍ ជាការប្រព័ន្ធប្រចាំថ្ងៃ និង ដែលឈ្មោះថា មោក្តុ នោះ ។ មែនពិត សិលសំវិរ ជាការខែឱយ គឺ នេះទៀត នៅព្រះនិញ្ញាន ដូចជាការរំឡើងនៃអរុណាបស់ដូនិញ្ញានប្រែប្រួល និង ក្នុងការប្រព័ន្ធប្រចាំថ្ងៃ នៅព្រះនិញ្ញាននោះ ព្រោះជាការរំលតកិលេសបានតាមសមគ្គ , បតិមេក្តុ នោះ ឯងជា ពាណិមេក្តុ ។

ម្យាងឡើត សិល ឈ្មោះថា បតិមេក្តុ ព្រោះអភិវឌ្ឍន៍ ប្រព្រឹត្តទៅចំពោះ មោក្តុ (គឺ ព្រះនិញ្ញាន) ឬ ចំពោះអភិវឌ្ឍន៍ មានមុខង្មោះទៅរក មោក្តុ (គឺព្រះ និញ្ញាន), បតិមេក្តុ នោះ ឯងជា ពាណិមេក្តុ បណ្តិតគឺជាបន្ទីមសារនៃ ពាណិមេក្តុ សំណុ ក្នុងអធិការនេះ ដោយប្រការរួចរាល់ដែលពោលមកនេះចុះ ។

ពាក្យថា សិរិយតិ ក្រោចា រំមងញូវឃសត្វការពិនិត្យប្រព្រឹត្តទៅ ។

លោកសម្រួលការសម្រាកនៃសាស្ត្រយោបច្ច (សាស្ត្រយោបច្ចវិហារ) របស់ភីអូដែល
តាមចំណងទេស្ថុនឹងសិល គឺ ជាកិម្មុសំវរ ដោយពាក្យថា “វិហារភី ” នេះ ។

(ចប់មហासិកា)

.....

នាយក - អនុបាន

ខ្លឹមសារនៃពាក្យចា " ដល់ព្រមដោយអាចារ និង គោចរ " ជាដើម គបី ជ្រាបតាមទំនួលពេលពេលមកហើយ ក្នុងព្រះពាណិមាបុស និង ពិតហើយ ព្រះមហាសង្គាលកាតាយក្រពេលពាក្យនេះទុកចា " ពាក្យចា ដល់ព្រមដោយអាចារ និង គោចរ " មាននិទ្ទេសចា អាចារកំមាន អនាចារកំមាន ក្នុង ២ យ៉ាងនោះ អនាចារ តើដូចមេច ? សេចក្តីលើសង្គរកាយ សេចក្តីលើសង្គរវាទា សេចក្តី លើសទាំងង្គរកាយ ទាំងង្គរវាទា នេះលាកហេវាៗ អនាចារ ភាពជាអ្នក ទ្រួសសិល សុមីទាំងអស់កំណើនប៉ាំង អនាចារ កិត្យូបខ្លះក្នុងផ្លូវទំនួល រួមន ចិត្តូមជិវិតដោយការឱ្យដើមបុសីខ្លះ , ដោយការឱ្យស្តីកលើខ្លះ ដោយការឱ្យជ្រាបី លើខ្លះ ផ្លូវលើ គ្រឿងងូកទិន្នន័យ និង លើសង្គរការ សេរាបខ្លួន (ដើម្បីឱ្យគោចរ សេរាបខ្លួន) ដោយទិន្នន័យ (លេងបន្ទីមេនខ្លះ) ង្គចជាសំណួរសេរាបខ្លះ[☆] ដោយធ្វើខ្លួនឱ្យជាអ្នកចិត្តូមទារកខ្លះ ដោយការទទួលដំណឹងគេខ្លះ ឬ ដោយ មិញ្ញានិរោះដោយ ១ ដែលព្រះមានព្រះភាគត្រែងតិះដោល នេះលើខ្លះ អនាចារ ។

មិនលើសង្គរវាទា ការមិនលើសទាំងង្គរកាយ និងង្គរវាទា នេះលាកហេវាៗ អាចារ សិលសំរទាំងអស់កំណើនប៉ាំង អាចារ កិត្យូបខ្លះក្នុងសាសនានេះ មិន ចិត្តូមជិវិតដោយការឱ្យដើមបុសីក្នុង មិនចិត្តូមជិវិតដោយការឱ្យស្តីកលើក្នុង មិន ចិត្តូមជិវិតដោយការឱ្យជ្រាបី ផ្លូវលើ គ្រឿងងូក និង លើសង្គរការ មិនចិត្តូម ជិវិតដោយការបន្ទាបខ្លួន (ដើម្បីឱ្យគោចសេរាប) ក្នុង មិនចិត្តូមជិវិតដោយការ ទិន្នន័យ (លេងបន្ទីមេន) ង្គចជាសំណួរសេរាបក្នុង មិនចិត្តូមជិវិតដោយការធ្វើខ្លួន

[☆] លាកហេវាៗ សំណួរសេរាបនោះ នឹង មានសំណួរសេរាបដែលមិនអ្នក ពិចារណាតាម ដែល អ្នក ស្រីក្នុងបាន បុគ្គលិកលេងបន្ទីមេន ពាក្យគេពិតិមិត្តភាគាស់ ។

ជាអ្នកចិត្តូមទារក្តី មិនចិត្តូមដីវិភាគដោយការទូលដំណឹងឱ្យគេក្តី មិនចិត្តូម
ដីវិភាគដោយមិថ្យាជីវេះឡើង ។ ដែលប្រាប់ពុទ្ធដាម្ចាស់ទ្រង់គឺដោល នេះហេតុចា
ភាពារ ។

តោច់ - អតោច់

តាក្យចា គោចរ មាននិទ្ទេសចា គោចរក់មាន អគោចរក់មាន ក្នុង ២ យ៉ាង
នេះ , អគោចរដូចមេច ? កិត្យូបខេះក្នុងសាសនានេះ ជាអ្នកមានស្រីពេស្រាតា
គោចរ ឬ ស្រីម៉ាយ ស្រីសោវកែ ខ្លួយ កិត្យី និង កែវមសុវជាគោចរ ជាអ្នក
ស្ថិទ្ធិស្ថាលជាមួយនឹងប្រាប់រដ្ឋាភិបាល ជាមួយអមាត្រ ជាមួយនឹងតិវិយ ដោយការ
សំណែះសំណាលជាមួយគ្របសុ របីបមិនសមគ្នា បុចា រំមែនសេព រំមែនគប់
រក រំមែនចូលទៅអង្គុយដិតនូវគ្រកូលទាំងឡាយដែលមិនមានស្វោះ មិនដោះប្រា
ដែលបន្ទាសចាំសំ ដែលប្រាប់ខ្លួយគ្នា មិនមែនជាប្រយោជន៍ វគ្គដែលមិនទំនុក
ប្រុង ប្រាប់បានដឹងថាសម្រាប់បានសុខ ប្រាប់បានដឹងថាសម្រាប់បានសុខ ។ (ឱ្យ) ដល់
ពួកកិត្យី កិត្យី ឧបាសក ឧបាសិកា នេះហេតុចា អគោចរ ។

ក្នុង ២ យ៉ាងនេះ គោចរដូចមេច ? កិត្យូបខេះក្នុងសាសនានេះ ជាអ្នកមិន
មានស្រីពេស្រាតាគោចរ ។ ៧៦៧ មិនជាអ្នកមានកែវមសុវជាគោចរ មិនស្ថិទ្ធិ
ស្ថាលជាមួយប្រាប់រដ្ឋាភិបាល ។ ៨ ៨ ជាមួយសារករបស់ពួកគិយ ដោយការសំណែះ
សំណាលជាមួយគ្របសុដែលមិនសមគ្នា បុចា រំមែនសេព រំមែនគប់រក រំមែន
ចូលទៅអង្គុយដិតគ្រកូលទាំងឡាយ ដែលមានស្វោះដោះប្រា (ដូច) ជាមណ្ឌុងទីក
រុង ពីរដៃដោយសំណែះការពារព្រលេ មានក្នុងកសិចចញចូល ប្រាប់ប្រយោជន៍ឱ្យ
៧៦៨ ប្រាប់បានដឹងថាសម្រាប់បានសុខ ប្រាប់បានដឹងថាសម្រាប់បានសុខ ។ ៧៦៩ ដល់ពួកកិត្យី កិត្យី ឧបាសក ឧបាសិកា
នេះហេតុចា គោចរ , កិត្យីដែលចូលទៅរហូតដល់ ជាអ្នកចូលមករហូតដល់ ជាអ្នកបងិបត្តិរហូតដល់ ជាអ្នកប្រកបប្រាមដោយអាទារនេះដោយ គោចរនេះដោយ

ដោយនីយដែលពាលមកហើយ ត្រូវបានក្រោង និងបានចាប់ផ្តើម ការគ្រប់គ្រងសម្រាប់ជាមុន។

కుమారుల ప్రయాసం

* គិចិនអង្គយតាមកំឡើងសមភូមិចំពោះខ្ពស់ អង្គយខាន់ក្រោយ ឬ អង្គយទាត់ ជាបេក្ខ ឱ្យកិត្តិផ្តើរកកំឡើងអង្គយមិនបាន ក្រោះកំឡើងសមភូមិចំពោះខ្ពស់លាកអង្គយហើយ ទៅអង្គយមុខកំមិនបាន ។

ខោះ ស្ថាបអដ្ឋូលសិសេះក្នុងប្រុសខោះ នេះហេតុថា អនាទារជ្រើរកាយ ។

ក្នុង ២ យ៉ាងនេះ អនាទារជ្រើរវាទាគើចូចមេច ? កិត្យូបខោះក្នុងព្រះសាសនា នេះ សូមឱ្យនៅក្នុងជំនួសង្ឃកំមិនធ្វើសេចក្តីភាពក្រោង មិនទាន់បានសុខិកាសពី ព្រះចេរ់ដីន ក៏ពោលធីម៉ៅ ធ្វើយបញ្ញាខោះ សូត្រពាណិមាត្រទៅ ឈរនិយាយខោះ លើកដីខ្លាក់ខ្លួននិយាយខោះ សូមឱ្យចូលទៅការអំលីផ្លូវជូន ពោលនឹងស្រី ឬ ក្នុង ស្រីយ៉ាងនេះថា “ នេះ អ្នកមានឈ្មោះយ៉ាងនេះ មានគោត្រយ៉ាងនេះ បបរមិន ទាន់អស់ទេបី ? បាយមិនទាន់អស់ទេបី ? របស់ទំបាចិនទាន់អស់ទេបី ? ” និយាយចេនថា “ អាត្រានឹងជីកមិតិ នឹងទំបាតមិតិ នឹងនាន់មិតិ ” ឬថា “ អ្នកទាំងឡាយ នឹងខិត្តិដល់អាត្រា ” ដូច្នេះ នេះហេតុថា អនាទារជ្រើរវាទា ចំណែក អាទារ គប្បីជ្រាបដោយនឹងផ្លូវជាតិ នោះអនាទារនោះចុះ ។

នៅម៉ោងទៀត កិត្យូផែលមានការគោរព មានការកោតក្រោង ដល់ព្រមដោយ ហិរិនិត្តឃួរ: ត្រង់រៀបរាយ យុំរៀបរាយ មានកិរិយាល័យនៅ ចយក្រោយ ក្រឡើក មិន នាកមិន បត់ដោច្បែល លាក់ដោច្បែល គូរដ្ឋោះថ្វា ចក្ខុសំយុងចុះ ដល់ព្រម ដោយគិយាបចំ រក្សាទាក្នុងត្រួតយំទាំងឡាយ ដីងប្រមាណក្នុងភោជន ប្រកប រើយ ។ ទូវជាកិរិយាម៉ៅ ប្រកបដោយសតិសម្បជញ្ញា: ត្រាត្រាតិច សន្លាស មិន សិទ្ធិស្អាលដោយពួកគណៈ: ត្រារួសចក្តីព្យាយាម ធ្វើដោយគោរពក្នុងអភិសមាថារិកសិក្សាបទទាំងឡាយ ចេននៅដោយសចក្តីគោរព និង គោតក្រោង ជានិច្ច ការពាមុកមានសេចក្តីគោរពជាអាជីវេះ ហេតុថា អាទារ គប្បីជ្រាប អាទារ ជូនចេន ។

លោក ៣

ឧបនិយែយលោក

គោចរមាន ៣ យ៉ាងតី ឧបនិយែយគោច អារក្សគោច ឧបនិព្យេចគោច ហណ្ឌាគោច ៣ យ៉ាងនោះ ឧបនិយែយគោចរដ្ឋចម្លច ?

កល្បាតមិត្តផែលប្រកបដោយគុណជាកថារក្តុ ១០ ផែលជាកន្លែងបុគ្គលបាន អាស្រ័យហើយ រំមែងបានស្ថាប់វគ្គផែលមិនធ្លាប់បានស្ថាប់ ធ្វើវគ្គផែលធ្លាប់បាន ស្ថាប់ហើយខ្សែកាន់តែជាកំច្បាស់ឡើង ឆ្លងទូរសេចភីសង្ឃ័យបាន ធ្វើការយល់ខ្សែ ធ្វើចិត្តគំនិតខ្សែរដំបាន ឬថា បុគ្គលសិក្សាកាមកល្បាតមិត្តណាតាបើយ រំមែងចម្រើនដោយសទ្ធា រំមែងចម្រើនដោយសិល សុតេះ ចាត់ បញ្ញា កល្បាត មិត្តនោះ ហៅថា ឧបនិយែយគោច ។

អារ៉ាន់លោក

អារក្សគោចរដ្ឋចម្លច ? កិត្តិក្នុងសាសនានេះ ចូលទៅការនៅលើថ្ងៃដូច ដើរទៅ តាមច្បាប់ មានចក្ខុសំយុងចុះ សម្រួលមួយដូរទីម សង្ឃឹមហើយ មិនក្រឡៀក មិនលើពលដី មិនក្រឡៀកមិនលើពលសេះ មិនក្រឡៀកមិនលើពលរែ មិនក្រឡៀក មិនលើពលថ្ងៃដើរ មិនក្រឡៀកមិនស្រី មិនមិនលើបុរស មិនដើរមួយមុខមិន មិនខ្ពស់មិន មិនបែរមិនឡៀវេរោះឡារោះដើរទៅ នេះហៅថា អារក្សគោច ។

ឧបនិព្យេចលោក

ឧបនិព្យេចគោចរដ្ឋចម្លច ? ឧបនិព្យេចគោច បានដល់ សតិប្បញ្ញាន ៤ ផែលជាថីទាំងមិត្តចូលទៅចែងទុក សមដូចភាសាសិតប្រពេលប្រពេលប្រពេលប្រពេល “ ម្នាលកិត្ត ទាំងឡាយ អ្នដាក់គោចរបស់កិត្ត ? ” ធម៌ជារិស៊ូយ៉ែនិការបស់ខ្ពស់ ធម៌នេះគឺមីតិ

សតិប្បញ្ញត្រទ ៤ នេះហេចា ឧបនិធីគោគោច្រ ។

កិត្យជាមួកចូលដល់ ជាមួកប្រកបព្រមដោយអាចារនេះដីន ដោយគោច្រនេះ ដី ដូចដែលពាល់ហើយ សូម្រីព្រោះហេតុនោះ ទិន្នន័យហេចា “ អាចារគោគោច្រ សម្បញ្ញត្រ ” (មួកដល់ព្រមហើយដោយអាចារ និង គោច្រ) ។

សេចក្តីថា “ មានប្រក្រតិយើញកំយក្សុងទោសសូម្រីកិច្ចូច ” មាននំយចា ជាមួកមានប្រក្រតិយើញកំយក្សុងទោសទាំងឡាយ សូម្រីមានប្រមាណក្សូច ដែល ធ្វើនៃដោយទោសជាផើមថា សេវិយវគ្គដែលមិនតាំងចិត្តកន្សែង និង ចិត្តប្រាជ ដែលជាអកុសល ។ ពាក្យថា “ រំមនសមាទានសិក្សានៅក្នុងសិក្សាបទ ទាំងឡាយ ” មាននំយចា សិលយោះណាមួយដែលត្រូវសិក្សានៅក្នុងសិក្សាបទ ទាំងឡាយ គឺ ការំសិលទាំងក្សុងនោះដោយណូ សិក្សាដានិច្ច ក្សុងអធិការនៃ ពាណិមេខ្លួសំរសិលនេះ គូម្រីជ្រាបថា ពាណិមេខ្លួសំរសិល ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រឹងសម្បូនៃដោយបុគ្គលាជិជ្ជាន នៅសនាដោយបទថា ពាណិមេខ្លួសំរសំរុគោ ត្រីមតែមួយបទនេះ ចំណែកពាក្យថា អាចារគោគោច្រសម្បញ្ញត្រ ជាផើម ព្រះមាន ព្រះភាគត្រាស់ដើម្បីទ្រឹងសម្បូនៗ.បងិបត្តិ ដែលជាក្សុវរដល់ព្រមនៃសិលទាំងអស់ នោះ ចំពោះមួកបងិបត្តិ ។

មហាផីត្តា

អនុញ្ញ - អនុញ្ញ

ពាក្យថា ក្សុងព្រះពាលី គឺ ក្សុងព្រះពាលិឈានវិក្សី ។ ក្សុងព្រះពាលិឈាន ពាល់ទុកថា “ អាចារគោគោច្រសម្បញ្ញត្រ ” ដូច្នេះ កំដើម្បីសម្បូនៃអាចារសមណ៍: និង គោគោច្ររបស់សមណ៍: ពិតមេន តែសូម្រីយោះនោះ ដូចជាបុគ្គលកាលនឹង

ប្រាប់ធ្វើដែលគ្មានការអំយក តែងប្រាប់ធ្វើវគ្គរក្រោមប្រាក់ ហើយទីប្រាប់ធ្វើវគ្គការអំយកជាប្រាយចា “អ្នកចូរលេខ៖ធ្វើវខាងច្រោងចេញ ចូរការអំយកធ្វើវខាងស្តាំចុះ” ដូច្នះយ៉ាងណាតា ឬទា បុគ្គលដែលបានជម្រះមនុល គឺ ពើស ឬ របស់មិនស្ថាតដោយការងើរកិច្ចជម្រះភង្គកាយ ព្រមទាំងសិស់ហើយ ទីបសមគ្គរក្រោមបច្ចេកទេរ ខ្លួនដោយផ្ទាល់ឈើ ត្រីឃើងក្រុមហ៊ុមិនត្រីឃើងលាបជាដើមយ៉ាងណាតា បុគ្គលដែលលេខ៖បង់បាបធម៌ហើយ ទីបសមគ្គរប្រកបដោយកល្បាចុងម៉ែន កំពុងផ្ទាល់ ព្រាត់ហេតុនៅ៖ កាលដែលព្រះមានព្រះភាគទ្រង់លើកធម៌ ២ ប្រការ ឡើងសម្រេចថា “អាចារមានហើយ អនាចារមានហើយ ” ដូច្នះហើយ ទ្រង់មានបំណងនឹងថែកអនាចារមុន ទីប្រាស់ថា “ក្នុងអាចារ និង អនាចារ ” នៅ៖ អនាចារ តើ ដូចមេច ? ដូច្នះជាដើម ។

ក្នុងបណ្តាតាក្រោមទាំងឡាយនៅ៖ ពាក្យចា សេចក្តីលើសធ្វើវគ្គកាយ បានដល់កាយទុច្ចិន ៣ យ៉ាង ។ ពាក្យចា សេចក្តីលើសធ្វើវរាជា បានដល់ វិចិទ្ធតុច្ចិន ៤ យ៉ាង ។ ពាក្យចា សេចក្តីលើសទាំងធ្វើវគ្គកាយ និង ធ្វើវរាជា បានដល់ ទុច្ចិន ទាំង ២ , ទាំងធ្វើវគ្គកាយ និង ធ្វើវរាជានោះ ។

ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់បានសម្រេច ការទ្រស្សិលដែលមានអាជីវការី ដែលដោយប្រការដូច្នះហើយ ។ តុលាយវនេះដើម្បីទ្រង់សម្រេចអនាចារធ្វើវចិត្ត ទីបានលេខា “ភាពជាអ្នកទ្រស្សិលទាំងអស់ លេខាធា អនាចារ ” កាលដែលទ្រង់សម្រេចអនាចារជាចំណោកដោយ ក្នុងបណ្តាតាអនាចារទាំងឡាយនោះ ទីប្រាស់ពាក្យមានជាអាជីវីថា “ កិត្តុបន្ទះ ក្នុងព្រះសាសនានេះ សម្រេចការិពិធមិនិវិតដោយការឱ្យដើមបុសិរី ” ដូច្នះ ។ ក្នុងបណ្តាតាក្រោមទាំងឡាយនោះ ពាក្យចា ដោយការឱ្យដើមបុសិរី មាននំយចា ឱ្យដើមបុសិរីដើមឱ្យការបានបច្ចុប្បន្ន ។

សូមឱ្យក្នុងពាក្យមានពាក្យចា ឱ្យសិករឱ្យជាដើម កំមាននំយដូចត្រា ។

ពាក្យទា ដើម្បីសិរី ពានដល់ តួអើម្បីសិរីយ៉ាងណាមួយ នាំមកដើម្បីជា
ប្រយោជន់ដល់មនុស្សទាំងឡាយ ។ ស្តីកលើ ពានដល់ ស្តីកលើសម្រាប់ខ្លួយ
ក្រុមបន្ទូរបស់ដែលមានភីនក្រុមបានដើម ឬ ស្តីកត្រូវ និង ស្តីកដឹងជាដើម ។
ផ្លាយលើ ពានដល់ ផ្លាយដើម្បីដែលប្រើដើម្បីជាប្រយោជន់ដល់មនុស្សទាំងឡាយ
យ៉ាងណាមួយ ។ ធ្វើលើ កំអូចត្រា ។ គ្រឿងសម្រាប់ផ្លូវ ពានដល់ គ្រឿងលម្អិត
សម្រាប់ផ្លូវ មានលម្អិតដើមសំបុរាណជាដើម ។ សូម្រីដីសិតិត កំសង្ឃោះចូលក្នុង^៩
គ្រឿងផ្លូវនេះពានដងដែរ ។ លើស្ថាន ជាលើមុសច្បាប់ដែលប្រើជាឌ្រោះមាត់
ប្រកែលណាមួយ ។ ភាពជាបុគ្គលផ្លាប់ផ្លូវ គឺ ដាក់ខ្លួនទុកក្នុងថានេះទាហរូចជាតា
ទាស់ ហើយទទួលពាក្យខុសរបស់អ្នកដែន ពោលពាក្យសរសើរដើម្បីខ្សែតែ
ស្រឡាញ់ ។ ពាក្យទា ភាពជាអ្នកមានសម្បូរចជាស្រែសេក មាននៅយ៉ាង ភាព
ជាអ្នកធ្វើផ្លូវសំណើកស្អារ គឺ ស្វែងរកការចិត្តឱ្យមិនឱ្យដោយពាក្យពិត និង ពាក្យ
ទេពក ។

ផ្លូវជា កាលស្មោរសណ្ឌុកត្តិនហើយ សណ្ឌុកជាប្រើនរលូយ មិនរលូយមាន
គិចត្បូចយ៉ាងណា ។ ក្នុងការចិត្តឱ្យមិនឱ្យដោយទាក់ទងដោយ ពាក្យសម្បូរពិត និង
ពាក្យទេពក កំអូចត្រា ដែលមិនពិតប្រើន ។ ដែលពិតគិចត្បូច ។ ឈ្មោះថា ហិរិកត្តិ
ប្រពោះអន្តថា អ្នកចិត្តឱ្យម គឺ អ្នកមិលចិត្តឱ្យមទារករបស់មនុស្សដែន ឈ្មោះថា
ពាក្យក្នុង ពាក្យក្នុង នោះនឹងជា ពាក្យក្នុង ពាក្យនេះជាលើការមិល
ចិត្តឱ្យមទារករបស់ត្រកូល ដោយកិច្ចមានការតែងខ្លួនខ្សែតែជាដើម ។

ការទាំងណីន និង សារពបទេត្រក្នុងស្រុកដែន តំបន់ដែនជាដើម របស់
ត្រកូលនោះ ។ ឈ្មោះថា ដីផ្លូវបេសនិកំ (ការបញ្ចុនសារដោយស្មូនដើរទៅ
ត្រកូលណី) ។ មនថា ដោយមិច្ឆាតិវេរោះយ៉ាងដែន ។ មាននៅយ៉ាង ដោយ
មិច្ឆាតិវេរោះ គឺ ដោយការរកចិត្តឱ្យមិនឱ្យដោយយ៉ាងណាមួយ បណ្តាការរកសុំ មានការខ្សែ

ដើម្បីស្រើជាថីមទាំងឡាយនេះ ឬ បណ្តាការរកសុជាតាពេញ ជានាយយ្ញាំនៃ ការ
ប្បូរដ្ឋាហស់របស់របរ និងការចាត់រកប្រាក់ចំណូលចំពោះសង្ស័ និង ប្រាក់ចំណូល
ចំពោះចេតិយជាថីម ។

ពាក្យថា ដែលព្រះពុទ្ធដាម្មាស់ត្រួនីភីជំរឿល មាននំយថា លោកអ្នកប្រាក់
ទាំងឡាយគឺជំរឿលហើយ គឺ ត្រួនីហាមហើយ ។ ពាក្យថា ដោយមិច្ចាណីវេះ គឺ
មិនមែនជាសម្ងាត់អាណាពីវេះ ។ ពាក្យថា នេះហេវថា អនាទារ មាននំយថា ទាំងអស់
នេះលោកថា “ជាអនាទារ” ។

អាទារនិទ្ទេស គិច្ចិត្រាបដោយនំយផ្លូយគ្នា ឬចំដែលពោលហើយ ។

សូមឱ្យក្នុងគោចរនិទ្ទេស គិច្ចិត្រាបហេតុក្នុងការពោលអគោចរមុន តាមនំយ
ដែលនឹងពោលក្នុងពេលក្រាយនោះនឹង ។ ពាក្យថា គោចរ ពានដល់ ស្ថានទី
ដែលគូរចូលទៅដើម្បីបិណ្ឌធមាតកជាថីម ។ ស្ថានទីដែលមិនសមគ្គរ (ចូលទៅ
ដើម្បីបិណ្ឌធមាតកជាថីម) លើឡានៅថា អគោចរ ។ ត្រូវពេស្សាដាកោចររបស់
កិភុទនោះ ហេតុនោះ កិភុទនោះ លើឡានៅថា មានត្រូវពេស្សាដាកោចរ , អធិប្បាយថា
ស្ថានទីដែលកិភុទ គិច្ចិចូលទៅដោយអំណាចមិត្តិភិត្តិធមួន ។ ដែលលើឡានៅថា ត្រូវ
ពេស្សា ពានដល់ ពួកស្រីដែលអាស្រែយ្យបចិត្តិមិនិវត ពួកស្រីពេស្សាដាំងឡាយ
នោះដែលកិភុទ មិនគិច្ចិចូលទៅរកដោយអំណាចមិត្តិភិត្តិធមួនគ្នា ព្រោះនឹងធ្វើ
សេចក្តីអនុវាយដល់ភាពជាសមណ៍៖ សូមឱ្យអ្នកមានចិត្តបរិសុទ្ធ ក៏ជាបេតុខ្សែ
ភីជំរឿលពាន , ព្រោះបេតុនោះ ក្នុងការទាក់ទងជាមួយនឹងការច្នោយទាន កិភុទ
ត្រូវតាំងសកិដ្ឋាមុនហើយ ទីបគ្គចូលទៅ ។

ត្រូវដែលបិស្សាប់ ឬ ត្រូវដែលលើងបិស្សិ ហេវថា ត្រូវមេចាយ ។ ពាក្យថា
ត្រូវសេវកែ ពានដល់ ត្រូវក្រមំដែលមិនពានរៀបការ នៅរហូតដល់ថាស់ ។
ពាក្យថា បណ្តុក ពានដល់ ខ្សែយ ។ ពួកខ្សែយទាំងឡាយនោះ មានកិលសក្រាស់

មានការភ្លាមក្រោម (ជាធិច្ឆ័) មិនសូប៖ ត្រឹមទៅដោយការដែកគ្នាដែលការស្របេលាតាមិស ព្រោះហេតុនោះ កិត្យមិនគឺចូលទៅធិត ។ ដែលណ៍ឱ្យថា កិត្យនឹង ពានដល់ ស្ថិដែលប្រព្រឹត្តប្រព្រឹត្តចាយលំដាប់ខ្លួន ។ សូមើ កិត្យកំដូចគ្នា ។ អនុវត្តនៃប្រព្រឹត្តចាយ គឺមានពានកិត្យនឹងពេលមិនយុទ្ធបុណ្ណារោះ ព្រោះតែការចូលទៅក្រោម ដោយការឆ្លាប់ស្ថាល់គ្នា ព្រោះកិត្យ និង កិត្យនឹងនៅទៅ ជាវិសាការគ្នា នៃគ្នា និង គ្នា ។ ដូច្នេះ ទីបុរិចិត្តរច្ឈាប់ទៅក្រោម នឹងពេលចូលទៅក្រោម ទាក់ទងអំពីការសូរជីជាមីម កិត្យរដ្ឋិសតិខុក ។ មនុជា បានការាំ ពានដល់ រោងសុរាណ (ក្រុមសម្រាប់ជីកស្រាហោះ) ។ រោងសុរាណនោះ មិនទេចាកម្មកល់សុរាណ ។ កិត្យមិនគ្នាថ្មីលេងកិត្យនឹងរោងសុរាណនោះ ដោយអំណាចភាពជាមួកកល់ជាមីមជាមួយមួកកល់សុរាណទាំងឡាយនោះ ព្រោះថ្មីអនុវត្តនៃប្រព្រឹត្តចាយ ។ កិត្យនឹងបានក្រោមជាមីម ជាមួកស្ថិទ្ធស្ថាលជាមួយព្រះរាជា មាននំយថា ដែលណ៍ឱ្យថា ព្រះរាជា គឺជាមួកដែលគ្រប់គ្រងភាគសម្បត្តិ ។ ណ៍ឱ្យថា មហាមនាយក នៃព្រះរាជា គឺ ជាមួកដែលប្រកបដោយគុណវាស់ដោយតស្សិរិយយស ដូចជាតស្សិរិយយសរបស់ព្រះរាជា ។

ពាក្យថា ពួកគិតិយ គឺ ពួកមួកបុសប្រព្រឹត្តបុសប្រព្រឹត្តសាសនាដែលមានការយិញិវិក ។ ពាក្យថា ពួកសារំកតិយ គឺ មួកដែលសេតកប់ពេញទំហើង ជាមួកខ្សែបច្ចេូយពួកគិយទាំងឡាយនោះ ។ ពាក្យថា ដោយភាពស្ថិទ្ធស្ថាលមិនសមគ្នា គឺ មួកស្ថិទ្ធស្ថាលនៃដោយភាពដែលមិនសមគ្នាដី ជាសត្វរដល់សិក្សាដាំងពាំ ដែលជាបេតុទាំងឱ្យអនុវត្តនៃប្រព្រឹត្តចាយ បុសចត្តិវិនាសដល់ធីជាប្រគ្រឿងអុសវាត់ ។ តុល្យវិនេះ កាលនឹងសម្រេចគោចរដោយបិយាយដែលទេរីក ទីបិលកពោលពាក្យជាមីម ។

កិត្យបណ្តាតាក្យទាំងឡាយនោះ ពាក្យថា មិនមានសម្រាប់មាននំយថា ព្រះរាជក

សម្រាប់នឹងព្រះពុទ្ធដាម្ពាស់ជាផើម ។ ព្រោះហេតុនោះនេះ ទីបណ្តុះចា មិន
ជីវិត ម៉ោងឡើត ព្រោះមិនធ្វើកម្ម និង ដលរបស់កម្ម ទីបណ្តុះចា អ្នក
មិនមានសម្ងាត់ ។ ព្រោះមិនមានសេចក្តីជីវិត នឹងព្រះរកនគ្រៀយ ទីបណ្តុះចា
អ្នកមិនជីវិត ។

ពាក្យចា អ្នកចូលចិត្តដោរ ចូលចិត្តបរិភាស មាននៅថា អ្នកដើរដោយ
អគ្គាសរត្ត និង កំរាលកំពេងដោយការសម្រេចឱ្យកំរាល ។

ឈ្មោះថា អ្នកប្រចាំឆ្នាំសេចក្តីវិនាស ព្រោះអត្ថថា មិនប្រចាំឆ្នាំប្រយោជន៍
ប្រចាំឆ្នាំតែសេចក្តីវិនាសតែបីឆ្នាំ ។ ឈ្មោះថា អ្នកប្រចាំឆ្នាំ ការមិនទាំងប្រឈុង
ព្រោះអត្ថថា មិនប្រចាំការទាំងប្រឈុង ប្រចាំការមិនទាំងប្រឈុងតែម៉ោង ។
ឈ្មោះថា អ្នកប្រចាំឆ្នាំសេចក្តីមិនជាសុខ ព្រោះអត្ថថា មិនប្រចាំឆ្នាំសេចក្តីជាសុខ
ប្រចាំឆ្នាំតែសេចក្តីទុក្ខតែម៉ោង ។

ឈ្មោះថា អ្នកប្រចាំឆ្នាំភាពមិនកេរមចាករយោទេ ព្រោះអត្ថថា មិនប្រចាំឆ្នាំ
ភាពកេរមចាករយោទេ គឺ ភាពមិនមានកំរាល ប្រចាំឆ្នាំតែភាពមិនកេរមចាករយោទេ
តែម៉ោង ។ តួនាទាក្យចា ដល់កិត្តិទាំងនៅរបស់ខ្លួន នៅរឿបធម្មតាមិនសាមណែរី
ដែល ។ ពាក្យនេះ សម្រេចដល់ភាពជាអ្នកប្រចាំឆ្នាំសេចក្តីវិនាសសម្រាប់អ្នកភាព
សាសនាគ្រប់ដីរក ។ ពាក្យថា ត្រកូលបែបនោះ គឺ ត្រកូលមានខត្តិយត្រកូល
ជាផើមផ្លូវ ។ ពាក្យថា រខែងសេព គឺថា អារស៊យចិត្តឲ្យជិវិត ។ ពាក្យថា
រខែងគប់រក គឺ ចូលទៅរក ។ ពាក្យថា រខែងចូលទៅអង្គួយជិវិត គឺ ចូលទៅរក
រីយេ ។ ពាក្យថា នេះហេតុថា មាននៅថា នេះគឺស្រីពេស្អាតជាផើម ៩ . ព្រះ
រាជជាផើម ៩ . ត្រកូលដែលមិនមានសម្ងាត់ជាផើម ៩ ។ ឈ្មោះថា អគ្គារ

ព្រោះអត្ថថា ជាគោចរដែលមិនសមគ្គរទាំង ៣ ប្រការ សម្រាប់ភិកភូជេដែលសេវាទូវគោចរទេ៖ ។ ។

ភូងបណ្តាឃគោចរទាំងឡាយនេះ ស្រីពេស្សាដាចៀម ឈ្មោះថា អគោចរ ព្រោះជាធិការស្រប់យ៉ានកាមគុណ ៥ ។ ផូចដែលប្រើដែលប្រាស់ទុកថា “ ម្នាលភិកភូ ទាំងឡាយឱ្យជាអគោចរ ជាវិស់យ៉ដែលបស់ភិកភូ នោះគឺ កាមគុណ ៥ ” ផ្លួច ។ ព្រះរាជាណាចៀមជាអគោចរ ព្រោះមិនជាភាសាបនិស្ស័យនៃសមណធិន ព្រោះជាបោហេកុនៃទិន្នន័យិវបត្តិ ព្រោះត្រូវផ្លូវកម្មឡារបំបែក គឺ លាក និងស្តារៈ៖ ។ ត្រូវលដែលមិនមានសម្រាដាចៀម ឈ្មោះថា អគោចរ ព្រោះនាំមកនូវសេចក្តី សញ្ញាសនៃចិត្តជាបោហេកុខ្សោរិនាសសញ្ញា ។

ភូងនិទ្ទេសនៃគោចរ គីឡូជាបាបាក្ស មានពាក្សម៉ា “ មិនមានស្រីពេស្សាជូនគោចរ ” ជាចៀម ដោយអំណាចពាក្សជួយគ្នាដាមួយពាក្សដែលបានពោល នោះ ។

ពាក្សថា អណ្តុងទីក បានដល់ ផូចស្មានទិល្បមិនចុះបានកាមសប្បាយ ផូចជាស្រែ៖ ពោក្សរណីដែលគេឱ្យកុំកសម្រាប់ភិកភូសង្ស និង ភិកភូនិសង្សភូងផូចរបំបែក ទាំង ៥ ។ ពាក្សថា រុងរឿងដោយសំព័កការសារព្រស្បែ មាននំយថា មានពន្លឹះតែ មួយផូចគ្នា ដោយពន្លឹះនៃសំព័កការសារព្រស្បែដែលភិកភូ និង ភិកភូនិសណ្តូបំនោះនោះ ។ ពាក្សថា មានខ្សែលនៃតិ៍ជាក់ទៅមិក មាននំយថា មានខ្សែលកើតពិចិរ មានខ្សែលកើតពិសវិរៈនៃតិ៍ជាក់ទៅមិក មានការបត់ចូល និងលាកចេញជាចៀម ធ្វើឱ្យកើត របស់ពួកគឺ ពោលគឺ ភិកភូ និង ភិកភូនិដែលចូលទៅការអង្គ់ផែ៖ និង ចេញទៅ ជាក់ទៅមិក គឺ បកតិច ៩ ចុ កម្មាត់សេចក្តីអារក្រក់ចេញទៅ ។

តុល្យរនេះ ដើម្បីសម្រេចនូវអាទារគោចរភូងទំនួយដែលបានពោលមកហើយភូង និទ្ទេស ទីបង្កើមពាក្សម៉ា “ អបិច ” ជាចៀម ។ បន្ទោះ ឯក្រុង មាននំយស្ថិតិនៃ

ឯកសី យោគ ពតិមោក្តុសីលទិន្នន័យ ប្រចា ក្នុងពតិមោក្តុសីលទិន្នន័យទេះ។ ពាក្យចា ដោយទំយន់ មានទំយចា តាមវិធីផែលកំពុងពោលក្នុងខណ្ឌទេះ។ បទចា សង្ស័គត់ ប្រចា ទៅការទិន្នន័យ ។ បទចា អចិត្តិការកត់ ប្រចា មិនធ្វើសេចក្តីការកត់ក្រោង អធិប្បាយចា មិនធ្វើសេចក្តីការរោង ។ ពាក្យចា ត្រូវក្នុង មានទំយចា ត្រូវក្នុងដោយកងកាយ ឬ ដោយចិវៈ ។ គួរឱ្យត្រូវសេចក្តីថា សូមិលរនៅខាងមុខ កំមិនធ្វើសេចក្តីការកត់ក្រោង ។ ពាក្យចា ឲវនិយាយខ្លះ មានទំយចា ឲវនិយាយនៅក្នុងទិន្នន័យ ផ្ទុចជាលើរឲវនិយាយខ្ពស់ជាងលាក ។ បទចា ពាហា វិក្រួចកោ តិ ក្រុវិដេឡិមក ។ បទចា អនុបាទនាន់ ជាជីវិកតិ ចុះក្នុង អនាន់ ។ បទចា សឧបាទនោ ប្រចា ពាក់សៀវភៅដើង ។ ពាក្យចា ត្រូវក្នុងក្នុងផែលជាថែរ៖ មានទំយចា ចូលទៅការទិន្នន័យផែលក្នុងជាថែរ៖កំពុង ឲវ តិ ចូលទៅដិតក្នុងជាថែរ៖ទាំងឡាយយ៉ាងក្រោក ។ ជាក់អុលចូលនៅក្នុង ក្នុមភ្លើង ។ រឹមងជាក់ខសចូលនៅក្នុងច្បាងនៅក្នុង ។ ពាក្យចា ចៀវស មានទំយចា ឲវនិយាយចំពោះខ្លួន ។ បណ្តុប្បន្ន ជាបន្ទុប់សម្ងាត់ ដោយសភាពគេបិទនុក តិ ពាំងទុកដោយរាំងទន និង ជាក្នុងជាថែម ។

បទចា អនាបុច្ចា ប្រចា មិនជោមាបណា ។

បទចា អស្ស យោគ អនាថារស្ស (នៅអនាថារនោះ) ។

ពាក្យចា នីយម៉ោងឡើក កិត្តិ ជាថែម ជាតាក្យក្នុងអង្គកចា ផែលប្រព្រឹត្ត នៅក្នុង ព្រោះទាក់ទងនឹងការសម្រួលរារបស់ក្នុងក្នុងទិន្នន័យក្នុងក្នុង មិនមែនព្រោះបានឱ្យក្នុងគម្រិនទិន្នន័យ ។ គ្រូការ ឬ ការធ្វើឱ្យចូល ឱ្យចូល សេចក្តី ការរោង ជាបោកក្នុងគុណមានសម្រាប់ សិល សុភ័ និង ចាក់ ជាថែម , ឱ្យចូល អ្នកមានសេចក្តីការរោង ព្រោះអន្តចា ប្រព្រឹត្តនៅជាមួយដោយសេចក្តីការរោង និង សេចក្តីការកត់ក្រោងជាថែម ក្នុងគ្រូរដ្ឋានិយបុគ្គលទាំងឡាយ ឱ្យចូល សេចក្តីការកត់

ក្រោង ពានធម៌ ការបងិបត្តិរបស់អ្នកដែលមានសេចក្តីកោតក្រោង ។ ឈ្មោះថា អ្នកមានសេចក្តីកោតក្រោង ព្រោះអ្នតា ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយសេចក្តីកោតក្រោង ។ ឈ្មោះថា ដល់ព្រមដោយហិរិ និង និត្តឃ្លោះ ព្រោះមានចិត្តខ្សោស និង ព្រោះមានសេចក្តីខាទំក្រងយ៉ាងវិសេស ។ ឈ្មោះថា ត្រង់រឿបរយ យុំរឿបរយ ដោយ អំណាចទៀនសេក្តិយធ័ំ ។

បន្ទា ពាសាធិកន ប្រើថា នាំមកនូវសេចក្តីដ្ឋែន្ទា ។ ឯបនទនេះ ជាកតិយារិកតិចុះក្នុង តំន្លូកលក្ខណ៍ ។ សូមឱ្យក្នុងបន នៃ បន្ទាប់ពីបនទនេះ ក៏ មាននំយដ្ឋុចត្រា ។

បន្ទា អភិក្សនេន ប្រើថា មានការឈានទៅ ។

បន្ទា តិរិយាបចិសម្បែន្ទា ប្រើថា ដល់ព្រមដោយតិរិយាបច ។

ដោយបនទនោះលាកពាលថា សូមឱ្យតិរិយាបចដែលកំសែក្តីរដ្ឋែន្ទា ។ ពាក្យ ថា រក្សាទ្វារក្នុងត្រីឃើញទាំងឡាយ មាននំយថា មានការរក្សាត់ថែងទុកលូ ហើយក្នុងទ្វារទាំង នៃ មានចក្ខុត្រីឃើញជាដើម ។

ពាក្យថា ដីងប្រមាណក្នុងកោដន មាននំយថា ដីងប្រមាណដោយប្រការ ទាំងពួង ទាក់ទងដោយការស្លៀងរក ការទទួល និង ការបិកោតជាដើម នូវបច្ចុះយ ទាំង ៥ យ៉ាង ដែលដីងថា កោដន ព្រោះជាបស់សម្រាប់បិកោត ។

បន្ទា ប្រកបរើយ ។ នូវជាគិរិយធ័ំ មាននំយថា ប្រកបហើយរើយ ។ គឺ ប្រកបហើយ ប្រកបនូវទៅហើយនូវជាគិរិយធ័ំ ការមនសិការភាពនាក្នុងខាង ជើមនៃក្រី និងខាងចុងនៃក្រី គឺ ប្រកបហើយ ខ្ញុំខ្សោយហើយក្នុងជាគិរិយធ័ំ នេះ ។

បន្ទា ប្រកបដោយសតិសម្បុជញ្ញោះ ជាដើម ជាតាក្យសម្រួលចំពោះអ្នកនៃ អាចារតាមដែលពាលពេលហើយ ។ ក្នុងបនទាំងឡាយនោះ ពាក្យថា ប្រចាំតិច

គឺ មិនមានសេចក្តីប្រាប់ ។ ពាក្យថា សញ្ញាស គឺ វិរករយហើយតាមរបស់ផែល
មាន ព្រោះជាសញ្ញាស មានយចាលាកសញ្ញាសជាផីម ។ ពាក្យថា ធ្វើដោយ
គោរព មាននំយចា មានប្រក្រតិធ្វើដោយការយកចិត្តទុកដាក់ ។ ពាក្យថា ត្រឹម
ទៅដោយការគោរព និង កោតក្រោង មាននំយចា ត្រឹមទៅដោយការធ្វើ
សេចក្តីគោរក្នុងគ្រូដ្ឋានឱយបុគ្គលទាំងឡាយ ។ ពាក្យថា នេះហេតាអាចារ
មាននំយចា នេះ គឺ ភាពជាអ្នកមានសេចក្តីគោរពជាផីមហេតាថា អាចារ ព្រោះ
បុគ្គលដែលប្រាប់ទូរប្របោជន៍ទាំងឡាយ គឺប្រព្រឹត្តដោយយកចិត្តទុកដាក់ ។

គោចរដែលជាទីចូលទៅការស្រែយនៃគុណទាំងឡាយមានសិលជាផីម ឈ្មោះ
ថា ឧបនិស្សីយគោចរ ។ គោចរដែលជាគ្រឹះរក្សាបិត្ត ពោលគឺ សតិនោះនឹង
ឈ្មោះថា អារក្សគោចរ ។ គោចរដែលជាគ្រឹះចូលទៅចែងចិត្តទុក ពោលគឺ
កម្មដ្ឋាន ឈ្មោះថា ឧបនិពន្ធគោចរ ។ កល្បាហណិតដែលប្រកបដោយគុណ
ដែលជារត្តូវនៃកចាប់ដែលអារស្តីរឿង៖១០ មានភាពជាអ្នកប្រាប់កិចជាផីម ឈ្មោះ
ថា អ្នកប្រកបដោយគុណគឺ កចាប់រត្តូ ៩០ ។ ព្រោះប្រកបដោយកចាប់រត្តូ ៩០
នោះនឹង បុគ្គលទីបុរីឈ្មោះថា កល្បាហណិត ព្រោះអនុថា ជាមិត្តមានគុណ
ដែលបណ្តិតគឺរក្សាប់រក គឺ ជាមនុស្សឯណូ ។ លក្ខណៈរបស់កល្បាហណិតនោះនឹង
មានមកខាងមួយ ។

វត្ថុដែលមិនធ្លាប់បានស្ថាប់ បានដល់ នវង្វែសក្តុសាសន៍ មានសុតិ:និងគេយែ:
ជាផីម ។ បន្ទោ រំមែងបានស្ថាប់ មាននំយចា រំមែងញ្ចាំងសុតិមយញ្ញាហណិត
កើតឡើង ។ ពាក្យថា ធ្វើវត្ថុដែលធ្លាប់បានស្ថាប់ហើយខ្សែប្រាកដច្បាស់ មាន
នំយចា រំមែងញ្ចាំងសុតិមយញ្ញាហណិតនោះ ។ តាមដែលបានស្ថាប់ហើយ នៅមិន
ទាន់ជាក់ច្បាស់ ព្រោះមិនទាន់លោបង់ខ្សែប្រាកដចំណាំ គឺ ធ្វើមិនខ្សែប្រាកដចំណាំ
ស្របច្បាស់ ព្រោះមិនទាន់លោបង់ខ្សែប្រាកដចំណាំ គឺ ធ្វើមិនខ្សែប្រាកដចំណាំ មិនខ្សែ

ទាំងឡាយនេះ ដើម្បីទាំងឡាយណានៅជាទិត្យនៅលើសេចក្តីសង្ឃែយ ក៏ការតែសេចក្តីសង្ឃែយក្នុងដើម្បីទាំងឡាយនេះថ្លែង ធីបុល្យានៅថា ឆ្លងសេចក្តីសង្ឃែយ ធន ។ រំលែកធ្វើឯិច្ចិខ្សែត្រង់ដោយការធ្វើសេចក្តីយល់ត្រូវក្នុងកម្ពុជា និង ដលរបស់កម្ពុជា និងព្រះរាជនគ្រែយិច្ចិខ្សែត្រង់ ។ ហើយបន្ទាប់ពីនេះនៅ រំលែកឆ្លាំងចិត្តខ្សែត្រង់ច្បាប់ដោយសម្រាតទាំង ២ ឆ្នាំ ។

ទំយម្យានឃនីក កាលឆ្លាំងដើម្បីតាមដែលបានស្វាប់ហើយ ឱ្យជាក់ច្បាស់កំណត់ រួមចំនួន អរុបចំនួន ដែលមកហើយតាមដើម្បីដែលបានស្វាប់ហើយនេះកំណត់នាម និង រួម ព្រមទាំងបច្ចុះយធន ក៏លើការ ធ្វើត្រង់ ព្រាត កម្មាត់ការ រៀចវេនិច្ចិថា ជាសញ្ញាគេញធន ។ ព្រាត៖ យើងអារម្មណាការត្រឹមតែថា ដើម្បីទាំងឡាយជាបច្ចុះយ និង កើតពីបច្ចុះយ លើការ ឆ្លងសេចក្តីសង្ឃែយ ក្នុងអនុទាំង ៣ ថ្លែង ធន ។

ហើយខាងមុខបន្ទាប់ពីនេះ ថម្រិនវិបស្បោរដោយខ្សោយភ្លាហណជាផីមុះការអវិយក្នុមិ ធីបុល្យានៅថា ឆ្លាំងចិត្តខ្សែត្រង់ច្បាប់ ក្នុងព្រះរាជនគ្រែយដោយសេចក្តីដ្ឋោះច្បាប់មិនកម្រិក ។ បុគ្គលជាយ៉ាងនេះនៅ រំលែកមិនវិនាសចាកគុណទាំងឡាយមានសម្ងាត់ជាផីមុះ ដោយការសិក្សាតាមកល្បាហណមិត្តនេះនៅ នឹងថម្រិនឡើងខោតែម្យានឃាត្រាកដ ។ ព្រាត៖ ហេតុនេះ ធីបុល្យាកពោលថា “ សិក្សាតាមកល្បាហណមិត្តនោះ ” ផ្លូវក្នុងជាប្រាកដ ។

ពាក្យថា លំព្រឹកច្បៃ៖ មាននំយថា ចូលទៅការតែគោចរគ្រាម តាមដែលមានលើការ លំព្រឹកច្បៃ៖ ព្រាត៖ អនុថា មានច្បៃ៖ជាទន្ទោះ ។ ឬ គោចរគ្រាមនេះមានក្នុងរាងច្បៃ៖នោះ (តាមលំដាប់ច្បៃ៖) ។ កិត្តិជីវិនោះតាមច្បៃលំដើមីស្ថិស្ថិកកិត្តិក្នុងទំនួរ ឬ ក្នុងគោចរគ្រាមនោះ ។

ពាក្យថា មានចក្ខុសំយុងច្បៃ៖ គឺ សម្រីនីក្នុកច្បៃ៖ក្រាម ។ លោកពោលថា

សម្រួល់ដែលមួយដូរនឹង ក៏ដើម្បីរៀបចំសារពាណិជ្ជកម្មសុវត្ថិភាព ដោយអាការមានត្រីមណ្ឌល ទីបាយេង់ថា មានចក្ខុវត្ថុសំយុទ្ធសាស្ត្រ ។

ពាក្យចា ស្រែម គិត រាំង ។ ក្នុងនីមួយៗដោយអាការយ៉ាងណា ទីបណ្តុះចា
ជាអ្នកស្រែមហើយ ។ ដើម្បីស្វែងអាការនៅ៖ ទីបណ្តុកពោលចា មិនសម្រួល
មិលពលដីវិញ ដូច្នេះជាដី ។

បទចា យត្ត មាននំយាសីនិង យេស៊ុ យោគ សកិប្បរដ្ឋានេស៊ុ ថ្វេជា ក្នុង
សកិប្បរដ្ឋានពួកណា ។ ចិត្ត កី ភារទាមិត្ត ។ បទចា ឧបនិពន្ទកិ ថ្វេជា នាំចូល
ទៅបង្កើត ។

ដូចពាក្យបុរាណាពាថាយពេលទុកចា “ នវជនក្នុងលោកនេះ ពេលហើរកាត់
ក្នុងគោរព គឺមិនបានយ៉ាងណាតា ភីក្នុកៗដូចតា គឺមិនចិត្តរបស់ខ្លួនទុក
ឱ្យមាំក្នុងអារម្មណ៍ដោយសតិ ” ។

ដើម្បីសម្រេចការនៃសភាប្រជាជាន់ដែលជាទិន្នន័យគោរព ដោយប្រជាសុត្រ ទីប
លោកអាណាព្យាបាលថា “ សម្រួចពាក្យដែលព្រះមានព្រះភាគពោលទុក ” ដូច្នេះ
ជាដើម ។

ក្នុងបណ្តាតាការក្នុងនៅរោង ព្រះនាកក្រចា ដីដែលជារិស់យើនិភាព
របស់ខ្លួន មានទំយចា ដីដែលជារិស់យរបស់ព្រះសម្បាលមួនជាម្មាស់ ដែលជាបិតារបស់ខ្លួន . ដែលព្រះអ្នកទ្រង់យើងហើយ ទ្រង់សំឡេងហើយ ។ ពាក្យចា
មានប្រមាណភីច គឺ មានប្រមាណភីចយ៉ាងវ្រក់លែង ។ បទចា អសព្រឹង
អាបន្ទូសេក្តិយអកុសលិត្តូប្រាជាធិកេទេសុ បណ្តិតតុហូយើយើងសំណុ អសព្រឹង
ជារិសសន់របស់ សេក្តិយ យ៉ាងនេះចា អសព្រឹង អាបន្ទូសេក្តិយសុ
អកុសលិត្តូប្រាជាធិកេទេសុ ។ ក្នុងនីនេះ ដោយសំណុចា សេក្តិយ លោកការ់
យកសុមីរក្តួជាដើមចា វត្ថុដែលមានមកក្នុង វក្សខន្ទក ជាដើម ។

ព្រះរដ្ឋទាំងឡាយនេះ លោកកំប្រចាំថាគាត់ “ សេក្តិយ ” ដោយអត្ថម្ភ គូរសិក្សា ។ ពិតយ៉ាងនេះ ត្រូវដាក់ការ ព្រះមានព្រះភាគច្រៀងមិនបានធ្វើការកំណត់សេក្តិយរក្សាទុកដាច់បានជាបីជាមួយ ។

កំព្រាជេ ធ្វើអធិប្បយយោងនេះ សញ្ញា អសក្តីចូ ឬ “អសក្តីចូអាប-ខ្ពសក្តីយា ” (សក្តីយវត្ថុដែលមិនតាំងចិត្តកន្លែង) រួមងារជាមួយ ។

ក្នុងសេវាក្តីយវត្ថុ ពន្ល ដែលមកក្នុងមាតិកា ឈ្មោះថា នោសព្យាវិមោក្ត មិន
អាចរកចាន , ក្នុងអធិការនេះ ដោយ អសព្យិច្ឆ សំណួនទេ ឯងគោរកសង្ឃ្រោះយក
ការមិនមានសតិ និង ការមិនដឹង ទូកជីងដែរ ។

តែអាចរាយពួកខ្លះពោលទុកក្នុងវិធីនេះថា ដោយសំណូចា មិនតាំង ចិត្តកន្លែង
លោកការិយកអាបត្តិផែលជា អចិត្តកែះ ពាក្យនោះ ត្រឹមតែជាមកពីអាចរាយពួក
នោះ ព្រោះក្នុងបណ្តាញគ្រូកាបត្តិ អាបត្តិខ្លះជាអចិត្តកែះម៉ាន ព្រោះក្នុងនីមួយៗ
ត្រូវដំឡើយកទោសស្រាលជាងទោសទាំងអស់ដែលនឹងត្រូវរាសម្រោះដើរ ដោយ
ការអធិដ្ឋាន គឺ តាំងចិត្តសង្ឃឹមតទៅ ឬ សម្រោះដោយការរាសម្រោះអាបត្តិចេញ ។
ព្រោះដូច្នោះ ទីបេលាកពោលថា “ យានិ តានិ វជ្ជានិ អប្បមត្តកានិ
ខ្លួន លបុរាណ លបុរាណ ” ជាដីម ។ (ទោសទាំងឡាយនោះ
ណាតា មានប្រមាណភ្លើច មានប្រមាណស្រាល ធនចំបាត់ស្រាល) ។ ដោយ អាជិ សំណូ
គិតិយិត្យការរាសព្រោះទោសដែលមិនអល់ភាពជាអាបត្តិ ដែលមិនគិតិយាន
កន្លែង ដើម្បីភាពហិរិសុទ្ធិនៅបាតិមោក្នុសំរសិល ។ ពាក្យថា មានប្រក្រីពិយិត្យ
កំយេ មាននំយថា មានសភាពយិត្យទោសដែលមានប្រមាណភ្លើចយ៉ាងត្រូវលើន
ហាក់អ្នចបុន្មុសិន្ទុ ដែលមានកម្មស់ ល.ជ.០០.០០០ យោជះ ឬ មានសភាព
យិត្យអាបត្តិត្រឹមទុប្តាសិក ដែលមានទោសស្រាលជាងអាបត្តិទាំងពីរ ធ្វើឱ្យដូច
អាបត្តិពាកជិក ។

ពាក្យថា សិលយ៉ាងណាមួយ គឺ សិលដែលនឹងតុលបីសិក្សា ដែលតុលបីបងិបត្តិ ដែលតុលបីបំពេញខ.ណាមួយដែលចែកជាមួលប្បញ្ញត្តិ អនុប្បញ្ញត្តិ ស្រួលប្បញ្ញត្តិ បនះសប្បញ្ញត្តិជាដើម ។ ពាក្យថា ការំយកដោយលូ បានដល់ ការំយកហើយ ដោយលូនៅ៖នៅ គឺ ដោយគោរព និង ដោយប្រការទាំងពីអ្ន ។

សូរថា ការដល់ប្រមដោយអាថារគោរនេះ ទាក់ទងក្នុងពាណិមេខ្មែរសំវរសិល បួន មិនទាក់ទង ?

ពើយថា ទាក់ទង ។

បើយ៉ាងនោះ ហេតុអូទីបត្ររោចាលថា ដល់ប្រមដោយអាថារ និង គោរទុកទៀត លោកអាថារប្រាប់ពាក្យថា “ ក្នុងអធិភាពនៃពាណិមេខ្មែរសំវរនេះ ” ជាដើមសំដោយកពាក្យប្រកិនវំលីកទុកទៀត ។

(ចប់មហាសិកា)

(ចប់ ពាណិមេខ្មែរសំវរសិល)

.....

តារាងសំខាន់ៗ

ចំណែកសិលណា ដែលប្រព័ន្ធប្រាស់ទុកថា “ កិភុទ្ទេនោះយើងរួបដោយចក្ខុ
ហើយ ជាអ្នកមិនការ៉ែយកនិមិត្ត មិនការ៉ែយកអនុញ្ញាត៖ អភិជ្រារ ទោមនស្ស
ទាំងឡាយ និងទាំងឡាយដែលជាទាប ជាអកុសល នឹង គូបីហូរឡេតាមកិភុទ្ទេដែល
មិនសង្ឃឹមចក្ខុត្រីយ៍ ព្រោះហេតុមិនសង្ឃឹមចក្ខុត្រីយ៍ណា រំមេងបងិបត្តិដើម្បីមិន
ទូទៅចក្ខុត្រីយ៍នោះ រក្សាទក្ខុត្រីយ៍នោះ ដល់ទូទៅការសង្ឃឹមចក្ខុត្រីយ៍ , អ្នកស្ថាប់
សំឡោងដោយសោក់ហើយ ។ ល ។ ធុន្តិនដោយយាម៖ហើយ ។ ល ។ លិទ្ធនស
ដោយជីវាកៅហើយ ។ ល ។ ពាល់ត្រូវដោដ្ឋាន៖ដោយកាយហើយ ។ ល ។ ដីន
ធម្មារមួលៗដោយមនេះហើយ មិនការ៉ែយកនិមិត្ត មិនការ៉ែយកអនុញ្ញាត៖ ដល់ទូទៅ
ការសង្ឃឹមចក្ខុងមនិត្រីយ៍ ” ផ្លូវប្រឈម សិលនេះ លើការណា ត្រីមនុសា ។

ធម្មោតថា តារាងសំខាន់ៗ

ចំណែកត្រីមនុសា ដែលប្រព័ន្ធមានប្រព័ន្ធបាតប្រព័ន្ធដែលម៉ែងទុកដោយ
នំយថា “ កិភុទ្ទេនោះយើងរួបដោយចក្ខុ ” ផ្លូវប្រឈមជាអើម ក្នុងលំដាប់នៃ
ពាណិមោក្តុសំវិសិល គូបីជ្រាបវិនិច្ឆ័យក្នុងត្រីមនុសំវិសិលនោះ ផ្លូវបាននេះ៖
បន្ទថា កិភុទ្ទេនោះ ពានដល់ កិភុទ្ទេដែលតាំងនៅក្នុងពាណិមោក្តុសំវិសិលនោះ ។

ពាក្យថា យើងរួបដោយចក្ខុ មាននំយថា យើងរួបដោយចក្ខុវិញ្ញាណា ។
ដែលអាចចក្ខុងការយើងរួប ពានវៅហារថា ចក្ខុ ដោយអំណាចភាពជាបេតុ ពិត
ហើយ បុរាណាពាយទាំងឡាយពេលទុកថា “ ចក្ខុរំមេងមិនយើងរួប ព្រោះ
ចក្ខុមិនមានចិត្តសុមីចិត្តកំមិនយើងរួប ព្រោះចិត្តមិនមានចក្ខុ តែពេល
ដែលទ្វារជាមួយអារម្មណ៍ខ្លះក្នុង បុគ្គលរំមេងយើងរួបដោយចិត្ត មានចក្ខុ

បសារជាតិកាំង ” ពាក្យទិយាយដូចខ្លះ លេញៗថា សសម្ងារកថា ផ្ទចកថាគ្នុង
ពាក្យថា ធម្មោះដោយផ្លូវជាដើម* ព្រោះហេតុនោះ សេចក្តីថា ” យើងរួមដោយ
ចក្ខុវិញ្ញាបណ ” នេះ នោះឯងជាការសម្ងាត់ក្នុងពាក្យថា យើងរួមដោយចក្ខុនោះ។
បទថា ន និមិត្តភាពហើរ មាននំយថា រំង់មិនការំយកនិមិត្តថា ស្ថិ ឬ បុរស ឬ
និមិត្តដែលជាតិកាំងរបស់កិលេសមានសុភាគិមិត្តជាដើម គិតហើយក្នុងអាការត្រីម
តែយើងបុរាណ ។

បន្ទាន់ នានុញ្ញព្យួនគ្មាន មាននំយថា រដែលមិនការទំយកអាការផ្លូវ ៩
មាន ដែល ដើង ក្បាល ការសិច ការចរចា ការិយាយមួកម៉ោក និង ការ
ក្រឡើកមិលជាផីម ដែលបានរៀបចំ អនុញ្ញព្យួន៖ ឈ្មោះថា អនុញ្ញព្យួន៖
ព្រោះជារោគ្រោង ធ្វើកិលសទាំងឡាយខ្សោយត្រាកដ វត្ថុណាលេចធ្វោក្បួនសិរី៖នៅ៖ ក៏
ការទំយករត្តនោះ (ជាអារម្មណ៍) ដូចព្រះមហាក្សត្រស្រីព្រៃនីមួយប៉ុណ្ណោះ ។

រៀងព្រះមហាកិសុយក្នុង

មានដំណាលមកថា ស្ថិកនប្រសារត្រកូលមួយណ៍ គ្មានមួយស្សាគី ក៏តុប
តែង និងប្រធាប់ការស្ថាតហើយ ផ្ទចជាទេរកញ្ញា ចេញពីអនុវត្តបុរៈតាំងពី
ប្រជុំមធ្វើរទេការនៃដឹកខុសត្រូវ ក្នុងរវាងផ្លូវ បានផ្តូចបញ្ជាផ្ទៃត្រូវ ដែល
និមន្តចេញពីចេតិយមហាប៊តក មកការនៃអនុវត្តបុរៈដើម្បីបិណ្ឌុបាត ក៏កើតមាន
ិក្សិវិបល្យសេវិចខ្លាំងឡើង ចំណោកព្រះចេរៈក្រឡៀកមើលគិតថា នេះជាអ្នី ? ក៏
ត្រឡប់បានអសុកសញ្ញាក្នុងផ្សេងៗបស់ស្សីនោះ ហើយបានសម្រេចព្រះអរហត្ថ ។

* សសម្ងាត់ ប្រចាំ ពាក្យិយាយមានសម្ងារៈ គឺ មានអង្គប្រកប ធើបមានំយត្រប់ត្រាគំ
មុខពាក្យិយាយដូច សម្ងារៈរបស់ពាក្យិយនេះគឺ ក្នុងសរ ព្រាត់បីមិនមានក្នុងសរ កំពាន
មិនបាន កៅតុលដែលដែលពាន់ក្នុងសរចេញទៅក្នុងហើយ កំណិយាយថា “ពាន់ដោយដូច” ជាការ
ស្ថាប់ភ្លាមៗយ៉ាងណា ពាក្យិយាយ យើង្វុបានដោយចក្ខ មាន សម្ងារៈ គឺ ចក្ខវិញ្ញាណ។

ព្រះហេតុនោះ ព្រះបុរាណចាយទីបាលទុក (ជាកាថា) ម៉ា ព្រះមេរោះ
យើងឲ្យបានសំស្បីនោះហើយ ត្រឡប់រលិកដល់សញ្ញាចាស់^(៩) លោកលរ
នៅក្នុងទីនោះឯង បានសម្រេចព្រះអារហត្ថ ។

ចំណោកស្រាវិរបស់នានាដើរភាមមក ដូចព្រះមេរោះ ចូលទៅសូរចា “ លោក
ដីចម្រិន លោកមានយើងស្ថីខែបុន្ទះ ? ” ព្រះមេរោះបានឱ្យគេថា អាជ្ញាមិន
យើងចាស្ថ្ធី ឬ បុរសដើរនៅអំពីនេះទេ តែថា គ្រាយឃើងនោះកំពុងដើរនៅ
ការអំពីវា ។

ក្នុងពាក្យថា យក្សាជិករណាមេនំ ជាដើម មានវិនិច្ឆ័យថា ធម៌ទាំងឡាយ
មានអភិជ្ជាជាតីម៉ាទាំងឡាយនោះ គឺយើហូរនៅភាម គឺ គឺជាប់ភាមបុគ្គល
នោះដែលមិនសង្ខេមចក្ខុទ្ទីយ៍ គឺជាអ្នកដែលមិនបិទចក្ខុទ្ទារ ដោយបន្ទះទ្ទារ គឺ
សតិ ដោយហេតុណាតា គឺ ព្រះហេតុនៅការមិនសង្ខេមចក្ខុទ្ទីយ៍ណាតា សេចក្តីថា
រំលងបងិបត្តិដើម្បីយាំងទូទៅចក្ខុទ្ទីយ៍នោះ មានទំយថា រំលងបងិបត្តិដើម្បីបិទ
ចក្ខុទ្ទីយ៍នោះ ដោយបន្ទះទ្ទារ គឺ សតិ , កិត្តុបងិបត្តិយោងនោះ លោកបាលថា
រំលងរក្សាចក្ខុទ្ទីយ៍ខែ៖ រំលងដល់ព្រមដោយការសង្ខេមក្នុងចក្ខុទ្ទីយ៍ខែ៖ ។

ពាក្យថា ដល់ទូរការសង្ខេមក្នុងចក្ខុទ្ទីយ៍នោះ គឺជាប់ថា ភាមពិត ការ
សង្ខេម ឬ មិនសង្ខេមក៏ដោយ ក្នុងចក្ខុទ្ទីយ៍ក៏ទេ ព្រះសតិត្តិ ការរៀបចំក្រោច
សតិត្តិ មិនបានអាស្រែយចក្ខុបសានេកើតឡើងនោះទេ ម្បាងឡើត ក្នុងពេលដែល
រួចរាល់មកការអំគិតឡើងចក្ខុ ពេលករណីចិត្តកើតរលក់ ២ ឧណៈហើយ មនោធាតុ
ដែលជាកិរិយាយឱ្យសម្រេចការផ្តន់នឹង (កិច្ច គឺ ការនិកការរកការមួលុយ) កើតឡើង
ហើយរលក់ទៅ បន្ទាប់ពីនោះ ចក្ខុវិញ្ញាបណ្ឌឱ្យសម្រេចទិន្នន័យ (គឺ កិច្ចយើង)
កើតឡើងហើយរលក់ទៅ បន្ទាប់ពីនោះមនោធាតុជាវិចាគ ឱ្យសម្រេចសម្បជិច្ឆន្ទុ

កិច្ច (កិច្ច គឺ ការទទួលអារម្មណ៍) កើតឡើងហើយរលក់ទៅ បន្ទាប់ពីនោះ មនោវិញ្ញាណជាតុដែលជាអាយកូរិតាកខ្សែសម្រេចសត្វិរណកិច្ច (កិច្ច គឺ ការ ពិចារណា) កើតឡើងហើយរលក់ទៅ បន្ទាប់មកមនោវិញ្ញាណជាតុដែលជាអាយកូរិយាជីសម្រេចកោដ្ឋូនកិច្ច (គឺ ការកំណត់យក) កើតឡើងហើយ រលក់ទៅ . ក្នុងលំដាប់នោះដវនិត្តនៅឯសុះទៅ ការសង្ឃឹម ឬ មិនសង្ឃឹមក៏ ដោយ ក្នុងសម្រេចកំណត់យកមិនមាន ក្នុងបណ្តាលសម្រេច នៅវិថីធមិត្ត មានអារជ្រនេះជាដើម សម្រេចណាមួយក៏មិនមានឡើយ តែថា ក្នុងខណៈ នៅដវនិត្ត បើការត្រួសិលកី ការរៀនកេហចសតិតិ ការមិនដឹងកី ការមិនអត់ ដន់កី ការខិលប្រអូសកី កើតឡើង ការមិនសង្ឃឹមក៏មានឡើង ការមិនសង្ឃឹម ដែលមានឡើងយ៉ាងនោះនោះ ព្រះមានព្រះភាគជាម្នាស់ត្រាស់ថា :

ការមិនសង្ឃឹមក្នុងចក្ខុវិយ៌ ព្រះហេតុអី ? ព្រះហេតុថា ពេលការមិន សង្ឃឹមនោះមានហើយ សូមីទ្វារក៏មិនធានយុគនេះ សូមីកវិជ្ជិត្ត សូមីវិថីធមិត្ត មានអារជ្រនេះជាដើម ក៏មិនធានយុគនេះ (ទៅកាមត្រា) ប្រូបងូចអី ? ប្រូបងូច ទ្វារព្រះនគរទាំង ៤ ទិស ដែលបុគ្គលិមធានរវាងហើយ សូមីវានក្នុងផ្ទះ សុមទ្វារ និង បន្ទប់ជាដើម ដែលបុគ្គលិមរវាងលួយហើយក៏ដោយ វត្ថុរបស់របរទាំង អស់ក្នុងព្រះនគរ ក៏ឈ្មោះថា មិនធានរក្សា មិនធានយុគនេះដើរ ព្រះពួកថោរ និងចូលទៅកាមទ្វារព្រះនគរ ហើយកាន់យកវត្ថុដែលខ្ពស់ត្រូវការធានយ៉ាងណាតា ពេលការត្រួសិលជាដើម កើតឡើងក្នុងដវនិត្ត ក៏ដូចខ្លះដូចត្រា ពេលការមិន សង្ឃឹមនោះមានហើយ សូមីទ្វារក៏ឈ្មោះថា មិនធានយុគនេះ សូមីកវិជ្ជិត្ត សូមីវិថីធមិត្ត មានអារជ្រនេះជាដើម ក៏ឈ្មោះថា មិនធានយុគនេះ តែពេលសំរាប់ មានសិល សំរាប់ជាដើម កើតឡើងក្នុងដវនិត្តនោះហើយ សូមីទ្វារក៏ធានយុគនេះ សូមី កវិជ្ជិត្ត សូមីវិថីធមិត្ត មានអារជ្រនេះជាដើម ក៏ធានយុគនេះហើយ ប្រូបងូចអី ? ប្រូបងូចទ្វារព្រះនគរដែលបុគ្គលិមរវាងលួយហើយ សូមីក្នុងផ្ទះជាដើម តែមិនធាន

ଶବ୍ଦାଚିକ୍ରିଆ

ଶ୍ରୀମିଯତ୍ନାରାଜ

បទទា សោ យោគ ពាណិមោក្តុសំវរសីលេប បតិដ្ឋិតកិត្យ ថ្វបចា កិត្យផែល
កាំងនៅក្នុងពាណិមោក្តុសំវរសីលេលនោះ ។

ដោយបន្ទាន់ ស្រាវ នៅ៖ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់សម្បុនអល់ប្រកេទភិត្តុដែល
គូរព្រមចូលរួមក្នុងព្រឹមធម្មសំរាសិលនោះ ។ ពាក្យចា ដោយចក្ខុ ទ្រង់សម្បុនអល់ចក្ខុ
ជាដែនឡើសវា ។

ពាក្យចា ឲ្យប ន្ទៃដែលជាថីកាំនេសំរ ។

ពាក្យចា យើងហើយជាអ្នកមិនការំយកទីមិត្ត មិនការំយកអនុញ្ញាត៖
ទ្រង់សម្រេចដល់ខ្សោយនេសំរាប់។

ពាក្យចា អភិធារមនសុទ្ធនំនូរយ ដីទាំងទ្វាយផលជាតាបអកសល

និងហូរឡេតាមភីកុដែលមិនស្រួលមចកុត្រីយ៍ ព្រោះហេតុមិនស្រួលមចកុត្រីយ៍
ណាត ត្រង់សម្បែងធីដែលជាបងិបញ្ញធសល់សំរាល និង ទោសកុដែងធីដែលជាបងិបញ្ញឺ
សល់សំរាលនោះ ។ ពាក្យថា រមេងបងិបញ្ញឺដើម្បីសំរាល ត្រង់សម្បែងសល់សតិជាចម្លៃ
ដែលគិច្ចូលទៅកាន់នុកតែម្វោង ។ ពាក្យថា រមេងរក្សាទកុត្រីយ៍ ត្រង់សម្បែង
ថា ការយាំនចកុត្រីយ៍ គឺ ការញូវឯងសតិវិច្ចូលទៅកាន់នុកនោះនេះ ។ ពាក្យថា
រមេងដល់ការស្រួលកុដែងចកុត្រីយ៍ ត្រង់សម្បែងថា សតិនោះនឹងជាយោងនោះ
ជាសំវរកុដែងចកុត្រីយ៍នោះ ។

ពណ៌នាគត្រីយសំវរសិល

ត្រីឃុយសំរសិល ជាអង្គទេតាតិមោកុសំរសិល ពេលមានត្រីឃុយសំរសិល
នោះហើយ ទីបក្ខុរប្រាថ្មាកុដែងបាតិមោកុសំរសិលនោះ ផ្ទៃចោះ ទីបលាកពាល
នុកថាទាក្យថា “កិត្តុនោះ បានដល់កិត្តុតាន់នៅកុដែងបាតិមោកុសំរសិលនោះ”
នោះ ” កាលបីត្រីឃុយសំរសិលនេះ កិត្តុធ្វើឱ្យដល់ព្រមហើយ បាតិមោកុសំរាល
សិល រមេងយុំគ្រងលូហើយ រក្សាលូហើយតែម្វោង ផ្ទចស្រួសំណាបដែលគេ
ការពារនុកលូហើយដោយរបងបន្ទា ។

បន្ទថា ការណែនាំសេន មាននំយថា ដោយអំណាចនៃហេតុដែលមិនទូទៅ ។

ដល បុគ្គលរមេងអាងបានដោយអំណាចហេតុដែលមិនទូទៅ ។ ផ្ទចជាពន្លក
ស្រួសំណើឬ សំឡោងស្ថារ ផ្ទៃចោះនេះ ។

ម្វោងឡើត ពាក្យនេះប្រាប់ដល់វត្ថុដែលអាស្រែយដោយនិស្សយវេហារ ផ្ទច
ជាដ្រើកហើយ^(៩) ផ្ទៃចោះ ។ វូប បានដល់ វូបយកនេះ ។ ពាក្យថា យើងរួច
ដោយចកុដែង នេះ បើចកុដែងរួចរាល់មែន ។ សូមើឯុត្តូលដែលព្រមព្រៀងដោយ

៩. ធម្មតាដ្រើកមិនហើយ មនុស្សនៅលើដ្រើកហើយ ដ្រើកជាធិភាគស្រែយ មនុស្សជាមួកអាស្រែយ ។

វិញ្ញាណដីទេ ក៏នឹងយើងឲ្យបាន , តែមិនមែនមានអ្នចោះ , ព្រោះហេតុអី ? ព្រោះចក្ខុមិនមានចិត្ត ។ ហេតុនោះ ធិែបលាកពោលថា “ ចក្ខុមិនយើងឲ្យបាន មិនមានចិត្ត ” ហើយវិញ្ញាណអាចយើងឲ្យបានមែន ក៏នឹងយើងឲ្យបនោះ ដែលនៅខាងក្រោមពួកវាដែរដីមាន ព្រោះមិនមានអ្និចចាំង , សេចក្តីនេះក៏ មិនមាន ព្រោះវិញ្ញាណត្រូវរដ្ឋិសមិនមានការយើង , ព្រោះហេតុនោះ ធិែបលាកពោលថា “ ចិត្តរវ៉ែងមិនយើងឲ្យបាន មិនមានចក្ខុ ” ។ ឥឡូវតាក្សៅថា យើងឲ្យបានដោយចក្ខុនោះ មាននំយថា វិញ្ញាណដែលអាស្រែយចក្ខុរវ៉ែងយើងឲ្យបាន វិញ្ញាណដីទេ ។ យើងឲ្យមិនបាន ។ ហើយវិញ្ញាណនោះ រវ៉ែងមិនកើតឡើង កនៅនេះដែលត្រូវរដ្ឋិមានជួយបានដីមិន យ៉ាងណាមួយ យំនុកដែលជាកន្លែង ចាំងពួនិ៍ ។ តែក្នុងទិន្នន័យដែលមិនចាំងពួនិ៍ អ្នចជាស្ថានទិន្នន័យដែលមានដំបូល បន្ទូប់ ឱ្យឯកដោយកែវិកជាបីមក្នុងទិន្នន័យ សូមើត្រូវរដ្ឋិចាំង វិញ្ញាណក៏នៅក្នុងទិន្នន័យដែល សេចក្តីនេះយ៉ាងណា , ចក្ខុដែលវិញ្ញាណអាស្រែយរវ៉ែងយើងឲ្យបាន , ចក្ខុ តែងកង់ មិនយើងឲ្យដោយប្រការនោះ ព្រោះហេតុនោះ ព្រះមានព្រះភាគ ត្រាស់ថា “ យើងឲ្យបានដោយចក្ខុ ” អ្នចោះ ត្រូវដំដោយកចក្ខុដែលវិញ្ញាណអាស្រែយ ។ តាក្សៅថា ពេលទូរជាមួយអារម្មណ៍ប៊ែន្តោះគ្មាន មាននំយថា ពេលទូរប៊ែន្តោះជាមួយអារម្មណ៍មានហើយ អធិប្បាយថា ពេលរូចរាមណ៍មកការទៅត្រូវដែលចក្ខុ ។ តាក្សៅថា ដោយចិត្តមានចក្ខុបសាទជាទិត្យចាំង មាននំយថា ដោយវិញ្ញាណដែលមានចក្ខុបសាទជាទិត្យចាំង តី អាស្រែយចក្ខុបសាទនោះប្រព្រឹត្តទៅហើយ , ហេតុថា ចក្ខុវិញ្ញាណ ។

តាក្សៅថា រវ៉ែងយើងឲ្យ តី រវ៉ែងមិលយើងឲ្យ ។ ពេលវិញ្ញាណមានចក្ខុបសាទជាទិត្យអាស្រែយនៅការចាំងច្បែះនិងរូចរាមណ៍ ដែលពួនិចបន្ទូមហើយ ដោយគុណដែលជាទិត្យអាស្រែយរបស់ខ្លួន បុគ្គលដែលត្រមព្រៀងដោយវិញ្ញាណនោះ ធិែប

លោកពោលថា “ យើង្វូប ” ដូច្នោះ ។

ការចាំនួយដឹងទីនឹងនិង គឺ ការធ្វើអារម្មណីខ្សែជាក់ឆ្លាស់តាមសភារៈ ដែលហេតាំ ការអំពើការដោយប្រចចក្បែរ ។ ពេលការយើង្វូបដោយចក្ខុវិញ្ញាណាពលសម្រេច ។ បុគ្គលិខិបិលិយាត យើង្វូបដោយចក្ខុ ដូចជាពេលការបានច្បែងដោយក្នុងសរសប្រចច កំមានពាក្យិយាយថា បុគ្គលិបានច្បែងដោយផ្ទុ ជាអង្គប្រកបរបស់ក្នុងសរនោះ ព្រោះហេតុនោះ ពាក្យដូច្នោះនេះ ទិន្នន័យាត សសម្បារកថា ។ ពាក្យមានអង្គប្រកប ិលិយាត សសម្បារកថា អធិប្រាយថា ប្រកបដោយហេតុ នៅការយើង្វូ ។ ម្បាងនៅក្នុងការិយាយចំពោះការយើង្វូដែលមានអង្គប្រកប កំណើនិយាត សសម្បារកថា ។ ពាក្យថា ព្រោះហេតុនោះ មាននំយថា ព្រោះការយើង្វូបដោយចក្ខុសុខ ។ ឬដោយវិញ្ញាណាសុខ ។ មិនមាន ព្រោះហេតុណាតា គឺ ព្រោះហេតុនោះ ។

ក្នុងពាក្យថា និមិត្តថា ស្រី ឬ បុរស មាននំយថា រួបភាពសណ្ឌានដែលបុគ្គលិខិបានអំពើចំពោះរួបភី ភាពមានសាច់ដោះកំពុងភី ភាពដែលមាត់មិនមានពុកមាត់ភី ការចនាសក់ និង ការប្រើសំពតភី តិវាបច មានការឈរ ការដើរមិនអង់អាចជាដើមភី ទាំងអស់ អាស្រែយសន្ទានរបស់ស្រី ។ ិលិយាត និមិត្តថា ស្រី ព្រោះជាបានការដើរច្បាស់ថា ស្រី ។ និមិត្តថាគាត់បុរស តិវិជ្ជាបដោយបិយាយផ្ទុយភ្នាក់ពាក្យដែលពោលហើយ ។ តិវិជ្ជាបគ្រឹងសម្បាល់ថា ក្នុងពាក្យថា ឬ និមិត្តមានសុភទិមិត្ត ជាដើមនេះ ភាការដែលគូរប្រាងថ្មីដែលជាបេតុខ្សែកើតភាគ៖ ិលិយាត សុភទិមិត្ត ។ ដោយបទ អាជិ សំណុ រួមទាំងបិយិនិមិត្តជាដើមនេះ ។ បិយិនិមិត្តនោះ តិវិជ្ជាបថា ជាផាការដែលមិនគូរប្រាងថ្មីជាដើម គឺជាបិតិការនេះ អភិវឌ្ឍនា និង ទោនមស្សុបុណ្ណារោះ ដែលមកក្នុងព្រះពាលិតាម

សភាពពិត , សូមីយ៉ាងនោះ កំព្យូរឲ្យមយកទាំងខេបភ្នាធមិត្តទុកដងដែរ ព្រះសូមីមេាភោះដែលកៅតឡើងដោយការសម្លើមិនជាទិច្ចកាល កំដាការមិនសង្ឃឹម ។ ពិតហើយ លោកអាណាព្យាបាលថា “ ការវិធីដែលសក្វើ ការមិនដឹងគូ ” ដូច្នេះ ។ ម្រៀនឡើត ក្នុងពាក្យទា ខេបភ្នាធមិត្ត នេះ បានដល់ អារម្មណីដែលជាថីកាំនៃអង្គភាពបេប្នា (ការប្រើដើរ ឬ ការមិនដឹង) ១ . សញ្ញាណបេប្នា នោះ គូស្រាបប្រោះការសម្លើមិនអារម្មណីនោះ មិនជាទិច្ចកាល ។ លោកអាណាព្យាបាលចំពោះហេតុនៃភកៈ នោស់និងមោហ៊េះ ។ ដោយសភាពយ៉ាងនេះថា “ មានសុវត្ថិមិត្តជាផើម ” ដូច្នេះ ។

ដោយហេតុនោះ ទីបលោកពោលថា “ និមិត្តជាទីកាំនៃរបស់កិលេស ” ។

ពាក្យទា “ រឿងកាំនៃនោរកុងអាការត្រីមតែយើងបុរឱ្យបាន មាននំយថា រឿងកាំនៃនោរកុងរណ្ឌាយកនេះដែលត្រីមតែចក្ខុវិញ្ញាបាល និងវិចិត្តទាំងឡាយកាន់យកបុរឱ្យបាន តាមនំយដែលប្រចាំឆ្នាំបានសំឡុកដ្ឋានប្រចាំឆ្នាំ ។ ពេលយើងកំព្យូរឲ្យត្រីមតែយើង ” មិនកំណត់អាការ មានភាពស្អាតជាផើម យ៉ាងណាមួយដែលពិនិត្យ ។

ពាក្យទា ព្រោះធ្វើការប្រាកដ មាននំយថា ព្រោះធ្វើឱ្យប្រាកដ ឬធ្វើឱ្យយើងច្បាស់ ។ ព្រោះថា ពេលបុគ្គលកំណត់ដោយភាពស្អាតជាផើមទូទៅរួរយោះ មានដែជាផើមនៃវិសភាគរក្សា កិលេសដែលកៅតឡើងក្នុងអរយោះទាំងឡាយនោះហើយ ។ រឿង ១ កំពើនៃប្រាកដច្បាស់ឡើង ព្រោះហេតុនោះ អរយោះទាំងឡាយ នោះ ទីបលោយាន់ចា អនុញ្ញាត៖ នៃកិលេសទាំងឡាយនោះ ។

តែព្រោះអរយោះទាំងឡាយនោះ ជាអាការដែលក្នុក្បួប និងខាងទាំងឡាយបែលអាស្រែយក្នាត់ហើយដោយប្រការនោះ ។ អាស្រែយក្នាត់ជាទិច្ច ។ រឿងនៃបែលអាការ នោះចេញ មិនមានអាការណា ។ លោយាន់ចា ដែជាផើមដោយបរមត្ត ។ ព្រោះដូច្នេះ ទីបលោកពោលថា មិនការំយកអាការរៀង ១ មាន ដែលដឹង ក្នុងការសេច ការចរចា ការនិយាយមិកម៉ែក និង ការក្រឡៀកមិលជាផើម ។

លោកពោលថា “ ក្នុងសិរី៖នៅ៖ វគ្គុណាមានពិត ក៏ការំយកវគ្គ៖នៅ៖ ” ដូច្នោះ ក៏ដើម្បីរៀបរាងបាក្សស្ថុរថា នឹងការំយកយ៉ាងណារ ? ។ ទំយម្យាន ឡើត ការំយកអាការត្រីមតែថា ក្នុក្រុប និង ឧបនាយក្រុប មានសក់ ក្រចក ជាដើម ដែលមាននៅក្នុងសិរី៖នេះប៉ុណ្ណោះ តាមពិត ។ លោកអាចចាយកាល សម្រួលនូវយ៉ាងនៃការការំយកនូវអាការមិនស្ថាតក្នុងសិរី៖នៅ៖ ធីបនាំយកវីន របស់ព្រះមហាផិស្សន៍ត្រូវមកសម្រេច ដោយបាក្សមានជាអាជីថា “ ព្រះតិស្សន៍ត្រូវ ដែលនៅក្នុងចេកិយបរពត ” ជាដើម ។

ក្នុងបាក្សទាំងឡាយនៅ៖ បាក្សថា សុមណិតបសាទិតា មាននំយថា តុប តែងហើយ ប្រជាប់ហើយដោយល្អ ។ អាចចាយទាំងឡាយពោលថា ការប្រើវគ្គមាន ត្រីនឹងអាករណ៍ជាដើម តែងខ្លួន ។ ឈ្មោះថា មណ្ឌន ប្រចាំថា តុបតែង ។ ការ តុបតែងរាងកាយដោយវិធី មានការខាត់ស្រួលជាដើម ឈ្មោះថា បសាងន ប្រ ថា តុបតែង ឬប្រជាប់ ម្បាងឡើត ការប្រើត្រីនឹងអាករណ៍ទាំងឡាយនិងត្រី តុបតែង មានត្រីនឹងអលង្វារ តី សំណត់ជាដើម តែងខ្លួន ឈ្មោះថា បសាងន ។

ការតុបតែងខ្សែត្រប់ត្រីន ឈ្មោះថា មណ្ឌន ។

បាក្សថា មានចិត្តវិបណ្ឌាស តី មានចិត្តវិបរិកនៅដោយអំណាច ភត់ៗ ។

បាក្សថា ក្រឡើកមិល មាននំយថា ព្រះចេរះមានការធ្វើឱកក្នុងចិត្តនៃ កម្មផ្ទាន់នេះ និមន្ទនៅក្រឡើកមិលដោយគិតថា “ នេះគិត្យ ” តាមសំឡែង សិច ព្រោះការមនសិការដែលជាបុរាណ មានសំឡែងជាស្រ្រវ ។

បាក្សថា អសុកសញ្ញា បានដល់ អដ្ឋិកសញ្ញា ។

ពិតហើយ ឧណ៍៖នោះព្រះចេរះកំពុងបិហារអដ្ឋិកកម្មផ្ទាន់ ។

បាក្សថា សម្រេចអរហត្ថ មាននំយថា បានរួចថា ព្រះចេរះបានបនិភាគគិមិត្ត និង ឧបចារិយានដ៏ប្រសិរី ព្រោះបុរាណភារ់នា លោកបានចម្រិនល្អហើយ

ដោយការយើងឱ្យដឹងដោយរបស់ស្តីទៅ៖ ដែលសិចនៅទីទេនេះ កំពុងឈរនៅតាមប្រគ្គតិ ក៏សម្រចចប់មជ្ឈាមនៅទីទេនេះ ធ្វើឈាននៅខ្សោតានេះ ចម្រិនវិបស្ថោន សម្រចអាសវភួយ៖ តាមលំដាប់មត្តិ ។

ពាក្យទា ត្រឡប់រលិកដល់សញ្ញាចាស់ មាននំយចា រលិកដល់រីយៗ ។ គឺប្រមូលមកនូវអដ្ឋិកកម្មដ្ឋានចាស់ តាមដែលសន្យាំហើយ គឺ ដែលតាមប្រកបគ្រប់ពេល ។ ពាក្យទា អនុមត្តិ ប្រើថា តាមដូរ គឺ តាមដានដើងរបស់ស្តី ពន្លួចសិរីទាំងអស់របស់ស្តីទេនេះ ប្រាកដដោយភាពជាប្រាកដដឹងឱ្យដឹង ដោយការយើងឱ្យដឹងដោយនោះ ព្រោះព្រោះចេរះមានការជំនាញក្នុងការរោន ។ ព្រោះចេរះមិនសម្ងាត់ថា ប្រាកដដឹងនេះជាស្តី ឬ បុរស ឬ ព្រាជសុទ្ធជាមើ ទិបលោកពោលថា “ អាត្រាកាតមិនដឹងថា ស្តី ឬ បុរស ដើរនៅពីទីនេះ តែថា ប្រាកដដឹងនេះ កំពុងដើរនៅការទិន្នន័យ ” ដូច្នេះ ។

លោកអាចចាយពោលថា “ ព្រោះហេតុ មិនសង្ឃឹមចក្ខុត្រីឃើយណា ” ហើយពោលទៅតុកថា “ ដើម្បីត្រូវការបិទទូវចក្ខុត្រីឃើយៗនេះ ដោយសន្នឹះទារ គឺ សតិ ” មិនតាមពោលថា (ព្រោះហេតុ) នៅការមិនសង្ឃឹមដូច្នេះ ។ ពាក្យនេះ លោកអធិប្បាយទុកថា ព្រោះមានព្រោះភាគត្រួនដែលម៉ែងអំពីការហ្មរនៅនៅអភិជ្រាបាន ព្រោះហេតុនៅការមិនសង្ឃឹមចក្ខុត្រីឃើយណា ។ នៅនៃសម្រេចអំពីការហ្មរនៅនៅអភិជ្រាបាន ជាផើមថា ប្រព្រឹត្តទៅ ព្រោះហេតុនៅការមិនសង្ឃឹមចក្ខុត្រីឃើយៗនេះ ឯង ។ ពិតហើយ ចក្ខុត្រីឃើយជាបេតុនៅការហ្មរនៅទូវអភិជ្រាបានដើម តាមដូរចក្ខុទ្ទារដូចជាបេតុនៅវិញ្ញាណណាដែលប្រកបតាមទ្ទារនេះ ។ ពេលការមិនសង្ឃឹមចក្ខុត្រីឃើយ មានហើយ អភិជ្រាបានដើមទាំងឡាយនេះ រំលែកហ្មរនៅជាមិច្ឆិ៍ ព្រោះដូច្នេះការមិនសង្ឃឹមនេះ មានហេតុមកពីការមិនសង្ឃឹមចក្ខុត្រីឃើយ ទិបលោកពោលទុកដូច្នេះ ។ ព្រោះពាក្យទា យច្ចាជិករណាំ មាននំយចា ព្រោះហេតុនៅចក្ខុត្រីឃើយ

ណា ។ សូចា ព្រោះហេតុនៃចក្ខុត្រីយ៍ប្រភេទណា ? ធ្វើយចា ព្រោះហេតុនៃចក្ខុត្រីយ៍ដែលមិនសង្កែម ។ សូរចា មិនសង្កែមយ៉ាងណា ? ធ្វើយចា ព្រោះហេតុ មិនសង្កែមចក្ខុត្រីយ៍ណា អភិជ្ជាបានដើម ទីបញ្ញរទៅតាម គឺ ប្រការដែលបុគ្គល ចូលទៅការដំឡើងការបញ្ញរទៅអភិជ្ជាបានដើមនេះ ដើម្បីសង្កែមទីវចក្ខុត្រីយ៍នេះ តាក្យប្រកបសេចក្ខុងអធិការនេះ មានផ្ទុចពោលមកនេះឱង ។

ពាក្យមានជាអាជីថា តែក្ខុងខណៈដែលវន្តិត្រូវ ។

ពាក្យចា ជាអ្នកទ្រួស្សសិលភី ឬចុះទំនុំអស់លោកពោលទុកក្ខុងចក្ខុទ្រាន នេះបីណ្ហាន ដើម្បីមិនពោលឡើត ព្រោះហេតុនេះទ្រានទាំង ៦ គីឡូត្រូបតាម ដែលកើតបានដោយប្រការផ្ទុចុះ ។ ព្រោះថា ការទ្រួស្សសិល គឺ ការទុចចូរិត និង វចនាបុគ្គលមិនមានក្ខុងទ្រាន ៥ , ឬចុះ គីឡូប្រកបការមិនសង្កែម គឺ ការទ្រួស្សសិល ទាក់ទងក្ខុងមនេះទ្រាន , អស់វាដើរ សែស ទីប្រកបជាមួយទ្រាន ៦ ។ ពិតបើយ ភាពជាអ្នករៀបចំក្រោមបានដើម អាចមានការកើតឡើងបានតាមទ្រានទាំង ៥ ព្រោះ អកុសលជាបិបក្ខុចំពោះសតិជាដើម , ចំណោកភាពជាអ្នកទ្រួស្សសិលដែលជាការ កន្លែងឡើសចូរកាយ និងវចា មិនមានការកើតក្ខុងទ្រានទាំង ៥ ទេ ។ ព្រោះដែន ដែលប្រព្រឹត្តទៅតាមទ្រានទាំង ៥ មិនអាចចូរបានវិញ្ញាតិចិញ្ញកើតបានទេ ។ អស់វាពេះ ៥ មានការទ្រួស្សសិលជាដើម លោកពោលទុក ជាបិបក្ខុចំពោះសំវរទាំង ៥ មានសិលសំវរជាដើមក្ខុងទីនេះ ។ ២បទចា នសី សកិ ប្រចា ពេលអស់វរនោះ មានបើយ ។

ពាក្យចា ប្រុងមួចឱ្យ មាននំយចា អស់វរពេលកើតឡើងក្ខុងដែន លោក ហេតុចា “ ការមិនសង្កែមក្ខុងចក្ខុត្រីយ៍ ” ដោយប្រការណា , ក្នុងយ៉ាងនៃប្រការ នោះយ៉ាងណា ដោយពាក្យចា ប្រុងមួច ជាដើម លោកអាថាយសម្រួលការ ស្រីត្រាចា ពេលមិនសង្កែមយ៉ាងហើង កំជាបេតុមិនសំវរយ៉ាងហើងទេ គឺចា ពេល អស់វរមានទេក្ខុងដែន ធម្មជាកិមានទ្រានជាដើម ដែលសម្រួលជាមួយជាដើមនេះ កំ

មិនសង្ឃ័េម ដូចជាបែលដែលមានការមិនរក្សាងទេគា ទេសម្អារ់ មានជីជុំដើម្បី ដែលសម្រួលជាមួយយន្តគោរពៗ កំមិនរក្សាដឹងដោរ មិនមែនសម្រេចភាពស្រី គ្នាដែនខាងដើម្បី និង ខាងចុង បុរាណស្រីគ្នាជាមុនខាងក្រោម និង ខាងក្រោមទៅ ទេ ។

မှုပ်နည်းနေပါဒရာရီမှာ အကျင့်ဆုံးသော မြတ်စွာမှုပ်နည်းနေပါဒရာရီမှာ အကျင့်ဆုံးသော မြတ်စွာ

ក្នុងអធិការនេះ ពេលវិចារម្មណ៍ត្រាកដតាមផ្លូវចក្ខុទ្ទារ ពេលកុសលជ្ជៈន និង
អកុសលជ្ជៈនកើតឡើង ព ខណៈ ទាំងនេះដោយហេតុ មានធម្មជាតិដែលកំណត់
ទុកជាថីម ហើយឆ្លាក់ចុះការករដ្ឋ ពេលជ្ជៈនតាមផ្លូវមនោទ្ទារកើតឡើង ព
ខណៈ ផ្លូវចក្ខុភ្នែកអារម្មណ៍ខោះ ។ តាមសមគូរសលជ្ជៈន តាមផ្លូវចក្ខុទ្ទារនេះ
ហើយចុះការករដ្ឋ ជ្ជៈនអាស្រែយអារម្មណ៍ខោះនឹង តាមទ្ទារនោះនឹងមក
កំណត់ដោយនឹងដោយជាថីមថា “ ស្រី បុរស ” ស្តីឡៅ ព ខណៈ ដោយអំណាច
សេចក្តីផ្តើម ឬ សេចក្តីស្រឡាញ់ជាថីម ។ លោកអាចចូរ សំដោយកជ្ជៈន
ដែលប្រព្រឹត្តឡៅយ៉ាងនេះជាធិច្ឆេទ ទីបន្ទាល់តាក្យមានជាអាជីថា “ ពេលការ
ត្រួស្សសិលជាថីម កើតឡើងក្នុងជ្ជៈនមិនមែនចក្ខុ កាលការមិនសង្ឃឹមនោះ មាន
ហើយ សម្បូទ្ទារ កំណែយ៉ាងថា មិនបានរក្សា ” ដើម្បី៖ ។

ធន្តី យោត ជវនេ ប្រចា ក្នុងដវនោះ ។ តាក្រចា ពេលសំវិរ មាន
សិលជាដើម មានទំយចា ពេលសិលសំវិរ សតិសំវិរ ព្យាណាលសំវិរ ខត្តិសំវិរ និង
វិរិយសំវិរ កើតឡើងហើយ ។ ដូចជា ពេលបុគ្គលមិនចូលទៅការដើម្បីសម្រាប់
សង្ឃឹម គឺ សតិទុកជាមុន គួរព្យាបចា ការទ្រួសិលជាដើម កើតឡើងបាន
យ៉ាងណាតា , ពេលចូលទៅការដើម្បីសម្រាប់ សង្ឃឹម គឺ សតិ ទុកមុន គួរព្យាបចា
សិល ជាដើម កើតឡើងបានដូច្នេះ ។ សូមឱ្យក្នុងការមួលឯក មានសំឡែងជាដើម
កំគូប្រើប្រាបចា និមិត្ត និង អនុញ្ញាតនេះតាមសមត្ថ ។

បុគ្គលស្ថាប់សំឡេងដោយសោកវិញ្ញាបាលហើយ មិនការំយកទិមិត្ត ថា “សំឡេងត្រូវ សំឡេងបុរស” បុន្តែមិត្តដែលគ្របាយចុះ និងមិនគ្របាយចុះ ដែលជាទីតាំងនៃកិលេស រំមេងត្រឹមតែក្នុងសំឡេងដែលខ្លួនបានស្ថាប់ហើយប៉ុណ្ណោះ ។ ទាំងមិនការំយកអាការនៃសំឡេងចម្រៀងជាដើម ។ ដោយភាពផ្សេងពិញ្ញា មាន

សំឡួនដែលកៅតពីបានទាំង ៦ (សំឡួនស្តីពូល) ជាដើម ដែលកំណត់ជាសំឡួនស្រាលជាង (គេ) ជាដើម ដែលបានរៀបចាយថា “អនុញ្ញាតនេះ” ប្រាជៈឡើងទូវកិសេលខ្សែត្រកដ ។ សូមឱ្យក្នុងការមួលឯក មានភីនជាដើម កំតុប្បីពោលតាមសមគរយ៉ាងនេះ ។

ចំណែកដូរមនោទ្វារ ករដូរដែលមានអារជ្រនេះ ឈ្មោះថា មនោទ្វារ , បណ្តិត
គីឡូប្រកបតាក្សោយ៉ាយនឹងយមានជាអាជីថា ពេលធ្លារមួលឯក មកប្រាកដតាមទ្វារ
នោះហើយ ក៏ដីន គឺ ជ្រាបអារមួលឯកនោះ ដោយជវនិត្តនោះ ផ្ទុច្ចោះ ។ កិលស
ទាំងឡាយដែលជាប់តាម មានហើយ ដោយសារ ការការំយកនិមិត្តជាដើមនេះ
ហេតុនោះ ការការំយកនិមិត្តជាដើមនេះនឹង ឈ្មោះថា កិលសានុពលោះ
ត្រូវប្រចាំថ្ងៃ មានកិលសជាប់តាម . ត្រូវយកសំវរសិល មានការរៀបចាកការការំ
យកនិមិត្តជាដើម ដែលមានកិលសជាប់តាមនោះ ជាលក្ខណ៍ ទីបឈ្មោះថា
កិលសានុពលនិមិត្តាថីបាបរិវជ្រនលក្ខណ៍ ត្រូវប្រចាំថ្ងៃ មានការរៀបចាកការ
ការំយកនិមិត្តជាដើម ដែលមានកិលសជាប់តាម ជាលក្ខណ៍ ។

ເຜົຍ ກາໂທ ສໍຖ ເລກມາຕາງປະບຽນກອນດູຕາວ:ຜົນຜ່ານ ຍ້າ

(ចំណាំការ)

(ចុប់ ក្នុងសំវាសិល)

នគរិតប្រិស្ថិតិសិល

ចំណែកការរៀរចាក មិថ្នានីវេរី ដែលប្រព្រឹត្តទៅដោយអំណាចនៃការលើស
សិក្សាបទ ៦ ដែលប្រាមប្រាកត្រឡប់បញ្ជូន ប្រាជៈអាជីវជាមេហោតុ ប្រាជៈអាជីវ
ជាប្រជាធិបតេយ្យ (ដោយអំណាច) នៃពាបនម៉ែនង្វាយយ៉ាងនេះ គឺ :

១. កុហនា	ការលលួង	។
២. លបនា	ការបញ្ជារ	។
៣. នេមិត្តិកតា	ការធ្វើនិមិត្ត	។
៤. និប្បសិកតា	ការប្រើសំដីជាភ្លាសកោសយកលាក	។
៥. លាកែន លាកំ និងឯកសន្តាតា	ការស្រួលរកលាកដោយលាក	។
ផ្លូវជាផើម សិលនេះ លើមុខ អាជីវពិនិត្យសិល ។		

ចម្លាត់ត្រា

ភ្លាប់សេចក្តីថា ដោយអំណាចការលើស (លាកនកនឹង) ។

ពាក្យថា សិក្សាបទ ៦ មាននំយថា សិក្សាបទ ៦ ២ គឺ ដែលសម្រួលដោយ
ពាកជិកាបត្តិជាផើម ដែលមកដោយព្រះពាណិជ្ជា អាជីវហេតុ អាជីវការណា
អសន្ដំ អភីតំ ឧត្តមិនុស្សម៉ែន ឧល្យបតិ ជាផើម កិច្ចរំមេងពោលអូត
ឧត្តមិនុស្សដើម្បីដែលមិនមាន ដែលមិនពិត ប្រាជៈអាជីវជាមេហោតុ ប្រាជៈអាជីវជាប្រជាធិបតេយ្យ ។

ការពាកបញ្ជាតដោយកុហនារត្ស ៣ យ៉ាង មានការនិយាយបញ្ជីកបញ្ហាប្រើប្រាស់
ជាផើម លើមុខ កុហនា (ការលលួង) ។

ការពាល់លើកសរសើរខ្លួនឯង ឬ ទាយក ដើម្បីខ្សោគ ឪពូរបស់របរដឹង ៩
លេខាជា លិចនា (ការពេញរ) ។

លេខាជា និមិត្តិក ព្រោះអត្ថម៉ា កាយកម្ម និង វិជិកមួយដែលខ្សោគការ
សម្ងាត់ម៉ា និងខ្សោគចុះយ៉ា លោកហេវិចា និមិត្ត ការប្រព្រឹត្តិធោយនិមិត្តនោះ
លោកហេវិចា និមិត្តិកតា (ការធ្វើគរ) ។

កិត្តិ រំលែងញ្ចាំប្រើដោយការបង្កិតបង្កិតជាដើម ចំពោះបុគ្គលទាំងឡាយដែល
ព្រោះលាក ដួចកិនរបស់ក្រុមបង្កិតជាដើម ដួចចេះ ទីបុគ្គលទាំងឡាយ និងបេរិសោ ។

និងបេរិសោ នោះជាដា និងបេរិសិកកា ភារ់នេះ និងបេរិសិក នោះលេខាជា
និងបេរិសិកតា (ការគោរ) ។

ការស្វែងរកលាករបស់បុគ្គលដែលដោយលាករបស់ខ្លួនដែលបានហើយ ព្រោះ
មានសេចក្តីថ្វាច្រើន លេខាជា ការទាក់លាកដោយលាក ។ លោកសរព្រោះ
យកភាពជាម្នកនិយាយដោយពាក្យមិនជាទីស្រឡាញ់ និង ភាពជាម្នកបញ្ហារ ជាដើម
ដោយ អាទិ សំណុំ ក្នុងពាក្យចា និវោមានិនិមិត្ត ដួចចេះ ។

(ចំណេះដឹង)

ពណ៌នាមនឹងបុគ្គលិក

តុល្យរនេះ គឺជាបន្ទិចចិត្តយក្សុងអាជីវពិនិត្យសិលដែលពាល់ទុកក្សុងលំដាប់
នៃតិច្ឆិនយសំរាប់បុគ្គលិកទៅ : ពាក្យចា សិក្សាបទ ៦ ដែលព្រះមានព្រះភាគច្រោះ
បញ្ហាផុក ព្រោះអាជីវជាបេក្ខ ព្រោះអាជីវជាប្រជាន់ មាននំយចា
សិក្សាបទ ៦ ដែលព្រះមានព្រះភាគច្រោះបញ្ហាផុកយ៉ាងនេះ គឺ “ ព្រោះអាជីវជាបេ

ហេតុ ព្រោះអាជីវជាប្រធាន កិច្ចកម្មនៃសេចក្តីប្រចាំខែមក ត្រូវសេចក្តីប្រចាំ
គ្របសង្គភ័យ និយាយអូតុល្លឹមទុសុផ្ទៃដែលមិនមាន (ក្នុងខ្លួន) ត្រូវអាបត្តិ
ពាកជិក ព្រោះអាជីវជាបេតុ ព្រោះអាជីវជាប្រធាន កិច្ចដល់ទូរភាពជាអ្នកនាំ
ដំណើង ត្រូវអាបត្តិសង្ឃារិស់ ព្រោះអាជីវជាបេតុ ព្រោះអាជីវជាប្រធាន
កិច្ចនិយាយថា “ កិច្ចណានៅក្នុងវិហារបសិទ្ធិ កិច្ចនៅជាង្តៃអរហត្ស ” ដូច្នេះ
កាលបីលោកបេងច្ញោមបើយ ត្រូវអាបត្តិចុល្យចុះយ ព្រោះអាជីវជាបេតុ ព្រោះ
អាជីវជាប្រធាន , កិច្ចមិនមានដីនឹង សុំកោដនដែលប្រជុំ ដើម្បីប្រយោជន៍
ចំពោះខ្លួននាន់ ត្រូវអាបត្តិចាតិត្តិយ ព្រោះអាជីវជាបេតុ ព្រោះអាជីវជាប្រធាន
កិច្ចមិនមានដីនឹងសុំកោដនដែលប្រជុំ ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់ខ្លួននាន់ ត្រូវបានដិ-
ទេសទិយ ព្រោះអាជីវជាបេតុ ព្រោះអាជីវជាប្រធាន, កិច្ចមិនមានដីនឹងសុំសម្រេច
ឱយដើម្បីប្រយោជន៍ដល់ខ្លួននាន់ ត្រូវទុកដ ” ដូច្នេះ សេចក្តីទាំងឡាយនេះ
យ៉ាងណា (សំដែរយក) សិក្សាបទទាំង ៦ ទាំងឡាយនេះ ។

ក្នុងពាក្យទាំងឡាយ មានពាក្យថា លលូង (កុហនា) ជាផើម មានព្រះពាណិ
ជូចតទៅ :

បណ្តាកិរិយាទាំងនោះ ការលលូង តើមួចមេច ? ការវេងនៅ មុខចងចិត្តិម
ក្នុងពើងាកមុខ នបោកគគីររឿងរង្វាន់ ដោយវិធីលូង ពោលគឺ ការវេង
បងីសេចបច្ចុះយក្តី ដោយការនិយាយបញ្ជីការបញ្ជី ការវេងរៀបច្បការ
តាំងបុករា រៀបតិរិយាបច្ចុះលូក្តី របស់កិច្ចដែលយើងចំពោះលាកសភារ៖ និង
សេចក្តីសរសើរ មានសេចក្តីប្រចាំខែមក ត្រូវសេចក្តីប្រចាំបសង្គភ័យ និង
នេះហេតុ ” ការលលូង ”* ។

* ក្នុងមហាកិច្ចសព្វពាណិជ្ជា កុហនាក្នុង (វិធីលលូង) មាន ៣ យ៉ាង គឺ ១ ក្នុងបងីសេចបច្ចុះយ ,
២ និយាយបញ្ជីការបញ្ជី , ៣ ក្នុងពើងាកមុខក្នុងប្រចាំខែមក ។

បណ្តាកិរយាទាំងឡាយ ការបញ្ហារ តើមួចមេច ? ការនិយាយសាកល្បរតែមួយ និយាយអ្នក និយាយយកចិត្តគេ និយាយចងសម្បទនឹងគេ និយាយបង្កំតែ និយាយដែបអបគេ និយាយធាក់ខ្ពស់ និយាយ(លេងបន្តិ៍មេន) ផ្លូចសំណួរស្វោរ(និយាយខ្សែខ្សែរដោយសេចក្តីស្រឡាញ)ជាបងចិត្តឱ្យក្រោង យ៉ាងណា របស់ភិត្តុដែលបើញ្ញចំពោះលាកសក្តារ៖ និង សេចក្តីសរសើរមាន សេចក្តីត្រចូលាមក ត្រូវសេចក្តីត្រចូលាប្របសង្គត់ហើយ នេះហេតា “ បញ្ហារ ” ។

បណ្តាកិរយាទាំងឡាយនៅ៖ ភាពជាអ្នកធ្វើឯមិត្ត តើមួចមេច ? ការបួញ្ហាត់ពោលបញ្ហិតបញ្ហាន និយាយរៀងដង និយាយចាក់ឆ្នី៖ និយាយស្ថាបស្ថីមកិនិយាយល្អឃល្អឃលោមចំពោះជនដទៃទាំងឡាយណា របស់ភិត្តុដែលបើញ្ញចំពោះលាកសក្តារ៖ និង ការសរសើរ មានសេចក្តីត្រចូលាមក ត្រូវសេចក្តីត្រចូលាប្របសង្គត់ហើយ នេះហេតា “ ភាពជាអ្នកធ្វើឯមិត្ត ” ។

បណ្តាកិរយាទាំងឡាយនៅ៖ ការរកស (និយោសិកតា) តើមួចមេច ? ការដែរគេ ការនិយាយរំលោកគេ ការនិយាយវិស៊តែគេ ការនិយាយបណ្តុញគេ ការនិយាយដោញតាមគេ ការនិយាយចំអកជាក់គេ ការនិយាយសេចចំអកគេ និយាយពន្លឹសគេ និយាយមិលងាយគេ និយាយពោលទោសគេ ចំពោះមុខអ្នកដែន និយាយសំឡុកបង្កើតបង្កំតែនៅភិត្តុដែលបើញ្ញចំពោះលាកសក្តារ៖ និងសេចក្តីសរសើរ មានសេចក្តីត្រចូលាមក ត្រូវសេចក្តីត្រចូលាប្របសង្គត់ នេះហេតា ការរកស (ការបង្កិតបង្កំ) ។

កិរយាទាំងឡាយនៅ៖ ការវិសោធនកលាកដោយលាក * តើមួចមេច ? ភិត្តុបើញ្ញចំពោះលាកសក្តារ៖ និង សេចក្តីសរសើរ មានសេចក្តីត្រចូលាមក ត្រូវ

* ពាបនី ៥ ប្រការ គិតុហទា , លបទា , នេមិត្តិកតា , និយោសិកតា , លាកេន លាកំនិតិសនតា មានសេចក្តីត្រចូលាប្របសង្គត់ គិតុឱ្យពេលចូល តើដោយវិធីការផ្សេងៗ ។

សេចក្តីព្រាស្វា គ្របសង្គក់ រដែនទាំងអាមិស ដែលខ្ចោនបានពីផ្ទះនេះទៅផ្ទះនោះ ឬ ទាំងអាមិស ដែលខ្ចោនបានពីផ្ទះនោះ មកផ្ទះនេះ ការចូលចិត្តរក ការសិក្សរក ការស្លាយរក អាមិសដោយអាមិសបែបនេះ នេះហេតុថា ការស្លាយនរកលាករដោយលាករ ។

សេចក្តីអធិប្បាយនៃប្រះបានឯកស្តីជ្រាបដូចតែម៉ោង :

କୁରଣ୍ଦାଳିଙ୍ଗ

କ୍ଷାନ୍ତରରେ ପାଇଁ ଯେତୁ

ដោយឧបាយវិធីផ្សេងៗ ឡើត . (គគ) ក្នុងធ្វើជាអ្នកត្រាត្រានិងអនុគ្រោះអ្នកទាំង
នៅ៖ ហើយទូលក្ដី ជាបេរុបខ្លាប់ពីនៅ៖ ឡើ (គគ) នាំចូលមកថ្វាយភ្លាម
ទាំងរវោះគោ ៩ (ផ្ទើចេះ) តុបីជ្រាបថា (នេះជា) កុហនវត្ថុដែលរាបថា ជាការ
ក្នុងបនិស់បច្ចុប្បន្ន ។

କୁଳାଳିତକ୍ଷଣାକ୍ଷମିତ୍ରାଯୁଦ୍ଧ

ពិតិភ័យ សូម្បីក្នុងមហាផិទេសលោកក៏បានពាលពាក្យនេះទូរចា :

“ កុហានវត្ថុដែលរបៀប ជាការក្លែងបដិសដបច្ចុប្បន្នមេច ? គឺហើយទាំងនេរាយទិម្មនកិត្តុក្នុងព្រះសាសនានេះដោយចិវរ ិណូតាត សេនាសន់: គិលានប្រចុងយកសង្គមបរិភ្ញារទាំងនេរាយ អ្នកមានសេចក្តីព្រះថ្វាលាមក ត្រូវសេចក្តីព្រះថ្វាប្រចុងដួរបែបឯ ជាអ្នកមានសេចក្តីត្រូវការពិក ក្លែងព្រាប់ត្រឡប់វិញ្ញុវិញ្ញុវិញ្ញុ ក្លែងព្រាប់ត្រឡប់វិញ្ញុវិញ្ញុវិញ្ញុ ិណូតាត សេនាសន់: គិលានប្រចុងយកសង្គមបរិភ្ញារ ព្រះអាស្រែយ សេចក្តីព្រះថ្វាជីវិតីវិញ្ញុ ។ ល ។ កេសង្គមបរិភ្ញាររបច្ឆិនឡើង គេពោលយ៉ាងនេះថា ” ប្រយោជន៍អី ចំពោះសមណៈ ដោយចិវរមានកំម្មប្រចិន សមណៈ: គឺវិនិសសំព័ត៌ផែលគេពោះថាលហើយអំពីព្រមខ្លះ អំពីគំនិសម្រាមខ្លះ អំពីផ្សារខ្លះ មកធ្វើជាសំព័ត៌សង្គមឱ្យត្រួល នោះទិបត្តូរ . ប្រយោជន៍អីដល់សមណៈ: ដោយិណូតាតដែលមានកំម្មខ្លស់ សមណៈ: គឺចិត្តឲ្យមជូនិវិតដោយជុំបាយផែលពានមកដោយការព្យាយាមទៅវិស្សនរកិណូតាតតាមមានតាមពាន នោះទិបត្តូរ . ប្រយោជន៍អីចំពោះសមណៈ: ដោយសេនាសន់: មានកំម្មប្រចិន សមណៈ: គឺជាអ្នកនៅតាមគល់លើ ឬ នៅក្នុងអគ្គារកាស នោះទិបត្តូរ . ប្រយោជន៍អីចំពោះសមណៈ: ដោយគិលានប្រចុងយកសង្គមបរិភ្ញារដែលមានកំម្មប្រចិន សមណៈ: គឺធ្វើដើម្បីដោយទិកម្មត្រសូយ ឬ ដោយចំណុកសម័ នោះទិបត្តូរ ” ព្រះអាស្រែយហេតុ នោះ ទិបលាកកក្លែងរគនធដីវរកខក់ កែងចាន់ិណូតាតដែលអត់ កែងសេតាំ

សេនាសន់ដែលចាត់ ក្នុងសេតិលានយុច្ចូយកេសដ្ឋីបរិភ្ញាករដែលថោក គហបតិទាំងឡាយស្អាល់ថា “ សមណ៍រួមនេះជាមួកព្រាត្រាតិច សញ្ញាស សូប មិនច្របូកច្របល់ដោយពួកគណៈ ព្រារួមសេចក្តីព្យាយាម មានប្រក្រតិពោលទូវធ័រដែលខាត់កិលេស ” ដូច្នេះ រឹមងនិមត្តលោកដោយចិវរ ។ល។ កេសដ្ឋីបរិភ្ញាករក្រែលឱង ។ ឡើង លោកក្នុងពោលយ៉ាងនេះថា “ ព្រោះការប្រជុំនៅត្រូវ ៣ យ៉ាង កូលបុត្តិអ្នកមានសម្បាហ រឹមងបានបុណ្យប្រើប្រាស់ គឺ ព្រោះការដែលប្រមិនីសម្បាហ កូលបុត្តិអ្នកមានសម្បាហរឹមងបានបុណ្យប្រើប្រាស់ ព្រោះការដែលប្រមិនីនៅទេយុទ្ធម៌ ។ល។ នៃទីនៅឯណីបុណ្យបុត្តិលទាំងឡាយ កូលបុត្តិអ្នកមានសម្បាហ រឹមងបានបុណ្យប្រើប្រាស់ សម្បាហបស់អ្នកទាំងឡាយមានហើយដោយពិត ទេយុទ្ធម៌កំមានប្រមិនីហើយ បងិត្តាបក គឺ អាត្រាការណ៍កំមានប្រមិនី បើអាត្រាការណ៍មិនទទួលសោក ដូច្នេះ អ្នកទាំងឡាយនឹងវិនាសចាកបុណ្យ អាត្រាការណ៍មិនមានសេចក្តីព្រាត្រាត្រូវការដោយរបស់នេះឡើយ តែអាត្រាការណ៍ទទួលដើម្បីអនុត្រព្រោះអ្នកទាំងឡាយបុណ្យណាមេះ ដូច្នេះព្រោះអាស្រែយហេតុនោះ លោកកំទទួលចិវរ បិណ្ឌូចាក សេនាសន់ គិលានយុច្ចូយកេសដ្ឋីបរិភ្ញាករប្រើប្រាស់ ការក្រែងធ្វើមុខចងចិត្តិម ក្នុងងារមុខចេញ នពោកគេខ្សោរក្រែងរឿងរឿង បែបនេះយ៉ាងណា នេះលោកហេតុ កូហនវត្ថុដែលរាប់ថា ក្នុងបងិសជបច្ចុះយេ ។

ଶ୍ରୀମଦ୍ଭଗବତ

ជំរើយទាន់និយាយបច្ចុប្បន្នបញ្ជី

ការនិយាយខ្សែគោរព ត្រឡប់ ដោយប្រការនោះ ១ ដោយវាទាសម្បងអំពីការសម្រចនាថ្នូរមនុស្សជម្លើ នៅភីតុអូរមានសេចក្តីប្រចាំឆ្នាំរបស់ខ្លួន គឺជាបច្ចាត់ជាកុហន៍វត្ថុដែលជាការរាយប៉ែង និយាយបញ្ជីតិចបញ្ហាប្រឈម ដូចលោកពោលទុកជា “ ក្នុងវត្ថុទាំងឡាយនោះ កុហន៍វត្ថុដែលជាការរាយប៉ែង ការនិយាយបញ្ជីតិចបញ្ហាប្រឈម ”

କୁଳାଳିତାକୁଣ୍ଡଳାଟ୍ରିନ୍ ପେଯଟ୍ରୀଯୁଗରେ

លើកសរសើរគិតថា “ ពួកជននឹងសរសើរយើង ដោយអាការយ៉ាងនេះ ” ហើយ ក្នុងពើជាដែរ ឈក ដើរ ឈរ អង្គួយ ដោយផ្ទើតផ្លូង ព្រំបច្ចកណា ឈក ដើរ ឈរ អង្គួយ ធ្វើផ្ទាល់ដោកចូលសមាបត្រ ដើរចូលសមាបត្រ ឈរចូលសមាបត្រ អង្គួយ ចូលសមាបត្រ និងជាអ្នកប្រចាំថ្ងៃក្នុងពើជាចូលឈាយខ្សែគឺយើង ការព្រំបច្ចកណា តាំងបច្ចកណា តែងបច្ចកណាតិយាបច ការក្នុងពើជាចងចិត្តឱ្យម ពើជាងាកមុខចេញ បញ្ជាតកគឺការច្រឡំ ផ្ទចេះ យ៉ាងណា នេះហេតា កុហនវត្ថុដែលកំណត់បុកភាពការស្របយកិយាបច ” ។

តួនាទីនៃកុហននោះ បន្ទាត់ បច្ចុប្បន្និសជនសង្គមកនេន មាននៅ (ដោយកុហនវត្ថុ) ដែលបណ្តិត្យបរួមយ៉ាងនេះថា ការក្នុងបងិសជនបច្ចេយ ឬថា បណ្តិតពាណិជ្ជកម្មបងិសជនបច្ចេយ ។ បន្ទាត់ និយាយបញ្ជីកុហនវត្ថុ នានេដល់ និយាយប្រជីវិះ (វត្ថុដែលចង់ពាន) ។ បន្ទាត់ តិយាបច គឺ សំដើរយក តិយាបចទាំង ៤ ។ បន្ទាត់ អង្គបនា តែបច្ចាត់ ការតាំង (បុកភាមុន ឬ ការតាំង (បុកភាហ) ដោយយកចិត្តទុកដាក់ ។ បន្ទាត់ បែបនា គឺ អាការដែលតាំង (បុកភាហ) ។

បន្ទាត់ សណ្ឌុបនា គឺ ការព្រំបច្ចំតាក់តែង អធិប្បាយថា ការធ្វើការដែល គូរដ្ឋែងថ្វា ។ បន្ទាត់ ភាកុដិកា គឺ ការធ្វើមុខចងចិត្តឱ្យម អធិប្បាយថា ធ្វើមុខ ដ្ឋែង ដោយសម្រេចការរបស់អ្នកតាំងនៅក្នុងសេចក្តីពុរាយាមយ៉ាងនឹងបំផុត ការធ្វើមុខចងចិត្តឱ្យមជាប្រក្រពិនេកិត្តុនោះ ហេតុនោះកិត្តុនោះឈ្មោះថា ភាកុដិក (អ្នកមានការធ្វើមុខចងចិត្តឱ្យមជាប្រក្រពិ) ភាពនៃ ភាកុដិក ឈ្មោះថា ភាកុដិយ (ភាពជាអ្នកមានការធ្វើមុខចងចិត្តឱ្យមជាប្រក្រពិ) ។ បន្ទាត់ កុហន តែបច្ចាត់ ការប្រព្រឹត្តិចោកឈ្មោះថា កុហាយនា សេចក្តីថា ចំពោះបុគ្គល ដែលចោកឈ្មោះថា កុហិតត្ត ។

លបនាលិខ្លួន

នានាលិយាយបញ្ញា

គួរព្រាថអត្ថាជិប្បាយក្នុងលបនាគិឡូសដូចតែមេ :

ការដែលភិត្តិថានេដើមទុសុមកកាត់វិហារ ហើយនិយាយឡើង មុនថា “ អូកដ៏ចម្រិន អូកទាំងឡាយមកដើម្បីត្រូវការអើ និងនិមន្ទភិត្តិបូ ហើយបាន៖ អពិប្បជ្រួយបែទិរិប្បុះ អាត្រាកាតិនិងនាំភិត្តិទៅតាមរក្សាយ ” ដូច្នេះ ឈ្មោះថា អាលបនា (សាកសុរ) , ម្យានឡើត កាលដែលភិត្តិសុខុមចូលទៅវិយាយ របៀបអូសទាមឈ្មោះខ្លួនថា “ អាត្រាកាតិឈ្មោះ តិស្សេះ ប្រាជាណ្វេង ដ្ឋែប្រើចំពោះអាត្រា ការិមហាមាត្រូវនោះ ១ កំដ្ឋែប្រើចំពោះអាត្រា ” យើងនេះ កំឈ្មោះថា អាលនា (សុខុម) , ការដែលភិត្តិត្រូវគេសូរហើយ កំនិយាយផ្លូច ដែលបានពោល ហើយនោះ ឈ្មោះថា លបនា (អូត) , ការដែលភិត្តិខ្លាចម្នាស់ ផ្លូវសុប់លែងនិយាយរក កំនិយាយទិនលំទោនព្រមខ្សោចកាសគេ ឈ្មោះថា សល្បបនា (និយាយយកចិត្ត) ការនិយាយធ្វើខ្សោចខ្លស់ឡើង (ជាងកំណើតដើម ដែលគេរស់នៅ) ថា លោកកុងមីនិង លោកម្នាស់ផ្លូវជាឌំ លោកទានបតិជា ” ដូច្នេះ ឈ្មោះថា ឧល្បបនា (និយាយលើក) , ការនិយាយលើកកម្នស់គេត្រប់យើង ឈ្មោះថា សមុលបនា (និយាយបញ្ហារ) ការចង គិត្តិគេដោយវាទាថា “ ម្នាល ឧបាសកឧបាសិកាតាំងឡាយ កាលមុនក្នុងពេលផ្លូច្បែះ ពួកអ្នក រំមនឹងខ្សោវ ទោន * តិន្យរនេះមិនខ្សោប្បួ ? រហូតពួកគេទិន្នន័យាត់ថា ” លោកម្នាស់ពួកខ្លឹម្នាស់ និងខ្សោ (ដូចត្រា) តែតិន្យរនេះមិនទាន់មានខិកាស ” ដូច្នេះជាដើម ឈ្មោះថា ឧនុបនា (និយាយចង) , ម្យានឡើត ភិត្តិបើប្បជ្រួយគេកាត់អំពោទិហើយ សូរថា

* នវទាន់ : ការខ្សោរបស់ដែលដលិតតី ដូចជា ស្រុវត្ថិ ថ្វិលិត្តិ ។

“ ឧបាសក ពានអំពេជមកពិណាតា ? ” តែងត្រូវចា “ ពីចំការអំពេជា លោកម្នាស់ កិត្យុស្សចា ” អំពេជកុងចំការនោះដើម្បីទេ ? ” តែងត្រូវចា “ ទំពាកមិលទីបន្ទី លោកម្នាស់ ” កិត្យុទីបន្ទីយាយចា “ ឧបាសក អ្នកចូរខ្សោអំពេជល់ (អាត្រា) ផ្លូវចេះ មិនគូរដល់កិត្យុ ” ពាក្យសំដិចនឹងរបស់កិត្យុ (និយាយ) ត្រូវលទេផ្លូវចេះ យ៉ាង ណាតា ពាក្យនោះក៏ឈ្មោះថា ខ្លួនហនា ការនិយាយចង់ហើយរឿយ ។ ត្រូវបាន ត្រូវប៉ុន្មោះ ឈ្មោះថា សមុទ្ធបនា (និយាយចង់) ។ បនៅថា ឧភាហនា អធិប្បាយចា ការនិយាយ ការនិយាយសំខ្លែងវិធីឡើងចា “ ត្រូវលទេនេះដីនអាត្រាដែម្នាក់ ឬ ទេយុជមិត្រីកឡើងកុងត្រូវលទេៗ តែនឹងខ្សោដល់អាត្រាដែម្នាក់គឺតែ ” យ៉ាងនេះ ហេតុថា ឧភាហនា (ការនិយាយចង់) អធិប្បាយចា និយាយបង្ហាប់ កុងអធិការ នេះ បណ្តិតគ្នារពាលរឿងនាងកេលកន្ទិរកា (មកសាងក់) * ។

ការទិញយាយចងគេគ្រប់យ៉ាងឈ្មោះថា សមុត្តរបនា (ការទិញយាយសង្គត់យក) , ទិញយាយវ្រឿយ ១ ឱ្យគេស្រឡាត្រូវ មិនត្រូវសម្រួលដែលថា គួរអល់សង្គ័ះ ឬគួរអល់ធ្លេះ , ឈ្មោះថា អនុប្បីយភាពិកា (ភាពជាអ្នកទិញយាយបញ្ហារ ការប្រព្រឹត្តិធាក់ខ្ពស់ គឺការប្រព្រឹត្តិធាក់ខ្ពស់ទុកខិះទាហ៍ ឈ្មោះថា ថាដុកម្យតា (ហត្ថាបុទ្ធន) ភាពជាអ្នកដូចជាសំណើកស្វោរ ឈ្មោះថា មុត្តសុបតា ដូចជាសំណើក កាលស្វោររាទៅ តែងតែមានសំណើកម្នួយចំនួនមិនរលូយ ក្រោពីនោះរលូយយ៉ាងណាតាតុ និងការទិញយាយរបស់បុគ្គលណាតា ពាក្យពិតមានត្រឹមតែបន្ទិចបន្ទិច ក្រោពីនោះ ជាទាក្យមិនពិតអេចអូច (ទាំងអស់) ក៏ដូចចោះ បុគ្គលនេះលោកហោវថា មុត្តសុប (បុគ្គលដូចសំណើកស្វោរ) ការ: នៃមនុស្ស មុត្តសុប នោះឈ្មោះថា មុត្តសុបតា។ ភាពជាបងចិត្តីម ឈ្មោះថា ពាក្យដុក អធិប្បាយថា កិត្តណាតាមិលិចីម គឺ

មានក្នុងដីកា ១

ថែរក្រារក្នុងក្នុងត្រកូល ត្រីមចង់ដី: ត្រីមកួន: ដូចជាថ្មីបងចិត្តឱម ចិត្តឱមក្នុងការរធ្វើរបស់ភីកួន ចិត្តឱមក្នុងនោះ ឈ្មោះថា បារិកដុំ , ការប្រព្រឹត្តិន៍ បារិកដុំ ឈ្មោះថា បារិកដុំតាត ដូចខែ: ។

ເສີມືດີຕະຫຼານີໂຄສໍາ

କୁଳମୁଦ୍ରିତ ବିଧ୍ୟାଯେ ପୋତା କୁଳମୁଦ୍ରିତ ବିଧ୍ୟାଯେ ପୋତା

គឺជាបន្ទាន់ដូចមួយក្នុងនេះមិត្តភកទាំងឡាសរទេ :)

ទីបន្ទិយាយថា “ ត្បានអង្គរ ” ធ្វើជាទេវកអង្គរ ទៅការនៃផ្លូវបុណ្ណលដែល
ផ្លាប់ស្ថាប់ត្រា ភីកុច្ចូលទៅកុងបន្ទប់រកមិល ប្រឡាកំណាត់អំពេទោកឡើតទ្វារ
យើងទិកអង្គរ ពីពីរដែលការណ៍ដែល យើងត្រួតពីកុងជាល យើងអង្គរកុងផ្លាប់
យើងទិកដោះកុងកុម ហើយចេញមកអង្គរ ស្រីមេដ្ឋាន (ត្រឡប់) មកវិញ ក៏ត្រូវ
ប្រាប់ថា មិនបានអង្គរ ភីកុងកិច្ចិយាយឡើងថា “ ឧបសិកាអាត្រាយើងប្រជុលមុន
ហើយ ដីនៅថ្ងៃនេះភីកុងនឹងមិនសម្រេច ” ស្រីមេដ្ឋានសូវថា “ ប្រជុលដី លោក
ម្នាស់ ” ភីកុងនឹងថា “ អាត្រាយើងប្រជុលសំស្រឡាញជាចំពោះអំពេទោកដែលរក្សាទុកទៅ
កឡើតទ្វារ គិតនឹងវាយក ក្រឡើកមិលទៅក៏យើងបិកពារស្រែដោះត្រួតពីរដែល
ដែលរក្សាទុកកុងជាល អាតស់នោះត្រូវប្រហារដោយផ្តុំចុ និង ផ្តីស្រែដោះផ្តុំស្មារ
អំពេទោកដែលរក្សាទុកកុងការណ៍ដែល សវម្បន់អាតារឡើង ពេលនោះ វាកំខាងក្រោមឯកជាន់
យើងប្រជុលមរបស់វាស្រែដោះអង្គរកុងផ្លាប់ ពេលវានិង (ក៏យើង) ទីកម្មាត់លាយ
ដោយពិសេចប្រពិមាត់របស់វាស្រែដោះទិកដោះដែលទុកកុងកុម ” ស្រីមេដ្ឋាននោះ
យល់ថា មិនអាចបញ្ជាកបុណ្យលក្សាលក្សាលប្រាលប្រាលបាន ទីបច្ចាយអំពេទោក ហើយដំ
បាយច្បាយព្រមជាមួយទិកដោះ ផ្តុំស្មារអំពេទោក និង ត្រួតពីកុងផែន, ការនិយាយបញ្ហាតិក
យ៉ាងនោះ គឺជាបច្ចា សាមនុជប្រា (និយាយបញ្ហាតិកបញ្ហាយ) និយាយព័ទ្
ទៅព័ទ្មកដើម្បីបានបច្ចុប្បន្ននោះ លោកស្រីថា “ បិរិយថា ” (និយាយព័ទ្) ។

សិប្បេជ្ជសាស្ត្រ

ଜୀବନରେ କୌଣସିଲ୍ କାମକାଳୀଙ୍କ ପରିପାଦାନ

គឺជាបអត្តាជិប្បាយក្នុងនឹមិប្បសិកតានិឡូសតទេ :

បន្ទាន់ អភិវឌ្ឍន៍ ពាណិជ្ជកម្ម ការដែរដោយវគ្គសម្រាប់ដោរ ៩០ យ៉ាង ។
បន្ទាន់ វគ្គនា ពាណិជ្ជកម្ម ទិញយាយបង្កើ ។ បន្ទាន់ គរបាល ពាណិជ្ជកម្ម ទិញយាយបង្កើច

គេដោយទៅម៉ា គេជាមនុស្សមិនមានសញ្ញា ជាមនុស្សមិនប្រឈ័ណ្ឌ ជាអើម ។ បន្ទោះ ឧក្រូហនា គឺ បណ្តុះបណ្តុះគេដោយវាទាទា ” លោកកំពើឱយយ៉ាងនេះក្នុង ទីនេះ ” ការបណ្តុះបណ្តុះគេ អាន់រឿង អាន់ពេកតុត្របំយ៉ាង លោយៗថា សម្បក្រូហនា (ការនិយាយបណ្តុះបណ្តុះគេ) , ម្យាវិញ្ញានៃតុត្របំយ៉ាង លោយៗថា សម្បក្រូហនា (ការនិយាយបណ្តុះបណ្តុះគេ) , សរសើរភាគនៃតុខាងក្រោមនេះថា ” នឹ ! លោកទានបតី ” ផ្លូវប្រឈ័ណ្ឌ លោយៗថា ឧក្រូហនា (បញ្ហាបោះ) , សរសើរភាគនៃតុខាងក្រោមនេះថា ” នឹ ! លោក មហាទានបតី ” ផ្លូវប្រឈ័ណ្ឌ លោយៗថា សម្បក្រូហនា ។ បន្ទោះ ីិបនា គឺ និយាយចំអកដាក់យ៉ាងនេះថា ” ហេតុអូដីវិករបស់អ្នកបរិភោគបន្ទី ” បន្ទោះ ស្នូបនា គឺ និយាយចំអកខ្សែ ពិសេសត្រូវបានដោយឯុទ្ធសាស្ត្រ នៅថ្ងៃនេះថា ” អ្នកទាំងឡាយនឹងហេតុបានអំពី ដែល ឱ្យបាក់បាន មិនមាន ដល់ជនទាំងពួនអស់កាលជាពិចិដ្ឋថា មិនមែនជាទាយកបាន យ៉ាងណាត ” ។ បន្ទោះ បាបនា បានដល់ មិលងាយថាគេមិនមែនជាទាយក ឬ បង្កើតឱ្យគូចខាត ការនិយាយមិលងាយគេត្រប់ខែបំយ៉ាង លោយៗថា សម្បាបនា (មិល ងាយ) ។ បន្ទោះ អវណ្ឌូហារិកា មានទំយ៉ាង ការទាំសេចក្តីវិនាសពីផ្ទះ (នេះ) ទៅកាន់ផ្ទះ (នោះ) , ចេញពីស្រុកនេះទៅកាន់ស្រុកនោះ , ចេញពីជន បន្ទនេះ ទៅកាន់ជនបន្ទនោះ ដោយគិតថា ” គេនឹងខ្សែ (បច្ចុះយ) ដល់យើង ព្រោះខ្លាចសេចក្តីវិនាសយ៉ាងនេះ ” ។ បន្ទោះ បរិធិធមំសិកតា បានដល់ ភាពជាអ្នកនិយាយ បាក្សែងផ្ទុមចំពោះមុខ និយាយនិន្ទាប្រាយខ្លួន សេចក្តីនោះ ប្រើបង្កើចជាបុគ្គលមិនអាចតស្សិចំពោះមុខគេ កំបង្កើចគេជាទាងក្រាយ ព្រោះហេតុ នោះ ទិបលោយៗ ថា បរិធិធមំសិកតា ។

បាក្សែង អយំ វិច្ឆិក និប្រុយសិកតា មានទំយ៉ាង កិរិយា មានការពោលបាក្សែង ការក្រកជាផើម នេះនោះ លោកពោលថា លោយៗថា និប្រុយសិកតា ព្រោះ កម្ពាត់ទូរសេចក្តីលូរបស់អ្នកដែលខ្សែ ហាកំបង្កើចជាទាសដោយអំពេស

ចម្រៀកបុសីដ , ម្បានឱឡាត ព្រោះជាការជាន់ឈ្មោះសេចក្តីលូរបស់អ្នកដែលដើម្បីរកលាក ដូចជាកិនកម្មបទទួជាកិដើម្បីរកភីនក្រុងក្រុងបញ្ហាប៉ាំង ។

លោកសែន លោក និគិតិសននាលិខេត្ត

នារ៉ែន្ទូវនៃលោកដោយលោក

គិច្ចិត្រជាបអត្ថាជិប្បាយក្នុងនិទ្ទេសនៃ លាកេន លាកំ និគិតិសនតា ដូចតមេះ៖

ការស្វែងរកឈ្មោះថា និគិតិសនតា ។ ពាក្យថា តែតែ លទ្ធផី គឺ បានពិធ្យេះ នេះ ។ បទថា អម្ចត្រ គីកនៅនឹងផ្ទះនោះ ។ បទថា ឯងដី បានដល់ ការចូលចិត្តរក ។ បទថា គេរៀបចំ បានដល់ ការស្រាវជ្រាវរក ។ បទថា បរិយដី បានដល់ ការស្វែងរក ។ កំក្តុងនិទ្ទេសនេះ បណ្តិត គិច្ចិត្រនាលប្រឈនបស់កិត្តិ ឱ្យកិត្តិដែលបានមកតាំងពីដំបូងដល់ទាករក្នុងត្រក្បួល នោះ ។ (ហើយបានបច្ចុប្បន្នបច្ចុប្បន្នមកវិញ) ក្នុងនិច្ចិត្រកំក្តុងបានទិន្នន័យ ។ (ជា និទ្ទេសឈ្មោះ) ។ បទថា ឯសនា ជាដើម ជាកេវចន់ នៃពាក្យថា ឯងដី ជាដើមនោះនៅ ព្រោះហេតុនោះ គិច្ចិត្របាយជនទាក្នុងបទទាំងឡាយនេះថា បទថា ឯងដី កំ ឯសនា ។ បទថា គេរៀបចំ កំគី គេរៀសនា ។ បទថា បរិយដី គឺ បរិយសនា ដូច្នេះ ។

សេចក្តីដែលបានមកនេះ ជាការអធិប្បាយនៃបាបិជ្ជកម្មទាំងឡាយ មានកុហន្តា ជាដើម ។

តុល្យរនេះគិច្ចិត្របច្ចា ក្នុងបទថា ឯវមាធិនពុ បាបិជ្ជកម្មទាំងនេះ ការឈកបាបិជ្ជកម្មជាអនេកដែលប្រព័ន្ធគ្មានបានសំខុកក្នុងព្រហ្មជាលស្សត្រដោយនៅថា “ម្បានឱឡាត ដូចជាសមណ្ឌប្រាបេណ្ឌ ដែលបានប្រើប្រាស់បាបិជ្ជកម្ម ហើយការកោដនដែលទាយកច្បាយដោយសន្ទាបើយ រំលែកចិត្តឱ្យមជីវិកដោយមិច្ឆាត់ខ្លួន ដោយកិរដ្ឋានវិធ្យា ។

តិរញ្ញានវិធី តី អូខេះ ? តិរញ្ញានវិធី តី :

១. អង្គ់	វិធីយាយអំពីសវិភាគរយៈ	។
២. និមិត្តា	វិធីសម្រាប់ទាយទួរហេតុផ្សោះ ។	។
៣. ឧប្បត្តា	វិធីយាយអំពីឧប្បត្តិហេតុ	។
៤. សុចិនា	វិធីសម្រាប់ទាយយល់សង្ឃឹម	។
៥. លក្ខណ៍	វិធីសម្រាប់ទាយលក្ខណ៍	។
៦. មួសិកចិន្ទំ	វិធីសម្រាប់ទាយទួរសំព័ត៌ផែលកណ្តុរកាត់ ។	
៧. អគ្គិហោម	វិធីបួជាគើង ។	
៨. ទព្វិហោម	វិធីបួជាដែក ។ ដូច្នេះជាគើម ។	

មិថ្យាជីវេះ ផែលប្រព្រឹត្តទៅដោយអំណាចទៅការរួមឱ្យសសិក្សាបន នៅ ផែលទ្រនៃបណ្តាល ព្រោះអាជីវជាបេក្ខទាំងឡាយនេះតី ដោយអំណាចទៅនឹងបាបធម៌ មានជាអាជីយ៉ាងនេះតី ការលិលួន ការបានឡារ ការកំរាមកំហោង និង ការស្វែងរកលាកដោយលាកទាំងឡាយនេះតី យ៉ាងណាតា ការរៀបចាកមិថ្យាជីវេះគ្រប់ប្រការ យ៉ាងណាតា នេះឈ្មោះថា អាជីវពាណិជ្ជកម្ម ដូច្នេះ ។

សេចក្តីនៃពាក្យ ក្នុងពាក្យថា អាជីវពាណិជ្ជកម្ម មាននំយដ្ឋម្ភេច្ចេះ ធនទាំងឡាយមែងអាស្រែយវត្ថុនោះរស់នៅ ហេតុនោះ វត្ថុនោះ ទីបឈ្មោះថា អាជីវ វត្ថុនោះបានដល់អី ? វត្ថុនោះបានដល់ សេចក្តីព្យាយាមស្វែងរកបច្ចេះ ។ សេចក្តី ហូត់ចត់ ឈ្មោះថា ពាណិជ្ជកម្ម សេចក្តីហូត់ចត់នៃអាជីវេះ ឈ្មោះថា អាជីវពាណិជ្ជកម្ម ។

មហាថី

អំពី នគរិត្យវិស្សាទិសិល

ពាក្យថា ដែលពោលទុក គឺ ដែលពោលទុកក្នុងខាងជើម ទាក់ទងដោយ
ខ្លួស ក្នុងអាជីវពិស្វនិស់លនេះឯង ។

ពិតបើយ លោកអាចចារាយបំណងនឹងអធិប្បាយបន្ទថា “ នៃសិក្សាបន នៅ
ដែលព្រះមានព្រះភាគទ្រង់បញ្ជាត់ ព្រះមានអាជីវជាបេក្ខ ” ដូច្នេះ បើយ
ក៏សម្រេចបនទាំងឡាយនោះ ដោយជាប្រាបានឯង នៅឯណីមពាក្យថា
“ យានិ តានិ ” ដូច្នេះជាផើម ។

ក្នុងបណ្តាបនទាំងឡាយនោះ ភ្នាប់សេចក្តីថា សិក្សាបន នៅ ដែលព្រះមាន
ព្រះភាគច្រាសទុកថា ទ្រង់បញ្ជាត់យ៉ាងនេះ ។ ពាក្យថា ព្រះអាជីវជាបេក្ខ
បានដល់ ព្រះភាគចិត្តឱ្យមជ឴តិជាបេក្ខ បានដល់ សេចក្តីប្រចាំថ្ងៃថា ” ដោយអាការ
យ៉ាងនេះ យើងនឹងរកចិត្តឱ្យមជ឴តិមិនលំបាត ព្រះបច្ចុប្បន្នទាំងឡាយ ” ។

ពាក្យថា ព្រះអាជីវជាប្រជាពល ជាថែរចនេះនៃពាក្យថា ព្រះអាជីវជាបេ
ក្ខនោះឯង ។ ពាក្យថា មានសេចក្តីប្រចាំបានមក មាននំយថា ប្រកបដោយ
សេចក្តីប្រចាំថ្ងៃ ក្នុងការបើកសរសើរដោយគុណដែលមិនមានរបស់បុគ្គលិមក។

ពាក្យថា ដែលសេចក្តីប្រចាំថ្ងៃគ្របសអ្នកតែបើយ មាននំយថា គឺជាអ្នកដែល
សេចក្តីប្រចាំថ្ងៃ ឡាំពើបើយ ប្រទួសការបើយបើយ ឬ គ្របសអ្នកតែបើយ ។

បនថា អសន្នំ ថ្មបុរិ មិនមាននៅ ។ បនថា អភួនំ ថ្មបុរិ ដែលមិនទាន់
កែកតទៅឯង ។ ព្រះសេចក្តីដែលគុណនោះមិនកែកតទៅឯង គុណនោះទិន្នន័យ
នៅ ហេតុនោះពាក្យប្រាយ ទិន្នន័យពាក្យប្រាប់ហេតុនៃពាក្យដំបូង ។

ពាក្យថា ឧត្តមទុសុយដម្ភ គឺ ធម៌របស់មនុស្សដែលសិរ គឺ បុរសដ៏ខ្លួស បុ

ធម៌ដ៏ប្រសើរព្រេលង គឺ ឧភ្និដ្ឋជាងធម៌របស់មនុស្ស ។

បន្ទះ ឧល្យបតិ ស្រីគ្មានឹង ឧត្ថតាយុកោ លបកិ ថ្វូចា ជាមួកជុំតិ អាយុទេហ៊ហើយ ពោល ។ ព្រោះថា សិលជាអាយុរបស់កិត្តិ , សិលនោះឯង រំមែងវិនាសព្រមគ្មានុងពេលនិយាយយ៉ាងនោះ របស់កិត្តិនោះ ។ ព្រោះហេតុ នោះ ទីប្រឡងត្រាស់ថា “ អាបត្តិតារាជិកស្ស ” ។

ប្រសើរចិត្តីថា គិចិច្ចិច្ចិ ពោលគឺ ពាណិក ឬ ប្រសើរចិត្តីថា ការអូត ជាបេញបុខ្សោរ វិគិតុមេ: ដែលមានឈ្មោះថា ពាណិក ។

២បន្ទះ សព្វវិតំ សមាបធ្លិតិ មាននំយថា រំមែងដល់ភាពជាមួកនាំបុរស ស្សី ឱ្យស្រែឆ្លាប់គ្នា , អធិប្បាយថា ព្រោះសេចក្តីបំណងរបស់ស្សីដល់បុរស ។ ភ្នាប់សេចក្តីថា “ ដោយអំណាចការណើសសិត្តុបន ន ទាំងឆ្លាយនេះ ” ខ្ញុំម្នាស់ និងសំឡុងទុកនៅបន្ទះក្រោយ ។

បន្ទះ កុហន្តាតិអាជិសុ ជាការលើកបន្ទះទីនៃព្រះពាណិក ដែលលើកទីនៃ សំឡុងហ៊ិយក្នុងបន្ទះក្រោយនោះឯង ។

ពាក្យថា មានព្រះពាណិកដូចនេះ បានដល់ ព្រះពាណិកធម៌ដែលមកហ៊ិយ ក្នុងវិភាគផ្តល់បន្ទះទីនេះ :

ឈ្មោះថា លាក ព្រោះអនុថា បច្ចេះយមានចិវរជាជើមដែលបានមក លាក ទាំងឆ្លាយនោះឯងដែលគេខ្សោយដោយសេចក្តីគោរព គឺ ដោយហេតុជូយសព្រោះ ឈ្មោះថា សក្តារៈ ។ ភាពជាមួកមានយសលើខ្លួនខ្លាងទៅ ឈ្មោះថា កិត្តិសំពុំ ។ លាកនោះឯង សក្តារៈនោះឯង កិត្តិសំពុំនោះឯង , ក្នុងពាក្យថា មួកអាស្រែយ នេះលាកសំដោយកិត្តិអាស្រែយ គឺ តណ្ហា ព្រោះដូចខ្លោះ ទីបានកពោលថា “ ព្រោច្ចាប៊ិយ ” ដូចខ្លោះ ។

ពាក្យថា ព្រោច្ចាតុណាដែលមិនមាន មាននំយថា ជាមួកព្រោច្ចាប៊ិយដែល

លើកសរសើរក្នុងពេលគុណមានសម្ងាត់ដើមមិនមាន តី មិនប្រាកដទៅក្នុងខ្លួន ។

ពិភ័យិយ សេចក្តីប្រចាំថាមក មានលក្ខណៈលើកសរសើរគុណដែលមិនមាន , និងមានលក្ខណៈមិនដឹងប្រមាណក្នុងការទូល ។ ២ពាក្យចា ត្រូវសេចក្តីប្រចាំថាមក មានទំនួច ឈ្មោះថា ដែលសេចក្តីប្រចាំថាមក មានទំនួច ឈ្មោះថា “ អធិប្បាយចា ត្រូវសេចក្តីប្រចាំថាមកដើម្បីខ្សោទនៅប្រជាសង្គម អាជីវកម្ម ប្រជាសង្គម ” ព្រមទាំង អធិប្បាយចា បុគ្គលរបៀបនោះ ជាអ្នកត្រូវអនុវត្ត តី អាជីវបៀតបៀនីយ ។

ឈ្មោះថា កុហននៃក្នុង ព្រមទាំងអនុចា ការកុហកពោកបញ្ហាកនោះនឹងជារក្សា ដែលទាំងទីនៅក្នុងកុហននៃក្នុងទាំង ៣ យ៉ាងនោះ ដែលមកបើយក្នុងនិទ្ទេសនោះ ដោយព្រមទាំងនេះ ដែលជាជីវាស្រែយនៃកុហននៃក្នុងនោះ ដូច្នេះគឺបីយើងសេចក្តីបាន ដែលពោលមកនេះយ៉ាងនេះ ។

បន្ទា តទិន្នន័យ មានទំនួច ឬ មួយមានសេចក្តីត្រូវការចិវរជាដើម ទាំង ន្មាយនោះនឹង ។

បន្ទា បងិត្តិបន្ទោះ មានទំនួច ព្រមទាំងក្នុងការបងិត្តិបន្ទោះមានចិវរជាដើម ។ បន្ទា អស្ស សេចក្តីបុន្តែន្តានីង ករេយ៍ (ប្រចាំថា ត្រូវជា) ។ ដោយ ឬ សំណូចា បងិត្តិហាលេណ ឬ លោករួមដល់ការបងិត្តិសេចក្តីដែលពោលទុក្សដៃខាងដើមដងដែរ ។

បន្ទា កិយេរកម្យកំ ប្រចាំថា ភាពជាអ្នកត្រូវការរបៀប ។ បន្ទា យំ ជាកិរិយាបកមាស, ព្រមទាំង ក្នុងពាក្យចា “ ធាយេរ ” នេះប្រកបសេចក្តីថា ការធិនីជាសំណួរសង្គមដី ហើយនៅព្រំដួរទុកនោះណា នេះសមត្ថរចំពោះសមណ៍ៗ ។

បន្ទា ចាបណិកានិ មានទំនួច សំណួរដែលគោពោះថាលិហាន ។

បន្ទុក និងការិត មាននំយចា សំណត់បន្ទះតួច ១ ដែលមិនមានជាយ ។

បន្ទុក ឧច្ចិនិត្តា តាមដល់ ដែលជើសរើសរូមទុក ដោយការស្វែងរក ។

ពាក្យចា ដោយការទេនៃស្វែងរក មាននំយចា ដោយអាមារដែលតាមមក ដោយការទេនៃស្វែងរក ។ បិវីត្តារវនិវិត ពោលគិត កេសជ្ល័ះដែលជាបច្ចុះយរបស់ អ្នកជីថិ លេខាជា គិលានប្បញ្ញយកេសជ្ល័ះបិវីត្តា ។ ពាក្យចា មួគ្រសុយ នេះជាលេខាជារបស់មួគ្រគោគគ្រប់ប្រភេទទាំងបាស់ទាំងឡើ ។ ពាក្យចា មួគ្រសុយ មាននំយចា មួគ្រដែលគោចោះថាលទេនៅហើយ គឺ ដែលបុគ្គលដឹលបែងថាលទេនៅហើយ ព្រោះភាពជារបស់សុយ ឬ ដោយមួគ្រគោដែលសុយ ។ ពាក្យចា ជាតុករវាទ មាននំយចា មានប្រព្រឹត្តពោលនូវគុណជាគ្រៀងកម្លាត់កិល់ស ដល់បុគ្គលទាំងឡាយដែន ។ ព្រោះការប្រជុំគ្នា មាននំយចា ព្រោះមាន នៅចំពោះ មុខ គឺចាប្រាប់ជាអ្នកធានហើយ ។

ការនិយាយដាក់ខ្លួនខ្សែជិតចំពោះការសម្រេចនូវខ្សែវិមនុស្សដី លេខាជា ការនិយាយបញ្ជីបញ្ជី ។

ពាក្យចា អ្នកមានសក្ឍិជំ គឺជាអ្នកមានអាណកាតភាពប្រើប្រាស់ អធិប្រាយចា ដោយការសម្រេចខ្សែវិមនុស្សដី ។ លោកអាចចាយពោលពាក្យចា មិត្ត នេះជាតាក្យស្រីគ្នា ហើយពោលពាក្យនោះខ្សែជិតិគ្នានៅឡើតចា “ អ្នកជាក្រើនិងគ្នា អ្នកចូលចិត្តគ្នា ” ។

ពិតហើយ មិត្តដែលគ្នាប់ត្រីមកដោយឲ្យគ្នា លេខាជា ជាក្រើនិងការសក្តីឡើ លេខាជា ជាអ្នកចូលចិត្តគ្នា មាននំយចា មិត្តក្តី ។ គឺ អ្នកដែលដើរទេជាមួយគ្នាតាំងកី ព ជំហានទេ លោកហេងចា “ មិត្តក្តី ” ។

កន្លែងនៅទាំងអស់ដែលកំណត់ដោយកំដែង លេខាជា វិហារ ។ ព្រោះនៅ នៅលេខាជា រោងនៅដោយ អាចចាយខ្លះ ពោលចា ព្រោះមានសណ្ឌានដូចគ្នា ។

ប្រព័ន្ធន ៤ ត្រូវ ឈ្មោះថា ប្រព័ន្ធ ។ ដូចត្រូវដោយ បានដល់ ប្រព័ន្ធដែលមានជំរួលក្រោង ។ ដូចកំពុល បានដល់ ប្រព័ន្ធដែលគឺធ្វើដោយចុងកំពុល ២ ។ ប៉ុម បានដល់ ទីអាស្រែយពិសេស ៤ ។ នៅទៅ ដែលប្រកបទុកដើម្បី ការពារអវិកជស្សត្រូវ ។ ពាក្យថា រោងមូល បានដល់ ទីអាស្រែយពិសេសមាន ប្រើប្រាស់មុខទុកដោយកំពុលតែមួយ ។ ភាពាយពួកខ្លះពោលថា សាលាដែនមិនមាន បន្ទូប់មានទ្វារតែមួយ ឈ្មោះថា សាលាដែន ។ ចំណោកអាជារមួយពួកទៀត ពោលថា ប្រព័ន្ធមានមុខដែន ឈ្មោះថា វិហារ ។ រោងដែន បានដល់ សេនាសន់ដែលប្រកំពាំងទុកតែម្ខាន ។ បានរួមកថា ជញ្ជាំងរបស់សេនាសន់ នៅខ្លួន ម្ខានទៀតទាប ប្រពាជហេតុនោះ សេនាសន់នោះ ទីប្រកំពាំង តែម្ខាន ។

ប្រព័ន្ធ បានដល់ ប្រព័ន្ធ ៤ ត្រូវ ទូលាយ ។ ដូចត្រូវដោយ បានដល់ សេនាសន់ដែលប្រកំព្យូរដោយកំពុលប្រាជែចម្ល៉ែ ។ គុហា បានដល់ ល្អាចក្តីសុទ្ធទៀត ។ កំពូនសម្ងាត់ បានដល់ ទីដែលស្ថាត់ដែលបិទទ្វារទុក ។ ដូចកំពុល បានដល់ ប្រព័ន្ធដែលមានកំពុលយ៉ាងណាមួយ ។ ប៉ុម បានដល់ ដូចដែលមានកំដែងយ៉ាងមាំ ជាកំពូនដែលមិនប្រើគ្នី៖ ដំបូលប្រកំដោយតុកទាំងឡាយយ៉ាងណា ៩ ។ ភាពាយខ្លះពោលថា ធ្វើដោយអាការដូចប៉ុមកំមាន ។ រោងមូល បានដល់ សេនាសន់ដែលធ្វើដោយអាការមូល ។ ទីអាស្រែយពិសេស ប្រកែទណាមួយឈ្មោះថា សាលាដែន , ដែលលោកហោថា “សាលារក្សាមួយ” ។ រោងប្រជុំ បានដល់ ស្ថានទីប្រជុំ ។

ការសង្គគឺសង្គគីមេសចក្តីរសាប់រសល់ការ និង រថាដែលមិនមានប្រយោជន៍ ប្រពាជភាពជាមួកប្រចាំថាមក ដែលជាមួកបិត្តរខ្លឹម ឈ្មោះថា កោរដ់ , កោរដៃ នោះនឹងមាននៅថ្ងៃពេលកិត្តិនេះ ហេតុនោះកិត្តិនេះឈ្មោះថា កោរជិក (មួកមាន

ធ្វូលិគ្គរខ្លឹម) តី មានអាការដែលសង្ឃមដោយការពេកបញ្ញាត កិច្ចុដែលមាន
ធ្វូលិគ្គរខ្លឹមថ្មីក្រោលង តី ពាក់ព័ន្ធ ៩ លេខាដា កោរជិកកោរជិក (អ្នក
មានអាការដែលគ្គរខ្លឹមថ្មីក្រោលង) ។ អាថាយខោះថា គ្គររដ្ឋីសថ្មីក្រោលង ។ អ្នក
បានពេកគេយោងថ្មីក្រោលង លេខាដា កុហកុហា មាននំយចា អ្នកធ្វើឱ្យគោរពឲ្យង
រួចរាល់យោងថ្មីក្រោលង ។

ការនិយាយបញ្ញាយកចិត្តគេយោងថ្មីក្រោលងលេខាដា លបលបោ លេខាដា
អ្នកបញ្ញារត់ ។

ពាក្យចា ចេញមុខខ្លួនឯង ពានដល់ ប្រើពាក្យនិយាយដែលប្រព្រឹត្តទៅដោយ
ភាពជាអ្នកមានធ្វូលិគ្គរខ្លឹមថ្មីក្រោលងជាដើម ។ ធ្វើឱ្យបុគ្គលដែលសរសើរដោយ
ត្រីមថ្មីមុខបស់ខ្លួន ពានដល់ កិច្ចុបែបនេះនោះ រួមងារធ្វើឱ្យចជាបុគ្គលដែល
ដោយភាពជាអ្នកយោងនេះ ពោលថា “ សមណ៍រួបនេះ ” ដូច្នេះជាដើម ។

ពាក្យចា ត្រូវបានដើរជាដើម លោកពោលបើយព្រោះសេចក្តីនៃពាក្យនោះ
នាក់នៅដោយខ្សោរិមទុសុវត្ថមិន ។

ពាក្យចា ធ្វើដោយបំណងឱ្យគេសរសើរ មាននំយចា ធ្វើដោយបំណង
យោងនេះថា “ ជនគប្បិសរសើរយើងថា ជាអរិយ៖ ឬ អ្នកពានគុណវិសេស ឬ
យោងណាយហូ ” ។ ពាក្យចា រៀបចុកជិតជួនដើរ មាននំយចា រៀបចុកការដើរ
របស់ខ្លួនដោយគោរពឲ្យចការដើររបស់អ្នកមានគុណវិសេស តី ធ្វើឲ្យចជាអ្នកមាន
សតិសម្បុជញ្ចូនការដើរថ្មីក្រោលង ។ ពាក្យចា តាំងចុក មាននំយចា តាំងចិត្ត ឬ
ច្រឡាតាំង ជនតាំងន្យាយចុរីដើរ យើងជាង្រោះអរហត្ថ ” ។ ពាក្យចា ធ្វើឲ្យច
ជាចូលសមាជិ មាននំយចា ហាក់រួចតាំងមំឡូកដើរ ដើរដោយយានសមាជិ ។
ពាក្យចា ក្រោងចូលឈាន មាននំយចា អ្នកយុទ្ធបុលសមាជិក្នុងនីដែលមនុស្ស
សញ្ញារទៅមក លេខាដា ក្រោងចូលឈានក្នុងក្រោងដែលបានព្រាកដជនតាមផ្លូវ ។

បន្ទចា តិវិយាបថសង្គាត់ ដែលជាការសង្ឃឹមតិវិយាបថ ។

បន្ទចា បច្ចុប្បន្នដិសវននសង្គាត់ពេន គឺ ដោយការសេពបច្ច័យដែលបណ្តិត ពោលទុកដោននេះចា ការសេពបច្ច័យដែលខ្ពស់ធ្វើឱ្យកើតឡើងដោយឧបាយមិន ល្អ , បុរាណការសេពបច្ច័យដែលនឹងកូហិរិញ្ញពោលទុក គិតិត្រាប់នោះ ។ ការពោល កូនិងធមិតខ្ពស់ធ្វើឱ្យបានជាធិធីដែល លោយាន់ចា ខ្សែបកូនិងធមិត ។ លោកពោលចា អដ្ឋបនា ព្រោះ សូម: “ អា ” អក្សរ ចេញ ។ ការនួចពោក លោយាន់ចា កុហា , ការសល់ គឺ ការប្រព្រឹត្តិទេនការនួចពោកនោះ លោយាន់ចា កុហាយនា , ឬ ការនៅ គឺ ការ ធ្វើរបស់បុគ្គលដែល (កុហក) នួចពោក លោយាន់ចា កុហាយនា ។ លោយាន់ចា កុហិតោ គឺ អ្នកកុហក ព្រោះអត្ថុចា រំមិនធនពោក ឬ ទៅហើយដោយការ នួចពោក ។ ពាក្យចា កិត្តិត្រូវគេស្មោរ ពានដល់កិត្តិផែលត្រូវគេស្មោរហើយចា “ នរណា គឺ គិសូ: ” , “ នរណាដែលត្រោះជាបុជាលើយ ” ។

ពាក្យចា ធ្វើឱ្យគេខ្ចោះខ្ពស់ ពានដល់ លើកឡើង គឺ ផ្តុំនុកដោយអាការ មានភាពដល់ប្រមិនិយសម្បត្តិជាផើម ។ ពាក្យចា និយាយចន៍ មាននំយចា ការ ចន គឺ សម្បទ្វាលើយ ។ ពានរួចចា កិត្តិ ២ អង្គចូលទៅការនំផ្លែៗ មួយអង្គយ លើភាសនេះ: ហើយក៏ហេតុកុមារិកាម្នាក់មក , ពេលនោះកុមារិកានោះមកហើយ , កូនិងបណ្តាកិត្តិ ២ អង្គនោះ កិត្តិមួយអង្គ ធ្វើមស្សរកិត្តិមួយអង្គឡើតចា “ លោក ដីចម្រិននៅកុមារិកានេះជាចិត្តការបស់អ្នកណា ” ។ កិត្តិ “ ដែលត្រូវស្មោរ ” ទិប ធ្វើមភ្លើងឡើងចា “ ជាចិត្តការបស់នោះ ពេលកណ្តុរិកា ឧប្បាណការបស់ខ្លួន , មាតា របស់នោះទានិកានេះ ពេលដែលខ្លួនឡើង កាលខ្សែសុវិ (ទិកដោះច្បា) កំខ្លួនាំង ឆ្លាំងពេមុន , សូមិទារិកានេះកំខ្លួនាំងឆ្លាំងដូចត្នានឹងមាតា (របស់គេ) ” ។ ទិប ពោលចា “ ពេលកណ្តុរិកវត្ថុ ចេញ វត្ថុ ” (កំកូនិងភ្លើងនេះ បណ្តិតគិតិត្រាប់ រឿងនោះពេលកណ្តុរិកា មកសាងកែ:) លោកសំដើរកភ្លើងនេះ ។

ពាក្យទា បូគ្គរដល់ធ្វើ មាននៅម៉ោង ឬ សមគ្គរដល់ពាក្យលួមប្រមាណណ ។
ពិតបេិយ ពាក្យលួមប្រមាណណ លោកហេវាំថា “ ធម៌ ” ផ្ទចដែលលោកពោល
ទុកថា “ សុភាសិតំ ឧត្តមមាតុ សន្តា ធម៌ កណែ នាមៗ ធម៌ ទុកិយត្តិ ”
(សហ្មារសទាំងឡាយពោលពាក្យជាសុភាសិតថា ជាបាក្យដីខ្ពង់ខ្ពស់ បុគ្គលកហើ
ពោលពាក្យដែលជាងមី មិនកម្រិតបាក្យដែលមិនមែនជាងមី នៅជាគ្រប់
២) ។ ព្រោះអ្នកចោរ ទីបេកបោលចំពោះការនិយាយច្រើនថា ជាការអ្នករាំ
រិរាយ , ម្យាងទៅតិច រាជាសុភាសិតដែលចេញពីពាក្យសត្វ គឺជាបាបថា
ឈ្មោះថា “ ធម៌ ” ។ បុគ្គលដែលមានការធ្វើអ្នកជាសំណួរស្រារ ឈ្មោះថា
មុគ្គសួប “ អ្នកអ្នកជាសំណួរស្រារ ” ។ ព្រោះហេតុនោះ ទីបេកបោលថា
“ អយំ បុគ្គល មុគ្គសុបោតិ វិចិត្ត ” បុគ្គលនេះនឹងលោកហេវាំថា មុគ្គសួប
(មនុស្សអ្នកសំណួរស្រារ) ។

ការជារបស់បុគ្គលអ្នកទួលិចិត្តិមេក្សុង ឈ្មោះថា ពានិភ័យ ។ ពានិភ័យ
នោះនឹងជា ពានិភ័យតាត ។

កិត្យអ្នកប្រព្រឹត្តបេិយដោយនិមិត្ត ។ ម្យាងទៅតិច អ្នកធ្វើការបុញ្ញមាត់ មិន
និយាយដើម្បីចិត្តិមិនិត្ត ឈ្មោះថា នៅមិត្តិកោ ការ: នៅបុគ្គលអ្នកធ្វើការបុញ្ញមាត់
ដើម្បីចិត្តិមិនិត្តនោះ ឈ្មោះថា នៅមិត្តិកតា ។

ការប្រកាសទូទៅសេចក្តីព្រឹត្តការបស់ខ្លួនឈ្មោះថា និភាស (និយាយខ្លួនឃើយ) ។

សូវថា និភាស នោះគីមី ?

ធ្វើយថា ពោលទាក់ទងដល់បច្ចុះយ មានពាក្យថា “ ថ្ងៃនេះពួកគិត្តរកបច្ចុះយ
មានយ៉ាងលំបាតក ” ផ្លូវបានដើម្បី ការនិយាយបញ្ជីកម្រោងដល់វគ្គដែលខ្លួន
ច្រឡាតា ឈ្មោះថា សាមន្តជប្បន (និយាយបញ្ជីកម្រោង) ។

ការផ្តាសារដោយអគ្គារសវត្ថុ ៩០ ដោយគិតថា បុគ្គលនឹងគិតិចិត្តិមិនិត្តិឱ្យ ព្រោះខាថ

ផ្តាសាក់មាន ។ ពាក្យសម្បូមានការនិយាយបង្គំជាអើមកើតឡើង ។ ការនិយាយបង្គំ ពានដល់ ការនិយាយខ្លួនខ្លួនគ្រាប់ចេញថាដោយការសេចក្តី ចំពោះឧបាសកជាទាយកជាអើម ។

ការនិយាយចំអកចំអន់ ឈ្មោះថា ឪបនា ។ ពាក្យនិយាយចំអកចំអន់នៅ៖ ជាបាក្យពាលសិចចំអន់ ព្រាជសុឡាភេទា៖ ធីបណ្តាកអាម្ចារពាលថា “ ឧប្បណ្ឌនា ” ឬផ្លូវ ។

ការនិយាយថា គេមិនមែនជាទាយក ឬការនិយាយបង្គំខ្លួនទៅក ឈ្មោះថាថាបនា ។ អ្នកមានប្រភេទពីកាត់សាច់សុវត្ថិភាពខ្លួនរបស់អ្នកដែល ឈ្មោះថា បរិជ្ជិមំសិកា (អ្នកទិន្នន័យប្រាយខ្លួន) , ភារ់នេះ បរិជ្ជិមំសិកា នោះឯង ឈ្មោះថា បរិជ្ជិមំសិកតា ។

បនថា អណ្តឹង ប្រចាំថ្ងៃ នូវយោ (ការកាត់បន្ទូយសេចក្តីលូរបស់អ្នកដែល) ។

ពាក្យថា ដូចជាកិនគួរដាក់រក្សានក្រុងក្រអូប មាននំយថា បណ្តិតគីឡូយីដើរបានបច្ចុប្បន្នដែលមិនទាន់បានដោយការកិនករម្មចាំ , តួនាទីដែលមិនទាន់បានកិនករម្មចន្ទិកុណុក តី សេចក្តីលូរបស់អ្នកដែល ក៏ដូចជាការបានទូរក្រុងក្រអូប ។ តួនាទីដែលមិនទាន់បានកិនករម្មចន្ទិកុណុក តី សេចក្តីលូរបស់អ្នកដែលនៅមិនទាន់បានដោយការកិនករម្មចន្ទិកុណុក ។ តួនាទីដែលមិនទាន់បានក្រុងក្រអូប (មាននំយថា ដើរក្នុងក្រអូបត្រូវកិនបំបែករបស់ក្រអូប ធិនិងបានក្រុងក្រអូប , បច្ចុប្បន្នដូចជាបង្គំ) ។

សេចក្តីត្រូវការដើរក្នុងក្រអូប តី ដើរក្នុងក្រអូបបញ្ញាតខ្លួនបានលាក់ចំហើយកាន់យក នោះឈ្មោះថា និជិត្តិសន ភារ់នេះ និជិត្តិសន នោះឈ្មោះថា និជិត្តិសនតា បានដល់ អាការនៃការប្រព្រឹត្តិថែនៃសេចក្តីត្រូវបាន ។ នៅពេល ការធ្វើការស្មើរកដែលកើតូមជាមួយអាការនោះ ។ ពាក្យថា អ្នក ការដើរដែលប្រព្រឹត្តិចំពោះអរយវេះ មានដែល និង ដើរជាអើម ។ បនថា និមិត្ត បាន

ដល់ នេមិត្តសាស្ត្រ (វិធានាយប្រជុល) ។ បន្ទោ ខ្សោយចាំ ពាន់ដល់ មាន
ឧភាព ក្រឹងចេះវិញ្ញាបនិស និងរញ្ជាយដែនដីជាដោដើម ។ បន្ទោ សុខិន៍ គឺ
សាស្ត្រ ។ បន្ទោ លក្ខណ៍ គឺ វិធានាមិលលក្ខណ៍របស់ស្ត្រី ។ បុរស ។ បន្ទោ
មួសិកចិន៍ គឺ វិធានាបំទាយចា នៅពេលកណ្តូរកាត់សំព័ត៌គ្រឿងកំឡើងនៅក្នុងសំព័ត៌
ជាដោដើម និងមានជល់ល្អោះនេះ ។ វិធីបុជាក្រឹង គឺ ការបុជាក្រឹងចា ពេលបុជា
ក្រឹងល្អោះនេះ ក្នុងបណ្តាក្រឹង មានក្រឹងចំបើងជាដោដើម និងមានជល់ល្អោះនេះ
ល្អោះចា អតិថជាម (វិធីបុជាក្រឹង) ។ គឺជាប្រាបចា វិធីបុជាក្រឹងកំមាននៃយ
ដូចគ្នា ។

ដោយ អាតិ សំណុ គឺជាប្រាបចា លោកស្រោះយកក្រឹងអង្គាមជាដោដើម ប្រម
ទាំងស្រោះមិច្ចាបិទផ្សេងៗ ។ ដែលមកក្នុងប្រព័ន្ធស្ថិត ។

ប្រព័ន្ធអាជីវពាណិជ្ជកម្មសិល មានសេចក្តីព្រាយាមជាក្រឹងធ្វើឱ្យសប្រមិត ទិន្នន័យ
លោកពោលចា “សេចក្តីព្រាយាមក្នុងការស្លៀនរកបច្ចេះ” អូច្ចេះ ។

សេចក្តីបិវិសុទ្ធ នៃអាជីវ៖នោះ ជាសេចក្តីព្រាយាមរកទោសមិនបាន ដែល
ជាមេរិតុខ្សោយការបានបច្ចេះដោយធម៌ជានិច្ច ។ ប្រព័ន្ធបុត្តិលខ្លួនប្រមុសមិន
អាចស្លៀនរកបច្ចេះដោយត្រឹមត្រូវបានឡើយ ។

(ចប់ មហាផីកា)

(ចប់ អាជីវពាណិជ្ជកម្មសិល)

.....

បច្ចុយសន្តិសិក្សិល

ការបរិភោគបច្ចុយ ដែលបរិសុទ្ធដោយការពិចារណាដែលប្រាជសាស្ត្រត្រាស់
ទុកដោយខំយថា “ កិច្ចិតារណាដោយខំបញ្ញាបើយ សេវាទីរ ថា
ត្រីម៉ែដើម្បីបំពាក់ទូវការរងា ” ដូច្នេះជាដើម ។

នេះល្អាត់ បច្ចុយសន្តិសិក្សិល ។

មនុស្ស

សេចក្តីបរិសុទ្ធ គឺ មិនសោរឡើងដោយការពិចារណា គឺ បច្ចុប់រក្សាណេះ ល្អាត់
ថា បងិសដ្ឋានបរិសុទ្ធ (បរិសុទ្ធដោយការពិចារណា) ។

សការ៖ ល្អាត់ថា ចក្ខុប្បញ្ញយបរិភោគ ប្រាជៈអត្ថថា ជាភេក្តុបរិភោគ
បច្ចុយ ៤ បានដែល ចេតនាដែលរកទោសមិនបាន ដែលប្រព្រឹត្តិថែរបើយដោយ
ប្រការនេះ ។

(ចម្លោមបានឯក)

ពន្លឺ បច្ចុយសន្តិសិក្សិល

ចំណែកបច្ចុយសន្តិសិក្សិល ដែលពោលទុកក្នុងលំដាប់នៃអាជីវកិច្ចិសិល
នេះ គឺជាបាបអត្ថាជិប្បាយក្នុងបច្ចុយសន្តិសិក្សិលនេះដូចតទៅនេះ :

ចិត្ត

ពាក្យថា ពិចារណាដោយខំបញ្ញា មានខំយថា ពិចារណា គឺ ដឹង
សម្រួលដោយខំបញ្ញា គឺ ដោយ (ត្រូវ) ធ្វើវា , មែនពីរ ការសម្រួលដែលពោលទុក

ដោយនេះ ដើម្បីបំពាក់ការងារជាន់មេនៅឯង បណ្តុកតុល្យជ្រាបថា ឈ្មោះ
ថា ពិចារណាដោយខ្សោយនៃបញ្ហា គួរឱ្យនឹងទេ ។ គួរឱ្យបន្ទាន់នៅ ហទថា ចិវរ
ពាណិជ្ជកម្ម បណ្តាសំព័មាន អនុវារសកជាន់ដើម ផ្លូវណាមួយ ។ ហទថា សេរី
ចំពោះ គឺ ប្រើប្រាស់ ពាណិជ្ជកម្ម ស្ម័គ្រ ឬ សណ្តូចំ ។ ពាក្យថា យានឡើ ជាតាក្យ
ិយមកំណត់ដែននៃប្រយោជន៍ ពិតបេពិយ ប្រយោជន៍គួរឱ្យបន្ទាន់ការប្រើប្រាស់ប្រែ
យោគី ក៏មានបុណ្យឯង នៅ គិតិមិ ? គឺ ប្រយោជន៍ ដើម្បីបំពាក់ការងារជាន់មេ

ពាក្យចា ភាពរងា ធនដល់ ភាពរងាដែលកៅតឡើងដោយអំណាចការ
កម្រិតនៃធាតុខាងក្រុងក្នុងក្នុង ដោយអំណាចការប្រប្រលន់ផ្លូវខាងក្រោក្នុង យ៉ាង
ណាមួយ ។

បន្ទាន់បងិយាតាយ ប្រចាំថ្ងៃ ដើម្បីបំពាក់ គឺ ដើម្បីបញ្ជូនរការនៅទីនេះ
ដែលធ្វើឡើងជាមួយក្នុងក្នុងសិរី: បាន ព្រះថា ពេលសិរី:
ត្រូវរងាយបៀវត្សបីនេះ កិត្តិមានចិត្តរសាប់រសល់ មិនអាចតាំងសេចក្តីព្យាយាម
ដោយប្រព័ន្ធបាន ព្រះហេតុនោះ ទីប្រព័ន្ធមានប្រព័ន្ធភាពទេនឹងអនុញ្ញាតថា គឺបី
ប្រើប្រាស់ដើម្បីបំពាក់រការនៅបាន នៅឯណែនាំ គឺប្រជាប្រយោជន៍ដែលសម្រាប់
ក្នុង ព្រះគុងអធិការនេះបានពេលខុកអស់ដើម្បីបៀយ ។ បន្ទាន់ភាពត្រូវ គឺ
ភាពត្រូវនៅក្នុង បណ្តិតគីត្រូវបានកើតឡើង ព្រះពីរ ព្រះពីរ

ចំណែកភូងប្រជុំបនទិនា ខែសមកសរាតាកបសិរីសបសម្បស្មោន៖ នៅក្នុង

បន្ទីម ខំសាតា ព្រៃចា សត្វរពោម អាចាប្រឆែង:ចា សត្វរយក្រាលខៀវ កំមាន ។

បចចា មកសា ប្រចា សត្វមួសនោះឯង ។

បន្ទាន់ រាជការ បានដល់ ខ្សែទាំងឡាយ មានខ្សែលាយក្រោង និង ខ្សែមិន
លាយក្រោងជាផីម ។ បន្ទាន់ អាណាពេជា តី កម្មវិធី ។ ស្តីដែលលើនេវគ្រប់
ប្រភេទ លើហេតុ សិរីសុប បានដល់ ជីពុកស្តីដែលមានខ្លួនវិន មានពស់
ជាផីម សម្បស្មូបស់ស្តីទាំងឡាយ នៅមាន ២ យ៉ាងតី សម្បស្មូដោយការខាំ
១ សម្បស្មូដោយការពាល់ត្រូវ ១ , សម្បស្មូ ២ យ៉ាងនោះ មិនអាចបៀតបៀន
ភីភីដែលអង្គុយហើយបានទេ ប្រពារៈហេតុនោះ ភីនិធីផ្ទៃចោះ ទីបភីភីសេរិរ
ដើម្បីជាប្រយោជន៍ដល់ការការពារសម្បស្មូទាំងឡាយ ការពាល់ពាក្យថា យាន់
ទេវ នេះទៀត ក៏ដើម្បីសម្បងទូវការកំណត់ដែននៃប្រយោជន៍ ពិតបៀយការ
បិទចាំងអរយោវេដលូច្បាស់សេចភីខ្សោយក្រោមឯកជ្រើក ជាប្រយោជន៍ប្រចាំ
ប្រយោជន៍ប្រការពីនេះ តី មានមួនម្មាល ប៉ុណ្ណារៈ ។

ពាក្យថា ហិរញ្ញវត្ថុ ក្នុងបទថា ហិរញ្ញវត្ថុនិងយុដ្ឋាជនត្រូវ នោះសំដែរយក
ទីចង្វើតនោះ ១ ពិតហើយ ពេលអវយវេណា ១ ដែលបុគ្គលបឹកចេញ ការ
ឡើនខ្សាសរម៉ឺនកម្រិត តី រម៉ឺនវិនាស អវយវេណា លោកហោថា ហិរញ្ញវត្ថុន
ព្រោះជាមេគគុងនៃការឡើនខ្សាសឱ្យកម្រិត សេចក្តីនៃបទនោះថា ដើម្បីបិទចាំង
នូវអវយវេណា ហិរញ្ញវត្ថុនិង ព្រោះហោកុនោះ (បាប់ទីបគ្គ) ហិរញ្ញ-
វត្ថុនិងយុដ្ឋាជនត្រូវ (តែ) បាប់ថា ហិរញ្ញវត្ថុ ហិង្សាជនត្រូវ កំមាន ។

ପିଲାଭାନ

បន្ទាន់ ិណ្ឌុតាត ពានដល់ អាហារយ៉ាងណាមួយ កំអាហារយ៉ាងណាមួយ
លោកហេវិច ិណ្ឌុតាត ព្រះអាហារនោះធ្វាក់ចុះក្នុងពាណិជ្ជកម្ម ដោយ
ការភិភាគចារា ។ ម្យាងទៀត ការធ្វាក់ចុះនៃដំណឹងទាំងឡាយ អធិប្បាយចា ការប្រជុំ
ការរួមគ្នានៃភិភាគទាំងឡាយដែលក្នុងពានហើយក្នុងខិះនោះទៅលើ ិណ្ឌុតាត។

បន្ទាន់ នៅរ ទរាយ គឺ ដើម្បី “ ទរ ” អធិប្បាយថា ព្រាណ្ញាកិនឃលេងផ្ទុចជា ទារកទាំងឡាយ មានគម្រោគជាដារដើម្បីទេ ។ បន្ទាន់ ន មទាយ គឺដើម្បី “ មទ ” អធិប្បាយថា ព្រាណ្ញាការស្រើនឹងក្នុងកម្ពាំងកាយ និង ព្រាណ្ញាការស្រើនឹងក្នុងភាគជា ឬរស ផ្ទុចជាតូកអ្នកប្រជាល់ជាជើម កែទេ ។ បន្ទាន់ ន មណ្ឌនាយ គឺ ដើម្បី “ មណ្ឌន ” អធិប្បាយថា ព្រាណ្ញាការវេែន គឺ ការធ្វើអរយោប់ក្នុងចំ ឱ្យជំជាត់ ផ្ទុចជា ស្រើស្អែក និង ស្ថិតិស្ស ជាជើមកែទេ ។

បន្ទាន់ ន វិភុសនាយ គឺ ដើម្បី “ វិភុសន ” អធិប្បាយថា ព្រាណ្ញាកាតមាន ពណីសម្បរធ្វើដី ផ្ទុចជាតូកល្អាន និង អ្នករាំជាជើមកែទេ ។

ម្ប៉ាន់ទៀត បណ្តិតតិចបីជ្រាបថា ក្នុង ៤ បន្ទោះ បន្ទាន់ នៅរ ទរាយ នោះ ឆ្នាំមានព្រះភាគច្រោះត្រាស់ ដើម្បីលីលេខេខិតិស្សីយ៉ាន់មេហ៍ ។

បន្ទាន់ ន មទាយ នោះ ត្រាស់ ដើម្បីលីលេខេខិតិស្សីយ៉ាន់មេហ៍ ។ ២បន្ទាន់ ន មណ្ឌនាយ ន វិភុសនាយ នោះ ត្រាស់ ដើម្បីលីលេខេខិតិស្សីយ៉ាន់មេហ៍ ។

ម្ប៉ាន់ទៀត ២បន្ទាន់ នៅរ ទរាយ ន មទាយ នោះ ត្រាស់ ដើម្បីការពារការ កើតឡើងនៃសំយោជន់របស់ខ្ពស់ ។ ២បន្ទាន់ ន មណ្ឌនាយ ន វិភុសនាយ នោះ ត្រាស់ ដើម្បីការពារ ការកើតឡើងនៃសំយោជន់របស់អ្នកដែង ម្ប៉ាន់ទៀត ការលេខាយោង នៃការបង្កើត និង ការសិក្សាត្រូវការពារ កំឡើងត្រាស់ ដើម្បីការពារការ ទាំង ៤ នោះជាន់ដែរ ។

បន្ទាន់ យារ៉ែវ មានអធិប្បាយផ្ទុចពោលហើយនោះនេះ ។ បន្ទាន់ តីមស្ស ការយស្ស គឺ នៃរួបការយោលប្រកបដោយមហាក្សត្រក្បែរ ៤ នោះ ។ បន្ទាន់ ហិតិយា ដើម្បីការតាំងនោះតែ ។ បន្ទាន់ យាបនាយ គឺ ដើម្បីការមិនជាប់ខ្សោះការ ប្រព្រឹត្តិ ឬ ដើម្បីការតាំងនោះអស់កាលយូរ ពិតហើយ កិត្តិនេះរមេងសេត បិណ្ឌុតាតដើម្បីការតាំងនោះនៃការ និង ដើម្បីការប្រព្រឹត្តិទៅបាន ផ្ទុចជាម្មាស់នៃ

លើ សេពកេសដ្ឋានដ្ឋូង ផ្លូវ និង នំយម្ភាងឡើត គួរព្រាថបាប
អត្ថានិញ្ញាយក្នុងសេចក្តីនេះថា “ នៅទីណាតាដែលពេលពេលហេតុជា នៅទីណាតាសំ
ព្រះអាស្រែយការបរិភោគតរបស់មិនជាសហ្មាយ និង បរិភោគហូសប្រមាណក្នុង
បច្ចុប្បន្ន កែតិច្ឆិនដោយកម្មាធាស់ជាបច្ចុះយ យើងពេលដែលបញ្ចាំងបច្ចុះយនៃ
នៅទីណាតាសំខីស្សុប់ទៅហើយ ដោយការបរិភោគត្រូវបស់ជាតិសហ្មាយ និង
បរិភោគលូមប្រមាណ ឈ្មោះថា រមោងកម្ពាត់នៅទីណាតាសំនោះចេញបាន និង
នៅទីណាតែលហេតុថា នៅទីចិត្ត ព្រះអាស្រែយកម្ម គឺ ការបរិភោគមិនប្រព័ន្ធដែល
ខ្លួនធ្វើក្នុងពេលតែម្មូវនេះ ឱ្យកែតិច្ឆិនកៅទៅ យើងកាលបីមិនឱ្យមូលនៃនៅទីចិត្ត
នោះកែតិច្ឆិនដោយអំណាចទៅការបរិភោគលូ ឈ្មោះថា នឹងមិនបញ្ចាំងនៅទីចិត្ត
នោះឱ្យកែតិច្ឆិនដោយ ផ្លូវបច្ចុះក៏បាន ។

ឯការការតំយកទូវការបរិភោគតលូ ការលុះអត្ថកិលមចានុយោត និង ការមិន
លុះសេចក្តីសុខដែលប្រកបដោយធម៌ (ព្រការនេះ) គួរព្រាថថា ត្រូវដែលរៀបចំ
គ្រប់ហើយដោយបានប្រព័ន្ធទី២ ព្រការនេះ ។

បទថា យាត្រា ៣ មេ កវិស្សិតិ មាននំយថា កិត្តិគិតថា “ ដោយការ
បរិភោគលូមប្រមាណ ការប្រព្រឹត្តិទេ ពោលគឺ ការធ្វើដំណើរទៅអស់កាលយុវ
ព្រះការមិនមានអនុវត្តដែលនឹងចូលមកកាត់ផ្ទាប់ទូវដើរគិត្រីយ័រ ឬ និងចិយចុះ
ទូវកិយាបចនិនមានដល់យើង មួយការឡើត និងមានដល់ការរបស់យើងដែល
មានការប្រព្រឹត្តិទេទៅកំណើនដល់បច្ចុះយនេះដែរ ផ្លូវបច្ចុះហើយសេព (បិណ្ឌុបាត)
ផ្លូចជាបុគ្គលមានពេកកុំវិក ប្រើបញ្ចាំព្យាបាលពេកនោះផ្លូវបច្ចុះ ។

២បទថា អនវណ្ណភាព ៣ ជាសុវិហាហេ ៣ មាននំយថា កិត្តិគិតថា “ ការរក
ទោសមិនបាន និងមានដល់យើងដោយរៀបចាកការសៀវភៅរកការទទួល និង ការ
បរិភោគដែលមិនលូចច្បាបិនការនោះជាសុខនិងមានដល់យើង ដោយការបរិភោគ
លូមប្រមាណ ” ផ្លូវបច្ចុះ និងមួយការឡើតថា “ ការរកទោសមិនបាន ព្រះមិន

មានទោសដៃឈ្មោះ ដូចជាការត្រួតអរទឹងកាម ការខ្លួលប្រអូស ការទម្រង់ ការផែលត្រូវអ្នកប្រធ័ណីថែម ព្រោះបរិភោគទូរសំខាន់ដើម្បីស្វោយ និងបរិភោគហុសប្រមាណជាបច្ចុប្បន្ន និងមានអល់យើង ឯការជាសុខផែលមានភាពកាយមាំម្ខែន ព្រោះបរិភោគអាមារជាស្វោយ និង បរិភោគលូមប្រមាណជាបច្ចុប្បន្ននិងមានអល់យើង ” ដូច្នះខ្លះ និងយោងឡើក ” ការមិនមានទោសដោយការលេសុខក្នុងការដេក សុខក្នុងការពេញខ្លួន សុខក្នុងការលក់ចេញចាន និងមានអល់យើង ដោយការរៀបចាកការបរិភោគអាមារតាមផែលត្រូវការ រហូតទេឡើង និង មានសេចក្តីសុខដោយតិចបច្ចុប្បន្ន ដែលជាអ្នកប្រកបនិងមានអល់យើងដោយការបរិភោគអីឡូខ្លះ ៤.៥ ដុំ ដូច្នះ ហើយសេរី(បិណ្ឌុចាត) សម្បូចចាតាក្សប្រព័ន្ធពោលទុកចា :

យោគរ៉ាចរ ភិត្តុគិត្យិយប់បរិភោគ (មុននឹងឡើក) ៤ .៥ ដុំ ហើយជីកទិកការបរិភោគត្រីមបុំណូនី កំលួមហើយ ដើម្បីការនោះជាសុខនៃភិត្តុផែលមានទូទៅបញ្ចុននៅហើយ (គឺ មិនអាចលើយក្នុងរូបកាយ និងជិវិក) ដូច្នះ ។

ការកំណត់ការំយកប្រយោជន៍ និងខ.បដិបត្តិជាកណ្តាល គិត្យិជាបោយត្រីដែលដំឡើងបើយដោយបានបច្ចុប្បន្ន និងបានបានបាន (មានបន្ទីជាយក្រារ ជាមានិ) ។

ផែលនាន់លេខ៖

បន្ទីជាសនន សំដោយកនាំនិងដេក និង ទិន្នន័យ ភិត្តុដេកក្នុងទិន្នន័យ និងជាផិហារ ឬ កោងដៃឈ្មោះ ១ មាននូវហាលជាជីវិត កំដោយ ទិន្នន័យ ឬ ឈ្មោះ ២ ឈ្មោះចា សេនាសនន ភិត្តុរៀមដែលអាចរាយសំរាប់រាយនៃភិត្តុដែល ឬ (ដូចពោលហើយ) ទិន្នន័យ ឬ ឈ្មោះចា អាសនន រូមពិរាក្សទោះចូលគ្នាម៉ោង “ សេនាសនន ” ។

២បន្ទីជា ឧត្ថបរិសុយិវិទោនំ បដិសល្ងាចារាយមត្តំ អធិប្រាយចា ” រដ្ឋរទោសដៃ ឈ្មោះ ឧត្ថបរិសុយ (អន្តរកាយគឺ រដ្ឋរ) ព្រោះអត្ថចា ហើយបៀន ” សេចក្តី

នៃ២បទនោះថា “ដើម្បីបន្ទាបង់ខត្តបរិស្ថាយជន ដើម្បីរករាយក្នុងការរួមសម្រាប់ មានពាក្យព្រឹកសេចក្តីថា ” រដ្ឋរាជាណិនជាសញ្ញាយ ធ្វើឱ្យសរុវត្ថុ មានអាតាង និងការរសាប់រសល់នៅចិត្ត ជារក្សា ដែលគឺបន្ទាបង់ចេញពាន ដោយការសេចន្ទាំសេនាសន់ ដើម្បីបន្ទាបង់រដ្ឋរោះ និងដើម្បីឯករាយការសុខជន ” ពិតបើយ ការបន្ទាបង់នូវខត្តបរិស្ថាយ កំព្យិចចានត្រាសំឡុកហើយ ដោយបានឱ្យខ្លួនដើម្បី មានពាក្យថា “ សិកស្ថី បងិយាតាយ ” ជាអាគិនោះ សូម្បីពិក ដូច្នោះ តបីជ្រាបថា ត្រួចដំត្រាសំឡុកក្នុងពេលត្រាយឡើត , (ដោយ) ត្រួចបំណាង (ឪជ្រាបថា) ការបន្ទាបង់ខត្តបរិស្ថាយ ជាប្រយោជន៍ប្រចាំ អូចពាក្យពោលខត្តហើយក្នុងពេលសេចន្ទីរថា “ ការបិទបានអរយោប់ដែលញាប់នៃសេចក្តីខ្លាសអៀនីខ្សែកប្រើក ជាប្រយោជន៍ប្រចាំ ប្រយោជន៍ត្រាសំឡុកមានមួនម្នាល ” ដូច្នោះ ។

នំយម្ភាងឡើត រដ្ឋរោនប្រការដូចពោលមកនេះ អង់ជាគតុ (មួយចំណែក) ចំណែកបរិស្ថាយ (ជាចំណែកមួយឡើត) មាន ២ យ៉ាង គឺ ពាកដបរិស្ថាយ អន្តរកាយបើកបង្ហាញ ១ , បង្កើតបរិស្ថាយ អន្តរកាយបិទបាន ១ ក្នុងអន្តរកាយ ២ យ៉ាងនោះ ៖

អន្តរកាយបើកបង្ហាញ បានដល់ សត្វសាធារទាំងឡាយ មានសិហ៍ និងខ្លាដោដើម ។

អន្តរកាយបិទបាន បានដល់ កិលេសទាំងឡាយមានភក៌ និង ទោស់ជាបើម អន្តរកាយទាំងឡាយនោះនេះ រំមែងធ្វើសេចក្តីអាតាងឱ្យ ហេតុ ព្រាង់មិនមានកន្លែងការពារខ្លួនក្នុង ហេតុ (សម្រិនមិលទេរ៉ា) យើងឲ្យបង់ដែលជាអសញ្ញាយជាបើមក្នុងមិនចាន ក្នុងសេនាសន់ណាតា កិក្នុកាលដើម្បីយ៉ាងនោះហើយ ពិចារណាតាំងក្នុងការសេចន្ទាំសេនាសន់នោះ គឺបីជ្រាបថា ឈ្មោះថា ” ពិចារណាតាំងបង្ហាញបង្ហាញហើយ សេចន្ទាំសេនាសន់នោះ ១ ល ១ ដើម្បីបន្ទាបង់រដ្ឋរោះ និង អន្តរកាយ ” ដូច្នោះ ។

គិលាលួចប្បញ្ញយនេសលូបិទ្យា

ក្នុងបន្ទីម គិលាលួចប្បញ្ញយកេសដ្ឋិបិភ្លាកំ នេះ មានវិនិច្ឆ័យថា កេសដ្ឋិបេឡាយ៖ថា បច្ចុះយ ព្រោះអត្ថថាដាប្រើប្រាស់ប្រាស់នឹងកោត មានសេចក្តីថា ជាត្រាំព្យាតាលកោត តាក្យថា បច្ចុះយនេះ ជាលួយ៖របស់កេសដ្ឋិបេឡាយដែលជាសហយុទ្ធសាស្ត្រ លាមួយ ដែលលួយ៖ថា កេសដ្ឋិបេឡាយ ជាប្រើប្រាស់បន្ទីបិទ្យៗ (ប្រើប្រាស់បន្ទីបិទ្យៗ) ព្រោះជារត្តុដែលពេទ្យផ្តល់ខ្សោយ កេសដ្ឋិបេឡាយ គិតជាបច្ចុះយនេសលូបិទ្យៗ សំដែនលួយរត្តុដែលពេទ្យបិទ្យៗ ជាសហយុទ្ធសាស្ត្រ ម្នាក់បាន យើងណាមួយ ដូចជាប្រែង ទីកិច្ច ឬការអំពេជាផើម ។

បរិភារ (ប្រើប្រាស់បន្ទីម) ព្រោះមានព្រោះភាគគ្រាស់ថា បរិភារ ក្នុងពាណិជ្ជា “ ព្រោះនគរជាស្ថានដែលគេព័ត៌មូលូបិទ្យៗ ដោយនគរបរិភារ ព ” ជាផើម, អលង្វារ (ប្រើប្រាស់បន្ទីម) កំត្រាស់ថា បរិភារ ក្នុងពាណិជ្ជា “ រថ មានសិលជាបរិភារ មានយានជាក្រោ មានសេចក្តីព្យាយាមជាកង់ ” ជាផើម, សម្ងារ់ (ប្រើប្រាស់បន្ទីម) កំត្រាស់ថា បរិភារ ក្នុងពាណិជ្ជា “ ជិវិកបរិភារទាំងទ្វាយនេះ យើងណាមួយ បញ្ជីករកបានដោយប្រោព ” ជាផើម, ក្នុងបន្ទីម គិលាលួចប្បញ្ញយកេសដ្ឋិបិភ្លាកំ នេះ រំលែកអ្នរទាំងសម្ងារ់ ទាំងបរិភារ, ពិតបិទ្យៗ គិលាលួចប្បញ្ញយកេសដ្ឋិបេឡាយ ឬ លួយ៖ថា ជាប្រើប្រាស់ការពារជិវិតកំពាន ព្រោះជាប្រើប្រាស់រក្សា (ជិវិត) មិនខ្សោយ ដល់អាពាចដែលនឹងបិទ្យៗជិវិតខ្សោយនិទ្ទេស កើតឡើងបាន លួយ៖ថា ជាប្រើប្រាស់ការពាន ជិវិតកំពាន ព្រោះជាប្រើប្រាស់បណ្តាលជិវិតខ្សោយនិទ្ទេស ព្រោះដូចជាប្រើប្រាស់បន្ទីម គិលាលួចប្បញ្ញយកេសដ្ឋិបេឡាយ ទៅ ទីបច្ចេកដែលបានបន្ទីម ។

ផ្ទុចេះ (បន្ទីមទេដើរបិទ្យៗព្រោះបានថា) គិលាលួចប្បញ្ញយកេសដ្ឋិបេឡាយ កំបរិភារ ថាតី គិលាលួចប្បញ្ញយកេសដ្ឋិបិភ្លាកំ (បរិភារ គិត កេសដ្ឋិបេឡាយ ដែលជាត្រាំព្យាតាលកោតនេសលូបិទ្យៗ) សេចក្តីនៃពាហ៍៖នោះថា ...នូវគិលាលួចប្បញ្ញយកេសដ្ឋិបេឡាយ ទៅ ទីបច្ចេកដែលបានបន្ទីម ។

បរិញ្ញារនោះ អធិប្បាយថា “ ទូរគ្រឹងទំនុកប្រជុំនៃជីវិត មានប្រជុំ ទីកអំពេជាដារីម ដែលពេឡុងផ្លូវខ្សោយនៃអ្នកជំងឺ យ៉ាងណាមួយ ” ។

បន្ទោ ឧប្បន្ទានំ ប្រចាំ កើតហើយ មានហើយ បង្កើតឡើងហើយ , ក្នុងបន្ទោ រៀលរាតាជិកានំ នេះ ការកម្រិតនៃធាតុ ឈ្មោះថា អាពាណ ចំណែករកច ធ្វើង ១ មានរកចយុង ឬស និង ជំងឺពន្ល់បេកជាតីម ដែលមានការកម្រិតនៃ ធាតុនោះជាសមូដ្ឋាន ឈ្មោះថា រៀលរាតាជិក ត្រារៀតពិអាពាណ ។

បន្ទោ រៀននា បានដល់ ទូក្រុងរៀន គឺ រៀនដែលជាហិតាករបស់អកុសល គឺ (ដើម្បីបំពាក់ចេញ) ទូររៀនទាក់ទងដោយរកច ដែលកើតពិអាពាណទាំងឡាយ នោះ ។ បន្ទោ អរ្រាបដ្បីបរមតាយ មាននំយចា ដើម្បីសេចក្តីមិនមានទូក្រុង ម្វោង អធិប្បាយថា ត្រីមទៅទូក្រុងនោះវិនាសអស់ទៅ ។

សិល ដែលមានការពិចារណាតោយបញ្ចាំមុន ហើយទិបបិរិយាត បច្ចុប្បន្នជាក្រោយ លក្ខណៈនេះ បណ្តិតគីជ្រាបចា បច្ចុប្បន្នសិវិភាសីល ដោយសង្ឃឹម ដោយប្រការដូចខ្លះ , ចំណែកអត្ថនៃពាក្យ ក្នុងពាក្យថា បច្ចុប្បន្នសិវិភាសីល នេះ គីជ្រាបដូចខ្លះ ក៏គ្រឹងអាស្រែយមានចិវជាតីម ឈាក ហេថា បច្ចុប្បន្ន ត្រារៀតិដែលសម្រាប់នោយអាស្រែយ គឺ ប្រើ បិរិយាត ទិបប្រព្រឹត្តទេពាន គឺ ទិបរស់នោពាន មាននំយចា ទិបប្រព្រឹត្តទេពាន សិលនេះ អាស្រែយបច្ចុប្បន្នទាំងឡាយនោះ ត្រារៀតុនោះទិបឈ្មោះថា បច្ចុប្បន្នសិវិភាសីតា ។

៥បានវិត្យា

ពណ៌នា បច្ចុប្បន្នសិវិភាសីល

សំណុចា បដិសង្គា នេះជាកិឡូសដោយលប់ “ យ ” អក្សរ ដូចក្នុងពាក្យ

ពាក្យជាដើមទា “ សយំ អភិត្សា ” ។ លោកអាចារាយកាលនឹងសម្បូន ថា យោនិសោ សំណើ ក្នុងពាក្យទា យោនិសោ នេះ មានអត្ថទា ឧបាយ ទីបាលទា “ ដោយឧបាយគឺដោយត្រូវផ្តូរ ” ។ លោកអាចារាយបាលទា “ ពិចារណាបែិយគឺ ដីនៃបែិយ ” ផ្លូវច្បះជាដើម ក៏ដើម្បីសម្បូនទា ការពិចារណានេះនេះ បានដល់ បច្ចុប្បន្នណាម្មាន ។

ផ្លូវជាពាក្យទា បច្ចុប្បន្នទ្វាត់ មាននំយទា យើងឡើចំពោះ ប្រយោជន់នោះ ១ មានការការពារភាពរងារជាដើម , អធិប្បាយទា យើងដោយឡាតាំ យ៉ាងណា , ពាក្យទា បដិសង្គ្រាយ ក៏ផ្លូវច្បះ មាននំយទា ពិចារណាចំពោះ ១ បែិយទូវ ប្រយោជន់នោះ ១ នឹង , អធិប្បាយទា ដីនៃបែិយ ត្រូវ សង្គា សំណើក្នុងខិនេះ ជាបរិយាយនៃឡាតាំនោះនឹង ។ តែក្នុងខិនេះ អាចារាយមួយពុកឡើតបាលទុក ថា ពាក្យទា “ បដិសង្គា យោនិសោ ” ជាដើម លោកបាលដោយកាលដែល បរិភោគបច្ចុប្បន្នដោយពិត សូមីផ្លូវច្បះ បច្ចុប្បន្នសិរិយកសិលនឹងបរិសុទ្ធទាន ក៏ ដោយការពិចារណាទាក់ទងដោយភាពជាតាតុ ឬ ទាក់ទងដោយភាពជាបស់ បងិតុល ។ អាចារាយពុកខ្លះបាលទា បច្ចុប្បន្នសិរិយកសិល រំង់បែកញ្ញាយ ។ តែ អាចារាយមួយពុកឡើតបាលទា កំណត់ទុកមុនតែម្រោង, បណ្ឌិតគូរិចារណាចុះ ។

លោកអាចារាយបាលទា “ ក្នុងបណ្តាសំព័ត៌អន្តររាសកេ សំព័ត៌ប្រកេខ ណាមួយ ” ដោយបំណងយកទា “ ិវេរ ” ជានេរចនេះ ត្រាប់ត្រូវឱ្យតែមួយ ។

ពាក្យទា ិវេរ ក្នុងត្រេះបាលិជានេរចនេះ ត្រូវបានពាក្យនោះជាសំណើបាល ដល់ជាកិ (គិតប្រកេខ) ផ្លូវច្បះទីបានច្រប់បានទា ត្រូវយោគិតិយ្យរក្សាទិវេរដោយ មានប្រមាណត្រីមណា ឡានីកាត់យកិវេរ មានប្រមាណបុណ្ណានេះ ទាំងអស់នោះ ទុកជាមួយគ្នា , ម្រោងវិញឡើត ពាក្យទា ប្រកេខណាមួយ នេះជាការកំណត់ការ៖

យកមិនមានចំណែកសល់ , មិនមែនជាតាតក្សអនិយម ។ ចំណែកការកំណត់ថា “ គ្រង ឬ ឃុំ ” ដូចខ្លះ ជាការសម្រួលដល់ការប្រើប្រាស់ផែលជាថុយាយ នៃការសេពចំពោះ (នូវចិវ) គឺមិនមែនបញ្ជាក់ថាបានប្រើបានទៅនៅក្នុងការប្រាក់ប្រាក់បាន ដោយប្រការរដ្ឋធម្មោះ ហើយទីបសប្រែប្រឈមដល់ការប្រើប្រាស់ សូមឱ្យទាក់ទងជាមួយការវ្វិក ជាទិដែក ទិន្នន័យ និង ការប្រក់ប្រាក់ដោយសំណត់ជាផីម ។

ដែននៃប្រយោជន៍ទាំងឡាយ ឈ្មោះថា បយោជន៍នារិធិ ការនិយមទាក់ទង ដោយការកំណត់ដែននៃប្រយោជន៍នៅមួយណាតាំ ។ ការប្រាប់ដល់ការនិយម នៅ៖ ឈ្មោះថា ជាតាតក្សនិយមកំណត់ដែននៃប្រយោជន៍ ។

តីវូវនេះ ដើម្បីនឹងអធិប្បាយការកំណត់នៅខ្លួន ទីបានលាតាក្ស ជាផីមថា “ មានបុរាណណ៍នៅឯង ” ដូចខ្លះ ។

ដោយ អវធារណ សំពុំ ក្នុងបទថា “ ឯកត្រកម្មវ ហិ ” ជាផីមនោះ ត្រូវបានការប្រើប្រាស់សំណត់ទាក់ទងជាមួយនឹងការដើរសង្ការ ជាគ្រឹងប្រជាប់ ជាការសំយុងជាយ និងជាគ្រឹងស្សែកដណ្តូប់ដូចក្នុងឈ្មោះជាផីម ។ ដោយហេតុ នោះ ទីបានលាក់បានថា “ មិនហូសពិនេះ ” ដូចខ្លះ ។ ពិតាបើយ ស្តី ទាំងឡាយក្នុងខ្លះស្សែកដណ្តូប់ និង សន្យាសំណត់ទុកជាការដើរសង្ការ ដើរបិបរបុំច ដូចជាតុកអ្នកក្រុងដែលនៅក្នុងវ័យកំណោះ ក្រោម ដូចខ្លះ ។ បុគ្គលុក ខោះ ស្សែកសំណត់ សន្យាសំណត់ទុកជាគ្រឹងប្រជាប់ ។ ដូចជាក្រុងដែលចិត្តឱ្យមិនវិភាគ ដោយអាស្រែយុបដូចខ្លះ ។ ពុកអ្នកលើងឈ្មោះស្សែកបាក់សំណត់របៀបសំយុង ជាយ ។ ពុកម្នាស់ផ្ទះជាផីមស្សែកបាក់សំណត់ និង សន្យាដាគ្រឹងស្សែកបាក់ដូចក្នុងឈ្មោះ ។

ការកើតរោគ មានរោគដែលកើតពីភាពរងជាផីម ឈ្មោះថា ជាតុខានក្នុងកម្រិត ។ ជាតាតក្ស ដោយអំណាចការប្រប្រឈប់នៃរដ្ឋវ មាននំយថា ដោយ

អំណាចការធ្វើសំរួល គឺ ដោយសមូដ្ឋាននៃខតុ មានភាពត្រជាក់ជាផិសភាគតែង ។ ដោយ វា សំណើ គូវិយើយិញ្ញថា សង្គ្រោះការប្រព្រឹត្តិទេទ័ទាក់ទ័នដោយការធ្វើការត្រូវត្រូវបានដោដីម ក្នុងហេមន្ទរដូរដានដីម ។ អធិប្បាយថា មិនពុំងភាពរងាយខ្លួនទៅទីនេះការបន្ទាប់នៃខតុរការត្រជាក់នៅទេ ដើម្បីប្រយោជន៍ណាតា ដើម្បីសំឡែងថាប្រយោជន៍នេះដល់ទីបំផុតហើយ ទីបាលពាក្យជាបីមថា “ ត្រូវភាពរងាយប្រើប្រាស់បំផុតហើយ ” ពួរចូលបានដីម ។

ពាក្យថា ទាំងពួន មាននំយថា ក្នុងប្រយោជន៍ដែលស្របយោងជាបីមថា “ ដើម្បីបន្ទូយភាពក្នុង ” ពួរចូលបាន ។ សូមីកម្មាន់ព្រះអាណិត្យ កំជាការក្នុង តែម្រោងដោយពិត ។ សូមីយោងនៅលាកពោលថា “ ភាពក្នុងនៃខ្លួនខ្លួន ” ព្រះកម្មាន់ព្រះអាណិត្យនៅ លាកការនំយកដោយសំណើថា កម្មាន់ថ្មី ។ ភាពក្នុងនៃខ្លួនខ្លួនប្រព្រៃកេខេះអាចនឹងប្រើបានបិទចាំនាយកយសប្រាលបាន ព្រះហេតុនៅ ទីបាលពាក្យថា “ គូវិយើប្រាប់ដែនកំណើនកម្មាន់នៃព្រះនឹងព្រះខ្លួនខ្លួន ” ។

បន្ទថា ខំសា បានដល់ សត្វរពោម ។ ព្រះសត្វរពោមទាំងនេះ មានប្រព្រឹត្តិខំ ពួរចូលបាលពាក្យថា “ ខំសនិមិត្តិកា ” ។

ពាក្យថា មានពស់ជាបីម គឺ សត្វទាំងឡាយមានពស់ ត្រូប ពិនាទោ ក្នុកកែនិង ខ្ពុយជាបីម ។ លាកពោលដោយពិសដែលកំពើការពាល់ត្រូវដោយពាក្យថា “ សម្រួលដោយការពាល់ត្រូវ ” ។ ពិតហើយ ពស់មាន ៣ ជំពូក គឺ ត្រូកដែលមានពិសដោយការខាំ ១ ។ ត្រូកដែលមានពិសដោយការពាល់ត្រូវ ១ ។ ត្រូកដែលមានពិសដោយការខិល ១ ។ ក្នុងពស់ ៣ ជំពូកនៅ លាកសំដៅ ២ ជំពូកខាងបីម ។ រួមសត្វទាំងអស់នៅ មានត្រូបជាបីមចូលឯង ។ ជាប្រយោជន៍ប្រចាំ គឺ ជាប្រយោជន៍តែម្រោង និង មានក្នុងកាលទាំងពួន ។ ការខ្ងាសអេវិន

រដែងក្រែង គឺ ការមិនខ្សោយរដែងតាំងស្ថូប ។ ព្រោះអ្នកចេះ ទីបណ្តាក ពោលថា “ រដែងវិនាសទៅ ” ។ ម្នាច់ងទៀត មានវិគ្រោះថា អវយវេណា រដែងគូរដល់ការបិទតាំង គឺ ការបិទតាំង ហេតុនោះ អវយវេណោះ ឈ្មោះថា កោបិន (គូរបិទតាំង) ។ អវយវេណ ឈ្មោះថា កោបិន នោះជាទា , ឈ្មោះថា ហិរិ ជានេះ ព្រោះអត្ថថាគូរខ្សោយ ព្រោះហេតុនោះ ទីបណ្តាក ឈ្មោះថា ហិរិកោបិន (អវយវេណ គូរបិទតាំង គូរខ្សោយ) ក៏តុល្យជាបីមសារក្នុងបទថា ហិរិកោបិន នេះដោយ ប្រការអ្នកពោលមកនេះ ។ ឬ សំពូល ក្នុងបទថា តស្ស ឬ មានការប្រមូលមក នូវប្រយោជន៍ ដែលពោលទុកមកហើយជាអត្ថ ។

ពាក្យថា អាហារយ៉ាងណាមួយ មាននំយថា វត្ថុដែលតុល្យលើលបសិ យ៉ាង ណាមួយ ដោយឡើកជាបស់ដែលបុគ្គលបត្រិទេា និង ដែលបុគ្គលបត្រិបិរិកោត ជាដើម ។ កិត្តិឈ្មោះថា បិណ្ឌូល ព្រោះអត្ថថា ធ្វើដំណើរទេដើម្បីផុំបាយ គឺ ដើម្បីកិត្តា , កម្មរបស់កិត្តិឈ្មោះថា បិណ្ឌូល នោះ ឈ្មោះថា បិណ្ឌូលវាំ ។ ដោយការធ្វើដំណើរទេ ដើម្បីផុំបាយ គឺ ដោយកិត្តិឈ្មោះថា ។

បទថា ព្រោះការដែលឆ្លាក់ទៅ មាននំយថា ព្រោះការដែលបុគ្គលដាក់ ចូលទៅ ។ ឈ្មោះថា បិណ្ឌូបាត ពានដល់ កិត្តិបារារដែលគេដាក់ចូលទៅក្នុង បាត ។

២បទថា បិណ្ឌូនំ វា បាត មាននំយថា ប្រជុំកិត្តិដែលពានហើយពីច្បៃ៖ មួយ ។ សូម្បីការធ្វើដោយរហ័ស លោកហោថា “ ទវ ” អូចជាក្នុងប្រយោត មានជាអាទិថា “ នត្វិ ទវ ” (មិនមានភាពរហ័សរហូន) ដើម្បីខ្សោយប្រកាក្រុង នោះ ទីបណ្តាកពោលថា “ ទវនំ កិឡារិមិត្តនិ វត្ថុនំ ហោតិ ” (ដើម្បី ទវ អធិប្រាយថា ត្រចូលទិន្នន័យ) ។ អ្នកកិឡា គឺ ពុកអ្នកដែលតសិ ជាមួយគ្នា និង

ត្រាដោយកណ្តាប់ដៃ ។ បន្ទោ ព្រៃច្បាកាតស្រីនឹងក្នុងកម្មាំង គឺ កាតស្រីនឹងផែល អាស្រែយកម្មាំង កើតឡើងជាការស្រីនឹងក្នុងកម្មាំង ។ ព្រៃច្បាសេចតិត្រីស្រីនឹងក្នុង កម្មាំងនៅ៖ មានទំយចា ដើម្បីឱ្យកើតកម្មាំង ។ ពាក្យចា ព្រៃច្បាកាតស្រីនឹងក្នុង កាតជាបុរស មានទំយចា មានមានះចា ជាប្រុស ហេចា កាតស្រីនឹងក្នុងកាតជាបុរស បានដល់ មានះផែលកើតឡើងចា “ យើងក៏ជាបុរស ” ។ អាចប្រមូលយុទ្ធក ពោលចា មានះផែលប្រព្រឹត្តនៅការស្រែយកាតជាអ្នកមិនអាចក្នុងការសេពទ្ធរ អសន្នម្លៃ ឬ រកចំនោះជួង ជាកាតស្រីនឹងក្នុងកាតជាបុរស ។ ព្រៃច្បានូវកាតស្រីនឹង ចា ជាបុរសនៅ៖ ។ ស្ថិតិវិធី បានដល់ ស្រីស្ថិតិបស់ប្រោះជាតិ ។ ស្ថិតិបានដល់ ស្ថិតិបានដល់ប្រព្រឹត្តិក ព្រោះប្រកបការនៅឲ្យមត្តាបានគ្រប់ មនុស្ស ។ ការធ្វើឱ្យអរយេរោះពេញបិបុណ្ណោះ ឈ្មោះចា ការកូបតែនឹងក្នុងទីនេះ ឬ ឯុទ្ធឌែល ទីបានការពោលចា “ ព្រៃច្បាការ៖ គឺ ការធ្វើអរយេរោះតូចចំខ្លួចពេញលេញ ” ឬ ឯុទ្ធឌែល អធិប្រាយចា ព្រោះកាតិវិកូលុកលាស់នៅអរយេរោះជាបេក្ខ ។ ផែលឈ្មោះចា តូចឈ្មោះ បានដល់ អ្នកសំឡើងក្នុងការរោងឈ្មោះ ។ តូចចំ បានដល់ តូកអ្នកលោត កំជាមិះ ។

ការប្រជាប់ បានដល់ ការធ្វើឱ្យស្ថាកតឡើង , ឬ ឯុទ្ធឌែល ទីបានការពោលចា ព្រៃច្បាកាតមានណាតិត្រីស្រស់ច្បា ។

ឯកំ យោត បទំ ប្រចា បនេះ ។ បន្ទោ មោហូបនិស្សយុវហានតាំ ប្រចា ដើម្បីលេះកាតជាខ្សែបនិស្សយុវហានតាំ ។ ពិតិហិយការលេងរំមេងមាន បានព្រោះមោហូបនិស្សយុវហានតាំ ហិយរំមេងធ្វើឱ្យមោហូបនិស្សយុវហានតាំចម្រិនលួកលាស់លូ ឬ ឯុទ្ធឌែលការមិន ជាខ្សែបនិស្សយុវហានតាំ រំមេងមានបាន កំព្រោះប្រៀបាកការលេងនៅេះចេញ ។

ពាក្យចា ដើម្បីលេះកាតជាខ្សែបនិស្សយុវហានតាំ នេះ លោកពោលទាក់ទង ដោយសេចតិត្រីស្រីនឹងក្នុងកម្មាំងនិងការស្រីនឹងក្នុងកាតជាបុរស ជាបេក្ខនៅេះ ។

តែដោយអំណាចពាក្យរក្សាតីនេះគួរពាល់ថា “ ដើម្បីលេខាការជាទុបនិស្សីយនៃភកៈ ” ។ ការបង្កិតសិការគួបតែង និង ការប្រជាប័ក្សីមាន កំដោយការលេខាការជាទុបនិស្សីយនៃមោហ៊េចប្រុញ តែជាបង្កិចក្នុងដោយត្រូវបានចំណែកជាទុបនិស្សីយនៃភកៈ ដូច្នោះ ទីបណ្តាកពោលថា “ ដើម្បីលេខាការជាទុបនិស្សីយនៃភកៈ ” ដូច្នោះ ។ បុគ្គលិនទេត្រារួមឱ្យរការធ្វើក្នុងការលេងរបស់បុគ្គលិន រួមងកើតសំយោជន់ទាំងឡាយ មានបង្កិយសំយោជន់ជាដើមតែម៉ោង ដូចចុកទេរកាមានទេរកាត្រូនិមនោបោះកិរិយ៍ តាមពិត សូម្បីយ៉ាងនោះ បុគ្គលិនទាំងឡាយលាតា ត្រារួមឱ្យរការធ្វើក្នុងការលេងរបស់ខ្លួន កំរួមងកើតបាទទាំងឡាយមានភកៈ មោហ៊េច និង មានជាដើមពាណិជ្ជកម្មនៃពីសេស ។ ទីបណ្តាកអាពាយសំដោដល់បុគ្គលិនទាំងឡាយនោះ ទីបណ្តាកពោលថា “ ដើម្បីហាមការកើតឡើងនៃសំយោជន់ចំពោះខ្លួន ” ហើយពោលថា “ ដើម្បីហាមការកើតឡើងនៃសំយោជន់សម្រាប់អ្នកដែល ” ព្រោះបាបិជ្ជម៉ោងភកៈនិងមោហ៊េចជាដើម រួមងកើតឡើងដល់បុគ្គលិនទេបាន យ៉ាងមានប្រសិទ្ធភាព ព្រោះអាស្រែយការប្រជាប័តុបតែង ។ ក្នុងពាក្យថា អយោនិសោបង្កិចតិ នេះ គឺ ការបង្កិចតិខុសទាំងអស់វិវត្ថកាមសុខលិកាសុខយោតែ អយោនិសោបង្កិចតិ ។

អាពាយទាំងឡាយពោលថា ដោយមេបនុបំបុង ត្រូវបានសំដល់ការលេខាបង់អយោនិសោបង្កិចតិ ។ ដោយមេបនុប្រកាយ ត្រាស់ដល់ការលេខាបង់កាមសុខ-លិកាសុខយោតែ ។ តែព្រោះពាក្យថា “ ដោយបនុបំបុង ៥ ” គឺជាប្រចាំថ្ងៃ ដោយបនុបំបុង ត្រាស់ដល់ការលេខាបង់ទាំង ២ យ៉ាង ។ សូម្បីកាមកិឡា កំចាត់ចូលក្នុងការលេងនោះដែរ ។ សូម្បីការប្រវិនក្នុងការជាបុរសកំជាបេក្ខទេកាមសុខ-លិកាសុខយោតែនោះដែរ ។

ពាក្យថា ដែលប្រកបដោយមហាក្សត្រប ៥ គឺ ដែលអាស្រែយមហាក្សត្រប

៤ ។ ពាក្យចា នឹងបកាយ មាននៅជា នឹងប្រជុំសន្តិតូប ៥ ។ បទចា ហិតិយា
ក្រុចា ដើម្បីការតាំងនៅ ។ ការតាំងនៅនឹងកាយនោះ ១ លោកសំដៅយក
ហើយដោយអំណាចការបន្ទូរគ្នាទេ ព្រោះដូច្នោះ ទីបលោកពោលចា “ ដើម្បី
តាំងនៅ បន្ទូរគ្នា ” ។

បន្ទាន់ បរក្សាយ មាននំយចា ដើម្បីការប្រព្រឹត្តិទេនដើរកិត្តិវិធី ។ ពិតាគើយ
ជិតិត្តិវិធី ឡើងសម្រេចអធិប្បាយហើយចា “ យាបនា វត្ថុនា ” ដូច្នេះ ។
ការមិនធានចំក្រស់នៅជិតិត្តិវិធីទេ៖ មានបានដោយមានភាពរច្ឈលនៅប្រជុំ
ដង ។ លោកអាណាព្យាកាលនឹងសម្រេចចា ការដែលការយើងតាំងនៅពានយុរ រហូត
អស់ភាយុកឃួយ លើម្នាក់ចា យាបនា ការញូវដែនភាពខ្សែប្រព្រឹត្តិទេន ដូច្នេះទើប
លោកពាលទុកចា “ ដើម្បីតាំងនៅអស់ភាងយុរ ” ។

តែងទៀត កាលនីងធ្វើឡើមសារដែលពេញហើយនៅខាងក្រោម លំបងទីនេះទៅ ទិបតាលាករុម្ភមានជាអាមិតា “ ផ្ទុចត្រជ្រើនឯក ” ។ ក្នុងពាក្យនៅ មានពាក្យប្រកបសេចក្តីផ្ទុចតែនេះ ផ្ទុចជាម្មាសលើផ្ទុចដែលត្រូវបាន ត្រូវការរួមចំណែកដើម្បី ម្រឹងចិត្តខ្សោយ ម្រាងឡើង ផ្ទុចជារាយនាយការណីត្រូវការបន្ទក់ប្រហែល ដើម្បីខ្សោយនៅ ប្រើការបានយ៉ាងណាយ ពាណិជ្ជកម្មបាន ដើម្បីខ្សោយការកំណត់នៅពាន និង ដើម្បីបញ្ចប់ដីភីត្រូយ័រប្រព័ន្ធដែល រួមនឹងសេចក្តីពេល រួមដឹងបរិភោគចិណ្ឌុពាត ។ ដោយការសម្រេចខបមាន៖ តែងសម្រេចថា ការមិនធ្វាក់ចុះ ការបញ្ចប់ដីភីត្រូយ័រប្រព័ន្ធទៅ ការរស់នៅ ឈ្មោះថា ការកំណត់នៅ ។ ពាក្យថា មិនមែនដើម្បីលេង ដើម្បីស្រីរីន ដើម្បី តាក់តែង និង ដើម្បីចប្រើបាន នៅពាក្យសម្រេចអត្ថ បងីសែជ ដោយ អរធារណ៍ ថា “ យារ៉ែវ ” (ត្រីមដើម្បី ...បុណ្យឈ្មោះ) ។ ឈ្មោះថា បិតិ ប្រព័ន្ធផ្លូវការ ជាបេក្ខកំណត់នៅទីនេះខាងក្រោម ពានដល់ អាយុ ប្រព័ន្ធផ្លូវការ

ទីបណ្តាកពោលថា “ ពាក្យថា បិតិ នេះជាលេយ្យារបស់ជីវិតិត្រឹមឃើយ ” ដូច្នេះ ។ ពិតិហើយ អាយុនោះបណ្តាកសម្បងអធិប្បាយថា លេយ្យាថា “ បិតិ ” ពាក្យថា បិតិយា យាបនាយ មាននំយថា ដើម្បីខ្សែជីវិតិត្រឹមឃើយៗពាន់រោបារថា “ បិតិ ” ព្រោះជាបេតុតាំងនៅនៃកាយវីរប្រព័ន្ធនេះ ។

ព្រោះបេតុនោះ ទីបណ្តាកពោលថា “ ដើម្បីញូវាទំងជីវិតិត្រឹមឃើយឱ្យប្រព័ន្ធ នេះ ” ។ បន្ទោះ អាតាងនដ្ឋីន មាននំយថា ព្រោះអតុថា ចុះពេន្ទីន ឬ ព្រោះ អតុថា ចាក់ដោត ។ ពិតិហើយ ការស្រកយ្មានជាបោគជីវិករំលែង ។ បន្ទោះ ឧបរមត្តំ មាននំយថា ដើម្បីរម្ងាប់ ។ ដូចជាបុត្តិលមានដំបោះ ត្រូវលាបច្ចាំរក្សា ដំបោះ ។ ឆ្នាំបេចក្ខែវថា ដូចជាអ្នកឈើ ពេលដែលភាពត្រួត និង ភាតរងាជាដើម្បីបសិទ្ធផ្សាត់ កែសេចចំពោះនូវច្ចាំក្រដាក់ និងច្ចាំត្រួត ដែលជាប្រើប្រាស់បំពាត់ភាពត្រួត និង ភាតរងា នោះ ។

អនុសាសនីដែលបានបង្ហាញ ជាពាក្យប្រព័ន្ធប្រធោដែលសង្គ្រោះដោយ សិក្សា ៣ បីកលែងមត្តប្រុញចាយ ដូច្នេះទីបណ្តាកពោលថា “ ដើម្បីអនុគ្រោះដល់សាសនព្រឹក ទាំងមួល និង មត្តប្រុញចិរិយៈជន ” ដូច្នេះ ។

បន្ទោះ អនុត្តហត្ថំ ប្រចាំថា ដើម្បីអនុគ្រោះ ដើម្បីខ្សែជីវិតិ ។ ពាក្យថា អាស្រែយកម្មាំងការ មាននំយថា អាស្រែយកម្មាំងការជាបេតុខ្សែជីវិភាស បរិបុណ្ឌភាមដែលប្រារម្បុទក ។ ព្រោះដូច្នេះ ទីបណ្តាកពោលថា “ ដោយ អំណាចនៃការប្រកបរៀយ ។ ក្នុងសិក្សា ៣ ” ជាដើម ។ មានសេចក្តីប្រើបាយដោយខេមាតា ភិយាយ និង ស្មាគិត្រការឡើងទូរដូរកញ្ចារ និង បុត្តិលត្រូវការឡើងទេ និង សម្រេច ក្នុងផែកការសម្រេចប្រយោជន៍នោះ ។ តែម្រាងបុណ្ណានេះ ជាអ្នកមិនមានការិករាយពេញចិត្តបរិភោគទូរសាថ់ក្នុងជាដើម (ហួសិកបរិភោគ) ក៏ព្រោះ (ហើយ) ព្រោះការសាថ់បុគ្គជាដើមនេះ ក៏នឹងមិនសម្រេច

(ការង្ហែងផ្តូរកញ្ចារពាន) សេចក្តីនេះយ៉ាងណាតា សូមីយោតិនេះ ត្រូវការង្ហែងផ្តូរកញ្ចារ គឺ កព តែម្មាឃកំអូច្ចាត់ ជាអ្នកមិនមានសេចក្តីបាន មិនមានការពេញចិត្ត កំចាំបាច់ត្រូវសេចក្តីបានទូទៅបិណ្ឌបាត់ ព្រោះវិវាទកិច្ចបិណ្ឌបាត់នោះ ការង្ហែងផ្តូរកញ្ចារ គឺ កព កំនើងមិនអាចសម្រេចបាន ។

បន្ទាត់ តិចិ ជាបទនិពាករកុងអត្ថថា ប្រការ ។ ដោយ តិចិ សំណួននោះ លោកការិយកអាការ គឺ ការសេចក្តីបាត់ដែលភិត្តសេចជានិច្ច អូច្ចាត់ ទីបណ្តុះបាត់ ពេលថាមពេលថា “ ដោយប្រការអូច្ចាត់ គឺ ដោយការសេចក្តីបាត់នោះ ” អូច្ចាត់ ។ បន្ទាត់ បុរាណំ មាននំយថា លេខាដំបាន ព្រោះការបរិភោគមានការការិយក មុន ។ បន្ទាត់ បងិហ្សាមិ ប្រចាំ នឹងកម្មាត់ ។ ប្រកបសេចក្តីថា រមេងសេចក្តីបាត់ ដោយគិតថា នឹងមិនឱ្យរៀនទានីតិច្ចេកទៀតឡើង ។ លោកពេលថា “ អូច្ចាតា ត្រាយុណ៍ការហរហត្ថកៈ ត្រាយុណ៍អលង្វាគកៈ ត្រាយុណ៍តត្តរអូកៈ ត្រាយុណ៍ការកម្មាសកៈ ត្រាយុណ៍កុត្តរមិតកៈ បុគ្គលិកម្មាយ ដែលមានការបរិភោគហូសប្រមាណជាបច្ចូល ” អូច្ចាត់ ដើម្បីធ្វើសរាងពាក្យសូរថា នឹងសេចក្តីបាត់ និងរបៀបណានៅ ។ ការបរិភោគរកប្រមាណមិនបាន គឺ មិនមានប្រមាណជាបច្ចូល ដល់ រៀននោះ ហេតុនោះ រៀននោះ លេខាដំបាន មានការបរិភោគហូសប្រមាណជាបច្ចូល ការបរិភោគរកប្រមាណមិនបានជាបច្ចូលនោះ អធិប្បាយថា ជាមេរិតនៃការបរិភោគ ដែលមានប្រមាណហូសពីប្រមាណនៃភ្លើងជាតុរបស់ខ្លួន អាចនឹងរំលាយបាន ត្រាយុណ៍បរិភោគប្រើប្រាស់ កាលមិនអាចត្រូវបានឡើងតាម នមូតានៃខ្លួនត្រូវឱយបាន “ ចូរជូយទាញបានដោយច្ចេះ ” អូច្ចាត់ ត្រាយុណ៍នេះ លេខាដំបាន អារារហត្ថកៈ (ជូយទាញបាន) ។ ត្រាយុណ៍បរិភោគបានឡើយ សូមី ត្រូវបានឡើងបាន កំមិនអាចស្រួលសំណែតាន ព្រោះមានពោះចំនួនឡើងខ្លាំង ត្រាយុណ៍នោះ លេខាដំបាន អលង្វាគកៈ (ហាមសំណែត) ។ ត្រាយុណ៍បរិភោគ

ហើយមិនអាចព្រោកឡើងទេ វា កិលទេមក តួនាទីនេះទូទៅ ព្រាយុណ៍នេះ ឈ្មោះថា តួនាទីកែរ៖ (វា កិលទេនឹងកំឡើង) ។ ព្រាយុណ៍ណាបាបិភាគអាហារ រហូតហៀរតាមទូរមាត់ ដែលស្ថិតិត្រូវការចិត្តឯកសុទាន ព្រាយុណ៍នេះ ឈ្មោះថា ការមាសកែរ៖ បិភាគរហូតដល់កំឡើងមាត់ទេ កំត្រូវកំឡើងមកតួនាទីនេះ ។ ព្រាយុណ៍ណាបាបិភាគហើយ មិនអាចបៀវមទុកកួនមាត់ទេ កំត្រូវកំឡើងមកតួនាទីនេះ ។ ឯង ព្រាយុណ៍នេះ ឈ្មោះថា កួត្យិរិទិកែរ៖ (កំឡាយ) ។ ដូចព្រាយុណ៍នេះជាមួយ ។

ម្យានឡើត វេទនាដែលកើតឡើង ព្រោះមិនបានបិភាគជាបច្ចុប្បន្ន ឈ្មោះថា វេទនាចាស់ រ៉ែមងេសពន្លឺរបិណ្ឌុពាកនេះ ដោយគិតថា “ នឹងកម្មាតន្ទូវវេទនា នេះ ” ។ វេទនាគារដែលកើតឡើងព្រោះការបិភាគរហូតប្រមាណ ឈ្មោះថា វេទនាចិត្ត រ៉ែមងេសពន្លឺរបិណ្ឌុពាកនេះដោយគិតថា “ នឹងមិនចូលរួមវេទនាចិត្តឱ្យ កើតឡើង ” ។

ម្យានឡើត វេទនាកើតឡើងព្រោះមិនបានបិភាគជាបច្ចុប្បន្ន ឈ្មោះថា វេទនាចិត្ត រ៉ែមងេសពដិម្បីមិនឱ្យវេទនាចិត្តនេះ ដែលមិនទាន់កើតឡើង កំឱវិកិត ឡើង ។

ម្យានឡើត តាក្យថា វេទនាដែលកើតឡើងព្រោះមិនបានបិភាគជាបច្ចុប្បន្ន នេះជាតាក្យអធិប្បាយនៃការស្រកយ្យាន ។ ដើម្បីសំឡែងដល់ការស្រកយ្យាន ដែលនឹងមិនឱ្យកើតឡើង នឹងកម្លើយើងឯង ដោយការបិភាគនេះ ។ តួនាទីណានៅ វេទនាដែលកើតឡើង ព្រោះមិនបានបិភាគជាបច្ចុប្បន្ន ព្រោះបានបិភាគជាបច្ចុប្បន្ន វេទនាមានការស្រកយ្យានជាមេរិត តាមដែលប្រព្រឹត្តិថ្លែជាដោរេទនាដែលបំបុន ព្រោះវេទនានេះរ៉ែមងេសពកើតឡើង ហើយការតែងតាំមិនខ្លាំងឡើង ។ ដល់អ្នក ដែលមិនបានបិភាគ ។ វេទនា មានវេទនាដែលអូតអរយោរៈ ហើយដូចជាលំពេង ចាក់ទម្រៃជាអើម ដែលមានការស្រកយ្យានជាមេរិត សូម្បីមាន តួនាទីពេលព្រោយ កំមិនកើត ។ ព្រោះវេទនានេះ មិនទាន់កើតឡើងកួនកាលមួន កំនើងមិនកើត

ឡើង ព្រោះហេតុតែនបរិភោគបៀយ ដូចេះ វេទនាទាំងឡាយនេះ មានភាព
ជួងគ្មានដៃបាយមកនេះនេះ ។

ការផែលវេទនាទាំងឡាយនេះមានការប្រើប្រាស់ជាបេតុ ជាការធ្វើនគ្មាន
ប្រព័ន្ធគារប្រើប្រាស់ ។

យា យោគ វេទនា ប្រុថា វេទនាលាតា ។ បទថា អធុនា ប្រុថា ក្នុងពេល
តុល្យរេនេះ ។ ពាក្យថា ព្រោះអារ៉ាស្តែយការបរិភោគរបស់មិនជាសប្តាយ និង
បរិភោគហុសប្រមាណណា មាននំយថា កើតឡើងព្រោះអារ៉ាស្តែយប្រយោគ តី ការ
បរិភោគអាហារផែលមិនជាសប្តាយ និង ផែលហុសប្រមាណ ។ ពាក្យថា ដោយ
អំណាចកម្មចាស់ជាបច្ចូល មាននំយថា ដោយអំណាចនៃកម្មចាស់ជាបច្ចូល
ព្រោះខ្លួនធ្វើឯកក្នុងកាលមុន តី ក្នុងជាតិមុន ។ វេទនាលាតាដែលក្នុងឡើង
ព្រោះអារ៉ាស្តែយប្រយោគវិបត្តិ ការរៀរចាកវេទនានោះ បើយព្យាពំនប្រយោគ
សម្រាតិខ្សោតាំងឡើងជាការទម្លាយបច្ចូលយោទូទឹកវេទនា និង ជាការកម្មាត់ជនដែរ
ដូច្នោះទីបានការពេលថា “ តចាតត កាលព្យាពំនបច្ចូលយោទូទឹកវេទនាតាស់នោះខ្សោ
វិនាសទៅ ឈ្មោះថា រំលែកកម្មាត់វេទនានោះជន ” ដូចេះ ។

ការបរិភោគមិនប្រាំពេល បានផល ការមិនពិចារណាទូរបច្ចូលទាំងឡាយ
ហើយចាំបីរិភោគ ។ ការបរិភោគផែលមិនប្រាំពេលនោះនេះ ជាការបង្គកម្ម ព្រោះ
ភាពជាអូកមានកម្មផែលខ្លួនធ្វើហើយ និង បង្គហើយ ។ ប្រកបសេចក្តីថា វេទនាលាតា
ផែលលោកហេតុ “ វេទនាថ្មី ” ព្រោះអារ៉ាស្តែយ តី ការសន្យកម្មនោះ
កើតឡើងក្នុងកាលតេទ តី ក្នុងអនាគត ។ ពាក្យថា ដោយអំណាចនៃការ
បរិភោគប្រាំពេល មាននំយថា ដោយអំណាចនៃការបានពិចារណាតាំងឡាយ ហើយបរិភោគ
បច្ចូលទាំងឡាយ , មិនព្យាពំនកម្ម តី ការបរិភោគមិនប្រាំពេលជាមូលហេតុខ្សោ
វេទនាថ្មីនោះកើតឡើង តី មិនខ្សោកើតឡើងគ្រប់ ។ ប្រការ ។

បទថា ឯត្តារតា មាននំយថា ដោយបទទាំង ២ ដែលត្រាស់ទុក មានពាក្យថា “ តិច ឬកណាំ ” ឬចេះជាដើម ។

ម្បានឡើត ដោយបទទាំង ៤ មានពាក្យថា “ វិហីសុប្រតិយា ” ឬចេះជាដើម ។ ត្រូវដោលសម្រេច ការស្រោះការបរិភោគប្រព័ន្ធប្រព័ន្ធឌ្រាស់សល់ ការបរិភោគបច្ចេះយដែលសមត្ថរសល់បញ្ជិតទាំងឡាយ ។

និងដោលសម្រេច ការលេខអត្ថកិលមចានុយោគ ប្រព័ន្ធឌ្រាស់សល់ការកម្មាធិទុក មានទុក គឺការស្រោះការបរិភោគជាដើម ហើយត្រូវតែនៅក្នុងនឹងការយកចិត្តទុកដាក់ចំពោះសេចក្តីសុខដែលប្រកបដោយធំ ប្រព័ន្ធឌិនលេខបង្កើរសេចក្តីសុខជួរកាយដែលជាបច្ចេះយសល់សេចក្តីសុខដែលកើតពីឈានជាដើម ។

អនុវាយដែលចូលមកកាត់ផ្ទាញជិវិតិត្រួយៗ ឬ ធ្វើឱ្យទន់តិរិយាបចំ គប្បីមានបាន ប្រព័ន្ធដែលប្រកបដោយការបរិភោគអាមេរិកដែលមិនជាសប្តាយ និង ការបរិភោគហូសប្រមាណា , តែការអនុវាយនោះនឹងមិនមាន កំប្រែកបដោយការបរិភោគអាមេរិកដែលជាសប្តាយ និង ការបរិភោគតូលុមប្រមាណា ។ លោកអាមេរិកនឹងដោលសម្រេច ប្រព័ន្ធបញ្ជីចេះថា ប្រព័ន្ធបញ្ជីចេះ ការដំណើរទៅ គឺ ការប្រព្រឹត្តិទេនិសនីរោះ ពោលគឺ ការរស់នោះបានអស់កាលយុវ នឹងមានបាន ទីបោលថា “ ដោយការបរិភោគតូលុមប្រមាណា ការប្រព្រឹត្តិទេនិសនីរោះ ពោលគឺ រស់នោះ អស់កាលយុវ ប្រព័ន្ធឌិនអនុវាយដែលនឹងចូលមកកាត់ផ្ទាញជិវិតិត្រួយៗ ឬ ធ្វើឱ្យទន់តិរិយាបចំ សល់យើង ” ឬចេះ ។

កោតណាង ដែលជាកោតុព្យាពាលមិនជានឹង ជាកោតកៅខែលិនបាន , កោតនោះ លេយ្យាម៉ោង កោតរូបវិរោះ កោតនោះមានអស់បុគ្គលិនោះ ហេតុនោះ បុគ្គលិនោះ លេយ្យាម៉ោង អ្នកមានកោតរូបវិរោះ ។

បុគ្គលិនោះកោតរូបវិរោះនឹង រំលែកប្រើចិត្តរក្សាអស់កាលជានិច្ច សូម្បីភិក្តុ

នេះក៏ត្រូវសេណដូចខ្លោះដែរ ។

ស្អែចា : បើដំណើរទៅ គឺ ពួកគារអត្ថភាពខ្សោយប្រព្រឹត្តទៅសោរ ពាក្យដែល
លោកពោលទុកក្នុងបទមុន “ ដើម្បីពួកគារអត្ថភាពខ្សោយប្រព្រឹត្តទៅ ” តើ ក្នុងរឿងនេះ
មានសេចក្តីផ្សោនធត្មាយ៉ាងណាតា ?

ត្រួយចា : ការពួកគារអត្ថភាពខ្សោយប្រព្រឹត្តទៅ ត្រង់សង្ឃោះយកចា “ យាបនា
ដើម្បីពួកគារអត្ថភាពខ្សោយប្រព្រឹត្តទៅ ” ក្នុងបទមុន តែក្នុងបទនេះ ត្រង់សង្ឃោះ
យកការប្រព្រឹត្តទៅ គឺ ដំណើរទៅ ពោលគឺ ការមិនធានចំខ្លោនទៅសិរិយាបចំទាំង ន
ដូចខ្លោះ ក្នុងរឿងនេះ មានសេចក្តីផ្សោនធត្មាយ៉ាចពោលមកនេះងារ ។

ការស្វែងរកបច្ចុះយដោយមិច្ចាតិវិវាទ ដែលព្រះពុទ្ធដាម្បាស់ត្រង់តិះដោលហើយ
លោយាម៉ា ការស្វែងរកដែលមិនប្រព័ន្ធ ។ ការមិនដឹងប្រមាណទូទៅយុទ្ធមិន
របស់ទាយក និង របស់ខ្លួនហើយទូល ឬ ការទទួលដើម្បីពួកគារសម្រារទៅយុទ្ធមិន
ឆ្លាក់ចុះ លោយាម៉ា ការទទួលមិនប្រព័ន្ធ ។ ឬ បានដល់ ការទទួលដែលជាបេតុខ្សោយ
ត្រូវអាហត្តិ ។ ការមិនពិចារណា ហើយបិរិញ្ញាត លោយាម៉ា ការបិរិញ្ញាតមិនប្រព័ន្ធ ។

ការវិវាទការស្វែងរក ការទទួល និងការបិរិញ្ញាតដែលមិនប្រព័ន្ធដោយទាំងឡាយ
នេះ គឺជាបាបដោយអំណាច់នៃការធ្វើបច្ចុះយខ្សោយកើតឡើងជាដើម ដោយធម៌
ដោយស្មើ ។ ពិតហើយ ការស្វែងរកបច្ចុះយដោយធម៌ ទទួលមកដោយធម៌
ពិចារណាបេិយទិបបិរិញ្ញាត លោយាម៉ា ភាពជាមួកមិនមានទោស ។

បន្ទា អរតិ ថ្មីថា ការត្រួតត្រូវអាលក្នុងកាម បានដល់ ការមិនវិករាយ
ក្នុងសេនាសន៍ដែលស្ថាត់ និង ក្នុងអធិកុសលិមធម៌ទាំងឡាយ ។

បន្ទា តតិ មាននំយចា ការដោកងក់ គឺ ភាពដោកលក់ ។ បន្ទា វិធីការ
មាននំយចា ការពត់កាយ ត្រាងត្រូវមិនមិទ្ធេ:គ្របសង្គក់ ។ កិរិយាដែលមួកត្រង់
ទាំងឡាយតិះដោល លោយាម៉ា វិញ្ញុគរហា ។ ពិតហើយ កិរុយុបខោះធ្វើតូចដែលមិន

មានទោសខ្សែជារក្សា មានទោស , គិតថា “ របស់នេះយើងធានមកហើយ ” ក៏បិត្យភាគហូសប្រមាណ កាលបីអាហារនោះមិនអាចរាយបាន រំម៉ងលំបាក ព្រោះក្នុង និង ចុកពោះជាដើម , កិត្យទាំងឡាយពេញវត្ថុវឌ្ឍន៍ខ្មែរក កេសផ្ទៃ៖មកបិតចំថែរក្សាសិរី៖កិត្យនោះ ។

កិត្យទាំងឡាយដែនធនសូរកិត្យក្នុងនោះថា “ តើមានអីកើតឡើង ” កាលបាន ស្អាប់ថា “ កិត្យនោះចុកពោះ ” ក៏តីៗដែលថា “ លោកអង្គនេះមានប្រក្រឹតយ៉ាង នេះជានិច្ចអស់កាលយុវហើយ មិនដឹងប្រមាណពោះរបស់ខ្លួន ” យ៉ាងនេះ គឺ ធ្វើ វត្ថុដែលឆ្លានទោសខ្សែជារក្សា មានទោស ។

កិត្យមិនធ្វើយ៉ាងនោះ រំម៉ងសេពដោយគិតថា “ នឹងមិនខ្សែមានទោស ” កិត្យដឹងកម្មាំនៃនៅពីនេះ (ធាតុ) តាមប្រក្រឹតីរបស់ខ្លួន សេព (បច្ចុប្បន្ន) តែលូម ប្រមាណបុំណោះ ដោយគិតថា “ ព្រោះមិនគូរមានការត្រួតត្រូវបានការពាយ ជាដើម យ៉ាងនេះហើយ ទីប្រាកេសចក្ខុសុខផ្ទៃកាយដែលឆ្លាននៅណា ។ តីៗដែលបាន ” ផ្ទៃ៖ ។

សេចក្តីត្រូវការដោយការបិត្យភាគ មានប្រមាណត្រឹមណា ការបិត្យភាគនោះ ឈ្មោះថា តាមត្រូវការ ដោយការឡើងសេចក្តីត្រូវការនោះខ្សែសម្រេច ឈ្មោះថា ខ្សែពេញវត្ថុ , ដោយការឡើងវត្ថុខ្សែពេញ ឈ្មោះថា ការបិត្យភាគរាយតាម ដែលត្រូវការរហូតពេញវត្ថុ . ដោយការរៀបចាកការបិត្យភាគរាយតាមដែល ត្រូវការ រហូតពេញវត្ថុនោះ ។

សុខដែលនឹងគិតបីពានដោយការដែក ឈ្មោះថា សុខដោយការដែក សុខ ដែលកើតឡើងដល់បុគ្គលដែលដែកត្រឡប់ទៅមកទាំងពីរខាង ឈ្មោះថា សុខ ដោយការប្រើប្រាស់ , សុខដែលកើតឡើងដោយការដែកលក់ គឺ ភាការលក់ ឈ្មោះថា សុខដោយការលក់ , ការធ្វើឱ្យសិរិយាបច្ចោ ដំណើរការទៅសមប្រកបដោយ លេសចក្ខុសុខក្នុងការដែក សេចក្តីសុខដោយការប្រើប្រាស់ និង សេចក្តីសុខដោយ

ការដែកលក់ចេញ ឈ្មោះថា ការនៅជាសុខ ។ លោកអាណាព្យាយបំណងនឹងធ្វើឱ្យលក្ខណៈវែងការនៅជាសុខដែលលោកពោលទុកក្នុងវិកឃ្លាប្រាយ ឬ ក្នុងវិកឃ្លាទាំងអស់ខ្សែច្បាស់ឡើងក្នុងស្ថានដែលមក (អាតម) ទិន្នន័យពាក្យថា “ សម្បួចពាក្យប្រព័ន្ធដែលពោលទុក ” ជាឡើម ។ ក្នុងវិកឃ្លាទាំង ៣ ត្រាស់ដល់ការនៅជាសុខ ដោយការបិកភាគអាហារខ្សែល្អម ៩ នោះនេះ ។

ពាក្យថា ដោយលើដាប់ពាក្យត្រីមបុណ្ណោះ មាននំយថា ដោយបទទាំង ៣ ដែលពោលទុកតាមនំយ មានជាអាជិថា “ យាភ្លាត ” ផ្លូវប្រឈម ។

ពាក្យថា ការប្រព្រឹត្តិទេនីនឹងមានដល់យើង ជាតាក្យសម្រួលដល់ការកំណត់ប្រយោជន៍ ។ ពិតាបើយ ការព្រាតចំនះវេចនាបានក្នុងកិត្តិនោះខ្សែប្រកបការប្រើប្រាស់អាហារធនេះ ។ ការនៅជាសុខ ជាបោកុមិនលោប់បង់សេចក្តីសុខដែលប្រកបដោយធម៌ ។ ឈ្មោះថា ជាមជ្រឿមាបដិបទា ប្រាជាបៀវិចាកនីមួយៗ ២ ចេញ ។

បុណ្ណោះក្នុងទីនេះ គឺប្រមូលអ្នក ៤ មក ផ្លូវការទៅនេះ :

ពាក្យថា មិនមែនដើម្បីលេង ជាម្នាក់ ៩ ។

ពាក្យថា មិនមែនដើម្បីស្រីរី ជាម្នាក់ ៩ ។

ពាក្យថា មិនមែនដើម្បីកុប់កែង ជាម្នាក់ ៩ ។

ពាក្យថា មិនមែនដើម្បីប្រជាប់ ជាម្នាក់ ៩ ។

ពាក្យថា ត្រីមកែងដើម្បីខ្សែប្រាយនេះតាំងនៅ ប្រព្រឹត្តិទេន ជាម្នាក់ ៩ ។

ពាក្យថា ដើម្បីរាំងប៉ាការបៀវិតបៀវិត ដើម្បីអនុប្រាជៈព្រហ្មចិរិយ៖ ជាម្នាក់ ៩ ។

ពាក្យថា ដោយប្រការផ្លូវប្រឈម និងបន្ទាបង់វេទនាចាស់ និង មិនបានកិច្ចិកឡើង នោះនៅថ្ងៃខ្សែប្រាយ ជាម្នាក់ ៩ ។

ពាក្យទា ការញូវាំងអត្ថភាពខ្សែប្រព្រឹត្តទេទាន និងមានដល់យើង ជា
អ្ន ៩ ។

សេចក្តីថា “ ភាពជាមួកមិនមានទោស ៩ ការនៅជាសុខ ៩ ” ផ្ទចតាល
មកនេះជាអាណិសង្ឃ្រោះការបរិភោគតុងនិទែះ ។ តែងត្រោះមហាសិរិយ៍ ពោលទា
” ៤ អង្គខាងដើម លេយ្យាន់ថា ជាភ.ហាមយាត់ , តែតបីការំយកអង្គេវ វាងមុខ ”
ផ្ទច្ចេះ ។

ក្នុងបណ្តាញអ្ន ៥ ទាំងឡាយនេះ :

ពាក្យទា ត្រីមតែដើមីញូវាំងជីវិតិត្រីយ៍នៃការយោនេះ ឱ្យតាំងនៅ ជាអ្ន
៩ ។

ពាក្យទា ដើមីញូវាំងអត្ថភាពខ្សែប្រព្រឹត្តទេ ជាអ្ន ៩ ។

ពាក្យទា ដើមីវាំងបំការមេត្តិកមេត្ត ជាអ្ន ៩ ។

ពាក្យទា ដើមីអនុគ្រោះប្រហុចិរិយៈ ជាអ្ន ៩ ។

ពាក្យទា ដោយប្រការនេះនឹងបញ្ជាបង់នៅនាទាស់ចេញ ជាអ្ន ៩ ។

ពាក្យទា និងមិនញូវាំងនៅនាទាបីខ្សែប្រព្រឹត្តទេ ជាអ្ន ៩ ។

ពាក្យទា ការប្រព្រឹត្តទេនឹងមានដល់យើង ជាអ្ន ៩ ។

ពាក្យទា ភាពជាមួកមិនមានទោស ជាអ្ន ៩ ។

តែការនៅជាសុខជាអាណិសង្ឃ្រោះការបរិភោគអ្នច្ចេះនឹង ។ កិច្ចកាលលេប
អាមារប្រកបដោយអ្ន ៥ យ៉ាងនេះ លេយ្យាន់ថា ពិចារណា សេពិណុតាតដោយ
ឧបាយត្រូវទំនុះ ។

លោកអាជារ្យពោលទា សេន សំពុំ ប្រព្រឹត្តទេក្នុងអត្ថន៍អធិករណៈ ដោយ
និឡូសជាសត្វមិនត្រូវបាន យត្ត យត្ត ។ អាសន សំពុំកំរូច ត្រា ។ លោកសរោះ
ប្រាសាទជាដើមនិងប្រើបានដើម ដោយ អាទិ សំពុំទា អនុយោរាងាទិមិ ។ តបី

នវិហារ និង អគ្គយោត៌ជាថីម (វិហារ និង ផ្ទះដំបូលមួយចំពោះ) មកភ្នាប់
បញ្ចូលផ្ទេចខ្លះថា អគ្គយក្តីនិហារ ឬ ក្នុងកន្លែងដែលប្រកំដំបូលមួយចំពោះ
ជាថីម ។ ដោយ អាសិ សំណុ ក្នុងពាក្យថា អគ្គយោត៌ទិន្នន័យ នេះគឺជាបច្ចា
រូមយកត្រូវ និងសន្និដាថីមជនដែរ ។

ពាក្យថា បរិសហដ្ឋន មាននំយថា ព្រោះអត្ថថា គ្របសង្គត់ , អធិប្រយថា
ព្រោះអត្ថថា យើតម៉ែន ។

ពាក្យថា ឧក្រុយវិបរិសិរីយោ មាននំយថា រដ្ឋរមានភ្លាម និងត្រាតាក់
ជាថីមនោះនឹង មិនជាសហ្មាយ ឈ្មោះថា មានរដ្ឋរជាអន្តរកាយ តាមនំយដូចដែល
បានពោលហើយ , អធិប្រយថា ដើម្បីបន្ទាបដំនួរអន្តរកាយ តិ រដ្ឋរនោះ , ដើម្បី
មិនខ្សោយអន្តរកាយ តិ រដ្ឋរដែលមិនទាន់កែតកឡើង មិនខ្សោយកែតកឡើង និង ដើម្បីរមាប់
អន្តរកាយ តិ រដ្ឋរដែលកែតកឡើងហើយ ។ ការដែលចិត្តចែងត្រឡប់ចាកពិអារម្មណ៍
ដោយ ។ គេច តិ គេចចេញដោយលូ បិតនៅក្នុងអារម្មណ៍នៃមួយបុណ្ណានេះដែល
ជាកម្មផ្តាន ។ ការមកវិករកាយ តិ សេចក្តីវិករកាយដីត្រូវបានកែចចេញនោះ
ឈ្មោះថា បជិសល្ងាចារមេា (មានការគេចចេញជាជិវិករកាយ) ដើម្បី
ប្រយោជន៍ដល់ការគេចចេញជាជិវិករកាយនោះ ។

ពិតហើយ សេចនាសន៍ដែលស្ថាត់ សមគ្គរដល់ការចម្រើនភារនោះ របស់យោតិ
ព្រោះជាសុព្វាតារ (ផ្ទះទំន់) ។ ដើម្បីប្រកាសប្រយោជន៍ទាំង ២ នេះនោះ
ទិន្នន័យពាក្យថា ” យោ សិរិកពាង ចិត្ត វិត្រូបកកោ ” ប្រចា រដ្ឋរណាម៉ឺខ្សោ
មានអាតាចចំពោះសិរិ៖ និង ការរកយមាយចិត្តផ្ទេចខ្លះជាថីម ។

ក្នុងពាក្យទាំងនោះ បន្ទា ឯកិភារសុខត្តិ មាននំយថា សេចក្តីសុខ
ដែលមានភារនោះម្នាក់នឹងជាបេតុ ឈ្មោះថា សេចក្តីសុខដែលកែតកឡើងពីការ
នៅម្នាក់នឹង , ដើម្បីសេចក្តីសុខដែលកែតកពីការនៅម្នាក់នឹងនោះ ។ តីសេចក្តីសុខ

ដែលកើតដោយមិនមានការច្របូកច្របល់ដោយពួកគណ: និង ការជំពាក់ចិត្ត
ដោយភីលស ។

ពាក្យចា (ឧតុ) មានប្រការផ្តើមពោលមកហើយ តី (ឧតុ) មានប្រការផ្តើមដែលពោលហើយយ៉ាងនេះថា “ ឧតុ មានភាពជាដាច់ដើម , និងថា ឧតុមិនជាទិសហ្មាយ ” ។ អន្តរាយប្រាកដ តី ធ្វើការប្រើប្រាស់ដែលការយិនធបិត្តូលំកិត្តុដែលអង្គូយនៅទីវាល និង គល់ឈើជាជើឃិមយ៉ាងណា ហ្មតាមិនមានការបិទហំង តី ហ្មតាមិនមានទ្វារបិទការពារជាជើឃិម ។ អន្តរាយកំពាំង តី ធ្វើការប្រើប្រាស់ដែលការយិនធបិត្តូលំកិត្តុ ហ្មតាមិនជាទិសហ្មាយជាជើឃិម ។ ក្នុងសេទាសន៍ដែលបានបិទហំងទុក រំមងធ្វើការប្រើប្រាស់ដែលមិនបាន ។

ពាក្យចា ជ្រាបយ៉ាងនេះហើយ ភ្នាប់សេចក្តីថា កិច្ចុកាលជ្រាបថា ដាសនាសន៍ដែលប្រាសចាកអនុវត្តការទាំង ២ យ៉ាង យ៉ាងនេះហើយ ធើបសេរគូដ្ឋានជ្រាបថា (លេខោះថា រំមែងពិចារណាគ្រួរឧបាយហើយ ធើបសេរសនោសន៍:

នោះ ១ ល ១) ផ្ទេះ ។

ភាពជាបងិបញ្ជីដល់ រោគ ដែលមានការក្រែងកែន្លែងធាតុជាលក្ខណៈ បុច្ចា មានទុក្ខរៀននាដែលមានការក្រែងកែន្លែងធាតុនោះជាមេរិត ជាលក្ខណៈ ឈ្មោះថា មានសេចក្តីថា ជាមេរិតប្រឆាំង ។ ព្រោះមេរិតនោះ ទីបណ្តាកអាមេរិកបានចាត់ “ សេចក្តីថា មានខំយចា ដោយភាពជាសត្វវរចំពោះរោគ ” ផ្ទេះ មានអធិប្បាយចា ដោយសេចក្តីថា វា ជាប់រោគបាន ។

ពាក្យចា (វត្ថុដែលជាសហ្មាយ) យ៉ាងណាមួយ ធនធាន (វត្ថុដែលជាសហ្មាយ) យ៉ាងណាមួយ ក្នុងបណ្តាណវត្ថុ មានទីកដោះខាប់ជាភើម ។ ពិតហើយ មានអធិប្បាយចា វត្ថុជាសហ្មាយ ព្រោះវត្ថុនោះ ធ្វើឱ្យសូបភាពវិភាគនៅ ។ ឈ្មោះថា ជាពេរិតដែលពេញវិញ ព្រោះជាពេរិតដែលពេញនោះគឺមិនមែនចំណាំ ។ ព្រោះមេរិតនោះ ទីបណ្តាកបានចាត់ “ ព្រោះភាពដែលពេញនោះអនុញ្ញាត ” ផ្ទេះ ។

ពាក្យចា ដោយបរិភាគវនេនគរ ដោយវត្ថុពេទ្យជុំវិញរក្សានុវត្តវនគរ ។

អាមេរិកប្រើប្រាស់ប្រចើនពេលដល់វត្ថុ នៃ យ៉ាង គី :

១. កន្លែងដែលលើកឡើងជាពេរិតចុំងួចចោនកំណែជុំវិញ ។

២. ក្រឹងបំភីទិក្ខុង ។

៣. ដើងកំដែង ។

៤. កំដែង ។

៥. បង្កោលរបង ។

៦. រនុកទ្វារ ។

៧. បំមចាំយាមកំដែង ។

ចាត់ “ បរិភាគរបច្ឆាំនគរ ” ផ្ទេះកំមាន ។

ពាក្យទា មានសិលជាបរិញ្ញារ គឺមានសិលដែលបរិសុខល្អជាគ្រឹងប្រជាប់ ។ ក្នុងសូត្រនេះ អរិយមត្តិថ្លែងសង្ឃោះថា “ រច ” ។ ហើយត្រាស់ដល់ធិំទាំងឡាយ មានសម្ងាត់ជាដារីមចាំដោ “ បរិញ្ញារ ” ដោយសេចក្តីថា ជាគ្រឹងប្រជាប់នេះ អរិយមត្តិនោះ ។

ពាក្យទា បរិញ្ញារនៃជិវិត បានដល់ ហេតុនៃការប្រព្រឹត្តិទេនជិវិត។ បទថា សម្ងាត់នេះក្នុង (គិតប្រឈមកដោយណូ) គិតប្រឈមក បានដល់ គិតស្ម័គ្រក ។ ទៅដោយប្រជាពុទ័រ ។ កេសផ្ទុះ ដែលជាបច្ចុប្បន្នសម្រាប់អ្នកដីនី រំមងមានទាំងបរិញ្ញារ (នៃជិវិត) ត្រូវការពារទូរអន្តរកាយទាំងឡាយបានដោយជិវិញ្ញុ ។ ត្រូវការពារទូរអន្តរកាយទាំងឡាយបានដោយជិវិញ្ញុ ។ ដែលធ្វើជិវិតខ្សែវិនាស ” ដូច្នេះ ។

ក្នុងពាក្យទាំងឡាយនោះ បទថា អន្តរំ ប្រចា ចន្ទោះ មាននំយចា ឱកាស ។ សេចក្តីថា ត្រូវការពារទូរអន្តរកាយទាំងឡាយបានដោយជិវិញ្ញុ រក្សាថែមទៀត និងមិនអាចបានដោយប្រជាពុទ័រ ។

បទថា អស្ស យោត្ត ជិវិតស្ស ប្រចា នៃជិវិតនោះ ។ ពាក្យទា ត្រូវការពារទូរអន្តរកាយបានដោយជិវិញ្ញុ ។

ពិតហើយ កេសផ្ទុះដែលជារសាយទនេះ គឺ ដែលមានក្នុងអាហារ រំមងញ្ញាំង ជិវិតឱ្យរស់នៅអស់កាលជាយូរ ។ កិត្យរំមងកម្មាត់ទូក្រទេនដែលមិនទាន់កើតឡើងដោយការបិទកាត់កេសផ្ទុះ មិនមែនកម្មាត់ទូក្រទេនដែលកើតឡើងហើយនោះ ទេ ត្រូវការបែកច្ចាយទៅ កាមសភារៈរបស់ខ្លួននោះឯង ។ ពិតហើយ សូមីដូច្នេះ លោកកំហែទូក្រទេនដែលមិនទាន់កើតឡើង ដូចជាពេទនាដែលកើតឡើងហើយថា “ កើតឡើងហើយ ” ។ ត្រូវការបែកច្ចាយទៅ កើតឡើងហើយនោះ រំមងមានបានក្នុងធិំ

ទាំងឡាយដែលផ្តល់ចូចត្រួតឯងធីដែលកើតឡើងហើយនោះ , ផ្តូចជាតាក្ស ថា សា
ងវា គិត្តិវិ ក្រែចា សត្វទទានោនេះនឹង , តានិយោវ ីសចានិ ីសចោនោនឹង (គិ
ជាតុដសត្វទទានូចត្រួត , ជាតុចំត្រូចត្រួត) ផ្តូចឡើង ។ ព្រាត់ផ្តូចឡើង ទីបណ្តាក
ពោលថា បន្ទថា “ ឧប្បន្ទានំ ក្រែចា កើតឡើងហើយ គិមានហើយ បង្កើត
ហើយ ” ផ្តូចឡើង ។ ការកម្រិតនៃជាតុនោះ ចាប់តាំងពីការបង្ហាញ កំណាលមុន្តាន
នៃក្រោតទាំងឡាយនេះ ព្រាត់ហេតុនោះ ក្រោតទាំងឡាយនេះ ឈ្មោះថា មានការ
កម្រិតនៃជាតុនោះជាសម្បែន ។

លោកអាណាព្យាបាលទុកថា “ ទុកវេទនា ” ផ្តូចឡើងហើយពោលថា “ ទុកវេទនា
ដែលជាអកុសលវិចាក ” ដើម្បីធ្វើឱ្យរៀបចំពីទុកវេទនានោះ ព្រាត់ទុកវេទនា
នោះ សូម្បីមានសភាគជាអកុសល កំមានដែរ ។

ការកម្រិតនៃជាតុឈ្មោះថា ព្យាបាល ព្រាត់អភិថិជន ធ្វើឱ្យលំពាកររៀបចំ
ព្យាបាល នោះនឹងជា ព្យាបង្កើ ក្រែចា ធ្វើឱ្យលំពាកររៀបចំ ។ មានសេចក្តីថា ជាតុ
ទុក ។ ឈ្មោះថា អព្យាបង្កើ ព្រាត់អភិថិជន ជាថីដែលមិនមាន ព្យាបង្កើ បានដល់
ការមិនមានទុក ។ ព្រាត់ហេតុនោះ ទីបណ្តាកពោលថា បន្ទថា “ អព្យាបង្កើបរមាទាយ ” ក្រែចា
ដើម្បីការមិនមានទុកដែលផ្តល់ឱ្យក្រោតជាបេក្ខ ។

លោកអាណាព្យាបាលបំណងនឹងសម្បិនថា ការអាស្រែយបច្ចុះយទាំងឡាយ មានចិវរ
ជាជិះម ឈ្មោះថា ការប្រើប្រាស់នោះនឹង ផ្តូចឡើង ទីបណ្តាកពោលថា តែ បង្កើចុ
និស្សាយ កំបច្ចុះយទាំងឡាយមានចិវរជាជិះមទាំងឡាយនោះ ព្រាត់ហេតុដែល
សត្វទាំងឡាយអាស្រែយ ផ្តូចឡើងហើយ កំនែវបានថា “ បរិភុព្យមាន ” ប្រើ
ប្រាស់ផ្តូចឡើង ។ បន្ទថា បរិភុព្យ (ប្រពិភុទទេបាន) កំណាត់ ឯវត្ថិ (រស់នោះបាន) ។

ការរស់នៅ ឈ្មោះថា ការប្រព្រឹត្តិថែជាដែលជាបេតុពោលដល់ ជីវិតិត្រីយ៉ា ឬ “ មានការប្រព្រឹត្តិថែជាដៀរស ” ដូចំណេះ ។

(ចំណេះ មហាផីកា)

(បញ្ជួយសន្តិសិកសិល ចំណេះ)

នូវផែន:

ហេតុខ្សែសម្រេចនៃប្រព្រឹត្តិថែជាដៀរស

គីឡូជ្រើញប័បថា សាធង (ហេតុខ្សែសម្រេច) ក្នុងសិល និងយ៉ាងនេះ ដូចំណេះ ពាណិជ្ជកម្មសំរាប់ ភីក្នុគីឡូជ្រើញដែលប្រមេដាយសទ្ងា ព្រោះពាណិជ្ជកម្មសំរាប់សិលនៅ ជាសទ្ងាសាធង (មានសទ្ងាដោបេតុខ្សែសម្រេច) ព្រោះបេតុនៅការបញ្ជីតិតិ សិក្នាបនជាការកញ្ចប់និស់យរបស់សារកំពើ ពិតបើយ ការត្រាស់ហាមទូវការទូលសុំ ឱ្យបញ្ចប់បញ្ចប់សិក្នាបនជាទិន្នន័យ: ក្នុងសេចក្តីនេះបាន ព្រោះដូចំណេះ ពាណិជ្ជកម្មសំរាប់សិលនៅ ភីក្នុសមានសិក្នាបនតាមដែលបានបញ្ចប់បញ្ចប់ទុក ឱ្យយុត្តិចកំដោយសទ្ងា ហើយមិនធ្វើសេចក្តីអាលំយសុមីក្នុងជីវិត និង គីឡូជ្រើញដែលប្រមេបាន យ៉ាងល្អ ដូចបាក្សរដែលបានបញ្ចប់ទុកថា :

“ ភីក្នុទាំងឡាយដែលជាអ្នកតាមរក្សាសិល ចូរជាអ្នកមានសិលជាទិស្សនាល្អ ដោយល្អ មានការគោរព (ក្នុងសិល) ត្រូវ ១ ពេល ដូចសម្រេចរឿងរិចរក្សាពន មាមវិរក្សាបេរិយ មាតារក្សាបុត្រជាទិស្សនាល្អ ពេល បុគ្គលរក្សាដ្នុក (ដែល នៅសល់) តែម្មានដូចំណេះ ។ ” ។

ហើយបានបញ្ចប់បញ្ចប់ (ក្នុងទិ) ដែលទីតាំង :

“ មហាសមុទ្ធមានការនៅយើនយុរជាមួក កំមិនហេតុប្រចាំងយ៉ាងណាតា

ម្នាលមហាកន់ សារករបស់គម្រោគកក់ដូចជា ដូចត្រូវ រំលែកទិន្នន័យសិក្សាបទ ដែលគម្រោគកកបញ្ជាផ្ទៃដើម្បីដែលសារកនាំងន្យាយ សូមីរោចាប់ពីវិក ” ។

ក្នុងសេចក្តីនេះ គឺជាបន្ទូររៀង្សោះចេរះទាំងន្យាយដែលត្រូវចោរចងទុក ក្នុងថ្វាប្រាស់ (ជានិនសុវត្ថិ៍) :

បានរួចចាំងន្យាយចង្ចារ៉ាំងប្រាស់ (មួយអង្គ) ដោយរលីម្យាង (ទុកចោល) ក្នុងថ្វាប្រាស់មហារដ្ឋិ ប្រាស់ចេរះសិនយោងនោះនឹង ចម្រើនវិបស្យនា អស់រយៈពេល ពី នឹង បានសម្រេចអនាការាមិធិល ហើយ បានមរណ៌ក្នុងទីនោះនឹង ទៅកាន់ថ្វាប្រាស់ ។

(រៀងមួយឡើត) បុរាណចោរចង្ចារ៉ាំងប្រាស់ចេរះមួយអង្គឡើតដោយរលីដោម (ទុកចោល) ឱ្យសិនេនោះក្នុងកម្ពុជាបណ្ឌិទិ៍ ប្រាស់ចេរះនោះកាលពីនេះថ្វាប្រាស់ ដើម្បីមកការណ៍ កំមិនផ្ទាត់រលី ធ្វើមការបន្ទាន់ និងការបន្ទាន់ប្រាស់អរហត្ថសម-សិសិ បរិនិត្តនោះ ។ ប្រាស់អភយត្រូវអ្នកជាទិយភាគណក់ (ពោលទូគម្ពុរាជិយភាគយ) និមន្តនោះកាម្មូវជាមួយនឹងកិត្តិ ៥០០ អង្គ ។ បានជូនបានកំខីរ ធ្វើឈាបនកិច្ចសិរីរបស់ប្រាស់ចេរះ ហើយកំខីរឱ្យសាងប្រាស់ចេរះបញ្ជីអង្គ ទុក ។

ប្រាស់ហេតុនោះ កូលបុគ្គដែលមានសម្រាប់ទៅ កាលបើចូលរីនិយាយក្នុង ឲ្យបានក្នុង សូមីលេះបង្កើត កំមិនគឺថ្មីម្មាយសិលសំរែ៖ ដែលប្រាស់លោកនាទជាម្នាស់ ត្រូវដែលបញ្ជាផ្ទៃ ។

ដូចជា បាតិមោក្នុសំរសិល កិត្តិគឺឱ្យដែលប្រមដោយសម្រាប់ យោងណាត ត្រីយសំរសិល កំតិច្ឆេទសំរសិល កំតិច្ឆេទប្រើប្រាយសិលសំរែ៖ ដូចជាប្រាស់ចេរះប្រាស់ ត្រីយសំរសិល នោះ ជាសកិសាជនេះ (មានសកិដ្ឋាបេតុខ្សែសម្រេច) ហេតុដែលត្រីយ៉ាំងន្យាយ ការបង្កើត មិនខ្សោយបាន ប្រាស់ហេតុនោះ ត្រីយសំរសិល កាលប្រាស់យោគីរលីកដល់ (ប្រាស់ដីទេសទា) អាជីត្តិបរិយាយសូក្រ ដោយទំយចា “ ម្នាលកិត្តិ ទាំងន្យាយ

ចក្ខុវ្មិយ់ដែលចាក់ទម្ងាយដោយដែកអុត្រក្រហមចេញប្រសើរជាង ក្នុងការការេ
យកទូរអនុញ្ញាត៖ ការំយកទូរិទិកក្នុងរួមរាជក្រឹត្តក្នុងរួមរាជក្រឹត្ត ដែលគឺជីនបានដោយ
ចក្ខុ មិនប្រសើរឡើយ ” ដូច្នេះជាដើម ពីរពេលវិញ្ញាបាលប្រព្រឹត្តិថែរកាមទូរ
មានចក្ខុទានជាដើម ក្នុងការរួមរាជក្រឹត្តក្នុងរួមរាជក្រឹត្ត មានរួមរាជក្រឹត្តក្នុងរួមរាជក្រឹត្ត
មានការការំយកដោយិទិនិត្តជាដើម ដែលជាត្រូវនៅទោសទាំងឡាយ មានអភិវឌ្ឍ
ជាដើម ដែលគឺជីនបានប្រព្រឹត្តិថែរកាមទូរ ដោយការមិនរៀបចំសកិ (នោះឯង)
គឺធ្វើឡើងសល់ព្រមយ៉ាងល្អ ។

កាលបិតត្រួយសំរសិលនោះ ភីអូមិនធ្វើឱ្យដល់ព្រមយ៉ាងនេះ ហើយសុមីរិយាយ កិច្ចការណ៍ទាំងនេះ ត្រូវបានយកចិត្ត ក្នុងការបង្កើតរបស់ខ្លួន ដើម្បីបង្កើតរបស់បាន ក្នុងការបង្កើតរបស់ខ្លួន ។

ម្បាងឡើត កិច្ចដែលមិនធ្វើសំវារីជល់ព្រម រ៉ែមងគ្គរថា គិតិលេសទាំងឡាយប្រទួសវាយពាន ផ្ទុចជាជ្លោះដែលបើកទារទុក កំព្រឹរថារចូលយកពានផ្ទើចោះ ប្រការមួយឡើត ភក់រ៉ែមងហូរស្រាចចិត្តរបស់អ្នកពាន ផ្ទុចក្រោងហូរចូលផ្ទុះដែលប្រកំមិនពានជិតណូផ្ទើចោះ សមផ្ទុចព្រះពុទ្ធកាសិតត្រាស់ទុកចា “ កិច្ចគិចហូរក្រារត្រូយៗខាងក្រុង ព្រោះ រូប សំឡេង កិន រស និង ធម្ម័យ ព្រោះទានទាំងឡាយដែលបើកទុក មិនរក្សា រ៉ែមងប្រទួសវាយ (អ្នកមិនរក្សា) ផ្ទុចថារចូលផ្ទុះដែល (បើកទារទុក) ផ្ទើចោះ ក្រោងរ៉ែមងហូរស្រាចផ្ទុះដែលប្រកំមិនជិតណូពានយ៉ាងណាតា ភក់ កំរ៉ែមងហូរស្រាចចិត្តដែលមិនពានអប់រំ កំផ្ទើចោះដែរ ” ។

តែកាលកត្តិយសវរនោះ ដែលភីកុំ ធ្វើឱ្យដល់ព្រមទីយ សូមីសិលាតិមេក្បែក កំរួមនៅកាន់នៅយើនយុរ ផ្ទុចស្រួសជាបាបដែលមានរបងកំឡុងដីរិប្បាយលូ រំមេង កាន់នៅយើនយុរបានដូចខាងក្រោម៖ ។ ម្យានឡើត ភីកុំ ធ្វើកត្តិយសវរសិលិកដល់ព្រម ចេរ គឺលេសទាំងឡាយរំមេងប្រទួលសារយិទ្ធផាន អីបង្កែះដែលបិទទ្វារបួនបើយ

ពួកថានម្ចាយមិនបានធ្វើឡាតេះ , ប្រការមួយទៀត ភក់ កំហូរស្រាថចិត្តរបស់អ្នកមិនបាន ដូចណ៍ដីបញ្ហាប្រកបដីតណ្ហាបើយ មិនបានធ្វើឡាតេះ ។ សម្បចច្រោះពុទ្ធផែនជាសំឡេង កិត្តិកបើរក្សាតត្រឹមឃើមខាងក្រុង ព្រោះ របស់ខ្លួន និង ធម្មិន ធ្វើឡាពេលវេលាដោយ ព្រោះថា ទារទាំងឡាយដែលបិទរក្សាបើយដោយល្អនោះ រំមែងមិនប្រាប់សកម្មដល់ (អ្នករក្សា) នៅ ដូចពួកថានម្ចាយដូចដែលបិទល្អបើយមិនបាន ” ធ្វើឡាតេះ ។

ត្រូវដឹងហូរស្រាថចិត្តដែលប្រកបដីតណ្ហាបើយមិនបាន យ៉ាងណាតា ភក់ រំមែង ហូរស្រាថចិត្តដែលបានអប់រំបើយ មិនបានកំយ៉ាងនោះ ទេសនានេះ ជាលេសនា ដ៏ខ្សែត្រូវបានដឹង ។ ចិត្តជាមួយជាតិលើនរប់ស ព្រោះធ្វើឡាតេះ ត្រឹមសំរាប់(នោះ) កិត្តិចាំបាច់ត្រូវបានដឹងវិញ ដែលកើតឡើង ដោយមនសិការនូវអសុកកម្មផ្តាន បើយ ទីបន្ទីខ្សែដល់ត្រមបាន ដូចច្រោះវិដ្ឋិសត្វរដែលបួសចិត្តឱ្យឡាតេះ ។

ព្រៀងព្រោះវិដ្ឋិសត្វរ

បានរួចចាំបាច់ ពេលច្រោះចែរបានបួសបើយចិត្ត ។ (តាមច្រោះអាននូវត្វរ) នៅ បិណ្ឌូចាត ភក់:កើតឡើងព្រោះយើងស្ថិតិម្ខាក់ ទីបញ្ហាប់ច្រោះអាននូចា ។ “ បពិត្ត អ្នកគោរពមេត្តរក្សា ខ្ញុំម្នាស់ត្រូវការមកភក់:អុករោលចិត្តរបស់ខ្ញុំម្នាស់ខ្សែនូវខ្លែង សូមលោកម្នាស់ក្រុណាបានបញ្ហាប់នូវខាងក្រោមរាយរំលក់ភាពត្រូវក្រហាយជួនចុះ ។

ទីបញ្ហាប់ច្រោះចែរបានបួសបើយចិត្ត មិត្តរបស់លោកត្រូវក្រហាយ ព្រោះធ្វើការសម្ងាត់ ខ្លួន លោកចូរព្រៀងចាកសុកនិមិត្ត ដែលជាចូលវកិកភក់:ចែរ ចូរអប់រំចិត្តខ្សែតាមីន ម៉ាដោយអសុកសញ្ញាបូរ (ពិចារណា) យើងសង្ឃារទាំងឡាយជារបស់ដើម (មិន បិតចែរ) ដោយភាពជាទុក និង ដោយជាសភាពមិនមែនខ្លែង បញ្ចាំងភក់:ជិត្យរលក់ នៅ ចូរកំត្រូវក្រហាយភក់ទៅឡើងទៀតឡើយ ។ ច្រោះវិដ្ឋិសត្វរបានដឹងវិញ កិត្តិអ្នកបំពេញនូវត្រឹមសំរាប់:

រៀងចោះចិត្តគុណភាព

ម្បាច់ទេវត នៅដីកម្មាត់រួងភ្នំបស់លោក មានដើមខ្លួនមួយដើមដងដែរ
សូម្យដើមលើនោះ ព្រះមេរោគិនធ្វាប់ដើមឡើលើជនដែរ ពេលចានមិន
កេសរដ្ឋាភ្លេស៊មកលើជនដី តាមរដ្ឋរវៀនភ្នំ ទីបីនឹងថា រាមានដ្ឋា ព្រះរាជា
ត្រូវដោលស្ថាប់គុណសម្រាប់បស់ព្រះមេរោគ កំមានបំណុលចង់ថ្វាយបង្កែ ត្រូវបញ្ចូន
(រាជបុរសទៅនិមិត្ត) ដល់ទេវ ៣ ដង កាលបីព្រះមេរោគិនមក ទីប្រាស់ខ្សែ
ចងីវិតដោះរបស់ស្រីភ្លឺនិង កុងស្រុកភ្លឺនិងនោះ ហើយខ្សែប្រចាំថ្ងៃព្រះរាជា (នើង
សំណុះត្រូវទិន្នន័យ និងនិត្តការទិន្នន័យ) មានព្រះរាជធម្មារទុកចា “ ពួកទាក់កមិនចាន (ឱកទិន្ន
ន័យទេ) ហើយសិនចា ព្រះមេរោគ ” ទីប្រព្រះមេរោគ នៅការ៖ មហាផ្ទៃ
ព្រះសេចក្តី អាណិតពួកទាក់ការក ព្រះរាជាត្រូវស្ថាប់ (ដំណើននោះ) ហើយ
ត្រូវបាន (ដល់រាជបុរស) ថា “ នៅ ! នាយ អ្នកទាំងឡាយ ចូរទៅនិមិត្ត
ព្រះមេរោគ យើងទិន្នន័យទុកលិស ” ហើយប្រទានខ្សែទាំងចូលទៅក្នុងរាជការ និង
ត្រូវដោលស្ថាប់ព្រះមេរោគ ទីបីនឹងថា ក្នុងរាជការ មានព្រះរាជធម្មារចា

រៀងច្រះមហាមិត្តភព្វ

ពេលម្មយោ ក្រោគបុសមានពិស ចានកៅតឡើងដល់ព្រោមស្រីរបស់ត្រោះមហា

អសិវិនិសចេញ គប្បរដ្ឋីខ្សែសល់ព្រមទាំង ដោយការស្វែងរកដោយល្អ មានការ
និមួនទៅបិណ្ឌុបាតជាមើល ដោយសេចក្តីព្យាយាម ។

ក្នុងបច្ចុប្បន្ន ២ យ៉ាង (គិបិសុទ្ធប្រាជប្បច្ចុយនិងអបិសុទ្ធប្រាជប្បច្ចុយ) នៅ
សម្រាប់គិតុអ្នកមិនបានការំផុតដូច បច្ចុប្បន្នដែលកែវតិសង្ឃ ឬ ពិគណៈតិ ពិសម្ងាក់
គ្របសុអ្នកជ្រោះថ្វាដោយគុណភាពរបស់អ្នកដែលមានការសម្រួលដើមីជាផើម
តិ ឈ្មោះថា បច្ចុប្បន្នកែវតិសម្ងាក់ដោយបិសុទ្ធ ចំណោកបច្ចុប្បន្នដែលកែវតិសម្ងាក់
វត្ថុ មានការទិម្លឹនទៅបិណ្ឌុពាណជាផើម ឈ្មោះថា កែវតិសម្ងាក់ដោយបិសុទ្ធយ៉ាង
នៃក្រោលន សម្រាប់គិតុអ្នកការំផុតដូច បច្ចុប្បន្នដែលកែវតិសម្ងាក់គ្របសុអ្នកជាផើម និង កែវតិសម្ងាក់គ្របសុអ្នកការំផុតដូច គិតុអ្នកការំផុតដូច
គុណរបស់លោក ដោយអនុលោមដល់ផុតដូចនិយម ឈ្មោះថា បច្ចុប្បន្នដែលកែវតិ
សម្ងាក់ដោយបិសុទ្ធ ។ ម្យានឡើត ការសមាទានផុតដូច របស់អ្នកបិកោតច្បាំដែល
ត្រាំអិសម័ (ត្រាំខិកនោម) សូម និងមធុរកេសដ្ឋាន កែវតិសម្ងាក់ (បានមក) ដើម្បីប្រើ
វា ដោយបិត្តិភិ ម្យានគិតិថា ” មិត្តសព្វបុរាណីដែល ។ និងត្រូវឱ្យមានចក្ខុមមធុរកេសដ្ឋាន
(ជាព្រាករ) ផ្លូវចេះហើយ (ខ្លួនឯង) មានតែសម័បុរាណីដែលជាការប្រព័ន្ធកិត្តិ
ផ្លូវចេះ លោកហោវថា អវិយវសិកកិត្តិ (កិត្តិនៅក្នុងអវិយរង្ស) ចូលកំខត្តម ។

ឯកច្បាស់បញ្ជីរបុណ្ណោះ មានចិវរបុណ្ណោះ ហណ្តាបច្បាស់បញ្ជីរបុណ្ណោះ នៅក្នុងចិវរិន្ធបិណ្ឌិតា និមិត្ត (ការធ្វើឱមិត្ត), ឱភាស (និយាយខ្សែខ្សែ) , បរិកថា (និយាយព័ត៌ម្លេ) , វិញ្ញាតិ (សំគ្លៀង ១) រួមងមិនសមគ្គរដល់កិត្តិក្រប់ប្រុប់ ដែល នឹងធ្វើការជាមីបិសុទ្ធ តែក្នុងសេវាសេវា: និមិត្ត ឱភាស និង បរិកថា គឺរសម្រាប់កិត្តិក្រប់ប្រុប់ ។

ក្នុងអាការទាំងឡាយនេះ ពេលភីក្នុងធ្វើភីក្នុង មានបរិភ័យមួនឯកបស្តីជាផើម
ដើម្បីត្រាងសេវាសង: កាលបីគ្របស្ថទាំងឡាយសូរចា “ លោកដីចម្ចិនធ្វើឱ្យឱ្យ
នរណាមីរធ្វើ ” ក៏ពេលកុហចា “ មិនមាននរណាមីរធ្វើទេ ” ដូច្នេះ បុចា និមិត្តកម្ម

(ការធ្វើដូចតាំង) រួបនោះយ៉ាងដែលទៅឡើង ឈ្មោះថា និមិត្ត (ធ្វើតាំង) ពេលដែលកិត្តិស្សរថា “ ឧបាសកឧបាសិកាទា នៅឆ្នាំឆ្នាយ អ្នកទាំងឡាយនៅត្រូវខ្លឹម ” ការបេកប់ថា “ នៅត្រូវសាន់ លោកម្នាស់ ” ក៏ពីយាយថា “ ឧបាសកឧបាសិកាទា នៅឆ្នាំឆ្នាយ ប្រាសាធមិនសមគ្គរដែលកិត្តិទាំងឡាយទេ ” ដូច្នោះ , ឬ ឱភាសកម្ម (ការនិយាយ ឱ្យនៅ) រួបនោះយ៉ាងដែលទៅឡើង ឈ្មោះថា ឱភាស (ឱ្យនៅ) , ការដែលកិត្តិនិយាយថា “ សេនាសន់របស់កិត្តិសង្ឃគួចចេងដោះ ” ដូច្នោះ ឬថា និយាយអមទេរួបដែលទៅឡើង ឈ្មោះថា បរិភថា (និយាយតំឡើ) ។

កុងកេសដ្ឋែ: អាការទាំងអស់រំមែងគ្គរ តែកេសដ្ឋែ:ដែលកើតឡើង (ដោយអាការមាននិមិត្តជាផើម) យ៉ាងនេះ កិត្តិមានពេលដែលកេសជាបើយ មិនគ្គរកុងកេសដ្ឋែ: (ដែលកើតឡើងយ៉ាងនោះ) នោះ ព្រះវិរិយជនទាំងឡាយពេលថា “ ឱភាស (ដែលអាចមានច្បាំងបាន) ព្រះមានព្រះភាគច្រឡំប្រទានទុកបើយ ព្រោះហេតុនោះទិបគ្គរ ” ចំណោកអាចរាយដ្ឋីការានេះព្រះសូត្រពេលទុកថា “ មិនជាអាហត្តិ កំពិកបើយ សូម្បីយ៉ាងនោះ កំពើអាជីវិះខ្សែកម្រិះ ហេតុនោះ ទិបមិនគ្គរ ” កិត្តិណាមិនធ្វើនិមិត្ត ឱភាស បរិភថា និង វិញ្ញាតិ សូម្បីព្រះមានព្រះភាគច្រឡំអនុញ្ញាត អាស្រែយគុណ មានសេចក្តីព្រម្ពាតិចជាផើមនោះ ឯង ។

សូម្បីនិងត្រូវអស់ជិវិតប្រាកដសេចក្តីព្រម្ពាត់បច្ចុប្បន្ន កំពេលនោះតែប៉ុណ្ណោះ ដែលកើតឡើង ព្រះមានកម្មដែលជាបេតុធ្វើឱ្យអាជីវិះកម្រិះ មានឱភាសជាផើមកិត្តិនេះលោកហេតុថា “ អ្នកមានការប្រព្រឹត្តិជាបរមសល្ម ” ដូចព្រះសារិបុត្តិត្រូវដូច ដូច្នោះ ។

រឿងព្រះសារិបុត្តិអាតាង

ពានឲ្យថា កុងសម័យមួយព្រះសារិបុត្តិពានចម្រិននូវបវិរេក (ការស្វាត់ចាកកាម និងអកុសលិច) ទិបនិមន្តនោះការទាំងឡាយកំនើងជាមួយព្រះមហាមេដ្ឋាន -

ថ្វាយ (មួយពាក្យទេវិត) ” ញាំងព្រះចេរះខ្សោនទៅបីជាមួយពាក្យទេវិត ព្រះចេរះមកដល់ហើយបង្កានចូលទៅថ្វាយ ពោលថា “ អារុសោ សារិបុត្តិ និមន្ទនាគារ់ចុះ ” ចំណែកព្រះចេរះដើរឯកសារសោះហើយគិតថា “ ពាយាសក្តីរ ពេញចិត្តក្រោលបង (នេះ) កែកទីនៃដោយរបៀបណា ” កំណត់ដីនៃហេតុដែលកែកទីនៃដែលបានបងបាន និងបានបង ទីបានបានថា “ នាំចូលទៅចុះ អារុសោមាត្រូលាន ិណុបាតនេះមិនគូរបិរាណទេ ” ចំណែកព្រះមហាមាត្រូលាននោះ មិនញាំង ចិត្តសូម្បីតែ (គិតទោមនស្ស) ឱ្យកែកទីនៃថា “ តែមិនធាន់ិណុបាតដែលបុគ្គលូចជារើងទាំងអីហើយ ” ដោយពាក្យ (ព្រាប់របស់ព្រះសារិបុត្តិ) តែ អ្នងបុធខ្លាត់ កំយកបាត្រ (ចូលទៅ) ផ្ទាប់បាត្រថាកំមេលក្នុងកន្លែងមួយ ព្រមត្រូវឱ្យបានបាន (ចូកចុះ) ដល់ដែនដី ភាពជរបស់ព្រះចេរះកំណាស់សុវិយ ចាប់តាំងពីពេលនោះមកអស់រយៈ ៤៥ ឆ្នាំ ភាពជរួចរាល់ មិនដែលកែកទីនៃ ឡើតឡើយ , លំដាប់នោះ ព្រះសារិបុត្តិបានបាននឹងព្រះមហាមាត្រូលានថា “ អារុសោ ពាយាសដែលកែកទីនៃអាស្រែយិវិញ្ញុតិ ជារបស់មិនគូរបិរាណ សូម្បី (យ្អាន) រហូតដល់ពោះព្រៀនចេញប្រា (រករបស់សុ) នៅតាមដែនដី (កំ ដោយ) ” ហើយបានបន្ទិទនាននេះថា “ បើយើងជាអ្នកបិរាណទូទៅមួយពាយាស ដែលកែកទីនៃព្រោះបន្ទិវាទា ជារិញ្ញាតិនោះ ភាគីរបស់យើងនឹងត្រូវកីឡេដែលសូម្បីចូលបានពោះព្រៀនរបស់យើងនឹងចេញមកខាងក្រោម យើងកំមិនគិតព្រៀនម្នាយ ភាគីរះជាផាថ់ខាត សូម្បីត្រូវលេបងដីវិត (កំដោយ) យើងត្រូវបងចិត្តរបស់ខ្លួនបាន យើងព្រៀនចាកការវេស្សីរកមិនសមគ្គរ មិនធ្វើអនេសនាដែលព្រះកុឡជាម្នាស់ឡើមឡើយ ” ដូច្នេះ ។

ម្យានឡើត សូមីរៀនរបស់ព្រះមហាកិស្ស្រោ ដែលនាន់ធ្វើស្តាយ ដែល
អាស្រែយនៅក្នុងចិវរគុម្ភវិហារ កំតូរពេលទុកក្នុងខិះនេះ អ្នកនៅក្នុងថ្ងៃដែលបួស
ដោយសទ្ធតា មានបញ្ហាធិចារណាបើព្យូជលដោយប្រចក្ខុ មិនមិនមីត្រការគិត

ក្នុងការសែន្យរកមិនសមគ្គរដោយប្រការទាំងពីរក្នុងកៅតឡើងឡើយ គប្បីធ្វើអាជីវិភាគីរៀងទីផ្សារ បរិសុទ្ធទានដោយប្រការរដ្ឋបច្ចេះ ។

ផ្លូវជាតិ អាណីវាទិសុទ្ធសិល ដែលកិត្តុខ្សែសិល ប្រជាមដោយការព្យាយាម យ៉ាងណាបច្ចុប្បន្នសិលសិក្សិសិល កិត្តុគប្បីខ្សែសិល ប្រជាមដោយបញ្ហាផ្ទៃចោះ ព្រោះបច្ចុប្បន្នសិក្សិសិលនោះ ជាបញ្ហាសាងនេះ (មានបញ្ហាដាកេហេតុខ្សែសិល) ព្រោះថា បុគ្គលមានបញ្ហា ជាអ្នកភាពយើងទៅស និង អានិសង្ឃក្នុងការបរិភោគបច្ចុះយ ទាំងឡាយ ព្រោះហេតុនោះ បច្ចុប្បន្នសិក្សិសិលនោះ កិត្តុដែលលាយការពេញចិត្ត ក្នុងបច្ចុះយហើយ ពិចារណាដោយបញ្ហា ដោយវិធីតាមដែលពាល់ហើយ ទីប បរិភោគបច្ចុះយដែលកៅតឡើងដោយធំតាមសមគ្គរ (នោះនឹង) គប្បីធ្វើខ្សែសិល ប្រជាម ។

ក្នុងបច្ចុប្បន្នសិក្សិសិលនោះ ការពិចារណាមានពីរយ៉ាង គឺ :

១ . ពិចារណាក្នុងពេលពានបច្ចុះយទាំងឡាយ ។

២ . ពិចារណាក្នុងពេលបរិភោគបច្ចុះយទាំងឡាយ ។

តាមពិតិភារពិចារណាបានបស់កិត្តុ អ្នកបរិភោគបច្ចុះយទាំងឡាយមានចិវរជាមិន ដែលពិចារណាថោះ ជាគាតុ ឬ ជាបស់បងិត្តុ សូមឱ្យក្នុងពេលពានមកហើយរក្សា ទុក បន្ទាប់ពីពេលពាននោះទេ ក៏មិនមានទោសឡើយ សូមឱ្យក្នុងពេលបរិភោគ ។

តម្រូវនេះ ជាការវិធីចិត្តដែលធ្វើការរបច្ឆេទ (មិនមានការសង្ឃ័យ) ក្នុង ការពិចារណាមានពេលបរិភោគបច្ចុះយនោះ :

គារបរិនោតមាន ៥ យ៉ាង

- ទេរូបរិភោគ (បរិភោគផ្លូវជាតិ) ។

- តែណាបរិភោគ (បរិភោគផ្លូវជាអ្នកជាប់បំណុល) ។

- ទាយដ្ឋបរិភោគ (បរិភោគផ្លូវជាអ្នកទទួលមកក) ។

- សាមិបរិភោគ (បរិភោគដូចជាមាស់របស់) ។

ក្នុងបរិភោគ ៤ យ៉ាងនៅ៖ ការបរិភោគរបស់ភីក្នុងត្រួសិល អ្នកយោនក្នុងកណ្តាលសង្ឃឹម កំណើនៗថា ចេញបរិភោគ ។

ការបរិភោគបច្ចូលឃើញដែលខ្លួនមិនបានពិចារណាបស់ភីក្នុងខ្លួនមានសិល លោយៗថា តណ្ឌបរិភោគ ។

ប្រព័ន្ធជាមីនេះ ឱ្យរ ភីក្នុងបីពិចារណាប្រចាំ ១ ពេលដែលបរិភោគ , ចិណ្ឌូបាតកបីពិចារណាប្រចាំ ១ ពេលដែលទាំងបានបាន , បើមិនភាពយ៉ាងនៅ៖ ភីក្នុងបីពិចារណាក្នុងពេលមុនឆ្នាំ ក្នុងពេលប្រាយឆ្នាំ ក្នុងយាមខាងមិន ក្នុងយាមកណ្តាល យាមចុងប្រាយ (ពេលណាមួយ) បើភីក្នុងនោះមិនបានពិចារណាប្រចាំអ្នកដែលទៅកាន់ លោករម៉ែងតាំងនៅក្នុងបាន៖ តណ្ឌបរិភោគ សូមី សេនាសន៍៖ ភីក្នុងបីពិចារណាប្រចាំ ១ ពេលដែលប្រើប្រាស់ ការមានសតិស្រីម ទាំងក្នុងពេលទទួលទាំងពេលបរិភោគកេសផ្ទៃរម៉ែងគ្នា សូមីផ្លូវប្រឈម ពេលភីក្នុងបីពិចារណាក្នុងពេលទទួល ហើយមិនបានពិចារណាក្នុងពេលបរិភោគបុណ្ណារោះ ជាអាបត្តិ តែបើមិនបានពិចារណាក្នុងពេលទទួល ពិចារណាក្នុងពេលបរិភោគ មិនជាអាបត្តិ ... ។

ស្តីដី ៤ យ៉ាង

- នេសនាសុទ្ធិ (បរិសុទ្ធិដោយការសំឡែង) ១

- សំរសុទ្ធិ (បរិសុទ្ធិដោយការស្រីម) ១

- បរិយដ្ឋិសុទ្ធិ (បរិសុទ្ធិដោយការស្វែងរក) ១

- បច្ចេកវិទ្យាសុទ្ធិ (បរិសុទ្ធិដោយការពិចារណា) ១

ក្នុងសុទ្ធិ ៤ យ៉ាងនៅ៖ បានដើម្បីសំរសិលនោះ លោយៗថា នេសនាសុទ្ធិ ហេតុដែលបានដើម្បីសំរសិលនោះ លោកហេតុ នេសនាសុទ្ធិ ប្រព័ន្ធដោយ

ការសម្រេច ។

ត្រូវយកសំរាប់រាល់ល ឈ្មោះថា សំរាប់សុទ្ធ ហេតុដែលកំពើយកសំរាប់រាល់ល នៅ៖ លោកហេតុ សំរាប់សុទ្ធ ព្រោះបរិសុទ្ធដោយការសង្ឃឹម គឺការតាំងចិត្តថា “យើង នឹងមិនធ្វើឱ្យនៅនេះឡើត ” ។

អាជីវិចិនិសុទ្ធសិល ឈ្មោះថា បរិយដុសុទ្ធ ហេតុដែលអាជីវិចិនិសុទ្ធសិល នៅ៖ លោកហេតុ បរិយដុសុទ្ធ ព្រោះបរិសុទ្ធដោយការសំរាប់រករបស់ភីភីអូក លោបង់អនេសនា ញូវិងបច្ចេះយុទ្ធកេតិកឡើងដោយជម្លើងប្រែបតាំង ។

បច្ចុប្បន្នកំណត់សន្តិសុទ្ធសិល ឈ្មោះថា បច្ចុប្បន្នសុទ្ធ ហេតុដែលបច្ចុប្បន្នបរិកំណត់សន្តិសុទ្ធសិលនៅ៖ លោកហេតុ បច្ចុប្បន្នសុទ្ធ ព្រោះបរិសុទ្ធ ដោយការពិចារណា ដួចដែលពេលមកហើយ ហេតុនៅខ្ញុំម្នាស់ទីបពេលថា “មិនតាមពិចារណាត្នូនិចទេ តែពិចារណាត្នូនិចពេលបរិកំណត់ជាមាបត្តិ ” ដូច្នេះ ។

ការបរិកំណត់បច្ចុប្បន្នរបស់ព្រះសេភ្តុ៖ និង ពួក ឈ្មោះថា ទាយដូបរិកំណត់ ព្រោះថា ព្រះសេភ្តុ៖ និង ពួកនោះ ជាបុគ្គរបស់ព្រះមានព្រះភាគ ហេតុនោះ ទីប លោកជាទាយានទៅបច្ចុប្បន្ននៅឯណាយ ដែលជាសម្បត្តិរបស់ព្រះមិត្តា , ការបរិកំណត់បច្ចុប្បន្ននៅឯណាយនោះ សូរថា “ លោកនៅឯណាយនោះ បរិកំណត់បច្ចុប្បន្នរបស់ព្រះមានព្រះភាគជាម្នាស់ ឬ បរិកំណត់បច្ចុប្បន្នរបស់គ្រប់ស្ថិត ” ដើម្បី បច្ចុប្បន្ននៅឯណាយនោះ តែកំណត់បច្ចុប្បន្នរបស់គ្រប់ស្ថិត ។ លោកបរិកំណត់បច្ចុប្បន្នរបស់ព្រះមានព្រះភាគជាម្នាស់ ” ពិត ហើយ ធម្មទាយានសូមិត្រជាប្រើប្រាស់សាងកែងក្រោមសាងកែងក្រោម នៅលើចិត្តនេះ , ការបរិកំណត់របស់ព្រះអិណាត្រសពន៍នៅឯណាយ ឈ្មោះថា សាទិបរិកំណត់ ហេតុដែលព្រះអិណាត្រសពន៍នៅឯណាយ ឈ្មោះថា សាទិបរិកំណត់ ព្រោះកន្លែងភាពជាម្នាស់នៅឯណាយនេះ តែកណ្តាត់បានហើយ ។

ក្នុងបរិភោគទាំងឡាយនេះ សាមិបរិភោគ ១ នាយដ្ឋីបរិភោគ ១ រួមទាំងគ្រូ
ដល់បញ្ជីតិចត្រប់ថ្មីក ថ្មីណែក តិណាបរិភោគ រួមទាំងមិនគ្រូ (ដល់បញ្ជីពិតទាំង
ថ្មី) ក្នុងថែយ្យបរិភោគមិនចាំបាច់ពោលដល់ឡើយ , ឯការបរិភោគបច្ចូល
ដែលខ្លួនពិចារណាបើយរបស់កិត្តិមួយកម្លាំងសិល ការបរិភោគនេះ ឈ្មោះថា ការ
បរិភោគមិនមានបំណុល ព្រមទាំងត្រូវដល់តិណាបរិភោគក៏ពាន ឬ សង្ឃាត់
ចូលក្នុងទាយដ្ឋីបរិភោគក៏ បានផ្ទើចត្តា ព្រមទាំងបុគ្គលដែលមានសិលក៏រាជហេង់
សេត្តែទៅ ព្រមទាំងប្រកបព្រមដោយសិត្តា (គិសិល) ឯក្នុងបរិភោគទាំងឡាយ
នេះ ព្រមទាំងហេតុដែលសាមិបរិភោគត្រូវបានដាក់ឡើងជាផ្លូវការ ហេតុនេះបច្ចូលយសនិស្សិត-
សិល កាលកិត្តិព្រមទាំងសាមិបរិភោគនេះ ពិចារណាដោយបច្ចូលរៀបចំដែល
បានពោលហើយ ហើយបរិភោគ (នោះឯង) គឺមិនមែនជាប្រជាពល ។

កិច្ចដែលធ្វើយ៉ាងនេះ រម្យងលើខាងក្រោម កិច្ចការី ពិតហើយ តាក្សោនេះលោក
ពោលទុកចា :

ដំឡើងតាមរទេះ) បន្ទក់ប្រជុំភ្លោះនៅក្នុងពិភពលោក ដោយបានដោយបុំណូនាំ” ។

ក្នុងភាពជាអ្នកធ្វើបច្ចុប្បន្នសម្រួលនៃអ្នកបិបុណ្ណ៍ គួរពាល់រៀងសង្ឃ-រវិទិកសាមណេរ (ជាជាមាត្របាន) ត្រូវបានដោរនៅពិចារណាដោយលូ ហើយ ទីបិបិកាត ដូចលោកពោលប្រវត្តិខ្លួននឹងនូកចា “ ព្រះឧបផ្លាយៗពោល និងខ្ញុំម្នាស់ ដែលកំពុងបិកាតបាយស្រួលសារិយាងត្រូជាក់ចា នៅ ! សាមណេរ អ្នកកំជាអ្នកមិនសង្ឃម កំអុតអណ្តាគ (ខ្លួនឯង) ឡើយ ខ្ញុំម្នាស់ស្ថាប់ពាក្យរបស់ព្រះ ឧបផ្លាយៗហើយ បាននូវសេចក្តីសម្រេច ក្នុងកាលនៅ៖ ខ្ញុំម្នាស់អអ្នូយនៅក្នុង អាសន់នៅឯង កំបានសម្រេចព្រះអរហត្ថ ខ្ញុំម្នាស់នៅ៖ មានការពិចារណា ពេញបិបុណ្ណ៍ហើយ ដូចជាប្រះចន្ទក្នុងថ្ងៃ ១៥ កើត ដូច្នោះ ជាអ្នកអស់ហើយនូវ អាសន់ទាំងឡាយ តុល្យរនេះកណ្តើមិនមានឡើតទេ ” ដូច្នោះ ហេតុនោះ សូម្បី កុលបុត្តិដែល កាលបិច្ឆាច្តានូវការអស់ទុក គឺពិចារណាដោយលូហើយសិម សេចនូវបច្ចុប្បន្នទាំងឡាយចុះ ។

សិល ៤ យ៉ាងដែលចាត់ជាពាណិសុទ្ធិសិល មានពាកិមោក្នុសំវរសិលជាផើម គិតិត្រូវជាបង្ហាញ កាលបិច្ឆាច្តានូវការហើយមកដូច្នោះឯង ។

មហាផិត្តា

ពលិតិវេដ្ឋុំលដ្ឋិជីវិលនប្រព័ន្ធឌែល

លោកអាចារាយបំណុលនិងសម្រេចនូវសិលដែលបានសម្រេចនូងអធិប្រាយទុក ដោយ សេចក្តីដែរដូច្នោះនៅសិល មានជាផិមោក្នុសំវរសិលជាផើម តាមប្រការដូចដែល ពោលមកហើយ ដោយការចំកហេតុដែលនាំខ្សែសម្រេច ទីបិត្តិមាក្យចា “ នីរមេត្តិ ” ដូច្នោះជាផើម ។

ក្នុងចន្ទនៅក្នុងពិភពលោក ពាក្យចា សានន ព្រះអត្ថម៉ា ជាបេតុសម្រេច គឺ

ឱ្យដល់ព្រម , បានឈ្មោះថា សទ្ធសាតន ព្រះអគ្គចា មាន សទ្ធជាបោហេតុខ្សែសម្រេច ។ តែថា សូម្បីរៀបចាកវិរិយ៖ សតិ និង បញ្ញា ចេញ បានឈ្មោះថា ហេតុខ្សែសម្រេចមិនធានមែនបួន ? លោកអាចបាយកាលនឹងសម្រេចចា ពិតហើយ សម្រេចមិនធាន , តែដែលពោលយ៉ាងនេះ សំដៅយកភារ៖ នៃសទ្ធជាបោ ហេតុពិសេស ទីបាលថា ” ព្រះការដែលប្រជុំបញ្ញាត្តិសិក្សាបទកន្លែង និស៊ីយរបស់សារ៉ាក ” ផ្ទេះ ។

លោកអាចបាយកាលសម្រេចចា ឈ្មោះថា ការដែលប្រជុំបញ្ញាត្តិសិក្សាបទ គឺសម គូរឡើតាមកំហុសនោះ ។ ក្នុងវត្ថុដែលដាក់ចុះ (ដែលកន្លែងលើស) ដែលមាន ប្រភេទជានោសច្បែន ទោសស្រាវជាតិម មិនមែននិស៊ីយរបស់សារ៉ាកទាំងឡាយ . ជានិស៊ីយរបស់ព្រះពុទ្ធដាម្មាសទាំងឡាយបី ឈ្មោះ ។ លើកការបញ្ញាត្តិសិក្សាបទ ទុកសិនចុះ ។ ឈ្មោះថា សូម្បីតែកាលនៃការបញ្ញាត្តិសិក្សាបទទាំងនោះ ក៏មិនមែន ជានិស៊ីយរបស់សារ៉ាកទាំងឡាយដែរ , ជានិស៊ីយរបស់ព្រះពុទ្ធដាំងឡាយបី ឈ្មោះ ផ្ទេះទីបាលថា ” ការត្រាស់ហាមចំពោះការទូលសុំខ្សែសម្រេចបញ្ញាត្តិសិក្សាបទនោះ ផ្ទេះ ” ផ្ទេះ ។

ពិតហើយ ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ទុកចា “ អាតមេហិ ពី សារិបុត្តិ អាតមេហិ ពី សារិបុត្តិ ពចាតកតោវ កត្ត កាលំ ជានិស្សតិ ” ម្នាលសារិបុត្តិ អ្នកកំឡើយ , ម្នាលសារិបុត្តិ អ្នកកំឡើយ ពចាតកបី ឈ្មោះដែលដឹងកាលក្នុងការ បញ្ញាត្តិសិក្សាបទនោះ ផ្ទេះ ។

ច សំណុ ក្នុងបទចា ចេណុ នោះមានអគ្គចា រួមចូលទុក ។ ដោយ ច សំណុ នោះ គឺជាប្រាប់ការរួមយកពាក្យពាលមានយ៉ាងនេះថា ” អបញ្ញត្តិ ន បញ្ញាបេម បញ្ញាត្តិ ន សមុច្ញិន្ទទាម យចាបញ្ញាត្តិសុ សិក្សាបទសុ សមាទាយ វត្ថាម ” ពុកយើងនឹងមិនបញ្ញាត្តិសិក្សាបទដែលប្រជុំមិនធានបញ្ញាត្តិទុក , ពុកយើងនឹងមិនដក

សិក្សាបនេដែលប្រចាំថ្ងៃនូវការពិនិត្យ ការងាររបស់ខ្លួន និងសមាជិកប្រព័ន្ធឌីជីថទ្ទី និងសិក្សាបនេទាំងឡាយតាមដែលប្រចាំថ្ងៃនូវការងារដែលបានដោះជាមើល។

ពាក្យចា ដោយសម្បា គឺ ដោយការរកាន់យកដោយសម្បា បានដល់ ដោយការ
ធ្វើឱ្យតាំងនៅឯធម៌ចំពោះ ដោយសម្បាតុងព្រះសាស្ត្រ និង តុងព្រះជម្ល៑ , អធិប្បាយចា
សុម្យក្នុងជីវិត (កំមិនធ្វើសេចក្តីអាចលើយ) ចាំពាញចោលថ្មីដល់បរិភ្ញាករនៅជីវិត ។

ពាក្យចា ដូចសត្វត្រជាគ្មេរិចរក្សាតង មាននំយចា ដូចសត្វលោយាគ្រេង
វិចរក្សាតងរបស់ខ្លួន ។ បានឲ្យមកចា សត្វត្រជាគ្មេរិច រំមេងលេះបង់ជិវិតដើម្បី
រក្សាតងបុំណោះ ។ ពាក្យចា ដូចចាមីរក្សាបេរាណកន្ទុយ បានដល់ ដូចសត្វ
លោយាគ្មានីរក្សាព្យាន់រក្សាបេរាណកន្ទុយរបស់ខ្លួន ។ បានឲ្យមកចា សត្វចាមីរំដែលត្រូវប្រាក់
ត្រូវធ្វើឱ្យអិលសូល រំមេងលេះបង់ជិវិតដើម្បីរក្សាបេរាណកន្ទុយរបស់ខ្លួនដែលជាប់
ទៅក្នុងបន្ទាន់ដើម្បីនេះ ។ គឺវិនាំ ពបទចា ឬយ៉ាវ ឬក្តុំ ឬក្តុំ មកសម្រួលភ្លាម ។
ជាបាក្យឧបមាត់ដែលលោកអាថាយពោលទុក ទាក់ទងនឹងការទ្វាយខ្លួនរក្សា ដូចជា
កុម្ភិមានបុត្តិតែមួយ រំមេងរក្សាបុត្តិតែមួយយ៉ាងល្អ ។ ម៉ាងទៀត បុត្តិលមាន
ត្រូវកំពុង រំមេងរក្សាផ្ទៃកំពុងយ៉ាងនេះទុកយ៉ាងល្អ យ៉ាងណាតា ។ កិត្តិចាំរក្សា
សិល កំយ៉ាងនេះដូចត្រូវ ដូចចេះ ។ បទចា សុបេសណា ត្រូវបាន មានសិលជាឌិត
ស្រឡាញ់ដោយល្អ ។ ក្នុងកាលប្រចាំពេល គឺ ក្នុងកាលជាកិត្តិចាំលោះ ជាកិត្តិចាំយេ
កណ្តាល និង ជាប្រព័ន្ធប្រចាំកាលទាំងពីរ ។ កិត្តិលោយាគ្មានី មានការគោរព
កំព្យារៈទាក់ទងដោយគារវិធីទាំង ៦ មាននំយចា ជាអ្នកមានការធ្វើឱ្យប្រាកដ
ច្បាស់ ។ ពាក្យចា ដូចចោះដូចត្រូវ មាននំយចា មហាសម្បទមានការតាំងនៅ
យិនយុរជាមួកមានិនហ្មូរចាំនយ៉ាងណាតា សារ់កទាំងឡាយរបស់តមាតត កំ
ដូចចោះដូចត្រូវ ។ ពាក្យចា សារ់កទាំងឡាយរបស់តមាតត ត្រាស់សំដែលប្រែ
អរិយសារ់កទាំងឡាយ ។ ប្រព័ន្ធដែលអរិយសារ់កបុំណោះ ជាអ្នកមាន

សិលមាំទាំ ។ ពាក្យថា ក្នុងសេចក្តីនេះ គឺ ក្នុងរៀងដែលមិនកន្លែងសិល សូម្បី ព្រោះហេតុនៅជីវិត ។ ឈ្មោះថា ត្រួតក្រាស់មហាវត្ថុ បានដល់ ត្រួតក្រាស់មួយ កន្លែង ។ អាចាយឆ្លែងថា ត្រួតក្រាស់ដែលនៅជីវិតត្រូវបានត្រួតក្រាស់មួយ កន្លែង ។ ពាក្យថា ព្រះ ចេរះ បានដល់ ព្រះចេរះមួយអង្គមិនបានការិយាល័យ ឬនិងគោត្រា ។ ចោរចង្រោះចេរះ ឱ្យសិន់ , បណ្តាបា (យើង) ទៅហើយកំប្រាប់ដល់នរណានា ។ ដូច្នេះ ។

បន្ទោះ ឬតិលតាម ប្រែថា ប្រើរលិធីជាម ។ ពាក្យថា សមសិសិ បានដល់ ជីវិតសមសិសិ ។ អរហត្ថមត្តរបស់ព្រះអរិយបុត្តិលណានា ធ្វើអវត្ថុដែលជាក្យាល របស់កិលសិខ្សោចំឡើតាមលំដាប់មត្តិ , បន្ទាប់ពីនោះទេ កាលមិនមានការ តាំងមាំក្នុងបច្ចុប់ក្នុងព្យាយាយណី ១៩ ហើយឆ្លាក់ចុះកាន់ភវន្ធ ឬតិចិត្ត កំង់ ជីវិតត្រឹមឃើញដែលជាសិសិរបស់ខ្លួនកំពុងរស់នៅឱ្យអស់ទេ ។ ព្រះអរិយបុត្តិលណានេះ លោកហេតុ “ ជីវិតសមសិសិ ” ប្រាជមានវរោងប្រមត្តាំនេះ ។ ព្រះចេរះ នោះបរិនិញ្ញានេះហើយដោយអាការនោះ ។ ព្រោះហេតុនោះ ទីបល់លោក ពោលថា “ ជាសមសិសិ បរិនិញ្ញានេះ ” ដូច្នេះ ។ អាចាយជាប្រើប្រាស់លោកពោលថា បាន ឲ្យមកថា ព្រះអភិយត្តរ លោកមានអភិប្បុរាប្រើប្រាស់ ព្រោះដូច្នេះ ទីបល់លោក ឱ្យសាន់ចេតិយទុកដូច្នេះ ។

ពាក្យថា អប៊យវេ មាននំយថា ទោះយ៉ាងណានា សូម្បីជីវិតរបស់ខ្លួនកំលែបដែង បាន ។ បន្ទោះ ន កិឡេ ប្រែថា មិនគូរបាន មិនគូរបាន ។

ពាក្យថា (ត្រឹមឃើញនំឡាយ) ដែលសកិតាំងមាំហើយ គឺ ត្រឹមឃើញ នំឡាយដែលសកិច្ចលទេតាតាំងនុកមាំហើយ តាំងមាំហើយ ដោយទាក់ទងនឹង ការរក្សាទុក ។ ពាក្យថា ព្រោះផិម៉ែនំឡាយមាន អភិជ្រាតារដើម្បីនឹងហូរទេ តាមមិនបាន មាននំយថា ព្រោះផិម៉ែនំឡាយ មានអភិជ្រាតារដើម្បី មិនគូរបានប៉ាម ដោយភាគជាទ្វារ ។ បន្ទោះ វិនិ ប្រែថា ប្រសើរ ។ បន្ទោះ ពត្តាយ ប្រែថា

ធម្ម ។ បន្ទថា អាជិត្តាយ ពានដល់ ក្រួមកកាំងពីដើម ។ បន្ទថា សម្បជ្ជិលិតាយ ពានដល់ មេវទ្វាល់ដោយជូនិវិញ ។ ពាក្យថា កើតមានពន្លឹម្រោលរទ្ធល គឺ កើត អណ្តាតកត្រីន ។ បន្ទថា សម្បជិមផ្លូវ (ត្រូវសង្គគត់ចុះ) គឺ ត្រូវអត់ត្រាំដោយ អាការទាំងពួន មាននៅម៉ោង ត្រូវធ្វើឱ្យវិនាស ។ ឥឡូវតាក្យចូលមកភ្នាប់គ្នាថា ន ត្រូវ វាំ ។ ពាក្យថា ក្នុងរបទាំងឡាយ គឺ ក្នុងរបាយមួលទាំងឡាយ ។ ពាក្យ ថា ការការំយកទូវនិមិត្តដោយអនុញ្ញាតនេះ គឺ ការការំយកទូវនិមិត្ត មាន សុវត្ថិមិត្តជាដើម ដោយអំណាចការធ្វើកិលសទាំងឡាយខ្សោយខ្សោយជាក់ច្បាស់រឿយ ។ គឺដោយអំណាច ការធ្វើឱ្យត្រាកដ ដោយការធ្វើឱ្យកើតឡើង ។ ម្យានឡើត ពាក្យថា ដោយអនុញ្ញាតនេះ ពានដល់ ការការំយកទូវនិមិត្ត មានតិចិនិមិត្ត បុរិសនិមិត្ត និង សុវត្ថិមិត្តជាដើម ។

ពាក្យថា ចក្ខុទាកាបិប្បរត្តសួរ ថ្វែង ប្រព័ន្ធដោតាមចក្ខុទាកាបិប្បរត្តជាដើម ។

ពាក្យថា ពេលវិញ្ញាណណ គឺ ពេលជនវិញ្ញាណណ ។ ភ្នាប់សេចក្តីថា កិត្តិផែល ហាមការការំយកទូវនិមិត្ត គឺចូលច្បាស់រាយដល់ព្រមពាន ។

បន្ទថា អស់វិហិតសាខាហិរិកវាំ ថ្វែង ដែលមិនមានការព័ទ្របងការពារ ដោយណូ ។ ពាក្យថា ពួកថោរដែលមានការប្លង់អ្នកដែនជាប្រក្រុត ពានដល់ ពួកថោរដែលប្លង់វគ្គរបស់អ្នកដែនជាប្រក្រុត ។ ពាក្យថា វេមងហូរស្រោច គឺ វេមងឆ្នាយចូលទៅដោយប្រការទាំងពួន ។

ពាក្យថា ព្រោះរួប គឺ ព្រោះហេតុនីរួប ពានដល់ ព្រោះរួបជាប់ ហេតុ ។

ភ្នាប់សេចក្តីថា គឺចូលច្បាស់រាយដល់សេចក្តីវិនាស ដែលកើតឡើង (ព្រោះរួប) ។ ក្នុងការមួលឱ្យសែស កិយាននេះ ។

ពាក្យថា ព្រោះថាទ្វារទាំងឡាយនេះ ពានដល់ ទ្វារទាំងឡាយ មានចក្ខុទាកាបិប្បរត្តជាដើម ។ ជាការត្រាស់អធិប្បាយទុកដោយពាក្យពោលជាការណុបចារំយ (ពោល

ទាក់ទងដល់ហេតុ)ថា ទ្វារណ៍យោះថា បើកទុក ព្រោះមិនធានបិទការពារទុកដោយស្មោះទ្វារ គឺ សតិ ព្រោះហេតុនោះនេះ ទីបណ្តុះថា មិនរក្សាទុក ។ រួមនៅថ្ងៃកំណើនកិច្ចដែលព្រមព្រៀងដោយទ្វារនោះ ដោយភាពជាលេតុខ្សែកំណើននៅកិលេសផ្លូវចេះ ។ នៅថ្ងៃម៉ោងទៀត ជាការត្រាស់អធិប្បាយទុកដោយពាក្យទិន្នន័យ ជាការណូបចារទំនើនោះនេះថា ធម៌ទាំងឡាយមានរួបជាផើម ទាំងឡាយនោះ ជាអារម្នល់របស់កិលេស ។ ជាបន្ទារ បានដល់ជាព្វាររបស់ចក្ខុដាផើម ។ ដូចដែលបើកទុកមិនរក្សាទុកទាំងឡាយនោះ នេះ រួមនៅថ្ងៃកំណើនបុគ្គលដែលព្រមព្រៀងដោយធម៌មានចក្ខុទ្វារជាផើមនោះ ព្រោះហេតុនៅចក្ខុជាផើមដែលមិនធានសង្គម ។ បន្ទោះ អគារាំ ថ្វូប៊ា ផ្លូវ ។ ពាក្យថា ដែលប្រកែ មិនល្អ គឺ មិនប្រកែការពារដោយត្រឹមត្រូវ ។ ពាក្យថា ដែលមិនធានអប់រំ គឺ ដែលរៀបចាកលោកក្នុងរការវេទា ។

ខ្លួនសាររបស់ពាក្យថា ដែលជាទំណើកបរិសុទ្ធ ដែលថា ពេលធ្វើឱ្យដល់ព្រមបានហើយជាផើម គឺប្រាបដោយបរិយាយផ្លូវយក្សា ដូចដែលពោលហើយចុះ ។ ការមិនធ្វើឱ្យកិលេសខ្សែកំណើនដោយប្រការទាំងពូងនេះ ចាត់ជានេសនាដែនក្នុងក្រុងប្រាបដែលដឹង ព្រោះដូចជាការមកហើយដោយមក្សា ។

ពាក្យថា នឹងគប្បីត្រឹម (ត្រឹមសំរ) ឱ្យដល់ព្រមបាន គឺ នឹងគប្បីធ្វើឱ្យដល់ព្រមបានដោយសេចក្តីពុកតែតែ ព្រោះការតាំងចិត្តទុកថា ” យើងនឹងមិនធ្វើយ៉ាងនេះឡើត ” ដូច្នេះ ។

២បន្ទោះ អធុនា បញ្ជីពិនេន ថ្វូប៊ា អ្នកបុសមិនទាន់បានយុរ មាននំយថា បុសបានធ្វើ ។ ពាក្យថា ខ្ញុំម្នាស់ត្រូវការមកតែដូតកោល គឺ ខ្ញុំម្នាស់ត្រូវកែវិន គឺ ការមកតែដូតកោល ។ ព្រះនឹងស្រែរ កាលនឹងស្រែងថា សេចក្តីត្រូវក្រហាយនោះ កែវិនខ្សែក្តីចិត្ត នៅក្នុងរោងចាយ ដូច្នេះទីបណ្តុះថា ” ចិត្តរបស់ខ្ញុំម្នាស់

អនុះអនូង ” ផ្ទចេះ ។ ពាក្យទា សាតុ ជាតាក្យស្មើសុ ។ ពាក្យទា ឧបយា
រលប់ គឺ ឧបយារលត់ទូវសេចក្តីអនុះអនូងនេះ ។

ព្រះវិដ្ឋានត្រូវហេតុ ព្រះអាមេនត្រូវដោយគោត្រទា ហពិត្រលោកគោតមគោត្រ ។
ពាក្យទា ព្រោះការបន្ទូឡើង នៅសញ្ញា គឺ ព្រោះហេតុនៃការបន្ទូឡើង នៅសញ្ញា
នៃសញ្ញាដែលកែតិច្ឆួនថា “ ស្ថាកក្តីនវគ្គុ ដែលមិនស្ថាត ” គឺ ព្រោះសញ្ញាបិវិត
ជាហេតុ ។ សូរទា សូមលោកចូររវៀនទូវសុភាគិមិត្ត ឬចម្លេច ? ធ្វើយទា ចូររវៀន គឺ
ចូរកំពើទុកក្តីនិត្តនូវសុភាគិមិត្ត ដែលប្រកបដោយភក់ គឺ ដែលជាហេតុខ្សែសម្រេច
ធ្វើនៃភក់ ។ មិនមែនត្រីមពេជាអូកមិនធ្វើទុកក្តីនិត្តនូវសុភាគិមិត្ត ពេម្ពាង
បុណ្យភាព នៅថា ចូរអប់រំចិត្តរបស់ខ្លួនដោយ អសុភភារវា ធន ។

សូរទា អប់រំយ៉ាងណា ? ធ្វើយទា ចូរអប់រំខ្សែមានអារម្មណ៍ពេម្ពយកាំងមាំលូ
គឺ ចូរអប់រំទូវចិត្តនេះខ្សែមានអារម្មណ៍ពេម្ពយ ព្រោះមិនមានសេចក្តីរាយមាយ
និង ជាមួលជាកិតាំងមាំលូ ព្រោះមានការតាំងមាំ យ៉ាងលូ តុងការម្មណ៍ដែលមិន
ស្ថាត ផ្ទចេះចុះ ។

ព្រះអាមេនត្រូវ កាលសំឡុងទូវការគ្របសង្គត់ទូវកាមភក់ដោយសមចភារវា
យ៉ាងនេះហើយ តុន្ទូវនេះ បំណងនឹងសំឡុងទូវវិធីកាត់ផ្ទាត់ ទីបាតោលទា
“ សង្គរ ” ផ្ទចេះជាផើម ។

ក្នុងពាក្យទាំងនេះ ពាក្យទា ចូរពិចារណាខ្សែយើរឃើញនូវសង្គរទាំងឡាយ
ដោយភាពជារបស់ដែល ពានដល់ ចូរពិចារណាខ្សែយើរឃើញនូវសង្គរទាំងឡាយ
សូម្យទាំងអស់ថា “ ជារបស់ដែល ” ព្រោះ អនុទា មិនស្ថាប់បង្គាប់ ។

ដោយភាពជាទុក្តុ ព្រោះត្រូវការកែតិច្ឆួន និង ការរលក់នៅ បៀវតបៀន
ព្រោះហេតុ ជារបស់មិនធ្វើន និង ចូរពិចារណាដោយភាពមិនមែនជាត្រូន ព្រោះ
មិនមែនជាត្រូន ជាសភារៈ និង ព្រោះរឿរចាកត្រូន ។

ពេលលោកលើកសង្ឃារទាំងឡាយទីផ្សារនៃក្រុលភ្នែក ចម្រើនវិបស្ថោន យ៉ាងនេះ ក៏ព្រាដនៃភក់ខ្សែអស់ទៅ ដោយប្រការទាំងពួងដោយមត្តិ ៦ តាម លំដាប់មត្តិ គឺ នឹងចូលទៅស្ថប់ភក់ ព្រោះមានអារម្មណ៍ ប្រើនៅទៅដោយការ គ្របសង្គត់ទូរធំដែលប្រព្រឹត្តទៅក្នុងភូមិ ៣ បាន ។ ព្រោះអាននូច្ចារាពាស់តៀន ព្រះវិនិសត្វាជីវប្រកបក្នុងការបញ្ជាប់ការភក់ខ្សែអស់ទោះទីក្រុង កំជាមួកត្រូវក្រហាយរឿង ១ ឡើយ ដូចក្នុងបទនេះនឹងជាផើម ។

លោកភាពាយកាលនឹងសម្រេចនិងដែលប្រព្រឹត្តិយសំវរសិលវិជ្ជាសល់ប្រាម យ៉ាង នេះហើយ បំណុលសម្រេចនិងសេចក្តីថា ត្រូវយសំវរសិលនោះនឹងប្រព្រឹត្តិយសំវរមាន លូ ក៏ដោយភាការយ៉ាងនេះ ដូច្នេះ ទីបសម្រេច ដល់ព្រះចេរះទាំងឡាយដែលជាមួកប្រព្រឹត្តិយសំវរសិលនោះទុក ដោយពាក្យថា “ អបិច ” ដូច្នេះ ជាផើម ។

ក្នុងពាក្យទាំងឡាយនោះ ពាក្យថា មិនធ្វាប់ក្រឡើកមិលជត្តាតំនូនដ្ឋានក្នុង នេះលោកពោលទុក ព្រោះព្រះចេរះ ជាមួកក្រឡើកមិលមួយជូនវិមក្នុងទីទាំង ពួង ។ សូរថា ព្រះចេរះ មិនសម្រាតសេនាសន៍ទេបុ ? ព្រោះថា មានពាក្យព្រោស់ទុកថា “ ឧល្យាចក បចមំ ឱហារ តុពុំ ” (ក្នុងវិហារគិច្ឆិកក្រឡើកមិលលើបិមាន សរវសពិនិត្យពានិកបិច្ឆេត្តម្នាក់ចេញ) ជាផើម។ ត្រូវយថា បានពួចថា ពួកអន្តរវាសិក ជាផើមនោះនឹង ជម្រះសេនាសន៍របស់លោកខ្សែស្អាត ។ បទថា អស្សី យោគ នាគរក្រុស្ស ប្រចាំ ដើមីខ្លួននោះ ។

ពាក្យថា ក្នុងលើកដ្ឋាន គឺ ក្នុងលើកដ្ឋាន ដំ ។ ស្រីទាំងឡាយណាមានបុត្តិ និង ធមិតា ជាក្រុងក្នុងទៅដោយ ស្រីទាំងឡាយនោះលើយោះថា ពួកណាបុត្តិ ស្រីក្នុងខ្លួនខ្លួន បានដល់ (ខ្សែរំដោះ) ស្រីក្នុងខ្លួនខ្លួនទាំងឡាយនោះ ។

ពាក្យថា ខ្សែប្រចាំប្រាំឆ្នាំ គឺ ខ្សែរំដោះដោយសំណត់សម្រាប់វិហើយបិកជត្រា

ព្រះពេទ្យនៅទីបណ្តាញបាលចា “ ខ្សែមិនធានធ្វើការកំណត់ ” ដូច្នេះ ។
ទៅការសរសើរថា “ ឪ ! ព្រះគុណម្មាស់អង្គរនេះ មានសិលបរិសុទ្ធលូ ហ្មោះ ! ”
ដូច្នេះទីបាលកាន់ប្រទិបមានដងពីរថ្ងៃយ ។

ពាក្យចា កេតុសមានពិស លោកពោលដល់កេតដំណូចពិសនៅលើដោះ ។
អាចាយរួចខ្លះពោលចា សូមីកេត មានកេតមាស់ (កេតដំណូចពិសផ្ទុចគ្រាប់
ដោះ) ដាមីម កំណើនថា កេតបុសមានពិសផ្ទុចចេះ ។ ណើនាមីម កំណើនពីពេល
ហើយការពិពេលណាតា ចាប់ការពិពេលនោះ មានទំនើបៗ ចាប់ការពិពេល
អាស្សាបុស ។ ពាក្យចា ទម្ងាយត្រឹមឱ្យចាប់នូវការ តី ទម្ងាយត្រឹមសំរសិល ។
ពិតហើយ ពេលត្រឹមសំរសិលទាំងឡាយនោះបែកឆ្នាយហើយ សូមីត្រឹមឱ្យ
ទាំងឡាយ កំពោលចានចា បែកឆ្នាយហើយ ព្រោះគ្មានការរក្សាទុក ។ ម្វៀង
ឡើត ត្រឹមឱ្យទាំងឡាយជាទ្វារនៃការប្រកាសទូទិនិច្ច និង អនុញ្ញាតនេះនឹង

លេខាន់ ជាការបែកឆ្លាយ ព្រោះជាបេតុខ្សែកេតសេចក្តីវិនាសដល់បុគ្គលម្នក ព្រមបញ្ចប់ដោយត្រួយឈាន់ឡើង . គឺជាប៉ូជាបចា មិនបែកឆ្លាយដោយបិយាយផ្ទុយ ឆ្លា ។ អាថាយមួយពួកទីតាំងថា ម្បាងនៅទីតាំង ការបង្កាន់ត្រួយឈាន់នៅរាយ ចូលឡើង (ការអារម្មណ៍) ដោយមិនត្រូវខាតាយ លេខាន់ ជាការធ្វើខ្សែបែកឆ្លាយ, ការបង្កាន់ចូលឡើងដោយត្រូវខាតាយ លេខាន់ ជាការមិនធ្វើខ្សែបែកឆ្លាយផ្ទុច្នៃ៖ ។

បន្ទាន់ មិត្តភក ក្រោម ដូចជាប្រព័ន្ធមហាមិត្តភក ។ បន្ទាន់ វិនិច្ឆ័យ ដូចជាប្រសិរី ។ បន្ទាន់ តិចា វិវិយេន (ដោយវិរិយេ:ផ្ទុច្នៃ៖) មាននំយចា លោកធ្វើ វិរិយេ:ខ្សែបែកដោយ តិចា សំណុះ ។ សតិ ដែលមានលក្ខណៈមិនមានទោសឡើង ជាបេតុខ្សែសម្រេចទូទៅត្រួយសំរសិលយ៉ាងណា . វិរិយេ: ដែលមិនមានទោស កំជាបេតុខ្សែសម្រេចទូទៅដីវាទិសិលផ្ទុច្នៃ៖ ដូចឆ្លា ។ គឺយើង ការសម្រួលដែលវិរិយេ: នៅ៖ ជាការដែលលោកធ្វើខ្សែបែកឆ្លា ។ ព្រោះហេតុ នៅ៖ ឱ្យបោកពោលថា “សេចក្តីព្រាយាមដែលកិត្តិក្រាររួមហើយដោយណូ” ផ្ទុច្នៃ៖ ។ ការស្វែងរកដែលមិនប្រាំ លេខាន់ អនេសនា សង្ឃារៈយកមិច្ឆាតិវិត់ តាមដែលពោលហើយ។ អនេសនា នៅ៖ លេខាន់ អប្បដីវាទា ព្រោះអត្ថតាមិនសមគ្នាដំពោះតាក្សែប្រើប្រាស់ប្រព័ន្ធសាស្ត្រ ធនអល់ (លេខាន់) ការស្វែងរកដែលមិនត្រូវមិនគ្នា មិនសមគ្នាដំបូង ។

នំយម្បាងនៅទីតាំង ការស្វែងរកដែលជាសត្រូវដល់ការពាសមគ្នា លេខាន់ ការស្វែងរកមិនសមគ្នា សម្រាប់កិត្តិក្រារដែលការអំយកចុះតុះ ធនអល់ ការស្វែងរកខុសពីការកំណត់របស់ចុះតុះ ជាការបង្កើរបស់កិត្តិក្រារអង្គភាពមួយដែលបានបញ្ជាក់ថា ការស្វែងរកមិនសមគ្នាដំបូង (ឯធម៌ជាប្រើប្រាស់បុគ្គលិក) ឱ្យករើមិក ។ ច សំណុះ ក្នុងចំណោកនេះ លោកសម្រេចអធិប្បាយចា ត្រូវលិចចំចេញ មាននំយចា លេខាន់ ការស្វែងរកដែលមិនត្រូវមិនគ្នា និង ការស្វែងរកដែលមិនសមគ្នា ។ ភ្នាប់សេចក្តីចា បងិសវនានេះ

បវិវជ្ជធយកា សម្បាងទេកញ្ញា ក្រែចា (អាជីវពាណិជ្ជកម្មនេះ) កិច្ចិដែលសេណហើយ ព្រៀរហើយ គូវីឌីដល់ព្រមទាំង ។ ដោយការកួចឡើង ដីបិសុទ្ធ) នេះនឹង ដែលលោកអាចាយសម្រេចការវិទីតុលាទាំងឡាយ មាន ធម្មទេសនាដាដើម មានអធ្វាស្រែយដីបិសុទ្ធជាសម្ព័ន្ត ព្រោះហេតុនោះ ទីប លោកពោលថា “ របស់ពួកគ្រប់ហស្ថុដែលជាអ្នកដ្ឋែច្បាស់តុលាទាំងឡាយ មានធម្មទេសនាដាដើមរបស់លោក ” ដូច្នេះ ។ ដោយ អាគិ សំពួល (ក្រែចា ជាដើម) គូវីជ្រាបដល់ការការទំយកទូរគុណទាំងឡាយ មានភាពជាអ្នកបាន ស្ថាប់ច្រើន ការបិទុរាលឺវិវត្ថុ ការដល់ព្រមវិនិយាបចជាដើម ។ សូមីក្នុង ពាក្យនេះថា អ្នកដ្ឋែច្បាស់តុលាទាំងឡាយនឹងកិច្ចិដែលបាន កំណើនឱ្យនូវបាន ។

ដោយ អាគិ សំពួល (ដែលក្រែចា ជាដើម) ថា ចិណ្ឌូចាតចិយាគិហិ ក្រែចា ដោយវត្ថុមានការទិមន្ទុទេបិណ្ឌូចាតជាដើម គូវីយើញថា សង្ឃារយកការ ប្រព្រឹត្តិ មានការសេពតបំមិត្តឈូ សំឡាល្អូល និង ការប្រព្រឹត្តិសំណែកបង្កូល ជាដើម ។

ពាក្យថា ដោយអនុលោមតាមការកំណត់របស់ផ្ទុកផ្ទុក គិត ដោយទាក់ទង ជាមួយនឹងខ.បដិច្ឆិនដែលកំណត់ទុកក្នុងផ្ទុកផ្ទុកនៅនេះ ។ មាននៅយថា ទាក់ទង និងការមិនធ្វើឱ្យក្រើសច្រើន ។ បុគ្គលប្រាញ្យាប្រើប្រាស់បុគ្គល ដែលមានការចិញ្ញិមិវិក ដោយមិញ្ញាជីវេះ បុគ្គលប្រាញ្យាបុគ្គល មិនដូច្នេះ ។ លោកអាចាយពោលថា “ ដើម្បីជាប្រយោជន៍ដល់ការរម្ចាប់ការណិចបំនោះម្បាង ” ដូច្នេះជាដើម ដើម្បីសម្រេច មិញ្ញាជីវេះ មិនអាចកើតឡើងបានឡើយ កាលបីសេចក្តីប្រាញ្យាបុគ្គល នៅ ដល់ក្រុមិត ។

ក្នុងបន្ទទាំងឡាយនោះ បន្ទថា បុគ្គលបិវិជ្ជកិ បានដល់ សម្រេចបាន ដោយ ទីកម្មត្រកសុឃុយ ឬ ដែលគេចោះចោលហើយ ដោយភាពជារបស់សុឃុយ ។ កិច្ចិលើវាទេ

ថា អវិយវំសិក ព្រោះអត្ថថា មានអវិយវង្ស ឬ ប្រកបក្នុងអវិយវង្ស កិត្តិ៍ល្មាន ថា ជាអ្នកខ្លួនខ្លួន ព្រោះលេខដីត្រូវក្នុងបច្ចេះ ឱ្យទៅក្នុងទីឆ្លាយបាន ហើយដឹង កិត្តិ៍នោះនឹងជា អវិយវំសិក ឯង ព្រោះហេតុនោះ ធើបាល្មានថា ឧត្តមអវិយវំសិក ។

ពាក្យថា (រ៉ែងមិនគ្នា) ដល់កិត្តិ៍បណ្តាមួយ តី ដល់កិត្តិ៍អង្គណាមួយ ក្នុងបណ្តាកិត្តិ៍ដែលការំផុតងើ និង មិនបានការំផុតងើ ។

ការសំង់ចំពោះបច្ចេះយំនាំន្មាយ ហើយធ្វើឱ្យមិត្តដែលធ្វើខ្សែកដែនភាព ដើម្បីរំណែងបាន ល្មានថា និមិត្ត ។ ការមិនពោលត្រង់ ១ តែម្មាន ពោលបញ្ជីកម្រោងចំពោះបំណង (របស់ខ្លួន) កំព្រាកដច្បាស់ដល់ (អ្នកដែន) បានល្មានថា ឱ្យកាស ។ ការពោលដោយមានបិរាយ (ពោលអេប ១) ល្មានថា បរិកថា ។ ពាក្យថា (កេសដ្ឋែង) ដែលកើតឡើងដោយអារាណនោះ តី កើតឡើងហើយដោយទោនការការពោល មាននិមិត្តជាដើម ។

បន្ទោ ប្រទានខិកាសទុកខ្សែកឱ្យហើយ តីប្រទានខិកាស ចំពោះការបិរាណ ទុកខ្សែកឱ្យហើយ ព្រោះកោតជាសំខាន់ ។ ព្រោះដូចនោះ ធើបគ្គរបិរាណបាន សូម្បី ក្នុងពេលដែលមិនបានកោត តីថា មិនជាអាហត្តិ ។

ព្រោះហេតុនោះធើបាតាយខ្សែកត្រួចត្រូវបានព្រោះសូត្រពោលថា “ មិនជាអាហត្តិក៏កិត្ត ” ដូច្នេះជាដើម ។ ពាក្យថា ធើបមិនគ្នា តី មិនគ្នាដល់កិត្តខ្សែកការំនៃនោះទៅក្នុងសលេខបង្កើ អធិប្បាយថា នឹងធ្វើសលេខដីខ្សែកប្រើកប្រើកប់ ។ ដោយពាក្យថា “ តែនឹងធ្វើអាជីវកម្មប្រើប្រាស់ ” នោះនឹង អាតាយត្រួចត្រូវបានព្រោះសូត្រទាំងន្មាយពោល (អធិប្បាយ) ថា អាការទាំងន្មាយ មាននិមិត្តជាដើម មិនគ្នាដល់កិត្ត ដែលត្រួចត្រូវបានក្នុងខ្លួនខ្លួនទៅក្នុងខ្លួនខ្លួន ។ ដែលទាក់ទងនឹងសេនាសន់ (មិនមែនចំពោះតែរៀងកេសដ្ឋែងប៉ុណ្ណោះទេ) ។ អាតាយមួយចុកទូកទៅតែ រ៉ែងមិនគ្នាដល់តែ

សោះ សូមើចំពោះភីត្តុដែលប្រជុំថ្លែងអូតង្វារដៃទៅ ។ ក្រោពីខ.ដែលទាក់ទងនឹងសេវាសន៌៖នោះ ។

ពាក្យចា កាលមិនធ្វើ គឺ កាលមិនធ្វើអាការទាំងឡាយ មាននិមិត្តជាដើម សូមើជាបិស់យដែលប្រាមប្រាកត្រូវបានប្រជុំអនុញ្ញាតទុកចំពោះខ្លួន តែមួយអង្គក់ដោយ ។

បន្ទចា អញ្ជូវត្រូវ ត្រូវបីរុច្ចុះ ។

ពោកអាថាយពាលដល់ប្រាមហាថេរៈ ដែលលោបងផ្លាស់ការណ៍ដោយគណៈហើយនៅដោយអរហត្ថធិលមាបត្តិដែលជាកំពូលនៃបដិសស្សនិវិរកនៅក្នុងថ្ងៃចា “ កាលនឹងចម្រិនវិវក ” ដូច្នេះ ។ អាតាង ព្រាជខ្សែលដែលអាស្រែយដ្ឋានយោះចា អាតាងព្រាជខ្សែលក្នុងថ្ងៃចេះ ។

ពាយ ឈ្មោះចា មានទីកដោះសុទ្ធសាស្ត្រ ព្រាជអញ្ជូចា មានទីកដោះដែលមានរវាងក្នុងនៃលាយពាយនោះនិងជា ពាយស ព្រាជហេតុនោះ ទីបលាកពាលចា ពាយសលាយទីកដោះសុទ្ធសាស្ត្រ មាននំយចា ពាយស ដែលដាំដោយទីកដោះមិនលាយជាមួយទីក។ បន្ទចា តស្ស យោត ពាយសស្សស ត្រូវបីនៃពាយសនោះ ។

ពាក្យចា មូលនៃការកើតឡើង ពានដល់ ហេតុនៃការកើតឡើង ពាលគឺការបន្ទីទូរវាទាបស់ខ្លួនចា “ ក្នុងកាលដែលនៅជាគ្រប់ស្ថាល់ មាតារបស់ខ្លួនខ្សែពាយសទីកដោះសុទ្ធសាស្ត្រ ជុំជាមួយទីកដោះថ្ងៃ ទីកយុំ និង ស្សរ អំពោះ ខ្លួនសេចក្តីសុខពាន ដោយហេតុនោះ ” ដូច្នេះ ។

ស្សរចា ព្រាជហេតុទី ទីបញ្ហាបុរាណពាលចា “ ជាបិណ្ឌធតកដែលមិនអ្នរបិវកោត ” ដូច្នេះ ព្រះចេរះមិនគិតនឹងធ្វើឱ្យកាស (ការសំឡែងអាការឡើង) ឱ្យកើតឡើងឡើយ ពិតមែនបុ ? ឱ្យឲចា មិនមានកំពិត កែចា ព្រះចេរះគិតចា បុចុជ្រនពុកខេះដែលមិនដឹងអង្គរស្រែយទីនឹងសម្ងាត់យ៉ាងនោះពាន (គិតបុរីសម្ងាត់

ថា យើងធ្វើឱ្យកាសជាដើម) និងក្នុងអនាគត ភីក្តុដែលប្រព្រឹត្តប្រឡាយរួមគ្មាន ទាំងឡាយ និងដល់នូវទិន្នន័យគុណ (យកគ្មោះ) តាមយើងយ៉ាងនេះបាន ដូច្នេះ ទីបាមពាយពាយាសនោះចេញ ។ ម្បាងទៀត ជាសលេខបងិបត្តិ ដែលដំឡើងសំក្តី នៅក្នុងខ្លួន និងរបស់ព្រះមហាថ្រៃ ។ ពិតាគើយ អាស្រែយពាក្យពាលរបស់ភីក្តុកំណើនេះថា “ របស់បិរិយាណកសំបុរាណ៍ នរណាទេមិនពេញចិត្ត ” ដូច្នេះ , លោកកំមិន ព្រមបិរិយាណករបស់ដែលគេចូលរាយតាមក្រោយទៀត រហូតដល់បិរិយាន ។

ពាក្យថា ព្រោះការធ្វាយទេវិវិញ្ញុត្តិ មាននំយថា ព្រោះហេតុ គិតាក្យ បន្ទីឡើង ។ ពិតាគើយ សំឡែងដែលកំណុងកើតឡើងដែលទាក់ទងនឹងការធ្វើឱ្យ គេដឹងទូវសេចក្តីព្រមទាំង សូមីទេមិនទាន់មានការដឹងទូវសេចក្តីព្រមទាំង កំប្រព្រឹត្ត ទេវាដោយអំណាចវិវិញ្ញុត្តិនោះឯង ក្នុងពេលវិវិញ្ញុត្តិជាបច្ចុប្បន្ន ដោយបច្ចុប្បន្ន ប្រកែទួល៖ ចំពោះសំឡែងនោះ ព្រោះហេតុនោះ ទីបានកំហែថា “ ការ ធ្វាយទេវិវិញ្ញុត្តិ ” ។ បន្ទថា ក្នុងព្រោះមាននំយថា ប្រសិនបើយើងជាអ្នក បិរិយាណក ។ បន្ទថា ស មាននំយស្រីនឹង អស្ស , ព្រោះថា ជាតាក្យសម្រួល អធិប្បាយដោយលប់អក្សរ អ ដូចក្នុងប្រយោគថា “ ឯវិស តេ ” ជាដើម ។ បន្ទថា អន្តុកុណា ពានដល់ពោះវិន ។ ពាក្យថា គិតិធម៌ចេញទេខាងក្រោម គិតិធម៌ចេញទេខាងក្រោម ។ ពិតាគើយ ក្នុងផ្ទូរលោក ដនេទាំងឡាយ កាលនឹងកិតិៗដូល កោដនដែលមិនសមគ្នាបិរិយាណក ចូលក្នុងពោះ រួមដោលយ៉ាងនេះថា “ ពោះ វិនរបស់តេ គិតិធម៌ចេញទេខាងក្រោម ” ដូច្នេះ ។ ពាក្យថា យើងនឹងបង្ហាប់ គិតិ យើងនឹងបង្ហាប់ តាំងពីដើម មាននំយថា យើងនឹងធ្វើឱ្យប្រព្រឹត្តទេក្នុងអំណាច ។

មានវិនដោលមកថា ព្រះមហាផិស្សន៍ កាលធ្វើដំណើរទេតាមផ្ទូរ កំកើត

ទីនីកឃកំយ មានភាយលំបាតក អស់កម្ពុំនៅ ព្រោះដាច់អាហារ និង ព្រោះការឡើយ
ហត់ក្នុងការដើរដូរ ទីបសម្រាកនៅក្បែរគល់ស្វាយ ដែលមានផ្លូវយុទ្ធសាស្ត្រ និង
មានផ្លូវជាប្រើប្រាស់ផ្ទាក់ផ្ទាមដើរដោយនឹងការបន្ថែមស្វាយនៅក្នុងការបន្ថែម
ចំណាស់ម្នាក់ ទៅដែលកន្លែងសម្រាករបស់ព្រះមេរោគ ជាបាបុរិយាយ និង
ធ្វើឱ្យការឈប់ឈប់ (ឱ្យការឈប់ឈប់) ឱ្យបាន លើកលាកដាក់លើខ្លួនរបស់ខ្លួន ហើយ
នាំទៅការនិស្សម្រាក ។ ព្រះមេរោគនឹងឯកសារខ្លួនឯងថា “ ឧបាសកនេះមិនមែនបិតា
ទាំងមិនមែនជាមាត្រារបស់យើង មិនមែនញ្ញាកិទាំងមិនមែនជាដោកឃុំ កៅតីកិច្ច
បែបនេះបាន តី ព្រោះហេតុដែលយើងជាមួកមានសិល ” ។

ដូច្នេះហើយ កៅតីមពិចារណា ថម្រើនិវិស្សនានៅលើខ្លួនរបស់ឧបាសក
នេះឯង កំពុងធ្វើឱ្យជាកំច្បាស់ទូទៅព្រះអរហត្ថតាមលំដាប់មត្ត ។ លាកអាជារ្យ
សំដែរយក តិស្សរោគអង្គនេះ ទីបានលី ម្វោងឡើត ក្នុងសេចក្តីនេះ “ បណ្ឌិត
គូរបានលទ្ធភាពព្រៃន្តព្រះតិស្សរោគ មួកនាន់ទីកន្លែងស្វាយឯងដីជោរ ” ដូច្នេះ ។

បាក្សិទ្ធិ សូមីដោយប្រការទាំងពីឯង តី សូមីដោយអំណាចការកើតឡើង
ទូរការគឺដែលទាក់ទងដោយការស្រួលរកដែលមិនសមគ្គ កៅមិនធ្វើឱ្យកើតឡើង
ដោយប្រការទាំងពីឯង ។ អធិប្បាយថា នឹងចាំបាច់បានឡើង ចាំបាច់បានឡើង
ដោយអំណាចកាយ និង រាជា ដែលកម្រិត ព្រោះហេតុនោះ ទីបានលី ជាបានលី ។

ការយើងទោស តី អាបត្តិ ព្រោះការបរិភោគដោយជាប់បំណុល ក្នុងការ
បរិភោគបច្ចុះយ៉ាដែលមិនបានពិចារណា ហើយអាណិសង្គ ក្នុងការបរិភោគបច្ចុះយ៉ា
ដែលបានពិចារណា ដោយបរិយាយដូច្នេះជាមួយនឹងការបរិភោគបច្ចុះយ៉ាដែលមិន
បានពិចារណានោះ លោយៗថា ការយើងទោស និង អាណិសង្គ ។ ព្រោះការ
យើងទោស និងអាណិសង្គនោះ មានបច្ចុះយ៉ាអធិការ (មួកចាត់ថែង) ទីបាន
លាកបានលី “ ព្រោះបច្ចុះយ៉ាទាំងឡាយ ” ដូច្នេះ ។ ពិតហើយ ធម្មជាកិទាំង

ដែលជាបេក្ខ និង មិនមែនជាបេក្ខ បុគ្គលរំលែកពោលអល់ដោយភាពជាបេក្ខ បាន ផ្ទចដែលពោលថា ក្នុងសម្រេចបើយព្រោះស្ថិទាំងឡាយដូចជាដាឡីម ។ ដើម្បីសម្រេចដូចជា ឈ្មោះថា ការបរិភោគចបច្ចេឃដែលមិនបានពិចារណា គឺមាន អល់ភីកុំបានដោយប្រការ គឺ ហេតុណា កាលពីរប្រការ គឺ ហេតុនោះចេញ បច្ចុប្បន្នសម្រួលរាល់មែនសម្រេច និង បរិសុទ្ធបាន ផ្ទចេះ ទីបណ្តាកអាចារួ ពោលថា “ ព្រោះផ្ទចេះ ” ផ្ទចេះ ជាឡីម ។

ឯងពាក្យទាំងនេះ ពាក្យថា ការប្រចាំថ្ងៃក្នុងបច្ចេឃ មានអំពី ដោយសំណុះថា ការប្រចាំថ្ងៃនេះ គឺរួមឱ្យថា ជាការការិយកសម្រាប់ (ការវិធី) និង ព្រោះប្រព្រឹត្តទៅជាមួយការប្រចាំថ្ងៃនេះ និង ព្រោះជាភាសាប្រច្ចេឃដល់ សេចក្តីប្រចាំថ្ងៃនេះ ។

ពាក្យថា ដែលកើតឡើងត្រីមត្រូវតាមដី នេះជាតាក្យសម្រេចនូវសេចក្តី បរិសុទ្ធឌើផ្ទុរមករបស់បច្ចេឃទាំងឡាយ ។ មិនមែនជាតាក្យសម្រេចនូវសេចក្តី បរិសុទ្ធឌើបច្ចុប្បន្នសម្រួលរាល់ទេ ។ ព្រោះថា ការពិចារណាអល់បច្ចេឃទាំងឡាយ មានវត្ថុនេះជាប្រយោជន៍ ហើយទីបរិភោគ ទីបណ្តាកបច្ចុប្បន្នសម្រួលរាល់ ។

តែព្រោះហេតុនេបច្ចេឃទាំងឡាយនេះ ដែលបានមកដោយត្រីមត្រូវបុំណូនាំ ដែលភីកុំគឺបរិភោគពាន ព្រោះផ្ទចេះ ទីបណ្តាកពោលថា “ បច្ចេឃដែល កើតឡើងត្រីមត្រូវតាមដី ” ផ្ទចេះ ។ ពាក្យថា ដោយវិធីតាមដែលពោល ហើយ គឺ ដោយវិធីដែលបានពោលហើយថា “ ដើម្បីការបានរួរភាពរងា ” ផ្ទចេះ ជាឡីម ។

ពាក្យថា ទាក់ទងជាជាតុក្តិ បានអល់ ទាក់ទងជាមួយជាតុមនសិការថា ជាជាតុ យ៉ាងនេះថា “ បច្ចេឃមានចិវរជាឡីម និង បុគ្គលអូកប្រើប្រាស់បច្ចេឃមាន ចិវរជាឡីមណា នោះត្រីមតែជាជាតុ ប្រព្រឹត្តទៅតាមបច្ចេឃបុំណូនាំ ” ផ្ទចេះតី ។

ពាក្យទា នាក់នងថាដារបស់ បដិក្បលក្តី ធនធាន នាក់នងជាមួយនឹងការសម្ងាត់ថា ជាបដិក្បលក្តី ឬណូចាត គឺ ក្នុងអាហារបើណ្ហារៈ , នៅមួយរាងឡើតនាក់នងនឹងមនសិការទា ជាបដិក្បលយ៉ាងនេះ “ បច្ចេយមានចិវរជាថីមទាំងអស់នេះ ដែលមិនទាន់គួរឡើម តែកាលបីពាល់ត្រូវការយកនេះហើយ ក៏ជារបស់គ្នា ឡើមរកប្រើបមិនបាន ” ផ្ទៃចេះ ។ ពាក្យទា ក្នុងពេលបញ្ហាប័ណ្ណពេលដែលរកបាននោះ គឺ ក្នុងកាលពេលខោបញ្ហាប័ណ្ណកាលដែលបានមក ។

ឈ្មោះថា ការបរិភោគដែលមិនមានទោស ព្រោះភិក្តុធើឱ្យបរិសុទ្ធ ហើយដោយបញ្ហាមកតាំងពីដើម ដូចជាការប្រើប្រាស់បានត្រួត និងចិវរដែលបានអធិន្តានហើយរក្សាទុកដ្ឋាន ។ សេចក្តីដែលមានមកនេះ ជាសេចក្តីមួយដែលសម្រេចទូវការបរិសុទ្ធក្នុងខាន់ដើម ព្រោះការពិចារណា , មិនមែនជាការដែលបដិសេចការពិចារណាក្នុងរោលដែលបរិភោគ ព្រោះហេតុនោះ ទីបណ្តាកពោលថា “ សូមីក្តុងពេលដែលបរិភោគ ” ជាធិមាល ។ (គឺ ក្នុងរោលដែលបរិភោគ សូមីក្តុងពិចារណាក៏មិនជាទោស បីពាល់ពិចារណាថា ជាតាតុជាធិមាល តាំងពីពេលដែលបានទូលបាន) ។ បន្ទោ ត្រួត ត្រូវចោ ក្នុងការពិចារណាក្នុងពេលដែលបរិភោគ នោះ ។ ពាក្យទា ដែលធ្វើការព្រមប្រើប្រាស់គ្នា គឺ មិនធ្វើការសង្ឃ័យ ធនធានដែលបានភាពតែមួយ ។

ការបរិភោគរបស់បុគ្គលដែលមិនសមគ្នាបរិភោគ ឈ្មោះថា ចែកចាយបរិភោគ (បរិភោគដូចជាថោរ) , អដិប្បាយថា ព្រះមានព្រះភាគត្រួនអនុញ្ញាតបច្ចុះយាំងឡាយទុកសម្រាប់ភិក្តុអ្នកមានសិលក្នុងសាសនាបស់ព្រះអង្គ , មិនមែនសម្រាប់ភិក្តុទ្រីស្ថិសិល ។ ទាំងពួកទាយក មានការបិច្ចាតយ៉ាងនេះ ក៏សម្រាប់ភិក្តុអ្នកមានសិលមិនមែនសម្រាប់ភិក្តុអ្នកត្រីស្ថិសិល ។ ព្រោះគេសង្ឃឹមការពិបាលវិញដែលការធ្វើរបស់ខ្លួនមានផលប្រើប្រាស់ ព្រោះព្រះសាស្ត្រនៃមិន

អនុញ្ញាត និង ព្រោះពួកទាយកមិនបានបរិច្ឆេតខ្សែ ដូចណានៅលើហើយនេះ ការបរិភោគរបស់កិច្ចុអ្នកប្រុស្ថសិល ធិនបាការបរិភោគដូចជាភេរ ឈ្មោះថា ចេយ្យបរិភោគ ។

ការបរិភោគដោយទាក់ទងដូចជាអ្នកជាប់បំណុល មាននំយចា ដូចជាអ្នកទន្លេបំណុល ហើយបរិភោគ ព្រោះមិនមានទឹកធម្មារិសុទ្ធិបង្កាតកៈ ឈ្មោះថា តណាបរិភោគ ។

តាក្យចា ព្រោះហេតុនោះ លោកសំដោយកុំមសារដែលបានបានហើយ ដោយតាក្យចា “ សិលវតោ ” ជាដើម នោះនឹង ដោយភាពជាបេតុ ។ ត្បាប់សេចក្តីថា កិច្ចុដោះចិវរចេញពីភាយហើយ គឺពិចារណាអ្នកនឹងពេលដែលប្រើប្រាស់គ្រប់ពេល ក្នុងពេលមុនក្នុង ។ លើវា ក្នុងយាមព្រោយកត្ថុផ្ទៃ ។ ពេលមិនអាចជាយ៉ាងនោះ តើ ដែលទាក់ទងជាមួយនឹងពេលផ្សេងគ្នាកាមេដែលបានហើយ ក៏តុចិត្តចារណា ក្នុង ១ ថ្ងៃ ៨ដងខ្លះ ៣ដងខ្លះ ២ដងខ្លះ ១ដងខ្លះ ។ ប្រសិនបើថា (កាលបីមិនបានពិចារណារហូតដល់) អរណារេឡើង រឹះនៅកាំងនៅក្នុងបាន៖នេះ តណាបរិភោគ ។

អាចារ្យជាប្រើប្រាស់បាន ប្រសិនបើថ្មីការពិចារណានៅក្នុងអគិក ដោយនំយចា ចិវរដែលយើងប្រើប្រាស់បំពើយកិម្យិលមិញនេះណា ។ ចិវរនោះយើងបានប្រើប្រាស់ត្រីម៉ែនដើរីករារភាពរងា ។ ល ។ ដើរីករារភាពរងា ។ និងការអេវងខ្លាសខ្សែកម្រិកបុរិញ្ញានេះ ។ ឬណូតាតដែលយើងបានបរិភោគហើយពីមិនមែនដើរីករារភាពរងា ។ “ មិនមែនដើរីករារភាពរងា ” ដូច្នេះជាដើម ។ តាក្យដែលអាចារ្យ ជាប្រើប្រាស់បាន បណ្តិតតុចិត្តចារណាបុរិញ្ញានេះ ។

តាក្យចា សូមើសនាសន់ ក៏តុចិត្តចារណាអ្នកនឹងពេលប្រើប្រាស់គ្រប់ពេល តើ គឺពិចារណាអ្នកនឹងពេលដែលចូលទៅត្រូវ ។ ពេល ។

បន្ទាត់ សតិប្បញ្ញយតា ក្រោម មានសតិជាបច្ចូលក្នុងរដល់ការទទួល និង ការ
មានសតិក្នុងរដល់ការពិចារណា ជាបច្ចូលក្នុងរដល់ការបរិភោគ មាននំយថា គឺ
ពិចារណាជីវិ៍ហើយ ទីបន្ទូល និង បរិភោគ ។ ព្រោះហេតុនោះ ទីបណ្តាក
ពោលថា “ (ពេលភិកុ) ធ្វើសតិ ” ដូច្នេះជាដីម ។ តាក្យថា សូម្បីដូច្នេះ មាន
នំយថា ប្រសិទ្ធភិបារពិចារណាខ្លួនកាលទាំងពីរ (គិត្យនៃពេលទទួល និង ពេល
បរិភោគ) គឺ ជាការត្រីមត្រូវ , សូម្បីពោលដូច្នេះ ។ ភាពាយមួយពួកគោរព
ពោលថា សតិប្បញ្ញយតា គឺ ពេលដែលការបរិភោគកេសដូច្នេះ មាននំយ
ថា ពេលបច្ចូលការបរិភោគ ។ បន្ទាត់ និវេ សឡូបិ គឺ ពេលបច្ចូលការបរិភោគ
ដូច្នេះ ។ តាក្យនោះត្រឹមតិចជាមួយពួកគោរពទាំងនេះ ។

ពិតហើយ បច្ចូលសន្តិសិទ្ធិសិល រំមនុបិសុទ្ធពាណព្រោះការពិចារណា មិន
មែនបិសុទ្ធពាណព្រោះបច្ចូលការបន្ទាត់ ។

លោកអាចាយ កាលសម្រួលសេចក្តីបិសុទ្ធិនៃបច្ចូលសន្តិសិទ្ធិសិលយ៉ាងនេះ
ហើយ កាលសម្រួលសេចក្តីបិសុទ្ធិ សូម្បីទាំងអស់ដោយបំណងនោះនឹង ទីប
ពោលថា “ កំសុទ្ធិ (សេចក្តីបិសុទ្ធិ) មាន ៤ យ៉ាង ” ដូច្នេះជាដីម ។

ក្នុងតាក្យទាំងនេះ ធម្មជាតិឈ្មោះថា សុទ្ធិ ព្រោះអតុថា ជាសេចក្តី
បិសុទ្ធិ . សុទ្ធិ គឺ ការសម្រួលការពិចារណាបច្ចូលទៅការ ដោយការនៅបិវាស-
កម្ម កំមានការសម្រោះចូលក្នុងទេសទានោះដែរ ។ ឯសម្រាប់ភិកុទាំងនេះដែល
មានមូលអាបត្តិ (ពាកដិក ៤) ត្រូវហើយ ការប្រកាសថា ខ្លួនមិនមានភាពជា
ភិកុទាំងនេះជាទេសទា ។

សុទ្ធិ គឺ សំវារៈដែលពិសេស គឺ ការតាំងចិត្ត (ចានិងមិនធ្វើយ៉ាងនេះឡើង)
ឈ្មោះថា សំវារសុទ្ធិ ។

សុទ្ធ គឺ ការវិស័យរកបច្ចេយទាំងឡាយត្រឹមត្រូវនៅតាមដី នៅ៖ ឈ្មោះថា
បរិយផ្តិសុទ្ធ ។

សុទ្ធ គឺ ការពិចារណាតាមវិធីដែលពេលហើយនោះនេះ ក្នុងបច្ចេយទាំង ៤
ឈ្មោះថា បច្ចុប្បន្នណាសុទ្ធ ។

វចនត្ន នេះ ជាន់យនៃពាក្យសមាសក្នុងសុទ្ធទាំងឡាយ ។ ចំណោក វចនត្ន:
ក្នុងសិល មានសុទ្ធទាំងឡាយ ដូចជាតិមោក្តុសំវរសិល ឈ្មោះថា ទេសនាសុទ្ធ
ព្រោះអត្ថថា មានការវិស័យរកជាគ្រឹងបរិសុទ្ធ សូមឱ្យក្នុងសិលដែលកំសែស កំមានទំយ
ដូច្នា ។ ចំណោកសត្ត់ថា សុទ្ធ គឺ មានទំយផ្ទចខ្ញុំមួស់ពានពេលហើយមកនោះ
នេះ ។ ពាក្យថា (និងមិនធ្វើ) យ៉ាងនេះ លោកអាចចាយពេលសំដោយកប្រកែទេ
នៃសំវរ៖ ។

ពាក្យថា លេះ គឺ ត្រូវ មានទំយថា មិនធ្វើ ។

បច្ចុយ ៤ ឈ្មោះថា ទាយ (មរភក) ព្រោះអត្ថថា ដែលបុគ្គលកូវីឌី ,
ទាយ នោះដែលបុគ្គលកូវីបាន រំមងកាន់យក ព្រោះហេតុនោះ បុគ្គលនោះ
ឈ្មោះថា ទាយទាំង ១ បច្ចុយទាំងឡាយដែលកិត្តិកូវីបុរិភោគ ឈ្មោះថា ជាបស់
ព្រះមានព្រះភាគ ព្រោះកាលបីច្រង់មិនអនុញ្ញាតទុក កំត្ថានការបុរិភោគបាន
ឡើយដោយប្រការទាំងពួន ព្រោះកាលបីច្រង់អនុញ្ញាតទុកនោះនេះ ធើបមាន
ការបុរិភោគបាន ។ កំពមួទាយនៅសូក្រ ដែលមានយ៉ាងនេះថា “ ធម្មទាយនា
មេ កិត្តិវេ កវចំ ។បេ។ នោ អាមិសទាយនា ” ម្នាលកិត្តិទាំងឡាយ ពួក
អ្នកចូរជាចម្លាយនារបស់កចាតត ចូរកំជាអាមិសទាយនាមើយ ។ កចាតតែតែង
ពិចារណាចំពោះអ្នកទាំងឡាយថា ធ្វើយ៉ាងណាយ្អ៉ា ! ធើបសាក់ករបស់កចាតត
គូវីជាចម្លាយនាម កុំគូវីជាអាមិសទាយនាម ផ្ទើម្នេះ ជាសាចក់ក្នុងពីរនេះ គឺ
ក្នុងសេចក្តីនេះ ។

សម្រាប់បុគ្គលដែលមិនទាន់ប្រាសចាកភកទេទាំងឡាយ រំមេងមិនមានភាពជាម្នាស់របស់ ក្នុងការបរិភោគបច្ចូលយ៉ាងឡាយ ព្រះភាពជាទាស់របស់កណ្តាលា , សម្រាប់អ្នកដែលប្រាសចាកភកទេទេ ហើយទាំងឡាយ ឈ្មោះថា មានភាពជាម្នាស់របស់ទាំងឡាយ ក្នុងការបរិភោគបច្ចូលយ៉ាងឡាយនៅ៖ ព្រះមានការបរិភោគបានតាមការពេញចិត្ត ដោយគ្មានភាពជាទាស់របស់កណ្តាលៗ ។ ពិតហើយ លោកទាំងនេះវិនិយោគបច្ចូលយ៉ាងឡាយ ដោយអាមាណរធ្វើវិត្តុមិនបានបង្កើលខ្លួន ដោយអាមាណរធ្វើវិត្តុមិនបានបង្កើលកំពង់បាន , ដោយអាមាណរធ្វើវិត្តុមិនបានបង្កើលកំពង់បាន , ដោយអាមាណរធ្វើឱយ ព្រះថាការការទាំងពីរនេះចេញកំពង់បាន , ទាំងអាចធ្វើមនោរចែរបស់ទាយកទាំងឡាយ ឱ្យបិបុរាណនឹងដៅរ៍ ព្រះហេតុនោះ ទីបណ្តាកមាត្រាយពោលថា ” ពិតហើយ ព្រះខិណ្ឌប្រសពទាំងឡាយនេះ ថាកំជាសាមិបរិភោគ ព្រះលោកទាំងឡាយ នេះឈានកន្លែងពីភាពជាទាស់របស់កណ្តាលបានហើយ ” ឯុទ្ធជេះ ។

ពាក្យថា (គុរ) ដល់កិត្តុទាំងពួន គឺ ចំពោះកិត្តុទាំងឡាយដែលជាប្រះអរិយបុគ្គល និង បុច្ចុជ្ជន ។ សូរថា សាមិបរិភោគ និង ទាយដ្ឋបរិភោគទាំងឡាយនេះ មានដល់បុច្ចុជ្ជនបានយើងណាតា ? ត្រួតយើង មានបានដោយទាក់ទងដល់ការប្រើបង្រឿបបាន ការបរិភោគដោយចិត្តដែលមិនជាប់ជំពាក់ក្នុងបច្ចូលយ៉ាងឡាយ ។ ព្រះលេបដឹងទីត្រូវបានក្នុងបច្ចូលយ៉ាងឡាយ ចំពោះកិត្តុ សូមឱ្យជាបុច្ចុជ្ជនអ្នកទាំងនេះនៅក្នុងសលេខបង្កើយយើងណាតា , ការបរិភោគនោះរំមេងឯុទ្ធបានសាមិបរិភោគ ។ ចំណោកការបរិភោគបច្ចូលយ៉ាងឡាយដែលបានពិចារណាលើហើយ ចំពោះកិត្តុអ្នកមានសិល រំមេងឯុទ្ធបានយើងបរិភោគ ព្រះការមិនធ្វើមនោរចែរបស់ទាយកទាំងឡាយឱ្យវិនាសនោះ សេចក្តីនេះ សមួមចាក្យដែលលោកមាត្រាយពោលទុកថា ” ដល់ការសង្ឃ្រោះចូលក្នុងទាយដ្ឋបរិភោគនោះនេះ កំពង់បាន ” ឯុទ្ធជេះ ។ ក្នុងការបរិភោគរបស់កិត្តុជាកល្បាលបុច្ចុជ្ជន មិនមានពាក្យដែលត្រូវពោលដល់ឡើយ ព្រះកល្បាលបុច្ចុជ្ជនទាំងឡាយនេះ មានការសង្ឃ្រោះចូលក្នុងព្រះសេក្តុះបាន ។ សេក្តុសូត្រជាតា

សាជនេះក្នុងសេចក្តីនេះពាន ។ ព្រោះហេតុនោះ ទីបណ្តាកអាថាយពោលថា “ ព្រោះថា សូមីយេលកអ្នកមានសិល ” ដូច្នេះជាមីម ។

ពាក្យថា ព្រោះភាពជាស្រួល មាននំយថា ប្រុងដូចជាបុគ្គលដំបាក់បំណុល រំមែងមិនបានទៅការទំបន់ដែលប្រាញា តាមការពេញចិត្តរបស់ខ្លួនយ៉ាងល្អា ។ កិត្តិផែលប្រកបដោយការបរិភោគ ដូចជាអ្នកដំបាក់បំណុលគេ រំមែងមិនបានចេញចាកលោកដូច្នេះ ដូចត្រូវ ។

ការបរិភោគបច្ចូលយោលបានពិចារណាបេកិយ ចំពោះកិត្តិអ្នកមានសិល ឡើង ថា ការបរិភោគដោយមិនជាប់បំណុល ព្រោះជាបុគ្គលដំបាក់បំណុលដែលជាប់បំណុល ព្រោះហេតុនោះ ទីបណ្តាកអាថាយពោលថា “ ចាត់ជាការបរិភោគ មិនជាប់បំណុល កំពាន ” ដូច្នេះ ។

ដោយពាក្យនេះលោកអាថាយសម្រួលថា ការបរិភោគដែលមិនជាប់បំណុលជាការបរិភោគម្យានឯងដើម្បីតិចពីការបរិភោគ ៤ យ៉ាង ដោយបរិយាយ ។ ពាក្យថា ដោយសិក្សានេះ គឺ ដោយសិក្សា ពោលគឺ សិល ។ ពាក្យថា កិច្ចការធម៌ដល់ជាអ្នកមានប្រក្រតិធីឱ្យដល់ព្រមទាំងត្រួមត្រូវ ដោយការបិបតិសមគ្គរដល់ការបេះដឹង ។

ឥឡូវនេះ លោកអាថាយមានបំណុលបិកបង្ហាញពីការជាកិច្ចការធម៌នេះ ដោយបន្ទាន់ស្អែក ទីបណ្តាកអាថាយ ព្រោះមានព្រោះភាគត្រាស់ពាក្យនេះទុក ” ដូច្នេះជាមីម ។ ក្នុងពាក្យទាំងឡាយនោះ ពាក្យថា វិហារ ពានដល់ទិស្សាកំអាស្រែយ ។ ពាក្យថា ទិដៃក ទិអន្តុយ ពានដល់ក្រុជាមីម ។ ដោយពាក្យទាំងពីរនោះ លោកពោលដល់សេនាសន់នោះនេះ ។ បទថា អាបំ ប្រេថា ទីក ។ ពាក្យថា ទីកដែលជាផ្លូវដែលជាប់លើសំណុំតែសង្ឃារី ពានដល់ទីកដែលមនុស្សនិងសំណុំតែសង្ឃារី ។

ពាក្យចា ស្វាប់ធីដែលប្រាជសុគក្រដឹងសម្រួលទុក បានដល់ ស្វាប់ធីដែលប្រាជមានប្រាជភាគក្រដឹងសម្រួលទុកក្នុងបច្ចុះយ ៤ មានចិវរជាតិម ដោយខំយចា “ ភីកូពិចារណាទិវរដោយខាយក្រវំនួនហើយ ទីបស់ត ត្រីមតែដើម្បីការពារនូវការរបៀប ” ផ្លូវចុះជាមីនា ។

ពាក្យចា ព្រះសារ៉ករបស់ព្រះមានព្រះភាគ ជាអ្នកមានបញ្ហាដ៏ប្រសិរី
គឺជាបានរាលារហើយ ទីបន្ទាត់ មាននំយចា សារ៉ករបស់ព្រះមានព្រះភាគជាអ្នកមានបញ្ហាដ៏ខ្ពស់ ជាភ្លះសេត្តែក់ដោយ ជាបុច្ចិដ្ឋនក់ដោយ គឺជាបានរាលារហើយ ទីបន្ទាត់ គឺ អាចសេរូវបច្ចុះយ ៤ យ៉ាង ។ ចិណ្ឌុចាតកទ្រង់ត្រាស់ហោចា “ ផែន ” , សេនាសន៍ទ្រង់ត្រាស់ហោចា “ វិហារ ” ជាផើម , គិលានប្បច្ចុះយ (ចូលដាបច្ចុះយសម្រាប់អ្នកលិធម៌) ដែលទ្រង់សម្រួលដោយទីកជាសំខាន់ ព្រះអតុចា “ សូម្រីទីកជីកក់លើយាទា គិលានប្បច្ចុះយចាន ព្រះជាប្រព័ន្ធរមាប់នូវការលិចាប់ គឺ ការស្រើកឃ្លានចាន ” (៤) ចិវរមានសំណត់សង្កាត់ជាផើម គឺជាបានរាលារដោយនំយចា ” ត្រឹមដែលដើម្បីការតាំងនៅក្នុងការនេះបុណ្ណាង់ ” អូច្ចេះជាផើម ។

ពាក្យទា តាមកាល គិត្យុងពេលបិកភាគរបស់ព្រះអរិយបុគ្គលទាំងឡាយ ។

បន្ទាន់ លក្ខា ពីប្រចាំ ពាន់ហើយ ។ បន្ទាន់ បរគោ ពីប្រចាំ ពីអ្នកដឹងទៅ ពាន់
ដល់ ពិទាយក ។ តាក្យចាំ ដោយការអនុគ្រោះ គឺ ដោយការជួយសង្គ្រោះ មាន
និយចាំ ភិត្តនោះ គឺបីដីនឹងច្បាស់ គឺ គឺបីដីនឹងប្រមាណភ្នែក ឬចិញ្ចាយដែលអ្នកដឹងទៅនាំ

ធមលទៅ (ថ្វាយ) សូមីរឿន ក៏ដាមួកតាំងមាំ គឺជាមួកមានសភាតាំងមាំជានិច្ច គឺ អស់ការបេទាំងពួន ។

ពាក្យទា ដួចជាការដឹងប្រមាណភ្លើងការរូប្ប័ន្ធរក្សាជំពោះថ្វាយ ប្រកប សេចក្តីទា គឺដឹងប្រមាណ ដួចជាការដឹងប្រមាណភ្លើងការរូប្ប័ន្ធលាបជំពោះ ថ្វាយ ។ បទទា អាហារី ប្រចា ទំពាល់ប ។

ម្បានឡើត ពាហ៍ទា “ អាហារយកហារ ” ដួច្នេះគឺពាន ។ ពាក្យទា ដើម្បី ការប្រព្រឹត្តិទេពាន គឺ ដើម្បីការប្រព្រឹត្តិទេពាននៃការងារ ។ ពាក្យទា ជាមួក មិនខិន គឺ ជាមួកមិនខិន ដោយការខិន គឺ តណ្ហាត ពានដល់ ជាមួកមិនមាន សេចក្តីប្រាប្រើ គឺ តណ្ហាត ។

សាមណែរ លេញៗទា ភាគិនិយោសដ្ឋុរក្តិកសាមណែរ (សដ្ឋុរក្តិក សាមណែរជាក្នុង) ព្រោះលោកការិយកលេញៗរបស់ព្រះសង្ឃឹមត្រូវ ដែលជាដីតុកមារបសិទ្ធភាពៗនឹង ។ បទទា សាលិក្តុវាំ ប្រចា បាយស្រុវសាលិ ។ បទទា សុទ្ធិកំ ប្រចា ដែលត្រូវជាកំណើនហើយ ។ ពាក្យទា មួកមិនសង្ឃឹម លោកពោល សំដោយកការមិនពិចារណា ។ បទទា សញ្ញាសវបន្ទុក្តិតែ ប្រចា ជាមួកមាន ភាសវេះទាំងពួនអស់ហើយ ។

(ចប់មហាសិកា)

បញ្ជាគារសិល (សិលពួក ៥)

ច ១

អត្ថាធិហ្មាយក្នុងបញ្ហាកសិលទី ១ នៃសិលចេកជា ៥ យ៉ាង ហណ្ឌិតគូរីជ្រាបដោយសិលរបស់អនុបសម្បទ្ទាដារើម ... ។

ពិតហើយ ពាក្យតទៅនេះ ព្រះផមុសនាបកីសារិបុត្រ ពោលទុកក្នុងគម្ពីរបដិសម្បិទាថា :

១. បរិយន្តប្រារិសុទ្ទិសិលដូចមេច ? សិលរបស់អនុបសម្បទ្ទាជាំងឡាយដែលមានសិក្សាបទមានទីបំផុតនេះឈ្មោះថា បរិយន្តប្រារិសុទ្ទិសិល ។

២. អបរិយន្តប្រារិសុទ្ទិសិលដូចមេច ? សិលរបស់ខបសម្បទ្ទាជាំងឡាយដែលមានសិក្សាបទមិនមានទីបំផុត នេះឈ្មោះថា អបរិយន្តប្រារិសុទ្ទិសិល ។

៣. បរិបុណ្ណប្រារិសុទ្ទិសិល ដូចមេច ? សិលរបស់កល្បាលបុច្ចិដ្ឋនដែលប្រកបក្នុងកុសលដម្លៃ ធ្វើឱ្យបរិបុណ្ណីរហូតដល់ដែនព្រះសេក្តុះ មិនអាចបំយក្នុងរាងកាយ និង ជីវិត រំមោល៖បង់ជីវិតបាន នេះឈ្មោះថា បរិបុណ្ណប្រារិសុទ្ទិសិល ។

៤. អបរាមដ្ឋប្រារិសុទ្ទិសិល ដូចមេច ? សិលរបស់ព្រះសេក្តុះ នៅចំណុក នេះឈ្មោះថា អបរាមដ្ឋប្រារិសុទ្ទិសិល ។

៥. បដិសុទ្ទិប្រារិសុទ្ទិសិល ដូចមេច ? សិលរបស់ព្រះអិណាត្រសាធារណ៍ ទាំងឡាយជាសារីករបស់ព្រះភចាតក សិលរបស់ព្រះបច្ចេកទួទាស៊ា សិលរបស់ព្រះភចាតកអរហន្តសម្ងាត់ទាំងឡាយនេះ ឈ្មោះថា បដិសុទ្ទិប្រារិសុទ្ទិសិល (សិលដែលមានភាពបរិសុទ្ទិប្រារោះភាពស្ថិតបំផុតនៅកិល់) ។

ក្នុងសិលទាំងឡាយនេះ សិលរបស់អនុបសម្បទ្ទា គូរីជ្រាបថា ជាបរិយន្តប្រារិសុទ្ទិសិល ព្រោះមានទីបំផុត (នៅចំណុន) ដោយអំណាពាថនៃភារកប់សិល

របស់ខបសម្បញ្ញទាំងឡាយ សូមីជាសិលមានទីបំផុតដោយអំណាចការរក្សា (ផ្ទច លោកពោលគាត់ទីក) ថា :

“ សិក្សាបទទាំងឡាយដែលជារគ្រឹងសង្ឃឹម និងជារិនីយទាំងឡាយ (ចំនួន) ៤០០០ កោដិ សិក្សាបទ , ៥០០ កោដិ សិក្សាបទ , ៥០ សេន សិក្សាបទ និង ៣៦ សិក្សាបទ(ឲ្យជាមួយមិនប្រាំពីរបាន់កោដិ ប្រាំលាន សាមសិបប្រាំមួយសិក្សាបទ) ដែលព្រះសម្បទ្វេងប្រកាសហើយ . ក្នុងកម្មិរិនីយលោកទិន្នន័យ ទុកដោយមុខ ។លើ ” ផ្ទចេះតិច (តិច) បណ្តិត គម្ពីជ្រាបថា ជាមហិយនុប្បរិសុទ្ទិសិល ព្រះសំដោយករារ៖ តី ការសមាងានដោយជា អនុវេសសសិល (សិលមិនមានចំណែកសល់ និង ជាសិលដែលមិនមានការធេញចាំពោះ លាក យស ញ្ញាតិ អរយេរ៖ និង ជិវិកជាទីបំផុត ផ្ទចជាសិលរបស់ព្រះមហាកិស្សរ អ្នកនាន់ធ្វើស្សាយដែលស្មាក់អារ៉ាស្ស់យនេរីដីវគ្គមួយឱ្យបានផ្ទចេះ ។

ពិតហើយ លោកមានអាយុនោះ មិនលោបង់ទូរសប្បរិសានុស្សតិ (ការភាមរលីកចំពោះសប្បរស) នេះថា :

“ នាមនឹងកម្ពីលោបង់ទ្រព្យ ព្រះហេតុនៃអរយេរៈដីប្រុសីរ កាលនឹងរក្សានិវិត គម្ពីលោបង់អរយេរៈទេ កាលរលីកដល់ធម៌ គម្ពីលោបង់ អរយេរៈ ទ្រព្យ និង សូមីលោបង់ជិវិក ” ។

ផ្ទចេះសូមីមានការសង្ឃឹមក្នុងជិវិកមានហើយ កំមិនកន្លែងសិក្សាបទ អារ៉ាស្ស់យ អបិយនុប្បរិសុទ្ទិសិលនោះឯង នៅលើខ្លួនរបស់ខ្លួនខ្លួនឯងថា “ ព្រះចេរ់ទូទានខ្លួនឯងថា ” ឧបាសកនេះមិនមែនបិតា ទាំងមិនមែនមាតា មិនមែនញ្ញាតិ ទាំងមិនមែនដោកង្ស របស់យើង គេធ្វើកិច្ចផ្ទចេះឱ្យ កំព្រះហេតុនៃយើងជាអ្នកមានសិល ” ផ្ទចេះហើយ ញ្ញាំងសេចក្តីសង្ខេតឱ្យកើតឡើងពិចារណា (សង្គរ) ដោយបញ្ញា ទាំងដែលនៅលើខ្លួនរបស់ខ្លួនខ្លួននោះ បានសម្រេចព្រះអរហត្ថបើយ ” ផ្ទចេះ ។

សិលរបស់ក្រុងទាំងឡាយដែលព្រៀចាកម្មិត សូម្បីតែកៅតិត្តិក
គិតកញ្ចប់ កំមិនមាន ព្រោះជាសិលដែលបរិសុទ្ធឌ្ឋាន ដូចកំរិះណិតិដែលជាយ
ថ្មីល្អបាន និង ដូចជាមាសដែលជាងធ្វើបរិកម្មល្អបាន តាំងពីខបសម្រាមក
រឹមដាបទផ្ទាន់ព្រះអរហត្ថធោយពិត ព្រោះហេតុទោះ ទីបានការពាល់ថា
បរិបុណ្ណោប្រិសុទ្ធសិល ដូចជាសិលរបស់ព្រះមហាសង្ស័ត្តិតែង និង ព្រះភាគី
នៃយុសុគ្រឿតក្នុងខេះ ។

រៀងព្រះមហាសង្គមភីត់

ពាន់ឱ្យថា ព្រះភីតុសង្ឃឹមស្ថាដល់ការសម្រេចលោកកុត្តរធិនីនៃព្រះមហាសង្គមភីតុត្រូវដែលមានរស្សារ ៦០ កន្លែងហើយ ដោកនៅលើក្រោដែលជាកំឡើងសម្រាប់ស្ថាប់ ព្រះមេរោគបាប់ថា “ យើងមិនមានលោកកុត្តរធិនីទេ ” គ្រាន់នៅភីតុកំលោះដែលជាទុកដាក់របស់លោកកំលើកថា លោកអ៊ីចមេរិន មនុស្សទាំងឡាយដែលនៅជីវិញ្ញិនីនេះប្រមាណ ១២ យោដីន៍ ប្រជុំត្រាគោរពគិតថា “ ព្រះគុណម្មាសបរិនិត្តន៍ ” ផ្លូវចុះ, មហាជននឹងមានសេចក្តីត្រូវក្រុហាយជាតាមរោគយករាជការមរណភាពរបស់បុច្ចុននៃលោកម្មាស់ ” ការូសោ យើងមិនធ្វើមការនឹងវិបស្សោយព្រះប្រជាធុំថា “ នឹងរងចាំដីប្រពេលមានព្រះភាគមេត្រយោងសិន ” ហើយចុះ អ្នកចូររួមយោងខ្សោយអ្នក ហើយនុកខ្លួនដល់យើង ភីតុកំលោះនោះជូយព្រះមេរោគខ្សោយហើយ ចេញទៅម្ខាន ព្រះមេរោគនឹងមានសម្រេចព្រះអរហត្ថប្រមិត្តីនេះភីតុកំលោះចេញទៅក្រោមនេះ ទីបន្ទីសញ្ញាគោរពការផ្តាក់ត្រូវការដែលព្រះសង្ឃឹមក្រោដីត្រូវកំលោះចេញទៅក្រោមនេះ កំពុងក្រោដីត្រូវកំលោះចេញទៅក្រោមនេះ ឱ្យកើតឡើងពេលទៅប្រមរណភាពបែបនេះ ឈ្មោះថា ពានធ្វើឱ្យភីតុកធម្មិនដែលគេធ្វើពានដោយក្រោមទេ ព្រះមេរោគបាប់ថា “ នេះមិនមែនជាកិច្ចដែលធ្វើពានដោយក្រោមទេ យើងនឹងប្រជាប់ភីតុកធម្មដល់អ្នកទាំងឡាយ , ការូសោ

ទាំងឡាយយើងរលិកអល់កម្មដែលបានធ្វើឯង ការមិនដឹងព្រះមិនមានសតិ តាំង
ពីកាលដែលយើងបុសហើយមិនយើងឡើយ ” ។ សូម្បីចោរបស់លោក កំបាន
សម្រេចព្រះអារហត្ថតាមទំនួចច្បាត ក្នុងពេលដែលមានរស្សាបាន ៥០ ។

បុគ្គលណាត ដើម្បីអ្នកស្ថាប់ពិច ទាំងមិនមានវេត្តក្នុងសិលទាំងឡាយ ហណ្តិភាពាំងឡាយរំមែននឹងនៅទេនៅទាំង ២ ផ្លូវ គឺ ទាំងសិលទិនទាំង សុត់ បុគ្គលណាត ដើម្បីអ្នកស្ថាប់ពិច តែជាអ្នកមានវេត្តក្នុងសិលទាំងឡាយ ហណ្តិភាពាំងឡាយរំមែនសរសើរបុគ្គលនោះចំពោះសិល (ពេក) សុត់របស់គេប្រើការមិនចាន បុគ្គលណាត ដើម្បីអ្នកស្ថាប់ប្រើប្រាស់ តែមិនមានវេត្តក្នុងសិលទាំងឡាយ ហណ្តិភាពាំងឡាយរំមែនពី៖ ដើម្បីបុគ្គលនោះខាងសិល សុត់របស់គេប្រើការចាន បុគ្គលណាត ដើម្បីអ្នកស្ថាប់ប្រើប្រាស់ ទាំងមានវេត្តក្នុងសិលទាំងឡាយ ហណ្តិភាពាំងឡាយ រំមែនសរសើរបុគ្គលនោះទាំង ២ ផ្លូវ គឺ ទាំងសិល ទិន សុត់ ។

អ្នកណាប៉ី ! គូរពី៖ ដៃលអ្នកជាតុទសវាំក បានស្វាប់ប្រើប្រាស់ ន្ទោយចេងចម្លៀន មានបញ្ហាប្រើបង្គចជាមាសជម្លើនទេះ សូមឱឡានភាពខ្លាយក៏សរសើរ ព្រហ្មក៏សរសើរដែរ ។

ចំណោកសិលរបស់ព្រះសេភ្តៀនាំងឡាយ ហណ្ឌិតគិតិថ្លែងបាបចាំដ៏ អបកម្ម ផ្លូវការិសុទ្ធសិល ព្រះជាសិលដែលមិនត្រូវប៉ែនាល់ដោយអំណាចទិន្នន័យ ម្វោង ទេវិត ជាសិលដែលមិនត្រូវប៉ែនាល់ដោយអំណាចភាព៖ សិលរបស់បុច្ចុន្ទន័យ ទាំងឡាយ គិតិថ្លែងបាបចាំដ៏ ហរមផ្លូវការិសុទ្ធសិល ផ្ទុចជាសិលរបស់ព្រះពិស្សីត្រូវ ជាបុត្តរបស់កុងមិន ផ្ទើចេញៗ លោកអង្គនៅទោះ បំណងទិន្នន័យសិលបែបទោះ ពើយកាំងទោក្ខិនព្រះអរហត្ថិភាព ទិន្នន័យសិលបែបទោះ

“ យើងទម្រាយសូនចាំសងខាង ត្រីសញ្ញាផលអ្នកទាំងឡាយ យើងអ្វីនូវខ្លាសចំពោះការស្វាប់ក្នុងភាពជាបុគ្គលិោេលមានភកៈ យើងគិតយ៉ាងនេះហើយ ទីបិទារណា (សង្ការ) ដោយបញ្ហា កំណត់សម្រាប់ព្រះអរហត្ថិភាព ពេលអរណារៈ

ឡើង ” ។

រៀនរបស់ព្រះចេរ៖ ៩ អង្គ

ព្រះចេរ៖ ៩ អង្គ ឱ្យ អាតាចធ្លឹនរហូមិនអាចបរិភោគអាតារដោយដៃ
របស់ខ្លួនពាន ដេកនាំឡើលនៅក្នុងមួយត្រូ និង លាមករបស់ខ្លួនឯង កិត្តិកំណៈ
ទាំងឡាយូបណាកំដោយ ពេលដើរឲ្យលាក់ហើយ កំពោលថា “ ឌី ! ជីវិត
សង្ការទាំងឡាយជាចុក្រុ ” ព្រះមហាថ្រេនេះពោលនឹងអ្នកទាំងនេះថា “ អារុសា
យើងស្មាប់ក្នុងពេលតុល្យរនេះនឹងបានសុគីសម្បត្តិ សេចក្តីសង្ឃ័យក្នុងរៀននេះមិន
មានអល់យើងទេ តែត្រូវទម្ងាយសិលនេះហើយទីបានសម្បត្តិ កំពួចត្តាដែរ
ភាពជាផ្សេងតាមប្រព័ន្ធនឹងកាលបរិភូទម្ងាយសិក្សាបទហើយ ផ្លូវប៉ះ ” ផ្លូវប៉ះ
ហើយគិតថា “ យើងត្រូវស្មាប់ទៅជាម្ងាយសិលខ្លួន ” ដេកនៅផ្លូវប៉ះឯង
ពិចារណាបោកនោះ (ជាអារម្មណ៍) សម្រេចព្រះអរហត្ថុ ហើយព្យាករណ៍ (ព្រះ
អរហត្ថុ) ធម៌កិត្តិសង្ឃឹមដោយគាត់ទាំងឡាយនេះថា :

“ កាយយើងត្រូវព្យាជិយាងណាម្ងាយពាល់ត្រូវ ហើយរោគត្រូវឱ្យខ្សោំពាក
អាតារចូលចូល រាងកាយដែលជារបស់សុយនេះ ហូកហេងយ៉ាងរហ័សផ្លូចផ្តាមី
ដែលគេពោះចោលនៅលើផ្លូវលិកណ្តាលលើចិត្ត ហូកហេងនៅយ៉ាងនាប់រហ័សផ្លូវប៉ះ
សាកសពនេះមិនគូរខ្សោំពេញចិត្តទេ . បុគ្គលពាលប្រឡប់ជាការបំអានថា ជារបស់គូរពេញចិត្ត កាយសុយនេះមិនស្ថាក បុគ្គលពាលប្រឡប់ជាការបំអានថា ជារបស់ស្ថាក . កាយពេញនៅដោយសាកសពដើរ ១ តែ (ប្រឡប់) ជាយុបគូរ
ពេញចិត្តសម្រាប់បុគ្គលដែលមិនយើង (តាមលេចក្តីពិតិ) សូមតិះដើរកាយ
ដែលខ្សោំសោក កិនសុយ កួចកំ មានជំនឿជានិច្ច ដែលពួកសោរជាអ្នកប្រមានវរដ្ឋី
ហើយ ឱ្យផ្លូវនេះជាបៀវរទេការទាំងសុគិតិខ្សោំនោះហើយ ” ផ្លូវប៉ះ ។

ចំណោកសិលរបស់លោកអ្នកអស់កិលេស មានព្រះអរហត្ថុជាដោដើម គឺជាប៉ាប
ថា ជាបងិបស្បែទិប្បរិសុទ្ទិសិល ព្រោះជាសិលបរិសុទ្ទដោយភាពទាំងប៉ូវកិលេស

ដែលជាគ្រឹងគ្រូព្រៃក្រហាយទាំងរួច សិល ៥ យ៉ាង ដែលចាត់ជាទារិសុទ្ធិសិល មានបរិយន្តប្បាឯវិសុទ្ធិសិលជាដើម សាចុជន គប្ប័ន្ធដោយប្រការរួចដែល ពេលមកនេះចុះ ។

មហាផីត្តា

ពណិត្យសិលពួន ៥ ឯ ១

សិក្សាបទទាំងឡាយ ឈ្មោះថា បរិយន្ត ព្រោះអភិថា មានទីបំផុត ។

អនុបសម្បន្ទទាំងឡាយណា មានសិក្សាបទដែលមានទីបំផុត អនុបសម្បន្ទ ទាំងឡាយនៅ៖ ឈ្មោះថា អ្នកមានសិក្សាបទមានទីបំផុត ពានដល់ របស់ អនុបសម្បន្ទ អ្នកមានសិក្សាបទដែលមានទីបំផុតទាំងឡាយនៅ៖ ។ ពាក្យថា របស់ ឧបសម្បន្ទ គឺលើកលែងកល្បាលបុច្ចុជ្យន ព្រះសេក្តុះ និង ព្រះអសេក្តុះទាំងឡាយ ចេញ កំពានដល់របស់ឧបសម្បន្ទទាំងឡាយដែល ក្រោពិកល្បាលបុច្ចុជ្យនជាដើម ទាំងឡាយនៅ៖ ។ ព្រោះថា សាមញ្ញជាន់ទាំងនេះ រមោនកាំងនៅក្នុងភាពឱ្យស្វោះ ។ ពាក្យថា អ្នកប្រកបក្នុងកុសលិច ពានដល់ អ្នកប្រកបក្នុងវិបស្សនាជារៈ៖ ។ ឯម៌ ឈ្មោះថា សេក្តុបរិយន្ត ព្រោះអភិថា មានសេក្តុធមីទាំងឡាយជាទីបំផុត គឺ ជាដើម ដែលយ៉ាងព្រាកដ ។ ម្យានឱ្យត ការជាប់ទាក់ទងក្នុងកុសលិចដែលប្រព្រឹត្ត ទៅ ចាប់កាំងពីការកំណត់នាមួយប ឬ ការសមាននូវកុសលិចរហូតដល់ គោត្តុ តាំងនៅក្នុងសេក្តុធមីទាំងឡាយ ឈ្មោះថា សេក្តុបរិយន្ត ។ ម្យានឱ្យត សិក្សាតដែលជាលោកិយ ជាការសិក្សាក្នុងចំណោកខាងជើមនៃសេក្តុធមីទាំងឡាយ ឈ្មោះថា សេក្តុបរិយន្ត ពានដល់ ក្នុងសេក្តុបរិយន្ត៖ ។

ពាក្យថា អ្នកធ្វើឱ្យបរិបុណ្ណ៍ គឺ អ្នកធ្វើឱ្យចេញ មិនធ្វើសិក្សាបាមួយឱ្យ វិនាសទៅ ។ ឈ្មោះថា មិនអាចបំយក្នុងរាងកាយ និង ជីវិត កំដើរីសប្រមូលវ

គុណវិសេសថ្មក្រល់ដើរឡើងទៅ ។ ព្រោះតែមិនអាល់យក្សុងកាយ និង ជីវិតនៅ នៃ ខើបជាមួកមានជីវិតលោបង់ចានបើយ ដើម្បីប្រយោជន់សល់ភាពបរិយុរាណវីនិស់ សិល ។

សិល ឈ្មោះថា អបកាយផ្លូវប្រិសុទ្ធិសិល ព្រោះសង្កិលេស គឺ ទិន្នន័យប្រព័ន្ធដែលបានបង្ហាញជាប្រព័ន្ធឌីជីថាមួយ សិលដែលមានភាពបរិសុទ្ធិព្រោះកិលេសទាំងឡាយស្ថិតិយវត្ថុបំផុតបំផុត ដោយប្រការទាំងពីរ ឈ្មោះថា បងិបសុទ្ធិប្រិសុទ្ធិសិល ។

សិលរបស់ព្រោះអាសក្តុ៖ ព្រោះសេក្តុ៖ និង កល្បាលបុច្ចុប្បន្នដែលជាអនុបសម្រេច ចាត់ជាមួយនឹងសិលបានដោយអាចុបាត់តែមួយ ព្រោះមានអាចុបាត់តែមួយ ព្រោះហេតុនៅ ទិន្នន័យប្រព័ន្ធដែលថា “ ព្រោះជាសិលមានទិន្នន័យបំផុតដោយជីវិយ ដោយអំណាចទៅការរប់ (មិនមែនដោយអាចុបាត់) ” ផ្លូវប្រឈម ។

សិក្សាបទទាំងឡាយឈ្មោះថា សំវិនិយ ព្រោះជាគ្រឹះការពារ និង ព្រោះជាគ្រឹះហើតការរប់ការរាយវាទា ។ ពាក្យថា ត្រូវដែលធ្វើនូវការដោយមួយ គឺ វគ្គ បានដល់ ព្រះសាស្ត្រាឌ្លែងសំឡូនទុកដោយការរប់តាមដែលពោលពេលពេល និងការរំលែក ដែលត្រូវដែលធ្វើនូវក្នុងទីកន្លែងនៅ ។ ពាក្យថា សិក្សា បានដល់ សិក្សា ពោល គឺ សិល ។

បទថា វិនិយសំវិរ បានដល់ ក្នុងវិនិយិបិដក ។ តុលីនាំយកពាក្យដែល លោកពោលទុកក្នុងខាងក្រោមចូលមកក្នុងបំភ្លុះ ។ សិលរបស់ខបសម្រេច សូម្បីថា មានទិន្នន័យបំផុត កំដោយអំណាចទៅការរប់ផ្លូវប្រឈម ។

ឈ្មោះថា សិល ដែលឧបសម្រេច តុលីសិក្សាក្នុងប្រការណាមួយ ចាត់ជាមួយនឹងសិលប្រិសុទ្ធិសិល ព្រោះសំដោយការរំលែកមានក្នុងសិលទាំងឡាយ នៅ មិនមានសល់ ព្រោះសូម្បីក្នុងខ.ណាមួយ កំមិនសល់ ។

ពាក្យថា ការ:ដែលសមាជាន គឺ ការ:មានទៅការសមាជាន ។ ឈ្មោះថា គឺ

ភារ់ដែលមិនបានអាចធ្វើបំផុតអាស្រែយដោយលាក ។ ល ។ ពានដល់ ការមិនកញ្ចប់
សិល ព្រះហេតុនៃលាកជាថីម ។

អ្នកដែលគ្រូរចោរប្លង់ ស្ថាត់ប្លង់តាមដូរ ធ្វើឱ្យអនុវត្ត សុខចិត្តលេខបង់ទ្រព្យ
ព្រះហេតុនៃអរយោះប្រសើរជាង ។ ក្នុងពេលដែលគ្រូរពស់ខាំជាថីម កាលនឹង
រក្សាទិនិត្ត តប្បីលេខបង់អរយោះ។ កាលតាមរួចរាល់ដែលមិនប្បីលេខអរយោះ ទ្រព្យ និង
សូមីជិនិត្តនានទាំងអស់ ដូចសម្រាប់សម្រាប់នូវរាយ មានប្រាសុត្រសោមមហាផាណិ
សុខជាថីម ។ ព្រះហេតុនោះ ទីបណ្តាកពោលថា “ កាលមិនលេខបង់អនុស្សីកិ
របស់សម្រាប់នូវរាយខ.នោះ ” ដូច្នោះ ។ ឈ្មោះថា កាលមានការសង្ឃែរបំពេះ
ជិនិត្ត កំព្រះមានអនុវត្ត គឺ សេចក្តីផ្លូវក្រុម ។

ពាក្យថា មិនលើសសិក្សាបទ មានទំយថា កាលដែន្នស្តាយទាំងឡាយមិនមាន
ម្នាស់ដ្ឋុះនៅលើដែនដី សូមីមាននៅដីតុលានោះហើយ កំមិនព្រមបរិភោគ ព្រះ
គ្មានអ្នកប្រគល់ ឈ្មោះថា មិនលើសបដិត្តហណ្ឌសិក្សាបទ (សិក្សាបទដែលទាក់
ទងនឹងការទទួលប្រគល់) ។

បទថា សិលវត្ថុស្ស មានទំយថា នៅធ្វើកិច្ចដូច្នោះ មានការបែកទេតាមព្រៃ
ជាថីមបាន ព្រះហេតុនៃកាតជាអ្នកមានសិល ឬ ព្រះហេតុនៃខ្ពសជាអ្នកមាន
សិល អធិប្បាយថា ព្រះហេតុនៃសិល ។

ពាក្យថា ដូចជាកេរិមណិដែលថ្វួលឱ្យហើយ គឺ ដូចជាកេរិមណិដែលជាងថ្វួ
ទុកដោយប្រព័ន្ធដាក់លើដុំថ្វួ ៩ ដុំ ហើយនោះឯង ។

ពាក្យថា ដូចជាសិលរបស់ព្រះមហាសង្ឃរភូតត្រូវទិន្នន័យ ព្រះសង្ឃរភូតត្រូវ
គ្រូរជាក្នុយ គឺ ដូចជាសិលរបស់ព្រះមហាសង្ឃរភូតត្រូវ និង ដូចជាសិលរបស់
ព្រះសង្ឃរភូតត្រូវ ជាក្នុយរបស់ព្រះមហាសង្ឃរភូតត្រូវនោះឯង , មានអធិប្បាយ
ថា សេចក្តីភ្លោះក្រហាយចិត្តនឹងមានដល់មហាជន “ ពួកយើងមកក្នុងទិន្នន័យ ឬ មិន

ប្រយោជន៍អ្នីទេ ” ដូច្នេះ ។

បន្ទថា អង្គវិកាយ បានដល់ ដោយការធ្វាក់ក្រចកដោ ។

ពាក្យថា ព្រោះមិនមានសកិ គឺ ព្រោះការលត់ខៅនឹងសកិ ។

ពាក្យថា ដែលធ្វើព្រោះមិនដឹង គឺ ការធ្វើភ្លាមភ្លាក់ព្រោះមិនដឹង មាននំយថា ដែលមិនដឹងហើយធ្វើ ។ ពាក្យថា បើថាបុគ្គលជាអ្នកស្ថាប់កិច មាននំយថា ប្រសិនបើបុគ្គលជាអ្នករៀបចាកទួរធំដែលបានស្ថាប់មាន សុត់ គេយួរដារីមៗ ។

ពាក្យថា មិនតាំងមាត្រានីលទាំងឡាយដោយណូ គឺ បើជាអ្នកមិនតាំងមាត្រានីលទាំងឡាយ សូមឱ្យក្នុងសិលទាំងឡាយ មានបាតិមោក្នុសំរសិលជាជើម ។

ពាក្យថា សុត់របស់គេមិនឈ្មោះថាដែលព្រម មាននំយថា សុត់របស់បុគ្គល ដែលរៀបចាកសិលទោះ មិនជាបេក្ខតាំមកទូរកសម្បត្តិដល់ខ្លួននិងដល់អ្នកដែទេ ពិតហើយ បុគ្គលដែលជាអ្នករៀនជាមួយដឹងថា “ ជាអ្នកត្រូវសិល ” ដូច្នេះហើយ រីមងមិនចូលទៅការអំណុះដាក់របស់គេឡើត ។ ក្នុងពាក្យថា ពហុស្សុតាមិ ចេនេះ សំពុំ ថា ចេ ត្រីមតែជាសំពុំទិនាត ។ ពាក្យថា (ទាំងទេរតាមទាំងព្រៃញ) ក៏ សរសើរ គឺឈ្មោះថា ជាអ្នកដែលគេសរសើរទោះងារ ។ ដោយសំពុំ ថា ដែលមិនត្រូវប្រកាន់មាត្រានីលទាំងឡាយ ពេលពេលដល់ការមិនមាននៃតណ្ហាបរមាស (កិលសប្រកាន់មាត្រានីលទាំងឡាយ) ។

ពាក្យថា សិលដែលដូចត្រូវ គឺ សិលដែលមិនត្រូវប្រកាន់មាត្រានីលទាំងឡាយ ពេលពេល ក៏ ពាក្យថា ទម្ងាយ គឺ កម្មាត់ ។ ពាក្យថា និងឱ្យសញ្ញា គឺ និងធ្វើសញ្ញា ។ បំណងថា ដើមីឱ្យឱ្យឯកាសយើងដែលជាអ្នកមានពេលគិច ។ បន្ទថា អដ្ឋិយាមិ ប្រចា រដ្ឋិស ។ បន្ទថា ហរាយាមិ ប្រចា ខាសអេវេ ។ បន្ទថា បលិបន្ទា ប្រចា លិចទេ ឬ ប្រចា មិនស្ថាតស្អែ ។ ពាក្យថា យើងនិងស្ថាប់ទៅព្រមជាមួយសិលទោះងារ មានអធិប្បាយថា យើងកាលមិនបានធ្វើសិលឱ្យវិនាសទេ

កើនីងស្មាប់ទេជាដាមួយសិលនោះនៅ ពន្លេនេះ យើងនឹងមិនលាស់សិលនោះ សូមីក្នុងកាលណាការដែរ ។ ត្រូវបានគ្រប់ដោយ ។ ព្រោះថា ការប្រាត់ប្រាសចាកសិល នឹងមានក្នុងការការំយកទូរកត់ យើងនឹងមិនការំយកកត់ឡើងឡើយផ្ទៃៗ ។ ពាក្យថា ពិចារណាបារេត មាននំយថា កំណត់វេទនាគេលកេតិបេត នាមដីដែលដោយមាន វេទនាគារប្រធាន និង រូបធម៌ទាំងឡាយ ហើយយើងឡាយសំខាន់ខាងក្រោម ។

ពាក្យថា (កាលយើង) វិនាសទៅ គឺ (កាលយើង) មានវងកាយត្រូវបេតិច្ឆេទដែលការិករ ។ បន្ទោ បិរិសុស្សតិ ត្រូវថា សិតស្របតាន ។ ផ្ទុចជាមី ? ផ្ទុចផ្ទាយឱ្យដែលគេចោះចោលលើគំនែរផ្លូវ កណ្តាលថ្វីផ្ទៃៗ មាននំយថា ផ្ទុចផ្ទាយឱ្យមានផ្ទាយដើមចំនួន (ដើមអំពិលបាកំង) ជាជើម ដែលគេទុក លើគំនែរផ្លូវដែលត្រូវបេតិច្ឆេទ ព្រោះកម្រោងត្រូវបេតិច្ឆេទ ។ បន្ទោ អង់ពុំ ត្រូវថា មិនគូរពេញចិត្ត គឺ គូររងគ្រឿស ។ ពាក្យថា គូរពេញចិត្ត គឺ ដែលពួកមនុស្សបានសរសើរយ៉ាងនេះថា “ គូរពេញចិត្ត ” ។ ពាក្យថា ជានូវបគ្គូរពេញចិត្តសម្រាប់អ្នកមិនយើង មាននំយថា ជានូវបេលអ្នកមិនយើង គឺ មិនដឹងតាមសេចក្តីពិត សរសើរហើយថា “ គូរពេញចិត្ត ” ។

បន្ទោ ជិរតុំ ចាំបន់ជាតិ ជិរតុំ តីមំ ព្រោះប្រកបដោយ ជិ សំណុំ ទីបជាទុកិយារិភពិតិ ក្នុងបនទទាំងពុំនិងមានខ្លឹមសារថា ការខាកស្សារៈ ចំពោះកាយសុយនេះ មានផ្ទៃៗ ។

បន្ទោ ទុក្ខនិយំ មាននំយស្រីនឹង ទុក្ខនិយំ ត្រូវថា មានក្នុងសុយ ។

បន្ទោ យត្ថ មាននំយថា កាយសុយតាមដែលពោលហើយ ដែលពួកប្រជាប្រមាន គឺ ដល់ទូរការប្រមានហើយ ព្រោះហេតុនៅការ៖ ។

ពាក្យថា ប្រជាតានអនុសំខាន់ខាងក្រោម ។ ពាក្យថា ត្រូវផ្តើវិធីចូលទេការំសុគតិ ឱ្យវិនាសទៅ មានអធិប្បាយថា សូមីតែសិលដែលជាមួយនឹងមិនបានប្រើបានបាន ។

សុគតិ កែងដឹងទិន្នន័យ និងចាប់ពាលូជីដល់គុណវិសេសជាន់លើ មាន
លាយជាផើម ។ លោកអ្នកអស់អាសវេះ ដែលជាសារកម្មាំងឡាយ គួរឱ្យដោថា
“ព្រះអរហត្ស” តែម្ញាង ។ ចំណោកលោកអ្នកអស់អាសវេះ:ក្រោពិនេះ ព្រោះប្រព្រឹត្ត
ទៅជាមួយនឹងភាពពិសេស ទិន្នន័យ គួរឱ្យដោថា ព្រះបច្ចុកណុឡ ព្រះសម្ងាត់អ្នក
ព្រោះហត្ថលោកអាចបារើបារាយពាលូថា (ចំណោកសិលរបស់លោកអ្នក
អស់អាសវេះ:ទាំងឡាយ) ” មានព្រះអរហត្សជាផើម ” ផ្ទច្ចេះ ។

តាក្រុម ដោយការស្មប់រម្បាប់នូវសេចក្តីខល់ខាយទាំងពួនីចេញ ពានដល់
ដោយការស្មប់នាំបែងចែកខល់ខាយ គឺ កិលេសទាំងពួនីចេញពាន ។

(ចំណោកមហासិកា)

ପର୍ମାଣୁନେଟ “ ସିଲ୍ଟୁଗ ଫେ ”

୩୮

ក្នុងបញ្ជីកសិលមិ ២ បណ្តិតគូបីជាបន្ទីមសារធោរយអំណាចគុណ មានការលេដាដាមទូរទេសទាំងឡាយ មានពាណាពាតិចាត់ជាមើល , ពិតហើយ ព្រះនឹងសេនាបកីសវិបុត្រ ពាលទុកក្នុងគម្ពីរបដិសម្បិទាមត្បូចា ” សិល ៥ គឺ ការលេបង់ពាណាពាតិចាត់ ជាសិល , ការរៀរចាក (ពាណាពាតិចាត់) កំជាសិល , ចែកនាំរៀរចាក (ពាណាពាតិចាត់) កំជាសិល , ការសង្ឃឹម (រៀរចាកពាណាពាតិចាត់) កំជាសិល , ការមិនលើស (ពាណាពាតិចាត់) កំជាសិល , ការលេខ ការរៀរចាកចែកនាំ ការសង្ឃឹម ការមិនលើស អទិន្ទាទាន ការមេសុមិថ្ញាចារៈ មុសារាទ ិសុធនាពារាទ ធនសរាទ សម្បប្បុលាបេ: អភិជ្រាប្បាទ មិថ្ញាចិត្តិ (និមួយ ១) ជាសិល ។

ការបែងចិត្តដោយនៅក្នុងសង្គម និងសង្គមដោយការចិត្តរាយមាយ (គិត មេត្តា) និង
គិតិថ្នាក់ដោយអាណាពលសង្គម និងសង្គមដោយការចិត្តរាយមាយ (ឯកត្តាតា) និង
គិតិថ្នាក់ដោយអវត្ថុរីរដ្ឋាន (ការដាក់ចិត្តក្នុងផែី) និងអវត្ថុដោយព្រាសណា និង
អវត្ថុដោយបែងចិត្តជាមួយ និងវិភាគរីចារដោយទិន្នន័យ និងរូបសង្គម
បិតិដោយគិតិថ្នាក់ និងទិន្នន័យ និងរូបសង្គម និងរូបសង្គម
បង្កើតសង្គម និងរូបសង្គមដោយអាកាសានេព្យាយកនិតនៃមាបត្តិ និងអាកាសានេ
ព្យាយកនិតនៃមាបត្តិ និងរូបសង្គមព្យាយកនិតនៃមាបត្តិ និងរូបសង្គមព្យាយកនិតនៃមាបត្តិ
ដោយអាកិព្យាយកនិតនៃមាបត្តិ និងអាកិព្យាយកនិតនៃមាបត្តិ ដោយនៅក្នុងសង្គម និង
សង្គមដោយអាណាពលសង្គម និងសង្គមដោយអវត្ថុរីរដ្ឋាន និងសង្គមដោយ
អវត្ថុរីរដ្ឋាន និងអវត្ថុសង្គម និងសង្គមដោយអវត្ថុរីរដ្ឋាន និងសង្គមដោយ
(អនុបស្សនាដែលប្រព្រឹត្តទៅដោយអាកាសានេព្យាយកនិតនៃមាបត្តិ) និង
ដោយវិរកតានេព្យាយកនិតនៃមាបត្តិ (អនុបស្សនាដែលប្រព្រឹត្តទៅដោយអាកាសានេបង្កើត) និង

សមុទយ៖ដោយនិភោជានុបស្សនា (សម្បីនិសង្គរដែលរលក់) លេខការច្រឡូត
ប្បសកំណត់ដោយមុនុតុកមួយភាពានុបស្សនា លេខសេចក្តីប្រកាធទៅទុកដោយបនិតិ
ស្សត្តានុបស្សនា (អនុបស្សនាដែលប្រព្រឹត្តិត្តិទេដោយអាការលេខសង្គរ) លេខ
យនសញ្ញា (ភារសម្ងាត់ថាគ្មុំ) ដោយខោយានុបស្សនា (សម្បីនិមិលសង្គរស្សន៍
ទេ) លេខការប្រមួលយកទុក ដោយរយានុបស្សនា (សម្បីនិមិលសង្គរដែល
វិនាស) លេខផ្លូវសញ្ញា (ភារសម្ងាត់ថា ឃើនយុវ) ដោយវិបិណ្ឌាមានុបស្សនា
(សម្បីនិមិលសង្គរដោយភាពព្រៃប្រុល) លេខកិលេសដែលជាតិមិត្តដោយ
អនិមិត្តានុបស្សនា លេខកិលេសដែលជាតិកាំងដោយអប្បណុកិហិតានុបស្សនា លេខ
អភិនិយោស (អត្ថាមុទិនិ) ដោយសុញ្ញតានុបស្សនា លេខការចុះចិត្តមាំដែលចាំជាតា
សារ៖ (ក្នុងវគ្គដែលមិនមែនជាសារ៖) ដោយអធិប្បញ្ញាជម្យិបស្សនា (ភារយិញ្ញ
ច្បាស់ទូវធិះដោយអធិប្បញ្ញា) លេខការចុះចិត្តមាំដោយអំណាចសេចក្តីលួងៗដោយ
យចាក្រកញ្ញាណាពលស្សន៍ លេខការចុះចិត្តមាំដោយអំណាចអាល់យដោយអាទិនវា
នុបស្សនា លេខការមិនពិចារណា (រកដូរវិចិត្តុក) ដោយបនិសង្គរនុបស្សនា
លេខសេចក្តីចុះចិត្តមាំដោយអំណាចសំយោគដោយវិវឌ្ឍនានុបស្សនា លេខកិលេស
ទាំងឡាយដែលមានទិកាំងរួមជាមួយឯកិត្តិដោយសោភាបត្តិមត្ត លេខកិលេសយ៉ាង
ត្រួតត្រាតដោយសកទាតាមិមត្ត លេខកិលេសយ៉ាងលិតដោយអនាតាមិមត្ត លេខ
ស្សកិលេសដោយអរហត្ថមត្ត (ធម្មយ ១) ជាសិល , ភារព្រៀរចាក ចេតនា ភារ
សង្គម ភារមិនលើស (ចំពោះទោសទិន្នន័យទុកណាទាំងឡាយទោះធម្មយ ១) ជាសិល ,
សិលបែបនេះនឹងប្រព្រឹត្តិត្តិទេដើម្បីភារមិនត្រូវក្រហាយនៅចិត្តប្រព្រឹត្តិត្តិទេ
ដើម្បីពាមេដ្ឋ ដើម្បីបិតិ ដើម្បីបស្សនិត្ត ដើម្បីសោមនស្ស ដើម្បីភារវិកចម្រិន
(នូវសមាជិ) ដើម្បីធ្វើសមាជិខ្សែចេរិន ដើម្បីធ្វើខ្សែចេរិន (នូវសមាជិ) ដើម្បី
ធម៌ជាគ្រឹងប្រជាប់ (នៃសមាជិ) ដើម្បីធម៌ដែលខបត្តម្ន (សមាជិ) ដើម្បីធម៌ជាប
បរិរារ (នៃសមាជិ) ដើម្បីភាពពេញលេញ (នៃសមាជិ) ដើម្បីសេចក្តីទីឱយណាយ

លាយពេម្ការ ដើម្បីធ្វើឱ្យស្រាលស្ថិនុវរកតែ ដើម្បីសេចក្តីរលក់ ដើម្បីសេចក្តី
សូបំរាំងប៉ា ដើម្បីការដឹងរិសស ដើម្បីការដឹងព្រម ដើម្បីនិញ្ញានូច្ចោះ ។

ក្នុងធម៌ ៥ ប្រការ មានបហាន៖ជាដើមនេះ ឈ្មោះថា ធម៌ណា ១ ដែលនឹង
ហោថា បហាន៖ រំលែងមិនមាន ព្រៀរកែងធម៌គឺ ការមិនកែតកែងនៃទោសមាន
ពាណាក់ពាណាដាដើម្បី ដូចដែលបានពោលហើយពេម្ការ ពេម្ការៗថា ការលេខោះ
១ ពោលបានថា ជាការចូលទៅត្រួចត្រូងទុក ព្រោះអភិវឌ្ឍថា ជាជីវិតាំងអាស្រែយនៃ
កុសលធម៌នោះ១ និងជាការរួមយកទុក ព្រោះមិនធ្វើឱ្យខ្ងាត់ខ្ងាយ (នៃកុសលធម៌
នោះ ១) ព្រោះហេតុនោះ ទីបណ្តុកហោថា សិល ព្រោះអភិវឌ្ឍថា ជាមួលដ្ឋាន
ពោល គឺ ជាការចូលទៅត្រួចត្រូងទុក និង រូបរួមទុក ដូចដែលបានពោលហើយ
ខាងដើមនេះឯង ធម៌ ៥ យ៉ាងក្រោពីនេះ លោកសំដៅយកការប្រព្រឹត្តិទេនៃ
ិត្តិដោយព្រៀរចាកទោសនោះ១ ដោយការសង្គមចំពោះទោសនោះ១ ឯង ដោយ
ចេតនាសម្បូរយុត្តិក្នុងការរឿរចាក និង ការសង្គមទាំងពីរនោះឯង ដោយការមិន
លើសរបស់បុគ្គលិនិកនៃទោសនោះ ១ ឯង , ចំណែកអភិវឌ្ឍថា ធម៌ ៥ យ៉ាង
នោះ ជាសិល ខ្ញុំម្នាល់អធិប្បាយទុកខាងដើមហើយ។ សិល ៥ យ៉ាង ជាបញ្ហាសិល
មាន បហានសិលជាដើម គប្បីជ្រើបដោយប្រការូច្ចោះ ។

ឯការធ្វើយបញ្ញានាំងឡាយនេះ គឺ ឱ្យជាសិល ដែលហោថាសិល ព្រោះអភិវឌ្ឍថា
ដូចមេច ឱ្យជាលក្ខណៈ ជារស ជាគ្រឹះព្រោកដ និង ជាបនុវត្តនរបស់សិលនោះ
សិលមានអានិសង្ស័យណាតា និង សិលនោះមានបុំន្ទានយ៉ាង ចប់ត្រីមបុំណ្តុះ ។

ចបារវិត្តា

ពលិតាសិលពួន ៥ ទី ៤

ដោយ អាធិ ស៊ុត្ត (ប្រចា ជាដើម) , ក្នុងពាក្យថា ពាណាក់ពាណាដើង (នូវ

ធនាគតិតជាជាជីម) គប្បីជ្រាបថា រួមយកអនិញ្ញាទានជាជាជីមដី កិល់សែល មត្តច្បាក់កំពូល (អរហត្ថមត្ត) គប្បីសម្ងាប់ ជាចិបំផុត ។ ដោយ នាទិ សុទ្ធតុង ពាក្យថា បហានទិ (សិលមានការលេខាជាជីម) គប្បីយើងថា រួមយកសិល ៥ យ៉ាង មានវរមណី (ការរៀរចាក) ជាជីម ។ ក្នុងគម្លឹវខែចារទុកថា “ បហានវ- សេន ” ដោយអំណាចទៅការលេខាជាជីម , នោះជាការចារទុកយេរោងយ្មាត ។

ពាក្យថា ការលេខាធាលាកតិតកំជាសិល មានទំយថា ធនាគតិតត ត្រូវលេខេ ទៅដោយកុសលិត្តុប្បាច់ដែលមាន ហិរិ ឱត្តូប្បេ: ករុណា អលោក:ជាជីម ជាប្រធានយ៉ាងណា នោះឈ្មោះថា បហាន៖ ការលេខបង់ (បុគ្គិនុលេខបង់) ធនាគតិតជាសិល ដោយអតូថា សង្ឃឹម ។

ក្នុងទំយនេះដោយ ការរៀរចាកធនាគតិត ឈ្មោះថា វរមណី សិល ។ ចេតនាដាបដិបក្តុចំពោះធនាគតិត ឈ្មោះថា ចេតនាសិល ។ ការសង្ឃឹម គឺការការពារទុករដែលចូលទៅទៀនធនាគតិត ឈ្មោះថា សំវរសិល ។ ការមិន លាងកន្លឹនធនាគតិត ឈ្មោះថា អវិតិក្តុមសិល ។

សូមឱ្យក្នុងពាក្យថា អនិញ្ញាទានសួយ ជាជីម កំមានទំយដូចត្រូវ ។

ចំណោកការលេខេ (បហាន៖) ធម៌ទាំងឡាយមាន អភិដ្ឋារ ជាជីម គប្បីជ្រាបថា ដោយអំណាចដែល មានអភិដ្ឋារជាជីម ។ វរមណីចេតនាដែលសម្រួលដាមួយអភិដ្ឋារជាជីម សំវរ និង អវិតិក្តុម ធនាគតិត ឯណែល ធម៌ទាំងឡាយ (ដីសេស) មានអភិដ្ឋារនោះជាជីម ដែលជាប្រធាន ។

លោកអាចារ កាលសំឡួងបហានសិល ជាជីមដោយទាក់ទងជាមួយកុសល កម្មបន ៩០ យ៉ាង នេះបើយ តុល្យវនេះ បំណាចិនសំឡួងនូវបហានសិលជាជីមទាំងឡាយនោះ ដោយទាក់ទងជាមួយនឹងសមាបត្រ ៥ ប្រាមទាំងឧបាយដោយ ទាក់ទងជាមួយមហាវិស្សរា ១៨ និង ទាក់ទងជាមួយអវិយមត្តទាំងឡាយ ទិន្នន័យ

ផ្តើមពាក្យចា “ នេត្តមេន ” ដូច្នះជាដើម ។ ក្នុងពាក្យទាំងឡាយនោះពាក្យចា ដោយនេត្តមេន គឺ ដោយកុសលិត្តប្រារដែលមានអល់ជាប្រជាន់ ។ ពិត ហើយ កុសលិត្តម៉ោងឡាយ ជាបដិបក្តុចំពោះកាម ព្រះសារិបុត្តិត្រូវបំណង ពោលចា នេត្តមេន ក្នុងនឹងនេះ ព្រមទាំងពេលបាន ទីបល់ពោលចា “ ការលេខ កាមច្បាស់ (ដោយនេត្តមេន) កំជាសិល ” ដូច្នះជាដើម ។ ក្នុងពាក្យទាំងឡាយ នោះ គឺជាបន្ទូរសិល ៥ យ៉ាង មាន បហានសិល ជាដើម តាមអំពីដែលខ្លួន ម្នាស់នឹងពោលក្នុងពេលប្រាយចុះ ។ ខ្លួនម្នាស់សម្រួលិកសេចក្តីថ្វីប៉ូកា បុណ្ណាត់ ។ ពាក្យចា ដោយការមិនព្យាយាយ គឺ ដោយមេត្តា ។

ពាក្យចា ដោយអាហារកសញ្ញា គឺ ដោយការសម្ងាត់ក្នុងពិនិត្យដែលប្រាកដ ធ្វើឱ្យជាកំព្យាស់ហើយ ធ្វើឱ្យក្នុងធម្ពិត្ត ។ ពាក្យចា ដោយអវិត្តូប គឺ ដោយ សមាជិ ។ ពាក្យចា ដោយការកំណត់ធំ គឺ ដោយការវិនិច្ឆ័យតាមសេចក្តីពិត នូវធំទាំងឡាយមានកុសលជាដើម ។ អាចាយជាប្រើប្រាស់ពោលចា ពានដល់ ការ កំណត់នាមរូបព្រមទាំងបច្ចុះយ៉ាង ដូច្នះកំមាន ។

លោកអាមាយកាលសម្រួលិកសិលទាំងឡាយមានបហានសិលជាដើម ដោយ អំណាច នៃបដិបទដែលជាចំណែកខាងក្រោមដើម ដែលជាទាយឱ្យសម្រេចនូវគុណ វិសេស មានបច្ចុប្បន្នជាដើម ដែលត្រូវបានត្រាស់ទុកដោយពាក្យចា “ អភិជ្រុះ លោក បហាយ ” លោកអភិជ្រុះក្នុងលោក ដោយការលេខិត្តរណៈ មានកាមច្បាស់ ជាដើមចេញពានយ៉ាងនេះហើយ តម្លៃនេះ បំណងនឹងសម្រួលិកដោយអំណាច នៃគុណវិសេស មានសមាបត្រ ៥ ជាដើម ប្រាមទាំងខាងក្រោម ទីបល់ពោលពាក្យចា ឡាតែង ដូច្នះជាដើម ។ ពិតហើយ អនិច្ឆ័យសញ្ញាដើម តែងសម្រេចដល់ ព្រះយោគីដែលការណ៍នេះក្នុងឡាតែងបិត្យាតាន កំដោយការធ្វើមេហោះដែលជាប្រើប្រាស់

បិទចាំងក្នុងការកំណត់នាមួយ និង ការផ្តល់សេចក្តីសង្ឃែយ ឱ្យនៅក្នុងទីផ្សាយ ។

ម្យាងឡើក ព្រះយោគីរចា រំលែកលេខាកិ (ការមិនវិភាគយ) ធនធានដោយ
បានមេដ្ឋានដែលជាបេតុនៃការវិភាគយដីក្រោលង (អភិវត្ត) ក្នុងឈានសមាបត្តិ
ទាំងឡាយ ។ កាលការមិនវិភាគយក្នុងឈានសមាបត្តិទាំងឡាយនេះ ត្រូវបាន
បង់ចេញហើយ កំមានការសម្រចលានជាដើមពាន ព្រាជាបេតុនេះ សមាបត្តិ
និងវិបស្ថោន មានការបានបង់អភិវត្ត និងការទម្ងាយអវិជ្ជាដាចៀមជាមុខពាយ ព្រាជាបេតុ
នេះ ទីបណ្តាកអាមាត្រាយពេលថា “ ការលេខវិជ្ជាដោយឆ្នាល់ ការលេខ
អភិវត្តដោយបាន ” ដូចម្នេះ តែគឺយើដើរថា លោកធ្វើពាក្យទិន្នន័យលំដាប់
ត្រា ដើម្បីសម្រេចការសម្រាយការវិជ្ជាដោយបានមានសភាពជានឹវណ៍៖ ទុកក្នុងក្នុង
និវណ៍៖ និងសម្រេចក្នុងពេលព្រាយ ។ (បើធ្វើពាក្យទិន្នន័យទុកតាមលំដាប់ត្រា
កីនិយោគិតិ ទិន្នន័យទាំងឡាយ ។)

ពាក្យថា ការលេខនិវណ៍ទាំងឡាយដោយបម្រើបន្ទាន់ ជាដើម សូរថា
ឈានទាំងឡាយនិងថាគាត់សិល បានដូចម្នេះ ? បើថា ក្នុងឈានទាំងឡាយនេះ
មានការកិត្តវិភាគ (ធម្មជាតិដែលរៀបចាគ់) បានយើងណា ? ព្រាជាទា ឈាន
ទាំងឡាយនេះ រំលែកប្រព្រឹត្តទៅដោយអំណាចការតាំងមានចិត្តរបស់បុគ្គលដែល
មានការកម្មជាដើម បរិសុទ្ធលូហើយ មិនមែនប្រព្រឹត្តទៅដោយទាក់ទងជាមួយ
ការជម្រះការយកមួយជាដើម ឱ្យបរិសុទ្ធចូចកាមារចរកសលនោះទេ ទាំងមិនបាន
ប្រព្រឹត្តទៅដោយទាក់ទងដល់ការកាត់ផ្ទាត់ និង ការសូបាំងប៉ុន្មាន ព្រមទាំង
មិច្ឆារីរោងដែលត្រូវបាន ក្នុងមហាផីកដីទាំងឡាយមិនមានសការ៖ ដែលជាសិលនេះ
(សម្រេច គឺ សការ៖ ដែលចូលទៅប្រព្រឹត្តដីទុកសការ៖ ដែលតាំងទុកដោយណូ) ដោយ
និបិយាយនោះទេ និងមានសការ៖ ដែលត្រូវរៀបចាគាតិត្រីមណាទេ តែគឺយើដើរថា ពេលថា
ពេលមកនេះត្រូវ ។ ក្នុងមហាផីកដីទាំងឡាយមិនមានសការ៖ ដែលជាសិលនេះ

ពោលទុកដោយបរិយាយ ។

កំបរិយាយនោះ គឺមិត្ត គិចា ពេលមហាផ្ទៃកុសលទាំងឡាយលោប់ដើម្បីដែលជាបដិបក្តុ ហើយពេលនោះកំណើនៅថា ព្រៀរចាកចែមដែលជាបដិបក្តុទាំងឡាយនោះ និងលេខាន់ថា ស្រួល (ការពារិចនា) ទុក ដោយប្រការដែលធំជាបដិបក្តុ ទាំងឡាយនោះឡើងការអិត្តិមិនបាន ។ លេខាន់ថា អវិត្តិម ព្រោះអភិបាល មិនមានការឈានកន្លែងផ្លូវមេនាទូរ ពោលគិត កិលេសវិញ្ញុ , ចំណោកចេតនា កំបាន ដល់ចេកទានដែលសម្រួលជាមួយក្នុងជាមួយមហាផ្ទៃកុសលទាំងឡាយនោះនេះ ។ អភិប្បាយនោះនេះ នឹងមកដល់ខាងមុខ ។ សូមីពាក្យថា ការលប់វិត្តិជាដើម្បី កំជាការប្រើបាន ព្រោះធ្វើអធិប្បាយយ៉ាងនេះ ។ ព្រោះថា ដោយអធិបរិយាយ សិលជាមួកលោប់កុសលទាំងឡាយមិនត្រឹមត្រូវទេ ។ ឯក្រឹងអធិការនេះ លោកកំមិនបានបំណងយកដែលមែនវិត្តិជាដើម្បី ដែលជាមួកលោប់ ។

ការលប់ទុក រំមែងមានបានក្នុងខបចារ់នៃបច្ចេកវិទ្យាល័យ និង ការលប់សុខរំមែងមានបានក្នុងខបចារ់នៃចក្ខុវិជ្ជជាពេលវេលា សូមីយ៉ាងនោះ លោកសំដោយការលប់យ៉ាងពិត្រាកដ ទីបាន ការលប់សុខ និង ទុកដោយចក្ខុវិជ្ជជាពេលដូចខ្លះ ។ ក្នុងពាក្យថា ការលប់សុខសញ្ញា ។ ល ។ ដោយអាកាសនេរណ៍ សមាបត្រ ជាដើម្បី មានពាក្យដែលគូរអធិប្បាយយ៉ាងណាតា ពាក្យនោះនឹងមកក្នុងចោរពោលដោយអរុបកម្មផ្ទាល់ ។

ពាក្យពិចារណាយើល្អទូរគ្នា ដែលមិនឡើង ឬ ពាក្យពិចារណាយើល្អថា មិនឡើង លេខាន់ថា អនិច្ចាពុសស្សនា ។ ពាក្យថា អនិច្ចាពុសស្សនា នេះ ជាលេខាន់របស់វិបស្សនា ដែលប្រព្រឹត្តទៅកាន់យកភាពជាបរស់មិនឡើងនៃដែលប្រព្រឹត្តទៅក្នុងក្នុម ៣ ។

ពាក្យថា ការលប់និច្ចសញ្ញា គឺ ការលប់បង់ការសម្ងាត់ខុសដែលប្រព្រឹត្តទៅយ៉ាងនេះថា “ សង្ឃារធំទាំងឡាយ ឡើង យើនយុរ ” ដូចខ្លះ ។

គីរីយើល្យថា ការំយកទាំងទិន្នន័យ និង ចិត្ត ដោយសំណុចា សញ្ញា នៅនេះ ។ សូមឱ្យក្នុងពាក្យទិន្នន័យក្រុមធន់ ក៏មាននៅជួយដែលប្រព្រឹត្តក្រោមដែលបានរៀបចំឡើង ក្នុងសង្គារទាំងឡាយ ។ ពាក្យថា (ការលេខ) នៅទី ៣ (ការលេខ) តណ្ហាដែលប្រកបដោយបីក្រុង ។

ពាក្យថា ដោយវិវាទុបស្សនា គី ដោយអនុបស្សនាដែលប្រព្រឹត្តក្រោម ដោយការលេខបង់រាល់ ។ ពាក្យថា (ការលេខ) រាល់ គី (ការលេខ) សេចក្តី ស្រួលរាយក្នុងសង្គារទាំងឡាយ ។

ពាក្យថា ដោយទិន្នន័យក្រុមធន់ គីដោយការតាមពិធារណាយើល្យរការ របៀបនៃសង្គារទាំងឡាយ ។ ម្បាងឡើត ការតាមពិធារណាយើល្យសង្គារ ទាំងឡាយ រំមងរបៀបនៃម្បាងឡើត រំមងមិនកើតឡើងដោយអំណាចនៃកណ្តុះ នៅឡើត ឈ្មោះថា និក្រុមធន់បស្សនា ។

ព្រោះហកុនោះ ទិប្បនៃសារបុត្រក្រោម ពោលទុកថា “ និក្រុមធន់បស្សនាយក និក្រុមធន់ នៅ សមុទ្ធគី ” រំមងដើរឱ្យរបៀបនៃ មិនមែនដើរឱ្យកើតឡើង ដោយទិន្នន័យក្រុមធន់បស្សនាមួយឡើង ។ និក្រុមធន់បស្សនានេះ ដល់ទូរភាពមានកម្លាំង ដោយមុព្វិកកម្មយកាត្រាណាពេល⁹ ។ អនុបស្សនាដែលប្រព្រឹត្តក្រោម ដោយការលេខទូវ សង្គារទាំងឡាយនៅនេះ ឈ្មោះថា បងិនិស្សត្រុមធន់បស្សនា ។

⁹ ក្នុងគីរបរមតិចិបនិ (ឡាយប៊ូល ទំព័រ ៨៩២) ពោលថា គីនិរិសុទ្ធិមត្តឡាយប៊ូល ប្រើពាក្យថា “ មុព្វិកកម្មយកាត្រាណាពេល ” ខ្ពស់គោលការណ៍ ត្រូវប្រើពាក្យ “ មុចិតុកកម្មយកាត្រាណាពេល ” វិញ ... ។

- ពាក្យថា មុព្វិចិតិ មកពី មុព្វិក ផ្សេងៗ ។
- ពាក្យថា មុចិតុក មកពី មុចិតុក ផ្សេងៗ ។ សេចក្តីអនិប្បាយមានក្នុងគីរបរមតិចិបនិ បណ្តិតគីរបរមតិចិបនិ ។

ឯបដិនិស្សុត្រាមុបស្សនានេះ ពានដល់ បញ្ហាដែលពិចារណាបើយក្រោងដើម្បីយកត្រួយ ។

ពាក្យចា (ការលេះ) សេចក្តីប្រកាណ់ (អាជាទ) ពានដល់ (ការលេះ) សេចក្តីប្រកាណ់ដែលទាក់ទងចា ជារបស់ខ្លួនជាជើម ។ ការប្រកាណ់ដោយសភាពជារបស់តែម្មយ ដោយអំណាច់នៃការបន្ទូត្រា ការរួមគ្នា កិច្ច និង អារម្មណ៍ ឈ្មោះថាយនសញ្ញា ពានដល់ (ការលេះ) យនសញ្ញានោះ ។

ពាក្យចា (ការលេះ) សេចក្តីទូល់ខ្សោយ (អាយុវត្ថន) ពានដល់ (ការលេះ) ការតាក់តែង ។ ការដែលសង្គ្រារទាំងឡាយដល់នូវអាការប្រប្រលេខោ មានអាការដែលបិតចេរមិនបាន ឈ្មោះថា វិបិណ្ឌាម ។

ពាក្យចា (ការលេះ) ការសម្ងាត់ថាមាំទាំង (ផ្តុំសញ្ញា) ពានដល់ (ការលេះ) សេចក្តីប្រកាណ់ចា ជារបស់មាំទាំង ។ ពាក្យចា (ការលេះ) និមិត្ត ពានដល់ ការលេះ សេចក្តីប្រកាណ់ខុសទូរសង្គ្រារទាំងឡាយ ដែលទាក់ទងនឹង យន (ភាពជាងុំ) មានសម្បាយនេះជាជើម និង ដោយការកំណត់តាមកិច្ចរបស់ខ្លួន ។

ពាក្យចា (ការលេះ) បណ្តិចិ ពានដល់ (ការលេះ) បណ្តិចិ មានភត៌ជាជើម មាននិយចា (ការលេះ) ភារ់ដែលមានចិត្តបង្កើនទេការសង្គ្រារទាំងឡាយ ដោយអំណាច់តណ្ហា ។ ពាក្យចា (ការលេះ) ការប្រកាណ់មាំ (អភិវិះស) ពានដល់ (ការលេះ) អត្ថាមុទិន្ទិ ។ ការពិចារណាចម្លៀដែលប្រព្រឹត្តិភូមិក្នុងក្នុង ៣ ទាំងអស់ដោយជារបស់មិនឡើង ជាមុន្ទជាជើម ឈ្មោះថា អធិប្បញ្ញាជម្លឺបស្សនា ។

ពាក្យចា (ការលេះ) សេចក្តីប្រកាណ់មាំដោយការប្រកាណ់ថាជាសារ់ ពានដល់ លេះបង់សេចក្តីយើង្វុខ្ពស់ដោយការប្រកាណ់ថាជាសារ់ក្នុងសង្គ្រារទាំងឡាយ ដែលមិនមានសារ់ ។ ឈ្មោះថា យថាក្នុងញ្ហាបានទស្សន ពានដល់ អនុបស្សនា មានអនិច្ចាមុបស្សនាដើម្បី ដែលដល់នូវភាពមាំហើយនោះនៅ ។ អាចាយក្នុក

ខោះពោលថា ពានដល់ ឧទយ្យូយញ្ញាណ ។ អាចារមួយចុកទៀតពោលថា ពានដល់ ញ្ញាណទី ៩ យើងនាមរូបរាយទាំងបច្ចុះយ ។ សេចក្តីប្រការៗមាំថា ” លោក កើតឡើងត្រមហ៍បើយ ដោយអំណាចទៅត្រង់សុរោះសាងឡើងជាដោដើម ” ឈ្មោះថា ការប្រការៗមាំដោយសេចក្តីវិញ (សម្រាបាកិនិរស) ។ អាចារមួយចុកខ្លះពោលថា ពានដល់ ការប្រការៗមាំថាជាថាចំស្សនី ថាលើឯង ។ អាចារមួយចុកទៀតពោលថា ការដល់ទូវការសង្ឃឹះយ ដែលប្រព្រឹត្តទៅក្នុងនំយចា ” អហោសី នូ ខោ អហំ អតិភម្ពទានំ ” ក្នុងកាលជាអតិតិយេងពានកើតបើយ ឬបី ! ផ្លូវចេះជាដើម ឈ្មោះថា ការប្រការៗដោយអំណាចទៅការរិញ្ញឯង ។ ការប្រការៗដោយការប្រុងទំនល់ដ៏គ្មានសង្ឃារទាំងឡាយ ឈ្មោះថា ការប្រការៗដោយសេចក្តីអាលំយ (អាលយកិនិរស) ។ តណ្ហាន ឈ្មោះថា អាលំយ ត្រាង់មានពាក្យិយាយចា ” អាលយរតា អាលយសមុទ្ធតា ” ជាប់ជីពាក់បើយត្រាង់អាលំយ វិករយ បើយត្រាង់អាលំយផ្លូវចេះ ។ អាចារមួយចុកទៀតពោលថា តណ្ហានេះនឹង ឈ្មោះថា អាលយកិនិរស ត្រាង់ប្រព្រឹត្តទៅដោយអំណាចសេចក្តីប្រការៗក្នុង ទ្វាងទាំងឡាយ មានចក្ខុទ្វាងជាដើម និង ក្នុងការមួលឯកទាំងឡាយមានរូបជាដើម ផ្លូវចេះ ។

ញ្ញាណ ដែលពានដើងថា ” សង្ឃារដែលកាំងទៅយ៉ាងនេះនោះ រំមង្គរុល់បង់ទៅ ” ឈ្មោះថា បងិសសង្ឃារនូបសុវត្ថា ។

ឈ្មោះថា ការមិនពិចារណា ពានដល់ អកុសលធិទាំងឡាយដែលមាន មោហ៌ជាបទដ្ឋានជាបងិបក្ខដល់ការពិចារណាយ ត្រង់ទូទានឈ្មោះថា វិវិឌ្ឍ៖ ត្រាង់ទៅត្រសចាករវិដ្ឋេះ ការប្រព្រឹត្តិទេវដោយការតាមពិចារណាយិញ្ញ ពោលគឺ ការជាមួកមានចិត្តបង្កាន់ទៅក្នុងវិវិឌ្ឍ៖នោះ ឈ្មោះថា វិវិឌ្ឍនូបសុវត្ថា ពានដល់ សង្ឃារបេក្ខាបញ្ញាណ និងអនុលោមញ្ញាណ ។ ឈ្មោះថា សេចក្តីប្រការៗមាំដោយ

សំយោត ពានដល់ ការប្រកាសំខ្លួនសង្គារទាំងឡាយដោយអំណាចនៃការប្រកប ។

ពាក្យចា ដែលមានទីតាំងតែមួយជាមួយមិត្តិ គឺ ដែលមានទីតាំងជាមួយគ្នា តើត្រូវមិត្តិនិងមានទីតាំងតែមួយជាមួយគ្នាដោយការលេប់បង់ (ព្រមជាមួយមិត្តិ) ។ ពាក្យចា (កិលេសទាំងឡាយ) ដែលប្រាកត្រាត លោកពោលប្រូបធៀបជាមួយកិលេសទាំងឡាយដែលត្រូវសម្រាប់ដោយមត្តជាន់លើ ។ ឯីការចែកដោយប្រការដែល កិលេសទាំងឡាយដែលទស្សន៍ (សោភាបត្តិមត្ត) គិត្យិលេបង់ កំណើនាទៅ ប្រាកត្រាតជាងកិលេសដែលមត្តទី ២ (សកម្មភាគមត្ត) គិត្យិលេបង់ ។ បន្ទាន់ អណុសហកតានំ ប្រុថា យ៉ាងលើក ពាក្យនេះ លោកពោលប្រូបធៀបជាមួយកិលេសដែលត្រូវសម្រាប់ដោយមត្តជាន់ប្រាម ។

ពាក្យចា កិលេសទាំងឡាយទាំងពីរ ពានដល់ កិលេសទាំងឡាយដែលនៅសល់ ។ ព្រោះថា កិលេសទាំងឡាយដែលមត្ត ៣ មានបច្ចុប្បន្នជាថីម លេបង់ ពានហើយ អរហត្ថមត្តមិនត្រូវលេបនៅឡើតែ ។

ពាក្យចា រំែងប្រព្រឹត្តទៅព្រមដើម្បីការមិនត្រូវក្រហាយនៅចិត្ត ជាថីម មាននំយចា សិល រំែងមានដើម្បីជាប្រយោជន៍ដល់ការមិនត្រូវក្រហាយនៅចិត្ត ព្រោះមានពាក្យនិយាយចា សំវែរ អវិប្បជិសារត្តាយ សំវររំែងមានដើម្បី ប្រយោជន៍ដល់ការមិនត្រូវក្រហាយចិត្ត និងចា “ អវិប្បជិសារត្តានិ ខោ អានទូក្តុសលានិ សិលានិ ” ម្នាលភាពទូក្តុសលសិលទាំងឡាយមានការមិនត្រូវក្រហាយចិត្តជាប្រយោជន៍ ផ្ទចេះ ។

ណូនាំ រំែងប្រព្រឹត្តទៅព្រមដើម្បីបានជាប្រើបាន ព្រោះមានពាក្យចា អវិប្បជិសារ ពាមុជ្ជជ្រាយ ។ ” យោនិសោ មនសិការកោតា ពាមុជ្ជ ជាយកិ ” ការមិនត្រូវក្រហាយចិត្ត រំែងប្រព្រឹត្តទៅព្រមដើម្បីប្រយោជន៍ដល់បានជាប្រើបាន ។

កាលមនសិការដោយឧបាយត្រវាំង ពាមេដ្ឋរំមងកើតឡើងផ្ទួច្ចះ។ ឈ្មោះថា រំមងប្រព្រឹត្តទៅត្រមដើម្បីបិតិ ព្រោះមានពាក្យសខ្ពស់ថា ពាមុជ្រ ិតិយា ។ “ បមុទិតស្ស ិតិ ជាយកិ ” ពាមេដ្ឋប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីបិតិ ។ បុគ្គលម្នកមានចិត្តត្រជាក់រំមងកើតបិតិផ្ទួច្ចះ ។ ឈ្មោះថា រំមងប្រព្រឹត្តទៅត្រមដើម្បី បស្បិទ្ធិ ព្រោះមានពាក្យសខ្ពស់ថា ិតិ បស្បទ្ធយ ។ “ ិតិមនស្ស កាយោ បស្បម្បុទិ ” ិតិរំមងប្រព្រឹត្តទៅត្រមដើម្បី បស្បិទ្ធិ ។ កាយរបស់បុគ្គលមានចិត្ត ប្រកបដោយបិតិ រំមងសូបំងាប់ផ្ទួច្ចះ ។ ឈ្មោះថា រំមងប្រព្រឹត្តទៅត្រម ដើម្បីសោមនស្ស ព្រោះមានពាក្យសខ្ពស់ថា បស្បិទ្ធិ សុខភាយ ។ “ បស្បទ្ធកាយោ សុខ នៅយកិ ” បស្បិទ្ធិរំមងប្រព្រឹត្តទៅត្រម ដើម្បីប្រយោជន៍សុខ បុគ្គលដែលមានកាយសូបំងាប់ហើយ រំមងសោយសុខផ្ទួច្ចះនឹង ។

កុងពាក្យថា ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់សុខ រំមងសោយសុខ ” ឯុទ្ធនេះ ត្រួចត្រាសំពេះសោមនស្សថា ” សុខ ” ។ ពាក្យថា ដើម្បីអាស់វន គិត ដើម្បី អាស់វនេះនៃមាតិ ។ សេចក្តីថា ពិតហើយកាលសុខដែលមិនមានអាចិស សម្រេចហើយ សមាជិកសម្រេចផ្ទួច្ចាប់ ព្រោះមានពាក្យសខ្ពស់ថា ” សុខនៅ ិត្ត សមាជិយកិ ” ិត្តរបស់អ្នកមានសុខ រំមងតាំងមាំផ្ទួច្ចះ ។ ព្រោះផ្ទួច្ចះ ទីបមានការសម្ងាត់ថា សិលប្រព្រឹត្តទៅត្រមដើម្បីអាស់វនេះ គិតដើម្បីភាពរហ័ស រហូន និង មានកម្មាធងនៃមាតិ ។ ពាក្យថា ដើម្បីការវា គិត ដើម្បីសេចក្តី ចម្រើននៃមាតិនោះនឹង ។

ពាក្យថា ដើម្បីការធ្វើឱ្យប្រើបន្ថែម គិត ដើម្បីការធ្វើវិញ ។ ពាក្យថា ដើម្បីធំ ដែលជាគ្រឹងប្រជាប់ គិត រំមងប្រព្រឹត្តទៅត្រម គិត ដើម្បីធំដែលជាគ្រឹង ពាក់តែង ដោយការបន្តិតឡើងទូរគុណ មានសទ្ធិត្រួយៗជាដើម ដែលជាគ្រឹង

ប្រជាប់របស់សមាជិកទេរ៉ា៖នឹង ១

ពាក្យចា ដើម្បីបរិភ្ជារ គឺ រថែងប្រព្រឹត្តទៅក្រោម ដើម្បីជាបរិភ្ជារនៃសមាជិកទេនេះ ដោយការសម្រេចនៃធិនដែលជាសម្បារ៖ (អង្គប្រកប) របស់សមាជិកមាន អវិប្បុដិសារ៖ (ការមិនគោរកហាយចិត្ត) ជាដើម ។

ព្រោះថា សំណុចា ហិរញ្ញារ ក្នុងទីនេះ មានសេចក្តីសម្អាល់ថា សម្បារ៖ ឬ បច្ចុះយោ គឺជាបច្ចុះយោ សម្បារ៖ ផ្ទចក្នុងប្រយោតថា “ យេវកិចិមេប្បជិត ដើរិកហិរញ្ញាក សមុទ្ធនេតរោ ” ហិរញ្ញារ (គឺ សម្បារ៖ បានដល់ បច្ចុះយោ) នៅឯណិតិក ដែលបញ្ជីជិតគឺផ្សេងរកមក ដូចខ្លះជាដើម ។

សំណុចា បរិភ្ញារ លោកពោលថា មានអត្ថថា ជាគ្រឹងប្រជាប់ ដូចក្នុងប្រយោគថា “ រថេ សិលបរិភ្ញារ ” នៅ មានសិលជាបរិភ្ញារជាដោដើមក៏ពាន់ , មានអត្ថថា បរិវារ (គ្រឹងថាមពេរ) ដូចក្នុងប្រយោគថា “ សត្វហិ នគរ បរិភ្ញារហិ សុបរិភ្ញាត្ហ ហោតិ ” នគរដែលហាំទួលូហើយដោយបរិភ្ញារនគរ ព័យ៉ាង ផ្សេងៗជាដោដើមក៏ពាន់។ តែក្នុងនីមួយៗដែលពោលពាន់ថា “ មានអត្ថថា សម្ងារ៖ (គិបចុះយ) ” ព្រោះជាគ្រឹងប្រជាប់ និងបរិវារ លោកភាគំយកម្យាង់ ធ្វើដៃ ក្នុង ។ ពាក្យថា ដើម្បីបរិវារ គឺ រំមែងប្រព្រឹត្តិថែទាំដើម្បីបរិវារសម្រាត្ហ ដោយខ្សោសម្រេចដីវិសេសមាន សតិ វិរិយៈ ជាដោដើម ដែលជាបរិវាររបស់សមាជិក ព្រោះជាមួលហេតុនោះនេះ ។ ពាក្យថា ដើម្បីភាគបរិបុរាណ៍ គឺ រំមែងប្រព្រឹត្តិថែទាំប្រចាំ ដើម្បីភាគបរិបុរាណ៍នៃសមាជិក ដោយខ្សោសម្រេចភាគបរិបុរាណ៍ គឺ ការខ្សោសម្រេចរសិភាព និង និរាល់និរភាពជាបន្ទាន់នៅវិបសុប្បន្ន ។

លោកអាចារ កាលសម្បិនសមាជិជែលមានភាពបរិសុទ្ធតាមូល ដែលមានភាពបរិបុរាណៗដោយអាការទាំងពីរយ៉ាងនេះហើយ ត្រួវនេះ បណ្តុះនឹងសម្បិនទីរបុរាណធនទាំងឡាយ ដែលមានសិលជាមូលមានសមាជិជាបទអ្នក ដោយក្រោះ

ពាណិជ្ជា “ សមាបិតោ បជានាតិ បស្ថុតិ ។ ហើ ។ វិកតា វិមុច្ចតិ ” បុគ្គល
ដែលមានចិត្តតាំងមាំរមេងដីង រមេងយើង កាលដីង កាលយើង តាមសេចក្តី
ពិត កំរួមដីផ្លូវណាយ កាលនៅផ្លូវណាយរមេងត្រាសចាកកប្រែក ត្រាង់ត្រាស
ចាកកប្រែក ចិត្តក្រួចជុក ទីបញ្ហាលម្ធាត “ ដើម្បីសេចក្តីផ្លូវណាយនៅម្វាត់
អីចុះជាដីម ។

ពិតហើយ កាលលោកបានសម្រួលទីនឹង (ការឡើយណាយ) ហើយ
យថាក្នុងព្យាបាលស្ថិស (ការយើង គឺការដឹងចាមសេចក្តីពិត) ដែលជាបន្ទាន់
នៃនឹង (ព្យាបាលនៅទៅ) កំលោកបានសម្រួលហើយ ព្រមទាំងបើយថាក្នុងព្យាបាល-
ទស្សន់នៅទៅមិនមាននឹងទាំងសម្រេចមិនបាន ។ លោកអាចចូលចិត្តទាំងនេរយោ
មាននឹងទាំងដើម ដោយសារ៖ តែម្រោង ។ តាក្យចា យថាក្នុងព្យាបាលស្ថិស
គួរឱ្យនឹងទៅដំឡើងការយើងទាមរយៈបញ្ជាផ្ទៃយោ គឺជាបច្ចា គួរឱ្យអធិការ
នៅ លោកអាចចូលចិត្តសម្រួលទីនូវប្រយោជន៍របស់សិលដែលមានអមតមហានិញ្ញានជាបី

តិច្ឆុរៈនេះ លោកអាចាយសម្បងសភានៅដែលជាសិល ក្នុងធំទាំងឡាយ មានបហាន់ជាអើម ទីបន្ទីមពាក្យថា “ ឯណ្ឌ ៣ ” ផ្លូវចុះជាអើម ក្នុងធំទាំងឡាយនៅ៖ ការលេះ បានដល់ ការរលក់ គឺ មិនកៅតិត្រីឃ លេយ្យៗថា បហាន់ , ព្រាត់
ពេតុនោះ លោកសំដែរឲកភាពជាការសាធារណៈនៃបហាន់នោះ (គឺ ឱ្យប្រើថា
ការលេះ) ទីបនាល័យថា “ លេយ្យៗថា ធម៌ណា ១ ហេតុថា បហាន់ មិនមាន ”
ផ្លូវចុះ ១ ម្យានត្រីត បហាន់ នោះមានការយើងឯងម៉ែន កំដោយប្រការនៃពាក្យ
របស់ខ្ញុំ ម្នាស់បានសំណូនាន់នៅពេលប្រកាយនោះឯង ។

ពិតເហើយ ការលេខនៅសាស្ត្រ រមេងសមគ្គរលូ ដូចដែលបានពោលហើយ។
ពាក្យថា ការលេខនៅទេះ ៩ បានដល់ ការលេខដែលបានពោលឡើង យើងនេះថា

“ ការលេបណាកិត្តាត ” ការលេប “ អទិន្ទាទាន ” ជាដើមនៅ ១ ។ ពាក្យចា នៃកុសលិធីនៅ ១ គឺនេះកុសលិធីនៅ ១ យ៉ាងនេះ គឺការលេបណាកិត្តាត ជាការចូលទៅត្រួចត្រូវដឹកដោយអត្ថថា ជាទិភ័យនៃកុសលិធី មានមេដ្ឋាមជាដើម ។ ការលេបអទិន្ទាទាន ជាការចូលទៅត្រួចត្រូវដឹក ដោយអត្ថថា ជាទិភ័យនៃ កុសលិធីមានចាត់ជាដើម ។ ពាក្យចា ដោយអត្ថថាដើម គឺ ដោយភាពជាទិភ័យ ។ លោកអាណាព្យាប័នធគីឡុកក្នុងចិត្តថា ពិតហើយ កុសលិធីនេះមាន ការលេប ខិះមានបាន កាលកុសលិធីនេះមិនមាន ការលេបកិច្ចមាន ការលេបនោះនេះខិះ បានទូរការដែលគីឡុកនឹងពាល់បានចាំបាច់ “ ជាទិភ័យ ” នៃកុសលិធីនេះដូចម្នេះ ហើយខិះបានដែលដល់ ការលេបណាកិត្តាត ជាដើមនៅថា ជាការតាំងទុកដោយ លូ ដោយមិនធ្វើឱ្យបានបញ្ចប់ (ក្នុងវិសុទ្ធិមត្ត “ ដោយមិនធ្វើសេចក្តីឱ្យខ្សោតខ្សោយ ”) ត្រូវបានទូរតាមចិត្តថា ធម៌ទាំងឡាយ មានបានកិត្តាតជាដើម មានក្នុងសន្តានណាតា កំជាប់ត្រូវបានបញ្ចប់ ។ សូមឱ្យក្នុងការលេបមិនដែល កំមានពាក្យ ដែលគីឡុកពេលយ៉ាងនេះ ។ លោយនៅថា ការតាំងចិត្តទុកដោយលូ បានដល់ ការ តាំងចិត្តទុកដោយប្រៀបាត ឬ បានដល់ ការសង្គម ។

ពាក្យចា ធិះ ៤ យ៉ាងក្រោពីនេះ អធិប្បាយថា ធិះ ៤ យ៉ាង មានរវរមណី (ការរៀបចាក) ជាដើម ។ មិនមែនត្រឹមតែបញ្ជាតិ ដូចជាបាននេះ (ការលេប) ទេ ។ ពាក្យចា ចាកទោសនៅ ១ គឺចាកទោស មានបានកិត្តាតជាដើមនៅ ១ ។ ពាក្យចា (ដោយអំណាច នៃការសង្គម) ទោសនៅ ១ គឺ ដោយអំណាច នៃការការពារទោស មានបានកិត្តាតជាដើម ឬ ដោយអំណាច នៃការសង្គម នៅ ១ ។ ពាក្យចា ដោយអំណាចចេចតនាដែលសម្បរូបុន្តែដោយការរៀបចាក និងការសង្គមទាំង ២ នេះ គឺ ដោយអំណាច នៃចេចតនាដែលសម្បរូបុន្តែជាមួយ ការរៀបចាកទាំងឡាយ ត្រូមទាំងសំរាបមិះទាំងឡាយ ។

ពាក្យថា នៃបុគ្គលដែលមិនយានកន្លងទោសទោះៗ មាននៅយចា ធម៌ ឬ
យោងគ្រាបើនេះ លួយាន់ចា លោកពាលសំដៈយកការដែលមាននៅ នៃការ
ប្រព្រឹត្តិទេរបស់ចិត្ត ដោយអំណាចនៃបុគ្គលអ្នកមិនយានកន្លងទោស មាន
ធមាតិតាតជា ដើមទោះ ឬ ឬប្រជុំធម៌ ប្រាជ័យចោរ ទីបមានអធិប្បាយថា
រំមងរកចន សូម្រឿក្សងខណែដែលមួយជាមួយគ្នា ។

(ចចមហាផីកា)

କାଟାଣେବୁଦ୍ଧି ଏବଂ କାଟାପ୍ରଚ୍ଛବିଲୋଜିକ୍ସିଟି

ចំណែកបញ្ជាកម្មដែលថា អើយភាកាណសោរូង និង អើយភាកាណធ្វើរដ្ឋនៃរបស់សិលនោះ ខ្ញុំម្ចាស់នឹងពាល់បញ្ជាកម្មនោះដូចតទៅ ការដាច់សិលជាអើយភាកាណសោរូងរបស់សិល សិលមិនដាច់ជាអើយ ជាពាកាណធ្វើរដ្ឋនៃរបស់សិល ។

କ୍ଷାଣନ୍ତେବୁଲ୍ସେନ୍ଟ୍ସ

ឯការដាច់សិលជាអើមទេវា៖ លោកស្រីបែកការបែកឆ្លាយ (នៃសិល)
ដែលមានលាក និង យសជាអើម ជាបេក្ខុម្យាង ៩ ដោយមេចុនសំយោគ ពី
ប្រការ ជាបេក្ខុម្យាង ៩ ។

ពិតហើយ សិក្សាបទក្នុងចំណោកខាងដើម បុ ក្នុងចំណោកខាងចុង ក្នុងអាហាហតិទាំង ៣ កន្លែង របស់ភីក្តុណាទាម្មាយហើយ សិលរបស់ភីក្តុ នៅ៖ ឈ្មោះថា ជាសិល ជាថំបូងសំណើជាថំបូងជាម្មាយក្នុង ។ ចំណោកសិក្សាបទរបស់ភីក្តុណាទាម្មាយក្នុង ចំណោកកណ្តាល សិលរបស់ភីក្តុ នៅ៖ ឈ្មោះថា សិលផ្លូវ ដូចជាសំណើដែលផ្លូវនៅត្រង់កណ្តាលផ្លូវ ។ សិក្សាបទរបស់ភីក្តុណាទាម្មាយ ២ ។ ៣ សិក្សាបទ នៅតាម លំដាប់ សិលរបស់ភីក្តុ នៅ៖ ឈ្មោះថា ជាសិលពាណាល ផ្លូចមេគោរដលខ្លួនមាន ពណិត្យហាម បុខ្ចោនឃុំណាមួយ មានពណិត្យខ្លួនខ្លួនមួយ ខាងក្រោម និងនៅត្រង់ពេជ្ជាមួយ ដូចជាមេគគោរដលខ្លួនមាន ។ សិលរបស់ភីក្តុណាទាម្មាយខ្លួចខ្លួន សិលរបស់ភីក្តុ នៅ៖ ឈ្មោះថា សិលពត្រុស ផ្លូចជាមេគគោរដលខ្លួនលាយទៅដោយពណិត្យខ្លួនខ្លួនមួយ សិល ជាថំបូងជាឡើម ដោយការបែកក្នុយ (នៃសិល) ដែលមានលាកជាឡើមហេតុ រួមងារ មានដោយប្រការផ្លូវខ្លួន ។

មនុស្សនៃយោគ ៧

(ចំណែកសិលដាច់ជាជីម) ដោយអំណាចមេចុនសំយោគ ពី កុហិរ្យជាបង្កើតឡើនេះ :

ពិតហើយ ព្រះមានព្រះភាគត្រាសំទុក (ក្នុងមេចុនសំយោគស្សគ្រោះ) ១១ :

១ . “ ម្នាលព្រាយុណ៍ សមណ៍:ភី ព្រាយុណ៍ភី បុគ្គលិណាមួយក្នុងលោកនេះ បេង្ញា (ខ្ញុនថា) ជាភ្វាយុទ្ធរិពិត ១ ពានដោយការប្រកបកិរិយាដែលបុគ្គលិនោះពីរនាក់ ហើយតូចឲ្យនឹងជាមួយមាតុគ្រាម មិនមែនជាបាន៖ទេ , ព្រះនេះវិករកយោយការចូកចែម ការខាត់ពណិ ការឱ្យជួរឯកិច្ច ការគក់ប្រជាធិនេះមាតុគ្រាមដែលគិរករកយស្រឡាត្រូវ និង ដល់នូវការសហ្មាយចិត្តដោយការបង្រៀនមាតុគ្រាមនោះ ម្នាលព្រាយុណ៍ សូមឱ្យការិករកយោយការបង្រៀនមាតុគ្រាមនោះ របៀបជាការដាច់កំពាន ផ្ទះកំពាន ពាណាលកំពាន ព្រឹសកំពាននៃព្រាយុទ្ធរិពិត:របស់សមណព្រាយុណ៍នោះ ម្នាលព្រាយុណ៍ សមណព្រាយុណ៍នោះ តចាគតពហ័ថា គេប្រព្រឹត្តព្រាយុទ្ធរិពិត:មិនបិសុទ្ធប្រកបដោយមេចុនសំយោគ រំះដឹងមិនរួចធុកចាកជាតិ ជាក មរណ៍: ១ ល ១ តចាគតពាណាលពានថា គេមិនអាចរួចធុកចាកទុកបានឡើយ ” ។

២ . “ ម្នាលព្រាយុណ៍ សេចក្តីដែននៅមានឡើក សមណ៍:ភី ព្រាយុណ៍ភី បុគ្គលិណាមួយក្នុងលោកនេះភី ដែលបេង្ញា (ខ្ញុនថា) ជាភ្វាយុទ្ធរិពិត ១ ពានដោយការប្រកបកិរិយាដែលបុគ្គលិនោះពីរនាក់ ហើយតូចឲ្យនឹងជាមួយមាតុគ្រាម មិនមែនជាបាន៖ទេ , ទាំងសូមឱ្យ (មិនដល់) នូវការិករកយចូកចែម ១ ល ១ នៃមាតុគ្រាម តែថា នៅសិចចំអកលេង កំប្រឈងលេងជាមួយមាតុគ្រាម គិរករកយោយការសិចចំអកជាជីមនោះ ១ ល ១ តចាគតពហ័ថា គេរំះដឹងមិនរួចធុកចាកទុកបានឡើយ ” ។

៣ . " ម្នាលព្រាយឲ្យណា សេចក្តីដែលនៅម៉ោងទី៣ សមណ៍:តី ព្រាយឲ្យណាតី បុគ្គលិណាមួយក្នុងលោកនេះ:តី ឬផ្ទា (ខ្លួនចា) ជាប្រព័ន្ធឌីរិភាគ ។ បានដោយការប្រកបកិរិយាដែលបុគ្គលិនៅពីរនាក់ ហើយគឺឱ្យនៅជាមួយមាតុគ្រាម មិនមែនជាបាន:ទេ , ទាំងមិនដល់នូវការវិភាគយថ្នាក់ថ្នែម ។ ល ។ នៅមាតុគ្រាមទាំងមិន (ដល់នូវ) ការសិចចំអក សិចលើដំបូងជាមួយមាតុគ្រាម តែចាំនៅសម្រួល នៅមិនមាតុគ្រាមនោះដោយត្រូវក (របស់ខ្លួន) គឺវិភាគយដោយការមិននៅ: ។ ល ។ តម្រូវការពេលចា គេរំមែនមិនរួចធុកចាកទុកបានទីឱ្យ ។

៤ . " ម្នាលព្រាយឲ្យណា សេចក្តីដែលនៅម៉ោងទី៣ សមណ៍:តី ព្រាយឲ្យណាតី បុគ្គលិណាមួយក្នុងលោកនេះ:តី ឬផ្ទា (ខ្លួនចា) ជាប្រព័ន្ធឌីរិភាគ ។ បានដោយការប្រកបកិរិយាដែលបុគ្គលិនៅពីរនាក់ ហើយគឺឱ្យនៅជាមួយមាតុគ្រាម មិនមែនជាបាន:ទេ សូម្បីទាំងមិនដល់នូវការវិភាគយថ្នាក់ថ្នែម ។ ល ។ នៅមាតុគ្រាម ទាំងមិនដល់នូវការសិចចំអក ។ ល ។ ជាមួយមាតុគ្រាម ទាំងមិនដល់នូវការមិន មាតុគ្រាម ។ ល ។ តែចា ស្ថាប់សំឡែងមាតុគ្រាមសិចក្តី និយាយតី ចេច្ចីងតី រំប្បកយំតី វានៅក្រោដព្យាយាំង ឬ វានៅក្រោកំដែងតី គឺវិភាគយដោយសំឡែងនៅ: ។ ល ។ តម្រូវការពេលចា គេរំមែនមិនរួចធុកចាកទុកបានទីឱ្យ ។

៥ . " ម្នាលព្រាយឲ្យណា សេចក្តីដែលនៅម៉ោងទី៣ សមណ៍:តី ព្រាយឲ្យណាតី បុគ្គលិណាមួយក្នុងលោកនេះ:តី ឬផ្ទា (ខ្លួនចា) ជាប្រព័ន្ធឌីរិភាគ ។ បានដោយការប្រកបកិរិយាដែលបុគ្គលិនៅរួមគ្នាផីរនាក់ ហើយគឺឱ្យនៅជាមួយមាតុគ្រាម មិនមែនជាបាន:ទេ សូម្បីមិនវិភាគយក្នុងការថ្នាក់ថ្នែម ។ ល ។ របស់មាតុគ្រាម សូម្បីមិនសិចចំអកលើដំបូង ។ ល ។ ជាមួយមាតុគ្រាម សូម្បីមិនដល់នូវការក្រឡៀកមិនលមាតុគ្រាម ។ ល ។ សូម្បីមិនដល់នូវការស្ថាប់សំឡែងរបស់មាតុគ្រាមចេច្ចីងតី ។ ល ។ តែនៅកាមិនីកដល់ការឆ្លាប់សិច ការនិយាយលើដំបូងជាមួយមាតុគ្រាម ក្នុងកាលមុន គឺវិភាគយក្នុងរៀងចាស់នោះ ។ ល ។ តម្រូវការពេលចា គេរំមែន

មិនរចធ្លាកកទេក្នុងបានឡើយ ” ។

៥ . “ ម្នាល់ត្រាបូណ្ឌ សេចក្តីដឹងទៅមានឡើត សមណ៍:ភី ត្រាបូណ្ឌភី
បុគ្គលិជាមួយក្នុងលោកនេះភី ប្រឹត្តា (ឧទមា) ជាព្យាបូចវិធិត ។ ពនៃដោយ
ការប្រកបកិរិយាដែលបុគ្គលនេរឲ្យមត្តាតីរនាក់ ហើយគប្បីនៅជាមួយមាតុគ្រាម
មិនមែនជាបាន:ទេ ។ ល ។ សូមឱ្យមិនតាមទីកន្លែកដែលការដែលធ្វាប់សិច និង ការ
និយាយលេងជាមួយមាតុគ្រាមក្នុងកាលមុន តែតែយើងបាបី បុគ្គរបស់
គប្បាហីដែលជាអ្នកបិបូណ្ឌដីដោយកាមកុណា ៥ ខម្រិះខ្លួនជាសិច គឺករាយក្នុង
ការបម្រើរបស់គប្បាហី បុគ្គរបស់គប្បាហីនេះ ។ ល ។ ឥចាកតពោលថា គេ
រំលែកមិនបច្ចុប្បន្នថាកន្លែកបានឡើយ ” ។

ព . “ ម្នាល់ត្រាបូណ៍ សេចក្តីដែលនៅម៉ានេខៀត សមណ៍ភី ត្រាបូណ៍ភី
បុគ្គលិកជាមួយក្នុងលោកនេះភី ដែលបេងជា (ឧទមា) ជាព្រៃបូចរិភិក ។ នាន
ដោយការប្រកបកិរិយាដែលបុគ្គលិកវ្យមត្តាតីរនាក់ ហើយតុល្យនៅជាមួយមាតុ
គ្រាមមិនមែនជាបាន៖ ៩ សូម្យីមិនយើងគេបាន ឬ បុគ្គលិកបាន ឬ ១ ឬ
បង្រិខ្ទុន ឬ ២ ។ តែមា ប្រព្រឹត្តព្រៃបូចរិយៈព្រម្ពានេវិកាយណាមួយ ដោយ
សូម្យីមា យើងនឹងនានជាមួស់នេះ បុជានេះអង្គិភាពជាមួយដោយសិលនេះ ដោយ
កប់នេះ ឬ ដោយព្រៃបូចរិយៈនេះ គឺករាយសហរដ្ឋិត្ត ដល់នូវការសហរ
ដ្ឋានដោយភាពជានេះគារ៖ ម្នាល់ត្រាបូណ៍ សូម្យីដោយការវិករាយក្នុងភាពជា
នេះគារ៖ គឺ ជាការធានសិលក់នាន ផ្លូវកំណែ ពាណាលកំណែ ព្រៃសកំណែ នៃ
ព្រៃបូចរិយៈ ” * ផ្លូវកំណែ ។

ភាពនៃសិលផែលជាសិលដាចជាជីម គប្បែរជាបចា លោកសង្គ្រោះដោយការបែកច្ញាយ (នេសិក្តាបទ) ផែលមានលាកជាជីម ជាបេតុ ៩ ដោយមេច្ចឹង -

* អង្គភាពនិកាយ សត្វកនិតាត ។

សំយោគ ពេលប្រការ ៩ ផ្ទចពោលមកនេះនៅ ។

នាយកដ្ឋានអនុបត្រិត

ចំណែកសិល ដែលជាសិលមិនជាថាដីម លោកសរុប្បោះដោយការមិន
បែកឆ្លាយនៃសិក្សាបទទាំងឡាយដោយប្រការទាំងពីរប្រការ ៩ ដោយការសំឡែង
នូវសិក្សាបទទាំងឡាយដែលគូរចិត្តថ្មី ចំពោះសិក្សាបទ ដែលបានបែកឆ្លាយ
ហើយ ដោយប្រការ ៩ ដោយការមិនមានមេចុនសំយោគ ពេលប្រការ ៩ ដោយ
សេចក្តីល្អដួងឡើត គឺ ដោយការមិនកើតឡើងនូវបាបិជ្ជម៉ោងទាំងឡាយ ឬចិត្ត
កោដ ឧបនាទ មក្ខ បណ្តាស តស្រាប់ មច្ចិន មយា សាថេយ្យ ចម្ល សារមួ
មាន អភិមាន មន បមាន ជាដីមប្រការ ៩ , ដោយការកើតឡើងនូវគុណ
ទាំងឡាយមាន អបិត្របាត សន្តិជាតា និង សលេខភាពជាដីមប្រការ ៩ ។

ពិតហើយ សិលទាំងឡាយណាមិនបែកឆ្លាយប្រពោះលាកជាដីមតី សូមើបែក
ឆ្លាយដោយទោស គឺ សេចក្តីប្រមាន តែសំឡែងហើយតី ដែលមេចុនសំយោគ ឬ
បាបិជ្ជម៉ោង កោដ និង ឧបនាទ ជាដីម មិនចូលមកនូវមាយចេញតី សិល
ទាំងឡាយនៅ៖ លោកហេវិចា ខណ្ឌ (មិនជាថា) , មច្ចិន (មិនចម្លេះ) ,
អសពល (មិនពាល) , អកម្មាស (មិនពញ្ជុស) ដោយប្រការទាំងពីរ និង
សិលទាំងឡាយនៅ៖ ឈ្មោះថា កុដិស្ស ប្រពោះឡើកពាណិកកង្វៀ , ឈ្មោះថា
វិញ្ញុបស្សីតុ ប្រពោះភាព ជាសិលដែលវិញ្ញុជនសរសើរ , ឈ្មោះថា អបរមដ្ឋ
ប្រពោះជាសិល ដែលកណ្តាមិនស្ថាបអំផុល និងជាសមាជិសំវត្ថិក ប្រពោះពីរ
ឧបចារសមាជិ និង អប្បនាលសមាជិឱ្យប្រព័ន្ធនៅដោយនាយក ។ ប្រពោះហេតុនៅ៖
ភាពជាសិលមិនជាថាដីមទេ គឺប្រព័ន្ធថា ជាការធ្វើរដង់នៃសិលទាំងឡាយ
នៅ៖ ឯការធ្វើរដង់នេះ នៅ៖ រំមងសម្រេចដោយអាការ ២ គឺ ដោយការយើង

ទោសនៃសិលវិបត្តិ ១ ដោយការយើង្ហានិសិរីនៃសិលសម្បត្តិ ១ ។

ឡាសនៃលទ្ធផល

ក្នុងអាការ ២ យ៉ាងនោះ ទោសនៃសិលវិបត្តិ គួរឱ្យយើង្ហានាមទំយនៃព្រះសូត្រដែលមានពាក្យរដ្ឋីមចា “ ម្នាលកិត្តុទាំងឡាយទោសនៃសិលវិបត្តិរបស់កិត្តុអ្នកទ្រួសិលមាន ៥ យ៉ាង ” នេះម្យាន ម្យានឡើត បុត្តិលអ្នកទ្រួសិល ព្រះការទ្រួសិលជាដោដើមហេតុ រដំបឹងមិនជាទិញពេញិត្តរបស់ទោរតា និង មនុស្សទាំងឡាយ ជាម្នកដែលមិត្តព្រួច្រាប់ទាំងឡាយមិនគួរឱ្យពាល់បង្រៀន ត្រូវលំពាកចិត្ត ព្រះការតីសៀវភៅការទ្រួសិល (របស់ខ្ពស់) ត្រូវត្រូវឱចិត្តព្រះការពាល់សរសើរ (អ្នកដែទេ) ដែលមានសិលទាំងឡាយ ព្រះភាពជាម្នកទ្រួសិលនោះ គេតែងតែជាម្នកមានពណ៌សម្បរសោប្បុន ម្យានឡើត ចាត់ចាត់ជាម្នកមានសម្បស្សែគ្រាតត្រាត ព្រះទាំងពាយទុកមកឱ្យដល់មនុស្សទាំងឡាយដែលយកគ្នរតាមគេអស់កាលយុរ គឺ ជាម្នកមានកត់ពាល់ត្រូវ ព្រះដែលខ្ពស់បានទូលទេយ្យដីរបស់គេមកធ្វើឱ្យទាយកទាំងឡាយមិនមានផលប្រើប្រាស់ ដូចជាសំព័ត៌សំបកត្រូវជាសំព័ត៌ដែលមានសម្បរអនុសម្បស្សែគ្រាតត្រាត ហើយកត់ពាល់ត្រូវដូចខ្លះ ជាបុត្តិលជម្រោះ (ឱ្យបិសុទ្ធ) នានដោយលំពាក ដូចរណ៍លាមកដែលប្រឆ្លាក់មកជាយុរ (លំពាកនិងលើងឱ្យបានស្អាត) ដូចខ្លះ ។ ជាម្នកយាតាតកប្រយោជន៍ទាំងពីរ ដូចជាកំណតាកំណើនិងជាកសព (ដែលយោះទាំងសងខាងត្រង់កណ្តាល ជាបស់លាមក រកប្រយោជន៍មិនបានទាំងក្នុងត្រូវ ទាំងក្នុងស្រុក) ដូចខ្លះ សូមើប្រភាសភាពជាកិត្តុ កំមិនថែនជាកិត្តុ ដូចសក្ខិណាដើរតាមហូនីគោ (សូមើប្រសក្ខិណាកំមិនថែនជាកោ) ដូចខ្លះ ជាម្នកបានម្នានិច្ច ដូចបុត្តិលមានព្រៀរជាមួយបុត្តិលទូទៅ ជាបុត្តិលមិនគួរឡើមត្រា ដូចសាកសព សូមើប្រកបដោយគុណមានសុត់ជាដើម កំមិនគួរដល់ការបួរជាបស់មិត្តព្រួច្រាប់ទាំងឡាយ

ដូចកែងក្នុងព្រៃខ្មៅ មិនគឺរាល់ការបុជារបស់ពួកត្រាយុណ៍ ដាបុគ្គលអភ៌វីក្នុងការសម្រេចទូទៅគុណវិសេស ដូចបុគ្គលផ្តើកខ្ញាក់អភ៌វីក្នុងការយើង្សូប ជាអ្នកត្រាមសេចក្តីសង្ឃឹមក្នុងព្រោះសម្រេច ដូចកែងចណ្តាលត្រានសង្ឃឹមក្នុងរាល់ម្រោគ សូម្រីសម្រាល់ចាន្វុនមានសុខ កំណែងចាំ ជាមនុស្សមានទុក្ខផែរ ព្រោះភាពជាអ្នកមានចំណោកទេទុក្ខ ដែលទ្រង់ត្រាស់ទុក្ខក្នុងអតិថិជនបរិយាយ ។

ពិតហើយ ព្រះមានព្រះភាគជាម្ញាស់ ន្រដៃយើងឱ្យកម្ម និង វិចកច្ចាស់លាស់
ដោយអាការទាំងពួរ កាលន្រដៃសម្បូនុវរទុកដែលគ្មានកេលកល មានការរឿករាយ
ក្នុងសុខ ដូចនានេបាលហើយជាបច្ចុប្បន្ន ដោយហេតុត្រីម៉ែនីកដល់ អាចញាប់
ភាពគ្មានទៅកេលហប្បន្នយុវវិកទៅឡើង ហើយញាប់ការក្រុមេហាបិតគ្មាន ។ ឱ្យ
ប្រព្រឹត្តទៅដែលបុគ្គលទ្រីសិលទាំងឡាយ ជាមួកមានចិត្តត្រកត្រាមាលដោយ
ពម្រិកសុខក្នុងការបិតភាគចបញ្ហាមគុណា និងក្នុងសាមិចិកម្ម (ដែលអ្នកដួងធ្វើ)
មានការថ្វាយបង្កើ ការសម្បូនុវការរបៀបអានជាដើម ទីបន្ទាន់ត្រាស់ (អគ្គិភទ-
បរិយាយសូត្រ) ថា “ ម្នាលកិត្យទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយយើងឱ្យបុទេ នូវគំន់
ក្រើនធដែលទេសចរណ៍ នូវការក្រុមេហាបិតគ្មាន ។ ” កិត្យទាំងឡាយ
ក្រាបទូលថា “ ព្រះក្រុណាប្រះអង្គ យើង ” ន្រដៃត្រាស់ថា “ ម្នាលកិត្យទាំងឡាយ
អ្នកទាំងឡាយសម្ងាត់សេចក្តីទៅរដ្ឋម្មច បុគ្គលគិចចូលទៅអង្គយិប ឬ ឬ ឬ
ទៅដែកខិបទូគំន់ក្រើនធដែលទេសចរណ៍ នូវការក្រុមេហាបិតគ្មាន ។ ដែលនេះជាមួកមានទ្រូវការក្រុមេហាបិតគ្មាន និង បុគ្គលចូលទៅអង្គយិបចេសអង្គូល ឬ ចូលទៅដែកអង្គូលទូវនោងក្បែត្រីយ័
នាងព្រាប្រុណី ឬ នាងគហបតិ ដែលមានចាត់ដោ តាតដើរទៅដែកអង្គូលទូវនោងក្បែត្រីយ័
នាងព្រាប្រុណី និង នាងគហបតិ នោះប្រសិរជាង កាលដែលបុគ្គលចូលទៅ
អង្គយិបក្រើនី ដែកខិបទូគំន់ ។ ល ។ នោះជាទុកប្រះអង្គ ។ ” ព្រះមានព្រះភាគ

ត្រាស់ថា ” ម្នាលកិត្យទាំងឡាយ ព័ត៌មាននេះត្រាប់អ្នកទាំងឡាយខ្សោយបានដី បុគ្គលកបឹងចូលទៅអង្គុយខិប ឬ ដេកខិបគំនរភ្លើង ។ ល ។ នៅប្រសើរជាង សម្រាប់ កិត្យទ្រួស្តីល មានធមិលាមក មានសមាទារមិនស្អាត កាលនឹកដល់ដោយការរង្វីស មានការលាក់ចាំង មិនមែនសមណ៍: តែបេងច្ញាមុខជាដាសមណ៍: មិនមែនព្រហ្មទានីតែបេងច្ញាមុខជាប្រហ្មទានី ជាបុគ្គលសុយក្តុង ទទួលដោក(ដោយកិលស) សេចក្តីនោះប្រាជៈហេតុមី ម្នាលកិត្យទាំងឡាយ ប្រាជៈកិត្យនោះ តបឹងស្អាប់ ឬ ទុកស្រីរដែលស្អាប់ ប្រាជៈហេតុដែលតែបេងច្ញាមុខខិប ឬ ចូលទៅដេកខិបគំនរភ្លើង ជំនោះ (កិតិត) តែប្រាជៈកាយបែកឆ្លាយទេ និងតបឹងដល់អាមេរិក ទុកតិ វិនិច្ឆាតនរក ប្រាជៈហេតុនោះជាបច្ចុះយក់ទេ , ម្នាលកិត្យទាំងឡាយ ចំណោកកិត្យដែលជាអ្នកទ្រួស្តីល មានធមិលាមក មានសមាទារមិនស្អាត កាលនឹកដល់ដោយការរង្វីស មានការលាក់ចាំង មិនមែនសមណ៍: តែបេងច្ញាមុខជាដាសមណ៍: មិនមែនព្រហ្មទានីតែបេងច្ញាមុខជាប្រហ្មទានី ជាបុគ្គលសុយក្តុង ទទួលដោក (ដោយកិលស) នោះ ចូលទៅអង្គុយអង្គុល ដេកអង្គុល នានក្រែក្រើយៗ ។ ល ។ ម្នាលកិត្យទាំងឡាយសេចក្តីនោះប្រព្រឹត្តទេមិនដើរឯជាប្រយោជន៍ ដើរឯសេចក្តីទុកដល់គេអស់កាលយុរអើង ប្រាជៈកាយបែកឆ្លាយទេ គេរីមឱងចូលដល់អាមេរិក ទុកតិ នរក ” ផ្ទើចេះ ។

ប្រាជៈមានប្រាជៈភាគ កាលព្រៃនៃសម្បូនុវទុក មានការបរិភោគកាមគុណ ៥ ដែលទាក់ទងដោយស្អីជាបច្ចុះយ ដែលឧបមាតោយគំនរភ្លើង យ៉ាងនោះហើយ ទីប្រជុះសម្បូនុវទុកដែលមានការអភិវឌិត ការធ្វើអណ្តលិ ការបរិភោគចិវរបិណ្ឌិត វិត្រ តាំង និង វិហារជាបច្ចុះយ ដែលឧបមាតោយខ្សោយបញ្ហាដោយរោមកន្លួយស្តី លីនំពេងដែលមិនមែនជាបច្ចុះយ ដូចដែលមានការធ្វើបញ្ហាដោយរោមកន្លួយស្តី លីនំពេងដែលមិនមែនជាបច្ចុះយ នៅក្នុងនៃជាបច្ចុះយទេ :

ម្នាលកិត្យទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយនឹងសម្ងាត់សេចក្តីនោះអូចមេច កាល

ដែលបុរសមានកម្លាំង យកខ្សោយដែលបេញដោយកន្ទុយសត្វយ៉ាងតីន ចនស្បែងដើរ ទាំងពីរ ហើយអូសក្រឡាក់ទៅមីក ខ្សោយនោះការតំសម្បរស្ថីក កាលការតំសម្បរ ស្ថីកហើយកំពើការតំនួរស្ថីក កាលការតំស្ថីក ហើយកំពើការតំនួរសាច់ កាលការតំសាច់ហើយកំពើការតំនួរសរស់ កាលការតំសរស់ហើយកំពើការតំនួរដឹង កាលការតំដឹង ហើយកំទម្យាយក្រពេញវិសាទុនីង (ជាមួយ) នឹងការដែលកិត្តិវត្ថុសិលវិករាយកុងការអភិវឌ្ឍ របស់ក្រុមព្រំបាយបាសាល ត្រាងុណាមហាសាល ឬគប់គិមហាសាល ណាមួយប្រសើរជាង ។ ល ។

ម្នាលកិត្តិទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយនឹងសម្ងាត់សេចក្តីនោះដូចមេច កាលបុរសមានកម្លាំងប្រហារចំកណ្តាលដើម្បីដោយលំពេនដីមុត ដែលសំលៀងដោយប្រែង (ជាមួយ) នឹងកិត្តិវត្ថុសិល ដែលត្រូវការក្រុងការធ្វើអង្គូលីរបស់ក្រុមព្រំបាយបាសាល ត្រាងុណាមហាសាល មួយណាប្រសើរជាង ។ ល ។

ម្នាលកិត្តិទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយសម្ងាត់សេចក្តីនោះដូចមេច ការដែលបុរសមានកម្លាំងយកបន្ទះដែកដែលអុកត្រកបាយដ្ឋាមក្នុងការ (ជាមួយ) នឹងកិត្តិវត្ថុសិល គឺប្រើប្រាស់ចិវរដែលគេច្បាយដោយសម្ងារបស់ក្រុមព្រំបាយបាសាល ។ ល ។ ណាមួយប្រសើរជាង ? ... ។

ម្នាលកិត្តិទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយសម្ងាត់សេចក្តីនោះដូចមេច កាលដែលបុរសមានកម្លាំង យកដ្ឋាហប់ដែកដែលត្រកបាយដ្ឋាមក្នុងការ គាល់មាត់ប្រកដុំដែកដែលអុកត្រូវបានទៅមាត់ ដុំលោហេះត្រូវនោះ នេះទាំងបុរាណាត់ នេះមាត់នេះអណ្តាត នេះបំពង់ក នោះពោះ នាំយកទាំងសរស់ដំ ទាំងសរស់ក្នុងបេញ ទៅតាមទ្វារក្រាម (ជាមួយ) នឹងកិត្តិដែលវត្ថុសិលបិរាណាគិណ្ឌាតាតដែលគេច្បាយដោយសម្ងារបស់ក្រុមព្រំបាយបាសាល ។ ល ។ មួយណាប្រសើរជាង ? ...

ម្នាលកិត្តិទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយសម្ងាត់សេចក្តីនោះដូចមេច ការដែល

បុរសមានកម្មាំងចាប់សិសេះតី ចាប់កតី (សង្កត់) ឱ្យអង្គូយចុះតី ឱ្យដោកចុះតី នៅលើកោអីដេក ឬ ក្រោដេកដែលត្រូវក្របាយត្រូវ (ជាមួយ) នឹងភីភីត្រូសិលប្រិប្លាស់ត្រូវ ឬ កោអីដែលគេច្ញោយដោយសទ្ធភាពសំក្សត្រីមានាល ។ល។ មួយណាប្រចេះដើរជាង...?

” សេចក្តីសុខ របស់បុគ្គលម្បកមានសិលទម្ងាយហើយ មិនបះកាមសុខដែលមានជូនជាទក្រ ត្រូវជានេនក្រោមព្រោះខិបតំនរក្រើង នឹងមានមកពិណាត ”...។

សុខភូនការិករាយ ដោយការថ្វាយបង្គំ និងមានសល់បុគ្គលមានសិលវិបត្តិជាមួកដែលត្រួលទុកដឹងត្រូវដែលកើតពីការរៀបចំដោយខ្សែកត្រួយស្ថិតិស្ថិតិទៅឡើង ... ។

សុខភូនការិករាយ ចំពោះការផ្តល់អណ្តូសិកម្ម របស់បុគ្គលអ្នកមានសង្គមទាំងឡាយដែលជាបេក្ខទេនក្នុង ដែលមានប្រមាណក្រោលនជាន់ទូក្នុងដែលកើតពីការប្រហារដោយលំពេង និងមានសល់បគ្គលអ្នកមិនមានសិល ដូចមេចបាន...។

សេចក្តីសុខភូងការប្រើប្រាស់ថីររបស់បុគ្គល (ទ្រួសុលិល) អ្នកមិនសង្ឃម
នឹងត្រូវសោយសម្រស្បែនីនេបន្ទះដែកអុកតេក្រុងនរក អស់កាលដីយុរ នឹងមាន
ជុចមេចចាន ... ។

ចិណ្ឌុចាត សូម្រីមាននសច្ចាប់ កែប្រែបង្ហចជាថ្វាំពិសដែខ្លាំងភ្លាសម្រាប់បុគ្គលិនមានសិលទិនត្រូវទំនាក់ដោកស្រីក្នុង អស់រាជធីដើម្បី...។

ការប្រើប្រាស់គ្រឹងកោអី សូម្បីគេសន្តិត្យថា ជាសុខ ព័ត៌មានុភាគម្រាប់
អ្នកមិនមានសិលផែលត្រូវទូទាត់រដ្ឋុព្វផែល (កើតពីការប្រើប្រាស់) ត្រូវ និង កោអី
ផែកផែលត្រូវបៀវត្សបៀវត្សអស់កាលជានិច្ច ។

ការិករយកដែលបានបង្ហាញពីការដែលត្រូវយកដោយសម្បទា នឹងមាន
ដល់បុគ្គលិជ្ជសញ្ញាលើ ជាមួកដែលត្រូវដោកជោគល្អាលឆ្នាំនៃលោហេដ្ឋារ៉ា ធន
ផ្លូវមេដូចមេ ?...។

ព្រះមានព្រះភាគ ជាបុគ្គលស់លោក កាលព្រះនឹងតីដោយបុគ្គលព្រះស្តីសិល
បានត្រាស់ថា “បុគ្គលមានសមាជារៀបចំរាលីកអល់ ដោយការរង់សៅថា ជាបុគ្គលរស់មានសាម (ដោយសំរាប់មិតិកិលេស) ជាបុគ្គលជោកជា (ដោយទិក គិតិកិលេស) ជាបុគ្គលលាយក និង ជាបុគ្គលសុយក្តុង ” ផ្ទើម្ចោះ គូរតីដោយបុគ្គលិវិតិ
របស់បុគ្គលព្រះស្តីសិលនៅ៖ ជាបុគ្គលមិនមានបញ្ហា ត្រឡប់កែវជាសមណៈ វិតិ
មិនមែនជាសមណៈ គាត់វារំលើងបុសតល់របស់ខ្លួន សហ្ថរសទាំងឡាយដែលជាអូកមានសិលក្តុងលោកនេះ វិមេងគេចចេចបានបុគ្គលព្រះស្តីសិលណា ប្រើបង្គចជាអូកស្របតាមការស្វោរភាពទាំងឡាយគេចចេចបានបុគ្គលព្រះស្តីសិល គេចចេចបានបុគ្គលព្រះស្តីសិលនៅ៖ (នឹងមានប្រយោជន៍ខ្លី) ។

បុគ្គលិកស្ថិលនោះ នឹងជាអ្នកមិនរួចធុកចាកកំយោទាំងពូង តើជាអ្នកធុកចាកអធិគមសុខ (សុខដែលកៅកពីមតិផ្សេងៗ) ទាំងអស់ គេបិទទ្វារស្ថីយ៉ាងដិត ឡើងការទំនួរអចាយខោ...។

សម្បត្តិណាក្នុងមនុស្ស និង សម្បត្តិណាក្នុងខេរលោក សម្បត្តិទាំងពីរនេះ
កាលអ្នកមានសិលសល់ព្រមត្រាច្ញារបើយ មិនមែនជាអ្នកដែលបានដោយលំបាត់
ឡើយ ម្វោងឡើត ចិត្តរបស់អ្នកមានសិលសល់ព្រម រំមនុះខោការត្រេងទិញ
សម្បត្តិដែលជាសម្បត្តិដែលជាសម្បត្តិ ។

បណ្តុះតកបូសម៉ែងភាគិសង្ស័េដលមានអាការធ្វើនៅ ១ ជាបច្ចុនក្នុងសិលផែល
ជាមួលទេសម្បត្តិទាំងពីរដោយប្រការរដ្ឋច្បះនឹង ។ ព្រះកាលសម្ញែងហើយ
យ៉ាងនេះ ចិត្តគំនិតរួមអក់យ គគុពិសិលវិបត្តិហើយបង្កាន់ទេវាការសិលសម្បត្តិ
ព្រះអ្នម្រោះ កិច្ចយើងទោសទេសិលវិបត្តិនេះ និង ភាគិសង្ស័េទេសិលសម្បត្តិនេះ
ដូចពោលហើយ កម្មើញ្ញាំងសិលខីជ្រួរដៃ ដោយការយកចិត្តទុកដាក់ត្រប់ប្រការ
ចេះ ។

កំណើសិលក្បានីសុទ្ធមត្តផែលត្រដែលមិនមែនជាយករាជ្យ សិល សមាជិ បញ្ញា ផែលបាន
សម្រាប់បើយករាជ្យពេលវេលាទៅក្នុងប្រជាធិបតេយ្យ នៅពេលវេលាទៅក្នុងប្រជាធិបតេយ្យ នៅពេល

សហព័ន្ធត្រីមបុណ្យេះចុះ ជាលំដាប់ដំបូង ។

មហាផីកា

ពណ៌នាការណ៍សោហុន ិន ការណ៍ដែលនិង

ឈ្មោះថា សង្កិតិស ព្រោះអភិថ ជាបេហទុខិយសោហុន ។

អីទៅជាបេហទុខិយសោហុននៅ លោកអាណាយពាលថា “ ភាគ់ដែលសិលដាច់ជាផើម គឺជាបេហទុខិយសោហុនរបស់សិល ” ផ្សេង់ ។

ឈ្មោះថា វោនាន ព្រោះអភិថ ជាបេហទុខិយធ្វើរដង់ គឺ បរិសុទ្ធ បានដល់ ភាគ់ដែលសិលមិនដាច់ជាផើម ។ បទថា លាកយសាទិ (ដែលមានលាក និង យស ជាផើម) ដោយ អាទិ សំពុំ (ថ្វីថា ជាផើម) មានភាសា ព្រោះយកញ្ញាតិ អរយវេះ ជិវិត ជាផើម ។ ពាក្យថា ក្នុងបណ្តាត់អាបត្តិទាំង ពេ កង សិក្សាបទរបស់ ភីក្សូរបណ្តាត់ដែលម្នាយហើយហើយក្នុងខាងដើមក្នុង ក្នុងទិបំជុក្តិ ត្រង់កណ្តាលក្នុង នេះ លោកពាលទុកដោយអំណាចព្រោះបាន ដែលជាទទួលខាងដើមនៃអាបត្តិទាំងឡាយ ។

ពាក្យថា ដាច់ បានដល់ សិលដែលមានភាគដាច់ ឬ ដែលដាច់ហើយ ។ សូមឱ្យក្នុងពាក្យថា ផ្សេង់ កំក្នុងទំយនេះផ្សេចឆ្នាំ ។ ពាក្យថា ផ្សេចជាសំណើរដង់ដែលដាច់ជាយ ផ្សេង់ គឺ ផ្សេចជាសំណើរដង់ដែលដាច់ជាយ ឬ ដាច់ចុះជាយនៃ សំណើផ្សេង់ ។

ពាក្យថា ដោយប្រការផ្សេង់ គឺ ដោយអាការដែលកំក្នុងពាលដល់ក្នុង ពេលតំឡើរនេះ ។ ពាក្យថា ដោយអំណាចមេចុះសំយោគ មានទំយថា ឈ្មោះ ថា មេចុះ ព្រោះអភិថ វត្ថុនេះជារបស់មនុស្សពិរនោក ព្រោះការដល់នូវភាព

ស្រីស្រីនឹងត្រូវ ព្រះការពេមរោមនៅក្នុង ពានដល់ ការរួមដំណើក ។

ការប្រកបឱ្យមត្តិរដោយអំណាច់នៅមេចុទ លេខាជា ១ មេចុទសំយោគ តែក្នុងនីមួយៗ ប្រព្រឹត្តិត្រូវមេចុទសំយោគ ឡើងលេខាជា ១ មេចុទសំយោគ ពានដល់ ដោយអំណាច់មេចុទសំយោគនៅ ១ បន្ទាន់ តិច ប្រចាំថ្ងៃ ក្នុងពេលវេលាដែល ១ បន្ទាន់ ឯកចោរ ពានដល់ បុគ្គលូវ ១ ពាក្យជា សមណ៍:តិតិ ព្រាយឲ្យលើក្នុង តិ អ្នកជាសមណ៍: ព្រះជា ពានឱសតិ អ្នកជាប្រាយឲ្យលើដោយជាតិ (កំណើត) តិ ។

ពាក្យជា នូវការប្រសិទ្ធមត្តិរ តិ តិក្នុងដែលបុគ្គលើ ១ នាក់ គិតិធមលរួមត្រូវ មាននំយចា ពានដល់ មេចុទ ១ ត្រូវបែងចិត្តជា និហោរ ១១ សមាបធ្លិតិ ១ លេខាជា ឧច្ចាថ់នំ ពានដល់ ការខាត់ពណិ ១ លេខាជា សម្ងាត់ហេនំ ពានដល់ ការគក់ប្រចាំថ្ងៃ ១ បន្ទាន់ សាទិយតិ ពានដល់ ព្រមទូល ១ ពាក្យជា វិករយដោយការរៀបចំនៅ តិ សហ្មាយក្នុងការខាត់ពណិជាផើម ១ បន្ទាន់ និកាមេតិ (ព្រាយឲ្យ) ពានដល់ តិច្ចាតិ (ត្រូវការ) ១ ពាក្យជា សេចតិត្រួតការ ពានដល់ ការវិករយ ១ ក្នុងពាក្យជា សូមីខនេះនឹង នេះទ្រង់ព្រាសរួមយកការព្រមទូលជាផើម (ព្រមទូល វិករយ ព្រាយឲ្យ ដល់នូវការព្រមទូលជាផើម) តាមដែលទ្រង់ពានព្រាសជា នេះខ្សោយក្នុងការដាច់ជាផើម ១

ឬ សំណុ (ប្រចាំថ្ងៃ សូមី) មានអត្ថិតា រួមរួម ប្រកាន់យកពាក្យដែលកំណុងពេលដល់ ១ ១១ សំណុ (ប្រចាំថ្ងៃ ៦) មានអត្ថិតា បញ្ហាកំសេចតិ ១ នេះមានការពេលអធិប្បាយទុកជា កាលសមណ៍: ឬ ព្រាយឲ្យលើក្នុងប្រកាសជា ជាប្រហុចារិ មិនមានការប្រសិទ្ធមត្តិរ ១ ការព្រមទូលជាផើមនូវមាតុគ្រាមខ្សោយខាត់សុយកខ្សោយ ឯកទិន្នន័យ គក់ប្រចាំថ្ងៃខ្សោយ យ៉ាងណាតា សេចតិនេះ ចាត់ជាការដាច់កំពាន ផ្លូវកំពាន ពពាលកំពាន ពពាលកំពាន ព្រះជាការរៀបចំប្រហុចិយ:នេះ ដល់នូវការដាច់ជាផើម យ៉ាងពិតប្រាណកដូចខ្លះនឹង ១ កំព្យះមានព្រះភាគគាលប្រជែង

សម្រេចថា ព្រោះការអល់ទូរការដាច់ជាថីមយ៉ាងនេះ សមណ៍ ឬ ព្រាយុណ៍ទេៗ ឈ្មោះថា រំខែប្រពើត្បូព្រឹងមិនបរិសុទ្ធ មិនបរិសុទ្ធ ជាមួកប្រកបដោយមេចុនសំយោគ មិនមេនមិនប្រកបទេៗទេ ។ ព្រោះហេតុទេៗ ទីបគ្រឹចធុកចាកទុកមានជាតិជាថីមមិនបាន ឬចេះ ទីបវ្រជ័យត្រាស់ថា “ អយំ វិច្ឆិក ” (មួកនេះហេតុ) ឬចេះជាថីម ។

ពាក្យថា សើចលេង គឺ សើចមានសំឡោងខ្លាំងដោយអំណាចកិលស ។

ពាក្យថា លេង គឺ លេងដោយទាក់ទងការស្តីទួលត្បាលត្បាលដោយកាយ ។

ពាក្យថា សើចកំប្រឈី គឺ សើចលេងជាមួយមាតុត្រាមត្រប់យ៉ាង ។

ពាក្យថា ប្រើត្រូក គឺ ប្រើត្រូករបស់ខ្លួន ។ ពាក្យថា (សម្រួល) ត្រូក គឺ សម្រួលត្រូករបស់មាតុត្រាម ។ ពាក្យថា សម្រួល គឺ ចូលទៅសម្រួល គឺ មិល ។

ពាក្យថា ខាងក្រោជព្យាតំង គឺ ផ្ទើកម្នាងទេវិតនៃជព្យាតំង ។ ឈ្មោះថា ផ្ទើកខាងក្រោកំដែង គឺ ដោយនំយុទ្ធផ្សារទេៗ ។ អាចាយប្រើប្រាស់នាក់ពោលថា ជព្យាតំងដែលធ្វើដោយដី ឈ្មោះថា ជព្យាតំង ធ្វើដោយត្រូវឈ្មោះថា កំដែង ។

នំយម្បាងទេវិត អស្ស យោគ ព្រឹងទានិព្យាស្ស ប្រចា អូកបេងច្បាចុទ្ធប័ណ្ណ ជាព្រឹងទានិរោះ ។ ពាក្យថា ក្នុងកាលមុន គឺ ក្នុងកាលមុនបទ្ទាប់ពីការសមាងានវត្ថុ ។ ពាក្យថា ដោយកាមគុណ គឺ ដោយអំណាចនៃកាមទាំងឡាយ ។ បទថា សមប្បិតំ បានអល់ ពេញលេញ គឺ អល់ប្រមដោយល្អ ។ ពាក្យថា ព្រមប្រឈី គឺ ប្រកបព្រម ។ បទថា បរិចារិយមានំ ប្រចា ដែលលេងហើយ ឬ ព្រៀរប្រុងប្រើហើយ ។

បទថា បណិតាយ ប្រចា ប្រចា ។ ក្នុងពាក្យថា ដោយសិល ជាថីម មានវិនិច្ឆ័យថា ឈ្មោះថា សិល កំដោយទាំងនាក់ទាំងជាមួយការសមាងានយមសិល និង

និយមសិលជាជើម ។ ឈ្មោះថា វត្ថុ កំដោយ ទំនាក់ទំនងជាមួយនឹងការមិន
លាងនកឡើង ។ នៃយោរានេវីត សូម្រោចនិងពីរយ៉ាង កំឈ្មោះថា សិល ។ ការដែល
ធ្វើឱ្យប្រព្រឹត្តទាក់ទងជាមួយនឹងការធ្វើឱ្យលំបាក ឈ្មោះថា វត្ថុ ។ ម្យានេវីត
ជម្លជាតិដែលមានលក្ខណៈប្រាសចាកការប្រព្រឹត្តដែលកប់ថា ជាកិច្ចមិនសមគ្គរ
នោះ ។ ឈ្មោះថា សិល ។ ឧបដិបត្តិវិសេសដោយការធ្វើកិច្ច គឺ ការកូប់ពេង
ឱ្យស្អាត និងការបរិភោគជាជើម របស់អ្នកមានការសមាទានវត្ថុ និង សិលនោះ ។
ឈ្មោះថា វត្ថុ ។ ការប្រព្រឹត្តដែលធ្វើឱ្យលំបាក សូម្រោចដោយប្រការទាំងពីរ ឈ្មោះ
ថា តប , ការរៀរចាកមេចុន ឈ្មោះថា ប្រហុចិយ ។ តាក្យថា ដោយប្រការ
ទាំងពីរ គឺ ដោយមិនមានសល់ បួចា ទាំងអស់ ។ តាក្យថា ដោយការមិនបែក
ឆ្លាយ គឺ ដោយការមិនលាងនកឡើង ។ ប្រកបសេចក្តីបានថា សញ្ញាតេះដោយអាការ
យ៉ាងដែល គឺ ការមិនកែកឡើងនៃបាបិជ្ជទាំងឡាយ ១ ការកែកឡើងនៃគុណ
ទាំងឡាយ ១ ។ គួរឱ្យបាបិជ្ជទាំងឡាយនោះ កោដែ: (សេចក្តីក្រោដ) មាន
ការអនុចិត្តជាលក្ខណៈ: ។ ឧបនាហ៍: (ការចង់សេចក្តីក្រោដ) មានការចង់តាំងម៉ា
ជាលក្ខណៈ: ។ មក្ខែ: (ការមិលគុណ) មានការលប់គុណអ្នកដែលជាលក្ខណៈ: ។
បុលាសេ: (ការរាយប្រកសិរី) មានការប្រការខ្សោយបង្កើបជាលក្ខណៈ: ។ តិស្សរិយេ:
(សេចក្តីបុសរា) មានការច្រៀលនក្ខុងសម្បត្តិអ្នកដែលជាលក្ខណៈ: ។ មច្ឆិនិយេ:
(សេចក្តីកំណាយព្រំ) មានការលាក់សម្បត្តិរបស់ខ្លួនជាលក្ខណៈ: ។ មាយា (ការ
លាក់បុត្រ) មានការបិទចាំងទោសដែលមានជាលក្ខណៈ: ។ សាទេយែរេ: (ការអូត
អាង) មានការលើកសរសើរគុណដែលមិនមានជាលក្ខណៈ: ។ ចំអេ: (ការវិនិត្តិឃុំ)
មានការវិនិត្តិឃុំនៃចិត្តជាលក្ខណៈ: ។ សារអេ: (ការប្រុណាំងរាសនា) មានការធ្វើ
ឱ្យខ្លស់ឡើងជាលក្ខណៈ: ។ អតិមានេ: (ការក្រោមិតក្រោមោង) មានការប្រការ

ឧទខាំងជាលក្ខណៈ ១ មទោះ (ការស្រីដែង) មានការស្រីដែងជាលក្ខណៈ ១ បមាន៖
(សេចក្តីប្រមាណ) មានការបែណ្តុកបណ្តាយចិត្តជាលក្ខណៈ ១ ដោយ អាទិ ស៊ូន
(ប្រចាំថា ជាផើម) មានការសង្ឃ្រោះយកចាបជម៉ាងឡាយមានលោកៗ មោហ៌
មនសិការដែលវិបរិតជាផើម ១

តើវិនិច្ឆ័យនេះបានដឹងទីនៅពីខ្លួនខ្លួន និងសារដែលបានទទួលដោយពាក្យថា “ចំណោកភារដែលសិលមិនធាត់ជាអើម” ដូច្នេះ ជាអើមនោះនេះ ឱ្យជាក់ច្បាស់វិញបែនឡើង ទីបានដែលថា យានិ ហិ ដូច្នេះ ជាអើម ។ គុណពាក្យទាំងឡាយនោះ ពាក្យថា ដែល (បាបិជ្ជទាំងឡាយ) ចូលទៅទ្វាយមិនបាន គឺ ដែល (បាបិជ្ជទាំងឡាយ) ចូលទៅត្រួតឱ្យអនុរាយមិនបាន ។ ល្អាត ការត្រួតដាក់ស្ម័រ ព្រមទាំងធ្លើការដាក់ជាទាស់របស់កណ្តាល ដោយភាពជាខ្លួនឯង និងវិនិច្ឆ័យ ។

លោកអាជ្ញាយពាល់ថា “ ព្រះជាសិលដែលអ្នកប្រចុងទាំងឡាយបាន
សរសើរ ” ដូចខែ ព្រះបន្ទូលពាលទាំងឡាយមិនសំខាន់ ។

សិល ឈ្មោះថា សមាជិកសំវត្ថិក ព្រោះអតុថា មានការប្រព័ន្ធឌីឡាប្រមិជីសមាជិជាប្រយោជន៍ ឬ ប្រកបក្នុងការប្រព័ន្ធឌីឡាប្រមិជី សមាជិ ។

ក្នុងអាការទាំងឡាយនៅ គួរព្រាថបង្ហែលទៅសក្តីសិលវិបត្តិ ដោយពាក្យិយាយក្នុងផ្ទុកផ្ទុយត្បាជាមួយអាណិសង្ឃក្នុងសិលសម្រាប់ ដែលលាងកសម្រេចទុកក្នុងពេលក្រាយចុះ សេចក្តីនៅគួរព្រឹងនានយ៉ាងងាយ ត្រារៈហេតុនៅ លាកអាជារបំណុលនិងសម្រេចដោយហេតុយ៉ាងដៃ មិនធ្វើឱ្យពិស្ងារ ទិន្នន័យពាក្យិយាយ (ម៉ាស់ឡើត) ជាដើម ។ ក្នុងពាក្យិយាទាំងឡាយនៅ សិលសម្រាប់សារក្រុងសាងនូវការរោគឡើងដូចជាប្រព័ន្ធឌីតុលដែលសក្តីទាំងឡាយយ៉ាងណាតា សិលវិបត្តិក៏ជាគ្រឹងសាងនូវការមិនពេញចិត្តដូចខ្លះ ត្រារៈហេតុនៅ ទិន្នន័យពាក្យិយាយដែលថា បុគ្គលូកត្រូស្សសិល ។ ល ។ របស់ខ្លួនការ និង មនុស្សទាំងឡាយអូច្ចេះ ។

ឈ្មោះថា ជាមួកដែល (សព្វឃុទ្ធរី) មិនគួរព្រៃដោ គឺ ជាមួកដែលសព្វឃុទ្ធរីគួរដោៗ ។

ពាក្យិយាទា ជាទុក គឺ មានទុកកៅកិតឡើងព្រម ។ ពាក្យិយាទា មានការត្រូវក្រោហាយចិត្ត នានដល់ ជាមួកមានការត្រូវក្រោហាយជាតាមក្រាយរើយ ។ ក្នុងនំយិចា “ យើងមិនតានធ្វើកម្មលូទុក ហូ ! ” អូច្ចេះជាដើម ។

ពាក្យិយាទា ជាមួកមានសម្បរាមាត្រក៏ នានដល់ ជាមួករឿងចាករណ្ឌែ៖ គឺ គុណធមិន ចាករណ្ឌែ៖ គឺ (សម្បរនៃការ) ។ បទថា អស្ស យោគ ទុសិលស្ស ត្រូវបាន របស់បុគ្គលូកត្រូស្សសិលនៅ ។ ឈ្មោះថា មានសម្បស្សជាទុក ត្រារៈអតុថា មានសម្បស្សដែលជាទុក គឺ ជាបោតុនាំមកទូវសេចក្តីទុកដល់បុគ្គលូកដែលត្រូវប៉ែបាល់ ។ ឈ្មោះថា ជាមួកមានកៅម្បិតិច ត្រារៈអតុថា មានកៅម្បិតិច ត្រារៈមិនមានគុណាហុនការ ។

ពាក្យិយាទា អូចរណែនាមកប្រឡាក់មកជាយូរ គឺ អូចជាអណ្ឌុងដែលគេសង្ឃឹមមានការប្រមូលទុកជាប្រើប្រាស់ ។ ឈ្មោះថា ជាមួកដែលនរណា ។ ជម្រះនានដោយលំពាក គឺ ជាមួកដែលនរណា ។ មិនគួរព្រៃអាចជម្រះនាន ។

ឈ្មោះថា ដូចសំពតក្នុងសាកសាត គឺ ដូច សំពតដែលក្រើងដេខប្រព្រាណការអុតសាត ។
ឈ្មោះថា ជាអ្នកយោតចាកប្រយោជន៍ទាំង ២ គឺ ជាអ្នកយោតចាកប្រយោជន៍
ជាសមណ៍: និង ចាកកោគ:របស់គ្រប់ស្ថិត ។

បុរស ឈ្មោះថា សញ្ញវិរិ ព្រាតេអត្ថថា មានពេរចំពោះបុគ្គលទាំងពីនិង ឬថា
មានបុគ្គលទាំងពីនិងជាអ្នកមានពេរទឹងត្រា , សញ្ញវិរិ នៅឯណីជាសញ្ញវិរិកោ ។
ឈ្មោះថា អស់វាសារហោ ព្រាតេអត្ថថា មិនគូរដល់ទូរការនៅរាយមត្តា ។ ពាក្យថា
គីនុងព្រះសម្បូល បានដល់ គីនុងព្រះបងិបត្តិសម្បូល និង បងិរៀធសម្បូល ។

លោកអាជ្ញាបំណងសម្បុងដោយពិស្តារ នូវខ្លួនដែលបានពាល់ទុក
ដោយសង្ខេបចា “ ព្រោះភាពជាអ្នកមានចំណោកនៅទីនេះ ដែលប្រាជ្ញមានប្រាជ្ញភាត
ត្រាស់ទុកក្នុងអគ្គិភ័ន្ធបរិយាយសូត្រ ” ដូច្នេះ ទីបង្កើមពាក្យចា “ ទុសិរិយាណពិ ”
ដូច្នេះជាដើម ។ កិច្ចុដែលមានចិត្តត្រកកអរដោយការវិភាគយក្នុងសេចក្តីសុខដែល
កើតពីការបរិភោគកាមគុណ ៥ និង ក្នុងសេចក្តីសុខដែលកើតពីការថ្វាយបង្កែង
ជាដើម ដែលអ្នកដឹងថ្វើហើយ លោយាទា អ្នកមានចិត្តត្រកកអរ ។ ល ។ ក្នុង
កាមគុណ ៥ , បានដល់ កិច្ចុទាំងឡាយនៅ ។ លោយាទា តប្បញ្ញយំ ព្រោះ
អភិថា មានការវិភាគយក្នុងសេចក្តីសុខកាមដែលពាល់បើយមកនៅជាបច្ចុះ ។
ប្រាប់សេចក្តីថា ទីក្រំ (ជាកប្បញ្ញយំ ទីក្រំ) ។

បទចា បស្បចេ នៅ ព្រៃថា អូកទាំងឡាយយើងបុរិយុទ្ធទី ពួកអូកយើងខ្លះទេ ។
បទចា មហ្មោះ ព្រៃថា ដំ ។ បទចា អតិថិជ្ជា ព្រៃថា គំរាយភើន ។ បទចា
អាគិត្តា ព្រៃថា ត្រូវ ។ បទចា សម្បជ្ជលិក ព្រៃថា នេះសន្អោសទ្រូវដោយជុរិយុ
បង្កុយជាបំណុកភើន ។ បទចា សដោតិភុទ គឺ មានពន្លឹម បានដល់ ពន្លឹមដែលភើត
ឡើងជាមួយគ្នា ដោយអណ្តាតភើនដែលនេះឡើងដោយជុរិយុ ។ ពាក្យចា អូក
ទាំងឡាយសមាថ់សេចក្តីផ្សារអូចមេច មានឯំយថា ទ្រង់ត្រាសំសុរាយើមីខ្សោយាន

ការការណ៍យក ការរើបឲ្យតាមថា អ្នកទាំងឡាយនឹងសម្ងាត់រួមចិត្តដែលកំចាត់កំពុងពាល់ក្នុងពេលវេល់នៅ នៅៗយ៉ាងណាតា ? ។

បន្ទាន់ អាលិត្តិត្តា ប្រចាំ ខែ ។ ពាក្យទា គិតិថ្នោលទៅអង្គួយ គឺ គិតិថ្នោលទៅអង្គួយដោយកិរិយាជីវនោះ ។ នៃ ។ ក្នុងព្រះសុគ្រោះនេះ ព្រះសាស្ត្រនៃនៅ មកហើយទូទីមសារ គឺ ការខិបគំនិរភ័ព្ធ និង ការខិបនាងក្រមំក្នុងយ៉ាងណាតា ត្រូវដំណឹងធ្វើឱ្យខ្លួនសារនោះប្រាកដច្បាស់ ទីប្រភាស់ថា តម្រូវការនឹងប្រាប់ ដូចជាដើម្បី ។ ក្នុងបន្ទាន់ទាំងឡាយនោះ បន្ទាន់ អារ៉ាមិត្ត ប្រចាំ តម្រូវការនឹងប្រាប់ ។

បន្ទាន់ វិនិ ប្រចាំ ដល់ពួកអ្នក ។ បន្ទាន់ បងិរោយាមិត្ត ប្រចាំ នឹងខ្សោយជាបាយ ពាក្យទា សម្រាប់កិត្តិផែលទ្រួស្សសិល គឺ សម្រាប់កិត្តិផែលមិនមានសិល បានដល់ រឿរចាកសិល ។

ពាក្យទា មានធម៌លាមក គឺ មានសភាតអារក្រក់ ប្រពោះភាពជាអ្នកមាន អធ្វាស្រែយចោរទាប ប្រពោះហេតុជាបុគ្គលទ្រួស្សសិលនោះនេះ ។

ពាក្យទា មានការប្រព្រឹត្តិមិនស្ឋាតដែលគិតិកដល់ដោយការសង្ឃែរ គឺ មានការប្រព្រឹត្តិជារបស់មិនស្ឋាត ដែលគិតិកដល់ដោយការសង្ឃែរ ប្រពោះមានការប្រព្រឹត្តិតាមដូរការដើម្បី ។

ពិតហើយ បុគ្គលអ្នកទ្រួស្សសិល រំនៃជាមនុស្សដែលអ្នកដឹងទូរសង្ឃែរបាន តែម្នាច់ថា “ នោះជារត្តិផែលអ្នកនោះបានធ្វើទុក ” ដូច្នេះ ប្រពោះរើបឲ្យការធ្វើ ដែលមិនសមគ្គរខ្លះប៉ុណ្ណោះ . ម្មោងទៀត កាលរើបឲ្យកិត្តិទាំងឡាយកំពុងសម្ងាតា ត្រូវដោយកិច្ចណាមួយប៉ុណ្ណោះ កំគិតថា “ កិត្តិទាំងឡាយនោះប្រាបកម្មដែលយើងបានធ្វើទុក ហើយប្រើក្បាន្តបុង ! ” ដូច្នេះ ទីបណ្តោះថា មានការប្រព្រឹត្តិដែលខ្លួននោះនេះ និកដល់ដោយការសង្ឃែរដូច្នេះនេះ ។

ពាក្យទា មានការបិទចាំង គឺ មានការងារដែលត្រូវបិទចាំង ព្រមទាំងការងារដែលត្រូវខ្សោយអ្វីក។ បន្ទាត់ អសយមណុស្ស ក្រោមពាក្យទា មិនមែនសមណ៍: ។

ឈ្មោះថា ប្រើប្រាញជាបាសមណ៍: ក្នុងកិច្ចទាំងឡាយមានការចាប់ស្ថាកជាដើមដោយមិច្ចាប្រើប្រាញ “ សូម្យីយើងក៏ជាបាសមណ៍: ” ធ្វើឡើង ។ ឈ្មោះថា មិនមែនត្រូវបានកិច្ចទាំងឡាយ មានខាងក្រោមមួយជាដើម ដោយមិច្ចាប្រើប្រាញ “ សូម្យីយើងក៏ជាត្រូវបានកិច្ច ” ធ្វើឡើង ។ ឈ្មោះថា ជាបុគ្គលសុយក្នុង ព្រោះ ត្រូវកម្មសូយ គឺ សិលិបត្តិតាមចូលទេវាងក្នុង ។ ឈ្មោះថា ជោកជាំ គឺ ជោកជាំ ព្រោះការហូរជាបន្ថែកិលេស មានភត៌ជាដើម តាមទ្វារទាំងនេះ ។ ឈ្មោះថា មានជាតិរសេមរសាម ព្រោះមានសំរាប់ គឺភត៌ជាដើមកៅនឡើងព្រមហើយ និងត្រូវលោកអ្នកមានសិលទាំងឡាយត្រូវពេញបង់ចោល ។ ពាក្យទា ដោយការខបមានមួយគំនិតរហូតដល់ មាននំយថា ដោយមានខបមានមួយនឹងវត្ថុអនំចែយ ។ ព្រោះហេតុនោះ ទិន្នន័យព្រះមានព្រោះភាគត្រាស់ថា “ ការដែលត្រូវចូលទេវាឯក្សាយឱ្យបាន សេចក្តីនេះនឹងប្រសើរជាង ” ធ្វើឡើង ។ ភ្លាប់សេចក្តីថា ព្រះមានព្រោះភាគតាល ទ្រង់សម្រេចនូវទុក្ខ (ដែលមានការបិកភាគកាមគុណ ៥ ដែលទាក់ទងជាមួយមាតុត្រក្រាមជាបច្ចុះយ) ហើយកំទ្រង់សម្រេចនូវទុក្ខ (ដែលមានការថ្វាយអភិវឌ្ឍជាដើមជាបច្ចុះយ) ។

បន្ទាត់ រាលរដ្ឋយា ក្រោមពីរ ឱ្យដែលធ្វើដោយរោមកន្លួយស្តី ។ ឱ្យនោះ ព្រោះត្រាត្រាតីនឹងក្រោមលេង ។ ពាក្យទា គិច្ចិវាក់សំរួល គឺ គិច្ចិវាក់ដោយអំណាចការរួស ។ បន្ទាត់ តែបានដោយត្រូវប្រែង ។ បន្ទាត់ ឬច្បាបស្តី គឺ បងិទរស្តី ក្រោមពីរ ចំដើមទ្រួន អធិប្រាយថា ចំព្រៃងកណ្តាលប្រួល ។ បន្ទាត់ អយោសអ្នកទា បានដល់ ធម្មាប់ ។ បន្ទាត់ ធោណុទ្ទេហកំ (ឬ៖ នឹងត្រូវប្រួល)

គិត្យិខ្សែជុលទេសចរណ៍ក្នុងក្រុងពាណិជ្ជកម្ម មាននៅបាន ពិត្យិខ្សែជុលដែលមានអាការរួម ១ ព្រឹន
ខ្សែជុលទេសចរណ៍ ។

ទុក្ខដែលជារបស់ត្រូវ ព្រះរាជជាទុក្ខមានប្រមាណនៅក្នុងការ
អង្គយខិបតាំងរក្សើង ជាដែលរបស់កាមសុខនេះ ព្រះហេតុនោះ កាមសុខនេះ
ទីបណ្តុះចា មានជែលជាទុក្ខត្រូវក្នុងក្នុងការអង្គយខិបតាំងរក្សើង
អធិប្បាយចា សុខរបស់អ្នកទម្ងាយទូវសិលហើយ គឺ អ្នកទ្រួស្តីសិល អ្នកមិនលោក្នុវ
កាមសុខ និងមានចានមកពិណាត រមេងមិនមានដល់គេឡើយ ។ បន្ថែម សារនេះ
បានដល់ សាទិយនេះ (ព្រះការិករាយ) ។ បន្ថែម យំ គឺ សេចក្តីរករាយក្នុងការ
ធ្វើអញ្ញតិកម្លេ ។ ពាក្យចា សម្រាប់បុគ្គលមិនមានសិល គឺ សម្រាប់បុគ្គល
ទ្រួស្តីសិល ។ ពាក្យចា ត្រូវកម្មាត់ គឺ ត្រូវសេចក្តីរិនាសនៃសិលប្រទួលរាយ ។
ពាក្យចា ត្រូវដឹក គឺ ត្រូវដឹកដោយការដឹកយកមួលនៃកុសលដម្លៃនៅល្អ ។
ម្យានឡើត មានអធិប្បាយចា មានគុណភាពខ្ពស់ត្រូវដឹករាយហើយ ។ បន្ថែម
ចាកកំយទាំងពួន គឺចាកកំយទាំងពួន មានកំយ គឺការកិច្ចដែលខ្ពស់ជាដោយ ។
ឈ្មោះចា ចាកសុខក្នុង អធិកមទាំងពួន គឺចាប់តាំងពីខាងចារយានឡើងទៅ ។

ពាក្យចា ដោយអាការធ្វើយក្សាប់ពោះអាការដែលពោលមក បានដល់
ដោយអាការជាចំណែកធ្វើយក្សា ចំពោះអាការដែលពោលទុកក្នុងសិលវិបត្តិ គឺ
ដោយពាក្យចា “ជាអ្នកដែលជាទីស្រឡាញ់របស់ខេរតា និង មនុស្សទាំងឡាយ ”
ធ្វើចូលជាដីម ។ ក្នុងពាក្យចា សូមីភីនកាយរបស់កិច្ចអ្នកមានសិលក់ត្រួរ
ពាមានធ្វើដល់ខេរតានាំងឡាយពាន ធ្វើចូល គឺអធិប្បាយតាថា ដែលថា គត្តា
តិសិន ចិរទក្តឹតានាំ ធ្វើចូល ជាដីមខ្សែពិស្តារចុះ ។ សេចក្តីពេញរបស់តាតាដែល
លើកមកមានពាក្យប្រចា ក្តីនរបស់ក្នុងតិសិនទាំងឡាយ អ្នកមានវត្ថុដែល
សមាទាមការអស់កាលជាយ្យ យ្វាតជូនចាកកាយហើយ រំមែងផ្សាយទៅតាម

ខ្សែ ធមិត្រលោកដ៏ចម្រើន ខ្ញុំម្ចាស់ត្រូវការទូរកិនទេរោះ ដែលធ្វើជាក្នុងផ្ទាល់យើង ត្រូវអប់រំសិល ព្រោះថា ក្នុងកិនទេរោះ ឬកទេរការទាំងឡាយមិនសម្ងាត់ថាដោយ បដិសិលឡើយ ” ផ្ទះ ។

បន្ទោ អវិយាតិ ក្រុមចា គ្មានការប្រហារ ។ ការត្រួតក្រុមាយ មានការសម្ងាប់ ការយុំយាំងជាផើម ឈ្មោះថា អាសវេះដែលមានក្នុងបច្ចុប្បន្ន បានដល់ អនុកាយ ទាំងឡាយ ។ ឈ្មោះថា មួលនៃទុក្ខទាំងឡាយដែលមានក្នុងកណ្តាលមួយ បានដល់ ភាពជាបុគ្គលិនសិល ។ មានទិប័បុគ្គដែលកន្លែងបានបើយ ឈ្មោះថា អច្ចន្លេ (ដល់ទិប័បុគ្គ) ។ ឈ្មោះថា សន្តា (សុប់) គឺ សុប់ត្រប់ពេល ព្រោះមិនមានភាពខ្ពល់ខ្សោយ គឺ កិលសបិនុភាព (ភាពត្រួតកេលកល គឺ កិលស) ។

ពាក្យថា កំយុខ្ងាច គឺ ញ្ញាប់ញ្ញោរដោយការញ្ញាប់ញ្ញោរ គឺ ញ្ញាណ ។

ពាក្យថា គុប្បិញ្ញាំងសិលឱ្យផ្លូវជន គឺ គុប្បិញ្ញឱ្យបិសុទ្ធ ។

(ចប់ បរមត្ថមញ្ញសា សំវណ្ណនា វិសុទ្ធមត្ថ)

បរិច្ឆេទទី ១

សិលនិទ្ទេស ក្នុងបករណីរិលស ឈ្មោះ វិសុទ្ធមត្ថ
ដែលខ្ញុំម្ចាស់ធ្វើដើម្បីប្រយោជន៍ដល់ពាមោជ្ឌន់សាមុជន ផ្ទះ នឹង

.....

ଭାବିତାରେ

ព្រោះហេតុផែលព្រះយោគីអ្នកបានសមាននៅវិស់ឈើហើយ គួរធ្វើការសមាទានជូន (ពន្លេ) កាលពើយ៉ាងនៅ៖ សិលរបស់លោកត្រូវបានលាងមនឹកលហើយដោយទីក គឺ គុណ មានសេចក្តីប្រចាំខែតី និង សេចក្តីសង្កែស ការអុស ខាត ភាពសូប់ ការមិនសង្ស័យ (នៅកិល់ស) ការប្រារព្យូសេចក្តីព្យាយាម និង ភាពជាអ្នកចិត្តឱ្យងាយជាដើម និងជាសិលបរិសុខុឡូ ឯវត្ថុទាំងឡាយរបស់លោកក៏ ដល់ព្រមទាំងដែរ អ្នកមានសមាថារទាំងពួនុបិសុខុដោយគុណកី សិលនិងវត្ថុផែលរកទោសមិនបានធ្លើចុះហើយ និងជាអ្នកលោយៗថា តាំងនៅក្នុងអវិយរង្ស (ជាប្រធែណីរបស់ព្រះអវិយ៖ជាម្នាស់ទាំងឡាយ) ៣ ប្រការ ផែលជារង្សូចាស់ គួរសម្រេចអវិយរង្សប្រការគម្រោះ ៤ ពោលគី ភាពជាអ្នកមានភារទៅជាជីវការយុទ្ធឌ្ឋានព្រោះហេតុនោះ យើងនឹងធ្វើមិនធ្លើកចាំនៅពេលតែឡើនេះ ធើមីញ្ញាំងគុណ ទាំងឡាយ មានការប្រារចាំខែតី សង្កែសជាដើម ដែលជាបោតុជ្រុះរដ្ឋាភិបាល នៃសិល មានប្រការរួចផែលបានពោលហើយ ឱ្យដល់ព្រមតន់ , ម៉ែនពិត ឯកណ្ឌ ១៣ ប្រការព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់បានអនុញ្ញាតទុកសម្រាប់កុលបុណ្ណទាំងឡាយ អ្នកលែបង់លោកមិស់បាន មិនអាចបារិយាយក្នុងរបកាយ និង ជិវិត ប្រចាំនឹងញ្ញាំងអនុលោមប្រិបទាមីសេរីម្រោះការ ឯកណ្ឌ ១៣ គី :

- ៩.បំសុក្តូលិកដ្ឋ អន្តរបស់ភីភួ អ្នកមានកិរិយាញ្វេងទូវចិវ ផែលដល់ទូវ
ភាពគ្រាន់ខ្លឹម ជាប្រក្រតិ ។

១០.តេចិវិកដ្ឋ អន្តរបស់ភីភួ អ្នកមានកិរិយាញ្វេងទូវត្រួតចិវជាប្រក្រតិ ។

១១.បិណ្ឌុចាតិកដ្ឋ អន្តរបស់ភីភួ អ្នកមានកិរិយាញ្រាងចេហូបិណ្ឌុចាតិកជាប្រក្រតិ ។

១២.សបទានចារិកដ្ឋ អន្តរបស់ភីភួ អ្នកមានកិរិយាញ្រាងចេហូបិណ្ឌុចាតិក តាម
លំដាប់ផ្ទះ ជាប្រក្រតិ ។

- ៥.ឯកាសនិកដ្ឋាន** អង្គរបស់ភីក្តុ មួកមានកិរិយាបិវាកចន្ទរកោដនៃភីក្តុនៃ
អាសន់មួយ ជាប្រភពទី ។
- ៦.បត្រិបណ្តិកដ្ឋាន** អង្គរបស់ភីក្តុ មួកមានកិរិយាបិវាកចន្ទរកោដនៃភីក្តុនៃបាត្រ
មួយ ជាប្រភពទី ។
- ៧.ខលូបឆ្នាំកត្តិកដ្ឋាន** អង្គរបស់ភីក្តុមួកមានកិរិយាថិនបិវាកចន្ទរក្តត្រ ដែលខ្លួន
ហាមកោដនទ្ទូចហើយ ទីបាតនេមក ក្នុងកាលជាជាង
ក្រោយ ជាប្រភពទី ។
- ៨.អារព្យិកដ្ឋាន** អង្គរបស់ភីក្តុមួកមានកិរិយានៅអាស៊យក្តុនៃប្រជាប្រភពទី ។
- ៩.ក្រុមមួលិកដ្ឋាន** អង្គរបស់ភីក្តុមួកមានកិរិយានៅអាស៊យក្តុនៃបគល់លើជាប្រភពទី ។
- ១០.អធ្វើការសិកដ្ឋាន** អង្គរបស់ភីក្តុមួកមានកិរិយានៅអាស៊យក្តុនៃទីវាងស្រួល៖
ជាប្រភពទី ។
- ១១.សោសានិកដ្ឋាន** អង្គរបស់ភីក្តុ មួកមានកិរិយានៅអាស៊យក្តុនៃប្រសុសាន
ជាប្រភពទី ។
- ១២.យថាសន្និកដ្ឋាន** អង្គរបស់ភីក្តុមួកមានកិរិយានៅភីក្តុនៃទីសោសាន៖ ដែល
សង្ឃស់ម្នាក់ជីវិត ជាប្រភពទី ។
- ១៣.នេសជ្ជិកដ្ឋាន** អង្គរបស់ភីក្តុ មួកមានកិរិយាបាមយាត់ទូវតិចិយាបចេងក
ហើយនៅដោយតិចិយាបចេងអង្គួយ ជាប្រភពទី ។
- វិនិច្ឆ័យក្តុនៃអុត្តផ្ទិនទេសទេះ គឺជាបាបដោយអត្ថ ដោយបកិណ្ឌកមានលក្ខណៈ
ជាផើម ៩ ដោយការសមាទាន ៩ ដោយវិធីប្រតិបត្តិ ៩ ដោយប្រកេទ ៩
ដោយការបែកដ្ឋាយ ៩ ដោយអាណិសង្ឃឹមដុត្តផ្ទិនទេសទេះ ៩ ៩ ដោយកុសលកិក៖ ៩
ដោយការចេកសំបុត្រ មានចុកដ្ឋានសំបុត្រជាផើម ៩ ដោយសង្ឃែប និង ដោយកិណ្ឌរ ៩

និតិចំយោងអត្ថ

ក្នុងបទទាំងឡាយនោះ នឹងវិនិច្ឆ័យដោយអត្ថមុន សំពត់ណាប់ផែលរដ្ឋចាត់ទាំងរដ្ឋបិក្ខុងទីនោះ ។ ដោយអត្ថថា ជាកុំទូក ព្រោះដាក់នៅលើគំនិរដ្ឋបិក្ខុងទីទាំងឡាយមានប្រភពូល និង ត្រពូលសាន់ព្រមទាំងគំនិរសំរាប់ជាថីម ក្នុងទីណាប់មួយ ព្រោះដូចខ្លោះសំពត់នោះទីប ឈ្មោះថា បង្រួចូល (សំពត់រដ្ឋចាត់រដ្ឋបិក្ខុ) . ម្វោងទៀត សំពត់ឈ្មោះថា បង្រួចូល ព្រោះទោកាន់ភារ់នៃសំពត់ផែលបុគ្គលគ្នា ខ្លឹម អធិប្រាយថា ដល់នូវការពាណាសំពត់ផែលគ្នាផ្លូវខ្លឹមមួចចូលិ ការប្រឆ្លែងនូវសំពត់បង្រួចូលផែលមានពាក្យអធិប្រាយបានហើយយ៉ាងនោះ ឈ្មោះថា បង្រួចូល ការប្រឆ្លែងនូវសំពត់បង្រួចូលជាប្រក្រពិរបស់កិត្តិវិក្ខ នោះ ហេតុនោះកិត្តិនោះទីប ឈ្មោះថា បង្រួចូលិក៖ អ្ននូនកិត្តិបង្រួចូលិក៖នោះ លោកហេតុថា បង្រួចូលិកដូ ។

ហេតុ លោកហេតុ អ្នដូ ។ ព្រោះដូចខ្លោះ គិត្តិជ្រើបថា ពាក្យថា អ្នដូ ឈ្មោះនៃការសមាទានៃផែលជាបាបេតុនៃការពាណា បង្រួចូលិក៖ របស់កិត្តិនោះ ។

ដោយទំយែតែមួយមួចចូល (ការប្រឆ្លែង) ត្រួតចិវ ពោលគិត សង្ឃរាជី ឧត្តករសដ្ឋែះ អន្តរវាសក៖ ជាប្រក្រពិនៃកិត្តិនោះ ហេតុនោះ កិត្តិនោះ ទីប ឈ្មោះថា តេចិវិរិក អ្ននូនកិត្តិតេចិវិរិក៖នោះ ឈ្មោះថា តេចិវិរិកដូ ។

ការធ្វាក់ចុះនៃដំអាមិស ពោលគិត កិត្តិនោះនេះ ឈ្មោះថា ិណ្ឌូចាត ម្វោងទៀត ការធ្វាក់ចុះនៃដំបាយផែលជនទាំងឡាយដែលខ្សោយដែលខ្សោយ ឈ្មោះថា ិណ្ឌូចាត មានពាក្យអធិប្រាយថា ការធ្វាក់ចុះក្នុងពាក្យប្រចាំនៃដំបាយផែលបុគ្គលដែលខ្សោយ ឈ្មោះថា កិត្តិណាប់ស្សនរក គិត ចូលទោកាន់ត្រួតគ្នាដែលនោះ ។ ស្សនរកនូវិណ្ឌូចាតនោះ ហេតុនោះ កិត្តិនោះ ឈ្មោះថា ិណ្ឌូចាតិក (អ្នកស្សនរកិណ្ឌូចាត) នំយម្វោងទៀត ការធ្វាក់ទោកាន់ដើម្បីដំបាយជារត្តរបស់កិត្តិនោះ ព្រោះហេតុនោះ កិត្តិនោះ ឈ្មោះថា ិណ្ឌូចាតិក ។ ពាក្យថា ធ្វាក់ទៅ (ក្នុងទីនោះ) មានទំយថា ត្រាចំនោះ ។

បិណ្ឌុពាណិក នោះឯង ឈ្មោះថា បិណ្ឌុពាណិក៖ អង្គនៃកិច្ចុបិណ្ឌុពាណិក៖ នោះ ឈ្មោះថា បិណ្ឌុពាណិកង្វើ (អង្គនៃកិច្ចុអ្នកមានការត្រាច់ទៅបិណ្ឌុពាណិកជាក់ត្រា) ។

ការរំលង ហេវថា ទាំង ការត្រាសចាកទាន៖ ឈ្មោះថា អបទាន អធិប្បាយថា មិនរំលង ការទោណាប្រព័ន្ធទៅដោយ អបទាន ការប្រព័ន្ធីទៅនោះ ឈ្មោះថា សហទាន អធិប្បាយថា ត្រាច់ទៅ ព្រោះថាការរំលង គឺ ត្រាច់ទៅតាមលំដាប់ផ្លូវ ការត្រាច់ទៅដោយត្រាសចាកការរំលងនេះ ជាប្រក្រឹតិរបស់កិច្ចុនោះ ហេតុនោះ កិច្ចុនោះ ឈ្មោះថា សហទានចាវិ សហទានចាវិនិងជាសហទានចាវិក៖ អង្គនៃកិច្ចុអ្នកសហទានចាវិក៖ នោះ ឈ្មោះថា សហទានចាវិកង្វើ ។

ការធាន់ទៅក្នុងអាសន់តែមួយ ឈ្មោះថា ឯកាសន ការធាន់ទៅក្នុងអាសន់ ១ នោះឯង ជាប្រក្រឹតិរបស់កិច្ចុនោះ ហេតុនោះ កិច្ចុនោះ ទីបឈ្មោះថា ឯកាសន ការធាន់ទៅក្នុងការសនិក អង្គនៃកិច្ចុឯកាសនិក៖ នោះ ឈ្មោះថា ឯកាសនិកង្វើ ។

ចំពោះតែអ្នកបញ្ជីបញ្ជីពាណិកប៉ុណ្ណោះ ព្រោះហាមភោជនិត ២ ឈ្មោះថា បត្របិណ្ឌុ (ការការិយកបត្របិណ្ឌុ៖ នោះ កំឈ្មោះថា បត្របិណ្ឌុ៖) តែឡើនេះ ធ្វើសេចក្តីសម្ងាត់ទូទៅបត្របិណ្ឌុៗក្នុង (អត្ថគិត) ការការិយកតែអ្នកបញ្ជីពាណិកប៉ុណ្ណោះ ប៉ុណ្ណោះ បត្របិណ្ឌុ (អ្នកមានការការិយកតែអ្នកបញ្ជីពាណិកប៉ុណ្ណោះ) អង្គនៃកិច្ចុបត្របិណ្ឌុកំណើនេះ ឈ្មោះថា បត្របិណ្ឌុកង្វើ ។

ពាក្យថា ខណ្ឌ ជានិពាណិកចុះក្នុងអត្ថបងិសិសិសកត្តិដែលកិច្ចុជាអ្នកហាម (កត្តិ) ហើយចានមកជាជាន់ក្រោយ ឈ្មោះថា បច្ចាកត្ត ការធាន់បច្ចាកត្តនោះ កំឈ្មោះថា បច្ចាកត្ត ព្រោះធ្វើការសម្ងាត់ទូទៅបច្ចាកត្តក្នុង (អត្ថគិត) ការធាន់បច្ចាកត្តនោះ, ការធាន់បច្ចាកត្តជាប្រក្រឹតិរបស់កិច្ចុនោះ ហេតុនោះ កិច្ចុនោះ ទីបឈ្មោះថា បច្ចាកត្តិក (អ្នកមានការធាន់បច្ចាកត្តជាប្រក្រឹតិ) កិច្ចុមិនៅមែនជាអ្នកមានការធាន់បច្ចាកត្តជាប្រក្រឹតិ ឈ្មោះថា ខណ្ឌបច្ចាកត្តនេះជា ពាក្យថា បច្ចាកត្តនេះជា

ឈ្មោះនៃការងារអភិវឌ្ឍន៍កោដនែដែលហាមដោយអំណាច់នៃការសមាងាន⁽⁹⁾ តែ
ក្នុងអង្គភាពបាលចា " សព្វបរិយ៍រាង ឈ្មោះថា ឧបុ សព្វនោះបែបដោយឈើបាន
(មួយដោយ) ហើយ (ថ្លែង) របួនដ្ឋាក់ទៅ រឹមដីមិនសិត្សដោយឈើដែលទៀតទេ (ក្នុង
ថ្ងៃនោះ) កិត្យនោះក៏ដូចជាបាន ហេតុនោះ ទីបឈ្មោះថា ឧបុបច្ចាកត្តិក៖ (អ្នកមិន
មានបច្ចាកត្តជាប្រក្រពិមួយសព្វខលុ) អង្គនៃកិត្យឧបុបច្ចាកត្តិក៖នោះ ឈ្មោះថា
ឧបុបច្ចាកត្តិកដូរ ។

ការចូលទៅក្នុងព្រៃ ឈ្មោះថា អារព្រោ ការចូលទៅក្នុងព្រៃនោះជាប្រក្រពិ
របស់កិត្យនោះ ហេតុនោះ កិត្យនោះ ទីបឈ្មោះថា អារព្រិក៖ (អ្នកមានការចូល
ទៅក្នុងព្រៃជាប្រក្រពិ) អង្គនៃកិត្យ អារព្រិក៖នោះ ឈ្មោះថា អារព្រិកដូរ ។

ការចូលទៅក្រោងគល់ឈើ តិ រួចមួល ការចូលទៅក្រោងគល់ឈើនោះ ជាប្រក្រពិ
របស់កិត្យនោះ ហេតុនោះ កិត្យនោះ ទីបឈ្មោះថា រួចមួលិក៖ អង្គនៃ
កិត្យរួចមួលិក៖នោះ ឈ្មោះថា រួចមួលិកដូរ ។

សូមឱន្តិយក្នុង អគ្គារកាសិកដូរ និង សោសានិកដូរ ក៏ដូចនៅឯណ៌ ។

សេនាសន់ដែលក្រាលទុកហើយយ៉ាងណាមានោះ ឈ្មោះថា យចាសនូត ។
តាក្រថា យចាសនូ នេះ ជាទុកដោយឈ្មោះនៃសេនាសន់ដែលសេនាសនូប្បញ្ញាបក៖
រៀបចំខ្សែ ជាដុំបុងយ៉ាងនោះថា តិច តុយ្លែង ពាបុណ្ណាតិ (សេនាសន់នេះគូរដល់
លោក) ការដែលទៅក្នុងសេនាសន់ ដែលក្រាលហើយយ៉ាងណាមានោះ ជាប្រក្រពិ
របស់កិត្យនោះ ហេតុនោះ កិត្យនោះ ទីបឈ្មោះថា យចាសនូិកិក អង្គនៃ
កិត្យ យចាសនូិកិក៖នោះ ឈ្មោះថា យចាសនូិកិកដូរ ។

ការរៀបចាកការធែកចេញ (សម្រេចតិវិយាបថ) នៅដោយការអង្គូយជាប្រក្រពិ

⁹ មាននំយថា មិនមែនហាមដោយសិក្សាបទ តែហាមដោយការសមាងាន ។

ប្រក្រពីរបស់ភីកូនោះ ហេតុនោះ ភីកូនោះឈ្មោះថា នេសជិក អង្គនៃភីកូនោះ នេសជិក៖ នោះ ឈ្មោះថា នេសជិកណ្ឌ ។ អង្គទាំងឡាយនេះ ទាំងអស់ ឈ្មោះថា ឯកតង្វិន ព្រោះហេតុជាអង្គនៃភីកូនោះ ដែលឈ្មោះថា ឯក ព្រោះភាតជាមួកកម្លាត់ កិលេសបាន ដោយការសមាទានោះ ១ ម្ប៉ាងឡើត ឈ្មោះថា ឯកណ្ឌ ព្រោះមានបញ្ហាណដែលបានរៀបចំឡាច់ ឯក ព្រោះហេតុថា ជាគ្រឹះកម្លាត់កិលេសជាអង្គ ។ នំយម្ប៉ាងឡើត អង្គទាំងឡាយនោះ ឈ្មោះថា ឯក ព្រោះកម្លាត់ធីដែលជាសត្រវទាំងឡាយបានធិន ជាអង្គនៃការបងិបត្តិធិន ហេតុនោះ ទីបឈ្មោះថា ឯកណ្ឌ ។

ក្នុងបទទាំងឡាយនោះ គីវិជ្ជាបរិទ្ធិចិត្តឱ្យដោយអនុផ្ទុចពោលមក ដូច្នេះ ជាលំដាប់ដំបូងសិន ។

លទ្ធផលាងិចត្តុទេសំចុំក្នុងឯក

វិទិចិត្តឱ្យអំពីលក្ខណៈជាថីម

ឯកនូវទាំងអស់នេះ មានសមាទានចេតនាដាលក្តណៈ ថែទាំងពិត សូមីពាក្យនេះ លោកក៏បានពោលទុកថា “ មួកសមាទាន បានដល់ បុគ្គល ធម៌ជាគ្រឹះសមាទាន បានដល់ ចិត្ត និងចេតសិក សមាទានចេតនា ជាតុឯកណ្ឌ របស់ដែលបាម តិវត្ត ” ម្ប៉ាងឡើត ឯកនូវទាំងអស់នោះ មានការកម្លាត់សេចក្តីល្អាកជាកិច្ច មានការប្រាសចាកការឡើរឡើង ជាអាការប្រាកដ មានការប្រាប្រាប់ជាបទផ្តាម ។

ក្នុងបទទាំងឡាយនោះ គីវិជ្ជាបរិទ្ធិចិត្តឱ្យដោយបកិណ្ឌកេ មានលក្ខណៈជាថីមដូច្នេះ ។

ବିଷ୍ଣୁରେ ଯୁଧରେ ତାଙ୍କର ହାତରେ

ଶିଳ ଟିକ୍ (ଅଷ୍ଟିତ୍ବାନ୍ତିକ) ଲୋକେତ

ការវិនិច្ឆ័យក្នុង ៥ បន្ទ មានបន្ទចា ដោយការសមាគមន និង វិធី (ហដិបត្តិ)
ជាដើម គួរព្រះបង្កើតឡើ :

ធម្មទាំងអស់នោះ កាលព្រះមានព្រះភាគ ត្រីនៅមានព្រះជនុនេរឱឡើយ គឺ
សមាននៅក្នុងសម្បាក់របស់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ កាលព្រះបិន្ទូលនៅក្នុង
គឺសមាននៅក្នុងសម្បាក់ព្រះមហាសារ៍ក កាលមិនមានព្រះមហាសារ៍ក គឺ
សមាននៅក្នុងសម្បាក់ព្រះខិណ្ឌាស្រី.. ព្រះអនាគាមី.. ព្រះសកម្មាគាមី.. ព្រះ
សោរាបន្ទុ... កិច្ចប្រព័ន្ធដែលបិន្ទូល... កិច្ចប្រព័ន្ធដឹងឃើញបិន្ទូល... កិច្ចអ្នក
ប្រព័ន្ធដែលបិន្ទូល... ព្រះឯកសង្កែតិកៈ (កិច្ចប្រព័ន្ធដឹងឃើញបាយណាមួយ) ព្រះអង្គកចា.
ចាយ កាលមិនមានព្រះអង្គកចាយ គឺសមានក្នុងសម្បាក់កិច្ចអ្នកប្រព័ន្ធ
ធម្ម... កាលមិនមានលោកអ្នកប្រព័ន្ធដែលបិន្ទូល គឺពេជាសសម្បាកលាន ព្រះចេតិយ
ហើយអង្គយប្រព័ន្ធដោយ ពោលសមានន ឯចជាបាលក្នុងសម្បាក់របស់ព្រះសម្បា.
សម្បុទិជាមាស់ចុះ សូមើសមាននុទិនី កំប្រើបានឯចគ្នា ។ ឯក្នុងការសមានន
ឯក្នុងកំប្រើបាននេះ គឺពេជាបាល ក្រើងសេចក្តីប្រចាំថ្ងៃតិចក្នុងធម្មបិន្ទូល
ជាបង របស់បងបួនបិទ្ទោរនាក់ក្នុងចេតិយបពិត (ជានិនស្សែន៖) នេះជាតាក្សរបាល
ដោយទូទៅមិនសិន ។

ଶ୍ରୀମଦ୍ଭଗବତ

ពាណិជ្ជកម្មនិងការងារ

ឈ្មោះថា សេចក្តីព្រាណ្វាក់ទិន មានសេចក្តីថា ភាពជាអ្នកមានអង្គារស្រែយមិនលាក់ ។ ការិករាយស្ថិ ការិករាយតាមរបស់ដែលមាន ឬ ការិករាយតាមវគ្គរបស់ ខ្លួន ឈ្មោះថា សន្តិដ្ឋិ , សន្តិដ្ឋិ នៅ៖ ឯងជា សន្តិតា (សេចក្តីសញ្ញាស) នាន ដល់ ការិករាយក្នុងបច្ចុប្បន្នទាំងឡាយតាមដែលបាន គឺ ឬណ៍ឈ្មោះកំពាន មិនប្រាណ្វាក់ ដែលទេរីក ។ ម្យានេរីក និងក្នុងបច្ចុប្បន្នថា សន្តិតាទិបិ ជាតុធ្វើការន្នាប់បទ ។ ម្យានេរីក មានបាប់ថា “ សន្តិដ្ឋិ អាទិបិ ” ដូច្នេះ ។

បាក្សិទា គុណទាំងឡាយនោះ នានដល់ គុណទាំងឡាយមានការប្រាណ្វាក់ទិន ជាដើម ដែលជាបេក្ខុនេសចក្តីផ្លូវដែលរបស់សិល ។

បាក្សិទា សម្បារតកុំ ប្រើថា បំណងនឹងធ្វើឱ្យដល់ប្រម ។ ពិតបើយ គុណ ទាំងឡាយនោះបុណ្ណោះ ដែលប្រោះយោគិតានមកដោយសេចក្តីបរិសុទ្ធិនេសិល រំមែងដល់ប្រម កំដោយធមុកុដមទាំងឡាយ ។

បាក្សិទា ការសមាទានុត្តិ នានដល់ ការកាន់យកដោយប្រៀបធៀនអង្គ កម្មាត់ គឺ បេក្ខុនេសប្រាំពីរកិលេសទាំងឡាយនោះឯង ។

បាក្សិទា ឯវា ប្រើថា កាលបឹងចេញចេះ មានទំយថា កាលបឹងនានមាន ធមុន្តិបើយ ។ បាក្សិទា អស្សី យោគ យោគិនោះ ប្រើថា របស់យោគិនោះ ។ ឈ្មោះថា ការអុសខាត់ គឺ ការខាត់ នានដល់ ការអុសខាត់ ការធ្វើឱ្យស្រាល ធ្វើឱ្យទូរកិលេសទាំងឡាយដោយប្រៀបនោះឯង ។

ឈ្មោះថា ភាពស្សុប់ នានដល់ ភាពជាអ្នកមានកាយកំណែននៅក្នុងសេចក្តីស្សុប់ ដែលជាភាគយនៃការស្សុប់ចិត្ត ។ ឈ្មោះថា ការមិនសន្ឍែក នានដល់ ការបងិបត្តិ ធ្វើឱ្យកិលេសទាំងឡាយមិនចម្រិះ គឺ មិនសន្ឍែកក្នុងសន្នានរបស់បុគ្គលនោះ ។ ឈ្មោះថា ការប្រាណ្វាក់សេចក្តីព្យាយាម គឺ ភាពជាអ្នកនានប្រាណ្វាក់សេចក្តីព្យាយាម ហើយ ដោយទាក់ទងជាមួយកិច្ច មានការមិនធ្វើឱ្យបានទាំងពុង ដែលមិនទាន់កើត

ឡើង ឱ្យកើតឡើងជាឡើម ។ ឈ្មោះថា ភាពជាបុគ្គលិកពីរឿមងាយ គឺជាបុគ្គលិកដែលខប្បាកទាំងឡាយគួរចិត្តឯមរក្សាទនេរាយជាយ ដែលសម្រេចពីភាពជាបុគ្គលប្រាញ្នាតិចជាឡើម តាមដែលពាល់ហើយ ពនៃសល់ ភាពជាបុគ្គលដែលគិតពីរឿមពាយឃាយប្រុសល ។

ដើរ អាច សំណូ (ដែលបែបថា ជាឡើម) លោកស្រោះយកគុណទាំងឡាយ មានភាពជាអូកមានកិច្ចិតិច ភាពជាអូកប្រព្រឹត្តស្រាលជាឡើមទុក ។ សិល តាមដែលសមាងានហើយនៅៗនេះ ឈ្មោះថា នឹង បរិសុទ្ធលូ ព្រាជៈភាពជាអូកនៅថ្វាយពិធីដែលជាបិបក្តុ ។ វគ្គ ទាំងឡាយ គឺ ឬកិច្ចិទាំងឡាយ ឈ្មោះថា នឹងសល់ព្រម គឺ នឹង បិបូរ ឬ នឹងសម្រេចដល់ ។

សេចក្តីសញ្ញាសដោយចិវ ចិណ្ឌូចាត និង សេទាសន៍ តាមមាន តាមពានដែលដល់ទូរភាពមាំទាំ តាំងនៅដោយភាពជាប្រព័ណិរបស់ព្រះអរិយៈទាំងឡាយ មានព្រះពុទ្ធដាម្មាសជាឡើម តាំងកិដើម យ៉ាងណាតា លោកអាចចាយពាល់ថា តាំងមាំក្តុងអរិយរង្វ ៣ ខាងដើម ដូច្នេះ សំដោយករារៈដែលតាំងមាំក្តុងសេចក្តីសញ្ញាសនោះ ។

បុគ្គលិក ឈ្មោះថា ភារនោកម (មានភារនោកជាទិរិកកយ) ព្រាជៈអត្ថថា មានភារនោកអាកមជាទិគិរិកកយ ភារនោក ភារនោក នោះ ឈ្មោះថា ភារនោកមតា (ភាពជាអូកមានភារនោកជាទិរិកកយ) ពនៃសល់ ភាពជាអូកប្រកបច្បាប្រុក្តុងសមចករនា និង វិបស្សនាករនា ។

ភ្លាប់សេចក្តីពាណិជ្ជ យស្តា អធិតមារហោ កវិស្សុតិ តស្តា ប្រចាំ ព្រាជៈហេតុជាអូកដែលគូរដល់ការសម្រេចអូច្ចាប់ ។

លាក និង សភ្តារៈជាឡើម ឈ្មោះថា លោកាមិស (អាមិសក្តុងលោក) ព្រាជៈត្រូវតណ្ហាស្តាប់អង្គូលពាន និងព្រាជៈជារបស់ទាក់ទងក្តុងលោក ។ វិបស្សនាករនា

ឈ្មោះថា អនុលោមប្បដិបទា ព្រោះអនុលោមដល់ការសម្រេចព្រះនិញ្ញាន ។

ពាក្យថា ដោយអត្ថ គឺ ដោយខ្លឹមសាររបស់ពាក្យ ។ ពាក្យថា ដោយប្រភេទ គឺ ដោយការថែក ។ ពាក្យថា ដោយការថែកដ្ឋាយ គឺ ដោយការវិនាស ។ ពាក្យថា សំណួនាំងទ្វាយមាន ធុត សំណួន ជាដីម ពាណិជ្ជ ពាណិជ្ជ សំណួន ធុត សំណួន ធុតវាទ សំណួន ធុតធ្វើ និង សំណួន ធុតន្លៃ ។

បន្ទា សមាសញ្ញាសតោ ថ្វូប៊ា ដោយសង្ខេប និង ដោយពិស្តារ ។

បន្ទា រថិកា ថ្វូប៊ា ច្រកចូល ។ បន្ទា សង្គារក្នុងជាន់ ជាបង្កើរក្នុងចុះក្នុងអត្ថគិត និទ្ទេរណ៍ ។ បន្ទា អណ្តុតតុតដ្ឋែន ថ្វូប៊ា ដោយការសម្ងាត់ថា នៅខាងលើ ។ លោកអាចចាយ ធ្វើឡើកក្នុងចិត្តថា ក្នុល សំណួន មានអត្ថថា សមុស្សយ (ដែលលើកឡើងទិន្នន័យ ត្រីយ កោះ) ក្នុងប្រយោគថា “ នទិយាក្នុល ” ត្រីយនៅទន្លេជាដីមួយចេះ ទិបពោលថា “ ឈ្មោះថា បង្រួក្សូល ព្រោះអត្ថថា ជូចគំនរងូលី ” ជូចចេះ ។

ក្នុងសំណួន ក្នុងសេចក្តីថា គូរខ្លឹម . ឧល សំណួន មានអត្ថថា ដល់ ព្រោះហេតុ នោះ ទិបលោកអាចចាយបាន ។ “ អធិប្បាយថា ដល់ទូរភាពគូរខ្លឹម ” ជូចចេះ , នំយម្បាងទៀត សំណត់ ឈ្មោះថា បង្រួក្សូល ព្រោះអត្ថថា ទៅ គឺ ប្រព្រឹត្តនោះ ដល់ទូរភាពគូរខ្លឹម ជូចូលី ។ ការប្រព្រឹត្តដែលបានបង្រួក្សូល (បង្រួក្សូលជានេះ) ឈ្មោះថា បង្រួក្សូល ដោយលុបបន្ទុង (គឺ បន្ទា រណ៍ ថ្វូប៊ា ការប្រព្រឹត្ត) , ភិត្តឈ្មោះថា បង្រួក្សូលិក ព្រោះអត្ថថា មានការប្រព្រឹត្តដែលបង្រួក្សូលនោះជាប្រក្រពិ ជូចពាក្យថា “ អាមួយិក ” (អ្នកមានការសិក្សាប្រក្រពិ ជូចចេះ ។ ហេតុ ឈ្មោះថា អង្គ ព្រោះអត្ថថា ទៅ គឺ ដល់ទូរភាពជាបេតុ ព្រោះនាងដលរបស់ខ្លួន ។

ពាក្យថា ិណ្ឌុពាកនោះ មានសំយថា ភីក្តូលេយ្យៈថា ិណ្ឌុពាកិក ប្រាជ អត្ថថា ស្សែងរកិណ្ឌុពាក ពាលគឺ ដំបាបយដលជនទាំងឡាយដទៃប្រគល នឹង មានការឆ្លាក់ចុះទៅក្នុងពាណ្វេត ដូចជាទាក្យថា ពានវិក សាមាកិក ជាដើម ដូច្នោះ ិណ្ឌុបាកី នោះនឹងជាបិណ្ឌុបាកិក ដូចជា ភីទី នោះនឹងជារីទី

ដូច្នោះ ឬ ឈ្មោះថា ការធាច់ជាអ្វីក ឬ គឺ ការធាច់ជាចំណែក ឬ បានដល់
មិនជាការប្រព្រឹត្តិទេវកចន្ទោះមិនបាន ឬ ឈ្មោះថា ការមិនធាច់ជាអ្វីក ឬ គឺ
ដោយការបងិសធន្តូរការធាច់ជាអ្វីក ឬ នៅ៖ គឺ ការមិនធាច់ជាចំណែក ឬ
បានដល់ ការប្រព្រឹត្តិទេវដោយមិនរំលង ឬ

បន្ទោ សហ អបទាននេះ ក្រោម ការប្រព្រឹត្តិទេវជាមួយនឹងការមិនធាច់
ចន្ទោះ ឬ លោកអាចាយបំណងសម្បូងទូវការ៖ ដោយបន្ទោ សហទាំង ជាកិរិយាយិសេសន៍ (ពន្លឺលកិរិយា) និងស្ថានទិន្នន័យមានការមិនធាច់ចន្ទោះនៅ
ឡើងលោកពោលថា “ អធិប្បុយថា រៀបចាគកការធាច់ចន្ទោះ បានដល់ តាម
លំដាប់ផ្ទះ ” ដូច្នោះ ឬ

ពាក្យថា កន្លែងអាសន់តែ ៩ ដោយការអនុយរបៀបទំនួយបុរិណាប៉ារោះ មិន
ត្រូវកិរិយាបច្ចន់ទេណុញ្ញឱ្យធាច់ពីភ្នា (មិនធ្លាស់កិរិយាបច្ច) ។

ក្នុងពាក្យថា ដុំបាយក្នុងពាក្យ នេះ ក្នុងទីនេះបំណងយកប្រភេទនៃវត្ថុ , មិន
មែនពាក្យសាមញ្ញទេ ឬ

លោកអាចាយកាលសម្បូងថា នីវ អក្សរ (ដែលប្រចាំ ឬណាប៉ារោះ) បាន
សម្បូងពន្លឺលកិរិយៗ ដោយជាបាក្យដែលដកទុក ទិន្នន័យពាក្យ ក្នុងពាក្យមួយ
បុរិណាប៉ារោះតែម្រៀងដូច្នោះ ឬ កាលនឹងសម្បូងថា នេះជាដែលនៅដែលធ្វើការលុប
បចចិន ឡើងលោកពោលថា ប្រពារ់សំណុច បញ្ហាបិណ្ឌ ប្រើក្នុងការសម្ងាត់ថា
ការិយកទូរដុំបាយផ្ទះ (គឺ បញ្ហាបិណ្ឌគហណាំ លុបបន្ទោ គហណាំ នៅសល់
តែ បញ្ហាបិណ្ឌ) ។ សូម្រើក្នុងបទដែល ក្រោពីនេះ ក៏មានទំយុទ្ធប៉ុន្មោះ ឯង ឬ

ក្នុង ដែលកិរិយាបន្ទាប់ពីការហាយក្នុងនៅរៀង ឈ្មោះថា បញ្ហាក្នុង ឬ
ប្រពារ់ ខលុ សំណុ ជាសំណុប្រពារ់បងិសធន្តូរ ឡើងលោកអាចាយការិយក ន អក្សរ
ដែលមានអនុសាទីនេះ ខលុ សំណុនៅ៖ ហើយពោលថា ន បញ្ហាក្នុងកោ (មិនមែន

បញ្ជាកត្តិក៖) ដូចេះ ។ ធម៌ដែលជាវិស់យរបស់សិក្សាបទ ព្រះមានព្រះភាគ ហាយទុកក៏ដោយសិក្សាបទនោះងារ ។ ធម៌ណាមិនមែនជាវិស់យនៃសិក្សាបទនោះ (ដែលប្រចាំមិនាទានហាយទុកដោយសិក្សាបទ) ធម៌នោះងារជាវិស់យនៃការសមាទាន (គឺ កិត្តិបាយ ឬ បងិសជដោយការសមាទានធុកដី) ព្រះហេតុនោះ ទីបណ្តាកអាចាយពោលចា “ (ពាក្យថា បញ្ជាកត្តិនេះ ជាល្អាត់) នៃអតិថិជ្ជកោដនដែលកិត្តិបងិសជបើយដោយអំណាចការសមាទាន ” ដូចេះ ។

មានពាក្យដែលតួរពោលទាំងអស់ដោយនៅមីត្តិ ការនៅអារ៉ាប្រើយក្នុងទីរាល់ ល្អាត់ អញ្ញាកាស ។ ការនៅអារ៉ាប្រើយក្នុងព្រៃស្សាសាន ល្អាត់ សុសាន ។ កិត្តិល្អាត់ អញ្ញាកាសិក ព្រះអនុថា មានការអារ៉ាប្រើយនៅក្នុងទីរាល់នោះ ជាប្រក្រពិដ្ឋូចជាដើម ព្រះហេតុនោះ ទីបណ្តាកអាចាយពោលចា “ ក៏មាននំយដូចេះនេះ ” ដូចេះ ។

សេនាសន៍: ដូចសេនាសន៍:ភាមដែលគេប្រើបច្ចុប្បន្ន ល្អាត់ យចាសន្តិក ធនធានដល់ សេនាសន៍:ភាមដែលគេខ្ចិតិសិរិទិដើម ។ កិត្តិអ្នកការំធុកដីខ.នេះ រំមែងទូលាយកសេនាសន៍:នោះ មិនបងិសជដោយទាក់ទងចា “ សេនាសន៍: នេះមានសង្ឃឹមប្រើប្រាស់ មានភីនសុយ ” ដូចេះជាដើម ។ ព្រះហេតុនោះងារ ទីបណ្តាកអាចាយពោលចា “ សេនាសន៍:នេះសមទិន្នន័យម្នាស់ ” ដូចេះ ជាដើម ។

លោកពោលដល់ការដេកចា សយដ្ឋាន ។ ពាក្យថា ដោយការសមាទាន នោះ គឺ ដោយការសមាទានធុកដីខ្លួនបង្កើតិត្តិជាដើមនោះ ។ ពាក្យថា ហេតុ ព្រះភាពជាអ្នកញាប់ពី ហេតុ ព្រះភាពជាអ្នកញាប់ពី កិលេសចេញពាន មាននំយចា ហេតុ ព្រះភាពជាអ្នកលេខដែលមែនកណ្តាន និង ឧតាទាដើមពាន ដោយអំណាចកនៅប្រុងប្រាណ ។ ក្នុងទីនេះ បំណងយក

អង្គដែលជាបេតុកម្មាកំទូរកិលសទាំងឡាយថា អង្គនេះកិច្ចិកម្មកណ្តោះថា ធុត , មិនមានបំណងយកអង្គដែលយ៉ាងណាមួយនៅ៖ទេ , ម្វោងទៀត អត្ថថា នេវកិច្ចិកណ្តោះថា ធុត នេះកើតឡានដោយសារ៖ដើសអត្ថដែល ។

ដោយពាក្យថា “ មានញ្ញាណាពាមង្គ ” នេះ លោកអាណារ្យបើកបង្កាប្រាប់សេចក្តីដែលការសមាទានុពត្យទាំងឡាយនៅ៖ មានញ្ញាណាពាមិបតី ។ ពាក្យថា របស់ការបងិបត្តិ គឺ របស់សម្ងាត់បងិបត្តិ មានសិលជាមិម ។ ចេតនាដែលប្រព្រឹត្ត នៅដោយអំណាច់នៃការសមាទាន ឈ្មោះថា សមាទាន ព្រោះអត្ថថា ជាគ្រឿងការទំយកដោយល្អ , ធុតុព្យទាំងឡាយឈ្មោះថា មានសមាទានចេតនាដាលក្តុណ៍៖ ព្រោះអត្ថថា មានចេតនាដែលឈ្មោះថា សមាទាននោះជាលក្តុណ៍៖ សេចក្តីនេះ សមតាមដែលប្រោះអង្គកចាត់ចារ្យពាលុកក្នុងបករណ៍អង្គកថា ថា ” សម្បយុត្តិធម៌ទាំងឡាយ (គឺ ចិត្ត និង ចេតសិក) ប្រាកដហើយដោយភាពជា ករណា (គ្រឿងធើ គឺ គ្រឿងសមាទាន) ថា យេន ព្រោះភារ៖ដែលញ្ចាំងកិរិយា គឺ ការសមាទាន ឱ្យសម្រេច ” ឯុទ្ធម៌ ។

ការការទំយកដោយសមាទានចេតនាចាត់ជាមុត្តិ សូមីចេតនាក្តុងការរក្សា កំចាត់ជាមុត្តិមួយក្នុងព្រោះមានសមាទានចេតនាដោះជាមួល ។

តណ្ហាចារ (ការប្រព្រឹត្តិទេនៃតណ្ហា) ឈ្មោះថា សេចក្តីល្អាក ព្រោះអត្ថថា ប្លែកទូរកណ្តុះគឺ កុសលដោយខ្លួនឯង និង អ្នកដែល ជាតិរដ្ឋវ ឈ្មោះថា មានការញ្ចាំញ្ចាំនូវសេចក្តីល្អាកជាកិច្ច ព្រោះមានកិច្ចិកម្មាកំទូរកណ្ហាចារ៖នោះ ។ ព្រោះបេតុនោះឯង ទីប្រាកដដោយភារ៖ដែលមិនល្អាក , បុចា ញ្ចាំងការមិនល្អាកនោះឱ្យប្រាកដ ព្រោះបេតុនោះ ទីបឈ្មោះថា មានការមិនល្អាកជាបច្ចុប្បន្ន ។

ពាក្យថា មានអវិយធម៌ជាបទអ្នក តានដែល មានធី មានសិល ដែលបរិសុទ្ធ

ជាគើម ជាបទឆ្នាន ។

ពាក្យចា គូរសមាទានក្នុងសម្ងាត់របស់ព្រះមានព្រះភាគនៅខាងក្រោម នេះ លោកអាណាព្យាបាលទុកដើម្បីការមិនធ្វើលំដាប់ខ្សោចំឡើយ ឬចុចបុគ្គលុកអាស្រែយ ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជាក្នុងសម្ងាត់ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជាដែលបានបង្កើតឡើង មិនតាមតាមរាជរដ្ឋាភិបាលខ្លួន ប្រកាសទុកក្នុងសម្ងាត់ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជាដែលបានបង្កើតឡើង ប្រកាសទុកក្នុងសម្ងាត់ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជាដែលបានបង្កើតឡើង ។

ស្អូលីការសមាទានក្នុងសម្ងាត់បុគ្គលិកសែសក៍មាននំយុចត្រា ។

ពាក្យចា របស់លោកអ្នកទ្រនៃសង្គ្រោះធម្មូយ គឺ របស់លោកអ្នកទ្រនៃទ្រនិកាយណាមូយ ក្នុងបណ្តាញធម្មូយទាំង ៥ មានទីយិកាយជាគើម ។ ពាក្យចា របស់ព្រះអង្គកច័ាចាយ ពានដល់ របស់លោកអ្នកដែលមានវំបាយដែលជំនាញវាង អង្គកច័ាចាតិសែសនោះនេះ ។

បទចា ឯក្រឹត ពានដល់ ក្នុងហេតុការណ៍ទាំងឡាយរហូតដល់ការសមាទាន ដោយខ្លួនឯង ។

ពាក្យចា រឿងភាពជាអ្នកប្រព្រឹត្តាតិចក្នុងផុតផ្លូវបស់ព្រះមេរោង ពាន ដល់ រឿងដែលមានមកហើយយ៉ាងនេះថា មានរឿងមកថា ព្រះរឿងមកថា ព្រះមេរោង នេះជីវិក៖ , មិនមាននរណាជីវិកៗ លោកនោះជានេសជីវិក៖ ។ យុរមក ត្រូម្រូយក្នុង ពេលកណ្តាលយប់ ព្រះមេរោងបួន យើងលោកអង្គូយលើក្រៅ ដោយកន្លឹនដោក បន្ទារ ទីបសុរចា “លោកដីចម្រិន លោកជានេសជីវិកបួ” ។ ព្រះមេរោង (ជាបង) រឿងភាពជាអ្នកប្រព្រឹត្តាតិចក្នុងផុតផ្លូវ ទីប្រព័ន្ធសេកក្នុងពេលនោះនេងភ្លាម ហើយសមាទានជាថ្មីនៅពេលរោកយ ។

(ចប់ មហាផីកា)

၁ - ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଡିଜଲ୍

ក្រសួងបច្ចេកទេស

បង្កើតលិកដ្ឋាន មានការសមាជិកដោយពាក្យ ២ យ៉ាងនេះ ពាក្យណាមួយចំនួន

៩. គហបកិទានចិវាំ បដិត្តិតាម ខ្ពស់ សូមរៀចាកន្ទីសំណែត ដែលជារបស់គហបតិប្រគល់ ។

១០. បង្រួតលិកអ្នក សមាជិយាម ខ្ពស់ សូមសមាជានអ្នកនៃភូមិភ្នំ អ្នកទ្រព្រង់នូវសំណែតបង្រួតលជាប្រក្សាទី ។
នេះជាថីសមាជានភ្នំបង្រួតលិកអ្នកនេះ ។

ପିଙ୍ଗ (ଫର୍ମିଟାଙ୍କି) ଜୀବବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କରିଙ୍ଗିଲ୍

ក្នុងបណ្តាញសំពត (ដែលរាប់ថាជាសំពតបង្រួច) គឺ :

៩៦. អគ្គិទ្យារូប	សំព័ត៌ផែលត្រីនឹងនេះត្រង់ណាមួយកន្លែងហើយ ម្នាស់គេចោះចោល ។
៩៧. គោខាយិក	សំព័ត៌ផែលគោរដ្ឋាមព្រង់ណាមួយ ហើយម្នាស់គេចោះចោល ។
៩៨. ឧបចិកាគារាយិក	សំព័ត៌ផែលកណ្តុរកាត់ត្រង់ណាមួយ ហើយម្នាស់គេចោះចោល ។
៩៩. ឧទ្ទរាយិក	សំព័ត៌ផែលកណ្តុរកាត់ត្រង់ណាមួយ ហើយម្នាស់គេចោះចោល ។
១០. អន្តិត្តិនុ	សំព័ត៌ផែលចេចជាយ ហើយគេចោះចោល ។
១១. នសធិនុ	សំព័ត៌ផែលដាច់ជាយ ហើយគេចោះចោល ។
១២. ធមជាបាយ	សំព័ត៌ផែលគេលិកត្រីជាន់ ហើយចោះចោល ។
១៣. ចូបិនិរ	សំព័ត៌ផែលគេរំទៀនុបុកត្រីពលិកម្ម ហើយចោះចោល ។
១៤. សមណិចិវរ	សំព័ត៌របស់កិត្តិផ្ទោះ ។
១៥. អភិសេកិក	សំព័ត៌ផែលគេចោលត្រង់កន្លែងអភិសេកស្អែច ។
១៦. តិន្ទិមយ	ចិវរផែលសម្រចំដោយបុទ្ធិ គឺ ចិវរផែលនិងហិកិត្តឱ្យ ។
១៧. បន្ទក	សំព័ត៌ផែលជ្រុះទោតាមជ្រុះទោតាមច្រើនបានម្នាស់តាម ។
១៨. វាកាបាយា	សំព័ត៌ផែលខ្សោលកូចអណ្តុតទៅ មិនមានម្នាស់តាម ។
១៩. ទេវត្វិយ	សំព័ត៌ផែលទេវត្វិយ ។
២០. សាមុទ្ធស	សំព័ត៌ផែលរលកសម្បូចជាត់ថ្វានទៅលើគោក ។

បណ្តាសំព័ត៌ទាំងឡាយនេះ ណាមួយ ព្រោះយោគីផែលបានសមាដោនុកង់ ហើយ គុណិតកាន់យកមកហេកយកសាច់សំព័ត៌ផែលជូយរលូយចោះចោល យក

សាច់សំព័ត៌ផែលនៅលើមកធ្វើជាចីរ លើកលេងតែសំព័ត៌ចិររៀផែលគេប្រគោលដល់ ដែល ហើយប្រើចុះ ។

បណ្តាសំព័ត៌ទាំងឡាយនោះ សំព័ត៌ផែលនៅក្នុងវ្រោសូសាន ឈ្មោះថា សោសាទិក ។ សំព័ត៌ផែលនៅតាមផ្លូវចុះឈ្មោះថា ពាបណិក សំព័ត៌ផែលជនទាំងឡាយត្រូវការបុណ្យ ហើយទុកចោលតាមច្រកផ្លូវមាត់បង្អួច ឈ្មោះថា រចិយចោឡួយ ។ ផ្លូវសំព័ត៌ផែលគេពោះចោលលើគំនែរសំរាម ឈ្មោះថា សង្ការចោឡួយ ។ សំព័ត៌ផែលគេផ្លូវកម្មិតិលគី ហើយពោះចោល ឈ្មោះថា សោភិយ ពានរួម មាតារបស់គិស្សអមាត្រ ប្រើសំព័ត៌ផែលមានតម្លៃរាប់សែន ផ្លូវកម្មិតិលគី ហើយពោះចោលតាមផ្លូវដើរឈ្មោះ តាមរៀង ដោយមានបំណង ថា កិច្ចុអ្នកច្រឡង់សំព័ត៌បង្អួរបានរួចទាំងឡាយនឹងការងារយក កិច្ចុទាំងឡាយការងារយក (សំព័ត៌នោះ) ដើរឈ្មោះ (ប៉ះចិរុវ) ផែលរៀហកបុំណោះ បុណ្យលទាំងឡាយផែល គ្រូចាប់ខ្លាចខ្សោយឯកទិន្នន័យលក្ខណៈបំពុះ (ផ្លាស់) ពោះចោលសំព័ត៌នោះទៅ ដោយសម្ងាត់ថា សំព័ត៌នោះជាសំព័ត៌ចិរ សំព័ត៌ (ផែលគេផ្លូវស់ពោះចោល ទៅ) នោះឈ្មោះថា ឆ្នានៅចោឡួយ ។ សំព័ត៌ចាស់ ១ ផែលគេពោះចោលតាម កំណងឯកទិន្នន័យ ឈ្មោះថា កិច្ចុចោឡួយ ។ មនុស្សទាំងឡាយចូលនៅវ្រោសូសាន ពេល ត្រឡប់មកវិញ្ញុកទិន្នន័យ ហើយ ពោះសំព័ត៌ណាពោះចោល សំព័ត៌នោះឈ្មោះថា គត់បញ្ហាគត់ សំព័ត៌ផែលហើនីងឈោះចំណោកខ្លះ ឈ្មោះថា អគ្គិទខ្សោយ ។ មនុស្ស ទាំងឡាយតែងពោះចោលសំព័ត៌នោះ អូចក្ដានិនសំព័ត៌ (៥ យ៉ាន) មានសំព័ត៌ ឈ្មោះថា គោខាយិក ជាដើម ប្រាកដច្បាស់ហើយ សូម្បីសំព័ត៌នោះ ៩ មនុស្ស ទាំងឡាយពោះចោលឲ្យចូរ សំព័ត៌ផែលមនុស្សទាំងឡាយ កាលខ្សោយនឹងទូកចង់ធ្វើ ជាន់ហើយ ធិះបទោ ឈ្មោះថា ធនាបាយ កិច្ចុការងារយកសំព័ត៌នោះ នៅពេលធុក កម្ពុជាយកម្មុស្សទាំងឡាយនោះក៏ត្រូវ សូម្បីសំព័ត៌ផែលគេចង់ជាន់បក្ស ទុកក្នុង

យុទ្ធខ្មិ កាលទាហារទាំងសងខាងចេញទៅហើយ កិត្យការំយកសំពត់នោះ ក៏
គូរ , សំពត់ដែលគេហូដ្ឋមួកកណ្តូរធ្វើពលិកម្ម ឈ្មោះថា ថ្ងៃបច្ចុប្បន្ន , សំពត់របស់
កិត្យដឹងគ្នា ឈ្មោះថា សមណុចវិវាទ , សំពត់ដែលគេពោះថាលក្ខុងស្ថានទីរាជធារណ៍
កិសក ឈ្មោះថា អភិសកិក , ឬវរបស់ឯធមុនិកិត្យ ឈ្មោះថា តិន្ទិមយ , សំពត់
ដែលជ្រើសក្នុងរាជធ្លឹន ឈ្មោះថា បន្ទុក ចំពោះសំពត់ដែលជ្រើសដោយការត្រួចសតិ
របស់ម្នាស់សំពត់នោះ កិត្យគូរក្រាងទុកម្មយរយៈ ហើយទីបគ្គការំយក , សំពត់
ដែលខ្សោយជាក់ ទៅធ្វាក់ក្នុងទីផ្សាយ ឈ្មោះថា វាតាមរាល់ កិត្យកាលមិនយើង
ម្នាស់របស់ការំយកសំពត់នោះក៏គូរ , សំពត់ដែលទៅតាមទាំងឡាយថ្ងៃ ដូចជា
សំពត់ដែលទៅតាមថ្ងៃយចំពោះព្រះអនុរេទ្យ ដូចខាងក្រោម ទៅទិន្នន័យ ,
សំពត់ដែលរលកសម្រេចាក់ស្រីនិលិតការ ឈ្មោះថា សាមុទ្ធិយ ។

ចំណោកសំពត់ណាត់ដែលទាយកពោះបាន សង្ឃសុយ ទេម (ខ្ញុំម្នាស់
ទាំងឡាយថ្ងៃយចំពោះសង្ឃ) ថ្ងៃយកិត្យ កិត្យស្មោះទៅស្ថិសំពត់បានមកិត្យ សំពត់
នោះមិនមែនជាសំពត់បង្ហរកូលទេ ។ សូមឱ្យសំពត់ដែលកិត្យដឹងគ្នាខ្សែ សំពត់ណាត់
ដែលឬវរការឯក:ចេកឱ្យតាមលំដាប់រស្សាកិត្យ ឬវរបចាំសេនាសន់កិត្យ សំពត់នោះក៏
មិនមែនជាសំពត់បង្ហរកូលដែរ , សំពត់ដែលឬវរការឯក:មិនបានចេកឱ្យបុំណែនាំ
ទីបជាសំពត់បង្ហរកូល , សូមឱ្យក្នុងសំពត់បង្ហរកូលប្រកែទេនោះ សំពត់ណាត់ដែល
ទាយកលេខាណក្រកែវរដឹងរបស់កិត្យ (អង្គភាពមួយ) តែកិត្យនោះ (ការំយកទៅ)
ប្រគេលិកដែលដែលរបស់បង្ហរកូលិកកិត្យ (លេខ្ទុងឡើត) សំពត់នោះ ឈ្មោះថា ឯក-
តោសុទ្ធិក (បិរិសុទ្ធិតម្លាន) , សំពត់ណាត់ដែលទាយកប្រគេលិកដែលដែ (កិត្យប
ណាមួយ) ហើយកិត្យនោះ (ទាំទៅ) លេខោលទេវក្រកែវរដឹង (របស់បង្ហរកូលិក
កិត្យ) សូមឱ្យសំពត់នោះក៏ជា ឯកតោសុទ្ធិក , សំពត់ណាត់ដែលទាំងទាយកលេខាបង់
ថាលក្ខុងក្រកែវរដឹងរបស់កិត្យ (អង្គភាពមួយ) ទាំងកិត្យនោះក៏លេ (ដល់បង្ហរកូលិក-

(កិត្យ) ដោយវិធីតែមួយដូចត្រា សំពត់នោះទីបជ្ជាប ឧភតោសុទ្ធនាំងសងខាន់) , សំពត់ណាដែលកិត្យបានមកព្រោះ (ទាយក) ជាក់ (ប្រគេន) ដល់ដែហើយ កិត្យនោះក៏ (នាំឡាន) ជាក់ (ប្រគេន) ដល់ដៃ (របស់បង្រួមលិកកិត្យ) ដូចត្រា សំពត់នោះល្អាត ចិវរ (បង្រួមល) ប្រភេទមិនខ្សោយ ។

បង្រួមលិកកិត្យដីនៃសេចក្តីផ្តើមដូចត្រានៃសំពត់បង្រួមលនេះ យ៉ាងនោះហើយទីបគ្គរប្រើចិវរចុះ នេះជារិធី (បដិបត្តិ) ក្នុងបង្រួមលិកនឹងនេះ ។

ប្រព័ន្ធឌែលបន្ទូរតាមលិកនឹង

ចំណោក ប្រភេទ គប្បីជ្រើបអមុចកទេននេះ គឺ :

បង្រួមលិកកិត្យមាន ៣ ជំពូក គឺ :

១. អ្នកការំយកច្បាក់ ខក្រិដ ។
២. អ្នកការំយកច្បាក់ កណ្តាល ។
៣. អ្នកការំយកច្បាក់ ទាប ។

ក្នុង ៣ ជំពូកនោះ អ្នកការំយកតែសំពត់ដែលធ្វាក់ចុះក្នុងព្រៃសុសានបុំណោះល្អាត ចំណោក អ្នកការំយកយ៉ាងខ្សោយ ។ អ្នកការំយកចិវរដែលអ្នកត្រចោមបុណ្យលេខែចំណោក បញ្ជីតិនិងការំយកដូចត្រានៃសំពត់ដែលគេដាក់ប្រគេនកំ្រែរដីនៃល្អាត ចំណោក អ្នកការំយកយ៉ាងទាប ។

នាមថែទាំបន្ទាយនៃបន្ទូរតាមលិកនឹង

ឯកត្រា របស់បង្រួមលិកកិត្យនាំង ៣ ជំពូកនោះ ជំពូកណាមួយក៏ដោយ រំមន់បែកធ្វាយ ក្នុងខណៈដែលលោកវិករាយនិងសំពត់ដែលគ្របសុច្ចាយតាមការពេញិត្តរបស់ខ្លួន ។ នេះជាការបែកធ្វាយក្នុងបង្រួមលិកនឹងនេះ ។

ଶ୍ରୀମଦ୍ଭଗବତପ୍ରକାଶନ ଲିମାଟେଡ୍

ចំណោក អាណិសង្គ គប្បរជាបង្រុចកទេវនេះ :

ଓଡ଼ିଆ ଲେଖକ ପାତ୍ରଙ୍ଗମ ଓ ଲେଖନ ପାଠ୍ୟପଦ୍ଧତି

ហើយមកទ្រព្យដីរសំណៀបំសុក្តុលិខិវរនោះ។ ព្រោះហេតុនោះ ព្រោះយោគិត កាលរញ្ជកម្មិញ្ញរតាក្សរប្បជានរបស់ខ្ពួន^(៩) គិតិថាមុកត្រួកអរក្សុងបង្ហក្ខលិខិវ ដែលមកឲ្យរដល់សេចក្តីព្យាយាមចុះ ។ នេះនឹងជាការក្សរបាលអំពីការសមាទាន វិធី (បង្ហិបត្តិ) ប្រភេទ ការខែកឆ្លាយ និងអាណិសង្សក្សុងបង្ហក្ខលិកនូវជាបន្ទិចបុង ។

មហាឌីនា

ពណ៌នា និងពាណិជ្ជកម្មបញ្ចប់ប្រជាធិបតេយ្យ

ក្នុងបន្ទិច គិតហើយថាទានចិវំ (ឪវរដែលជាទានរបស់គិតហើយ) នេះ គិតិយិញ្ញចា សូមឱសមណ៍ទាំងឡាយ កំចាត់ចូលជាតុកគិតិមុខត្រូសម្រាប់ កិត្តិផែលការំយកយ៉ាងខ្សែក្តី ព្រោះភាពផែលសមណ៍ជាមុកចូយ ។ ឪវរដែល គេដាក់ទុកចោលព្រោះគិតិចា “ បញ្ជីតិនិងការំយក ” ដូចនេះ គិតិចាត់ជាកិតិចិវំ តែមិនគិតិចាត់ជាកិតិចិវំចិវំរដូចដូច ។ ក្នុងពាក្សរ ដោយ ពាក្សនិយាយ (២ ពាក្សរ) ក្នុងពាក្សណាមួយ នេះ ស្ថាទា ឯុទ្ធឌ្ឋាន ឈ្មោះចា ផែលពានសមាទានហើយ ដោយពាក្សពោលសមាទាន កំលើកទុកសិនចុះ តែចា និងឈ្មោះចា ពានសមាទានហើយដោយពាក្សពោលបង្កិតិសែដពានដូចមេច ? ធ្វើយចា ឈ្មោះចា ជាការសមាទានហើយ ដោយពាក្សពោលបង្កិតិសែដកំពាន ព្រោះជាការយល់ត្រាតានដោយការសម្ងាត់ ដូចជាកាលពោលចា “ កិត្តិទេវត្ថុ មិនបានក្នុងពេលថ្ងៃ ” ដូចដូច កំរែមនិយល់ពានដោយការសម្ងាត់ចា “ រែមង បានក្នុងពេលយប់ ” ដូចដូច ព្រោះបើរៀរាបារចេញហើយ កិត្តិទេវត្ថុនោះ

⁹ សំដោយការក្សរប្បជានផែលខែសម្រាតាប្រពេបនិស្ស័យចា បំសុក្តុលិខិវ និស្សាយ បញ្ជី ដូចដូចជាមិច , ហើយខ្លួនខ្លួលចា អាម កត្តិ ដូចដូច ។

មិនមានការតាំងនៅវិនាងកាយបានយុរសៀម ដូចខ្លះយ៉ាងណាតា សូមីក្បួនរៀននេះ កំដូចចេះ សូមីក្បួនបងិសជគគបតិទានចិវរនោះ កំរែមជនទូលយកនូវចិវរដែល ក្រកាតិគហបតិទានចិវរនោះ ដែលយល់ត្រាដោយការសម្ងាត់ហើយតែម្រាង ព្រាត់ រៀថាកចិវរចេញ កំមិនមានការតាំងនៅក្បួនព្រះសាសនាថានិង ។

ដោយពាក្យថា កិត្យុសមាននូវក្នុងហើយយ៉ាងនេះ ជាដើម ជារិធីការការអំយកវិធីបងិបតិក្បួនបង្ហរកូលិកនៃ ។ សំពត់ដែលកិត្យុបានក្បួនត្រួស្សសាន ឈ្មោះថា សេរាណាធិក ។ សំពត់នោះ ព្រាត់ហេតុ ដែលប្រុះក្បួនត្រូវ ព្រាត់ត្រូវបុគ្គលុក ឧ៖ ពោះចោលក្បួនត្រួស្សសាននោះ ព្រាត់ហេតុនោះ ទិបលោកអាចាយពោលថា សំពត់ដែលប្រុះក្បួនត្រួស្សសាន ដូចខ្លះ ។ សូមីសំពត់ដែលឈ្មោះថា ធមណិក កំគុងជ្រាបតាមនឹងដែលពោលហើយនេះចុះ ។ ឈ្មោះថា ផ្លូវរៀលឈ្មោះថា ពាល វិញ ពានដល់ ផ្លូវដំមួយខេយក្បួនស្រុក ចំណោកអាចាយពុកឧ៖ ពោលថា ពានដល់ ផ្លូវមួយខេយក្បួនស្រុក អនុវត្តបុរាណដូចខ្លះ ។ សំពត់ ឈ្មោះថា ត្រូវត្រឹនត្រូវនេះ ចំណោកឧ៖ ព្រាត់អនុចា មានចំណោកឧ៖ ត្រូវត្រឹនត្រូវនេះ ។ អាចាយពុកឧ៖ ពោល ថា សំពត់ដែលប្រុះនៅតាមផ្លូវកន្លែងនៅវិចិនថ្មី កិត្យុទិបត្តរការអំយកបានដូចខ្លះ ។ អាចាយមួយពុកឡើតពោលថា “កន្លែងនៅ ២ . ៣ ថ្មីកិត្តរការអំយកបាន” ដូចខ្លះ ។

ពាក្យថា រក្សាមុនុយរយៈ គឺ វិនិច្ឆ័យលាមួយរយៈក្នុច ។ សូមីសំពត់ដែលត្រូវខ្សែលជាតិខ្សោគចុះ កំដូចសំពត់ដែលប្រុះដោយការក្រែចសតិវបស់អ្នកដែលជាម្នាស់វគ្គ ព្រាត់ហេតុនោះ ទិបលោកអាចាយពោលថា សូមីមិនផ្លូវម្នាស់របស់ កំគុងទិនការអំយកសំពត់នោះពានដូចខ្លះ ។ ព្រាត់ដូចខ្លះ កិត្យុគូរដំបេល វិនិច្ឆ័យលាមួយរយៈក្នុច ហើយទិបត្តរការអំយក ។

ដើម្បីទិនការបានសេចក្តីសង្ឃ័យ សំពត់ដែលទាមកពោលថា “ ពួកខ្លួនម្នាស់ សូមច្បាយដល់ព្រះសង្គ ” ដូចខ្លះ ហើយច្បាយខ្សោគ សំពត់ដែលពានមកដោយ ទាក់ទងនឹងការនៅដើម្បីសុំសំពត់ក្នុង តាំងនឹកបាលដែលពានមក ” គូរជាសមណុចិវរ

បាន បុមិនានេហ្ថែ ! ” អូច្ចេះ ទីបណ្តាកអាចាយពោលថា “ សំពត់នោះមិន
ចាត់ជាសំពត់បង្រួល ” អូច្ចេះ ។

ពិតបើយ សំពត់ដែលទាយកពោលច្បាយជាផើមភី មិនពានចូលក្នុងប្រភេទ
សំពត់ណារ ។ ក្នុងថានេះដែលខ្សែតិ ២៣ យ៉ាង ។

គ្រាល់នោះ ដើម្បីនឹងសំឡុងការចែកទូរសំពត់បង្រួល ចំពោះលក្ខណៈក្នុង
សំពត់ដែលកិត្តិជនគ្នាប្រភេទ ប្រភេទខ្សែតិ និង មិនខ្សែតិ ដោយបំណងតែមួយ
ផ្ទុចត្បានេះ ទីបណ្តាកអាចាយពោលថា “ សូមឱសំពត់ដែលកិត្តិជនគ្នាប្រភេទ ”
អូច្ចេះជាផើម ។

ក្នុងពាក្យទាំងឡាយនោះ ពាក្យថា ថែកខ្សែ បានដល់ ឱវរដែលកិត្តិទាំងឡាយ
ច្បាយចំពោះសង្ឃ ឬ ដល់គណៈ កំប្រគេនដល់កិត្តិទាំងឡាយតាមលំដាប់រស្ងារ ។

ពាក្យថា សេនាសនិវេរ បានដល់ ឱវរដែលគេធ្វើជាសេនាសន៍ជាស្រែច
ហើយ (ពោល) ច្បាយថា “ សូមកិត្តិនៅក្នុងសេនាសន៍ នេះប្រើប្រាស់ចុះ ”
អូច្ចេះ ។

សូមឱពាក្យថា សំពត់នោះមិនចាត់ជាសំពត់បំសុក្សល កំមាន មាននំយថា
មិនមែនជាសំពត់បង្រួល កំដោយហេតុដែលបានពោលហើយក្នុងកាលមុន និង
ព្រោះភាពជាសំពត់ដែលគេថែកខ្សែ ព្រោះហេតុនោះ ទីបណ្តាកពោលថា មិន
បានថែកខ្សែតែបុំណែកៗ ទីបណ្តាកសំពត់បង្រួលអូច្ចេះ ។ ពាក្យថា (សូមឱសំពត់
បំសុក្សលប្រភេទនោះ) សូមឱសំពត់ដែលមិនបានថែកខ្សែ មាននំយថា សំពត់
ដែលមិនបានថែកខ្សែ គឺ សំពត់ដែលកិត្តិប្រភេទយ៉ាងណារ សូមឱក្នុងសំពត់នោះ
លោកអាចាយបំណងនឹងសំឡុងខ្លឹមសារនេះថា កិត្តិអង្គណៈប្រភេទឱវរខ្សែ ឱវរ
កិត្តិប្រភេទខ្សែនោះ លោយ្យារ៉ា បិវិសុទ្ធខែកម្មាន ព្រោះកិត្តិនោះមានការអើតិ និង
ការគោរពក្នុងការបានមកនឹងក្នុងការប្រភេទនេះ ថែកចំពោះបុគ្គលម្នាក់តែ ។
លោយ្យារ៉ា មានសេចក្តីបិវិសុទ្ធដាំងពីរខាង ព្រោះមានការអើតិ និង ការគោរព

ក្នុងការធ្វើទាំងពីរ (ទាំងការបានមកទាំងការប្រគល់) និងឈ្មោះថា មានភាពជាថីវេស់ដែលមិនខ្សោយ កំព្យាប់មិនមានការអើតិ និង ការគោរពនៅ ផ្ទៃចោះខិប លោកពោលថា សំណួនដែលបានបញ្ជាយក ផ្ទៃចោះជាអើម បំណងថា ត្រូវវិតជាសំណួនដែលសមណ៍ទូកកំភ្លារដើម្បី ។

ពាក្យចា របស់ភីភុំអង្គិតាមួយ គឺ របស់ភីភុំអង្គិតាមួយភ្លើងបណ្តាខភីភុំ ៣
ដំបូក មានភីភុំអ្នកការំយកប្រកែទលក្រិដ្ឋជាអើម ។

បនទោ ឬចិយា ត្រប់ពាក្យ ការពេញចិត្ត ។ បនទោ ខ្លួយា (ការពេញចិត្ត) នាន
ដល់ ការពេញចិត្ត គឺ សម្រួលមិនដាក់ត្រូវក ។

ពាក្យថា មានការបង្កើដែលសមគ្គរដល់និស្សយោ មាននៅយ៉ាង ក្នុងណានី
និស្សយោ ៤ ដែលអាជារ្យត្រាប់ក្នុងពេលខែសម្ព័ន្ធ ពានចំពោះទូទៅ. បង្កើដែល
សមគ្គរចំពោះនិស្សយោ. នឹង ២ តាមដែលខ្លួនពានប្រកាសទុក ។ ពាក្យថា មិនមាន
ទុក្ខប្រពារការរក្សាទីវា ព្រោះបង្កើក្នុងចិវរមិនជាតិការណ៍នៃសេចក្តីលោក ។
ឈ្មោះថា មិនមានតណ្ហាក្នុងការបរិភោគ ព្រោះសំពតបំសុក្តុលមានភាពស៊ា
ហ្មុងយ៉ាងវិសេស ។ ឈ្មោះថា មានភាពជាអុកគ្គរដ្ឋែងថ្វា ព្រោះនាំកញ្ញវា
សេចក្តីដ្ឋែងដល់បុគ្គលទាំងឡាយដែល ។ ឈ្មោះថា គុណទាំងឡាយ មានការ
ប្រចាំថ្ងៃកិចជាដើម មានការសម្រេចជាផល ព្រោះការរក្សាអុក្តិ៍ កិត្តិភាពធ្វើឱ្យ
សម្រេចពានដោយគុណទាំងឡាយ មានសេចក្តីប្រចាំថ្ងៃកិចជាដើមនៅៗនឹង ។ ការ
សមាងទទួលុយកុណធម៌ទាំងឡាយ ហើយធ្វើឱ្យប្រព្រឹត្តទៅ កំត្រួមកំណើដើម្បីធ្វើឱ្យ
សម្រាបង្កើការនៅខ្ពស់ឡើងទៅ ឱ្យដល់ប្រមុុំណានី ព្រោះហេតុនោះ ឱីប
លោកហោថា មានការចាប្រើទីនៅសម្រាបង្កើដូច្នេះ ។

ពាក្យចា ដើម្បីកម្មាត់មាននិងសេទា គឺ ដើម្បីកម្មាត់ ដើម្បីញូវបានពិនិត្យ និងកងទែនរបស់មាន។ កិច្ចឈ្មោះថា យុទ្ធសាស្ត្រ (អ្នកសង្ឃឹម) ត្រូវបានអនុញ្ញាត សង្ឃឹម គឺ

សង្ឃមដោយលូតាមផ្លូវការយ វាទា និង ចិត្ត ។ ប្រកបសេចក្តីថា សំពតបង្ហរូល ណាត់ដែលទ្រឹងជាគ្រប់លេក កំព្យួនបើត្រាស់ នរណា ដែលចាមិនទ្រួលទ្រឹងទៀវ សំពតបង្ហរូលនោះផ្លូវ ។ ម្បាងឡើត ព្រាត់ហេតុថា ព្រះមានព្រះភាគជាគ្រប់ លេក កំព្យួនទ្រឹងសំពតបង្ហរូល ព្រាត់ផ្លូវ នរណានិងមិនទ្រួលទ្រឹងទៀវ សំពតបង្ហរូលនោះ ព្រាត់ផ្លូវ យំ សុំ និង កំ សុំ មានការសម្លេខ្លាត់ ម្បាង ។ ពាក្យថា កាលពាមរលិកដល់ពាក្យបេង្ញា គឺ កាលពាមរញ្ជកដល់ពាក្យ បេង្ញា ដែលខ្លួនប្រកាសហើយ ចំពោះមុខសង្គ មានភាថាយជាប្រមុខក្នុងសាហា ឧបសម្រេចថា “ អាម ភាព្វេ ” ផ្លូវ ។

ពណ៌នាកថា បង្ហរូលិកន្ទី ចប់
(ចប់ មហាផិកា)

៤ - តេចិវិគិតលូ

និធីសង្គមនគរបៀវិគិតលូ

តេចិវិរិកន្ទី នៅបន្ទាបពីបង្កើតឯកជននៅទៅ រដែលមានការសមាងទានដោយ
ពាក្យ ២ នៃ ពាក្យណាមួយ គឺ :

១. ចក្ខុត្ថិវាំ បងិត្តិបាមិ ខ្ញុំព្រះករុណាសូមហាមយាត់ទូវិវាទម្រប់ ៤ ។
២. តេចិវិរិកន្ទី សមាជិយាមិ ខ្ញុំព្រះករុណាសូមសមាងទូវអង្គរបស់កិត្តិ អ្នក
មានតេចិវាំ ៣ ជាប្រក្រពី ។

និធី(បងិបត្តិ)នូវតេចិវិគិតលូ

តេចិវិរិកកិត្តិនៅទៅ ពានសំព័ត៌សម្រាប់ពើចិវរមកហើយ នៅមិនទាន់ពានធ្វើ
ប្រពាល់មិនសប្បាយភី ចាក់ថែងរាសកាត់មិនទាន់ភី គ្រឿងឧបករណ៍មានមូល
ជាដើមរកមិនទាន់ពានភី ដរបណា គប្បីរក្សាទុកពានដរបាន៖ ។ មិនមាន
នោសប្រពាល់ការរក្សាទុកជាបច្ចុះយនោះទេ តែម៉ោង ការបង្ហាញត្រឹមត្រូវ និង
ទូកដាក់ការទោនឡើកមិនពានឡើយ បើទូកដាក់ការទោនឡើក លោកចាក់ចា ជាមហាត
ថារដ្ឋការនឹងធុកន្ទី ។ នេះជាវិធី (បងិបត្តិ) ក្នុង តេចិវិរិកន្ទី ។

ប្រព័ន្ធឌីតេចិវិគិតលូ

ពាល់ដោយប្រកេទ សូម្បីប្រកេទតេចិវិក៖ នោះក៏មាន ៣ ជំពូក ក្នុង ពាណិជ្ជកម្ម
នោះ លោកការិយកប្រកេទខ្សែត្រូវ ក្នុងពេលដ្ឋានកំសំព័ត៌គប្បីដ្ឋានកំអន្តររាសក៖
(សូវ) ឬ ឧត្តករសង្គ (ចិទ្ទ) (សំព័ត៌ណាមួយ) មុន (កាលដែលសំព័ត៌
ដ្ឋានកំស្នូតហើយ) ក៏យកសំព័ត៌នោះមកសៀវភៅ ហើយទិប្រជាប្រជាប់សំព័ត៌មួយ
ជំងឺឡើក (កាលឧត្តករសង្គស្នូតហើយ) គប្បីសៀវភៅឧត្តករសង្គនោះ ហើយទិប្រ

ជែលកំសង្កាត់ តែយកសង្កាត់ស្ម័រមិនគូរ នេះជារក្សានឹងសេនាសន់ចុងស្រុក
សម្រាប់ភីក្តុពេចិវិក៖នោះ ។ ចំណោកអ្នកជាអារព្យិក៖ និងជែលកំ ២ ច្បាប់ គួង
ពេលតែមួយកំបាន តែគឺអង្គូយនៅត្រង់កំព្លើងដែលជិត ១ (សំពត់) នោះខ្សោយ
តែយើងមនុស្សណាមួយដើរមក អាចនឹងទាញយកចិវរមកគ្រប់លើខ្លួនបានទាំង
ពេល ។

ចំណោកភីក្តុអ្នកជាអ្នកណ្តាលតាមប្រពៃតិ បើមានសំពត់ការសារ៖សម្រាប់
ប្រើប្រាស់នៅក្នុងរោងជែលកំ អាចនឹងស្ម័រដណ្ឌប់ទូរសំពត់ការសារ៖នោះ ហើយ
ជែលកំទូរចិវរបស់ខ្លួនកំគូរ ។

ភីក្តុច្បាប់ទាម អាចស្ម័រដណ្ឌប់ទូរសំពត់ចិវរបស់ភីក្តុដឹងគ្មាន ហើយជែលកំ
ទូរចិវរបស់ខ្លួនបាន សូម្បីសំពត់កម្រាលដែលមាននៅក្នុងសេនាសន់នោះ កំ
គូរដល់លោក តែនឹងរក្សាទុក(ប្រើប្រាស់ជានិច្ច)មិនគូរ តែបើខ្លួនចិវរបស់ភីក្តុដែល
ត្រូវគ្មានស្ម័រដណ្ឌប់ទូរសំពត់នោះកំបាន * ។

តែចិវរកីក្តុទាំង ៣ ច្បាប់នោះ បើនឹងបន្ទូមសំពត់អង្គកម្មួយមកទៀត ឱ្យជាតា
គ្រប់ ៤ កំបាន តែសំពត់អង្គកម្មួយនោះត្រូវមានកម្រិត ៩នឹង ១ ចំរាម បណ្តាយ
៣ ហក្ស ទីបគ្គ ។

នាន់បេរិច្ឆេទនាយកដែលជិតិវិត្ស

ឯុត្តិវបស់ភីក្តុតែចិវិក៖ទាំង ៣ ច្បាប់នោះ រួមនៃបេក្ខជ្ជាយក្តុងខណៈដែល
លោកទទួលប្រកាសរាយទូរចិវជាតគ្រប់ ៤ នោះឯង នេះជាការបេក្ខជ្ជាយក្តុង
តេចិវិកន្ទី ។

* ច្បាប់សិហម្ម និង ច្បាប់អិរុប ថា “បាន” ត្រូវបាប់ទៅថា “មិនបាន”, យកតាមច្បាប់
ខ្លាំងថា “បាន” ត្រូវគ្មានជាមួយនឹងច្បាប់សិហម្ម និង ច្បាប់អិរុប ។

អាណិសឡូពីលតេដិតិថិត្យ

ចំណោកអាជិសង្ស័យមានផ្ទៃៗ គឺ គុណទាំងឡាយដូចដែលពោលកទៅនេះគឺ រំមងសប្រចាំ (ដល់ភិត្យតេចិរិក) គឺ :

១. ភិត្យតេចិរិក: រំមងជាមួកសញ្ញាសដោយចិរញ្ញាមតិនឹងរក្សាកាយដោយ ការសញ្ញាសនោះ (ខោខិណាត) លោកការឈើយក (ចិវរនោះ) នៅពាន ផ្ទុចបកីរាាំ យកស្មាបទេ។

២. មានភិច្ចដែលតប្បីធ្វើតិច ។

៣. មិនមានការសន្យាំសំណត់ ។

៤. ភាពជាមួកប្រព្រឹត្តក្រសាល ។

៥. លោបង់សេចក្តីលើកក្នុងអភិវឌ្ឍន៍ ។

៦. ធ្វើការពេញចិត្តក្នុងសំណត់ដែលជាកហិយេ: ។

៧. មានការប្រព្រឹត្តិធមុនខាត់កិលេស ។

៨. ធុកធម៌មានការប្រព្រឹត្តិការណ៍ដែលប្រចាំសប្តាហ៍ ។

អវត្ដនានិតាថាចំនួនតេដិតិថិត្យ

ព្រះយោគជាមួកមានបញ្ហា មួកដីនឹងនូវរសវិនសេចក្តីសុខដែលកើតពីសេចក្តី សញ្ញាស លោករំមងលោបង់នូវចំណាច់ក្នុងសំណត់ដែលលើសកំណត់ លោករំមង ត្រូវបង់នូវកិរិយាសន្យាទុកទូរសំណត់ លោកត្រួនដែលតេចិរ ៣ បុំណ្ណាត់ ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ព្រះយោគជីថ្មី កាលប្រចាំឆ្នាំ ៩៩៩៩ គិត្យី ត្រូវបានសេចក្តី វិករាយក្នុងធមុក្តិ៍ដែលលោកកំណត់ត្រីមចិរ ៣ ជាប់ទៅជាមួយ ហាក់ផ្ទុចជាសត្វ បកីរិយាយក្នុងធមុក្តិ៍ដែលប្រចាំឆ្នាំ ៩៩៩៩ ។

នេះជាពាក្យពណ៌នៅក្នុងការសមាទាន វិធី (បងិបត្តិ) ប្រពេទ ការបែកច្បាយ និងអាជិសង្ស័យក្នុង តេចិរិកង្ហ ។

មន្ទីរសាស្ត្រ

ឥឡូវបានដោលអង្គភាព

ពាក្យថា សំពតចិវ ទិ ៤ អធិប្បាយថា បានដល់ សំពតចិវទិ ៤ ដែលគួរ ដល់ការស្វ័យប្រវត្តិកនិងដណ្ឌលប់ ព្រះសំពតអង្គភាពមិនមែនជាសំពតដែលត្រូវបង្កើត។

ក្នុងពាក្យថា ដោយពាក្យណាមួយ នេះ មានពាក្យណាដែលគួរពាលដល់ ពាក្យនៅមានទំយដ្ឋុចដែលខ្ញុំមានសំពាលពេលហើយក្នុងបទមុននៅៗនេះ ។ គឺ ភ្នាប់ យាន សំពុំ ចូលតែបទមួយថា យាន ន សក្រាតិ ធម៌បុំណោះ នៅមិន អាចធ្វើបាន , យាន ន លក់ ធម៌បុំណោះ នៅមិនទាន់បាន (ពិចារណា) , យាន ន សម្បជ្ជិតិ ធម៌បុំណោះ (ត្រីនឹងធ្វើដោយដៃ) នៅមិនត្រមួលចុះចុះ ។

ពាក្យថា នៅមិនព្រម គឺ នៅមិនទាន់សម្រេច ។ ពាក្យថា ខោសព្រះការ រក្សាទុកដាហច្ចូល មិនមាន គឺ ខោសព្រះការសែវិញនឹងផ្តុកផ្តុ ហេតុព្រះការ សង្ឃការរក្សាទុកមិនមាន ។

ពាក្យថា កន្លែងដែលជិត គឺ កន្លែងដែលជិតចិវ ។ សំពតដែលប្រើប្រាស់ (គីស្វីក) ក្នុងខណៈដ្ឋលក់ ឈ្មោះថា សំពតកាសារ់សម្រាប់ស្វ័យប្រវត្តិកដ្ឋលក់ ។

ឈ្មោះថា សំពតដែលត្រូវមួកដាក់ត្រីនឹងប្រាលក្នុងសេទាសន៍នៅៗ បាន ដល់ សំពតរបស់ខ្លួនក៏ដោយ សំពតរបស់អ្នកដែក៏ដោយ ដែលតាំងនូកដាប្រចាំ ដោយទាក់ទងជាមួយត្រីនឹងប្រាលក្នុងសេទាសន៍នៅៗ ។ អាចចាយជាប្រើប្រាស់បាន ថា ក្នុងអនុកថា មានពាក្យពេលទុកថា “ សំពតអង្គភាពជាសំពតបរិភ្លាង (សំពតដែលត្រូវប្រើប្រាស់ត្រីនឹងប្រាលក្នុងសេទាសន៍នៅៗ សំពតបិវិត្តរ ឬចុះជាស្រាមពាណត្រ ឬដៃ យាមជាអើម) ព្រះហេតុនោះ សំពតទាំងពីរយ៉ាងនេះ គឺ សំពតក្រោម ១ សំពតអង្គភាព សូមឱ្យតាំងនៅក្នុងបាន: នៅអភិវឌ្ឍន៍រក្សាទុកផ្តុកបែកដ្ឋាយ ” ផ្តុះចុះ ។

ពាក្យទា តេចិន្ទរក្សាទុកមិនគូ មាននំយថា មិនគូសម្រាប់ភីភីអ្នកជាតិ
តេចិវិរិក៖ ដោយទាក់ទងជាមួយនឹងការប្រើប្រាស់ជាប្រចាំ ព្រះលោកអនុញ្ញាត
ទុកចំពោះតែពេលដ្ឋាលកំសំពតបុំណោះ ។

ពាក្យទា សំពតអង្ឃ់ក ពានដល់ សំពតពាក់លើស្តា ។

ពាក្យទា (ដោយចិវ) ជាគ្រឹងរក្សាកាយ គឺ ដោយចិវដែលជាគ្រឹង
រក្សាកាយខ្សោតពិអនុញ្ញាត ឱ្យល់ និង កម្រិត ។

ពាក្យទា សមាដានហើយទោះងាន គឺការនំយកហើយទោះងាន ។

ពាក្យទា ភាពជាអ្នកមានវត្ថុដែលគូប្រចាំថ្ងៃតិច គឺ ភាពជាអ្នកមានកិច្ចិតិច ។

ពាក្យទា ភាពជាអ្នកប្រើលួមប្រមាណក្នុងវត្ថុដែលជាកប្បិយ៖ មាននំយថា
ក្នុងបណ្តាសំពតប្រើនឹងផ្ទាំង សូមិត្រោះមានត្រោះភាគអនុញ្ញាតទុកទាក់ទងនឹងសំពត
ក្រាលអង្គូយជាផើម និង ដោយទាក់ទងនឹងសំពតបុរិភ្ភារ កំព្រះមានភាពជាអ្នក
តាំងនៅក្នុងចិវរត្រង់ផ្ទាំង បុំណោះ ។ ឈ្មោះថា នាំយកតែស្មាបទៅ ព្រះអតុ
ទា ប្រព្រឹត្តទៅត្រូវជាមួយនឹងការទោះដោយស្មាប ។ ហក្សី ឈ្មោះថា ហក្សី ប្រចាំ
ដែលមានស្មាប ។

ពណ៌នាកចាំដោយ តេចិវិរិកង្ហ ចប់

(ចប់ មហासិកា)

៣ - ិណ្ឌុបានិតិថល

នាន់ដែលបានិណ្ឌុបានិតិថល

ស្ថិស្រីបិណ្ឌុតាតិកង្វេ ក៏មានការសមាងទៅដោយពាក្យ ២ យ៉ាងនេះ ពាក្យណាមួយ គឺ :

១. អតិថជ្រាបាកំ បដិច្ចិថាមិ	ខ្លឹម្បាស់ស្ថិស្រីបិណ្ឌុតាតិកង្វេ ។
២. បិណ្ឌុតាតិកង្វេ សមាធិញាមិ	ខ្លឹម្បាស់ស្ថិស្រីបិណ្ឌុតាតិកង្វេ និង មានកិរិយាណ្តាបាប់ទៅបិណ្ឌុតាតិកង្វេប្រក្រតិ ។

គិតិ (បជិបតិ) នូវិណ្ឌុបានិតិថល

បិណ្ឌុតាតិកង្វេទៅនេះ មិនគូរឱ្យការយក្សុងកត្ត ១៤ យ៉ាង គឺ :

១ . សង្ឃឹកភ្នំ	កត្តដែលគេប្រគេនចំពោះសង្ឃឹម្បូទេ ។
២ . ឧឡិសកភ្នំ	កត្តដែលគេខ្លួនចំពោះភិក្ខុ ១អង្គភិ ២អង្គភិ អំពីសម្ងាក់សង្ឃឹម្បូទេ ។
៣ . និមន្តនំ	កត្តដែលគេនិមន្តនិក្ខុយកទៅប្រគេន ។
៤ . សលាកភ្នំ	កត្តដែលគេប្រគេនតាមស្អាត ។
៥ . បក្ខិកំ	កត្តដែលគេប្រគេនប្រចាំបក្ខុ ។
៦ . ឧបោសចិកំ	កត្តដែលគេប្រគេនរាល់ថ្វើឧបោសច ។
៧ . បានិបទិកំ	កត្តដែលគេប្រគេនរាល់ថ្វើបានិបទ (ថ្វើដើមបក្ខុ គឺ ២ កើត ឬ ៩ ពេច) ។
៨ . អាគត្យុកភ្នំ	កត្តដើម្បីក្រិក្ខុជាអាគត្យុក៖ ។
៩ . គមិកភ្នំ	កត្តសម្រាប់ភិក្ខុដែលរៀបចំណើរដ្ឋរង្វាយ ។

៩០ . គិលានភ័ព្យ កត្ថដើមីភីកិត្តអាពាច ។

៩១. គិលាលុបផ្ទាកភ័ព្យ កត្ថដើមីភីកិត្តអូករក្សាកិត្តអាពាច ។

៩២ . វិហារភ័ព្យ កត្ថប្រចាំវិហារ ។

៩៣ . ធុរភ័ព្យ កត្ថដែលគេគម្រោងទុកក្នុងធ្វេះមានធ្វេះ * ហើយប្រគល ។

៩៤ . រារភ័ព្យ កត្ថដែលគេដាក់ថែន្ទាប្រគល ។

តែកត្ថទាំងឡាយណា បើទាយកមិនបានពោល (ចេញឈ្មោះ) ដោយនៅយ៉ាងដើមថា “ សូមលោកទាំងឡាយទទួលសង្ឃភ័ព្យ ” ធ្វេះ (ជាដើម) ពោលថា (សូមសង្ឃទទួលកិត្តាក្នុងធ្វេះរបស់ខ្លួន) ឬថា “ សូមលោកទាំងឡាយទទួលកិត្តា ” ធ្វេះ ហើយច៉ាយ, ិណ្ឌុតាតិកកិត្តិនឹងវិករាយក្នុងកត្ថនៅក្នុងវិហារ និងិរាយការណ៍រំលែកក្នុងវិហារ នៅថ្ងៃទី (ឬចិប្លុ) នៃិណ្ឌុតាតិកកិត្តិនៅ ។

ប្រពេជាលើលិលណុជាតិឥឡូវ

ការពោលដោយប្រគល សូមីិណ្ឌុតាតិកកិត្តិនៅ កំមាន ៣ ដំពូក ក្នុង ៣ ដំពូកនៅ អូកដែលការំយោងខ្សែក្រួមនៃទទួលកិត្តាដែលទាយកនាំមក (ប្រគល ពិធ្វេះ) ខាងមុខកំពាន (ពិធ្វេះ) ខាងក្រោមកំពាន ឬរនោត្រដូចនេះតែមួយ សូមីិបុគ្គល (ធ្វេះដោយ ១ មកសុ) ទទួលបាត្រកំខី ហើយទទួលកិត្តាដែលគេទាំមក ច្បាយក្នុងពេលត្រឡប់វិញកំពាន តែ (រៀរចាកិណ្ឌុតាត) អង្គយចុះហើយមិនត្រូវ ទទួលកិត្តា (ឡើត) ក្នុងថ្ងៃនៅ ។ អូកការំច្បាក់កណ្តាល សូមីអង្គយចុះហើយ កំភាគចនទួលបាន (ឡើត) ក្នុងថ្ងៃនៅ តែមិនទទួល (និមត្ត) ដើមីថានៅក្នុងថ្ងៃ ស្ថុក ។ អូកការំច្បាក់ទាបអាមេរិកទូល (និមត្ត) ដើមីថានៅក្នុងថ្ងៃ ស្ថុក ។

* កំនែននេះឆ្លាប់ប្រចាំ “ ធុរភ័ព្យ ” ឬ “ និច្ចុភ័ព្យ ” កត្ថដែលគេច្បាយជាប្រចាំ ។

ថ្លែកទេនៅក្នុងព័ត៌មាន ិណុពាណិករបស់ភីកុទ្ទា ដំឡើងពីរប្រភេទនេះ របៀបនឹងបានសេចក្តី សុខក្នុងការរស់នៅដោយសេរី អ្នកភាពថ្មីការក្រិតបុណ្យណាង ទីបាន (ផ្ទច) មាន រឿងពោលថា ក្នុងស្រុកមួយមាន (ការសំឡែងធម្មកថា) , ពោលដល់អរិយរង្វ ិណុពាណិកភីកុទ្ទា អ្នកភាពថ្មីការក្រិត ពានពោលនឹងិណុពាណិកភីកុទ្ទា ដំឡើងពីរប្រភេទ “អារុសោ យើងទេនៅល្អាប់ធម៌ជាមួយគ្នាទុះ ” ក្នុងភីកុទ្ទាតីរអង្វែនោះ មួយ អង្វែនពោលថា លោកដែលបានប្រើប្រាស់គ្រូរគេនិមន្តលីអង្វែយ , មួយអង្វែនឱ្យពោល ថា លោកដែលប្រើប្រាស់ខ្លួនឯងទិន្នន័យិមន្តលីដើម្បីជាប់នៅថ្ងៃដែលរបស់ ទាយកម្មាក់ ភីកុទ្ទា ដំឡើងពីរអង្វែនោះពានវិនាសថាកប្រយោជន៍ ដោយប្រការដែឡើង ។ ចំណែកលោកដែលភាពថ្មីការក្រិត ិមន្តលីិណុពាណិកភីកុទ្ទ់ (មាន ហើយ) ក៏ទេ ពានសោយនូវធម្មរសហើយ ។

នាមីលីសុវត្ថិលិណុជាតិត្រូវ

ឯកត្រូវរបស់ិណុពាណិកទាំង ៣ ជំពូកនេះ របៀបក្រុម្ភាយក្នុងខណៈដែល វិករយនឹងអតិថរកលាក មានសង្ឃឹកត្រូវដារីមនោះនៅ នេះជាសេចក្តីបែកត្រូយ ក្នុងិណុពាណិកភីកុទ្ទ់នេះ ។

នាមីលីសុវត្ថិលិណុជាតិត្រូវ

ចំណែកអានិសង្ឃមានដែឡើងទេនេះគឺ :

- ១ . មានការបងិបត្តិដែលសមត្ថរដល់និស្ស័យ តាមព្រះពាណិជ្ជា បញ្ជាតា អាស្រែយការបរិភោគដុំពាយដែលសេន្យរកដោយកម្លាំងស្សាន់ ។
- ២ . ពានភាពនេះនៅក្នុងអរិយរង្វខ្លួន ២ ។
- ៣ . ជាអ្នកប្រព្រឹត្តិភាពទៅមិនទាក់ទងជាមួយអ្នកដែឡើង ។
- ៤ . មានបច្ចុប្បន្នពាមដែលព្រះមានព្រះភាគត្រួនិសរសើរទុកថា ជារបស់ពិច

តូចធីដែលជាបស់រកបានដោយងាយជីង ជាបស់មិនមានទោសជីង ។

៥ . ព្រំពើការរួចរាល់បញ្ជាផ្ទៃ ។

៦ . មានអាជីវិបិន្ទុ ។

៧ . បានបំពេញសក្ខិយបដិបត្តិ ។

៨ . មិនចាំបាច់ចិត្តឱមអ្នកដែន ។

៩០ . លេខ៊ីមានបាន ។

៩៩ . ហាមតណ្ហាក្នុងរសបាន ។

១២ . មិនគ្រែរអាបត្រិព្រោះគណកោដនសិក្សាបទ បរម្យរកាងនសិក្សាបទ និង
ចារិកសិក្សាបទ ។

១៣ . មានការប្រព្រឹត្តិសមត្ថរដល់ផ្តុកដម្ល៉ែនទាំងឡាយ មានសេចក្តីប្រចាំថ្ងៃតិច
ជាអេម ។

១៤ . សម្ងាប់ដីបត្រិចប្រើប្រាស់ឡើង ។

១៥ . បានអនុគ្រោះពណ្ឌកដនដែលកែកជំនាញៗគ្រោយ ។

អនុវាជិតាថាព្យូវិលិលុតិតិត្ត

ព្រោះយោគារចរជាអ្នកសញ្ញាសក្តីដែលកោដន គឺ ដុំបាយដែលគេពួកជាពុំទុក ។

មានកិរិយាទិញឯមជិវិត មិនជាប់ដោយបុគ្គលដែន មានសេចក្តីលើកក្នុងភាពរាល់
លេខ៊ីបានហើយ លោកអាចប្រាប់ទៅក្នុងទិសទាំង ៤ បាន មិនទៅកំទោម
លោករីមិនបន្ទាប់ទូទៅសេចក្តីខ្លួនប្រចាំអ្នសបាន អាជីវិបស់លោកសោរក់ស្ថាត
បរិសុទ្ធប្រាប់ហើយ កិរិយាទិញឯមមានប្រចាំល្អិមិនគឺមិនដឹងទៀត នៅក្នុងការប្រាប់
ទោសជីមិនបិណ្ឌុតាតនោះឡើយ ។ មែនពិត ិណុតាកិកកិកកិកអ្នកចិត្តឱមតែខ្លួនឯង ១
មិនចិត្តឱមអ្នកដែនបែបនេះ ទេវតានាំងឡាយតែងសេឡាភ្វាប់របៀប ជួយយុំគ្រោះ

រក្សា កំពេលប្រព្រឹត្តក្រោម អាស្រែយលាក និង សេចក្តីសរសើរ ។

នេះជាពាណាក្សោទណីនៅក្នុង ការសមាជាន វិធី (មិនបាត់) ប្រកែទ ការខែក
ឆ្លាយ និង អាធិសង្ឃក្នុងចិណ្ឌុតាតិក្នុ នេះ ។

មហាសិកា

ពណ៌នាអំពិលធម្មជាតិ

ពាក្យចា អតិថជ្រូន គឺ លាកដែលកែតិលាក គឺ កិត្តាទារដែលពោល
ទុកយ៉ាងនេះថា “ ចិណ្ឌុយាលោបកោដនំ និស្សាយ ” អាស្រែយកោដន គឺ ដំ
ឡាយដែលគិតឱ្យផ្លូវការដោយសូន្យច្បែះ មាននំយចា ពានដល់ សង្ឃក្រុងជាមិះ ។
ក្នុងដែលទាយកច្បាយដល់ព្រះសង្ឃទាំងអស់ ឈ្មោះថា សង្ឃក្រុង ។ ក្នុងដែល
ទាយកច្បាយចោះចំពោះកិត្ត ២ . ៣ រូប ឈ្មោះថា ឧទ្ទុសក្នុង ។ ក្នុងដែល
ទាយកច្បាយក្នុង ១ ហត្ថ មួយច្បែះ ឈ្មោះថា ហក្ដិបក្ដុក្នុង ។ ក្នុងដែលទាយកច្បាយ
រៀងកល់ទ្រូវពោល ឈ្មោះថា ឧបាសមិកក្នុង ។ ក្នុងដែលទាយកច្បាយក្នុងច្បែះ
បងិបទ ឈ្មោះថា បានិបិទិកក្នុង ។ ក្នុងដែលទាយកច្បាយប្រចាំវិហារ ឈ្មោះថា
វិហារក្នុង ។ ក្នុងដែលទាយកច្បាយតាំងទុកក្នុងកុងឈោះក្នុង (វិហារ) នោះនឹង
ឈ្មោះថា មុនក្នុង ។ ក្នុងដែលបុគ្គលទាំងឡាយ មានពួកអ្នកប្រសិរីជាមិះ ច្បាយ
តាមវារៈ ឈ្មោះថា វារក្នុង ។

ដោយ អាទិ សំពុំ (ដែលប្រចាំ ជាមិះ) ក្នុងពាក្យចា “ សង្ឃក្នុង
គណុចាតិអាទិតា ” ដោយនំយជាមិះថា សូមលោកទាំងឡាយទូលសង្ឃក្នុង
ដ្វូច្បែះ រួមយកខាន្តុសក្នុងជាមិះដី ។

ពាក្យចា កាលដែលកិត្តិវិករាយកំគ្នា មាននំយចា កាលដែលកិត្តិនឹវិករាយ
កំគ្នា ព្រោះជាក្នុងដែលប្រចាំពោលដល់ ដោយនំយអមៗ ថា កិត្តា ។ ស្អាកដែល

នាក់ទងជាមួយកេសដ្ឋែរដោដីម លេខាជា និភាសាសលាក ចំណោកអាចាយ
ត្រឹមនាក់ពោលថា ស្ថាកដែលប្រើបាន យារកាលិកសលាក (ស្ថាកដែលប្រើបាន
ជាប្រចាំអស់កាលជានិច្ច) លេខាជា និភាសាសលាក ។ ពាក្យជា កត្តដែលគេ
ធ្វើក្នុងវិហារ មានចំនួន ៥ គុកខាងក្រោមសិកាជាដំស្ថាកត្តក្នុងវិហារនេះ នៅ៖ ឯង
ហើយត្រូវកត្តក្នុងវិហារនោះ ឯង ដោយសម្ងាត់ថា “ ៥ គុកដើរនឹងច្បាយដល់
ព្រះគុណម្មាសត្រប់អង្គ ” កត្តនោះរមោងគូរដល់កត្តម្មូកជាបិណ្ឌធតិកៈ ។

ពាក្យចា នំមក គឺ ទាយកទន្លេបាត្រ (ឡើងកំភិត្តា) ហើយនាំចេញពីផ្ទះ ។

ពាក្យចា អង្គុយចុះហើយក្នុងថ្ងៃនេះ គឺ អង្គុយចុះហើយក្នុងថ្ងៃនេះ ប្រាជ
តែងតែទទួលពាក្យរបស់ទាយកដែលពេលពេលចា “ លោកដ៏ចម្រិន សូមលោក
ទាំងឡាយកំពីមន្ទនៅបិណ្ឌពាកទីយ ពួកខ្ញុម្មាស់នឹងនាំកិត្តាមក្នុងវិហារតែម្មង់ ”
ជូន: ៤

ពាក្យចា សុខក្តុងការទេរោយ៉ាងតស្សរ៍: គឺ សុខក្តុងការជាមួកទៅមិនទាក់ទងជាមួយមួកដែលប្រកបដោយអីយរដ្ឋសូត្រ ។ ពាក្យចា ទេសទាមីយរដ្ឋ បានដល់ ធម្មកថាដែលប្រកបដោយអីយរដ្ឋសូត្រ ។ ពាក្យចា ធម្មរស បានដល់ រស មានការិកការយិត្តជាអើម ដែលប្រកបដោយដី ។

ឈ្មោះថា មានការងារចិត្តរការខ្លួនដែលប្រអូសចេញពាន ព្រោះការអារ៉ាប្រៀប
កម្មាធិស្ថាដែលរកចិត្តពាក ។ ឈ្មោះថា មានការជាមុនមានអាណីវបិសុទ្ធ
កំព្រោះមានការស្វែងរកភាពារតាមវិធីផែលទ្រង់ត្រាស់ទុកចា “យថាទិ កម្រោះ
បុប្ផិ ” ជាដើម (សេចក្តីពេញក្នុងតាមចោរនៃប្រចាំថ្ងៃ មុនិតហើយចូលទៅក្នុងស្រុក
ឱ្យផ្តល់ជាយុទ្ធមិនងារា ដូច ពណ៌និង និង ឱ្យប្រើប្រាស់ប្រាក់ប្រាក់) ។

សេវាកិច្ចផលិតទាំងឡាយមាន សុប្បាធម៌ថ្មីគឺមន (ភាពជាអកមាមការយិនទាំង

រៀបចំប្រព័ន្ធទី១) ជាអើម រ៉ែមដែលព្រមទាំង ចំពោះភីក្បួនអ្នកចូលទៅការទៅលំដាប់ដីជាធិច្ឆ័យប៉ុំណែនាំ ព្រោះហេតុទោះ ទីបណ្តោះថា ពានធ្វើសេវាឌីយបដិបត្តិខ្សែបិបូរណ៍ ។

ណែនាំថា មានភាពជាអ្នកមិនចិត្តឱ្យម្នាកដទៅ ព្រោះភាពជាអ្នកដឹងប្រមាណក្នុងការទទួល និង ព្រោះមិនមានការទោះដោយការស្ថិតស្ថាល ។ ណែនាំថា មានការធ្វើដែលអនុគ្រោះដល់អ្នកដទៃ ព្រោះការទទួលយកដំបាបតាមត្រីមតែបន្ទិចបន្ទិចក្នុង ៩ គ្រក្បាល ។

ណែនាំថា លេខមានៗពាន ព្រោះមានចាន់ចាប់ដោយការចិត្តឱ្យមជើរការវិធីទាបបំផុត ។

សេចក្តីនេះសម្រួលដែលទ្រង់ត្រាស់ទុកថា :

“ អនុមិន ភីក្បួន ជីវិកានំ យទិន ិណ្ឌុណាលី ” ម្ងាលភីក្បួនាំងឡាយការត្រាត់ទៅបិណ្ឌុតាតនេះ គឺ ជាការចិត្តឱ្យមជើរការវិធីទាបបំផុតនៃបណ្តាណិចិត្តឱ្យមជើរការវិធីទាបបំផុតនៃបណ្តាណិចិត្តឱ្យមជើរការ ។

ណែនាំថា ការពារតណ្ហាក្នុងរសពាន ព្រោះការពុំនាំអនុភាពខ្សែប្រព័ន្ធដោយក្នុងដែលបាយទុក្ខា ។ ណែនាំថា មិនត្រូវរាបត្រូ ព្រោះសិក្សាបន្ទាន់នៅយោ មានគណភាពនិស្សាបន្ទាន់ជាអើម ដោយសារការមិនទទួលនិមត្ត ។

ភីក្បួន ណែនាំថា ចាតុខ្លួនសោ (មិនជាប់ជាធិច្ឆ័យក្នុងទិសទាំង ៤) ព្រោះអនុថា ប្រព័ន្ធដោយពីរបានក្នុងទិសទាំង ៤ ដោយភាពជាអ្នកទោះពានមិនទិន្នន័យទៅកំ ។ សេចក្តីថា អាណិវស្ស វិសុធន្តិតិ ត្រូវថា អាណិវស្សបែកទីបញ្ជីតែចត់ ។ ពាក្យថា អ្នកចិត្តឱ្យមខ្លួនឯង មាននំយថា ភីក្បួន ណែនាំថា ជាអ្នកចិត្តឱ្យមខ្លួនឯងដោយបច្ចុប្បន្នទាំងឡាយដែលជាបស់គិចក្នុង មិនមានទោស និង រកពានដោយងាយ ។ ព្រោះការចិត្តឱ្យមខ្លួនឯងនេះ ទោស និង ទីបណ្តោះថា មិនមែនជាអ្នកចិត្តឱ្យម្នាកដទៃ

ដោយការផែលមិនត្រូវចិត្តឱ្យម្នាកដទៅ សូម្បីសទ្ទិរហានិភាពដោយ ហេតុព្រោះជាម្នាកទៅត្រូវម្នាកដទៅ ។ លោកអាណាព្យាសខ្លួនភាពជាម្នាកប្រព័ន្ធឌ្ឋាន ដោយការត្រាត់ទៅដោយចិវរផែលជាគ្រឹងរក្សាកាយ ដោយិណ្ឌុពាណិកផែលជាគ្រឹងរក្សា នៅឯណា , ភាពជាបុគ្គលិតឱ្យមិនមាយ , ភាពជាម្នាកព្រោច្ចាតិច និងសេចក្តីសន្លាសទុកដូនបទទាំងពីរ (ជាម្នាកចិត្តឱ្យមួយនៅឯណា ១ ជាម្នាកមិនចិត្តឱ្យម្នាកដទៅ ១) ។

ពាក្យទា សូម្បីទៅភាពទាំងឡាយក៏ស្រឡាញៗរបៀបអាន មាននំយថា សូម្បីទៅភាពទាំងឡាយ មានសក្ខទេរាជជាតិច កំចូលចិត្តព្រោច្ចា គឺ ព្រោច្ចាចំពោះ ិណ្ឌុពាណិកកិត្តិជាម្នាកម៉ាទាំង គឺ ស្អាត់ហើយ ព្រោះភាពជាម្នាកមានភាយកម្ម វិចិកម្ម និង មនោកម្មសូប់ហើយ ហូសពិការប្រើបាន ជាម្នាកមានសកិអស់កាលទាំងពួន ព្រោះការប្រកបព្រមដោយសកិ និងភាពឆ្លាតយ៉ាងវិគ្រេលនៅ ។ កាលពើសេចក្តីរបៀបអានជាប្រើប្រាស់ខ្លួនគឺត្រូវបានស្អាត់ឡើង មានសិលជាតិច របស់ិណ្ឌុពាណិកកិត្តិទេះ កំរើមែនធ្វើការយកចិត្តទុកដាក់ខ្លួនគឺត្រូវបានស្អាត់ ចាំពាច់ពោលចិត្តិសលមនុស្ស ទាំងឡាយ ។

សេចក្តីថា បើម្នាកទេះជាម្នាកមិនអាប្រើយណាកសក្តារៈ និង សេចក្តីសរបើរពិត គឺ មិនជាម្នាកសនូវឯមលាកជាតិចទេ ។

កថាពណ៌ទៅដោយ ិណ្ឌុពាណិក្យ ចប់

(ចប់ មហាផីកា)

៤ - សប្តាហានបន្ថិតល

និធីសង្គមនាលិសបណ្ឌនិតល

សហនាទារិក្ស កំមានការសមាននៅយោបាយពាក្យពីរពាក្យនេះ ពាក្យណាមួយ

គឺ :

១. លោលុប្បចាំ បដិច្ចិថាមិ ខ្ញុំព្រមក្រុណាសូមយាត់ទូរកិរិយាភ្លាច់ទេ
បិណ្ឌុចាតកាមភាពដែលល្អក ។
២. សហនាទារិក្ស សមាធិញាមិ ខ្ញុំព្រមក្រុណា សូមសមាននូវអង្គនៃកិត្តិ
អ្នកមានកិរិយា ព្លាច់ទេដើម្បីបិណ្ឌុចាត
រៀងភាមលំដាប់នៃផ្ទះជាប្រក្រតិ ។

និធី(បដិច្ចិ)នូវសប្តាហានបន្ថិតល

សហនាទារិក្សកិត្តិទេនេះ លោកដែលចូលទៅការអនុក ត្រូវឈរកំណត់
មើលក្រោងដូនមានកំយអន្តរកយ ប្រសិនបើមានអន្តរកយណាមួយហើយ វំលង
ទៅការអនុក្តុក្រមិនទឹកការ ។ តាំទេនេះ បើផ្ទះណាប្រកបត្រង់ណាដែលចំណាំតែមិន
បានអិបន្ទិចបន្ទុចសោះទេនេះ ត្រូវសម្រាប់ថា មិនមែនជាប្រុក ហើយកូវិបន្ទុស
ទៅការអនុក្តុក្រមិនទឹកការ លោកមិនបានកោដនកិចក្រុចទៅក្នុងទ្វារផ្ទះណាបា បួចត្រង់ប្រក
ណាបា បួផ្ទះណាបា គូវិធីអគាមសញ្ញា ហើយព្លាច់ទេការអនុក្តុក្រមិនទឹកក្រុងទូទៅ កែវិ
ញ្ញាប់បានអិបន្ទិចបន្ទុចប្រកបត្រង់ទិន្នន័យ និងបន្ទុសទិន្នន័យ កិត្តិនេះគូវិចូល
ទៅការអនុក្តុក្រមិនទឹកក្រុងបន្ទុចបន្ទុចប្រកបត្រង់ទិន្នន័យ ការពារក្រោងត្រូវលប់បង់ទូទៅទិន្នន័យ កិត្តិនេះគូវិចូល
មានអន្តរកយជាមិនបានការអនុក្តុក្រមិនទឹកក្រុងបន្ទុចបន្ទុចប្រកបត្រង់ទិន្នន័យ ហើយតែ
យកចាត្រទេរាជការក្នុងបន្ទុចបន្ទុចប្រកបត្រង់ទិន្នន័យ កិត្តិនេះគូវិចូលបាន ។

ភីក្តុនេះ កាលបឹកកំពុងដើរឡើតាមផ្លូវ បើធ្វើប្រទេសស្រួល និងតាមក្នុងប្រព័ន្ធប្រជាពលរដ្ឋ នៅពេលបានកិត្តាសោះតិច បានបន្ទិចបញ្ជូចតិច កំព្យូរតែត្រាចំឡើតាមលំដាប់នៃផ្លូវ ។

នេះជារិធី (បដិច្ចិ) នៃសហនោចារិកណ្ឌ នោះ ។

ប្រធ័ននៃសមាគារិកណ្ឌ

សហនោចារិកណ្ឌភីក្តុនេះ កំមានការថែកខោដាត ៣ ច្បាក់ដូចគ្នា ភីក្តុច្បាក់ខ្លួន និងទូលយកទូរចង្វាន់ដែលគេនាំមកអំពីខាងមុខតិច ពីខាងក្រោមតិច ពុំនោះ ដល់ត្រឡប់មកវិញ ហើយទាយកគេយកចង្វាន់តាមមកប្រគេនតិច កំទូលបុំបាន ដូចគ្នា តែបើយរឡើប្រាការផ្លូវ ហើយទាយកនាំយកពាត្រឡើដាក់ចង្វាន់មកប្រគេនខ្លួនចាំបែនទូលបាត្រឡើវិញ គូរ ។ ពិតហើយ គូនិតុកណ្ឌនេះ (ភីក្តុអ្នកភាគ យ៉ាងខ្លួន) ស្រីដោយព្រះកសិប្បរព្រឹនមាន ដូចខ្លោះ សូម្រឿនទូលបាត្របស់ព្រះមេរោគ កំបានដូចគ្នា ។

ភីក្តុច្បាក់កណ្តាល រមេងទូលភីក្តុដែលគេនាំមកពីមុខតិច ពីខាងក្រោមតិច កាលបឹកត្រឡប់មកវិញគេនាំយកមកច្បាយកំបាន តែបើយរឡើដិតទូរផ្លូវ ហើយទាយកនាំយកពាត្រឡើដាក់ចង្វាន់មកប្រគេន ខ្លួនចាំបែនទូលបាត្រវិញឡើនោះ គូរ ។ តែមិនត្រូវអង្គុយរដ្ឋចាំភីក្តុ ដោយការមិនអង្គុយរដ្ឋចាំភីក្តុយ៉ាងនេះ លើរាជ ឬអនុលោមតាមភីក្តុភាគ បិណ្ឌុចាត់ចង្វាក់ខ្លួន ។

ភីក្តុច្បាក់មុន (ទាប) នោះបីអង្គុយរដ្ឋចាំ (ភីក្តុ) ដូចខ្លោះកំបាន ឱ្យតែនៅភីក្តុនេះ ។

ផ្លូវបានបន្ទាន់សមាគារិកណ្ឌ

ផ្លូវបានបន្ទាន់សហនោចារិកភីក្តុ ទាំង ៣ ជំពូកនេះ កាលបឹកត្រាចំឡើតាមលំដាប់នៃផ្លូវ ។

ដោយភាពល្អាកកៅតឡើង រមេងបែកជ្លាយដុចគ្នាទាំង ៣ ។

រោនិស្សវិបត្តុទសបន្ទាលិបានិកលូ

ចំណោកអាណិសង្សមានដូចតទៅនេះ គឺ :

- ៩ . ភាពជាបុគ្គលិនអស់កាលជានិច្ចក្នុងត្រកូលទាំងឡាយ ។
  - ១០ . ភាពជាបុគ្គលិលួយដឹងធម្មនិមួន ព្រះមិនមានការជាប់ដំណាក់ក្នុងត្រកូលទាំងពីរ ។
  - ១១ . លេខ៊ីន្ទូវសេចក្តីកំណាយព្រៃត្រកូលបាន ។
  - ១២ . ភាពជាអ្នកមានសេចក្តីអនុត្រារោងស្ថិក្នុងត្រកូលទាំងអស់ ។
  - ១៣ . មិនមានទោសក្នុងការចូលចេចការត្រកូល ។
  - ១៤ . មានកិរិយាមិនទទួលត្រកូលអរម្មូវពាក្យដែលគេហោរកដោយការទិម្លេ ។
  - ១៥ . ភាពជាអ្នកមិនមានសេចក្តីត្រូវការដោយភិត្តាដែលគេចាំមកឱ្យ ។
  - ១៦ . ភាពជាអ្នកមានកិរិយាប្រព្រឹត្តក្នុងសមត្ថរដល់អប្បិជ្ជតាតុណាតារដើម្បី ។

ខេត្តសាសនាំពោក្នុងបណ្តុះបណ្តាលបានវិនិច្ឆ័យ

សហទានចារិកអ្នកភីកុំពុំនឹងសាសនាលេះ ជាបុត្តិលល្មប្រើបង្គចជាមួងត្រាងចន្ទ ជាបុត្តិលចិនិចជានិច្ចកុំពុំនឹងត្រូវលទាំងឡាយ ជាអ្នកមិនកំណាយញ្ញត្រូវល មានសេចក្តីអនុគ្រោះស្រីចំពោះទាយកទាំងអស់ ជាបុត្តិលធុតស្រឡេះថាកម្រោសដែលកើតពីកិរិយាច្នៃលទ្ធភាពត្រូវល ព្រោះហេតុនោះ កិរិយាច្នៃលមានបញ្ហា កាលបីច្បាច្នោាត្រាថែទៅលើដែនដីដោយសិរី កំត្រូវលេះបង្គនូវកិរិយាត្រាថែទៅដើម្បីបិណ្ឌពាក តាមភាពដែលល្អាក ត្រូវមានចក្ខុសមួយចុះព្រាម ត្រូវក្រឡៀកមិលត្រីមមួយជូនិម ហើយគឺជាបីប្រព័ន្ធដែល សហទានចារិកអ្នកភី

នេះជាតារក្រពណ៌ខ្លា ការសមាជិក វិធី (បដិច្ចិ) ប្រភេទ ការបែកផ្ទាយ និង

អាវិសុប្បក្តុងសម្រានចារិកង្ហោះ ។

មហាថ្មនា

ពណ៌លាកំពីសប្តាហានចារិកង្ហោះ

ពាក្យថា កិត្យុនេះ គឺ កិត្យុជាសម្រានចារិក៖ នេះ ។

ពាក្យថា មុនរៀលា គឺ ពានដល់ រៀលាដោះឯង ។

ពាក្យថា ស្ថានទីផែលមានអន្តរាយ គឺស្ថានទីផែលចូលទៅពានដោយលំពាក ព្រោះទាក់ទងជាមួយនឹងការមានអន្តរាយជាអើម ។

ពាក្យថា ខាងមុខ គឺ ខាងមុខកិត្យុផែលកំពុងដើរតាមច្បាល់ ផែលមិនទាក់ច្បាល ទៅការទំនួះទោះឯង ។ ពាក្យថា ផែលលោកប្រគល់បាត្រ ពានដល់ ផែល ព្រះចេរៈប្រគល់បាត្រទេប្រចាំឆ្នាំមាត់ទ្វារបស់សក្តុទេវរាជ ផែលក្នុងខ្លួនជាដាង តម្រូវ ។ កិត្យុផែលជាបិណ្ឌុពីកិក៖ប្រភេទក្រិដ រំមេងមិនអង្គុយទទួលកិត្យា ក្នុងថ្មីទេ ព្រោះហេតុទោះ (កិត្យុការិយកច្បាក់កណ្តាល) ទីបណ្តុះថា អនុលោមតាមកិត្យុអ្នកការិយកច្បាក់ខ្សែក្រិដទេ ។

ឈ្មោះថា ភាពជាមួកចិត្តអស់កាលជានិច្ចក្នុងត្រកូលទាំងឡាយ ព្រោះមិន មានការធ្វើបំស្ថាល់ត្រា ហេតុព្រោះមិនមានការចូលទៅជាប្រចាំក្នុងត្រកូលណាទា ។ ឈ្មោះថា ភាពជាបុគ្គលិតធម្មុងចេញ ព្រោះការមានចិត្តមិនជាប់ក្នុងត្រកូល ទាំងឡាយ ទិន្នន័យ ព្រោះមានភាពត្រជាក់ ។ ព្រោះមិនមានចិត្តហុងហេងក្នុងត្រកូល ទាំងឡាយ ទីបមានការលេបង់ទូរសេចក្តីកំណាយច្បាប់ក្នុងត្រកូលទាំងឡាយទេ ។

ឈ្មោះថា ភាពជាមួកមានការអនុគ្រោះសិក្សា ក្នុងត្រកូលទាំងអស់ ព្រោះ ភាពជាកិត្យុមានការស្មើរក្សារប្រយោជន៍ មិនមានការបែងចែក ។ ការការិយក

រួមគ្នា និង ភាពជាមួកស្ថិទ្ធស្អាលក្នុងត្រកូលទាំងឡាយជាផើម លេខាជាតា ទោស
ក្នុងភាពជាកូលុបកិត្តិ ។

ពាក្យទា មិនមានការត្រួតអរនឹងពាក្យដែលគេហោរក គឺ មិនត្រូវការ
ទួលការហៅលេខាជាប់នឹងការនិមន្ត ។

ពាក្យទា ដែលគេទាំងក្នុង គឺ ដោយការទាំងក្នុងពោះនូវកិត្តិ ។

ពាក្យទា ការត្រាច់ទៅដោយសេរី គឺ ការត្រាច់ទៅដោយការពេញចិត្ត ។

ពណីនាមពីសម្រានចារិកដូ ចប់

(ចប់ មហासិកា)

៥ - ឯកាសនិត្យលី

ពិធីសង្គមជាន់ការសនិត្យលី

បញ្ជាប់អំពីសប្តាហ៍រឿងដូមក នឹងណានៅអំពីនកាសនិកដូមកទៅ ក្នុង

នកាសនិកដូមកនេះ កំមានចាបីសម្រាប់សមាងទៅជា ២ ថ្ងៃបង្កើចត្រូវ :

១ . នានាសន្នកោដនំ បដិច្ចិបាទមិ ខ្ញុំព្រះក្រុណាសូមយាត់ទូរកិរិយាបរិភោគ
កោដនៅក្នុងអាសន់ដោយ ។

២ . ឯកាសនិកដូមំ សមាជិយាមិ ខ្ញុំព្រះក្រុណា សូមសមាងទូរអង្គរបស់
កិច្ចុអ្នកមានកិរិយាបរិភោគទូរកោដនំ កែ
ក្នុងអាសន់ ១ ជាប្រក្រតិ ។

ពិធី(បចិបត្តិ)នូវឯកាសនិត្យលី

នកាសនិកដូមកនេះ កាលអង្គុយក្នុងសាលាអាព់ មិនត្រូវអង្គុយលើចែកសន់
ឡើយ ត្រូវកំណត់អាសន់ដែលសមត្ថរដល់ខ្លួនជាមុនសិទសិរីមអង្គុយ ហើយកំពុងឆាន់
មិនទាន់ទូច ហើយអាចចាយ បូឌបង្ការយិមទូមកដល់ កំពុងនៅក្រោកទៅឡើត្រូចនៅ
ចំណោកនៅព្រះកិច្ចុអ្នកបញ្ជាក់ដោលថា អាសន់គឺរក្សាបាន ការងារទៅកិច្ចុរក្សា
(មិនខិត្តក្នុង) ខ្លួនគឺរក្សាបាន តែព្រះកិច្ចុនេះជាអ្នកឆាន់ទូចហើយ ព្រោះ
ហេតុនេះ ចូរឡើត្រូចុះ តែមិនត្រូវត្រឡប់មកឆាន់កោដនំឡើតាមីយ ។
នេះជាវិធី (បចិបត្តិ) នៃឯកាសនិកដូមកកិច្ចុនេះ ។

ប្រធែនដែលការសនិត្យលី

ពាល់ដោយប្រកេទនកាសនិកកិច្ចុនេះមាន ៣ ច្បាក់ :

កិច្ចុច្បាក់ខ្លួន តែលួយដើរបុះទៅក្នុងកោដនៅណានៅហើយ នោះបីកោដនំនេះ

ភិច្ចិ ប្រើនភិ កំព្រោងមាន់តែបុណ្យរាជ នឹងទូលកោដនដៃទៅឡើកមិនបានឡើយ
តែបើមទុស្សាំងញាយគេគិតយើង ប្រាប់ខ្លះនេះមិនបានមាន់ចង្វាន់សោះ ឬ
មាន់តែបន្ទិចបន្ទុច ហើយគេចាំយកសហិជាដើមមកប្រគល់ វិត្តុាំងនោះ បើកិត្តិ
ទូលដើម្បីប្រើប្រាស់ជាកេសផ្ទះ ឬនេះបើទូលដើម្បីជាអាមាតារ មិនបានឡើយ ។

កិត្តុថ្នាក់កណ្តាល បើកត្តុក្នុងបាត្រមិនទាន់អស់ដរណាបាតា កំអាចនឹងទូល
កោដនដៃទៅបានដរណាបនោះ ។ កិត្តុនេះ ឈ្មោះថា កោដនបរិយត្តិកោ មានទីបំផុត
ត្រីមទីកដ្ឋ័រដែលកិត្តុថ្នាក់បាន ព្រោះថា បើមិនទាន់ទូលទិកលាងបាត្រដរណាបាតា នៅមាន់
បានដរណាបនោះ ឬ នឹងហេវថា អាសនបរិយត្តិកោ មានទីបំផុតត្រីមអាសន់
ដែលកិត្តុថ្នាក់បាន ព្រោះថា បើមិនទាន់ព្រោកបាតាកាសន់ដរណាបាតា នៅមាន់បាន
ដរណាបនោះ ។

ជួតវិបេជ្ជឆ្លាយក្នុងគានសិក្សា

ជួតផ្លូវបសកិត្តុាំង ៣ ថ្នាក់នេះ រួមងបេកឆ្លាយក្នុងខណ្ឌដែលកិត្តុាំងនោះ
បរិកោតកោដនក្នុងអាសន់ដៃវីរ៉ា ។ នេះជាការបេកឆ្លាយក្នុងកាសនិកន្ទីនេះ ។

គានសិក្សាលើក្នុងគានសិក្សា

អានិសង្សមានដូចតទៅនេះ គឺ :

១ . ភាពជាមួកមានភាពជាតិ ។

២ . ភាពជាមួករស់នៅមិនលំបាតក គឺ មិនមានទុក្ខលំបាតកក្នុងសិរី ។

៣ . មានកិរិយាប្រាកដឡើងរហ័ស ។

៤. មានកម្មាំងមាំមួន ។

៥ . មានកិរិយាលេជាសុខស្អាយ ។

៦ . មិនត្រូវរាបត្តិព្រោះបច្ចុប្បន្នកិរិយាបរិភោគទូទៅអនុកិរិត្យភាពទាំងនេះ* ។

ព័ . មានកិរិយាបង្គន់នូវចំណាយក្នុងស ។

៤ . ភាពជាអ្នកមានការប្រព្រឹត្តិសមគ្គរដល់អប្បច្ចកាតុណាជាមីម ។

ଶକ୍ତିବାଲିକାରୀଙ୍କୁ ଲପ୍ତ କାନ୍ଦିକାଳୀ

នេះជាការពណ៌នការសមាងទាន វិធី (បងិបត្តិ) ប្រភេទ ការបែកផ្ទាយ និង
អាចិសង្ឃក្នុងនកាសមិកដ្ឋាន នេះ ។

ଶ୍ରୀମଦ୍ଭଗବତ

ଟାଇପ୍‌ରିପୋର୍ଟର୍ କୌଣସି ଲିଙ୍ଗପତ୍ର

បន្ទចា នានាសន កោដជំ ប្រចា ការនាន់លើអាសន់:ប្រើនកវិនិង មានការសម្រាប់ចា មិនថាន់ដោយការអនុយតែមួយគ្រាប់ទេ ដែរ៖ តែថាន់អាមារដោយការ

* ក្រោជនដែលកិត្តុបាមក្រោជនូចហើយ ដល់ក្រោកចាកអាសន់ ទេវាទៅ
ឡើបចានមកជាជានក្រាយ ហើយមិនបានធ្វើនឹងយកមួញត្រា (បច្ចេកវារណា
សិក្សាបន) ។

អង្គូយតែមួយលើក ។

តាក្យចា (ភាសនេះ) ដែលសមគ្គារ បានដល់ (ភាសនេះ) ដែលមានសភាពសមគ្គារ គឺ ដែលគ្គរការដំឡើងទុកតាមលំដាប់ ។ តាក្យចា ការដែលលោកព្រៃក ឡើងធ្វើវិញ្ញារីមិនអាចបានដែលគ្គរការដំឡើងទុកតាមលំដាប់ ។ ឈ្មោះថា វត្ថុបានដល់ កិច្ចដែលគ្មីធ្វើក្នុងបុគ្គលដែលគ្គរការដំឡើងទុកតាមលំដាប់ និងគ្រែករាល់នៅក្នុងវត្ថុនេះ ។ ដើម្បីបានការពារពារពាលដល់វត្ថុរបស់ ព្រះចេរ៉ែដែលចាំ ការអង្គូយកំដោយ កោដនកំដោយ និងគ្មីរក្សាទុកដ្ឋោះជាដីម ។

វត្ថុរបស់ព្រះចេរ៉ែនេះ មានខ្លឹមសារចាំ ការអង្គូយនឹងគ្មីរក្សានៅកាសនិកកិច្ចដែលកំណុងនាន់ កំមានការពោលអធិប្បាយចាំ មិនគ្គរព្រោកឡើងរហូតដល់ បានទៀត ព្រោះផុកដ្ឋានមានការបែកដ្ឋាយបាន ឬ កោដននឹងរក្សាកិច្ចអ្នកមិននាន់ បាននាន់ខ្សោចពីការបែកដ្ឋាយនៅផុកដ្ឋាន មានសេចក្តីចាំ គ្គរព្រោកឡើងបានដែរបានដោយលាក់ដែលនៅមិននាន់បាននាន់ខ្សោចពីការបែកដ្ឋាយនៅផុកដ្ឋាន អធិប្បាយចាំ តែព្រោះហេតុទី ២ សេចក្តីនោះមិនមានក្នុងវារ៉ែនេះ ព្រោះដ្ឋោះ ទីបញ្ជីរក្សាការធ្វើវិញ្ញា កំរក្សាភុកដ្ឋោះដ្ឋោះ ។

ព្រោះហេតុនោះ ទីបញ្ជីរក្សាការធ្វើវិញ្ញា “ តែចាកិច្ចូបនេះ ” ដ្ឋោះជាដីម ។ ដោយតាក្យចា “ ដើម្បីជាគេសដ្ឋីបុណ្ណារ៉ា ” នេះ លោកសម្រួលិកដែលបានដែលបុណ្ណារ៉ា សូមឱ្យកោដន មានទីកដោះជូរជាដីម រួមឱ្យសមគ្គារដោយទាក់ទងក្នុងការប្រើជាគេសដ្ឋីបុណ្ណារ៉ា ។

តាក្យចា ភាពជាអ្នកមានអាតាចតិច គឺ ភាពជាអ្នកមិនមានរោគ ។

តាក្យចា ភាពជាអ្នកមានទុកតិច គឺ ភាពជាអ្នកមិនលំបាក បានដល់ មិនមានទុកតិចសិរី៖ ។

តាក្យចា មានសភាតរហូសរហូន បានដល់ មានការធ្វាស់បុរាណងកាយបានរហូស ។

ពាក្យចា មានកម្មាំង គឺ មានកម្មាំងនៃសិរោះ ។

ពាក្យចា នៅជាជាសុក គឺ នៅជាសុខ ។ ពាក្យសូម្រៀចាំងអស់នេះជាបទ
ដែលហាមភាពវិការ (ភាពខុសប្រក្រតិ) ដែលកើតឡើងព្រាជាការនាន់ត្រឹមដង
ជាបច្ចុះយ ។

បន្ទចា រូជា ក្របចា រោគទាំងឡាយ ។

ពាក្យចា មិនបានកម្មរបស់ខ្លួន (ខ្សែវិនាសអស់ទៅ) បានដល់ មិនធ្វើ
យោគកម្ម (ការបំពេញព្យាយាម) របស់ខ្លួនខ្សែវិនាស អស់ទៅ ទាំងមុនពេលនាន់
ទាំងព្រាយពេលនាន់ អធិប្បាយចា មិនធ្វើខ្សែវិនាសបាត់បង់ទៅ ដោយការមិន
រំលែកអំពលក្នុងការនាន់ត្រឹមដង និង ដោយភាពមិនមានរោគ ។

ចប់ កចាបោលដោយនកាសទិក្ខុ

(ចប់ មហាផីកា)

៦ - បន្ទូចិលិកអ្ន

នាន់សង្គមជាលិលិកអ្ន

សូមឱ្យបន្ទូចិលិកអ្ន ក៏មានការសមាងនៅយោ ពាក្យទាំងពីរនេះ ពាក្យណាបាយៗដើម្បី :

១ . ទុកិយភាពនៃ បដិច្ចិថាមិ ខ្លួនព្រមទាំង សូមយាត់ទូវភាពនេះ ជាប្រចាំ ២ ឆ្នាំ

២ . បន្ទូចិលិកអ្ន សមាជិយាមិ ខ្លួនព្រមទាំង សូមសមាងនៅទីរាជធានីភ្នំពេញ ក្នុងមុខមានកិរិយាបរិភោគទូទៅភាពនៅក្នុង ធនធាន ១ ជាប្រក្រឹត់ ។

និធី(បដិច្ចិ)នូវបន្ទូចិលិកអ្ន

បន្ទូចិលិកកិត្យនោះ ក្នុងរោលហុកបបរ កាលបានមួយដងក្នុងភាពនេះ: ហើយ គូរមានមួយមុន ឬ មានបច្ចនកំណែ ព្រោះខីដឹងលាយមួយចុះក្នុងបបរ កាលមួយ មានប្រហុកជាមិះ ដងក្នុងបច្ចនកំណែ គូរឡើង កាលកិត្យ មាន គិត្យិត្យិឱ្យជារបស់មិនជាបដិច្ចិលិកសិនសិមជាន់ ទីបគ្គរា ហេតុនោះ សេចក្តី នេះ ខ្លួនព្រមទាំងសំដែរយកមួយបែបនោះ តែវគ្គណាតារបស់មិនគូរឡើង ដូចជាធិកយុទ្ធសាស្ត្រ និងស្ថារដែន វគ្គនោះ គិត្យិដងក្នុងបច្ចនកំណែ តែកាលនិងទូល (វគ្គ នោះ) គិត្យិទូលដោយប្រមាណបានប្រើដោ (ម្នាច់) ការចុះហត្ថលេស់ និងដំឡើងចោរ ជាន់កិត្យ តែបើមិនគិត្យិដោរ៉ា: ក៏ត្រូវដងក្នុងបានប្រចាំបីថ្ងៃ ក៏ព្រោះហាម ភាពនេះទិន្នន័យ ២ របស់ដែលសូមឱ្យបន្ទូចិលិកកិត្យនោះ ។

នោះជាវិធី (បដិច្ចិ) នៃបន្ទូចិលិកកិត្យនោះ ។

ប្រជែងផែបត្តលិខិតនិត្ត

ពាល់ដោយប្រភេទ បន្ទូចិណិកកិត្យទេះ កំមាន ៣ ដំពុក ក្នុង ៣ ដំពុកនៅះ
សម្រាប់អ្នកការំច្ញាក់ខ្លួន និងថាលកការ (លួមខាន់បាន) កំមិនគ្នា រឿងតែ
ការអំពេញ (ដោយហាថមទេសូម្ពី) ហេះដុំពាយត្រី សាច់ និងទាំង (ជាចំណែក ១)
កំមិនគ្នា (ព្រោះទាំងឱ្យកើតរសពណ្ឌា) ។

កិត្យអ្នកការំច្ញាក់កណ្តាល ប្រើដោប់នាន់កំគ្នា កិត្យអ្នកការំច្ញាក់ កណ្តាលនៅះ
ធិនិយាយៗថា ហត្ថយោគី (យោគីដៃ) ។

ចំណែកកិត្យអ្នកការំច្ញាក់ទាប ឈ្មោះថា ហត្ថយោគី (យោគីចាត្រ) សម្រាប់
អ្នកការំច្ញាក់ទាបនៅះ វគ្គុណាអាចដាក់ចុះក្នុងបាន្វាន់ អាចបែវវគ្គុនៅះដោយ
ដែល បុ ដោយធ្វើឡើងទាំងស្ម័គ្រាន់ នៅក្នុងបាន្វាន់ ។

នាន់បែបជាយិលេបត្តលិខិតទី

ឯកដឹងរបស់បន្ទូចិណិកកិត្យទាំង ៣ ដំពុកនៅះ រមោងបែកឆ្លាយក្នុងខណៈដែល
ត្រួតការក្នុងភាពនេះទី ២ ។ នេះគឺជាការបែកឆ្លាយក្នុងបន្ទូចិណិកដី ។

នាន់បែបជាយិលេបត្តលិខិតទី

ចំណែកអានិស្សូម្យមានរួមចំណែកទេនេះគឺ :

១ . បន្ទោបង់កណ្តាលក្នុងរសជុំដៃ ១ បាន ។

២ . លេបង់ការណ៍ដៃ (ក្នុងអាហារ) បាន ។

៣ . ជាអ្នករើបច្បាស់ប្រមាណនៃប្រយោជន៍ក្នុងអាហារ ។

៤ . មិនមានសេចក្តីលំបាតក្នុងការរក្សាការណ៍ មានចោសជាមើល ។

៥ . មិនជាអ្នករាយមាយ (សារា) ក្នុងការបរិភោគ ។

៦ . មានការប្រព្រឹត្តិសមត្ថរដល់ឯកដឹងទាំងមីនាទី មានការប្រព្រឹត្តិសមត្ថរដល់ឯកដឹងទាំងមីនាទី ។

នគរបាលនគរបាលបច្ចុប្បន្ន

បុគ្គលិណាបាត់អ្នកមានដ្ឋាករការកំពុង លោបងទូរភាពរាយមាយក្នុងកោដនដៃរួចរាល់ ជាមួយកមានវត្ថុលូ តាសវាំលើងបុសតល់នៃសកណ្តាលថាលូ ដូចជានឹកបុសលើថាលូ ជាមួយកមានចិត្តបរិសុទ្ធ ទ្រព្រង់ទុកន្ទូរសេចក្តីសន្វាស ហាកំដូចជាស្រែប្រង់ទុកន្ទូរបកាយរបស់ខ្លួន (ភាគ) បរិភោគភាគហារ (ចម្លោះ) នាន (បុគ្គលិណ៍) កំពី បញ្ជីបិណ្ឌិកកិត្យ នោះនេះ ។

នោះជាពាក្យពណ៌នា ការសមាទាន វិធី (បងិក្តិ) ប្រកែទ ការបែកឆ្នាយ និងភាគិសង្ស័េបញ្ជីបិណ្ឌិកអ្នក នេះ ។

មហាផីត្តា

ពណ៌នគរបាលបច្ចុប្បន្ន

ពាក្យថា គួរធ្វើមិនខ្សោយបានបងិក្តិលើហើយបរិភោគ អធិប្បាយថា កាលបរិភោគនូវភាគហារដែលជាបងិក្តិលូ កំពីនឹងក្នុងការតាំងនៅមិនចាន កំចាន ។

ពាក្យថា គួរនឹងទទួលយកលូមប្រមាណបុំណោះ សេចក្តីថា មិនក្នុងទទួលយកប្រើប្រាស់ដោយគិតថា " យើងទទួលយកត្រីមតែការដៃនេះ ៩ បុំណោះ " ដូច្នេះហើយត្រូវថែលទៅ ។ ពាក្យថា បន្ទាប់តណ្ហាក្នុងរសដៃរួចរាល់ នាន គឺ បន្ទាប់តណ្ហាក្នុងកោដន មានរសដៃរួចរាល់ នាន ។

បុគ្គលិណាបាត់អ្នកល្អាកប្រើប្រាស់ ត្រូវបានសេចក្តីត្រូវការក្នុងរសដៃរួចរាល់ ។ ដែលតាំងនៅក្នុងការដៃនេះដៃរួចរាល់ ។ ការដៃនេះ ការដៃនេះ ការដៃនេះ បុគ្គលិណាបាត់អ្នកល្អាកនោះ លើការប្រើប្រាស់ប្រចាំថ្ងៃ បានដល់ លោបងសេចក្តីប្រចាំថ្ងៃ នោះ ។

ពាក្យថា ជាមួយកមិនបានប្រមាណបុំណោះ បានប្រមាណបុំណោះ និងភាគហារ គឺ ជាមួយកមិនបានប្រមាណបុំណោះ និងភាគហារ ។

នូវចំណាត់ក្នុងរសជ្រើន ១ ដែលមិនឈាយទំនួរ យើងត្រីមតែប្រយោជន៍ដែល
ព្រះសាស្ត្រាឌនៃអគ្គិភាពទុក្ខិនភាសារ ។ ព្រះការដែលកិត្តិមួកការទំយកមួយ
ដែលធាក់ទៅក្នុងភាជន់ទាំងឡាយ វំលេកជាទំនួរ ៩ ភាជន់ ១ មានការទឹកទៅក្នុង
ភាជន់ទេះ ១ ទីបគ្គលីជាមួកបរិភោគរាយមាយ ៖ សម្រាប់កិត្តិមួកសម្ងាត់
ចំពោះតែភាសារដែលទៅក្នុងតែប្រមួយនេះ មិនអាចជាមួករាយក្នុងការ
បរិភោគយ៉ាងទេះឡើយ ព្រះហេតុទេះ ទីបលាកពោលថា “ មានភាពជាមួកមិនរាយមាយក្នុងការបរិភោគ ” ផ្លូវចុះ ១ ពាក្យថា មានត្រូវការកំចុះ គឺ
មានចក្ខុសមួយចុះប្រាម ព្រះភាពជាមួកសម្ងាត់ទៅតែក្នុងពាក្យ ១
ពាក្យថា គបីបរិភោគ គឺ អាមិនបរិភោគ ។

ចប់ កច្ចាសណីនៃបត្រិបណ្ឌិកដី

(ចុប់ មហាផីកា)

၆ - မြန်မာနိုင်ငြိသူ

ការអនុម័តាងានិមួយប្រាកតិតិត្ស

សូមឱ្យលុបច្បាកត្តិកដី កំណត់មានការសមាគមនៅរាយពាក្យទាំងពីរបែបនេះ ណាមួយកំពាន :

- ៩ . អតិរីត្សកោដនំ បដិច្ចិថាមិ ខ្លួនបានសូមរៀបចាកកោដនំដែលជា
អតិរីត្សកោដនេ ។

១០ . ខលុបច្បាកភីកដ្ឋាន សមាជិយាមិ ខ្លួនបាន សូមសមាជានទូរអង្គរបស់
ភីកភីដែលមិនបានបង្រាកភីកដ្ឋានបានឡើង ។

ពិធី (បច្ចុបន្ត) នូវធមលបច្ចាស់នូវធមល

កំពីក្នុងលុបឆ្លាកត្តិកនោះ ហាមកត្តិហើយ នឹងឱ្យធ្វើការជនជាកប្បរិយ ហើយ
មាន់ឡើតមិនបានឡើយ ។

នេះជារឿង (បងិបត្តិ) នៃខលូបច្ចាក់តិកភីកូនេះ ។

ប្រធ័នសេខលូបថ្មានតិចតិច

ពោលដោយប្រភេទ សូម្បីខលុបច្បាកត្តិកកិត្យនេះ កំមាន ៣ ដំបូក ក្នុង ៣
ដំបូកនេះ លោកដែលការច្បាក់ខ្លួន ដែលហេរថា ហាមទូរកោដននេះមិន
ដែលមាននៅក្នុងដំបាបជាដំបូងឡើយ ឬវាត្រាតែកកិត្យកំពុងលេបច្បាបនទូរដំបាបជាដំ
បូងនេះ ហើយយាត់ទូរកោដនដើម ទីបានណែនាំថា ហាម តិចា ឈីកកិត្យមិន
ទាន់បាននាន់សោះ នៅបីយាត់ទូរកោដនដើម កំមិនបានណែនាំថា ហាម ឬវាតែ
បាននាន់ខ្លះ ដោយហេរថាសូម្បីត្រីមតែមួយដំបូក ហើយយាត់ទូរកោដនដើម
ទីបានណែនាំថា ហាម ព្រោះហេរូនេះ កិត្យច្បាក់ខ្លួនត្រីមតែហាមកោដនយ៉ាង

នេះហើយ នឹង នាន់ទូរដំបាបជាតគ្រប់ពីរមិនបានឡើយ ។

កិត្យបច្ចាក់កណ្តាល កោដិនធនាក់ដែលខ្ពស់កំពុងនាន់ ហើយហាមទូរកោដិនដោទេ
កំភាថមិនធនាន់ទូរកោដិនដែលខ្ពស់កំពុងនាន់នៅ៖ ត្រាតែអស់បាន តែនឹងធនាន់
កោដិនដោទេឡើតមិនបានឡើយ ។

កិត្យបច្ចាក់ទាប បើមិនទាន់ត្រាកកចាកអាសន់ដាហណា នៅធនាន់បានដរប
នៅ៖ ។

នាន់បេតិថ្នាយផែនល្អបច្ចាណតិត្យ

ឯកត្រារបស់ខណ្ឌបច្ចាកភីកិត្យទាំង ៣ ជំពូកនេះ រំម៉ងហែកច្បាយក្នុងខណ្តោះ
ដែលលោកហាម (កោដិន) ហើយឱ្យធ្វើជាកហិយធនាន់ នេះជាការបែកច្បាយក្នុង
ខណ្ឌបច្ចាកភីកន្លែ នេះ ។

នាន់លិសច្បៃផែនល្អបច្ចាណតិត្យ

ចំណោកអានិស្សូមានដូចតទៅនេះ :

១ . ជាមួកច្បាយអំពីការត្រូវរាយការណី ព្រះនាន់អនគិត្យកោដិន ។

២ . មិនមានការណែនាំ ។

៣ . មិនមានការសន្យាំអាមិស ។

៤ . (នាន់ហើយ) មិនចាំបចំស្អែកឡើក ។

៥ . មានការប្រព្រឹត្តិសមគ្គរដល់ឯកតុលិម្ទិជាតិ មានការត្រាបច្ចាក់ចជាមិម ។

នាន់សាងនាន់បច្ចាណតិត្យ

ខណ្ឌបច្ចាកភីកយោគីមានបច្ចា រំម៉ងមិនលំបាកក្នុងការស្អែកឡើង មិនធ្វើសន្តិ
ពាក់ទូរភាពកិនបាន៖ ព្រះហេតុនោះ ព្រះយោគីអូកត្រាបច្ចាកិនកម្មាក់ទូរឡោស

ទាំងឡាយ គឺសេចធុកដីនេះ ដែលព្រះសុគកជាម្នាស់ត្រួវសរសើរ ដែលជាបោតុខ្សែក្រើតសេចក្តីថម្រិនដោយគុណា មានគុណា គឺ សេចក្តីសញ្ញាសជាដីមេហាន ។

នេះជាតាករុក្រណ៍នៃការសមាងទៅវិនិ (បដិបត្តិ) ប្រភេទ ការបែក ឆ្លាយ និង ភាគិសង្ឃក្នុងខលបច្ចាកត្តិកន្ទូនេះ ។

មហាផីកា

នគរបាលដោយឧល្បបច្ចាកត្តិកន្ទូ

ក្រោជនីណារ ដែលគេនាំចូលទៅប្រគល់កិត្តុអ្នកកំពុងនាន់ ព្រោះការបដិសេដនឹងកិត្តុនោះ ក្រោជននោះចាក់ជាក្រោជនលើសកំណត់ ព្រោះបោតុនោះទីបានក្រុងក្រោជន ឈ្មោះថា មិនគូរធ្វើក្រោជនខ្សែកបុរីយ ហើយនាន់ឡើក , កំព្រោះផុកដីនេះ មានអភិត្តុក្រោជននោះជាថីសំយ (គឺជាក្រុងដែលផុកដីនេះត្រូវបដិសេដ) ។ ព្រោះបោតុនោះ ទីបានក្រោជនមានរាយពាល់ថា “ នេះជាថីបដិបត្តិនៃកិត្តុអ្នកការនៃខលបច្ចាកត្តិកនោះ ” ដូច្នេះ ។

ពាក្យថា (ហាយកត្តុបើយ) កូងក្រោជនីណារ គឺ (ហាយកត្តុបើយ) កូងក្រោជនដែលលោកកំពុងនាន់ឱណារ ឈ្មោះថា នាន់បានតែក្រោជននោះប៉ុណ្ណោះ គឺ នាន់ក្រោជនដែលមិនបាន ។ អាបត្តិព្រោះការនាន់អនតិត្តុក្រោជនជាបច្ចេះ ឈ្មោះថា អាបត្តិព្រោះការនាន់អនតិត្តុក្រោជន , ឈ្មោះថា ភាពជាម្នាក់ឆ្លាយចាកអាបត្តិនោះ គឺ ការមិនត្រូវអាបត្តិ ។ ឈ្មោះថា ការណែនាំពាល់ ពាល់សំរឿង គឺ ភាពជាម្នាក់ធ្វើពោះខ្សែកោះ ឈ្មោះថា មិនមានភាពណែនាំពោះនោះ កំព្រោះការធ្វើអត្ថភាពខ្សែកោះប្រព្រឹត្តិនៅ សូម្យិដោយបិណ្ឌធម្មុយអុំ ។ ឈ្មោះថា មិនមានការសន្យំ អាមិស ព្រោះមិនមានការប្រើប្រាស់វត្ថុដែលសន្យំទុក ។

ឈ្មោះថា មិនប្រព្រឹត្តទៅការអាជីវការលំបាកព្រះការស្វែងរក ក៏ដោយ
ទាក់ទិនជាមួយការផែលគ្រូស្វែងរកឡើត ។ ព្រះពុំងភាពចម្រៀននៃគុណ
ទាំងឡាយ មានសេចក្តីសញ្ញាសជាដើម ផែលអុសខាត់ (កិលេស) យ៉ាងព្រៃ
លែងឱ្យកើតឡើង ឈ្មោះថា ហេតុ ពុំងភាពចម្រៀននៃគុណទាំងឡាយ
មានសេចក្តីសញ្ញាសជាដើមឱ្យកើតឡើង ។ ពាក្យថា ធមុន្ត្រប្រការនេះ គឺ
មាតិកា ឧលុបច្ចាក្តិកនឹង ។

ចំប់ កថាតណីនាមលុបង្វាកត្តិកង្ហ់ (ចំប់ មហាផីត្រា)

៥ - នានោត្ថិត្ថុ

នានោមាននានោត្ថិត្ថុ

សូមើរព្យិកនៃ កំមានការសមាជានដោយពាក្យ ២ ពាក្យនេះ ពាក្យណាមួយ
កំពាន :

១. គាមនុសនាសន់ បដិច្ចិថាមិ	ខ្លួនព្យីករុណាសូមពីរចាកសនាសន់ក្នុង ចន្ទនោះស្រួល ។
២ . អារព្យិកនៃ សមាជិយាមិ	ខ្លួនព្យីករុណាសូមសមាជានអង្គនៃក្រុងអ្នក មានកិរិយាទេវ្វជាប្រក្រឹតី ។

ទិន្នន័យ (បណ្ឌិត្ថុ) នូវនានោត្ថិត្ថុ

កំរាប់ព្យិកក្នុងនោះ គប្បីលេខ៊ែនសនាសន់ចន្ទនោះស្រួលចោល ហើយញាំង
អរណុញ្ញការណ៍ឡើងក្នុងពេញចុះ ។

ទិន្នន័យសេចក្តីផ្តើម

ប្រុកប្រាមទាំងខបចារៈប្រុកនោះឯង ឈ្មោះថា សនាសន់ចន្ទនោះប្រុក ក្នុង
ពាក្យនោះ ប្រុកមានខ្ពស់ ឬប្រើប្រាស់ខ្លួនកំដោយ មានរបងព័ត៌មុន ឬ មិនមានរបងព័ត៌មុន
កំដោយ មានមនុស្សរស់នៅកំដោយ ឬ មិនមានមនុស្សរស់នៅកំដោយ យ៉ាងណារ
មួយ ឈ្មោះថា ប្រុក ដោយហោចទៅ សូមើក្រុមរទេសណា ១ ដែលចតស្តាក់នោះ
លើសពី ៤ ខែ កំឈ្មោះថា ប្រុក សម្រាប់ប្រុកដែលមានរបងព័ត៌មុន ហើយ
តម្លឹម (ធរណិទ្ទរ) ២ជាន់ ដូចអនុរាជបុរៈ ទីដែលដឹងដីត្រាកំដោយមជ្ជិមបុរស
ដែលកម្មាំង ឈរត្រង់តម្លឹមជាន់ខានក្នុង (គ្រប់នៅពេញចិត្ត) ឈ្មោះថា
ខបចារៈប្រុក ព្រះវិនិយោគទាំងឡាយពោលថា លក្ខណៈម៉ោងនៃលខ្លួនពាន់

ក៏តី រមយកក្នុងទីផែលធ្លាក់ចុះនៃដំបូងដែលគ្រៀប់នៅទៅ (ពេញកម្មាំង) នៃពួកគេហើយ កាលពីនេះមិនកម្មាំងរបស់ខ្លួន លាក់ដែលគ្រៀប់ដំបូងទៅ (ដោយកម្មាំង) ដូចជារាយ ។ ចំណែកអាមារ ខាងព្រះសូត្រពោលចា ខាងក្នុងទីផែលធ្លាក់ចុះនៃដំបូង ផែលគ្រៀប់នៅទៅ (ល្អម) ប្រព័លភ្នាក់ទីផែលក្នុងពេញកម្មាំង ឈ្មោះថា លេខូចចាត់ ។

ចំណោកភូនអង្គភាពា មជ្ឈិមទិភាយពាល់ថា គីរាស់ខបចារ់ សូមីខបចារ់
វិហារ ត្រង់ទេក្នុងរាង ២ លេខ៣ ផ្ទះរាជស់ខបចារ់:ស្រុក ។ នេះជាប្រមាណ
ភូនវិធីរាស់នេះ ។ សូមីបើស្រុកនេះដឹក កិច្ចុទេក្នុងវិហារនានរួសំឡេងអ្នកស្រុក
ដ៏មិនអាចទិន្នន័យឱ្យក្រង់ទេ (ការ៉ាស់ស្រុកនេះ) នាន ព្រមាមទាំង បុសីនជាមីម

ខំណួនរវាងនៅទេះ ផ្លូវណាដែលជាផ្លូវធំតារបស់ស្រុកនៅទេះ សូម្បីបើនីង
ត្រូវទៅដោយទូក កំគុងការថែរក ៥០០ ដូរដី ដោយផ្លូវនៅទេះ។ តែកើតុណាកំណួន
បិទផ្លូវត្រង់ទិន្នន័យ (ដែលជាផ្លូវដែរត្រង់ទៅការស្រុកបាន មិនសល់ ៥០០ ដូរដី)
ចេល ដើម្បីញូវិនអង្គនៃស្រុកជិតខិរដល់ព្រម (គឺដើម្បីដើររាងអេបទេខិរបាន
កំណត់ ៥០០ ដូរដី ដូចលក្ខណៈស្រុកជិត មានស្នើសុំខំណួនដូចចោលខាងដើម) កើតុ
នៅ លេខ៌១ ផុតផ្លូវចោល ។ កំហើនដើម្បីរាយការស្រុកកិត្យមានជីវិ៍
អារព្យិកកិត្យរកទិសប្បាយ (កន្លែងដែលថែទាំអាមេរិក) មិនបាន កំគុងការលោក
ទៅការសេវាសន់ភ្នែកប្រជាពលរដ្ឋ ឬបង្ការការលោកចុះ។ តែអារព្យិកកិត្យ តុប្បីចេញទៅពី
នឹង ញូវិនអរុណាចុះឡើងក្នុងទិន្នន័យប្រកបដោយអង្គ ។ បើក្នុងរោងអរុណារោះ
ឡើង អាតាងរបស់អាមេរិកឡើង កំគុងត្រួតពិនិត្យដើម្បីលោកនៅចុះ ។ មិនតុប្បី
ជាមុកដ្ឋានសុទ្ធធិក (អ្នកគិតតែអំពីរក្សាមុកដ្ឋានខ្សែបិសុទ្ធដែលរាយ) នៅឡើយ ។

ប្រព័ន្ធដែលនានាព្យូទ័រ

ចោលដោយប្រព័ន្ធសូម្បីអារព្យិកកិត្យ នេះក៏មាន ៣ ជំពូក ក្នុង ៣ ជំពូកនៅ
លោកអ្នកការថ្វាកំខ្លួន ត្រូវញូវិនអរុណាចុះឡើងក្នុងត្រូវបានប្រព័ន្ធគិស់កាល
ទាំងក្នុង ។

អ្នកការថ្វាកំកណ្តាល រ៉ែមងារនៅដើម្បីនឹងនៅក្នុងសេវាសន់ភ្នែកប្រជាពលរដ្ឋ
កាល ៤ ខែ ដែលជារដ្ឋរក្សាប់ ។

អ្នកការថ្វាកំទាប រ៉ែមងារនៅដើម្បីនឹងនៅ ៤ ខែ នាទេម្ខានរដ្ឋរដ្ឋ ។

នានាបែពជាយុទ្ធដែលនានាព្យូទ័រ

ក៏កាលអារព្យិកដ្ឋាន ៣ ពុកនេះ មកអំពីត្រូវក្នុងរោងដែលបានកំណត់ទុក
ហើយយ៉ាងណាតា កំពុងស្ថាប័ធមិន្តុងសេវាសន់ភ្នែកប្រជាពលរដ្ឋ សូម្បីប្រព័ន្ធដល់អរុណារោះ

ឡើង ឯកដ្ឋានរំលែកមិនបែកធ្លាយ ស្ថាប់ដីហើយទៅ សូម្យីអរណារះឡើងក្នុងរាងផ្លូវផ្តុកដ្ឋានរំលែកធ្លាយ តែបី ប្រាជុំមួកចិកគ្រាកចាកភាសនេះហើយអារព្យិកភីក្តុកគិតថា ដេកបន្ទិចសិន ហើយសិមទេ ដូចខាងក្រោមនេះ ហើយដេករហូតដល់អរណារះឡើង ឬចោ ញូវាទីអរណារីរះឡើងក្នុងសេនាសនេះក្នុងស្រុក តាមការពេញចិត្តរបស់ខ្លួន ឯកដ្ឋានរំលែកបែកធ្លាយដោយពិត ។ នេះជាការបែកធ្លាយក្នុងអារព្យិកនេះ ។

នាវិសុទ្ធឌែលនោះពេនិត្យ

ចំណោកអាមិសជ្រើមនូវផ្ទះគ្រឿង គឺ :

- ១ . អារព្យិកភីក្តុកដើរឱ្យសេចក្តីសម្ងាត់ថា ត្រ ទុកក្នុងចិត្ត រំលែកជាអ្នកក្នុរដើម្បីនឹងបានសមាជិដែលនៅមិនទាន់បានឡើង ដើម្បីនឹងរក្សាសមាជិដែលបានហើយឡើង ។
- ២ . សូម្យីប្រាជុំសាស្តាក់ទ្រង់សរសើរចំពោះអារព្យិកភីក្តុ ឬចំណោកអាមិសបែកធ្លាយការនៅត្រ ម្ងាត់ម្ងាត់គិតៗ ពេញនូវការដោយការនៅត្រ របស់ភីក្តុនេះ ។
- ៣ . អនុរាយទាំងឡាយមានរូបដែលមិនជានិស្សប្រាយជាអើម រំលែកមិនទំខានចិត្តរបស់អារព្យិកភីក្តុដែលនៅក្នុងសេនាសនេះដែលស្រាត់ ។
- ៤ . លោករំលែកបាត់ការភ័យខ្លាច ។
- ៥ . រំលែកលេខាដំបាកដំបាកក្នុងជិវិកបាន ។
- ៦ . រំលែកត្រួតការរក្សានូវសេចក្តីសុវត្ថិភាព ។
- ៧ . ភាពជាអ្នកទ្រង់សំណែកបង្រួមបាន ។

ធម៌សាធារណៈចុះតួនាទីជាតិ

អ្នកមានវត្ថុដៃស្តាក់ មិនច្រឡូកច្រឡំ (ជាមួយអ្នកដែល) ត្រូវអរគុណសេទាសន់
ដែលស្តាក់ អាចញូវិន្ទុបានប្រព័ន្ធបានទៅជាម្នាស់ ឱ្យត្រូវត្រូវអរគ្រាល់
ការនៅថ្ងៃ ការអារម្មណ៍យោន់ក្នុងថ្ងៃទៅម្នាក់នឹង រួមឱងបានសេចក្តីសុខនុណ្យា
សូមឱ្យទៅការប្រមូលទំនួនប្រព័ន្ធ កំមិនបានរសនៃសេចក្តីសុខនៅ៖ដែរ ហើយព្រះ
យោគីនៅ៖នឹងត្រូវត្រូវអនុកញ្ញរសំណែកបង្ហូរ ឬដូចជាគ្រឹះក្រោះ ឬលកាត់
សង្គម គឺ ថ្ងៃមានធុកផ្លូវសេសជាអារុយ កំអាចនឹងឈូវ៖មានប្រមូលទំនួនបាន៖
បាន មិនយុរឈីឱយ ព្រះហេតុនោះ កិច្ចដែលជាបណ្តិត គូមីធើសេចក្តីត្រូវអរ
គុណការនៅថ្ងៃចុះ ។

នេះជាពាក្យណុះទៅការសមាជាន វិធី (បងិបតិ) ប្រភេទ ការបេក្ខជ្ជាយ និង
អាជិសនូវក្នុងអារព្វិកន្ទូ នេះ ។

មហាផីកា

ពណ៌នាពេនាទីជាតិ

ក្នុងពាក្យចា គូមីលេសេទាសន់ចន្ទោះស្រុកចេញ ហើយញូវិន្ទុបាន
ឱ្យរោគឱ្យក្នុងថ្ងៃចុះ នេះលោកអាចរាយបំណងសម្រួលសេទាសន់ក្នុងស្រុក និង
ថ្ងៃដោយភារ់ដែលមាននៅ (ក្នុងព្រះបានឯ) ទីបន្ទីមពាក្យចា “ ក្នុងពាក្យចា
សេទាសន់ក្នុងស្រុកនោះ (គឺ) ស្រុកប្រមូលជាមួយនឹងឧបចារស្រុក ” ដូច្នេះ
ជាដើម ក្នុងពាក្យទំនួននោះ លោកអាចរាយពោលចា “ ស្រុក និងឧបចារ៖ស្រុក
នោះនឹង ឈ្មោះចា សេទាសន់ចន្ទោះស្រុក ” ដូច្នេះ ព្រះភាពដែល
សេទាសន់ចន្ទោះស្រុកជាប់ទាក់ទងចូលក្នុងស្រុក ។ ភ្នាប់សេចក្តីចា សូមីរនោះ
មួយគ្រឹះកំឈ្មោះចា ស្រុក ។ បន្ទា តិន្ទិលា ប្រចាំ ធម៌ ធម៌ ពាក្យចា

នៃសេវាសន់ចំពោះស្តុកនោះ បានដល់ ការចោលដុំដឹងទ្មាក់ទៅ ។ ដោយ
បរិយាយត្រៃវិនិយោគ លក្ខណៈរបស់ត្រូវមកហើយក្នុងពាណិកសិក្សាបទអនិញ្ញាទាន៖
ពិតណាស់ ក្នុងសិក្សាបទមាតិកានេះ លក្ខណៈរបស់ត្រូវមកក្នុងគោលកំណត់ដល់
ស្ថានទីនៃការលួច ទុកដោយមិនសល់ថា តាម វា អរព្វា វា អំពីស្តុកតី អំពីត្រូវតី
ជាដើម (សេចក្តីទាំងអស់ថា កិត្តុណាមួយការំយករបស់ដែលគេមិនបានទីឡើង
ស្ថើដោយត្រូវតី កំណត់ជាការលួច ។ និង កិត្តុការំយករបស់ដែលគេមិនបាន
ទីឡើងនៅ ស្តុក និងត្រូវទាំងពីរយ៉ាងនោះ មិនធ្វើឱ្យលាយឡើងតុក ទីបានបាន)
“ ទីទាំងពីរយ៉ាងនៅក្នុងត្រូវតីស្តុក ” ដូច្នេះជាដើម ។

ពិតណាស់ ក្នុងផ្លូវលោក ទីជិតស្តុកក៍រមេងដល់ទូរការរាប់ថា ជាស្តុកដឹង
ដែរ តែបើបានដោយនិហីរិយាយ ស្ថានទីដែលជូនទៅអំពីស្តុក ក៍អាមេរាត់ថា
ជាថ្មានដែរ ព្រោះហេតុនោះ ក្នុងត្រៃអភិធុមិចប្រើដៃត្រាស់ទុកថា “ និច្ចមិច្ចា
ពហិ តម្លៃខិល សញ្ញមេកំ អរព្វ់ ” ខាងក្រោមអំពីតម្លៃខិលចេញទៅទីទាំងអស់នេះ
លោយៗថា ត្រូវដូច្នេះ ។ ដោយបរិយាយក្នុងប្រោសូត្រ ទ្រង់ត្រាលសំដើរកកិត្តុ
ដែលនៅក្នុងត្រូវដែលមកហើយក្នុងអរព្វិកសិក្សាបទថា “ ស្ថានទីមានរយៈចម្ងាយ
៥០០ ដូរពី យ៉ាងតិច ” ដូច្នេះ ។ ពិតណាស់ កិត្តុបនោះលោកមិនបានក្នុង
ប្រោសូត្រថា “ ជាអ្នកដែលនៅក្នុងត្រូវមានសេវាសន់ដែលស្ថាត់ ហេតុ ព្រោះការ
នៅក្នុងត្រូវ ” ដែលមានបរិយាយត្រៃវិនិយោគ (ត្រូវជាថ្មានដែលមានបរិយាយក្នុង
ប្រោសូត្រ) ។ តែពេលនេះជាការណាត់ទៅប្រោសូត្រ ព្រោះហេតុនោះ ក្នុងទីនេះ
បាក្សបរិយាយក្នុងប្រោសូត្របុំណែនាំ ជាប្រមាណក្នុងបទទាំងពីរ ។ ព្រោះហេតុ
នោះ លោកអាមេរាយកាលនិងសម្រួលពីរបានទូរសក្ខណៈ (របស់ត្រូវ) ដែលមកក្នុង
ប្រោសូត្រនេះបុំណែនាំ ដែលគូរការំយក ដូច្នេះ ទីបានបានដល់ត្រូវដិទិក
ដោយបាក្សថា “ សេវាសន់ត្រូវនោះ ។ ល ។ ដោយដឹងដូច្នេះអាមេរាយដែលជាក់

ចុះដូចខ្លះជាអើយ ។

កំព្រោះហេតុទេះ ទីបាត់កាត់នៅលាបដែលទំនួរក្នុងអង្គភាពមន្ត្រីមនិកាយ ទុកដឹងដែរថា ពាក្យរបស់អង្គភាពមន្ត្រីមនិកាយនេះ ជាប្រមាណក្នុងការវាស់នេះ ដូចខ្លះ ។

ពាក្យថា ចិនធ្វើអំពីទីនោះ ។ បានដល់ ចិនធ្វើវត្ថុច និង ផ្លូវជំនួយទីនោះ ។ កិត្តិយោះថា (រ៉ែនដឹង) ជាមួកមានធម្មតាផ្លូវបរិសុទ្ធ គឺ ជាមួកខ្លួនខ្លួនការ ធ្វើធម្មតាបីបរិសុទ្ធ ។ ពាក្យថា (មកអំពីវិញ) ក្នុងរោលកាមេដល់កំណត់ មាន សេចក្តីថា សម្រាប់កិត្តិមួកការទៅកំខ្លួន ទាំង ៣ រដ្ឋវា សម្រាប់កិត្តិមួកការទៅកំណត់កណ្តាល ត្រីមេ រដ្ឋវា សម្រាប់កិត្តិមួកការទៅកំខាងក្រោម ៩ រដ្ឋវា ។ ឈ្មោះថា ធម្មតាបីបរិសុទ្ធ សូមឱ្យក្នុងកាលកាមេដល់កំណត់ទុកនោះ កំព្រោះសេចក្តី ដែលនៅមានខស្សាយៗ ។

ពាក្យថា យើងដែកបន្ទូចសិនបេិយសិមទេ ជាការដែលលោកអធិប្បាយថា ធម្មតាបីបរិសុទ្ធ រ៉ែនបែកឆ្លាយបានព្រោះការធ្វើរចំយ៉ានិត្ត ។

ពាក្យថា កាលមនសិការសេចក្តីសម្ងាត់ថានៅវិញ មានសេចក្តីថា លោក អាទារោយបានថា រ៉ែនជាមួកដែលក្នុរើនឹងបាន ។ ល ។ ដែលនឹងរក្សាទុកបានទូវ សមាជិដែលបានបេិយដូចខ្លះ កំព្រោះមានមនសិការថា “ យើងនឹងនៅដោយ វិរេក ” បុចា យើងក្នុរើពីការយិរេកកាមេដល់បានបេិយខ្សែរបស់មានប្រយោជន៍ ដូចខ្លះ ។

ឈ្មោះថា រ៉ែនធ្វើបិត្តូរបស់មួក គឺ របស់កិត្តិមួកនៅវិញខ្សែរយាយមិន បាន កំព្រោះការមិនចូលដល់គន្លឹន (នៃទ្វារ) ។ ឈ្មោះថា ជាមួកប្រាសចាក ការពកំយខ្លាច កំព្រោះមានភាពស្ទិទ្ធស្ថាបនជាមួយភាពសុប់ស្អាត់ ។ ឈ្មោះថា លេបដែកជាប់ជីតាកំក្នុងជិវិកបាន កំព្រោះការធ្វើខ្លួនខ្សែរបានប្រយោជន៍ ដូចខ្លះ ។

ភាពខ្លាចស្សាប់ ទៅនៅក្នុងថ្វាង់ដែលមានអនុវត្តប្រើប្រាស់នៅក្នុង ។ លេខាជាម៉ា
ត្រូវការនឹងរសវិនសេចក្តីសុខ ដែលកែតាំងនឹងភាពស្សាប់ស្សាក់ គឺ ធនសោយ
ប្រពាជមិនមានការប្រឡូក ប្រឡំដោយពួកមនុស្ស ។

បន្ទាន់ អាកាសយោន្តា ថ្វាង់ប្រចាំថ្ងៃ បានចូលរួមជាប្រពាជ ប្រពាជធី
ទុកដុំដិត្តិត្រូវ ឬក្នុងអារព្យិកដុំនេះ ហាក់បិត្យចជាតាមរបស់ព្រះយោតិ ប្រពាជ
ភាពដែលវិរកជាទិកាំនវិនិគោលបងិប្តិតាមដែលត្រូវដែលត្រូវសាសន៍ ។

អវសេស ផ្តុាពុយុដ្ឋា មាននំយចា មានផ្តុកដីដែលសោរក្នុង ។

ចប់ ពណិជនាអំពីអារព្យិកដុំ

(ចប់ មហासិកា)

၅ - မြန်မာဂျာဒါနပါလ

ការសេចក្តីជាលើខ្ពស់នូវប្រព័ន្ធឌីជីថត

សូមឱ្យក្នុងលិកអ្នក កំណត់ថាគារសមាងនៃដោយពាក្យទាំងនេះ តាក្យណា
មួយចំណាំ :

- ៩ . និង បដិច្ចិតាម ខ្លួនព្រះករុណាស្សមរៀបចាកទិប្បកតាំង ។
 ១០ . រូកមួលិកដៃ សមាជិយាម ខ្លួនព្រះករុណាតា ស្សមសមាទានអដ្ឋរបស់ភីកុំ
 ដែលមានការនៅឡើបគល់ឈើ ជាប្រច្ចកិ ។

କିମ୍ବା (ପାଚିଯନ୍ତି) ଜ୍ଞାନବ୍ୟକ୍ତିରେଣ୍ଟି

កំរូច្បាមលិកភីក្តុទេះ គឺប្រព័ន្ធឌីមណីទាំងនេះថាល គឺ ដីមណីដែលតាំង
នៅរាជធានីភ្នំពេញ ដីមណីជាថេតិយ ដីមណីមានជំរ ដីមណីកំពុងមានថ្វី
ដីមណីកំពុងមានផ្ទា ដីមណីមានសត្វប្រចំពេរ ដីមណីមានប្រហោង ដីម
ណីដែលនៅក្នុងប្រាក់ប្រាក់ ហើយច្បាប់រយកដីមណីដែលនៅជាយ វត្ថុចុះ ។
នេះជាពិធី (បដិបតី) នៃរក្សាមលិកដី ។

ပြနောင်းလျဉ်စွာဖြတ်ပြန်ပါ

ពោលដោយប្រភេទ សូម្បីរក្សមួលិកភីក្តុ នេះ កំមាន ៣ ដំបូក ក្នុង ៣ ដំបូក
នៅទៅ អ្នកការទ្វាក់ខ្លួន កាលចងដើមណីហើយ (ស្មាល់ដើមណីហើយ)
និងប្រើអ្នកដទៃខ្សោចេសច្រាស (ទីកន្លែង) ខ្សោចាមពេញចិត្តមិនបានទេ ត្រូវប្រើ
ដើម្បីចេសសិកណី កមេចកម្ម ហើយនៅថ្ងៃ ។

អូកការ់យ៉ាងកណ្តាល និងពីងអូកដែលមកក្នុងទីនោះដោយចេដស្សី (ជួយ)

ធានាសម្បាតខ្សែកំពង់ ១

អ្នកការទំនាក់ទាប នឹងហេរអ្នកធ្វើការវណ្ណ និង សមណុទ្ទសមកដីយដ្ឋោះ (កន្លែង) ធ្វើឱ្យការសិរី ហើយកែវខ្សោចំធ្វើបង្កែវិញជាស្រែចហើយ ទីបន្ទាក់ពាន តែក្នុងថ្ងៃដែលមានការធ្វើមហកម្ម (ការបួចជា) រក្សមូលិកភីក្នុកំអង្គុ នៅក្នុងទីនេះ គួរឱ្យអង្គុយក្នុងទីដែលកំពង់ (មិនសំអ្នូងខ្លួនប្រាជាការ ប្រចាំតិច) ។

នាន់បែនកសាយឲ្យនូវនូវនូវនូវនូវ

កិច្ចុកដ្ឋាននៃរក្សមូលិកភីក្នុទាំង ៣ ជំរុកនេះ រាយដែលក្រោមក្នុងខណៈដែលលោកសម្រេចការនៅក្នុងទីប្រកបដំបាន ។

(ចំណែក) ព្រះអង្គភាពរកាណការចាយទាំងនៅយោយពាល់ចា “(ឯកដ្ឋាននេះបែក) ក្នុងខណៈដែលលោកកំពុងដី ហើយឡើងអរណាខ្សែរទីក្នុងទីប្រកបដំបាន ” នេះជាការបែកផ្ទាយក្នុងរក្សមូលិកន្ទ នេះ ។

នាន់បែនល្អឲ្យនូវនូវនូវនូវនូវ

ចំណែកអានិសញ្ញមានផ្ទុចកទេនេះគឺ :

១ . កើតការបងិបត្តិសមត្ថរដល់អធ្យារស្អែយឡើងនិងតាមព្រះពាលី (ព្រះអនុសាសន់) ថា រក្សមូលសេនាសំ និស្សាយ បញ្ជី ការបញ្ជាតាការស្អែយ តូល់លើជាធិធេក ទិអង្គុយ ។

២ . ប្រើព្រាសបច្ចុប្បន្ន តាមដែលព្រះមានព្រះភាគច្រោងព្រាសនុកថា ជាបស់បន្ទិចបន្ទិចដី រកចានជាយិជ្ជ មិនមានទោសដី ។

៣ . ធនទួរអនិច្ឆៃសញ្ញា ដោយហេរកុពានយើង្សទៀតការប្រប្រលន់ស្នើកលើរឿយ ។

៤ . មិនមានសេចក្តីកំណាយពីក្នុងសេនាសន៍ និង ភាពត្រួកអរក្នុងការងារ
(កសាង) ១

៥ . បាននៅជាមួយរក្សាទិន្នន័យ ។

៦ . មានភាពប្រព័ន្ធឌីសមគ្គរដល់ផ្តុកធំ មានការត្រួតពិនិត្យដោយ

សាស្ត្រពិភាក្សាថ្មោះនិងការបង្កើតរូបរាង

នេះជាតាក្យពណ៌នៅការសមាងទំនើប (បងិចត្តិ) ប្រភេទ ការបែកដ្ឋាយ និង អានិសង្ស្រួលដូចខាងក្រោម នៅថ្ងៃទី ១៩ មីនា ឆ្នាំ ២០២៣

ପ୍ରକାଶିତ

ଟାଇପ୍‌ରେଜନ୍‌ଶବ୍ଦରେ କିମ୍ବା

ពាក្យចា ទីប្រក់បំផុត នានសល ទីដែលគេប្រើប្រួលប្រក់បំផុត មានសង្គមជាអើមប្រក់បំផុតមុនមោនខំយចា ទីស្មើកំភាស្វ៊ូយ ។ ពាក្យចា ដើមបេរិមាណក្នុងរវាង

ព្រំដែន បានដល់ ដើមឈើដែលអុះទៅជិតព្រះរាជអាណាពាប្រក ខេត្តរបស់ព្រះរាជ ២ ចំណោក ។ ពិភាក្សាសំ ក្នុងស្ថានទីនោះ កនកម្មាំនុយបស់ព្រះរាជទាំងនេះ នឹងចូលទៅធ្វើការច្បាប់នូវការទេ និងក្នុងស្ថានទីនោះ ។ សូមីរុកចោរដែលជាអ្នកប្រព័ន្ធនឹងផ្លូវ កំណើបដុំគ្នានៅទីនោះ មិនព្រមទាំងក្នុងបានអង្គយជាសុខ ។ ពាក្យចា ដើមឈើជាថេតិយ បានដល់ ដើមឈើដែលមនុស្សទាំងឡាយយល់ដើរព្រំច្បាប់ នូវការ ។ “ មានទេវតាមាស្រែយទេ ” ទីបានការដែលមិនស្ថាតំអំពីរុកមនុស្សទាំងឡាយដែលចូលទៅដើមឈឺបុរាណ ។

ឈ្មោះថា ដើមឈើមានជំរ បានដល់ ដើមកំព្យូនជាថីម ។

ឈ្មោះថា ដើមឈើមានប្រចេះវ បានដល់ ដើមឈើដែលប្រចេះចូលទៅសេក ។ ដើមឈើទាំងឡាយ មានដើមឈើដែលមានក្នុងរាងច្បាប់ដែលជាថីម មានអនុកាយ និង រកសេចក្តីរើរកបានដោយលំបាក ព្រះហេតុនោះ ទីបានការបានបានទុកចា “ ព្រះចាកដើមឈើទាំងនេះទេ ចេញ ” ផ្លូវចេះ ។

ពាក្យចា ស្តីកឈើដែលឆ្លាក់ទេ តី ស្តីកឈើដែលជ្រើនបាកដីម ។

ឈ្មោះថា ការអង្គយនៅក្នុងទីដែលជាទីកំពាំង កំដើរដើមឈើបិទបានការប្រព័ន្ធដីក្នុង ។ ការសម្រេចការនៅក្នុងទីប្រកំពាំង រំលែកមានដើមឈើប្រយោជន៍ដល់កិច្ចទាំងឡាយ មានការស្ថាប់ចំណោមជាថីម ។ ព្រះហេតុនោះ អាចប្រើប្រាស់ព្រំបានក្នុងក្រុងរឿកាយ ទីបានបានចា “ ព្រះហេតុត្រីមតែជាបាបីយកញ្ញាំងអរុណីខ្សោយ និងក្នុងទីប្រកំពាំង ” ផ្លូវចេះ ។ ពាក្យចា ព្រះដើរព្រំបានប្រប្រល តី ការរលក់ទៅក្នុងខណៈៗ ។ នៃដើមឈើ បុស្តីកឈើទាំងឡាយរីយ ។ ។

ពាក្យចា (មិនមាន) សេចក្តីកំណាលបញ្ជីក្នុងសេនាសន៍ និង សេចក្តីត្រួកអរក្នុងការងារ តី សេចក្តីកំណាលបញ្ជីក្នុងទីលំទេ (អារាសមច្ចូរិយៈ និងសេចក្តីត្រួកអរក្នុងការងារកសាង) ។

ព្រះហេតុផលការប្រសិទ្ធភាព ការត្រាស់ដី ការប្រកាសជម្លើចក្រ និង ការបរិទិញទានរបស់ព្រះមានព្យាកត កើតឡើងត្រង់គល់លើនោះនេះ អូច្ចេះ ទីបណ្តាញភោះពេញ គល់លើជាមនុស្សរបស់ព្រះពុទ្ធដាម្បាស់ អូច្ចេះ ។

ចំណាំ ការណែនាំរូបិយកដ្ឋាន (ចំណាំមហាផីកា)

១០ - នគរបាលនគរបាលនគរបាល

នគរបាលនគរបាលនគរបាល

សូមើអគ្គាកាសិកដូ កំមានការសមាងទាន់ដោយពាក្យពីរយ៉ាងនេះ ពាក្យណាបាមួយកំពាន :

- ១ . នគរបាល រូក្រម្មលពុ បដិត្តិបាទិ ខ្សែព្រះក្រុណាសូមពីរចាកទិន្នន័យកំពាំង ធម៌
គុណបែល ។
- ២ . អគ្គាកាសិកដូ សមាធិយាមិ ខ្សែព្រះក្រុណាសូមសមាងទាន់អង្គរបស់ កិត្តិ
ផែលមានការនៅកណ្តាលរាល់ ជាប្រភេទកិត្តិ
ផ្លូវប្រឈម ។

ទី៣ (បជិបត្តិ) នគរបាលនគរបាល

ឯការចូលទៅកាន់រោងខេត្តសមីមីស្ថាប័នម៉ឺនិ ដើម្បីធ្វើឱ្យបានម៉ឺនិ រំលែក
គុរិសល់អគ្គាកាសិកកិត្តិនោះ បើកាលលោកចូលទៅហើយត្រូវឱ្យឆ្លាក់ចុះមកសោក
កាលត្រូវឱ្យកំណើនឆ្លាក់ ក្នុងដី ឬ ដីត្រូវឱ្យកំណើនសិមចេញទៅ អគ្គាកាសិកកិត្តិ
នោះចូលទៅកាន់រោងនាន់ ឬ រោងត្រូវឱ្យកំណើន (ចូលទៅ) អាបូឡា (និមត្ត)
កិត្តិចេរោង ដោយកត្តាបារក្នុងរោងនាន់កិត្តិ កាលខ្សែខ្លួស (ពេនយក) ចូលទៅ
សូមិនិត្តិនិត្តិ ជាពុទ្ធផ្សេងៗសេនាសន់កិត្តិ មានត្រូវ តាំងជាដីម ផែលទុក
រាយបាន នៅក្នុងក្រុងក្រុងក្រុងក្រុងក្រុង (ទិន្នន័យកំពាំង) កិត្តិ រំលែកគុរិស (ត្រូវប្រឈម)
បើដើរត្រូវកាន់បរិភាគរបស់កិត្តិ ផែលចាស់រស្សាតានៅទៅ កាលត្រូវឱ្យឆ្លាក់
លោកចូលកាន់សាលាដែលតាំងនៅទៅកណ្តាលផ្លូវកំពុងក្នុងសាលា បើមិនមានកាន់ត្រូវ ត្រូវបាន
ដោយសង្ឃឹមចានិន្នន័យក្នុងសាលា រំលែកមិនគុរិសត្រូវ តែតបីដើរដោយប្រភេទ ចូល
ទៅលើរនោះរហូតដល់ត្រូវឱ្យកំណើន ទិន្នន័យកំពាំង ។

នេះជារឿង (បងិបត្តិ) នៃអញ្ជាកាសិកកិត្យ នំយសុម្បរូរួមូលិកកិត្យ កំដួងនំយ
នេះ ។

ប្រព័ន្ធដែលនៅតាមសិទ្ធិភូមិ

ពាល់ដោយប្រហែល សូម្បរូរួមូលិកកិត្យ នេះ កំមាន ៣ ដំបូក ក្នុង ៣
ដំបូកនៅ៖ សម្រាប់អ្នកការំចូកកំខ្លួន ចូលទៅការស្រែយ (មួប) ដើមឈើ ឬ ក្នាំ
ឬ ធ្វើ រំលែកមិនគូរ ត្រូវរើឡើងឬវិរកិត្យ (សន្លឹកត្រូវដាងចិវរ) នៅកណ្តាលរាលចុះ ។

សម្រាប់អ្នកការំចូកកំណុល និងចូលទៅការស្រែយ (មួប) ឈើ ក្នាំ និងធ្វើ ៗ (តែ)
មិនចូលទៅខាងក្រោម កំគូរ * ។

សម្រាប់អ្នកការំចូកកំទាប សូម្បរូរួមូលិកកិត្យ ដែលមនុស្សមិនបានប្រកំពាំង (បន្លេម)
សូម្បរូរួមូលិកកិត្យ ដែលមនុស្សមិនបានប្រកំពាំង (បន្លេម) ដែលតែចោរ ដែលតាំងនៅ
ក្នុងប្រព័ន្ធនេះ ។ ដែលអ្នកចាំបាច់បានដើម ពោះបង់ចោរ រំលែកគូរ (ទាំងអស់) ។

នារ៉ែតាមដ្ឋានយុទ្ធណែលនៅតាមសិទ្ធិភូមិ

ឯកនឹងនៃអញ្ជាកាសិកកិត្យទាំង ៣ ឬ រំលែកបេក្ខ្យាយក្នុងខណ្ឌ: ដែលលោក
ទៅការំចូកកិត្យ គល់ឈើក្នុង ដើមឈើត្រូវ ។ ចំណោកព្រះអង្គភាពរាជាណ-
ការាយទាំងឡាយពោះចោរចាំបាច់ “ (ឯកនឹងនៃរំលែកបេក្ខ្យាយ) ក្នុងខណ្ឌ: ដែលលោក
ដើមឈើ ឡើងអរុណាខ្សែរោង ឬ ក្នុងទីប្រកំពាំងក្នុង គល់ឈើក្នុងនោះ ” នេះជាការ
បេក្ខ្យាយក្នុងអញ្ជាកាសិកកិត្យ នេះ ។

* ខាងក្នុងសម្រាប់ដើមឈើ គឺ គល់ (ឬ មួប) , សម្រាប់ក្នុង គឺ ឯកទេសនៃក្នុង ឬ ជាប្រកំ
សម្រាប់ធ្វើ គឺ សំយាបធ្វើ ។

អាសយដ្ឋានប្រចាំខែត្រូវការប្រាក់

ចំណែកអាជីសង្សមានដូចតទេនេះគឺ :

- ## ៩ . កាត់អារ៉ាសបលិព្រោចចាន ។

- ## ៤ . បន្ទាបដៃចិនមិនខ្លះពាន ។

- ៣ . មិនមានទីកន្លែងដែលជាប់ជីថាក់ ។

សម្បុចបាក្សសរសើរថា “ កិត្យាទំងឡាយអាស្រែយនៅ មិនជាប់ក្នុងទីកន្លែង
គ្រាថ់ទេមិនមានទីជាប់ដីពាក់ ដូចប្រើគត់ទំងឡាយ ” ដូចខ្លះ ។

៤. ជាកិត្យមាននិស ៤ (ព្រោច់ឡើ) ។

៥. មានការប្រព័ន្ធសមគ្គរដល់ធ្វើតាមដី មានការត្រាត្រាកិចជាដើរដី ។

ଓଡ଼ିଆ ଲେଖକ ପାତ୍ରଙ୍କ ଓ ଲେଖନ ପାଠ୍ୟକାନ୍ତିକ ପ୍ଲଟ୍

ព្រះហេតុផែលកិច្ចកាលនៅក្នុងអគ្គនាគាស ផែលមិនមែនជាថីលំបាតរកមានមណ្ឌិត តើ ដូចដែលដឹងថាពីរសាធារណ៍មានប្រវត្តិប្រឈម មានប្រវត្តិប្រឈម តើដូចដែលបញ្ជីជាប្រវត្តិស្ថាង សម្រាប់រាជរដ្ឋបាល នៃអនាគារិយធន (លោក) មានចិត្ត (មិនជាប់ជីតាក់) ដូចជាចិត្តប្រឈម បន្ទាប់ចិត្តមិនខ្លះបាន អាស្រែយសេចក្តីផែលមានភារទាំងច្រកអរ រមេដីនីងបានដូចបាកាបញ្ហាព្យាព្យាប់នៅបរិរោសមិនយើតយុររឡើយ ព្រះហេតុនោះនេះ កិច្ចក្នុងកម្មវិធី គឺជាអ្នកគ្រប់គ្រងក្នុងអគ្គនាគាសហេតុ ។

មនុស្ស

ពលិតផលរបៀបដែលបាន

កាលពេលថា “ ខ្ញុំប្រាជករុណាសូមបងិសជិតលប់លើ ” ធូច្ចោះ ត្រឹមតែ បុរណណា ក៏ដាការដែលមិនបងិសជិតប្រកំពាំងឡើយ ព្រាជកោតុទេះ ទីបណ្តុក ភាពឃ្លាយពេលថា “ ខ្ញុំប្រាជករុណាសូមបងិសជិតប្រកំពាំង និង គល់លើ ” ធូច្ចោះ ។ ពិតណាស់ ការសមានេធុកអ្នកនិងសម្រេចបានដោយការបងិសជិត តីវៀរចាកដោយប្រការទាំងពួន មិនមែនសម្រេចបានដោយប្រការដែលឡើយ ។

ពាក្យថា “ ដើម្បីការស្អាប់ជម្លើ ” មានសេចក្តីថា អាម្ចាកាសិកកិត្យ នេះ នៅ ឯង សូម្បីកាលនឹងពេលជម្លើ ដើម្បីការតាមរក្សាថ្មីត្រូវបស់អ្នកស្អាប់ទាំងន្ទាយ នៅក្នុងថ្វីខេត្តសម្រាប់ជាអើម ត្រូវអ្នកទាំងនេះ នាក់ដែលបានបើយ ការដែលនឹងចូល ទៅក្នុងថ្វីប្រកំពាំងរមេនុយ តែពេលពេលជម្លើប្រសិទ្ធភាព គួរទៅត្រង់ទីរាល បុរណណា៖ សូម្បីរក្សាមូលកិត្យ ក៏មាននំយនេះដូចគ្នា ។ ពាក្យថា ដើម្បីប្រយោជន៍ ដល់ខេត្តសម្រាប់ជម្លើ ។

ពាក្យថា នឹងប្រាប់ខេត្តស តី នឹងខ្សោយខេត្តស (បង្រៀន) ដល់កិត្យដែល ។

ពាក្យថា ឱ្យប្រាប់ខេត្តស តី នឹងការនំយកខេត្តសដោយខ្ពុនឯង (នឹងរៀន) ។

ពាក្យថា សាលាដែលការពាក្យនៅក្នុងរាងដូវ បានដល់ សាលាដែលគិច្ចូល ត្រង់នៅបាន មិនចាំបាច់គេចិត្តឯៗអីដូវ ដូចសាលាក្នុងសិហនុទីបិន ។ ឈ្មោះថា ការដែលនឹងដើរទៅដោយរហ័សរមេងមិនគួរ ព្រាជករភាពជាសមណ្ឌលសាយប មិនបាន អធិបញ្ញាយថា នឹងមិនមានការបែកឆ្លាយនៃអ្នក ឯកបទល់គ្នារហូតដល់ ក្រែងកំង ហើយទីបណ្តុះបណ្តាល ឈ្មោះថា ខាងក្នុងនៃដើមលើ បានដល់ គល់លើ ។

ចំណោកពាក្យថា នឹងដែលដូចគ្នានឹងបញ្ចកនៃក្នុំថាត់ជាចំណោកដែលជាក្នុំ ។

ពាក្យចា បរិណែណដែលមិនត្រូវប្រកំពាំង ពានដល់ បរិណែណដែលទៅខាងលើដែលគេមិនធានថើទឹកដោយជាផំបូលយ៉ាងសង្ឃឹម (យ៉ាងគិចក្បួច) ដោយប្រការដែលទីក្រុងនឹងមិនសាចចូលទៅខាងក្នុង ។ តែប្រសិនបើជាល្អកភ្តៀផែលទីក្រុងសាចចូលទៅខាងក្នុងពាន ក៏មាត់ជាទីរាលយ៉ាងសង្ឃឹមបាន ព្រោះហេតុនោះ ការដែលលោកនឹងចូលទៅ (នៅ) ក្នុងឡូកភ្តៀទៅរំមែងគ្នា ។ ពាក្យចា សុមីមែកលើ ពានដល់ សុមីដែលគេប្រើឱមែកលើទាំងឡាយប្រកំទុករវិឃីល ។ (មិនជិតណ្ហូ) ។ ឈ្មោះថា សំពតតាំង ពានដល់ សំពតទាំងគ្រាតគ្រាត ទាំងវិន , អធិប្រាយចា ធមុន្តូរំមែងបែកឆ្នាយក្នុងខណ្ឌ:ដែលចូលទៅ ក្រោរតែស្ថានិមានឡូកភ្តៀជាដើម តាមដែលពាល់ហើយ ។ ពាក្យចា ដឹងហើយ តី ចូលទៅការអត់គល់លើ ទីប្រកំពាំងដើម្បីកិច្ច មានការស្វាប់ធីជាដើម ដោយការអនុយ ដឹងហើយថា “ អរុណនឹងរោះឡើងក្នុងពេលតុល្យវិនេះ ” ដូច្នេះ ។ សេចក្តីមិនអង្វិកក្នុងការចូលទៅនោះឡើងទិន្នន័យ ។ ស្មើគឺលីល់លើ រំមែងមានពានមួយរំពេច (តែ) ក្នុងទាំងនោះ គឺមានការដាប់ជាតាក់ ចំណោកក្នុងទីរាលមិនមាន ព្រោះហេតុនោះ លោកអាចចាយទិបតេលអានិសង្គ គឺការកាត់ភាពសបិតាច (សេចក្តីកឃ្លឹលក្នុងទិន្នន័យ) ដែលទាំងឱ្យមានការដាប់ជាតាក់ ចំណោកក្នុងទីរាលមិនមាន ព្រោះហេតុនោះ លោកអាចចាយទិបតេលអានិសង្គ គឺការកាត់ភាពសបិតាចពាន ទុកក្នុងមាតិការអត្ថាកាសិកដ្ឋីនេះប៉ុណ្ណោះ ។

ពាក្យចា មានភាពសមចំពោះព្រះព្រមាសំប្តីរ តី មានភាពសមចំពោះព្រះព្រមាសំដែលត្រាសំសរសើរថា មិនជាប់ក្នុងទីកន្លែងដូច្នេះ ព្រោះភាពមិនមានអាលំយ ។ ពាក្យចា មិនមានការជាប់ជាតាក់ មានសេចក្តីថា ព្រោះមិនមានការបុងហេងក្នុងទិន្នន័យ ទិបចិនមានការជាប់ជាតាក់ក្នុងទិន្នន័យនោះ។ ឈ្មោះថា ជាមួកទៅពានត្រប់ទិសទាំង ៤ ព្រោះមិនមានសេចក្តីត្រីវិវិកឃ្លឹល ថា ក្នុងទិសនោះមិនមានទីដែលជាលំទៅ ព្រោះដូច្នេះ យើងមិនអាចទិន្នន័យឡើងទៅ

ទិសនោះបានដូចខាងក្រោម

ពាក្យចា (មានចិត្ត) ផ្លូវប្រើគឺមានចិត្តផ្លូវជាថិត្តរបស់ប្រើគឺ ព្រោះមិនមាន
សេចក្តីហូងវែង (ក្នុងទិន្នន័យ) ។

បន្ទចា សិកា ប្រើបាន អាស្រែយ ។

បន្ទចា វិនិត្ត ប្រើបាន រំមេងបាន ។

ចប់ កចាចាពណីនាមអញ្ជាកាសិក្យ

(ចប់ មហासិកា)

១១ - លោកស្រីនិតិថ្លែ

នាន់ជាលើលោកស្រីនិតិថ្លែ

សូមឱ្យ សោសានិភ័យ កំមានការសមាងទានដោយបាកកីរឿយាជាឃនេះ ពាក្យណា
មួយចោះ :

- ១ . ន សុសានំ បដិច្ចិថាមិ ខ្ញុំព្រះក្រុណា សូមរៀបចាកទីផែលមិនមែន
ជាប្រពេលស្មោះ ។
- ២ . សោសានិភ័យ សមាធិញ្ញាមិ ខ្ញុំព្រះក្រុណា សូមសមាងទានអ្នកនៃកិត្តិ
ផែលមានការនៅក្នុងប្រពេលស្មោះ ជាប្រក្រពិធីចេះ ។

និធិ(បជិច្ចិ)នូវលោកស្រីនិតិថ្លែ

ក៏ងមនុស្សទាំងឡាយ កាលនៅក្នុងប្រពេលកំណត់ទិណាមួយទុកចោះ ទីនេះជាប្រពេលស្មោះ សោសានិភ័យកិត្តិនោះ គប្បីនៅក្នុងទីនោះ ព្រោះថាទិន្នន័យ កាលសាកសណនៅមិនទាន់បានអូត ក៏មិនទាន់របៀប ជាប្រពេលស្មោះ តែចាតាប់ផ្ទើមអំពីអូតសណហើយទេ សូមឱ្យគេបានបង់ចោល ៩២ ឆ្នាំ ក៏របៀបថាដើប្រពេលស្មោះបាន ក៏ងសោសានិភ័យអ្នកនៅក្នុងប្រពេលស្មោះ :

- ១ . មិនគូរធ្វើកន្លែងដោយ ១ មានខ្ពស់បូលស្រីសម្រាប់ច្រើមជាមិន ត្រូវតាំងក្រឡុករៀបចំទីក្រាស ទីកប្រើប្រាស់ ហើយប្រកាសដី (ក្នុងប្រពេលស្មោះ) ព្រោះថា ឬតុកដឹកនាក់នៅក្នុងទីក្រាស ហើយប្រកាសដី សោសានិភ័យកិត្តិគូរជាអ្នកមិនប្រមាន ត្រាប់ព្រះសង្គ្រោះ ឬ អាជ្ញាធរធ្វើរកដការឱ្យប្រាប ដើមីការបារអន្តរកាយផែលកែកទៀត ហើយសិមទេ ។

- ២ . កាលច្រើមគប្បីដោយមិនមែនបង់ប្រាប ។

៣ . កាលទេវត្រសូសានវិញ គប្បីមែនសរាងផ្ទុរដំបើយទៅតាមផ្ទុរក្រោម
ចុះ ១

៤ . គីឡូកណ៍តាមរយៈការប្រើប្រាស់ក្នុងរោងចាយ ដោយការកំណត់ទុកដាននៅក្នុងមិនបានប្រើប្រាស់ក្នុងពេលយប់ ។

៥ . អមទុស្សទាំងឡាយ សូម្បីរានីនក្រាថបន្ទិសំឡេងវិសកទៅ កំពុជបាន
រាយការណ៍ ២ ខែ ១

៦ . សោសានិភកិត្តនឹងខាងទេវប្រសុសាន សូមីមួយចំពួល រ៉ែមដែលគឺជាប្រធានបាល ។

ព្រះអង្គភាពរកាណកាត្រាយពោលថា ពួកមានមជ្ឈមយាមខ្សែអស់ទៅក្នុងវត្ថុសាន
ហើយត្រឡប់មកវិញក្នុងបច្ចិមយាមកំគ្មែរ ។

ព័ត៌មានស្តីចុកដែលអមពុស្សចូលចិត្តផ្តើមជាន់រោងរាល់ ឬយលាយសំណួន
ត្រី សាច់ ទីកដោះស្រុស ប្រហែល ទីកអំពេជា សោសានិភ័យធមូនគ្របីរៀការឡើយ ។

៤. មិនគូចបាលទៅការដី៖ នៃត្រកូលឡើយ

នេះជារឿង (បងិបត្តិ) នៃសោសានីកភិក្សា ។

ប្រពេជនលិស្សរាជវិទ្យាគិច្ច

ពោលដោយប្រភេទ សូម្បីសោសាទិកភីត្សុនេះកំមាន ៣ ជំពូក ត្សុង ៣ ជំពូក
នៅខែ មួកការំច្ញោកខ្លួន គឺដែលត្រូវបានដែល (មានលក្ខណៈ៣ គីឡូ)
មានការរួចសាកសពជាប្រចាំ មានសាកសព (មិថុល) មិនធាតុរយៈ និង មាន
សំឡេងយំជានិច្ឆិ៍ ។

សម្រាប់អ្នកភាពទីផ្សារកំណុល ក្នុងព្រៃសូសានដែលមានលក្ខណៈ ១ ក្នុង
បណ្តាលក្នុណៈ ៣ នៅរាជក្រឹត ។

សម្រាប់អ្នកភាគទូទាត់ទាប នៅក្នុងព្រៃសុសាន គ្រាន់តែបានលក្ខណៈវា
សុសាន តាមទំយោដលបានពោលហើយក៏ពាន ។

នាមបេទង្វាយធនលោនាលិត្ត

កំពុកន្តូនៃសោសានិកភីក្តុទាំង ៣ ដំរួកនេះ រំមែងបែកច្បាយ ព្រោះសម្រេចការនៅក្នុងទីផែលមិនមែនជាថ្វេសសាន់ , (ចំណែក) ព្រោះអ្នកត្រូវរាយការជាមួយពោលថា (ធុកន្តូនេះបែក) ក្នុងថ្ងៃផែលលោកមិនទៅវិញស្ថិត ។

នេះជាការបែកច្បាយក្នុងសោសានិកន្តូនេះ ។

នានិសញ្ញីធនលោនាលិត្ត

ចំណែកអានិសញ្ញមានរដ្ឋចត់ទៅនេះ :

- ១ . បានមរណាអនុស្សតិ ។
- ២ . នៅដោយភាពមិនប្រមានជាប្រក្រកី ។
- ៣ . សម្រេចបានអសុកនិមិត្ត ។
- ៤ . បន្ទាបដំភាពភាគៗបាន ។
- ៥ . យើងសកាតរបស់រងកាយរឿង ។
- ៦ . មានសេចក្តីសម្រេចខ្លាំង ។
- ៧ . លោបងីនូវសេចក្តីស្រីរឹង មានការស្រីនឹងក្នុងការមិនមានរោគជាថីម ។
- ៨ . គ្របសង្គត់ការរក់យុខាថាន ។
- ៩ . ជាជីគោរពសរសើរនៃអមពុស្សទាំងឡាយ ។
- ១០ . មានការប្រព្រឹត្តិសមគ្គរដល់ធុកធម៌ មានការប្រចាំតីចជាថីម ។

និវាលនាថ្មានធនលោនាលិត្ត

កំព្រោះអំណាចនៃមរណាអនុស្សតិ (រួចរាល់សេចក្តីស្អាប់រឿង) ទោសផែលនិងគិតិវិកិតទៅឯង ព្រោះសេចក្តីប្រមានទាំងឡាយ រំមែងមិនច្បាក់ត្រូវសោសានិកភីក្តុ សូមឱ្យតែដែកលក់ទៅហើយ ម៉ាងវិញទៀត មិត្តរបស់លោកយើងសាកសព

ប្រើន ៩ រំលែកមិនធ្លាក់ទេការអំណាចទៅកាមភត៌ លោកនឹងកើតសង្ឃឹតជំមិនចូលដិតសេចក្តីប្រវិនឡើយ ទាំងព្យាយាមនឹងរកតែសេចក្តីរបៀប (ទុក្ខ) ដោយផ្លូវរដ្ឋប្រវត្តិ ព្រះហេតុនោះ ភិត្យដែលមានចិត្តបង្ការទេការត្រង់ព្រះនិញ្ញាន ទីបគ្គរសេពសោសាទិក្នុងនេះ ព្រះជាមួយក្នុងដែលនាំមកនូវគុណជាមនេកហោង ។

នេះជាពាណក្បាហិតា ការសមាជាន វិធី (បងិបតិ) ប្រកែទ ការបែកឆ្លាយនិង ភាគិសង្ឃក្នុងសោសាទិក្នុង ។

មហាថីនា

ពណ៌នាសោសាទិក្នុង

បទថា នសុសានំ ប្រុចា ទិនទេប្រភាគីប្រពេស្តាន ន អក្សរ មនេអនុថា ដែល អធិប្បាយថា បានដល់ទិន្នន័យដែលប្រើប្រាស់ប្រពេស្តាន នៃប្រពេខ្មោច ។

ពាក្យថា មិនគូរនៅក្នុងស្ថានទិន្នន័យ គឺ មិនគូរនៅក្នុងទិន្នន័យតែកំណត់ត្រា ថា “ ជាប្រពេស្តាន ” ព្រះថា លក្ខណៈនៃប្រពេខ្មោចមិនមែនសប្តាហ៍ដោយគ្រាន់ត្រីម៉ែនឱ្យនោះនោះទេ ។ ព្រះហេតុនោះ ទីបលោកពោលថា “ ន ហិ ” ផ្លូវដែលជាដីមិនបានដែលផ្តុកបើយើ ។ នៅពីកាលដែលផ្តុកបើយើ ។ ល ។ កំណើនថា ជាប្រពេស្តានបើយើ ព្រះដល់លក្ខណៈជាប្រពេស្តាន ដោយហោចគ្រាន់ត្រីដែលសាកសាកដែកនោះ ។ ពិតិភាស់ ទិន្នន័យសាកសាកដែក លោកហោថា ប្រពេស្តាន ។

លោកអាថារីដីមីសម្រួលិកថា ដែលណើយើជាសោសាទិក្នុង គិបីជាអ្នកមានកិច្ចកិច មានការប្រព្រឹត្តិក្រុងរាល ទីបពោលថា “ កំភិត្យ កាលនឹងទេក្នុងប្រពេខ្មោចនោះ ” ផ្លូវដែលជាដីមិនបានដែក ។ ពិមីនឹងសម្រួលិកដោមួយក្នុងដែលរក្សាទានដោយ លំពាកនោះនឹង ទីបលោកពោលថា

“ ព្រោះអ្វីចេះ ” អ្វីចេះជាអើម ។

ក្នុងពាក្យទាំងនេះពាក្យថា ដើម្បីជាប្រយោជន៍ដល់ការការពារអនុវត្ត ដែលកើតឡើងបាន មានសេចក្តីថា ពួកថារទាំងន្មាយទាំងដែលមិនទាន់បាន ធ្វើកម្ម (គឺការប្លែង) ទាំងដែលបានធ្វើកម្មហើយគឺថា “ ឈ្មោះថាដ្ឋានបានខ្សោយ ” អ្វីចេះ ទីបមកដូចជាបំផ្តុះ កាលពួកថារ យើងម្នាស់ត្រូវក្នុងទីនោះ គេកំចាលរបស់របរទុកក្នុងទីនិតភីក្នុង ហើយគេចេញទៅ មនុស្សទាំងន្មាយ កំនើងចាប់កិត្តិ ដោយចោរថា “ ជាបោរ ” ហើយវាយបាន ព្រោះអ្វីចេះ ទីបគ្គប្រាប់ប្រាប់សង្ឃឹមត្រូវក្នុងវិហារ ឬ អាណាពរដែនដីរបស់ព្រះ រាជា ដែលប្រចាំនេះទៀនោះ ឱ្យជាបកាតជាសោសានិកកិត្តិរបស់ខ្លួន ហើយគឺ ជាមួកមិនប្រមាន ដោយប្រការដែលអនុវត្តមានសភាគអ្វីចេះ ឬ អនុវត្តដែលទៀត ទៅ មានមិនបាន ។

លោកអាថាប្រហែលសេចក្តីថា ក្នុងសេចក្តីមិនមានដើម្បីនេះទៀមុខកិត្តិ កំណុងច្បាស់ សូមើក្នុងសេចក្តីមិនការពារទាំងការសង្គែកិត្តិឡើង លោកក៏ គូរដោះចេញទូរអត្ថិជ្ជក្នុងទីនោះ អ្វីចេះទីបលាកពោលថា គឺម៉ែងមិនមែល ដើម្បី អ្វីចេះ ។

ឈ្មោះថា គូរឡើកាមដ្ឋារក្រោម ក៏ដើម្បីការពារមិនបាន (មិនចាំង) ការ ដែលខ្លួនជាសោសានិកកិត្តិ ។

ពាក្យថា អារម្មណ៍ មាននំយថា គូរកំណត់អារម្មណ៍ជាប្រសិទ្ធភាពដែលថ្មី ដោយនំយថា “ នេះជាំបុក នេះជើមលើ នេះជង្វែកលើ ” អ្វីចេះ ជាអើមក្នុងត្រូវ ស្មោះនោះ ។

ពាក្យថា វត្ថុដែលគូរខ្សោយ បានដល់ អារម្មណ៍មានជាំបុកជាអើម ដែលធ្វើ សេចក្តីខ្សោយគឺការធ្វើការឡើង ។ ពួកអមនុស្ស លោកមិនគូរបើវត្ថុណាតា ១ មានជុំដី ជំចុំ

ជាអើមប្រឡាស្ថារ ដោយគិតថា វាមកលេងត្រង់ទីក្រែរ ។ ឬ លោកហៅនឹងអំបែងថា ទំនេរល្អ ។ បាយណាយសំណុក ល្អាត់ថា បាយច្របល់សំណុក ។ ដោយ អាជីសំពូ (ដែលប្រចាំ ជាអើម) ។ តួនាទាក្រុង (ទីកន្លែងណាមី) លោករូមយកនំដែលមានទីកន្លែងណាមី និង លួចជាអើម និង និចបង្ហាញ ។

ពាក្យចា មិនគូរចូលទៅការអំពីវិនិច្ឆ័យ ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ដែលបានបង្កើតឡើង និង ព្រះមានិសាទជាប់តាមទេ។

ការអុតសព្វកល់ ១ នូច ឈ្មោះថា ការអុតសពជាប្រចាំ ។ ការដែលពួកងារកិរបស់អ្នកដែលស្មាប់ ទៅដែលប៉ូត្រសុសាននោះហើយ ក្លឹសកម្មកល់ ១ នូច ឈ្មោះថា ការយំជាប្រចាំ ។ ពាក្យថា ដោយនៃយដែលបានពោលបាលហើយ គឺ ដោយនៃយដែលបានពោលបាលហើយថា ” គឺថា ថាប់ធ្វើមពីកាលដែលអុតហើយ ” ជាដើម ។ អាចចាប្រយោជន៍អង្គភាពនិរនិកាយពោលថា ” (រំមង់បេកឆ្លាយ) ក្នុងថ្មីដែលមិនទៅប៉ូត្រសុសាន ដូចខ្លះ ប្រពារ់លាក់បំណងយកថា ” គូវនឹងត្រឡប់វិញក្នុងបច្ចុមយាម ” ដូចខ្លះ ។

ឈ្មោះថា បានមរណសួគិតិ ក៏ព្រោះការយើងសាកសពក្នុងព្រៃស្សសានអស់
កាលជាទិច្ច ។ ព្រោះការបានមរណសួគិតិនេះនឹង ទីបមានភាពជាអ្នកទេ
ដោយសេចក្តីមិនប្រមានជាប្រក្រុតិ ។ ឈ្មោះថា បានសម្រេចអសុវតិមិត្ត ក៏
ព្រោះការយើងសាកសពមន្ទូលស្សាប់ដែលគេចោលគ្រឿងព្រៃស្សសាននោះ ។

ព្រះការធានសម្រេចទូរអសុវត្ថិមិត្តនោះនឹង ទីបមានការបន្ទាបដំកាម

ឈ្មោះថា មានការយើងសភាពរបស់កាយបានវិញ ១ កំព្រោះមានការកំណត់ទីវរាង: ដែលសិរី: មិនស្អាត មានភីនិងស្អួល និង គូរខ្លឹមបានជាប្រើប្រាស់ កំព្រោះមានការយើងសភាពរបស់កាយវិញ ១ នៅ: និង ព្រោះការចានមណ្ឌល

ទីធម៌នភាពជាមួកប្រើប្រាស់ដោយសេចក្តីសង្ឃែក ។ ឈ្មោះថា មានការលេខដែលសេចក្តីប្រើប្រាស់ មានការស្រើបង្ហើនភាពមិនមានរោគ ការស្រើបង្ហើនភាពជាកំលែងដោយក្រោម និង ភាពស្រើបង្ហើនដើរិតាន ព្រមទាំងការយើងមនុស្សឈើ និង មនុស្សដែលប្រើបង្ហើនភាពជាប់ទៅហើយក្នុងត្រេស្សសាននោះ ។ ឈ្មោះថា មានសេចក្តីអភិវឌ្ឍន៍ចំពោះសេចក្តីកំយឡាច កំព្រមទាំងគ្របសង្គត់កំយទាំងក្នុងទាំង ដែលប្រើបង្ហើនភាពជាប់ទៅហើយក្នុងត្រេស្សសាននោះ ។ សេចក្តីព្យាយាមដោយត្រូវផ្តល់រំលែងកំណត់ឡើងដល់បុគ្គលដែលមានចិត្តសង្គម ព្រមទាំងការបង្ហាញការងារ និងការងារប្រចាំថ្ងៃ ។

ចំបែកចាត់ណាសោសានីកដៃ

(ចំបៀវសាស្ត្រកង)

១៧ - យចាសន្តកិត្តិ

តារាងម៉ានាលើយចាសន្តកិត្តិ

សូមឱយចាសន្តកិកដី ក៏មានការសមាងទាន់ដោយពាក្យពីរយ៉ាងនេះ ពាក្យណាបាមួយកំពាន :

១ . សេនាសនលោលបុប្បែង បដិច្ចិថាមិ ខ្ពស់ព្រះក្រុណា សូមរៀចាកន្ទុវភាពល្អាក ក្នុងសេនាសនេះ ។

២ . យចាសន្តកិកដី សមាជិយាមិ ខ្ពស់ព្រះក្រុណា សូមសមាងទាន់អង្គរបស់ក្រុង អ្នកមានការនៅក្នុងសេនាសនេះ តាមដែល គេចាត់ខ្សោយប្រក្រពិធ្យផ្ទះ ។

និធី(បជិបត្តិ)នូវយចាសន្តកិត្តិ

និយមិយចាសន្តកិកក្រុងនេះ សេនាសនេះណាដែលសេនាសនគារបក់ចិត្តុល ថែកខ្សោចា “ សេនាសនេះសម្រាប់លោក ” ក៏តូចិន្តិត្រកអរដោយសេនាសនេះ នេះមិនគឺ (ធ្វើសវិស) ធ្វើក្រុងនៃខ្សោត្រូវដោស់ (សេនាសនេះ) នេះជាថិជី (បដិច្ចិ) នៃយចាសន្តកិកក្រុង ។

ប្រព័ន្ធដើយចាសន្តកិត្តិ

ពាល់ដោយប្រកេទ សូមឱយចាសន្តកិកក្រុងនេះ ក៏មាន ៣ ជំពូក ក្នុង ៣ ជំពូកនេះ អ្នកការទំឡាក់ខ្សោត្រូវ រំលែកមិនស្អារចំពោះសេនាសនេះដែលបានសម្រាប់ ខ្លួនចា នៅដីត ឬនៅត្រូវបាយឡើយ ឬចា អន្តរកាយដោយដឹង មានអមពុស្សិនិយជាតិ ជាផើមទំនាក់ទំនាក់ ឬចា តាគ្រោះ ឬចា ត្រូវដោក់ ឬចា ។

អ្នកការទំឡាក់កណ្តាល សូមបាន តែទៅកិត្តិក្សមិនមិនបាន ។

អ្នកការថ្នាក់ទាប ទៅពិនិត្យមើល បីសេនាសនេះដែលថែកខ្សោះនៅ មិនត្រូវ
ចិត្ត លោកអាណាក់យកសេនាសនេះដោយកំណត់ ។

នាមថ្លែកឆ្លងយើលយចាសន្ទតិក្បួន

ឯកត្រារបស់ យចាសន្ទតិក្បួន ៣ ជំពូកនេះ រាយនៃបេក្ខជ្ជាយក្តុងកាលដែល
លួមរបស់បានចា សេចក្តីល្អាក្តុងសេនាសនេះគឺត្រឡប់ ។
នេះជាការបេក្ខជ្ជាយក្តុងយចាសន្ទតិក្បួននេះ ។

នាមនិស្សិតុយើលយចាសន្ទតិក្បួន

ចំណោកអាណិស្សុមានអូចកទេនេះ :

១ . បានធ្វើតាមខ្លួនដែលត្រូវបានស្វែងរកចា យំ លទ្ធផល ពុធ្លៀវំ បានរត្តុ
ណា គូរីត្រូវការរោងយក្តុងនោះ ។

២ . ផ្តល់ ឬ ផ្លូវការប្រយោជន៍ខ្សោះដល់ស្រាវជ្រាវ (មិនវានៅខ្សោះសេនាសនេះ) ។

៣ . លោបង់សេចក្តីកំណត់ចា អារក្រក់ ឬ ប្រណិត ។

៤ . លោបង់សេចក្តីត្រូវការវិភាគយបាន ។

៥ . បិទទ្ទារវេសេចក្តីប្រព្រឹត្តិក្រុងឱ្យបាន ។

៦ . មានការប្រព្រឹត្តិសមគូរដល់ផ្តល់ផ្តល់ជាមួយ មានការប្រព្រឹត្តិក្រុងឱ្យបាន ។

នាមនាលតាថាពយើលយចាសន្ទតិក្បួន

អ្នកប្រព្រឹត្តិក្តុង យចាសន្ទតិក្បួន ជាអ្នកត្រូវការរោងយកសេនាសនេះដែលខ្ចោះបាន
(មិនធ្វើសិរីសចា លូ . អារក្រក់) រាយនៃដែកជាសុខ សូមីក្តុងនិងដែលបានប្រាកបដោយស្មោះ ក្នុងសេនាសនេះយ៉ាងលូ កំណោកមិនជាប់ចិត្ត បានសេនាសនេះដែល

អារក្រក់កិច្ចអនុបិត្ត ឯុយអនុគ្រោះសព្វបូចវិរដែលបិទ (ឱ្យបានសេនាសនេះទៅ) ព្រោះហេតុទោះ កិត្តុអ្នកមានមេធា គួរឲ្យប្រកបង្រើយ ។ ទូរការជាមួកត្រួតព្រោះអ្នកអារក្រក់សេនាសនេះតាមដែលគេចាត់ឱ្យ ដែលជារត្តជាប្រចាំនៃពួកប្រាជៈអិរិយៈ ជារត្តដែលប្រាជៈមុនីជាម្នាស់ប្រចាំសរសើរហើយ ។

នេះជាពាក្យណុញ្ញណាការសមាជាន វិធី (បងិបត្តិ) ប្រភេទ ការបេក្ខជ្ជាយ និងអាទិសិរិយក្នុងយចាសន្តិកដ្ឋីនេះ ។

មហាថីនា

ពណ៌នាយចាសន្តិកដ្ឋី

ក្នុងការដែលចេញអធិការនៃសេនាសនេះឱ្យការិយកសេនាសនេះ ការធ្វើឱ្យអ្នកដែលជាសម្រាត់ទៅហើយ ធើបការិយកការសាកសុរចា “ សេនាសនេះល្អ បុសេនាសនេះនេះមិនល្អ ” អូច្បែះ និងការទេរាមិល លោយាម៉ា សេចក្តីលោកក្នុងសេនាសនេះ ។ បទចា តោអ្នក ព្រឹងចា គួរឲ្យប្រចាំ គួរឲ្យត្រួតព្រោះ ។

កិត្តុអ្នកការិយាភ្លាក់ខ្លួន រំមែនមិនសុរចា នៅដីត ព្រោះមានទីកន្លែងនៅជាមួយបំផុតវិហារ បុចា នៅថ្ងៃយប់សិល្បោនទិប្បុជុំត្រូវនៅពួកមួលសូជាដើម ព្រោះជុំត្រូវបស់លោកមានការសោរប្រុងបាន សូម្រឿដោយការសាកសុរ ។

ពាក្យចា ដើម្បីនិងទេរាមិល គឺ ដើម្បីនិងទេរាមិលដោយអំណាច់សេចក្តីលោក ។ ពាក្យចា ប្រសិនបើសេនាសនេះនោះ មិនពេញចិត្តដល់លោក គឺប្រសិនបើសេនាសនេះតាមដែលជាមួកដែលជាមួកកិត្តុ ព្រោះការដែលមិនជាថាសុកដល់លោកដែលជាមួកសេន្តិកកិត្តុ ។ សម្រាប់កិត្តុអ្នកការិយាភ្លាក់ទៅបានកាលមិនទាន់មានកោត ការដែលលេបង់សេនាសនេះដែលគេឱ្យការិយកចោលហើយការិយកសេនាសនេះដែល ចាត់ជាការលោក ។ សម្រាប់កិត្តុអ្នកការិយាភ្លាក់ទៅកំណត់ជាការលោក ។

កណ្តាល ការទេរើមិល ចាត់ជាការល្អាក ។ សម្រាប់ភីភុអូកកាន់ថ្នាក់ខ្លួន ការស្លាងចាត់ជាការល្អាក ។ ឥឡូវការដែលភីភុ សូមីគ្រប់ពួកខ្សែកដីទៅត្រូវធ្វាស់ទេ ហើយទិន្នន័យក មិនមានពាក្យដែលត្រូវពោលសោះឡើយ (គឺចាត់ជាការល្អាកពិតត្រាកដ មិនចាំបាច់ពោលដល់ទេ) ។

ឈ្មោះថា មានការជាមួកស្លៀងរកប្រយោជន៍ដល់សំលាត់អូកប្រព្រឹត្ត ព្រហ្មចិរិយ៖ កំដោយការដែលមិនធ្វើឡើសំលាត់អូកប្រព្រឹត្តព្រហ្មចិរិយ៖ សូមីខ្ពស់ គិតិយបណ្តាណឱ្យធ្វាស់បាន ត្រូវធ្វាស់ទេ ។ ដោយការរៀនៗទៀត ចាត់ថាមានការប្រព្រឹត្ត សមគូរដល់ក្រុណារិហារ ។ ឈ្មោះថា លេខេសចក្តីកំណត់ថាអាម្ចរក់ ថាប្រជុំក បាន ព្រោះមិនធ្វើការបែងចែក ថាលូ ថាមិនលូ ។ ដោយការលុបបង់សេចក្តី កំណត់ថាអាម្ចរក់ ថាប្រជុំក នោះចាត់ថា ជាការប្រព្រឹត្តិសមគូរដល់លក្ខណៈ របស់បុគ្គលមិនញាប់ពីរ ។

ព្រោះហេតុនោះនេះ ទិន្នន័យការលុបបង់សេចក្តីប្រពេកអរ និង សេចក្តីទាស់ ចិត្តបាន ។ ឈ្មោះថា ចិត្តទាំង នៃសេចក្តីព្រាញា ចិន កំដោយការមិនឱ្យឱ្យកាស ។

ពាក្យថា សេចក្តីប្រពេកអរក្នុងសេទាសន់តាមដែលគេចាត់បែងខ្សែ គឺ សេចក្តីប្រពេកអរវិក្ខលុបក្នុងសេទាសន់តាមដែលគេឱ្យការនៅ គឺ តាមដែលគេ ឱ្យ ។

ចប់ ការណណីនាយចាសន្តតិក្បួន

(ចប់ មហារាជីកា)

១៣ - លេសបូត្រិតលូ

តារាងមានាលលេសបូត្រិតលូ

សូម្យីនេសជិកដី កំមានការសមាទានដោយពាក្យពីរនេះ ពាក្យណាមួយកំបាន៖

៩ . សេយំ បងិកិចាមិ	ខ្ញុំព្រមទាំងបានសូមយកតែវគ្គិយាបចេដក។
១២ . នេសជិកដី សមាធិញាមិ	ខ្ញុំព្រមទាំងបានសូមសមាទានឡើងអង្គរបស់ កិត្តិ ដែលមានការសម្រេចគិយាបចេនៅ ដោយការអង្គូយជាប្រក្រិដូច្នៃ៖ ។

គិតិ (បងិបត្តិ) នូវលេសបូត្រិតលូ

ក៏ដែល នេសជិកដីកិត្តិនោះ ក្នុង ៣ យាមនៃរាជពីរ ក្រោកឡើងច្បាស់មអស់យាម

១ ក្រោារក្នុងគិយាបចេនៅទ្វាយ ការដេកបុរាណភាពិទ្ធិក្នុងកិត្តិ ។

នេះជាឯើដិ (បងិបត្តិ) នៃនេសជិកដីកិត្តិ ។

ប្រនែនដែលលេសបូត្រិតនិត្តុ

ពោលដោយប្រកែទៅ សូម្យីនេសជិកដីកិត្តិនោះ កំមាន ៣ ដំបូក ក្នុង ៣ ដំបូក
នោះ សម្រាប់អ្នកការពីរក្នុងកិត្តិ ឱ្យបង្កើតិច សំណើតែសម្រាប់ត្រពោមក្សាលជង្គង់
កិត្តិ សំណើតែសម្រាប់ពោនីកិត្តិ មិនគូរទាំងអស់ ។

សម្រាប់អ្នកការពីរក្នុងកិត្តិ របស់ ៣ យ៉ាងនោះ យ៉ាងណាមួយកំប្រើបាន។

សម្រាប់អ្នកការពីរក្នុងកិត្តិ សូម្យីក្នុងកិត្តិ សំណើតែសម្រាប់ត្រពោមក្សាល ជង្គង់
សំណើតែសម្រាប់ពោនី ខ្លួយ (សម្រាប់ផ្លូវ) សូម្យីកែវិធីដែលប្រកបដោយអង្គ ឬ
កែវិធីដែលប្រកបដោយអង្គ ៣ កំប្រើបាន ។

កែវិធីដែលគេធ្វើមានបង្កើកខ្លួយ ឈ្មោះថា បញ្ហាផ្លូវ ។ កែវិធីដែលគេធ្វើមាន

បង្កើតខ្លួន និងភ្នាក់ដែលាំងសងខាង (ព្រៃន-ស្វាំ) លេយ្យាជា សត្វដ្ឋី , ចាន់រួចា
មនុស្សាំងឡាយបានធ្វើកៅអិសត្វដូនទេះ (ប្រគេខ) ប្រាជិតិធម្មូរការយក្សរបាន
ជាភ្លោះអនាគាមិ ហើយបនិញ្ញាន ។

នាម់បេក្ខជ្ជាយើលលេសបិត្យលូ

ក៏ងធម្មូនៃនេសជិកដូនាំង ៣ ជំពូកនេះ រំលែកបេក្ខជ្ជាយក្សុងខណៈលួមថា
ជាការដេកចុះទៅ ។

នេះជាការបេក្ខជ្ជាយក្សុងនេសជិកដូនេះ ។

នាមិសឡូើលលេសបិត្យលូ

ចំណោកអានិសិរិយាមានអ្នបតទេនេះ គឺ :

- ១ . កាត់គ្រឹងចងិត្តដែលបាលក្សុងបានិចា កិត្យប្រកបរើយ ។ នូវសេចក្តី
សុខក្សុងការដេក សុខក្សុងការទម្រង់ប្រើប្រាស់ សុខក្សុងការដេកលក់ ដូច្បែះចោលបាន ។
- ២ . មានការងាយស្រួលក្សុងការប្រកបកម្មដានទាំងពូល ។
- ៣ . មានគិយាបចុះខ្សែខ្សែជាប្រើប្រាស់ ។
- ៤ . ជាមួកសមដែលនឹងធ្វើសេចក្តីព្យាយាម ។
- ៥ . សម្ងាបជិបត្តិចប្រើប្រាស់ ។

អនសាលនាម់បេក្ខជ្ជាយើលលេសបិត្យលូ

ព្រោះហេតុដែលព្រោះយោតិអង្គូយពត់ត្រូក តាំងការយិច្ឆេចនៃ រំលែកញ្ចាំង
ហប្បិទ័យរបស់មានិច្ឆេចប៉ែរ កិត្យអ្នកលេសចក្តីសុខក្សុងការដេក សុខក្សុងការ
លក់ ព្រាយសេចក្តីព្យាយាម ត្រូវអរក្សុងការអង្គូយ ញ្ចាំងព្រោតិកបចិនិច្ឆេរនៃពីរ
រំលែកបានបិតិសុខដែលព្រាសចាកអាមិស ព្រោះហេតុនេះ កិត្យអ្នកមានបញ្ហាត្រូវ

បំពេញខ្សោយនូវនេសជិកដ្ឋីហោង ។

នេះជាពាក្យណែនាំ ការសមានេះ វិធី (បដិច្ចិ) ប្រភេទ ការបែកច្ញាយ និងអាទិសង្ឃឹតនេសជិកដ្ឋី ។

មហាឌីកា

ពណ៌នលេសជិកដ្ឋី

បន្ទា សេរី បានដល់ សេរី ដែលជាលក្ខណៈរបស់តិរយាបថ (គឺ ត្រូវ ប្រចាំ ការដេកនោះ ឯង ព្រោះពាក្យចា សេរី ប្រចាំ ទីដេកក់បាន) ក៏ព្រោះ មានការបងិសេជន៍ការដេកនោះ ។ ឯង ទីដេកទាំងឡាយមានយ៉ាងនេះថា “ ត្រូវ ” ជាដើម ដែលជាប្រយោជន៍ដល់ការដេកនោះ ក៏មានការត្រូវបងិសេជន៍ ឯងដ៏រ ។

ម្បាងវិញ្ញុទៀត ការដេកបុំណោះជារត្សុដែលត្រូវរៀរក្តុងផុកដ្ឋីមាតិកានេះ ព្រោះពាក្យចា “ នេសជិក ” ក្នុងទីនេះបំណងយកសេចក្តីថា បានដល់ អ្នកមាន ប្រក្រតិបងិសេជនការដេក ហើយនៅដោយការអង្គួយនោះ ឯង ។ តិរយាបថព្រោះ ទីនេះមិនមែនជារត្សុដែលត្រូវរៀរក្តុងផុកដ្ឋីមាតិកានេះ មិន ព្រោះជាយ៉ាងនោះមិនបាន ។ ពិតណាស់ លោកប្រចាំឆ្នាំតិរយាបថដែលជាចំណែក នៅសេចក្តីខ្លួនប្រអូសដោយភាពជា វត្សុដែលត្រូវរៀរក្តុងផុកដ្ឋីមាតិកានេះ មិន ប្រចាំឆ្នាំតិរយាបថព្រោះទីនេះទេ ហើយនរណា ។ ក៏មិនអាចទិន្នន័យឱ្យប្រព្រឹត្ត ទៅយ៉ាងនោះបាន ព្រោះហេតុនោះ ការដេកបុំណោះ ជារត្សុដែលត្រូវរៀរក្តុង ផុកដ្ឋីមាតិកានេះ ។ ព្រោះហេតុនោះ ទិន្នន័យអាចចាយពេលថា “ នេសជិក កិត្តិនោះ ” ដូច្នេះជាដើម។ គិបី (ព្រាករឱ្យឯង) ចង្វោមចុះ មិនគិបីគិតថា “ យើង ជាកិត្តិការមេដែលបានប្រក្រតិ ” ដូច្នេះទិន្នន័យ ហើយទ្រាំអង្គួយនៅអស់រាជក្រឹត ប្រប័យមាននោះទេ ។

ពិតណាស់ រាជការយោងលក្ខណៈសិរិយាបច្ចុប្បន្ន និងអនុគ្រោះ រំលែកជាបស់គ្នរដល់
មនុស្សការ ។

ក្រោមី លោយាធិក បញ្ហាញ ដោយអង្គ ៥ ទាំងនេះគឺ ធើនឹងទាំង ៥ បង្កើត ១ ។
អាថាយមួយពួកឡើតពាល់ថា បញ្ហាញ ដោយមេវ៉ាត្រ ៥ កំណត់ និងដោយបង្កើត
ខ្លួន ១ ផ្តល់ ។ លោកអាថាយបំណងនឹងការរារាំ ការការតែយកនៃនេសជិកភិត្តុ
ដោយភ្នាក់ដោត្រីសនងខាងទាំង២ និង ត្រីនៃខាងខ្លួនយ៉ាងសុខដែលថា “ មិនមាន
មិថ្នែកដៀរឡើងពីភិត្តុអ្នកមិនការតែនេសជិក ” ផ្តល់ និងបានបង្កើតប្រព័ន្ធដោយ
ថា ព្រះមេរោគ ព្រះអនាណាមី បើយបរិនិត្យនៅផ្តល់ផ្តល់ ។

គម្រោង ករណិតសាធារណៈនៃដែលការតែកិលេសជាប្រើប្រាស់ជាប់
ជាប់ជាប់ថា លោយាធិក ឧបច្រេទនំ ព្រះអនុថា ជាប្រើប្រាស់ជាប់ផ្តល់ជាប់ ។ លោយាធិក
មានការងារយស្អោលក្នុងការប្រកបរើយ ។ ទូរកម្មផ្ទាល់ទាំងពួន កំប្រើបាន
អង្គុយជាចំណែកនៃការមិនស្តីពិត្តុ និង ការមិនរាយមាយ ។ ព្រះហេតុនោះ
និង និងបានការជាអ្នកមានសិរិយាបច្ចុប្បន្ន ឱ្យដោត្រី ។ លោយាធិក មានភាពសំណិត
សមចំពោះការប្រាកបដែលចិត្តឯករាយ ពានដល់ ភាពជាអ្នកសមគ្នរដល់ការប្រព័ន្ធឌី
សេចក្តីព្រាយមានជានិច្ចកាល ។ ព្រះហេតុនោះនិង និងបានលោយាធិក មានការ
ចម្រិនសម្ងាត់បង្កើត ។ បន្ទោះ បណ្តិជាយ ប្រចាំថ្ងៃ តាំង ។ បន្ទោះ និង ពាន
ដល់ ការយកំណត់លើ ។ បន្ទោះ វិកប្រើប្រាស់ ប្រចាំថ្ងៃ រំលែកបញ្ចាំងបាបុំខ្លួន
របស់មានខ្សោយបញ្ចាំង អធិប្បាយថា ធ្វើការបញ្ចប់សេចក្តីត្រូវការ (របស់មាន)
ពាន ។ ពាក្យថា វត្ថុ (ក្នុងពាក្យថា នេសជិកវត្ថុ) ពានដល់ ឬតុង ។

ចប់ ការពណ៌នាដែលជិកដ្ឋី

(ចប់ មហាផីកា)

បន្ទិលេសនថា

ជាតិនិទាហប្បញ្ញត្តិ

ពន្លេនៅពេលបានក្រោមបង្កាប់នៃគារប៉ែនេះគឺ :

កុសលភ្លើកតោ ចេរ ។ ហេ ។ វិញ្ញាតញ្ញា វិនិច្ឆ័យ វិនិច្ឆ័យ ... គូវិ
ដ្ឋាប...ដោយកុសលភ្លើក ៩ ដោយចំណែក សំពួល មាន ឯក សំពួល ជាអើម ៩
ដោយសង្ឃែប និង ដោយពិស្តារជាអើម ៩ ។

និត្យបែងចែងប្រព័ន្ធសាស្ត្រិន:

ក្នុងបទទាំងនេះ បទថា “ ដោយកុសលភ្លើក ” មានសេចក្តីថា ឯកដឹង ទាំង
អស់ជាកុសលក់មាន ជាអរក្ពស់កំមាន ទាក់ទងដោយអ្នករក្សាដែលជាបុគ្គលិន
ជាភ្លេសភ្លើ: និង ព្រះខិណ្ឌាស្រប (នៅ) ឯកដឹងដែលជាកុសល មិនមាន ។
ចំណែកបុគ្គលិណា គូវិញ្ញាតាល័យថា ឯកដឹងសូមឱ្យជាកុសលក់មាន ដោយព្រះពាណិជ្ជ
មានជាមានិថា “ កិត្យុមានសេចក្តីព្រោច្បាលមាយក ត្រូវសេចក្តីព្រោច្បាស់ដូចតែ
ហើយជាអារព្រឹក ” ផ្ទេរ ផ្ទេរ អ្នកនោះគូវត្រូវបានបែងចែងប្រព័ន្ធដែរ
កិត្យុមានចិត្តជាកុសល រំមនុមិននៅថ្ងៃ ថាការនៅក្នុងថ្ងៃរបស់កិត្យុណាមាន
នៅ កិត្យុនោះលើយោះថា អារព្រឹក ។ ហើយអារព្រឹកកិត្យុនោះ គូវិជ្ជាអ្នកមាន
សេចក្តីព្រោច្បាលមាយកក់មាន ជាអ្នកព្រោច្បាតិច កំមាន , កំ (ពាក្យនេះ) បានបាន
ទុកហើយ (ក្នុងពេលអធិប្រាយអត្ថនៃពាក្យថា ឯកដឹង) ថា “ អង្គទាំងនេះលើយោះ
ថា ឯកដឹង ព្រះជាអង្គនៃកិត្យុដែលលើយោះថា ឯក ហេតុជាអ្នកកម្មាត់កិលេសបាន
ដោយការសមាននោះ ។ ម្វោងឡើត លើយោះថា ឯកដឹង ព្រះមានប្រាកេដែល
បានរោហារថា ឯក ហេតុជា ត្រូវឱ្យកម្មាត់កិលេសជាអង្គ ម្វោងឡើត អង្គទាំង
នេះលើយោះថា ឯក ព្រះកម្មាត់នោសដែលជាសិកសត្វវិរាសនា ជាអង្គនៃការបងិបត្តិ

ជន សូម្យីព្រោះហេតុនោះ ទីបាយ៉ាវាទា ឬតុង្លឹង ” ដូច្នេះ បុគ្គលិកដែលនឹង
គិតឯមានធុកដួងទាំងនេះជាអង្វែង បានយ៉ាវាទាដី ឬតុ (អ្នកកម្មាត់កិលេសបាន)
ដោយរកអកុសលមិនមាន , អកុសលដែលនឹងជាបេតុខ្សែដួង បានយ៉ាវាទា
ឬតុង្លឹង ព្រោះធើអកុសលខ្សែជាអង្វែងកម្មាត់កិលេសបាន ។ បាន មិនមាន , ទាំង
អកុសលនឹងកម្មាត់បង្កើឡាស មានការល្អាកភ្លើងចិវរជាតិម កំមិនបាន , អង្វែង
នៃការបង្កើតិចមិនបាន ព្រោះហេតុនោះ ពាក្យថា “ ធុកដួងជាអកុសលមិនមាន ”
នេះទីបានពាក្យដែលបានលួចហើយ ។

ចំណែកធុកដួងរបស់ភីកូអង្វែងបានធុកទៅអំពីកុសលភ្លើក ពាល់តាម (សេចក្តីពិត
ទៅ) ធុកដួងរបស់ភីកូទាំងនេះមិនមានតែម្លែង វត្ថុដែលមិនមាន និងបានយ៉ាវាទា
ជាទុកដួង ព្រោះកម្មាត់មី សូម្យីការខុសចំពោះប្រាបាលី (ឱ្យ) សមាជានធុកគុណ
ទាំងឡាយ ហើយប្រព្រឹត្ត ត្រាន់តែជាការការំយករបស់អ្នកទាំងនេះប៉ុណ្ណោះ
ព្រោះដូច្នេះ ពាក្យរបស់អ្នកទាំងឡាយនោះ ទីបមិនគូរការំយក នេះជាទាក្យ
ពណ៌នោះដោយកុសលភ្លើកជាលំដាប់ដំបូងសិន ។

និតិថ្លែងដោយថែទាំ ផ្ទាល់និតិ ស៊ិន

ក្នុងមាតិកាតា ដោយថែកសំណុះ មាន ឬតុ សំណុះជាផើមនោះ គិតឯម្តាប ឬតុ
គិតឯម្តាប ឬករាជ គិតឯម្តាប ឬកិលេស ទាំងឡាយ គិតឯម្តាបការសេពុកដួងថា
ជាសហ្មាយសម្រាប់នរណា ។

ចុះ

ក្នុងបទទាំងនេះ បទថា ឬតុ សំដោយកបុគ្គលអ្នកមានកិលេសកម្មាត់ហើយ
១ សំដោយកិលេសជាគ្រីដួងកម្មាត់កិលេស ១ ។

ជូនវាន

ក្នុងមនចា ធមករាជ តួយើដ្ឋាបថា បុគ្គលជាមុក កែមិនមែនជា ធមករាជកំមាន ,
បុគ្គលមិនជាមុក តែជាមុករាជកំមាន . បុគ្គលជាមុក ទាំងជាមុករាជកំមាន ។

ក្នុងបុគ្គល ៤ ជំពូកនោះ បុគ្គលណាកម្ពាត់កិលេសទាំងឡាយរបស់ខ្លួនដោយ
មុកអ្នកមិនដឹកនាំប្រើប្រាស់ឡើងឡើងឡើងដោយមុកនៃ ដូចព្រះពាក្យលេខ្នូរ លោកជា
មុក តែមិនជាមុករាជ ដូចលោកពោលទុកថា អ្នកដែលជាមុក តែមិនជាមុករាជ
នេះ នោះ គឺ ព្រះពាក្យលេខ្នូរ៖ ។ ចំណោកបុគ្គលណាកម្ពាត់កិលេសទាំងឡាយរបស់
ខ្លួនដោយមុកនៃ ពានតែដឹកនាំប្រើប្រាស់ឡើងឡើងឡើង ។ ដោយមុកនៃ ដូចព្រះខ-
នខន្ទូលេខ្នូរ លោកនេះមិនជាមុក តែជាមុករាជ ដូចលោកពោលទុកថា អ្នកដែលមិន
ជាមុក កែជាមុករាជនេះនោះ គឺ ព្រះខនខនសាក្សបុគ្គ ។ បុគ្គលណាកម្ពានទាំង
ពីរផ្លូវ ដូចជាប្រះលោឡូលាយឱ បុគ្គលនេះមិនឈ្មោះថា មុក ទាំងមុករាជ ដូច
លោកពោលទុកថា អ្នកដែលមិនមានទាំងមុក ទាំងមុករាជនេះនោះ គឺ ព្រះលោ-
ឡូលាយឱ ។

ចំណោកបុគ្គលណាកម្ពាល់ព្រមទាំង ២ ផ្លូវ ដូចព្រះជម្លេសទាបគឺដែលមានទាំង
មុក ទាំងមុករាជ ដូចលោកពោលទុកថា អ្នកដែលមានទាំងមុក ទាំងមុករាជនេះ
នោះ គឺ ព្រះសារីបុគ្គ ដូចខ្លះ ។

ជូនជូន

មាតិកថា តួយើដ្ឋាបមិនមែនជាមុករាជនោះ មានវិនិច្ឆ័យថា ធម៌ ៥ ប្រការ
ដែលជាបរិវាររបស់មុកនៃចំណោកទាំងនេះគឺ អប្បយដ្ឋាកា (សេចក្តីព្រះថ្វាតិច) ,
សន្តិភីកា (សេចក្តីសញ្ញាស) , សល្បេខកា (ការបងិបត្តិធម៌សាត់កិលេស),
បរិរោកកា (ការនៅស្ថិបស្ថាក់) , តិចមត្តិកា (សេចក្តីដឹងថា វត្ថុនេះមាន

ប្រយោជន៍) ឈ្មោះថា អុតិដម្ល ដោយព្រះពាណិជ្ជា (ភីរូដែលមានការនៅក្នុង ជាប្រក្សតិ) ព្រះអាស្រ័យសេចក្តីព្រមទាំង ដូចខ្លះជាដើម ។

ក្នុងធំទាំងនេះ អប្បិជ្ជតាមិនសន្តិតាករបច្ចុលក្នុងអលោក៖ សលែខភាពិន បវិវេកតាករបច្ចុលក្នុងធំទាំង ២ គឺ អលោក៖ និង អមោយៗ៖ ពនៃមតិភាពាណាពល បញ្ញា នោះឯង ។ ធំទាំង ២ (គឺ អលោក៖ និង អមោយៗ) នោះ កិច្ចិអ្នកប្រព្រឹត្តិតុកដៃ រួមងកម្មាត់សេចក្តីលោកក្នុងវគ្គផែលត្រូវហាមទាំងឡាយពាន់ដោយអលោក៖ ។ កម្មាត់សេចក្តីរង់ដែលបិទចាំងនោះសក្សុងវគ្គផែលត្រូវហាមទាំងនោះ នោះឯង ពាន់ដោយអមោយៗ ។

ម្បាងទេរ រំមែងកម្មាត់ការមួលដូចការុប់យោគ ដែលប្រព្រឹត្តិត្តទៅក្នុងការសេវា
បច្ចុប្បន្នទាំងឡាយដែលត្រូវដោយអនុញ្ញាត ចេញចានដោយអលោក៖ , កម្មាត់អភិវឌ្ឍន៍
ថាមុយោគ ដែលប្រព្រឹត្តិត្តទៅក្នុងផ្ទើរកិនកំណត់ហូសប្រមាណទៅក្នុងផ្តុកផ្តាឃទាំងឡាយ
ចាន ដោយអមោះៗ , ប្រាជៈហេតុទោះ ធម៌ ៥ ប្រការនេះ គឺជាប្រាជៈ ជាប្រាជៈ
ផ្តុកផ្តាឃ ។

၃၈

មាតិកាតា គីឡូជាបុត្តិក្នុងទាំងឡាយ មាននៅយចា គីឡូជាបុត្តិក្នុង ១៣ គីឡូក្នុងឯក្រឹង ។ ល ។ នេសជិកក្នុង ឯក្រឹងទាំងនេះបានពោលហើយ ទាំងដោយអត្ថិភាព ដែលក្នុងក្រុណា៖ជាមីនា ។

ចុះថ្ងៃទី

មាតិកាតា ការសេចក្តីជាស្អាយសម្រាប់អ្នកណានោះ អធិប្បយថា ការ
សេចក្តីជាស្អាយសម្រាប់អ្នកជា រត្រិត និង មោហ៊ិត ព្រះហេតុធបី
ព្រះការសេចក្តីជានៅក្បាប់ដី (បដិច្ឆិតិលំបាក) និង ជាសល្បៈវិហារ

(ប្រព្រឹត្តយោងគីអីន) ដែលភកចរមេនសូប់ ព្រោះអាត្រសំយទុក្តាបដិបទា , មោហ៍
អ្នកដែលមិនប្រមាណ រំមេដល់បង់ពាន ព្រោះអាត្រសំយសល្មខបដិបត្តិ ។

ម៉ាងឡើត ក្នុងអុកដ្ឋានាំនេះ ការសេពការពិកង់ និង រក្សមួលិកង្ហជាសហរដ្ឋ សូមីរោសចិត្ត ព្រោះកាលបុណ្យលោកសាគចិត្តនៅ៖ នៅក្នុងទីនោះមិនមានអ្នកណាបាប់បាល់រាយក្នុងថ្ងៃ និង តល់រើនីនោះ សូមីរោស៖កំរើមេនសូប់ដែរ នេះជាការក្រោមឈាមៗដែលបានបង់បញ្ជី មាន ធុរិ សំណូ ជាមើម ។

និតិថ្លែងដោយ សម្រួល និង ពិស្ងុវ

ដោយសម្រួល

មាតិកាត់ា ដោយសង្គម និង ដោយពិស្ងុវនោះ មានវិនិច្ឆ័យថា កំរើមេនសូប់បាល់រាយក្នុងថ្ងៃ និង កាលបុណ្យនេះដោយសង្គមមាន ៤ យ៉ាង គឺ អង្គជាប្រធាន ៣ អង្គដែលមិនលាយឡើត្រា ៥ ។ ក្នុងអង្គទាំង៣ នេះ សហនាទារិកង់ ឯកាសទិកង់ អត្រាកាសិកង់ ជាអង្គប្រធាន ដោយការរក្សាសហនាទារិកង់ កំត្រូវរក្សាបិណ្ឌុតាតិកង្ហដីដែរ និង កាលរក្សានកាសទិកង់ សូមីបត្តិបិណ្ឌិកង់ និង ឧបុបច្ចាកត្តិកង់ កំនើនជាការដែលត្រូវរក្សាយ៉ាងលូដីដែរ , កាលរក្សាអត្រាកាសិកង់ និងមានអ្និយោះថា ត្រូវរក្សារក្សមួលិកង់ និង យថាសន្និកង្ហនោះ អ្និយោះអ្នកង្ហទីបាន ៤ បុណ្យានេះ គឺ អង្គប្រធានពាន់ និងអង្គមិនលាយឡើត្រា៥ នេះគឺ អារពិកង់ បង្រួចិកង់ តែចិវិកង់ នេសជិកង់ សោសាធិកង់ ។

ដោយសង្គមម៉ាងឡើត មាន ៤ ផ្លូវចេះគឺ ទាក់ទងដោយចិវ ២ ទាក់ទងដោយបិណ្ឌុតាត ៥ ទាក់ទងដោយសេននាសនេះ ៥ ទាក់ទង ដោយវិរិយ៖ ១ , ក្នុង ៤ យ៉ាងនោះ នេសជិកង់ ជាអង្គទាក់ទងដោយ វិរិយ៖ ក្រកាតិនោះ និយាយច្បាស់ហើយ ។

ដោយសង្ឃឹមរាងឡើត ផុកអ្នកចាប់នូវអស់នោះមាន ២ ដោយទីការស្រែយ គឺការស្រែយបច្ចុះយ ១២ ការស្រែយវិវាយ៖ ១ សូមីចាក់ជាអង្គដែលគួរសេពក់ជាត ២ ដូចគ្នា កំភិត្យណាសេពធុកដី កម្មផ្ទាល់ចំឡើង ភិត្យនោះកំគួរសេព កាលភិត្យណាសេពហើយ កម្មផ្ទាល់វិនាស ភិត្យនោះកំមិនគួរសេព , ម្រាងឡើត សូមីអ្នកសេពកំដោយ មិនសេពកំដោយ កម្មផ្ទាល់កំដងចំឡើងមិនវិនាស កាល (គិត) អនុគ្រោះដល់ជនដំទាន់គ្រាយកំគួរសេព , សូមីសេពកំដោយ មិនសេពកំដោយ កម្មផ្ទាល់កំមិនចំឡើង កំគួរសេពដូចគ្នា ដើម្បីជាកសទាកទេ , ផុកអ្នកចំកជាត ២ កំពាន ដោយចាក់ជាអង្គដែលគួរសេព និងមិនគួរសេពដូចខាងក្រោម។

សូមីក្នុងអង្គកចាថាទាំងឡាយ កំពោលសង្ឃឹមទុកចា ” ផុកអ្នកចាប់នូវនោះដែក តែម្រាងដោយអំណាចទៅចេតនា ព្រោះចេតនាក្នុងការសមាជានធុកដីជាថេតនា តែមួយបុំណូនាំ ” ដូចខាងក្រោម ” អាជារយ៉ាងណាតាំង ផុកអ្នកចា ” ចេតនាយ៉ាងណាតាំង ផុកអ្នកចា ” (ផុកអ្នក កំគិត ចេតនា) ។

ជោយពិស្ងុវា

ចំណោកដោយពិស្ងុវា ផុកអ្នកមាន ៤២ គីឡូ សម្រាប់ភិត្យ ១៣ សម្រាប់ ភិត្យនី ៥ សម្រាប់សាមណែរ ១២ សម្រាប់សិក្សិមានា និង សាមណែរី ៧ សម្រាប់ខាតសក ឧបសិការ២ កំបើថ្ងៃសុសានបានលក្ខណៈជាអារញ្ញិកដីនៅក្នុងទីរាល់សោត សូមីភិត្យ មួយរូបកំអាចសេពធុកដីបានទាំងអស់គ្រប់មាតិកាត្រូងពេលពេក ៩ , សម្រាប់ភិត្យនី អារញ្ញិកដី និង ខលុបច្បាកភិត្យ ទាំងពីរមាតិកានេះប្រើប្រាស់ហាមទុកដោយសិក្សាបទ , អង្គ ៣ គីឡូ អញ្ញាកាសិកដី ឯកចម្លិកដី សោសានិកដីនេះ ភិត្យនីរក្សាលំពាក ព្រោះការនៅថ្ងៃរាជកសព្វបុច្ចាវិ មិនគួរដល់ភិត្យនី កំងក្រឹងទី ដូចខាងក្រោម ត្រូវឱ្យដែលមានចន្ទំសិក្សា រកបានដោយលំពាក បើសិនរកបានវិញ កំមិនផុកអំពីការនៅថ្ងៃទូទៅក្នុងថ្ងៃរាជកសព្វបុច្ចាវិ កាលបើដូចខាងក្រោម ភិត្យនីកាលបើសេពធុកដីដើម្បី

ប្រយោជន់ណាត ប្រយោជន់នៅ មិនសម្រេចដល់លោកឡើយ តុលីជ្រាបថា ព្រះការដែលមិនអាចសេរាយឃាននេះ ធុកផ្លូសម្រាប់កិច្ចិទាំងឡាយគួរឱ្យដក ឬ ចេញ នៅសល់ ឬ បុរាណី ។ ម្បាងឡើត បណ្តាញធម្មតាមដែលពាល់ហើយ ព្រៀវតែតើវិរិកផ្លូចបាន សល់ ១២ តុលីជ្រាបថា ជាមួសម្រាប់សាមណែរ , ពាមួសម្រាប់សិក្សមានា និង សាមណែរ , ចំណោកសម្រាប់ខាងក្រោមឈានសិក្ស មានធម្មតាវី ២ ព្រះធម្មតាវី និងការសិក្សម្រាប់បន្ទិទ្ធផ្លូវនេះបុរាណី សមត្ថធនី អាចសេរាយឃានឯង ផ្លូវបានដោយពិស្បារមាន ៤២ ដោយប្រការរួមផ្លូវនេះ ។ នេះជាតាក្យពណ៌នាដោយ សង្ឃឹម និង ពិស្បារ ។

ឯកចោរដោយធម្មតាវី ក៏ជារួមដែលភិក្សុតុលីសមាទានដើម្បីពិនិត្យទាំងគុណទាំងឡាយ មានសេចក្តីព្រោច្ចាតិច និង សញ្ញាសជាជីម ដែលជាប្រើប្រាស់បន្ទិទ្ធផ្លូវនេះដែលសិល មានប្រការរួមចាប់ពីថ្ងៃចុះការបិទសិក្សាវី ឱ្យដល់ព្រមទាំង ិសុទ្ធិមត្ត ដែលប្រើប្រាស់ដែលជូនដោយផ្លូវ សិល សមាជិ បញ្ញា ដោយព្រះគាត់ដែលធ្វើឱ្យឡើងថា សិល បតិដ្ឋាយ នរោ សបញ្ញា នេះជាតាក្យដែលពាល់ហើយដោយកចាមត្តត្រីមបុរាណី ។

មហាផីកា

បតិណ្ឌនត្រូវជាតិទិន្នន័យ

ធម្មតារាក់ទាំងដោយអ្នកសមាទានដែលជាព្រះសេរី: និង បុច្ចិដ្ឋន ក៏ជាកុសលទាក់ទងដោយអ្នកសមាទានដែលជាព្រះអិណាប្រើប្រាស់ជាមួរកកត: ។

ក្នុងបុគ្គលទាំងនេះ ព្រះសេរី: និង បុច្ចិដ្ឋនទាំងឡាយ រំលែករក្សាទុកផ្លូសដើម្បី ធ្វើគោលបងិបត្តិឱ្យពេញលេញ , ព្រះអិណាប្រើប្រាស់ទាំងឡាយ រំលែករក្សាទុកផ្លូស ដើម្បីការនោនាមួរ ។

ពាក្យថា ធម្មតារាកុសលក់មាន មានអធិប្បាយថា ការសេរាយធម្មតារំលែ

មានចានដោយចិត្តជាមកុសល ពាក្យទោះមិនត្រូវ , ប្បួនិភមានភាពជាម្នក នៅត្រូវដោយក្រុមដោយអកុសលចិត្តណាតា អកុសលចិត្តទោះមិនឈ្មោះថា ឯុទ្ធសាស្ត្រ ។ ព្រោះហេតុធី ព្រោះមិនមានលក្ខណៈ (នៃផុតង្គ) ។ ពិតណាស់ ភារ់នេះ បុគ្គលក្តី ញាបេក្តី ចេកនាក្តី ដែលឈ្មោះថា ឯុតហេតុ កំព្រោះកម្មាត់ទូរកិល់ស ទាំងឡាយបានជាម្នក , ភារ់ទោះ រំលែកមិនមានក្នុងអកុសលដែលម៉ោងឡាយ ។

ព្រោះដូច្នោះ ដើម្បីសម្រេចសេចក្តីនេះថា កិត្យិនឹងឈ្មោះថា ជាអារព្រឹកជាអើម ដោយហេតុត្រូវតែនៅត្រូវដោយក្រុម កំដោយចុះ តែថា មិនមែនមានអ្នកទាំងឡាយ មានអារព្រឹកជាអើមទេ ដូច្នោះទីបណ្តាកអាជារ្យពាលថា ” យើង មិនសូមពាលថា ” ដូច្នោះជាអើម ។

ក្នុងបទទាំងនេះ មខថា តីមានធម្មតា ឬប្រថា ឯុតង្គទាំង នេះ ។ ជាតាក្យដែល បានហើយក្នុងការសម្រេចអធិប្បាយអត្ថបស់ពាក្យខាងដើម អធិប្បាយថា នរណា ។ នឹងឈ្មោះថាដាតា ឯុត ដោយទំយថា កម្មាត់កិល់សទាំងឡាយដោយ អកុសល មិនមាន ។ ដែលជាកិត្យិនឹងកម្មាត់នេះ ។ លោកអាជារ្យសម្រេចដូច្នោះថា ” ឯុតង្គដែលជាមកុសលមិនមាន ” ទុក សូម្បីដោយ អត្ថវិកប្បី (គោលកំណត់ទំយរបស់ឯុតង្គ) ដំបូងនេះ ។

ពាក្យថា និង (សម្រាប់ការសមាទាន់...ធ្វើអកុសលខ្សោយជាម្នក) អកុសល នឹងកម្មាត់បាបយ៉ាងណាតា ។ បានមិនមាន មានទំយថា អកុសលនឹងកម្មាត់បាប ណាតា ។ បាន មិនមានឡើយ ព្រោះមិនមែនជាចិដែលជាបដិបក្សត្តា ។

មខថា យេស៊ែ មានទំយថា សម្រាប់ការសមាទាន់ទាំងឡាយ តប្បី ហាបានថា ឯុតង្គ ទាំងនេះ ព្រោះធ្វើអកុសលនោះខ្សោយជាម្នក ឬចំពើញាបេក្តីជាម្នក ។ សូម្បី ដោយវិកប្បីទី ២ នេះ លោកសម្រេចដូច្នោះថា ” ឯុតង្គដែលជាមកុសល មិនមាន ” ។

ពាក្យថា ទាំងអកុសល (នឹងកម្មាត់បាប ។ ល ។ ជាអើម ជាតាក្យប្រកប

សេចក្តីដោយទាក់ទងជាមួយ អត្ថវិកប្បទី ៣ ។ ពាក្យថា ព្រះផ្លូវជាន់ ជាដើម
ជាតាក្យទិញយ បញ្ញាកំដល់អត្ថទៅយដែលបានពោលហើយនៅនេង ។

ពាក្យថា កិច្ចុបណា លោកអាចារ្យពោលសំដោយកកិច្ចុដែលនៅក្នុង^១
អរយគិរិយារ ។ ពិភណាស់ កិច្ចុទាំងនេះពោលថា លេខាដែល ឬ ធុកឯក្រឹង ជាបញ្ហាតិ ។
លោកអាចារ្យបំណងសំឡែងថា កាលបើយ៉ាងនេះ សូម្បីអត្ថថា កម្ពាត់កិលស
ទាំងឡាយតិ ភាពជាចំណែកសម្រាប់មានអត្ថិតិ កំតិច្ឆិនមិនបាន ព្រះភាពដែល
ធុកឯក្រឹងនេះមិនមានដោយបរមតុ ព្រះហេតុនោះ ពាក្យរបស់កិច្ចុដែលនៅក្នុង^២
អរយគិរិយារនោះ រមនីខុសជាមួយព្រះពាណិជ្ជកម្ម ដើម្បីបានបំណុលពោលថា ”(សូម្បី
កិច្ចុតុកណាមានធុកឯក្រឹង)ដែលលេខាដែល ឬ ខុសអំពីកុសលត្តិក ” ផ្លូវជាដើម ។

ពាក្យថា ព្រះហេតុនោះ មានទៅយថា ព្រះហេតុដែលទោសទាំងនេះ កិច្ចុ
លំបាតកនឹងការពារពារដោយចំណែករបស់បញ្ហាតិ ព្រះហេតុនោះ
ពាក្យរបស់កិច្ចុតុកនោះ បណ្តិតមិនគូរការទំយក មានទៅយថា គូរការទំយកចំ
ដែលជាចំណែកនៃចែកនា ដែលមានទំយអូចបានពោលហើយទាំងនេះ ។ ព្រះ
ហេតុដែលលោកស្រោះធុកគុណទាំងនេះ ដោយបន្លំបួន និង បន្លិ ៣ ក្នុង^៣
កុសលត្តិក៖បាន , ផ្លូវជាបណ្តិតគូរការស្រោះធុកគុណទាំងនេះ សូម្បី
ដោយបន្លំទាំងឡាយនៅ ពិក៖ និង ទុក៖ ដែលសកាមសមគូរយ៉ាងនេះ គឺ ធុកគុណ
ដែលសម្រួលូតជាមួយសុខវេទនាក់មាន ធុកគុណដែលសម្រួលូតជាមួយអនុក្សម-
សុខវេទនាក់មាន ធុកគុណដែលមានវិចាកន័យជាចំណែកមួយតាក់មាន ធុកគុណដែលមិន
មានវិចាកន័យជាចំណែកមួយតាក់មាន ធុកគុណដែលជាអនុបាទិន្ទុបាទានិយមិន (មិនបាន
ត្រូវបាទានប្រការទូទាប់ដោយភាពជាចំលាយរបស់កម្ម តែជាការមួលឱ្យរបស់ខាងនៅ
បាន) កំមាន ធុកគុណដែលជាមួលឱ្យរបស់កម្ម ឬ លោកស្រី (មិនបានត្រូវកិលស
ធើឱ្យសោរូប តែជាការមួលឱ្យរបស់កិលសបាន) កំមានជាដើម ។

ព្រះអរហត្ថសួមីគ្រប់អង្គ ឈ្មោះថា ធុកកិលសបុត្តិល (បុត្តិលអ្នកកម្មាត់កិលសហើយ) ក៏ពីត តែចា ក្នុងទីនេះ លោកបំណងយកព្រះខិណ្ឌាល្អកកម្មាត់កិលស ដោយមិនមានការសេវាទុកដ្ឋានជាប្រកដ្ឋូរ តាំងនៅថាគាត់ “ ធុកកិលសបុត្តិល ” បុត្តិលអ្នកកម្មាត់កិលសហើយ ។ ព្រះអរិយមត្ត សូមីទាំងអស់ក៏ដួចយ៉ាងនៅេះ ឈ្មោះថា ធម៌ជាប្រគិនកម្មាត់កិលសដោយនិប្បរិយាយ(ត្រង់) . ដោយពិសេស ក៏បានដល់មត្តជាក់ខ្ពស់ (អរហត្ថមត្ត) ។ តែដោយបរិយាយ (អម) បានដល់ វិបស្សោនាព្យាបាលជាមើម ។

ដោយការកំណត់យ៉ាងទាប គូរិយិញ្ញថា បានដល់ ព្យាបាលដែលសម្រួលដាមួយបុត្តិលជាមួយចេតនាក្នុងធុកដ្ឋាន ។ លោកអាណាយ កាលសម្រេចនឹងសំណុះថា ធុក ទុកយ៉ាងនេះ ហើយបំណងសម្រេចអត្ថទៅយកដ្ឋាន ធុកវាទ់ សំណុះដែលគូរិយិសម្រេចនឹងថា ព្រះហេតុដែល សូមីបុត្តិលជាទុកវាទ់រាយកំមាន ២ ជំពូក ដោយបែកទេតាមបុត្តិលដែល ឈ្មោះថា ធុក ដួចបុត្តិលឈ្មោះថា ធុក សិនមាន ២ ជំពូក ដោយបែកទេតាមបុត្តិលដែលឈ្មោះថា ធុកវាទ់ ដួចដោយ ព្រះអង្គភ័យ ក្នុងអធិការនេះ ទីបកកើតជាពួក ៤ ដោយ ទាក់ទងជាមួយបុត្តិលដែលជា ធុក ធុកវាទ់ ទាំងនេះ ហើយបុត្តិលដែលបងិសន (គិមិនជាបុត្តិលទាំងពីរជំពូកនៅេះ) ដួចដោយ ទីបតោលថា “បុត្តិល ឈ្មោះថា ធុក កំមាន ” ដួចដោយជាមើម ។

សំណុះថា កិយិទំ ជាតិបាត, សំណុះថា កិយិទំ នោះមានអត្ថទៅយថា “សោ អយំ” ដួចដោយ ពាក្យថា ឈ្មោះថា ធុកធម្យ មានទៅយថា ឈ្មោះថា ធុកធម្យ ព្រះធើ អធិប្បាយថា ជាងមិនដែលខ្លាត់រាយការដល់ចេតនាក្នុងធុកដ្ឋាន ដែលបានឈ្មោះថា “ ធុក ” ព្រះប្រព្រឹត្តទេតាមដោយអំណាចការកម្មាត់បាបិជ្ជមិនទាញយក ដែលជាបងិបញ្ជី ទោលបាន ដោយការសេវាទុកដ្ឋាន ។ ឈ្មោះថា អប្បិដ្ឋតា សេចក្តីព្រាញីកិច និង សន្តិដ្ឋតា សេចក្តីសន្តាស ដោយសការ៖ ក៏បានដល់ អលោក៖ ព្រះប្រព្រឹត្តទេតា

ເພາຍມາຄາຣີ່ຜົລມືນເຫັນກຸ່ງນີ້ບចໍ່ຍໍາໃໝ່ຢ່າຍ ເຜົລມືນຫາວ່າຕະຫະຮູລ ສີ້ນ
ເຜົລຕະຫະຮູລເທິງ ວ ສົເລີງຂຕາ ກາຣຸສຂາຕໍ່ຫຼວກກີເບສ ສີ້ນ ບວິເງິກຕາ
ກາຕສູບໍ່ສ້າກໍ ຮູ່ມູ້ລັກຸ່ນຜົມ ໂ ພ້າຍ ອຳໃໝ່ເຮັດຕີ ມເຫາກ: ມເຫາທ: ເງົາ: ດ້າ
ກາຣຸສຂາຕໍ່ ຕີ ດ້າກາຣກາດໍ່ສູາເຫັນ ເຜົລສັງເປົນເບສອຳນັກຢ່າຍ ມາຮເສດຖືກ
ແລງກັນດ້າເຜີມ ເຜົລມາຮກກາຣ໌ຕະກຸ່ງນີ້ບចໍ່ຍໍາດ້າເຜີມ ດ້າເທິກ (ສີ້ນ) ເງົາ: ດ້າ
ກາຣເງື່ອຕິດູ້ຂີ່ສູບໍ່ຕາກກາຕເງົາກເງົາກ ເຜົລມາຮກປະເທົ່ານີ້ ເຜົລມາຮກປະເທົ່ານີ້
ເພາຍຖຸກຄດລາ:ດ້າເຜີມ ຕະຜລ ດ້າຜົມເຜົລມາຮກບຸ່ນກຸ່ນວ່ານັກມເຫາກ: ສີ້ນ
ມເຫາທ:ເຮົາ: ຊາກໍທີ່ມູ້ລັກຸ່ນມເຫາກ: ສີ້ນ ມເຫາທ:ເຮົາ: ເພາຍດ້າກາຣປະເທົ່ານີ້
ເຮົາຢ້ານດີເປັນສ້ອຜົມ ຕີ ມເຫາກ: ສີ້ນມເຫາທ:ອຳນັກີຣເຮົາ: ວ

បុគ្គលម្នកមានប្រយោជន៍ ដោយកុសលដម្ល់ទាំងនេះ ឈ្មោះថា តិចមតិ
ដែលបានឈ្មោះថា បញ្ជីត គូរជាម្នកទាំងនេះក្នុងផ្តុកផ្តុកទាំងនេះ មានបង្កើត-
លិកផ្តុកជាផើម ព្រោះហេតុនោះ ម្នកសមាជាននឹងរក្សាមុនុកណុកណុកណុកណុកណុកណុកណុកណុក
ដែលប្រើប្រាស់ដោយបានប្រើប្រាស់ដោយបានប្រើប្រាស់ដោយបានប្រើប្រាស់ដោយបានប្រើប្រាស់
(ភារៈនៃបុគ្គលដែលមានប្រយោជន៍ដោយកុសលដម្ល់ទាំងនេះ) ។ ព្រោះហេតុ
នោះ ទីបានការពាណិជ្ជកម្មបាន “ តិចមតិកា បានដល់ ប្រាកដនោះនឹង ”
ដូច្នេះ ។

ពាក្យចា ក្នុងវត្ថុទាំងឡាយដែលត្រូវបានសេដ នានាល់ ក្នុងវត្ថុទាំងឡាយ មានគម្រោងបានដឹងថារាជធានីមេដី ដែលគឺប្រជុំសេដដោយជួរតួន្ទាំងឡាយទេ។

ពាក្យថា (បច្ចុះយទាំងឡាយ) ដែលត្រូវដោន្ទាត់អនុញ្ញាតទុក គឺ បច្ចុះយទាំងឡាយ មានកម្រាល់រោមស្តី និង សំណើកំណុះបំជាបើម ដែលមានជីស្ស៖ជាសុខដែលព្រៃ សាស្ត្រានៅក្នុងប្រព័ន្ធដែលបានរៀបចំឡើងជាមួយការប្រើប្រាស់ យ៉ាងប្រាសចាក ធម្មកត់ ។ បន្ទោះ បងិស់វន្មមុខនេះ ត្រូវថា ដោយ (ភាស្វែង) ការសេវាបានច្រក មាននំយថា ដោយភាស្វែងការសេវានៅ៖ជាបេស(ឧបាយ) ។

បន្ទោះ អតិសល្បូមុខនេះ ត្រូវថា ដោយភាស្វែងការបងិត្តិធមុសវាត់យ៉ាង ត្រូវបែនដំឡើងជាប្រកដ្ឋី មាននំយថា ដោយទាក់ទិនជាមួយការបងិសធន់ទាំងឡាយ សូម្បីដែលសមគ្គ (សេវាតាន) នៅក្នុងការការពារជាក់ខ្លួន ។

ភត់ មានការធ្វើដែលស្រួលបានសម្រេចបានទីនៅភាស្វែង ទីបចិនតានការ តាំងមំកុងគោលបងិត្តិដោយលំបាត ព្រះហេតុនោះ ទីបណ្តាកអាចារោយពោល ថា កំព្រះភាស្វែងទុក្រាបងិបទា ភត់ទីបសុប់តានផ្ទើច្បេះ ។

ដែលបានឈ្មោះថា សល្បែខធិ៍ (ធមិធមុសវាត់កំណើលេស) រីមដំបានដល់ បុគ្គលូកមានសម្បជញ្ញា៖ កាលមានសម្បជញ្ញា៖ មោហ៌កំមិនអាចតាំងនៅតាន នោះឡើយ ព្រះមានការមិនប្រមានជាប្រក្រពី ព្រះហេតុនោះ ទីបណ្តាក អាចារោយពោលថា “ សម្រាប់បុគ្គលូដែលមិនប្រមាន ព្រះភាស្វែងសល្បែខនោះ មោហ៌ទីប្រុវលេបង់ទេ ” ផ្ទើច្បេះ ។ បន្ទោះ ឯណ្ឌ ត្រូវបណ្តាតុកដ្ឋាន ទាំងនេះ ។

បន្ទោះ ឯណ្ឌ គឺ ទីត្រូវ ឬ តល់ឈើ ។ បន្ទោះ សិស្សាណិ ត្រូវថា អ្នកដែល ជាប្រធាន មាននំយថា បានដល់ អ្នកដែលប្រសិរបំផុត ហេតុ ព្រះរួមយកអ្នក សូម្បីដែល ប្រការខ្លះចូលគ្នាតាន ដោយមិនមានប្រការដែលជំទាស់គ្នា និងដោយ ការរៀបចំដែលធ្វើបានដោយ ។ ពាក្យថា អ្នកដែលប្រកបគ្នាមិនបាន គឺ អ្នកដែលព្រៀរ ចាកការលាយឡើងគ្នាតាន ជាមួយអ្នកណា ។ ជាការពោលបានថា បានដល់ អ្នក

ដែលថែកជាអង្គភ័យនោះឱ្យ ។ ឈ្មោះថា កម្មដានរំមេងចម្រើនឡើង
អធិប្បាយថា កាលបុណ្យលក្ខចទិន្នន័យ ម៉ាមចិន សូម្បីជានេសចិន សេពុកនឹង
ប្រការខែ៖ កម្មដានរំមេងចម្រើនឡើង ។

កម្មផ្ទាល់លេខាន់ចា វិនាសឡេសប្រាប់កិត្យអ្នកអត់ធន់មិនបានទូរការបងិបត្តិសោរពី ព្រះភាពនៃខ្ពស់ជាមនុស្សសុខមាលជាតិ អធិប្រាយចា សប្រាប់កិត្យអ្នកមានជាតិជាមហាថ្មីរស កម្មផ្ទាល់លេខាន់ចា រំដែលប្រើប្រាស់កែម្រោង ។

កម្មផ្តាន លេខ៖៩១៩៩៥ប្រចិនឡើង ក៏សម្រាប់ភីអុកប្រាសចាកខុបនិស្សយ។

ឈ្មោះថា មែនពិត ឬកណ្ឌមានមួយប៉ុណ្ណោះ ក៏ព្រាជា មានភារ៖ជាអេកទា
រូចជាមានតេម្លៃ ព្រាជអនុថា ជាថ្វីដឹងកម្មាធំកិល់ស ។ ព្រាជបេក្ខុនោះ ធើប
លាកពោលថា គឺ សមាទានចេកទាំងឡាយ៖ ។

លោកអាចារកាលពេលថា ផុតន្ទៃទាំងឡាយចាត់ថាមាន ៤២ ដោយទាំង
ទិនជាមួយបុគ្គលទាំងឡាយ ដែលសមាជានរក្សាមុតន្ទៃទាំង ១៣ ដូចខាងក្រោម
បំណងនឹងសម្បូនថា កិត្តិទាំងឡាយមានការរក្សាមុតន្ទៃទាំង ១៣ នាន ព្រមទាំង
មួន និងបោះពេលថា “ កំប្រសិនបើ ” ដូចខាងក្រោម ។ ក្នុងមុតន្ទៃទាំងនេះ លោក
ពេលថា “ កិត្តិ(សូមីមួយូរ) រំលែកអាចនឹងសេវាមុតន្ទៃទាំងអស់បានក្នុងត្រាមួយ
ជាមួយគ្នា ” ដូចខាងក្រោម ។ គូមីមានពាក្យសូរថា កាលកិត្តិនេះក្នុងនឹវាល នឹងមាន
ក្រុមឈានិកនឹងបានយ៉ាងណា ?

គិចប្រើមានពាក្យស្វីយថា អំពីពាក្យសមាខានដែលថា “ ខ្ញុំម្ចាស់សូមបងិះសេដិជីប្រកៃតាំង . ខ្ញុំម្ចាស់សូមសមាខានអង្គនៃកិច្ចុម្ភកនៃគិតលំពេិជាប្រក្រពី ” ដួចខ្លះ ក៏គិចប្រើមិញពានថា ធុរាង (រួចមូលិកង្គ) រំមនេបែកឆ្លាយពាន ព្រោះហេតុ ត្រាគ់ តែថា ពួកគេនឹងអរុណាថូរ៖ ឡើងក្នុងទីប្រកៃតាំងមិនមែនក្នុងទីកណ្តាលវាល ព្រោះ ដួចខ្លះ សូមឱ្យរួចមូលិកង្គនៅ៖ ក៏រកប្រការខ្លួចខាតមិនពានឡើយ (សូមិភាគល នៅក្នុងទីវាល) ព្រោះមិនមានហេតុនៃការបែកឆ្លាយ ។

យច្ចាសន្តិភាព ក្រសួងប្រការខេត្តខាតមិនបានយើងទោះដូចត្រា ព្រាជមិនមាន
សេចក្តីល្អាកក្សាន់សេចនាសន់ ។

(សម្រាប់ភីភូទិនិត្យ) អារព្យិកដ្ឋី ន្រៀងហាមទុកដោយសិក្សាបន ប្រការដែល
ពោលដោយការនៅផ្លូវរថយចាកពួកគណៈ , ឧលុបឆ្នាំភីភូទិនិត្យ ក៏រីមិនចិញ្ចុះ
ទៅដោយអនុកិត្យភាពនៃសិក្សាបន ការដែលភីភូទិនិត្យនឹងធ្វើការជនឱ្យជាសំណល់
ហើយនានរីមិនមិនបាន ។ ក៏ការសមាទានុកដ្ឋី រីមិនមានដើម្បីលេខដែល
ល្អាកភូទិនិត្យដែលជាកប្បិយ៖ (ត្រីមត្រូវតាមពុទ្ធសុព្ទាក) , មិនមែនភូទិនិត្យដែល
ជាកប្បិយ៖ (មិនត្រីមត្រូវតាមពុទ្ធសុព្ទាក) ទេ , លោកធ្វើអធិប្បាយទុកចា
ប្រាជេត្រូវហាមទុកដោយសិក្សាបននៅៗនេះ ។ ទីបនានុកដ្ឋី ឬ បុំណូនាំ សំពឺតំ
ទាំង ៥ ប្រមទាំងសំពឺតំភ្លាប់ត្រូវដោដើម របស់ភីភូទិនិត្យ ក៏ដល់ទូរការរបៀបា ជាបិ
តិចិរ (ចិរ ៣ ផ្លូវ ៦) នោះនេះ ។ ពាក្យចា (ភូទិនិត្យទាំងឡាយ) តាមដែល
ពោលហើយ តីភូទិនិត្យ ៩៣ ប្រការ ដែលពោលទុកសម្រាប់ភីភូទិនិត្យទាំងឡាយ រឿង
តែកិចិរិកដ្ឋីចេញ ដីសែស ៩៤ មានដល់សាមណែរទាំងឡាយ ប្រាជេមិនមាន
វិនិយកមួយ ៩៥.អធិដ្ឋានចិរ ៣ ផ្លូវ ៦ ពាក្យចា ៧ ៩ មានទំយចា ភូទិនិត្យ ឬ ១២
ដែលពោលទុកសម្រាប់ភីភូទិនិត្យចិញ្ចុះទេ ៩៦ ក៏សល់ ៧៩ ប្រាជេមិនមានវិនិយកមួយ
៩៥.អធិដ្ឋានចិរ ៣ ចិរ ៣ ផ្លូវ ៦ ពាក្យចា ៧៩ មានដល់សិក្សា នានាដាំងឡាយ
និងសាមណែរិយ្យចេះ , ប្រាជេមិនឱ្យពាក្យចា រឿងលើនៃកិចិរិកដ្ឋីចេញ ដីចេះ នេះខ្សោយ
ជាប់តាមនោះនេះ ។ ពាក្យចា ដែលសម្រួល បានដល់ ដែលសម្រួលដល់ការ
ជាជាសកឧតាសិកា នោះនេះ ។

បរិច្ឆេទទី ២

លោយារៈ ធម្មតា និង ក្នុងបករណ៍រិសស លោយារៈ វិសុទ្ទិមត្ត ខ្លួនម្នាស់បានធ្វើដើម្បីជាប្រយោជន៍អល់បានមេដូចនេះ ដូចខាងក្រោម ។